

*Colleccion Antòni Nogués
de versions en aranés*

2

Anna Karenina

Lev Nicolàievic Tolstoi

(Volum II de III)

Colleccion Antòni Nogués
de
versions en aranés

Anna Karenina

Lev Nicolàievic Tolstoi

(Volum II de III)

Colleccion Antòni Nogués
de
versions en aranés

Numèro 2 dera colleccion

Volum 2 de 3

Hereuèr de 2019

PRESENTACION

Antòni Nogués ei ua persona remirabla. Neishut en Torrent de Cinca (Òsca), eth 24 de seteme de 1943 obtenguec era Licenciatura en Medecina e Cirurgia, pera Universitat de Barcelona e de Doctor en Medecina pera Universitat de Lhèida. Ei especialista en Microbiologia Clinica. Era sua vida professionau a virat ath torn dera medecina. A estat Mètge Intèrn deth Servici de Pediatria der Espitau deth Mar de Barcelona (1973-75), Mètge Resident de Microbiologia der Espitau de Bellvitge (1976-78), Cap dera Seccion de Microbiologia der Espitau Universitari Arnau de Vilanova de Lheida (1979-2011) e Membre deth Grop de recèrca en Patologia Infecciosa der IRB (Institut de Recèrca Biomedica) de Lhèida. Tanben a exercit de Professor Associat dera Facultat de Medecina de Lhèida (1979-2010).

Era sua afecció per aranés comencèc pòc abans de jubilar-se. Eth madeish explique que *«iniciauments, per pur curiosèr de conéisher ua lengua que se parlaue près des nòstes tèrres. Ara prumeria me calec estudiar peth mèn compde, pr'amor que non i auie "quòrum" entà hèr es còrsi d'aranés ena UdL. Comencèc damb eth " Cors d'Aranés", editat peth Conselh Generau, eth "Petit Diccioniari" de Frederic Vergés, es "Vèrbs Conjugadi" e era "Gramatica Aranesa" d'Aitor Carrera».*

En 2011 se podec matricular e hèr es còrsi des diuèrsi nivèus d'aranés ena UdL. Se liegec tot çò que s'auie publicat en aranés, e, *«ua causa que me choquèc fòrça siguec eth hèr de veir que fòrça paraules araneses, tanben se trapauen ena varianta deth catalan que se parlaue en mèn pòble (Franja de Ponent), p. e. andocien, sarabat, entà, ensolamar, amorrar en solèr, acochar, badina, etc, etc. qu'èren paraules que sonque les coneishia deth mèn pòble e jamès les auia entenut en d'auit pòbles catalans der entorn. Aquerò siguec un impacte important que me possèc definitivament en estudi der aranés».*

Auec ua atraccion pera revirada de libres e coma Antòni explique, siguec ua causa cojonjurau: *«Ua des activitats en estudi der aranés èren es redaccions. Qu'ei ua activitat fòrça interessanta que te permet exprimir en aranés aquerò que vòs raondar. Mès entad aquerò te cau endonviar ua istòria, auer, per tant, imaginación, e estar-te bèth temps pensant çò que vòs dèder. Un dia, de pòca imaginación entà endonviar fantasies, agarrè eth prològ d'un libre qu'auia sus era taula e l'arrevirè. E me n'encuedè de qué aquerò complie eth prètzèth d'exprimir causes en aranés, sense auer de dedicar eth temps en endonviar istorietes. E atau comencèc tot. Es prumèrs libres arreviradi èren es qu'auia a man ena mia estatgèra. Era lectura en aranés de çò qu'auia arrevirat me provoquèc ua satisfacció enòrma. Aguest gòi qu'ère pro entà hèr-me a seguir en aquesta activitat. Un dia decidí manar un petit libre ath responsable deth Servici de Politica Lingüística dera Val d'Aran, eth Sr. Jusèp Loís Sans damb fòrça pòur, plan, donques que non n'èra bric segur dera qualitat deth mèn trabalh. Mès era*

respona que recebí siguec tant encoratjadora que, a compdar d'aqueth moment, decidí tier ues ores ath dia a arrevirar òbres ar aranés».

E Antòni Nogues non parèc de hèr traduccions, damb ua qualitat que milhore de dia en dia e que se pòt perfectament méter ath cant dera major part des boni trabalhs que se vien hènt des de diuersi sectors der emplec dera lengua. Antòni ei un scientific que met es metòdes de sciéncia ath servici dera traduccion. Eth sòn trabalh compde ja en aguesti moments damb mès de sèt mil pagines traduïdes. E pera qualitat deth sòn trabalh e ena voluntat de meter-les a disposicion dera societat, damb era intencion de hèr-lo util, e de conservar aguest preciós legat auem convengut damb eth Sr. Nogues que de totes es sues traduccions, des dera *Acadèmia aranesa dera lengua occitana* ne haram ua difusion a trauès dera pagina web entà facilitar-ne er accés de toti. Enes pròxims mesi, ath delà der 1 de gèr de 2019, cada prumèr de mes penjaram un libre traduït per Antòni Nogués, enquia que siguen toti difosi. Es libres en aranés, objècte d'aguest acòrd son:

Guerra e patz de Lev Nicolàievic Tolstoi
Anna Karenina de Lev Nicolàievic Tolstoi,
Eth Latzèret de Tormes,
Es Frairs Karamazov de Fiódor M. Dostoievski,
Eth Buscon de Francisco de Quevedo,
Era Gitaneta de Miguel de Cervantes,
Era illustra serventa de Miguel de Cervantes,
Condes de Hans Chistian Andersen,
Es aventures de Tom Sawyer de Mark Twain,
Eth gelós extremenh de Miguel de Cervantes,
Eth licenciat Vidriera de Miguel de Cervantes,
Rinconete e Cortadillo de Miguel de Cervantes,
Crim e Castig de Fiódor M. Dostoievski,
Es Miserables de Victor Hugo

En 2017 era Acadèmia publicuèc, ena colleccion «modèls de tèxtes», **Eth mercadèr de Venècia**, de Shakespeare, traduït per Antòni Nogués.

E se quauquarrés, bèth lector, a era voluntat de auer-ne ua còpia en papèr, o de disposar de bèra part, de bèra òbra, entà un ahèr posterior, d'aguest extraordinari trabalh, pòt meter-se en contacte damb aguesta Acadèmia.

Aguest ei eth camin der oferiment deth sòn trabalh ara societat qu'a trobat Antòni Nogués. *«Es jubiladi qu'an er auantatge de poder hèr, lèu tostemps, çò que vòlen e les agrade mès. Plan, donc, entà jo, eth hèt d'arrevirar, çò que liegi, ar aranés, qu'ei un gòl impagable».*

Jusèp Loís Sans Socasau

President der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana
(Gèr de 2019)

PRESENTACION D'AGUESTA ÒBRA

Lev Nikolàievic Tolstói, d'origen nobiliari, ei considerat un des mès grani escriptors dera literatura internacionau. Anna Karenina ei ua des sues òbres mès considerades, peth sòn extremat realisme. Viuec ara fin deth segle XIX enquia 1910 en que moric damb 82 ans dempús d'ua moiguda vida damb importanta influéncia filosofica sustot enes moviments anarquistes.

Antòni Nogués en tot emplegar un elaborat coneishement a sabut entrar enes expressions araneses mès genuïnes. Eth sòn endonviat emplec dera protètica “d” ena preposicion “a”, n’ei ua mòstra realista:

“...senon que se consideraue ada eth madeish...”

“...non se sentien inclinadi ada eth...”

“...eth consideraue eth sòn dret ada era coma quauquarren indiscutible....”

“...sacrificant ada eth era sua ambicion...”

Ei un emplec pròpi dera varianta aranesa dera lengua occitana qu’eth traductor a emplegat de forma correnta.

Eth sòn coneishement dera lengua ven reforçat en emplec corrècte dera construccion causativa tant característica der aranés, “*her a + infinitiu*”, que non se manten enes lengües vesies:

“...Tara fin de seteme heren a vier husta entà bastir es bòrdes....”

“...Alexei Alexandrovic hec a veir que generauments se confonie...”

“...era emocion li hec a trincar era barreta de greda...”

“...li hec a veir es sòns plans ar encargat...”

Aguesta genuïna forma pèrd emplec e ena sua pèrta desfigure era varianta per efècte dera influéncia deth catalan, deth castelhan e tanben deth francés.

Ei de considerar era bona utilizacion que’n hè Nogués deth emplec dera forma deth possessiu “*sa*” en lòc deth clarament masculin “*sòn*”. Eth coneishement qu’a dera lengua hè que combine es dues formes de possessiu:

“...Constantin Levin auie a sa frair per un òme d'intelligéncia e cultura...”

“...Cridaue era atencion de sa frair...”

“...comprenie que sa frair non auie sabut interpretar eth sòn pensament...”

“... Er audidor mès freqüent ère, plan, eth sòn frair...”

“...Se premanic a seguir ath sòn frair...”

“...E eth sòn frair, comandant, alavetz d'un des regiments de lancèrs...”

Antòni Nogués a comprés ben era diversitat dera lengua, e qu’aguesta variacion ei ua riquesa dera lengua occitana que mos cau promòir, potenciar e divulgar. Er emplec

de dues formes complementàries o que mòstren era diversitat e era riquesa se manifèste ena conjugason deth vèrb “*vier*” e sustot ena tresau persona deth present der indicatiu, en tot hèr bones es dues formes *conven/convie*, *ven/vie*, maugrat que mòstre ua preferéncia per *vie*:

“...*Non sabes se quin plaser me vie en tot negar-me...*”

“...*Mos conven segar ja o mos cau demorar mès?*”

“...*Me cau reflexionar sus se qué me convie hèr...*”

“...*A, ven dera vòsta casa aguesta musica?...*”

“...*Qu'ère era epòca der an qu'eth gran vie ja a èster madur...*”

“...*Aquiu que vie un senhor...*”

E maugrat es boni encèrts que manifèste Nogués en aguesta traduccion, auem de méter era nòsta atencion en quauqua decision que mos sorpren: A emplegat era paraula “*barril*”, en “...*ath cant d'un petit barril d'aiguarent...*”; aurie podut èster mès genuïn damb era paraula “*barricòt*”, tot e que “*petit barril*” ei viua en tot eth territòri occitanocatalan. A elaborat era frasa “...*en tot secar-se era boca damb eth mocador...*” ; en aranés auem un major emplec deth mot “*shugar*”. A emplegat era racional e fòrça viua en occitan, “*pèrdes*” en “...*qu'è auut pèrdes: enes animaues, pèrdes; enes maquines, pèrdes...*”, “...*qu'auien auut tres mil robles de pèrdes e quauquarren mès...*”, en lòc dera mès usuau e irregular “*pèrtes*” dera varianta aranesa.

Ei evident qu'es discrepàncies non anullen era qualitat dera traduccion; “*Tota era diuersitat, era beresa, er encantament dera vida, ei formada de lutzes e ombres*” didec Esteva Arkadievic a Levin (libre un dera colleccion)

E per contra cau reconéisher eth bon sentit comun emplegat en priorizar era paraula “*pròpi, propietat, propietari...*” peth deuant des forçades “*pròpri, proprietat, proprietari*” tant emplegades en aranés des darrèrs tempsi:

“...*ocupat enes trabalhs dera sua propietat...*”

“...*En èster eth propietari eth Prince...*”

“...*Es immenses propietats de sa pair...*”

“...*Eth vielh propietari arric en entèner...*”

E, era lectura en occitan d'ua òbra de tant gran nivèu mos amplís d'un gòi inexplicable.

Mès... “*Se cerques era perfeccion, li didec [Natalia Alexandrovna] ath sòn marit, jamès seràs content*” (libre tres dera colleccion)

Jusèp Loís Sans Socasau

President der Institut d'Estudis Aranesi-Acadèmia aranesa dera lengua occitana

TRESAU PART

I

Sergi Ivanovic Kosnichev volec repausar deth sòn trabalh intellectuau e, en lòc de partir entar estrangèr, tau qu'acostumaue, se n'anèc tà finaues de mai entath camp, pr'amor de gaudir ua tempsada ath costat de sa frair.

Constantin Levin se sentec fòrça satisfèt en receber-lo, mès que mès pr'amor qu'en aqueth ostiu ja non compdaue qu'arribèsse eth sòn frair Nicolàs.

A maugrat eth respècte e era estimacion que sentie entà Sergi Ivanovic, Constantin Levin experimentaue ath cant de sa frair un cèrt malèster. Era forma qu'auie de considerar eth pòble li shordaue e se li hègen desagradiues era majoritat d'ores passades aqui ena sua companhia.

Entà Constantin Levin eth pòble ère eth lòc a on se demore, ei a díder a on se gaudís, se patís e se trabalhe.

En cambi, entath sòn frair, ère, d'un costat, eth lòc de repaus deth sòn prètzhet intellectuau, e der aute, coma un antidòt contra era corrupcion dera ciutat, antidòt qu'eth prenie damb plaser en tot comprèner era sua utilitat.

Entà Constantin Levin eth pòble ère bon pr'amor que constituís un camp de nòbles activitats: quauquarren util sense cap discussion. Entà Sergi Ivanovic ère bon pr'amor qu'aqui ère possible e enquia recomanable non hèr arren.

Ath delà, Constantin ère desengustat damb sa frair pera manèra qu'auie de considerar ara gent umila. Sergi Ivanovic didie qu'eth la coneishie fòrça e l'estimaue; soent parlaue damb es campanhards, çò que sabie hèr fòrça ben, sense simular ne tier actituds estudiades, e en totes es sues convèrses desnishaue tralhes de caractèr qu'aunorauen ath pòble e que dempús li shautaue generalizar.

Aguesta sòrta d'opinar sus era gent umila non l'agradaue a Levin, qu'entada eth, eth pòble non ère qu'eth principau collaborador en trabalh comun. Qu'ère grana era sua estima entàs campanhards e eth prigond amor que per eri sentie (amor que sens docte popèc damb era lhet dera sua hilhuquera deth pòble, tau que solie díder), e se consideraue eth madeish coma un participant deth trabalh comun; e a viatges s'afogaue damb era energia, era doçor e er esperit de justícia d'aquera gent; mès en autes escadences, quan eth trebalh demanaue qualitats desparières, s'irritaue contra eth pòble, en tot considerar-lo lord, embriac e mentidèr.

S'auessen preguntat a Constantin Levin s'estimaue ath pòble, non aurie sabut se qué respòner. Ath pòble en particular, tau qu'ara gent en generau, l'estimaue e non l'estimaue

ath còp. Plan que, pera sua bondat naturau, mès tendie a estimar qu'a non estimar as òmes, en tot includir as dera classa umila.

Mès estimar o non ad aguesti coma a quauquarren particular non l'ère possible, pr'amor que non solet s'estaue en pòble, senon que se consideraue ada eth madeish coma ua part deth pòble e ne en se madeish ne en eri i vedie defèctes o qualitats particulars, e non podie opausar-se ath pòble.

Ath delà, viuie soent en estreta relacion damb eth campanhard, coma patron e coma intermediari e mès que mès coma conselhèr, donques es campanhards fidauen en eth e a viatges recorrien quaranta *verstas* entà demanar-li conselhs.

Mès que non auie sus eth pòble ua opinion definida. Se l'auessen preguntat se coneishie ath pòble o non, s'aurie vist ena madeisha perplexitat qu'en hèt de respóner se l'estimaue o non. Díder se coneishie ath pòble ère entada eth coma díder se coneishie o non as òmes en generau.

Prumèr estudiaue e sabie conéisher as òmes de totes es classes e sustot as campanhards, que les consideraue bravi e interessanti. Soent, en campar-les, desnishaue en eri naues tralhes de caractèr que l'amiau en a modificar era sua pensada anteriora e a formar-se naues e desparières opinions.

Sergi Ivanovic hège tot çò de contrari. Dera madeisha manèra que laudaue e estimaue era vida deth pòble per contrast damb era auta que non estimaue, atau estimaue tanben ara gent umila per contrast damb auta classa de gent, e d'ua forma absoludaments identica coneishie ad aguesta gent coma quauquarren desparièr e opausat as òmes en generau.

En sòn metodic cervèth s'auien creat formes definides dera vida populara, dedusides parciauments d'aguesta madeisha vida, mès dedusides tanben, e ena sua majoritat, per oposicion ara contrària.

Jamès, donc, cambiaue era sua pensada sus eth pòble ne era pietat que li bohaue ath laguens. Enes discussions qu'es frairs tenguien sus aqueth tèma tostemp guanhaue Sergi Ivanovic, per auer ua opinion definida sus es campanhards, sus es sòns caractèrs, qualitats e acinaments, tant que Constantin Levin non auie idies fixes e fèrmes sus era gent deth pòble, per çò que tostemp l'aganchaue en contradiccion.

Entà Sergi Ivanovic, eth sòn frair mendre qu'ère un bon gojat, damb “un còr com cau” (çò que solie exprimir en francés), intelligent, mès esclau des impressions deth moment e plen, per açò, de contradiccions. Damb era condescendéncia d'un frair màger, Sergi Ivanovic l'explicau a viatges eth significat des causes, mès non auie cap interès de discutir damb eth, pr'amor que lo vencie aisidaments.

Constantin Levin auie a sa frair per un òme d'intelligéncia e cultura, nòble en mès naut sens dera paraula e dotat de granes facultats d'accion en per dera societat. Mès ath sòn

laguens e a mida qu'aumentaue en ans e coneishie mielhor a sa frair, mès soent pensaue qu'aquera facultat de servir ara societad, que d'era Constantin Levin se reconeishie privat, dilhèu, a tot darrèr, non siguesse ua qualitat, senon mèsalèu un defècte. Non ua manca de quauquarren, non ua manca de boni, nòbles e aunoradi desirs d'aclinaments, senon ua manca de poder de vida efectiua, d'aguest impuls que posse ar òme a alistar e desirar ua determinada linha de vida entre totes es innombrables que se daurissen ath sòn dauant.

Coma mès coneishie a sa frair, mès campaue que Sergi Ivanovic, tau que fòrça d'auti òmes que servissen ath ben comun, non se sentien inclinadi ada eth de còr, senon pr'amor qu'auien reflexionat e arribat ena conclusion de qué aquerò estaue ben e per aguesta rason se n'ocupauen.

Era suposicion de Constantin Levin se confirmaue pera observacion de qué sa frair non se prenne mès ara valenta es ahèrs deth ben collectiu e dera immortalitat dera amna qu'es combinacions d'escacs o era construccion engenhosa de bèra maquina naua.

Ath delà, Constantin Levin se sentie desplaent en pòble quan sa frair ère aqui, mès que mès, pendent er ostiu, pr'amor qu'en aguesta epòca ère tostemp ocupat enes trabalhs dera sua propietat e autanplan en tot eth long dia ostiuenc li mancaue temps entada eth madeish, pr'amor de poder atier a totes es causes, tant que Sergi Ivanovic repausaue. Totun, encara que se posèsse ara, ei a dèder non escriuesse cap òbra, qu'ère tant pera activitat cerebrau, que li shautaue explicar de forma brèu e eleganta es pensaments que l'acodien ena sua ment, e l'agradaue auer a quauqu'un que l'escotèsse.

Er audidor mès freqüent ère, plan, eth sòn frair. Per açò, a maugrat dera simplicitat amistosa des sues relacions, Constantin Levin non sabia se com hè'c quan li calie deishar solet a Sergi Ivanovic.

Ad aguest li shautaue ajaçar-se sus era èrba jos eth solei e tier-se atau, parlant guiterosaments.

- Non sabes se quin plaser me vie en tot negar-me en aguesta guitèra ucraniana. Qu'è eth cap totafèt uet de pensaments. Poirie hèr-se a redolar per eth ua pilòta.

Mès Constantin Levin s'engüejauè d'èster seigut en tot escotar a sa frair, sustot pr'amor que se'n sabia que, tant qu'eri parlauen, es campanhards les calie èster en tot lauar eth hiemèr o trabalhar en camp encara non premanit, e que s'eth non ère aqui ac harien de quinsevolh manèra. Pensaue tanben que solide non avitzarien pro es reishes des arairs anglesi e dempús les harien enlà afirmant qu'es arairs èren invencions de pècs e que solet er arair vidant, eca...

- Qu'ei que non as caminat pro, ja, damb aguesta calor?, li didie Sergi Ivanovic.
- Non... Me cau passar un moment peth burèu... responie Levin.

E se n'anaue entath camp ath mès còrrer.

II

A prumèrs de junh, era institutritz e majordòma Agafia Mijailovna, un dia que baishaue entath sosterranh damb un pòt de misharnons nauèth saladi enes mans, s'estramunquèc, queiguec e se nafrèc eth canèth.

Arribèc eth joen mètge rurau, nauèth gessut dera Facultat e fòrça blagaire. Guardèc era man, didec que non ère esmalhancada e s'esdeguèc a entamenar ua convèrsa damb eth celèbre Sergi Ivanovic.

Pr'amor de mostrar-li es sues idies auançades, li condèc totes es petòfies dera província, en tot planhèr-se dera mala organizacion deth *zemstvo*.

Sergi Ivanovic l'escotaue damb atencion, li preguntaue... Encoratjat peth nau audidor, didec e expausèc quauques observacions justes e concretes (que sigueren respectuosaments avalorades peth joen mètge), en tot encoratjar-se fòrça, coma totemp l'arribaue dempús d'ua convèrsa agradiua e brillhanta.

Quan eth mètge partic, Sergi Ivanovic volec vier a pescar damb lata; li shautaue era pesca e se mostraue capinaut de qué ua ocupacion tant estupida li podesse shautar.

Constantin Levin, que li calie hèr un còp de uelh as òmes que laurauen e tanben as prats, aufric a sa frair d'amiar-lo enquia er arriu en sòn car.

Qu'ère era epòca der an qu'eth gran vie ja a èster madur, quan ja li cau premanir-se entara semença dera pròplèu cuelheta; s'aprèsse era sega e eth blat, ja creishut, damb era sua cama verd-grisenca e eth sòn cabelh non venguie encara d'aumplir-se, ondege jos eth vent; era epòca qu'es verdi uerdis, damb es mates d'èrba auriòles que possen, isolades entre eres, s'estenen de manèra irregulara enes semiats tardius; quan se daurís er fajòl e es sòns grans curbissen era tèrra; quan eth baret, caushigat pes animaus e enduresit coma era pèira, que damb era non i pòt era raspa, se ve ja ja damb es sòns socs traçadi enquiara mitat; quan es secs modelhons de hièms amiadi entàs camps a punta de dia e en cogar-se eth solei barregen era sua flaira damb eth perhum des èrbes, e quan enes tèrres baishes, demorant era dalha, s'escampilhen coma un mar immens es prats propèrs damb es neri molons de cames d'agretes arrincades.

Ère, donc, era epòca que se produsís un brac repaus enes trabalhs deth camp abantes dera recuelhuda annau qu'arremasse toti es esfòrci deth pòble.

Era cuelheta qu'ère esplendida; es dies, clars e calorosi; es nets, braques e umides d'arrosada.

Es frairs les calie passar peth bòsc entà arribar enes prats. Sergi Ivanovic anaue admirant era beresa deth bòsc, magnific de huelhes e verdor. Cridaue era atencion de sa frair, ja sus un vielh telh escur ena sua part ombriua, mès ric de color damb es sòns aurions galhons prèsti a florir, ja sus es comes naues de d'auti arbes que ludien coma esmeraldes.

A Constantin Levin non l'agradaue parlar ne que li parlèssen des bereses dera natura. Es paraules despolhauen de beresa ath païsatge.

Responie, donc, a sa frair damb discrets monosilabs, mentre, contra era sua volentat, anaue pensant en autes causes.

En gèsser deth bòsc atirèc era sua atencion eth camp en baret d'un ticolet: aciu ja caperat d'èrba auriòla, aquiui laurat en quadres, mès enlà espocat de molons de hièms e en d'auti punts laurat.

Passaue peth camp ua cordiòla de cars. Levin les compdèc e s'alegrèc en veir qu'amiauen tot çò qu'ère de besonh. En tot campar es prats es sòns pensaments passèren entara sèga. Aguest moment li costaue tostemp un immens baticòr.

En arribar en prat, Levin arturèc eth shivau.

Era arrosada deth maitin umetejaue encara era part inferiora des èrbes, per çò que, entà non banhar-se es pès, Sergi Ivanovic li demanèc a sa frair que l'amièsse damb eth sòn car enquiath sause que se quilhaue en lòc senhalat entà pescar. Constantin Levin, a maugrat deth desengust que li costaue estronhar era èrba deth sòn prat, filèc eth car a trauèrs d'eth.

Es nautes èrbes s'abatien leugèraments dejós es arròdes e es pantes deth shivau, e damb es siates e radis des arròdes se desgranauen es semes.

Sergi Ivanovic se seiguec jos eth sause, apraiant es sòns utisi de pesca. Levin estaquèc eth shivau non guaire luenh d'aquiui e se calèc en enòrme mar verd der escur prat, immobil, non estornejat pera mès mendre bohada de vent. Era èrba, leugèra coma era seda, en lòc enquia on arribaue, en primauèra, era aigua der arriu en gesser-se'n de mair, l'arribaue enquiara cintura.

A trauèrs deth prat, Constantin Levin sautèc entath camin e se trapèc a un vielh, damb un uelh plan holat, qu'amiaue un brinhon d'abelhes.

- Les as agarrat, Tomic?, preguntèc Levin.
- Òc ma hè, Constantin Dmitrievic! Gràcies s'artenhi a salvar es mies! Que ja s'an escapat per dusau viatge. Sòrt qu'es vòsti gojats les artenheren. Es que trabalhen en camp... Desaganchèren un shivau e les agarrèren.
- E qué, Tomic, se qué te semble? Mos conven segar ja o mos cau demorar mès?

- A jo que me semble que mos calerà demorar enquiath dia de Sant Pèir. Aguest qu'ei eth costum. Plan que, vos segatz tostemp abantes. Se Diu ac vò, tot se passarà ben. Era èrba ei plan creishuda. Es animaus s'estaràn contents.

- E qué te semble eth temps?

- Aquerò que ja depen de Diu. Dilhèu hèsque bon temps.

Levin s'apressèc un aute còp a sa frair, que, damb mina distrèta, ère damb era lata enes mans.

Era pesca ère dolenta, mès Sergi Ivanovic non s'engüejau e semblaue trapar-se en un excellent bon umor.

Levin notaue que, ahiscat pera charrada damb eth mètge, eth sòn frair volie parlar mès. Mès eth volie tornar entà casa çò de mès lèu possible pr'amor de dar ordes de qué es segadors venguessen entath camp eth dia a vier e resòlver atau es dobles restacadi ara sèga, que constitusien en aqueth moment eth sòn màger copacaps.

- Anem-mo'n, didec.

- Entà qué esdegar-mos? Demorem aciu ua estona mès. Guarda: qu'ès plan banhat. En aguest lòc non se pesque arren, mès un que i està fòrça ben. Er embelinament d'aguestes ocupacions consistís en mèter-lo a un en contacte damb era natura. Be n'ei de bèra era aigua! Que semble d'acèr!, contunhèc. Aguestes arribes des arrius caperades d'èrba me retiren tostemp ad aquera endonvieta... T'en brembes?, era que ditz: “era èrba ditz ara aigua: vam a lutar, lutar”...

- Non coneishi aguesta endonvieta, responec Constantin Levin damb votz opaca.

III

- Qu'è estat pensant en tu, didec Sergi Ivanovic. Que cau veir çò que se passe ena tua província! Per çò que me condèc eth mètge veigui que... Per cèrt, qu'aguest gojat non semble bric pèc... Ja t'è dit, e t'ac repetisqui, que non està ben que non vages as juntes ruraus dera província e que t'ages aluenhat des activitats deth *zemstvo*. S'era gent dera nòsta classa se hè enlà, qu'ei clar qu'es causes anaràn de quinsevolh manèra... Nosati pagam es sòs que li cau destinar-se a sodades, mès non i a escòles, ne mètges auxiliars, ne lheuadors, ne farmàcies, ne arren...
- Ja ac è sajat, didec Levin en votz baisha e destalentada, e non posqui. Se qué vòs que hèsca?
- Per qué non pòs?. Era vertat ei que non ac compreni. Que non me pensi que sigue per indiferéncia o inaptitud. Serà per guitèra?
- Cap des tres causes. Qu'ei qu'ac è sajat e è vist que non posqui hèr arren, repliquèc Levin.

Lèu non pensaue en çò que li didie sa frair. Qu'auie es uelhs tachadi ena tèrra laurada der aute costat, a on distingueie ua bonha nera que non podie precisar s'ère un shivau solet o eth shivau deth sòn encargat montat per aqueth.

- Per qué non pòs? Ac sagères e non se passèc coma volies. E plan per açò te considerères vençut! Qu'ei que non ties amor pròpi?
- Non compreni a quin amor pròpi te referisses, contestèc Levin, hissat pes paraules deth sòn frair. S'ena Universitat m'auessen dit qu'es auti comprenien eth calcul integrau e jo non, aquerò òc qu'aurie estat un cas d'amor pròpi. Mès en aguest cas te cau començar per convencer-te de qué non ties es facultats entad aguesti ahèrs e ath delà, e aquerò ei çò de mès important, te cau auer era conviccion de qué son importants.
- Dilhèu non ne son?, preguntèc Sergi Ivanovic, ofensat per çò que sa frair non li balhèsse importància ad açò qu'autant li preocupauè ada eth e ofensat, tanben, per çò que Levin lèu non l'escotèsse.
- Non me semblen importants e non m'interèssen. Se qué vòs?, didec Levin, en veir ja qu'era figura que s'apressauè ère er encargat e que solide aguest aurie hèt retirar as obrèrs deth camp laurat, pr'amor qu'aguesti tornauen damb es sòns utisi de trabalh. “Qu'ei possible qu'agen ja acabat de laurar”, pensèc.

- Guarda, didec eth sòn frair màger, arroncilhant es celhes deth sòn beròi e intelligent ròstre. Tot a es sòns limits. Qu'està pro ben èster un òme excepcionau, un òme sincèr, non tier es faussetats... Ja sai que tot aquerò està fòrça ben. Mès çò que tu dides, o non a cap de sens, o a fòrça prigondor. Com non pòs balhar importància qu'eth pòble, que tu estimes, sivans dides...

“Jamès ac è assegurat”, pensèc Levin.

- ... se morisque abandonat? Es lheuadors inaptes estofen as mainatges, e eth pòble en generau s'estofe ena ignorància e ei a posita deth prumèr foncionari que tròbe. Mentretant, tu as, ara tua posita, es mieis entà ajudar-les e non ac hès perque non ac trapes de besonh.

Sergi Ivanovic lo plaçau en un dilèma: o Levin ère tan pòc intelligent que non comprenie tot çò que podie hèr o non volie sacrificar era sua tranquillitat, vanitat o çò que siguesse entà hè'c.

Levin arreconeishie que non li demoraue mès remèdi que someter-se o arreconéisher era sua manca d'interès peth ben comun. Aquerò lo desengustèc e l'ofensèc.

- Ne ua causa ne era auta, contestèc fèrmaments Levin. Non veigui era possibilitat de...
- Com? Non ei possible, en tot tier ben es sòs, organizar era assisténcia medicau en pòble?
- Non me semble possible. Enes quate mil *verstas* quarrats dera nòsta circumscripcion, damb es fòrça lòcs der arriu que non se gèlen pendent er iuèrn, damb es tempèstes, damb es epòques de trabalh en camp, non veigui era forma de hèr vier pertot era assisténcia medicau. Ath delà, per principi, non creigui ena medecina.
- Deisha que te diga qu'aquerò non ei rasonable. Te meteria milèrs d'exemples. E dempús, es escòles...
- Entà qué servissen?
- Se qué dides? Quin dobte i pòt auer sus era utilitat dera formacion? S'ei bona entà tu, ei bona entà toti.

Constantin Levin se sentie morauments aculat. S'emmalicièc, donc, mès encara, e sense voler, expliquèc eth motiu essenciau dera sua indiferéncia per interès comun.

- Plan ben: tot aquerò que poirà èster fòrça acertat, mès sabi pas se per qué me cau preocupar dera installacion de centres sanitaris, qu'es sòn servicis non n'è besonh jamès, e de procurar era installacion d'escòles que non i manarè es mèns hilhs jamès. Ath delà de qué non ne sò segur de qué convengue enviar as mainatges ena escòla, didec.

Per un moment, Sergi Ivanovic se demorèc estonat dauant aquera insperada objeccion, mès de seguit hec un nau plan d'atac.

Carèc pendent uns instants, treiguec era lata dera aigua, la cambièc de posicion e se dirigic, en tot arrir, entath sòn frair.

- Desencusa-me que te diga: prumèr, qu'era ajuda medicau ja l'as auut de besonh. Vies de cercar ath mètge rurau entà Agafia Mijailovna.
- Donques me pensi qu'aguesta se demorarà damb era man torçada.
- Aquerò non ac sabem encara. De un aute costat, supausi qu'un campanhard non analfabèt, un obrèr que sàpie liéger e escriuer, t'ei mès util qu'es que non ne saben.
- Non. Demana-l'ac a qui que volgues, responec Constantin Levin. Eth campanhard cult qu'ei plan peyor coma obrèr. Non saben ne apraiar es camins...e tan lèu apraien es ponts les panen....
- Totun aquerò...persutèc Sergi Ivanovic.

E arroncilhèc es celhes. Non l'agradauen es contradiccions, e encara mens es que sautauen d'un tèma en aute, presentant naues demostracions sense connexion, sense saber jamès a quina contestar.

- Totun aquerò, non se tracte d'açò. Permete-me... Arreconeishes qu'era instruccion ei bona entath pòble?
- Ac arreconeishi, didec Levin sense pensar.

E de seguit compreneç qu'auie dit ua causa que non pensaue. Reconeishec que, admetut aqueth postulat, se li podie replicar qu'alavetz didec pegaries, causes sense sens. Se com se li podie demostrar non ac sabie, mès n'ère solide fòrça que se li demostrarie logicaments e se premanic a recéber tau demostracion.

Aguesta siguec plan mès simpla de çò que demoraue.

- S'arreconeishes qu'ei un ben, didec Sergi Ivanovic, alavetz, coma òme aunèst, non pòs deishar d'èster d'acòrd damb aguesta òbra e non te pòs remir a trabalhar per era.
- Non arreconeishi aguesta òbra coma bona, responec Constantin Levin, en tot rogir-se.
- Com? S'ac as dit ara madeish!
- Voi díder que non me semble que sigue convenient ne possible.
- Non ac pòs saber, pr'amor que non i as botat es tòns esfòrci.
- Supausem, didec Levin, encara que jo non ac supausi, supausem que tot sigue coma tu dides. Enquia e tot atau non veigui se per qué auria de tier-me jo a ua tau causa.

- Com que non?
- Bremba-te'n de qué ja un còp ne parlèrem e ja alavetz te didí era mia pensada. Mès, donques qu'auem tornat de nauèth ad açò, explica-m'ac deth punt d'enguarda filosofic, didec Levin.
- Non veigui se qué a a veir damb aquerò era filosofia, repliquèc Sergi Ivanovic.

E eth sòn ton irritèc a Levin, pr'amor que semblaue hèr veir qu'eth non auie autoritat entà ocupar-se dera filosofia.

- Ara t'ac diderè jo, responec ja ara cauda. Supausi qu'eth mobil de toti es nòsti actes ei, en resumit, era nòsta felicitat personau. E ena institucion deth *zemstvo*, jo, coma nòble, non i veigui arren que posque favorir eth mèn benèster. Per aquerò es camins non son mielhors ne se pòden mielhorar. Ath delà, es mèns shivaus m'amien fòrça ben pes camins maumetudi. Non è besonh deth mètge ne deth lòc sanitari. Tanpòc è besonh deth jutge deth districte, que jamès m'i è dirigit ne ac harè. Non solet non è besonh d'escòles, senon que me damnatgen, sivans ac è demostrat. Entà jo, eth *zemstvo* s'està en auer de pagar dètz-e-ueit *kopecks* per *deciatina* de tèrra, ena obligacion d'acodir ara ciutat entà hè jadhilha en quartos damb cuques e, dempús, en auer d'enténer pegaries e asenades. Eth mèn interès personau non m'aconselhe tier açò.
- Permete-me, l'interrompec Sergi Ivanovic, arrint. Er interès personau non mos aconselhaue procurar era liberacion des sirvents e, totun, ac auem procurat.
- Non!, interrompec Constantin Levin, en tot encoratjar-se. Era liberacion des sirvents qu'ère ua auta causa. Aquiu i auie un interès personau. Volíem trèir ua joata que mos oprimie a tota era gent brava. Mès èster vocau d'un conselh entà deliberar sus se guairi ramonaires son de besonh e sus eth besonh d'installar canoades ena ciutat que non i sò; auer, coma vocau, que jutjar a un campanhard que panèc un camalhon, escotant pendent sies ores es pegaries que dèishen anar defensors e fiscaus, tant qu'eth president demane, per exemple, ath mèn vielh Alecha eth pèc: "Arreconeishetz vos, senhor acusat, eth hèt d'auer panat eth camalhon?", e Alecha eth pèc respon: "Qué?..."

Constantin Levin, ja alugat, comencèc a imitar ath president e a Alecha eth pèc, tau que se tot aquerò siguesse restacat damb çò que didien.

Sergi Ivanovic, arrufèc es espatles.

- Qué vòs díder?
- Voi díder qu'es drets qu'era mia...que son...que tracten des mèns interèssi, les defenerè ara valenta. Quan es gendarmes escorcolhauen es nòstes crambes d'estudiant e liegien es nòsti jornaus, èra, coma sò ara, prèst a deféner es mèns drets ara libertat e

ara cultura. M'interèssi peth servici militar obligatòri, qu'afècte as mèns hilhs, as mèns frairs, a jo madeish, e sò prèst a discutir sus aquerò çò que sigue, mèns non posqui jutjar se com s'an de distribusir es hons deth *zemstvo* ne sentenciar a Alecha eth pèc. Non compreni tot aquerò e non posqui hè'c.

Semblaue que s'auie trincat eth mur dera eloqüència de Levin. Sergi Ivanovic arric.

- Alavetz, se deman as un procès, t'estimaràs mèns que lo jutgen pera anciana audiéncia de çò de criminau.
- Non aurè cap de procès. Non talharè eth còth ad arrés e non è besonh de jutjats. Eth *zemstvo*, contunhaue Levin, en tot passar entà un aute ahèr que non auie cap de relacion sus eth tèma, se retire ad aguestes arrametes de bedoth que botàuem en casa pertot, eth dia dera Plan Santa Trinitat entà qu'imitèssem era primitiua seuva vèrge d'Euròpa. M'ei impossible creir que, s'adaigüi aguestes arrames de bedoth, van a créisher.

Sergi Ivanovic arrufèc es espatles, exprimint damb aguest gèst era sua suspresa de qué gessessen a lúder ena sua discussion aqueres arrames de bedoth, encara que comprenec de seguit çò que sa frair volie hèr a veir.

- Perdona-me, mèns d'aguesta manèra non se pòt parlar, observèc.

Mès Constantin Levin volie desencusar-se d'aqueth defècte sus era sua indiferéncia entath ben comun e contunhèc:

- Me pensi que cap activitat pòt èster practica se non a coma basa er interès personau. Aquesta vertat ei filosofica, didec damb energia, en tot repetir era paraula “filosofica” coma soslinhant que tanben eth, coma toti, auie eth dret a parlar de filosofia.

Sergi Ivanovic arric un aute còp.

“Tanben eth a ua filosofia pròpia: era de servir as sòns aclinaments”, pensèc.

- Dèisha era filosofia, didec en votz nauta. Eth fin principau dera filosofia de toti es temps s'està precisaments a trapar era relacion de besonh que li cau existir entre er interès personau e eth comun. Mès que non se tracte d'açò; me cau corregir eth tòn comparèr. Es bedoths que didies non èren plantadi en solèr e aguesti òc, encara que, coma non an creishut encara, les cau suenhar. Solet an avier, solet pòden figurar ena istòria, es pòbles qu'an consciéncia de çò que i a de besonh e important enes sues institucions e les avalòren.

Sergi Ivanovic amièc atau eth tèma en un terren istoric-filosofic inaccessible entath sòn frair, en tot hèr-li a veir tot çò d'injust deth sòn punt d'enguarda.

- Se tracte de qué a tu açò non t'agrade e aquerò ei, e desencusa-me, caracteristic dera nòsta guitèra russa, dera nòsta classa. Mès ne sò segur de qué ei ua errança passatgèra e non durarà.

Levin caraue. S'arreconeishie batut en tota era linha, mès ath còp comprenie que sa frair non auie sabut interpretar eth sòn pensament. Non sabie se non auie estat comprenut per non saber-se exprimir miellhor e damb mès claretat o pr'amor que er aute non lo volie compréner. Mès apregondic en aqueri pensaments e, sense replicar a sa frair, s'estèc cogitós, encaborniat en ahèr personau qu'alavetz li preocupauè.

Sergi Ivanovic hec virar un còp mès era èsca ar entorn dera lata. Dempús desliguèren eth shivau e s'entornèren entà casa.

IV

Er ahèr personau que preocupaue a Levin pendent era convèrsa damb sa frair qu'ère aguest: quan est an passat, en tot auer anat Levin ara sèga, s'embestièc damb er encargat, qu'auèc eth sòn metòde de costum entà padegar-se: agarrar ua dalha dera man d'un campanhard e meter-se a segar.

Eth trabalh li shautèc tant que quauqui viatges se botèc espontanèaments a dalhar; seguèc tot eth prat de dauant dera casa, e aguest an, ja dempús era primauèra, s'auie prepausat passar dies sancers dalhant damb es campanhards.

Dès qu'auie arribat sa frair, Constantin Levin non hège que pensar se li calie hèr çò que s'auie prepausat o non. Non li semblaue ben deishar solet a sa frair pendent dies sancers e ath delà cranhie que Sergi Ivanovic se burlèsse d'eth.

Mès tant que passaue peth prat, en rebrembar eth plaser que li costaue tier era dalha, se decidic a hè'c. E après era discussion damb sa frair tornèc a brembar-se'n dera sua decision.

“Qu'è besonh d'exercici fisic”, pensèc. “Se non, me vie mala encòlia”.

Resolvec, donc, préner part ena sèga, a maugrat que semblèsse incorrècte per çò de sa frair, ac vedesse era gent coma ac vedesse.

Tath ser, venguec en burèu, balhèc ordes entath trabalh e manèc a cercar segadors enes pòbles vesins, pr'amor de començar a segar eth dia a vier eth prat de Vibumo, qu'ère eth màger e eth miellhor de toti.

- Hètz tanben eth favor de hèr-me a vier era mia dalha entà Tit, pr'amor de qué l'ahile e l'aja prèsta tà deman. Dilhèu trabalha jo tanben, didec, sajant de dissimular eth sòn trebolament.

Er encargat, arrint, repliquèc:

- Plan ben, patron.

Pera net, pendent eth tè, Levin li didec a sa frair:

- Coma qu'eth temps semble bon, deman començarè a segar.
- Qu'ei fòrça interessant aguest trabalh, didec Sergi Ivanovic.
- A jo que m'encante. A viatges è segat jo damb es campanhards. Deman è era intencion de hè'c pendent tot eth dia.

Sergi Ivanovic, lheuand eth cap, guardèc a Levin damb atencion.

- Com? Damb es campanhards? Madeish qu'eri? Tot eth dia?
- Òc; qu'ei fòrça agradiu, contestèc Levin.
- Coma exercici fisic qu'ei excellent, mès sabi pas s'ac poiràs tier, didec Sergi Ivanovic sense cap ironia.
- Ac è sajat. Ara prumeria semble de mau hèr, mès dempús un que s'i acostume. Demori non quedar-me ath darrèr.
- Vai, vai! Mès ditz-me: qué ne pensen d'açò es campanhards? Solide se'n burlaràn des tisses deth sòn patron.
- Non m'ac pensi. Aguest trabalh ei tant atrasent e ath còp tan dificil que non rèste temps entà pensar.
- E com vas a minjar damb eri? Pr'amor que segur que non te haràn a vier aqui eth vin Lafitte ne eth piòc padenat.
- Non. Vierè en casa tant qu'eri repausen.

Ath londeman, Levin se lheuèc mès d'ora que jamès, mès es ordes que li calèc balhar l'entretengueren e, quan arribèc enes prats, es segadors començauen ja eth dusau reng.

De naut deth ticolet estant, se desnishaue era part segada deth prat, damb es bonhes neres des caftans que s'auien trèt es segadors près deth lòc a on arribèren, ena sèga deth prumèr reng.

A mida que Levin s'apressaue ath prat, campauen dauant es sòns uelhs es campanhards, es uns damb es sòns caftans, es auti en manja de camisa, que, en tot formar ua longa hilera escalonada, auançauen botjant es dalhes cada un ara sua manèra. Levin les compdèc e trapèc que i auie quaranta tres òmes.

Es segadors auançauen tot doç sus eth terren desparièr deth prat, entara part a on i auie era anciana paishèra.

Levin n'arreconeishec a quauqui uns. AQUIU i ère eth vielh Ermil, damb ua camisa blanca plan longa, tient era dalha fòrça acorbaishat; dempús, eth joen Vaska, que servie de menaire a Levin e que dalhaue damb ampli movements. AQUIU que i ère tenben Tit, un campanhard baish e prim qu'auie ensenhat a Levin er art de segar; anaue ath dauant e tengue era dalha sense acorbaishar-se, sense esfòrç tau que se juguèssse.

Levin baishèc, estaquèc eth shivau ath cant deth camin e se junhec a Tit. Aguest treigued de laguens es matarrassi ua dusau dalha e l'aufric ath sòn patron.

- Ja ei premanida, senhor. Talhe que hè gòi, didec Tit arrint e treiguent-se era casqueta tant qu'autrejaue era dalha a Levin.

Aguest l'agarrèc e comencèc a dalhar entà provar-la. Es segadors que ja auien acabat eth sòn reng gessien era un darrèr er aute en camin, sudadi e alègri, e saludauent, arrint, ath patron.

Toti lo campauen, mès arrés gausaue parlar, enquia qu'un vielh naut, damb eth ròstre arropit e sense barba, qu'amiaue ua giqueta de pèth d'anhèth, gessec en camin e, en tot dirigir-se a Levin, li didec:

- Plan, senhor; donques qu'auetz començat, non vos auetz de quedar ath darrèr.

Levin entenec ua arridalha estofada entre es segadors.

- Sajarè de non quedar-me, repliquèc Levin, en tot botar-se darrèr de Tit e demorar eth moment de començar.
- Plan, donc, veiram se com complitz, repetit eth vielh.

Tit deishèc pati e Levin lo seguic. Era èrba ère baisha, tau que se passe tostemp damb era èrba que posse ath cant deth camin, e Levin, que hège temps que non tengue era dalha e se sentie trebolat jos es guardades des segadors tachades en eth, dalhaue ara prumeria damb ua cèrta maganha, encara que damb fòrça.

S'enteneren exclamacions darrèr era sua esquia.

- Qu'a mau agarrada era dalha, damb eth mange massa amont...Guarda se com li cau acorbaishar-se, didec un.
- Sarratz mès damb eth talon, didec un aute.
- Arren, arren, ja s'i acostumarà, didec eth vielh. Vai, vai, se com s'i prède! Que hè eth talh massa ample e s'espisarà. Que dalhatz massa ara prèssa. Se ve que trabalhatz entà vos! Mès, ai, ai, quini marges deishatz! Abantes, per causes atau, mos batanauen, a nosati.

Era èrba ère ara mès blanca e mielhor e Levin, parant era aurelha mès sense contestar, seguie a Tit, en tot sajar de dalhar çò de mielhor que podie. Auancèren un centenat de passi. Tit auançaue tostemp sense arturar-se, sense mostrar eth mendre espisament. Levin, ça que la, se sentie tant alassat que cranhie non poder tier-lo.

Voludaue era dalha treiguent fòrces de flaqueza e ja anaue a demanar a Tit que se posèsse, quan er aute ac hec espontanèaments, s'inclinèc, agarrèc un sarpat d'èrba e dempús d'auer secat damb era era dalha, comencèc a ahilar-la.

Levin se quilhèc, alendèc fòrt e campèc ath sòn entorn.

Darrèr sòn i anaue un aute campanhard, tanben alassat, çampar, pr'amor que, sense arribar a on ère Levin, comencèc ath sòn torn a ahilar era dalha.

Tit ahilèc era sua e era de Levin, e dempús contunhèren eth prètzhèt.

Ena dusau virada se passèc çò de madeish. Tit caminaue sense pòsa, sense espisar-se, botjant de contunh era dalha. Levin lo seguie en tot sajar de non arrecular-se e en tot senter-se cada viatge mès alassat. Mès quan arribaue eth moment que li mancauen es fòrces, Tit s'arturaue e se botaue a ahilar er utís.

Atau acabèren eth primèr reng. A Levin aguest reng tan long li semblèc plan dur e dificil, mès quan arribèren ara fin e Tit, en tot botar-se era dalha ena espatla, comencèc a caminar sus es tralhes que deishèren en solèr es sòns pròpis talons, e Levin auesse hèt çò de madeish seguint tanben es sòns pròpis esclaus, se sentec fòrça a gust, a maugrat dera sudor que li baishaue pes possi e eth nas e d'auer era esquia complètaments banhada. L'alegraue, mès que mès, era seguretat qu'auie ara de qué poirie sostier eth trabalh.

Era soleta causa que trebolaue era sua satisfaccion ère veir qu'eth sòn reng non ère ben segat.

“Estornejarè mès eth braç e mens er ensems deth còs”, pensaue Levin, en tot comparar eth reng de Tit, segat coma damb còrda, damb eth sòn, a on era èrba auie demorat desparièra.

Sivans vedec Levin, Tit auie recorrut ara prèssa eth primèr reng, sense docte entà hèr a temptar ath patron. Ath delà, ère un reng mès long qu'es auti. Era rèsta qu'èren mès aisidi, mès, totun, Levin li calie predar-se damb totes es sues fòrces entà non arrecular-se.

Non pensaue ne desiraue arren, exceptat qu'es campanhards non lo deishèssen ath darrèr e trabalhar çò de mielhor possible. Non entenie qu'eth rumor des dalhes; e vedie ath sòn dauant era figura quilhada de Tit que s'anaue aluenhant; eth semicercle d'èrba segada; era èrba que queiguie doçaments, coma en ondades; es flors que s'aufrien dauant dera lama dera sua dalha, e ath hons e dauant sòn, era fin deth reng, a on se podie repausar en arribar-i.

Ath miei deth trabalh, e sense comprèner eth perqué, experimentèc de ressabuda ua agradiua sensacion de frescor enes sues espatles arderoses e caperades de sudor, e dempús tant qu'ahilauen es dalhes, guardèc entath cèu.

Auie arribat ua broma baisha e pesanta e queiguien gròsses gotes d'aigua.

Quauqui segadors correren entas sòns caftans. D'auti, coma Levin, arroncilhèren es espatles, satisfèti de sénter era agradiua frescor dera aigua.

Heren un reng mès, e un aute. Uns rengs èren longui, d'auti bracs, era èrba, ja dolenta, ja bona.

Levin perdec era nocion deth temps e non sabie se quina ora ère. Eth sòn trabalh experimentaue ara un cambi que l'aumple de plaser. En miei deth prètzhèt auie

moments que se'n desbrembaue de çò que hège e trabalhaue sense esfòrç; e alavetz eth sòn reng resultaue lèu parièr ath de Tit. Mès tanlèu se'n brembaue de çò que hège e sajaue de trabalhar damb mèis compde, sentie eth pes der esfòrç e tot s'estaue peior.

Acabat un aute reng, anaue a començar de nauèth quan vedec que Tit se posaue e, en tot apressar-se ath vielh, li parlaue en votz baisha. Ambdus campèren eth solei.

“De qué parlaràn e per qué non contunhen treballant?”, pensèc Levin, sense encuedar-se'n qu'es campanhards amiauen segant sense pòsa aumens quate ores e ja ère temps de repausar.

- Qu'ei era ora d'esdejoar, senhor, didec eth vielh.
- Ja ei era ora?. Plan, donc, esdejoem.

Levin li balhèc era dalha a Tit e, en grop damb es campanhards que s'apressauen as sòns caftans entà cuèlher eth pan, se filèc entath lòc a on ère eth sòn shivau, caushigant era èrba segada, leugèraments umida pera ploja. Solet alavetz se n'encuedèc de qué non auie previst pro ben eth temps e de qué era ploja banhaue eth hen.

- Era ploja maumeterà eth hen, didec.
- Que non se passe arren, senhor. Ja ditz er arrepervèri que li cau dalhar damb ploja e passar er arrastèth damb solei, responec eth vielh.

Levin desliguèc eth shivau e s'endralhèc de cap a casa entà préner eth cafè.

Sergi Ivanovic s'auie lheuath uns moments abantes.

Dempús de préner eth sòn cafè, Levin partic un aute còp a segar abantes que Sergi Ivanovic auesse temps de vestir-se e gèsser en minjador.

V

Dempús der esdejoar, Levin ocupèc un aute lòc ena sèga, entre un vielh trufaire, que li demanèc que se metesse ath sòn costat, e un joen que s'auie maridat ena tardor e segaue aqueth ostiu per prumèr còp.

Eth vielh, plan estirat, damb es comes dubèrtes e fèrmes, tengueie era dalha coma se juguèsse, damb un moviment fòrt e compassat que semblaue que non li costaue magèr esfòrç que botjar es braci caminant, e apileraue hèishi nauts d'èrba e toti parièrs. Se diderie que non ère eth, senon era sua dalha soleta, que segaue era èrba chucosa.

Darrèr de Levin seguie eth joen Michka. Eth sòn ròstre joen e agradiu, damb es peus cenhudi damb èrbes entrelaçades, hège veir er esfòrç que li costaue eth trabalh. Mès tanlèu lo guardauen arrie. Se notaue que s'aurie estimat mès morir que mostrar feblesa.

Levin anaue entre es dus. Ara ora de mès calor, eth trabalh non li semblèc tan de mau hèr. Es pisharretes dera sudor li produsien ua cèrta frescor e eth solei que l'usclauè era esquia, eth cap, es braci rebussadi enquiath code, li daue mès vigor e mès tenacitat en esfòrç. Cada viatge èren mès freqüents es moments que trabalhauè sense encuedar-se'n, e era dalha li semblaue alavetz que segaue per era soleta. Qu'èren moments de gòi, mès erosi encara quan, en apressar-se en arriu qu'acabaue eth prat, eth vielh secaue era dalha damb era èrba espessa e umida, lauaue er acèr en arriu e, aumplint d'aigua eth sòn cantre, se l'aufrie a Levin.

- Qué me'n didetz deth mès *kwass*? Be n'ei de bon, è?, didie eth vielh guinhant eth uelh.

E, efectiuaments, jamès auie prenut Levin ua beguda mès agradiua qu'aquera aigua tèba qu'en era flotauen es èrbes e damb er arrèr-gost deth hèr arrolhat deth cantre.

Dempús seguie er agradiu e doç passèg, damb era dalha ena man, qu'en eth podie eishugar-se era sudor, alendar a plen paumon, campar era ampla linha de segadors, guardar eth bòsc, eth camp, tot çò que l'entornejaue...

Coma mès trabalhauè, mès freqüenti èren en eth es moments de desbrembe totau qu'en eri non èren es braci qu'amiauen era dalha, senon qu'ère aguesta qu'arrossegauè ath sòn darrèr en ua sòrta d'incosciència tot eth còs claufit de vida. E, coma per art de magica, sense pensar en eth, eth trabalh mès dur e perfècte se hège coma per se solet. Aqueri moments qu'èren es mès erosi.

Ça que la, quan li calie interrómper aquera activitat inconscienta entà segar bèra pòst o ajocar-se entà arrincar un matàs d'agreta, eth retorn ara realitat se hège mès penible. Eth

vielh ac hège sense cap dificultat. Quan trapaue bèth petit ribàs, asseguraue eth talon e, damb uns quants còps brèus, segaue damb era punta dera dalha ambdús costats deth gessent. Tant qu'ac hège atau, non deishau de uelh, totun, çò que s'estaue ath sòn dauant, e ja arrincaue bèth frut silvèstre e se lo minjaue o l'ac aufrie a Levin, ja desseparaue ua arrama damb era punta deth pè, ja contemplaue un nin que, jos era madeisha dalha, gessie volant quauqua catla, o ben agarraue damb era lama, coma damb ua forquilha, bèra serpent que se trapaue en sòn camin, la mostraue a Levin e la lançaue luenh d'aquiu.

Entà Levin, atau qu'entath joen que trabalhaue ena sua esquia, taus cambis de movement se hègen plan de mau hèr. Es dus, un viatge trapada era forma avienta de botjar-se, s'embeuien en ardor deth trabalh e èren incapables de modificar eth ritme e observar ath còp çò que i auie ath sòn dauant e segar.

Levin non se fixaue en temps que se passaue. Se l'auessen preguntat se guaires ores amiaue trabalhant, aurie responut qu'a penes mieja, quan en realitat auie arribat ja era ora de dinar.

En tornar peth lòc ja segat, eth vielh senhalèc a Levin diuèrsi mainatges d'ambdús sèxes que, pertot, autanplan en caminòu, encara qu'a penes visibles entre es nautes èrbes, s'apressauen as segadors en tot amiar saquets damb pan e gèrres de *kwass* agarrades damb cintes qu'a penes podien sostier.

- Èp! Que ja ei aciu era canherada!, didec eth vielh, senhalant as mainatges, mentre, protegint es sòns uelhs damb era man, guardaue eth solei.
- Trabalhèren un shinhau mès. Dempús eth vielh s'arturèc.
- Haut, senhor, que ja ei era ora de dinar!, didec decididaments.

En tot apressar-se en arriu, es segadors se filèren de cap as sòns caftans, qu'ath sòn costat les demorauen es mainatges qu'amiauen era parva. Es campanhards que venguien de mès luenh se placèren dejós es cars e es de mès apròp ena ombra des sauces, escampilhant abantes en solèr manats d'èrba.

Levin se seiguec ath ras sòn. Que non auie talents d'anar-se'n.

Eth malèster que costaue as òmes era preséncia deth patron s'auie esbugassat hège ja ua estona. Es campanhards se premanien a dinar. Quauqui uns se lauauen. Es mainatges se banhauen en arriu. D'auti premanien lòcs entà repausar, desligauen es saquets de pan, descaperauen es gèrres de *kwass*.

Eth vielh talhèc pan, lo botèc ena sua tassa, lo sarrèc damb eth mange dera culhèra, vessèc aigua deth cantre de lhauna, tornèc a talhar pan e, en tot meter-li sau, preguèc de cara a orient.

- Voletz tastar era mia *tiuria*, senhor?, didec, en sèir-se e apuar era tassa enes jolhs.

Era *tiuria* ère tan bona que Levin se desistic de vier entà casa. Mingèc damb eth vielh, en tot parlar-li des ahèrs que podien interessar-li e botant en eri era mès viua atencion, ath còp que li parlaue tanben d'aqueri ahèrs pròpis que podien interessar ath sòn interlocutor.

Se sentie morauments mès près deth sòn frair e arrie sense voler, negat peth sentiment afectuós qu'eth vielh l'inspiraue.

Er ancian se lheuèc, preguèc e s'ajacèc aqui madeish, ara ombra d'ues sègues, botant jos eth sòn cap un shinhau d'èrba, e Levin hec çò de madeish; e, a maugrat qu'es hastigoses mosques e d'auti babaus que bronzinauen jos eth solei li hègen gatalhiues en ròstre sudorós e en còs, s'esclipsèc de seguic e non se desvelhèc enquia qu'eth solei, passant entar aute costat des sègues, arribèc enquia eth.

Eth vielh, que hège estona que non dormie, ère seigut en tot apraiar es dalhes des mossos.

Levin campèc ath sòn entorn e vedec tan cambiat eth lòc qu'a penes lo reconeishie. Er enòrme espaci de prat ère ja segat e ludie damb ua claretat especiau, naua, damb hilèrs d'èrbes que flairauen a hen jos es arrais deth solei ja cogant-se. Se vedien es arbillhons, damb era èrba segada ath sòn entorn, pròches en arriu; eth madeish arriu, non visible abantes e ara ludent coma er acèr enes sòns marrècs; era gent que se desvelhaue e començaue a botjar-se; eth naut paredau des èrbes ena part deth prat encara non segada, e es voltors que volatejauen de contunh sus eth prat nud.

Qu'ère un spectacle totafèt nau. En veir se com auie auançat eth trabalh, Levin comencèc a calcular guaire se n'aurie segat e guaire se'n poirie segar encara aqueth dia. Per èster solet quaranta tres òme, que s'auie auançat fòrça. Er enòrme prat, qu'enes tempsi dera servitud exigie trenta òmes pendent dus dies entà segar-lo, ja ère acabat tot, exceptat des extrèms. Mès Levin volie tier-lo acabat çò de mès lèu possible e lo contrariaue qu'eth solei corresse tan lèu.

Non sentie cap cansament e aurie volut contunhar trabalhant mès e mès.

- Qué vos semble? Auram temps de segar eth Machkin Verj?, preguntèc ath vielh.
- Òc, se Diu ac vò, encara qu'eth solei ja non ei guaire naut. Per qué non les aufritz as mossos un shinhau de vodka?

Tath pic dera tarde, quan es trebalhadors tornèren a sèir-se entà vrespalhar e es que humauen aluguèren es sues cigarretes, eth vielh anoncièc que, se segauen e acabauen en dia Machkin Verj, qu'aurien vodka.

- Donques plan que òc! Au, Tit, comencem... Au, d'un còp! Ja minjaram pera net! Gojats, as vòsti lòcs!, s'entenec cridar.

Es dalhaires, acabant ara prèssa de minjar eth pan, correren entàs sòns lòcs.

- A veir se qui sègue mès!, cridèc Tit. E, ath mès córrer, comencèc eth trabalh abantes qu'arrés.
- Cor, cor, didie eth vielh, en tot seguir-lo ara sua velocitat sense cap d'esfòrç. Compde!, te vau a talhar!

Joeni e vielhs segauen en competència. A maugrat dera prèssa que trebalhauen, non maumetien era èrba e aguesta queiguie damb era madeisha regularitat e precision. En cinc minutes auien acabat de segar eth cornèr que restaue.

Encara es darrèrs dalhaires èren en tot acabar eth sòn prèzthèt quan es prumèrs, en tot botar-se es sòns caftans ena espatla, s'endralhauen, trauessant eth camp, de cap a Machkin Verj.

Ja heregaue eth solei es puntas des arbes quan es segadors entrèren ena barrancada boscosa de Machkin Verj. En centre deth barranc, es èrbes arribauen enquiara cintura. Qu'ère ua èrba leugèra e trena, chucosa, damb flors silvestres escampilhades aciu e enlà.

Dempús ua brèu consulta per se convenie talhar ath long e ar ample deth prat, Projor Ermilin, coneishut tanben coma famós segador, se metec ath cap entà iniciar eth trabalh.

Recorrec ua hilèra, tornèc entà darrèr e toti l'imitèren damb decision; es uns segant enes pales dera barrancada, entà baish; uns auti entà naut, en madeish limit deth bòsc.

Començaue a quèir era arrosada; eth solei daue ja as que trebalhauen en ua des pales. Ath miei dera barrancada començaue a esparger-se ua leugèra broma baisha. Es que segauen ena auta pala se trapauen ena ombra, umida pera frescolenca arrosada. Eth trabalh borie.

Era èrba talhada, que damb un bronit mofle queiguie jos era lama des dalhes emetent ua fòrta flaira, demoraue apilerada en grani hèishi. Es segadors trebalhauen vigorosaments, code a code. Non s'entenie qu'eth bronit des cantres de lhauna, eth bronit des dalhes que tustarrauen, eth carrinclar des pèires en ahilar en eres es dalhes e es sorriscles alègres des segadors, en tot encoratjar-se es uns as auti en trabalh.

Levin trabalhaue, coma abantes, entre eth vielh e eth mosso. Eth vielh, que s'auie jargat era giqueta de pèth d'anhèth, seguie tant alègre, encoratjat e leugèr enes sòns movements, tau qu'abantes.

En bòsc, entre era èrba chucosa, i auie fòrça misharnons holadi que toti talhauen damb es sues dalhes. Mès eth vielh, cada còp que se trapaue un misharnon s'ajocaue, lo cuelhie e gasulhaue, en tot salvar-lo-se en piech, entre es repinces dera giqueta:

- Ua boniqueria entara mia vielha.

Qu'ère de bon hèr dalhar aquera èrba, trena e umida, mès resultaue hastigós pujar e baishar es arribentes pales dera barrancada. Mès aquerò non shordaue ath vielh. Botjant

era dalha ath pas brac e seguit des sòns pes cauçadi damb grani *lapti*, pujaue de man en man era penent e, encara qu'a viatges li calie mèter en tension tot eth còs enquia semblar qu'es calçotets l'anauen a esguitlar des anques, non deishauè passar un brigalh d'èrba ne un misharnon, e contunhaue badinant damb Levin e damb es mossos.

Levin lo seguie; e a maugrat que cranhhie fòrça viatges quèir en pujar damb era dalha aquera penent, dificil d'escalar enquia e tot sense arren ena man, totun açò, trepaue e hège çò que li calie hèr. Li semblaue coma se lo possèsse ua fòrça exteriora.

VI

Un còp aueren acabat de segar Machkin Verj, es campanhards se meteren es sòns caftans e tornèren alègraments enes sues cases. Levin montèc a shivau, se didec adiu d'eri damb cèrta tristor e s'entornèc entà çò de sòn.

En pujar era pala, virèc eth cap entà darrèr pr'amor de guardar eth camp. Era broma baisha que pujaue der arriu amagaue ja as campanhards. Solet s'entenien es sues fòrtes votzes alègres, es sues arridalhes e eth bronit des dalhes en tustarrar entre eres.

Sergi Ivanovic auie vengut de dinar hège ja ua estona e ara s'estaue ena sua cramba en tot béuer aigua damb citron e gèu tant que huelhetejaue es jornaus e revistes qu'acabaue de recéber per corrèu.

Damb es peus embolhadi e apegadi en front pera sudor, damb eth pièch e era esquia torradi e umidi e exprimint alègres exclamacions, Levin entrèc a tot còrrer ena cramba de sa frair.

- Que ja auem segat tot eth prat! A estat ua causa magnifica! E tu? Com te va?, preguntèc Levin, completaments desbrenbat dera desagradiua convèrsa deth dia d'ager.
- Diu mèn, quina mina que ties!, exclamèc sa frair desagraduaments estonat ara prumeria pera aparença de Levin. E barra era pòrta!, sorriscèc. Solide qu'as deishat entrar aumens dètz mosques.

Sergi Ivanovic non podie pas veir as mosques. Ena sua cramba solet daurie es hièstres pes nets e barraue damb compde es pòrtes.

- T'asseguri que non n'a entrat deguna. E s'a entrat la caçarè. Sabes pas se quin plaser còste trabalhar atau! Com as passat tu eth dia?
- Fòrça ben. Mès, ei possible qu'ages estat segant tot eth dia? M'imagini que deues amiar ua hame de lop. Kusmà t'a premanit eth repaish.
- Que non è hame, pr'amor que ja è minjat aqui. Çò que vau a hèr ei lauar-me.
- Plan, donc, ve-te'n a lauar-te e dempús vierè jo ena tua cramba, didec Sergi Ivanovic, botjant eth cap e campant a sa frair. Ve-te'n a lauar-te, ve-te'n...

E, arremassant es sòns libres, se premanic a seguir ath sòn frair, qu'era sua portadura optimista l'encoratjaue enquiath punt qu'ara li hège dò desseparar-se d'eth.

- E a on t'as metut quan ploigüe?, preguntèc.

- Vai, quina ploja! Ues gotes de nonarren. Au!, torni de seguit. Atau, donc, qu'as passat ben eth dia? M'alègri.

E Levin gessec entà cambiar-se de ròba.

Cinc menutes dempús es dus frairs s'amassèren en minjador. Levin se pensaue que non auie hame e li semblaue que seiguie ena taula solet entà non desengustar a Kusmà, mès quan comencèc a minjar, era parva li resultèc fòrça chucosa.

Sergi Ivanovic lo guardaue arrint.

- A!, qu'as ua carta, didec. Kusmà: hè-la-me a vier, se te platz. Mès compde damb era pòrta, per Diu!

Era carta ère d'Oblonsky, qu'escruiue de Sant Petersburg estant. Levin la liegec en votz nauta:

“È recebut carta de Dolly, que s'està en Erguechovo, e semble qu'es causes non van ben aqui. Te demani que vages a tier-li ua visita e l'aconselhes, pr'amor que tu te'n sables de tot. Dolly s'alegrarà de veder-te. Era praubeta qu'ei plan soleta. Era mia soèra se trape encara en estrangèr, damb tota era sua “familha”.

- Plan ben. I anarè, didec Levin. I poiriem anar es dus. Dolly qu'ei plan simpatica, vertat?
- Ei luenh?
- Ues trenta *verstas*. Dilhèu quaranta... Mès eth camin ei excellent. Serà ua magnifica excursion.
- D'acòrd. Me shautarà fòrça, contestèc Sergi Ivanovic, tostemp arridolent.

Er aspècte deth sòn frair mendre l'amiaue entara alegria.

- Be n'amies de hame!, didec guardant a Levin, que, damb eth ròstre e eth còth enneridi e torradi peth solei, s'inclinaue sus era sièta.
- Excellent! Non sables çò d'util que n'ei aguest regim entà hèr enlà deth cap tota sòrta de pegaries. Me prepausi enriquir era medecina damb un tèrme nauèth: era *arbeitskur*.
- Me pensi que tu non l'as de besonh.
- Òc, mès serie bona contra fòrça malauties nervioses.
- Òc. dilhèu serie bon d'experimentà'c. Pensè vier entath prat entà veder-te damb era dalha ena man, mès que hège un calor insuportable, atau que non passè deth bòsc. M'estè seigut aqui, e dempús, venguí ena banlèga e trapè ara tua hilhuquèra. Que l'è hèt a temptar un shinhau entà saber se qué ne pensen es ciutadans dera tua ocurrència. M'a semblat entèner que non l'apròven. Era hilhuquèra me didec: “aguest

prètzhèt non ei entà senhors”. En generau, me pensi qu'era pensada populara definís fòrça estrictaments çò que les cau hèr as “senhors”, coma eri diden. E non admeten qu'aguesti gèsquen des termes qu'eth sòn critèri les a autrejat entara sua actuacion.

- Ei possible que sigue atau. Mès è experimentat un plaser coma jamès ena mia vida l'auia experimentat. E en aquerò non i a arren de dolent, vertat?, didec Levin. Se non les shaute, qué li vau a hèr? En tot cas, me pensi que non i a en aquerò arren de particular.
- Veigui qu'en generau ès plan satisfèt dera tua jornada d'aué, contunhèc Sergi Ivanovic.
- Plan satisfèt. Qu'auem segat tot eth prat. E è hèt amistat damb un vielh admirable. Non te pòs imaginar se guaire n'ei d'admirable!
- Atau, donc, qu'ès content, tè? Jo tanben. Prumèr, è resolvut dus problèmas d'escacs, un d'eri fòrça divertit. Se comence damb un peon... Ja t'ac explicarè. Dempús è pensat ena nòsta convèrsa d'ager...
- Quina convèrsa?, preguntèc Levin, clucant es uelhs e bohant satisfèt, un viatge acabada era parva e sense arténher a brembar-se'n dera covèrsa deth dia d'abantes.
- Me semble que, en part, as rason. Eth desacòrd entre nosati s'està en qué tu botes coma mobil principau er interès personau, mentre que jo pensi que quinsevolh òme que tengue cèrt grad d'instruccion li cau auer coma mobil er interès comun. Dilhèu ages rason en díder qu'er interès materiau serie mès desirable. Ès, en principi, ua natura massa *primesautière*, coma diden es francesi. Que vòs era activitat impetuosa, energica, o arren.

Levin escotaue a sa frair sense comprendre-lo e sense voler comprèner, e era soleta causa que cranhie ère que sa frair li preguntèsse quauquarren que li permetesse avertir que Levin non l'escotaue.

- Òc, amiguet; atau ei, didec Sergi Ivanovic en tot hèr-li un copet ena espatla.
- Òc, plan... Mès, sabes?, non persuti ena mia pensada, didec Levin damb un arridolet mainadenc, coma desencusant-se.

“Sus qué discutírem?”, pensaue, mentre tant. “Se ve que jo auia rason e eth tanben. De sòrta que tot se passe ben. Ara me cau vier un moment en burèu entà balhar es ordes”.

Se lheuèc e s'estirèc, arrint.

Sergi Ivanovic arric tanben.

- Se vòs anem a hèr un torn amassa, suggeric, non desirant hèr-se enlà de sa frair, tant encoràjat e fresc en aqueth moment. Anem. Se vòs, podem passar abantes peth burèu.

- Diu mèn!, sorrisclic de pic Levin, damb ua votz tan fòrta qu'espauric a Sergi Ivanovic.
- Qué te cau?
- Era man d'Agafia Mijailovna!, didec, en tot tumar-se era tèsta. Que m'auia desbrenbat d'era.
- Està fòrça mielhor.
- Ça que la, vau a veder-la en dus bots. Abantes que t'ages caperat damb eth chapèu que ja aurè tornat.

E baishèc ath mès córrer era escalera lheuand, damb es pataquejades rapides des sòn talons, un tarrabastèri coma eth d'ua tarabastèla.

VII

Esteva Arkadievic auie anat entà Sant Petersburg pr'amor de complir damb ua obligacion, tan comprensibla entàs que trabalhen coma n'ei d'incomprensibla entàs que non trabalhen: obligacion essenciau, que sense era non se pòt trabalhar, e que consistís en hèr-se a rembrebar en Ministèri.

Ja complit aguest déuer, coma que s'auie hèt a seguir lèu toti es sòs que i auie en çò de sòn, passaue eth temps fòrça alègre e divertit, en tot vier enes corses ipiques e visitar es cases d'ostiuatge des sues amistats.

Mentre tant, Dolly, damb es sòns hilhs, se trasladaue entath camp pr'amor d'amendrir, en çò de possible, es despenes.

Venguec, donc, en Erguchevo, era propietat qu'auie rebut coma dòt, era madeisha qu'era primauèra passada auien venut eth bòsc e qu'ère a cinquanta *verstas* de Pokrovskoe, eth pòble de Levin.

Era vieilha casa senhoriau de Erguchevo ère en roïnes hège ja temps. En èster eth propietari eth Prince, pair de Dolly, s'auie apraiat e s'auie ampliat eth pabilhon pròche ath casalon.

Vint ans endarrèr, quan Dolly ère ua mainada, aqueth pabilhon ère espaciós e comòde, a maugrat que, coma totes cases d'aguesta sòrta, ère bastit laterauments ara avenguda principau e dant entath sud. Ara s'esbauçaue pertot.

Quan Oblonsky venguec en pòble entà véner eth bòsc, Dolly li demanèc que balhèsse un cop de uelh ena casa e sagèsse d'apraiar-la de manèra que siguesse abitabla.

Coma toti es marits que se senten colpables, Esteva Arkadievic se preocupauè fòrça deh benèster dera sua esposa. Atau, donc, hec çò qu'era l'auie demanat e dèc es ordes que li semblèren avientes. Ena sua pensada, li calie emboishar es mòbles damb cretona, penjar es ridèus, netejar eth jardin, bastir un pontet sus er estanh e plantar flors.

Mès s'en desbrenbèc de fòrça causes de besonh qu'era sua manca siguec dempús un torment entà Daria Alexandrovna.

A maugrat de toti es esfòrci d'Oblonsky pr'amor d'èster un bon pair e un bon espós, jamès arrenhie brebar-se'n qu'auie hemna e hilhs. Es sòns acinaments qu'èren es d'un celibatari e obraue tostemp cossent damb eri.

En tornar deth pòble declarèc capinaut ara sua hemna que tot ère apraiat, qu'era casa demoraue preciosa e que l'aconselhaue vier a víuer aqui.

Era partida dera sua esposa entath pòble satisfège a Esteva Arkadievic en toti es aspèctes: pera santat des mainatges, per amendir despènes e per auer, eth, mèns libertats.

Daria Alexandrovna, ath sòn torn, consideraue de besonh eth viatge en pòble pera santat des mainatges, mèns que mèns dera mainada, encara non remetuda deth tot dèns era escarlatina. Desiraue tanben hùger de Moscòu entà evitar es petites umiliacions des deutes ath magazinièr de lenha, ath peishonèr, ath sabatèr, eca... que l'aclapauen; e li hège gòl, a tot darrèr, vier en pòble, pr'amor que compdaue recéber aqui ara sua fraia Kitty, que deuie tornar der estrangèr tara picada der ostiu e que l'auien prescrit banhs d'arriu que poirie practicar aqui.

Kitty l'escriuie dera estacion termau estant en tot dider-li qu'arren li shautarie tant coma poder passar er ostiu damb era, en Erguchevo, plen de rebrembes dera mainadesa entàs dues fraies.

Es prumèrs dies en pòble sigueren plan difícils entà Dolly. Qu'auie viscut aqui de mainada e sauvaue era impression de qué eth pòble ère un refugi contra toti es desgusti dera ciutat, e de qué era vida rurau, encara que non esplendida (qu'en aquerò Dolly i ère d'acòrd), ère comòda e de bon prètz e saludabla entàs mainatges. Aqui deuie auer de tot, e tot economic e a posita dera sua man.

Mès, en arribar en pòble coma patrona de casa, verificuèc qu'es causes èren plan desparières de coma les imaginaue.

A londeman d'arribar ploigüec a còps de caudèr e pera net era aigua, regolejant peth tet, queigüec en correder e ena cramba des mainatges, qu'es sòn lhets les calec desplaçar en salon. Non se podèc trapar codinèra entàs vailets. Des nau vaques dera bòrda se passèc que, sivans era vaquèra, es ues anauen a auer vedèths, d'outes èren damb eth prumèr vedèth, d'outes èren vielhes e era rèsta difíciles de rebastar. Non auie, donc, boder ne lhet entàs mainatges. Non se trapauen ueus e ère impossible aquerir ua garia. Solet se codinauen pòths vielhs, de color saumon, tot fribra. Tanpòc auie manèra d'arténher hemnes entà heregar eth solèr, pr'amor qu'èren ocupades ena recoleccion de truhes. Non se podie passejar en coche, pr'amor qu'un des shivaus se soltaue totemp arrincant es corretges des braci.

Tanpòc i auie forma de banhar-se en arriu, pr'amor que tota era arriba ère caushigada pes animaus e dubèrta peth costat deth camin. Ne tansevolhe ère possible passejar, pr'amor qu'eth bestiar se calaue en jardin peth brescat trincat e i auie un bueu espauridor que bramaue d'ua manèra espaventosa e seguraments escometie. Non existie armaris entara ròba e es pògui que i auie non barrauen ben e se daurien quan passauen peth sòn dauant.

Ena codina mancauen caceròles de metau e caudèrs entara ruscada en lauadèr, e en quarto des sirventes non auie ne pòst de lissar.

Es prumèrs dies, Daria Alexandrovna, qu'en sòrta dera tranquillitat e era pòsa que se demoraue trapar, damb aguesta sòrta de dificultats e qu'era vedie coma malastres terribles, ère desesperada: pelejaue contra tot damb totes es sues fòrces, mès qu'auie era sensacion de qué se trapaue en ua situacion sense gessuda e a penes podie tier-se es lèrmes.

Er encargat, un exsergent de cavalaria qu'Esteva Arkadievic auie apreciat fòrça, en tot cuelher-lo de portier per çò dera sua portadura arroganta e respectuosa, non compartie en arren es angònies de Dolly ne l'ajudaue en arren, en tot limitar-se a díder, damb fòrça respècte:

- Non podem hèr arren, senhora... Ei tan dolenta era gent!...

Era situacion semblaue insolubla. Mès ena casa d'Oblonsky, coma en totes es cases de familha, auie un personatge insignificant, mès util e imprescindible: Matrena Filimonovna. Era padeguèc ara senhora en tot assegurar-li que “tot s'apraiarie” (tau ère era sua frassa, que Matèu auie copiat). Ath delà, Matrena Filimonovna sabie actuar sense precipitar-se ne agitar-se.

Cuelhec de seguit amistat damb era hemna der encargat, e eth madeish dia d'arribar ja prenie eth tè damb eri en jardin, jos es cacièrs, tractant des ahèrs que l'interessauen. Lèu lèu s'organizèc jos es cacièrs eth club de Maria Filimonovna, format pera hemna der encargat, deth baile e der escrivan deth burèu. A trauèrs d'aguest club comencèren a resolver-se es dificultats e en ua setmana tot ère, efectiuaments, “apraiat”.

S'apraièc eth tet, se trapèc ua codinèra, comaira deth baile, se cromptèren garies, es vaques comencèren a dar lhet, se barrèc ben eth jardin damb hustes, eth hustèr apraièc ua taula entà lissar, se botèren enes armaris flastiets que les empedien daurir-se solets e era taula de lissar, damb forradura de tèla d'unifòrme militar, s'installèc entre eth braç d'un fautulh e dera comòda. Tant qu'en quarto des sirventes se sentie ja era flaira des hèrs de lissar cauds.

- Vedetz coma que non vos calie desesperar atau?, didec Matrena Filimonovna a Dolly en tot senhalar-li era pòst de lissar.

Autanplan se bastic damb palha e hustes ua caseta de banh. Lily comencèc a banhar-se e Dolly en veir realizades es sues esperances d'ua vida, se non tranquilla, aumens comòda, en poble, tanben.

Tranquilla, damb es sòns sies hilhs, que non l'ere possible, en realitat. Era un emmalautie, er aute podie emmalautir, ath tresau li mancaue bèra causa, eth quatau daue senhaus de mau caractèr, eca.

Es periòdes de tranquillitat èren, donc, totemp cuerts e fòrça rars.

Mès taus preocupacions e ahèrs èren era soleta felicitat possible entà Daria Alexandrovna, pr'amor que, se non auesse estat per eri, s'aurie demorat soleta damb es sòns pensaments sus eth sòn marit, que non l'estimaue. De un aute costat, a despart des malauties e des preocupacions que li costauen es sòns hilhs e eth desengust de veir es sòn maus aclinaments, es madeishi mainatges la compensauen tanben des sues penes, damb mil alegries.

Qu'ei vertat qu'aguestes alegries èren tan petites e pòc visibles coma er aur en sable e qu'en bèri moments era solet vedie era pena, solet eth sable; en d'auti, ça que la, vedie solet era alegria, solet er aur.

Ara, ena solitud deth pòble, pensaue mès en taus alegries. Soent, guardant as sòns hilhs, s'esdegaue entà convencer-se de qué non s'enganhaue e de qué, coma mair, ère parciau en apreciar es sues qualitats.

Mès, totun açò, non podie deishar de dider-se qu'auie uns hilhs plan beròis e qu'es sies, cadun ara sua manèra, èren mainatges coma n'auie pògui. E Dolly, capinauta des sòns hilhs, ère erosa.

VIII

A darrèrs de mai, quan ben que mau tot auie demorat apraiat, Dolly recebec era responsa deth sòn marit as sòns planhs sus era situacion que se trapaue era propietat.

Oblonsky li demanaue que lo perdonèsse per non auer pensat en tot e prometie vier en pòble ara prumèra escadença. Mès era escadença se tardèc fòrça, e, enquia prumeries de junh Dolly li calec víuer soleta en pòble.

Un dimenge, pendent eth quareme de Sant Pèir, amièc as sòns hilhs en ua glèisa entà que comunièssen.

Enes sues convèrses intimes damb sa mair, fraia e amics, Daria Alexandrovna susprenie a toti pes sues idies auançades en matèria religiosa. Qu'auie era sua pròpia religion: era metempsicòsi, qu'en era credie fèrmaments, en tot preocupar-se bric des dògmes dera Glèisa. Mès ena vida familiar, non sonque entà balhar exemple, senon damb tota era sua amna, cumplie toti es manaments dera Glèisa. E ja alavetz l'enquimeraue eth hèt de qué hesse lèu un an qu'es mainatges non auien comuniat. Atau, donc, damb eth supòrt e consens absolut de Matrena Filimonovna, decidic qu'ac hessen ara, en ostiu.

Dempús bèri dies, Dolly anaue pensant se com vestir as mainatges. Entad açò, coseren, transformèren e lauèren es vestits, treigueren es cosedures e desheren es volants, apeguèren botons e premaniren cintes. Era anglesa s'encarguèc de hèr un vestit entà Tània, causa que li costèc a Dolly fòrça desengusti; plan, era anglesa botèc mau es pèces, braquèc en excès es manges e lèu maumetec eth vestit, que queiguie sus es espatles de Tània de manèra que hège pena; mès Matrena Filimonovna auec era idia de híger quauqui tròci ena cintura entà agranir-la e hèr ua esclavina, que plan per açò tanben aguest còp “tot s'apraièc”.

Qu'ei cèrt qu'auèc un desengust damb era anglesa, mès tath maitin er ahèr s'auie acabat e tàs nau, ora qu'auie dit ath prèire qu'acodirien, es mainatges, radiants d'alegria damb es sòns vestits de mudar, èren en escalèr ath dauant deth *cabriolé*, ara demora de sa mair.

Aganchèren ath coche, entara tranquillitat de Matrena Filimonovna, eth shivau der encargat, “Pardo”, en sòrta de “Voron”, qu'ère mens brave. Daria Alexandrovna, entretenguda fòrça temps damb era sua jarga, apareishec fin finau ena escalera en tot amiar un vestit blanc de mossolina.

Dolly s'auie pientat e vestit damb suenh, lèu damb emocion. Abantes ac hège per era madeisha, entà semblar mès beròia e agradar ara gent; dempús, a mida qu'auançauè en

edat, se fisonaue damb mens palser, pr'amor que se n'encuedaue qu'anaue perdent era beresa. Ara se vestie non entara sua satisfaccion, entath sòn pròpi ornament, senon pr'amor que, en èster mair d'uns mainatges tan beròis, non volie, descuedant era sua jarga, descompausar er ensems.

Dempús de guardar-se un còp mès en miralh, demorèc contenta d'era madeisha. Qu'estaue pro ben. Non ben en sens d'abantes, quan li calie estar beròia entà acodir en un balh, mès òc ben entà çò qu'ara n'auie de besonh.

Ena glèisa non auie que campanhards, mossos e hemnes deth pòble. Mès Daria Alexandrovna vedie o credie veir qu'era e es sòns hilhs desvelhauen admiracion en toti.

Es mainatges non solet estauen beròis damb es sòns elegants vestidets, senon que se hègen tanben simpatics peth sòn bon anament.

Encara que, Alecha non actuaue corrèctaments deth tot. Se viraue de contunh entà guardar peth darrèr era sua casaqueta, mès totun açò, que resultaue fòrça graciós. Tània, tan seriosa coma ua hemneta, susvelhaue as petits. Lily estaue plan beròia damb era sua ingenua admiracion dauant de totes es causes. Que siguec impossible non hèr un arridolet quan, en comuniar, didec:

- *Please some more.*

En entornarse'n tà casa, es mainatges, comprenent que s'auie passat quauquarren solemne, venguien fòrça quiets.

En casa ara prumeria tot se passèc fòrça ben, mès pendent er esdejoar Gricha comencèc a fiular, desaubedint ara anglesa e li calèc castigar-lo en tot trèir-li eth dessèrt de pastís. Dolly non aurie permetut que lo castigùessen en un dia coma aqueth s'auesse estat presenta en esdejoar, mès coma que non podie desautorizar ara anglesa, confirmèc eth castig de deishar a Gricha sense pastís, causa que maumetec un shinhau era alegria generau.

Gricha ploraue en tot afrmar que tanben Nicolenhka auie fiulat, e que s'eth ploraue non ère pr'amor que l'auessen deishat sense docí, que l'ère parièr, senon pr'amor que lo desengustaue que s'auesse estat injust damb eth.

Era scèna resultaue massa dolorosa, atau que Dolly resolvec parlar damb era anglesa pr'amor de perdonar a Gricha. Mès quan l'anaue a cercar, en passar pera sala, Dolly campèc ua scèna que l'aumplic eth còr de tau alegria que li vengueren es lèrmes enes uelhs e perdonèc per era madeisha ath delinqüent.

Aguest se trapaue ena sala, seigut sus era parabanda dera hièstra deth cornèr, e ath ras sòn se trapaue Tània de pès, damb ua sièta enes mans. Damb era desencusa de premanir parva entàs pipes, Tània arteneh qu'era anglesa le permetesse amiar un tròç de pastís entath quarto des mainatges e, en sòrta de hè'c atau, l'amièc entara sala e lo balhèc a sa

frair. Sense deishar de plorar per çò d'injust deth sòn castig, eth mainatge minjaue es docí, repetint, entre somics:

- Minja-ne tu tanben... Es dus...

Tània, ara prumeria, s'estaue jos era influéncia dera pietat entà sa frair. Dempús, damb era consciéncia dera bona accion que realizaue, li gesserén es lèrmes enes uelhs e comencèc a minjar tanben ua part deth pastís.

En veir a sa mair, es mainatges s'espauriren, mès, tachant es uelhs en sòn ròstre, compreneren qu'obrauen ben e s'estarnèren d'arrir, damb es boques plies de pastís. Sagèren, sense arthenhèc, netejar-se damb es mans, e entre es lèrmes e era confetura s'enlordiren completaments es sòns radiants ròstres.

- Diu mèn!, se qué hètz? Eth vestit blanc nau! Tània, Gricha, per Diu!, didie sa mair, saiant de salvar era integritat deth vestit nau, mès arrint, en miei des sues lèrmes, de felicitat e alegria.

Les treigueren es vestits nauí, manèren as mainades que se calèssen es blòdes de cada dia e as mainatges es giquetes vielhes e ara seguida ordenèc aganchar era *lineika* e un aute còp, contra era pensada der encargat, se botèc en braci deth car ath shivau "Pardo" pr'amor de vier a cuélher misharnons e a banhar-se dempús. Ua explosion de crits d'afogament aumplec era cramba des mainatges e era sua bronadissa alegria non se padeguèc enquia que partiren.

Cuelheren un tistèr plen de misharnons. Autanplan Lily ne trapèc un de magnific. Normauments qu'ère miss Hull que les ac calie senhalar a Lily, mès ara aguesta la trapèc soleta, çò que costèc exclamacions d'entusiasme.

- Lily a trapat un misharnon!

Dempús s'endralhèren de cap ar arriu, deishèren es shivaus jos es pibos blanqui e se filèren entara caseta de banh.

Un còp estacat en arbe eth shivau, que se resistie, eth menaire Terenty s'estirèc ena èrba, dempús de moftar-la, ara ombra d'un bedoth, e comencèc a humar era sua rusta cigarreta tant que entenie es alègres crits qu'es mainatges lançauen ena caseta.

Que daue fòrça trabalh susvelhar a toti es mainatges e evitar es sues coquinarie e ère de mau hèr non confóner toti aqueri pantalonets, miches e sabates de dièrsi pèets, atau que desligar-les, discordar-les, tornar-les a ligar e cordar. Mès a maugrat de tot, Dolly, qu'ère fòrça aimanta deth banh e lo consideraue tanben plan saludable entàs mainatges, non coneishie màger gòi qu'eth d'aqueres excursions en arriu tà banhar-se damb toti es sòns hilhs.

Pataquejar es pèets nudi des petits, botar es miches, cuélher en braça es sòns còssi nuds, enténer es sòns sorriscles, ja alègres, ja espauridi, veir es sòns ròstres afogadi,

damb es uelhs fôrça dubèrts, ath còp alègres e temerosi, ath prumèr contacte damb era aigua, cachar contra eth sòn piech as sòns querubins, qu'ère entada era ua inexplicable felicitat.

Quan era mitat des mainatges s'auien calat ja es vestits de banh, s'apressèren, en tot posar-se timidaments, ues hemnes deth pòble, ben jargades, que tornauen deth bòsc de cercar borratges e d'outes èrbes.

Matrena Filimonovna cridèc a ua des hemnes entà que botèsse a secar un linçò e ua camisa qu'auien queigut ena aigua, e Daria Alexandrovna se metec a parlar damb eres. Ara prumeria non hègen qu'arrir, caperant-se era boca damb era man e sense comprèner se qué les demanauen. Mès lèu lèu se senteren mès encoratjades e comencèren a parlar, captivant de seguit era simpatia de Dolly pera sincèra admiracion que mostrauen entàs sòns hilhs.

- Be n'ei de beròia aguesta mainada! Qu'ei blanca coma eth sucre!, didie ua des hemnes, en tot contemplar a Tània. Mès està plan primeta.
- Òc. qu'a estat malauta.
- Tanben auetz banhat ad aguest?, preguntèc ua auta, senhalant ath mendre de toti.
- Non. Aguest non a que tres mesi, responec Dolly, capinauta.
- Macarèu!
- E tu, as hilhs?
- N'auia quate. Me n'a demorat dus: mainatge e mainada. En darrèr quareme è despopat ath mainatge.
- Quina ei era sua edat?
- Mès d'un an.
- E com las balhat popa tant de temps?
- Qu'ei eth nòste costum: tres quaremes.

E comencèc era convèrsa qu'ère mès interessanta entà Daria Alexandrovna. Com auie amainadat? Quines malauties auie auut eth mainatge? A on ère eth sòn marit? Venguie en casa soent?

Dolly non auie cap desir de hèr-se enlà d'aqueres hemnes, autant ère d'agradiaua era parlòta damb eres e de semblables es sòns copacaps.

Çò que l'ère mès agradiu ère veir qu'aqueres hemnes l'admirauen per auer tanti hilhs e per çò de beròis qu'èren.

Es hemnes heren autanplan arrir a Daria Alexandrovna ofensant ara anglesa, qu'ère era causa d'aqueres arridalhades qu'era non comprenie.

Ua des hemnes guardaue ara anglesa, que se vestie era darrèra de toti, e quan la vedec que se calaue era tresau pelha non podec tier ua exclamacion:

- Guardatz: se bote pelhes e mès pelhes e non ven jamès de vestir-se...

E totes es hemnes s'estarnèren d'arrir.

IX

Daria Alexandrovna, entornejada des mainatges acabadi de gésser deth banh, damb es peus banhats e un mocador en cap, s'apressaue en çò de sòn ena *lineika* quan eth menaire li didec:

- Aquíu que vie un senhor. Çampar, ei eth patron de Potrovskoe.

Dolly campèc eth camin que s'estenie dauant d'eri e s'alegrèc en aubirar era figura de Levin, jargat damb chapèu e abric grisi, que s'endralhaue ath sòn encontre.

Tostemp la satisfège saludar-lo, mès ara encara mès, pr'amor que Levin venguie a veder-la enrodada de tot açò qu'ère eth sòn orgulh, orgulh qu'arrès podie comprèner mielhor qu'eth.

Plan que òc, Levin, en veder-la, se trapèc dauant d'un des quadres de felicitat imaginadi per eth entara sua vida futura.

- Daria Alexandrovna! Que semblatz ua garia entornejada des sòns porics!

- M'alègri fòrça de veder-vos, didec era, arrint e aufrint-li era man.

- Plan: vos sentetz tant erosa que non se vos a acodit ne balhar-me es vòstes notícies. Ara qu'ei damb jo eth mèn frair. E è recebut carta d'Esteva Arkadievic en tot dider-me qu'èretz aciu.

- D'Esteva?, preguntèc Dolly, estranhada.

- Òc. Me ditz qu'auetz partit dera ciutat e se pense que me permeteratz ajudar-vos en çò que sigue de besonh, didec Levin. E dit aquerò, s'estèc confús, s'interrompec e contunhèc caminant ath cant deth coche, en tot arrincar, en passar, huelhes de telh e mossegant-les.

Se sentie trebolat pr'amor que comprenie qu'a Daria Alexandrovna non l'auie d'èster agradiua era ajuda d'un estranh en es causes que l'aurie calut ocupar-se'n eth sòn marit. E, plan, a Dolly la desengustaue qu'Esteva Arkadievic fidèsse en auti es sòns ahèrs familhars, e endonvièc de seguit que Levin ac consideraue tanben atau. Qu'ère precisaments per aguesta facultat de hèr-se'n cargue des causes e pera sua delicadesa que Dolly l'auie en tanta estima.

- Jo que m'è pensat, contunhèc Levin, que çò que significaue ère qu'a vos non vos desagradarie veder-me. E aquerò me shaute infinitaments. Qu'ei clar que vos, senhora de ciutat, traparatz aciu fòrça incomoditats. Ja vo'n sabetz que, se posqui servir-vos en quauquarren, sò ara vòsta disposicion.

- Gràcies, repliquèc Dolly. Ara prumeria mos mancauen fòrça causes, mès ara tot se passe perfectaments gràcies ara mia anciana hilhuquèra.

E senhalèc a Matrena Filimonovna, que, en compréner que parlaue d'era, arrie alègra e amistosaments a Levin. Lo coneishie, pensaue qu'ère un bon partit entara senhoreta Kitty e desiraue que tot venguesse a èster sivans es sòns desirs.

- Pujatz, pujatz. Que mos podem sarrar un shinhau en sèti.
- Gràcies. Que m'estimi mès caminar. A veir: quin des mainatges vò jogar damb jo a córrer?

Es mainatges non coneishien a penes a Levin e non lo rebrembauen quan lo vedien, mès non auien ath sòn dauant eth sentiment de timiditat e aversion que sòlen experimentar es mainatges dauant es adults que simulen e que soent les hè a patir tant.

Era ficcion que pòt enganhar a un òme prudent e perspicaç, mès eth mainatge mens escarrabilhat la desnishe per mès abilaments que l'ac amaguen e experimente dauant d'era un sentiment de repugnància.

Levin podie auer fòrça defèctes, mès non eth de simular. E plan per açò es mainatges li mostrèren era madeisha simpatia que liegeren entada eth en ròstre de sa mair.

En enténer era sua prepausa, es dus majors sautèren deth coche de seguit e se meteren a córrer damb eth, damb tanta fidança coma ac aurien hèt damb era noiriça, damb miss Hull o damb sa mair. Lily volec baishar tanben e era mair l'ac permetec, en tot autrejar-la-se a Levin, que l'acomodèc sus es sues espatles e se botèc a córrer damb era.

- Non vos cau pòur, Daria Alexandrovna; non la deisharè quèir, didec ara mair en tot arrir alègraments.

E campant es sòns movements adreits, vigorosi e prudenti, Dolly se solatgèc e, en tot campar-lo, arrie alègra e aprovaira.

En pòble, damb es mainatges e Dolly, que per era sentie ua grana simpatia, Levin trapèc aquera disposicion d'animositat, mainadenca e alègra, que tant shautaue a Daria Alexandrovna. Corrie damb es mainatges, les ensenhaue gimnastica, hège arrir ara senhoreta Hull damb eth sòn anglés bretonejat e parlaue a Dolly des sòns ahèrs en pòble.

Dempús de dinar, Dolly, soleta damb eth en balcon, gessec de parlar-li de Kitty.

- Sabetz que Kitty vierà a passar er ostiu damb jo?
- De vertat?, responec eth en tot rogir-se.

E, entà cambiar de convèrsa, higeç ath córrer:

- Qué, vos mani dues vaques, o non? Se vos entestatz a pagar-les-me, me podetz balhar cinc robes ath mes per cada vaca, s'ei qu'açò non a d'èster motiu de racacòr.

- Non, gràcies. Que ja mos auem apraiat.
- Alavetz vau a veir es vòstes vaques e, se m'ac permetetz, balharè instruccions sus era manèra de com les cau alimentar. Aquerò qu'ei çò de mès important.

E, entà eludir era charrada sus Kitty, Levin expliquèc a Dolly era teoria dera economia relatiua ath bestiar, que s'està en qué era vaca non ei senon ua maquina entà tranformar eth minjar en lèit, eca.

Li parlaue de tot aquerò, mès ath sòn laguens s'ahlamaue en talents d'enténer detalhs sus Kitty e ath còp ac cranhie. Perque, ath hons, l'espaurie pèrder era tranquillitat artenhuda damb tant d'esfòrç.

- Plan, plan, mès tot açò demane èster fòrça atentiu. E qui tierà compde de semblabla causa?, preguntèc, damb pòc interès, Daria Alexandrovna.

En aqueri moments governaue era casa sivans era organizacion establida per Matrena Filimonovna e non volie cambiar arren. Tanpòc, ath delà, fidaue massa enes coneishements de Levin sus economia domestica.

Es idies de qué era vaca ère ua maquina de fabricar lèit li resultauen estranhes, li semblauen que solet aurien de servir entà crear dificultats.

Era qu'ac vedie tot d'ua forma mès simpla: li calie neurir mès ara “Pestruja” e ara “Bielopajaya”, qu'ère çò que didie Matrena Filimonovna, e evitar qu'eth codinèr se hesse a seguir es excedents dera codina entà balhar-les ara vaca dera lauandoira. Aquerò qu'ère clar.

En cambi, es especulacions sus er aliment farinós e vegetau li resultauen dobtoses e trèbles. E, ath delà, çò de mès important ère que volie parlar a Levin de Kitty.

X

- Kitty m'escriu que non desire qu'era solitud e eth silenci, didec Dolly.
- Està mielhor de salut?, preguntèc Levin damb emocion.
- Gràcies a Diu està complètaments ben. Jo non pensè jamès que patisse ua malautia de paumon.
- Be que me n'alègri!, exclamèc Levin.

E Dolly, en tot guardar-lo en silenci, tant que parlaue, liegec en sòn ròstre ua expression doça e esmoventa.

- Escotatz, Constantin Dmitrievic, didec Daria Alexandrovna, damb un arridolet bondadós e un shinhau burlesc: ètz vos desengustat damb Kitty?
- Jo? Non, responec Levin.
- Donques se non n'ètz, se com siguec que non venguéretz a veder-mos ne a eri ne a nosati, quan siguéretz en Moscòu?
- Daria Alexandrovna, didec Levin, en tot rogir-se enquiara arraïc deth peu, m'estone que vos, qu'ètz tan brava, non compregatz... Se com non sentetz, aumens, pietat de jo, en tot saber que...?
- En tot saber qué?
- En tot saber que me declarè a Kitty e qu'era me refusèc, didec Levin.

E eth baticòr qu'un instant abantes li bohaue eth rebrembe de Kitty se convertic en irritacion en pensar en escarni patit.

- Per qué vos pensatz que me'n sabí?
- Pr'amor que toti se'n saben.
- Que non ei vertat. Jo non me'n sabia, encara que m'ac imaginava.
- Donques ara ja vo'n sabetz.
- Jo solet sabia que i auie quauquarren que l'apenaue, e que Kitty me demanèc que non parlèssa ad arrés dera sua tristesa. Se non me condèc a jo çò que se passèc, solide que non l'ac a condat ad arrés. Mès, didetz-me, qué se passèc entre vosati?
- Ja vos ac è dit.
- Quan siguec?

- Eth darrèr viatge que sigui ena sua casa.
- Sabetz se qué vos vau a díder?, repliquèc Dolly. Que Kitty me hè fòrça pena, fòrça... Peth contrari, vos non sentetz qu'er amor pròpi ofensat.
- Dilhèu, mès... gessec Levin.

Dolly l'interrompec.

- Ça que la, pera prauba Kitty senti fòrça pietat. Ara qu'ac compreni tot.
- Òc, òc, Daria Alexandrovna... Donques, arren, desencusatz-me, mès... indiquèc Levin, en tot l'heuar-se. Enquia ua auta, è?
- Demoratz, demoratz e seiguetz-vos, didec era en tot agarrar-lo pera manja.
- Vos demani que non parlem mès d'aquerò, indiquèc Levin en tot sèir-se e sénter ath còp renéisher en sòn còr era esperança que se pensaue josterrada entà tostemp.
- Se jo non vos estimèssa e non vos coneishessa coma vos coneishi... didec Dolly damb lèrmes enes sòns uelhs.

Eth sentiment qu'auie creigut mòrt s'apoderaue cada viatge mès dera amna de Levin.

- Òc, ara qu'ac compreni tot, repetic Dolly. Vosati, es òmes, qu'ètz liures e podetz tostemp alistar, non ac podetz comprèner... Mès ua joena, obligada a demorar, damb era sua pudor femenina, damb era sua reserva virginau, ua joena que solet vos tracte a vosati de luenh e li cau fidar-se'n dera vòsta paraula... Ua joena atau que pòt experimentar un sentiment sense saber-lo-se explicar.
- Mès quan eth còr parle...
- Eth còr que pòt parlar, pensatz-ac ben: quan vosati vos interessatz per ua gojata, vietz en çò de sòn, la tractatz, la guardatz, demoratz, estudiatz çò que sentetz, analisatz es vòstes impressions e, s'ètz segurs de qué estimatz, alavetz demanatz era sua man.
- Es causes non son precisaments atau.
- Qu'ei parier. Vosati vos declaratz quan eth vòste amor a madurat pro o quan, entre dues que vos interèssen, era vòsta volentat s'incline per ua. E ada era non se li demane arren. Vosati desiratz qu'era aliste; mès era non pòt alistar: solet pòt díder òc o non.

“Òc; era eleccion entre Vronsky e jo”, pensèc Levin.

E eth sentiment que ressuscitaue ena sua amna venguec a morir de nauèth e a tormentar eth sòn còr.

- Guarda, Daria Alexandrovna: atau s'alisten es vestits, mès non er amor. Era causida se hè per era soleta, e un còp hèta, qu'ei hèta. Es causes non se repetissen.

- Ô!, guaire orgulh!, exclamèc Dolly, guaire orgulh!, repetit encara, tau que se menspredèsse aqueth baish sentiment que s'amuishauè en Levin, en tot comparar-lo damb un aute que solet es hemnes coneishen. Quan vos declarètz a Kitty, era que non ère per poder dider-vos arren. Dobtaue entre vos e Vronsky. Ad aguest lo vedie cada dia, a vos hège temps que non vos vedie. Se Kitty auesse auut mès edat, plan que... Jo, per exemple, ath sòn lòc, non auria dobtat. Vronsky a jo m'ère tostemp antipatic. E atau gessec.

Levin se'n brembèc dera responsa de Kitty. L'auie dit: "Non, que non pòt èster".

- Avalori fòrça era vòsta fidaça, mès me pensi que non endonviatz, didec Levin heredaments. Aja o non rason, aguest orgulh qu'autant criticatz en jo me còste era impossibilitat de pensar en Katerina Alexandrovna, ac comprenetz? Impossible deth tot.
- Voi dider-vos encara ua causa. Tietz en compde que vos parli dera mia fraia qu'estimi autant qu'as mèns hilhs. Non sagi d'assegurar-vos qu'era vos estime, mès òc qu'eth sòn refús d'alavetz non vò díder arren.
- Sabi pas, responec Levin, lèu damb ira. Mès non vo'n sabetz se guaire me hètz a patir damb es vòstes paraules. Aquerò qu'ei entà jo tau que s'ara mair d'un mainatge defuntat li didessen: "Ves?, eth tòn mainatge serie ara d'aguesta o d'aquera auta manèra se non auesse mòrt, e tu series erós en tot campar ath tòn mainatge..." Mès eth mainatge qu'ei mòrt, ei mòrt!
- Que me hètz arrir!, didec Dolly, considerant damb melencònia ironia era emocion de Levin. Òc, ara cada viatge ac compreni mielhor, contunhèc, cogitosa. Atau que non vieratz a veder-mos quan i sigue Kitty?
- Non. Non ei que vaja a hùger de Katerina Alexandrovna, mès tostemp que me sigue possible l'estauviarè eth desengust dera mia preséncia.
- Qu'ètz vos un òme plan estranh, didec Dolly, guardant a Levin, damb doçor, ena cara. Plan, donc, coma se non auéssem dit arren... Se qué voletz?, preguntèc en francés ara mainada, qu'entraue en aqueth moment.
- A on ei era mia paleta, mama?
- Quan te parla en francés, que te cau contestar en francés.

Era mainada ac volie díder atau, mès se n'auie desbrenbat se com se cridaue en francés ara paleta. Era mair l'ac rebrenbat e dempús li didec, tostemp en francés, a on l'auie de vier a quèrrer. A Levin tot aquerò l'emmalicièc.

En aqueth moment, arren de çò qu'auie en aquera casa, ne tansevolhe es mainatges, li shautauè coma abantes.

“Se per qué parlarà as mainatges en francés?”, pensau. “Be n'ei de pòc naturau e faus açò! Es mainatges que n'an era presentida. Que les hèn apréner eth francés e non apréner era sinceritat!”, contunhaue pensant, sense saber-se'n que Daria Alexandrovna auie pensat çò de madeish mil viatges e auie creigut de besonh ensenhar atau as sòns hilhs, a maugrat encara dera sinceritat.

- Partiratz tan lèu? Demoratz-vos un shinhau mès.

Levin se demorèc enquiath tè, mès tota era sua alegria s'auie esbugassat e sentie un certan malèster.

Dempús deth tè, Levin gessec en lumedar pr'amor de manar aganchar es shivaus e en hèr repè trapèc a Dolly damb eth ròstre descompausat e plei es uelhs de lèrmes.

En moment de pujar que s'auie passat quauquarren qu'esbaucèc tota era alegria e er orgulh des sòns hilhs qu'auie experimentat Dolly aqueth dia. Gricha e Tània s'auien pelejat per ua pilòta. Era entenec es crits, correc entath quarto des mainatges e i trapèc un espectacle lamentable. Tània auie cuelhut a Gricha pes peus e aguest, damb era cara arropida pera ràbia, flocaue còps de punh ara sua fraia a cègues.

En campàc, li semblèc coma se quauquarren se trinquèsse en còr dera mair e es tenèbres escuriren era sua vida. Comprenech qu'aqueri mainatges que tan capinauta se sentie, non solet èren mainatges coma toti, senon enquia pejors e plan mès mau educadi, plei d'aclinaments brutaus e pèrvèrsi, mainatges dolents...

Dolly ara qu'ère incapabla de parlar ne pensar en ua auta causa, e non se'n podec estar de condar es sòns malastres a Levin.

Levin comprenech que Dolly patie e sagèc de padegar-la, en tot assegurar-li qu'aquerò non significau arren, que toti es mainatges se tusten, mès, tant que l'ac didie, pensau: “Non, jo non simularè dauant es mèns hilhs, ne les harè parlar en francés; es mèns hilhs non seràn atau. Que non s'an de forçar e hèr-les a pèrder. E quan non se hè açò, es mainatges son excellents. S'è hilhs, que non seràn coma aguesti”.

Levin se didec adiu entà partir. Era non lo retenguec mès.

XI

Entara picada de junhsèga se presentèc dauant de Levin eth baile deth pòble de sa frair, plaçat a ues vint *verstas* de Prokovskoe, pr'amor d'informar-lo de com anauen es ahèrs dera sèga. Eth principau ingrès des propietats de sa frair s'estaue enes prats. D'auti ans, es campanhards arrendauen es prats a rason de vint robes per *deciatina*. Quan Levin cuelhec era direccion dera propietat, se n'encuedèc que valien mès e fixèc eth prètz en vint-e-cinc robes per *deciatina*.

Es campanhards non paguèren aqueth prètz e, coma sospechèc Levin, sagèren de trèir-li a d'outes crompaires. Alavetz Levin venguec aqui e manèc segar eth hen en tot logar a d'auti segadors e acordant anar a parts damb d'auti. A maugrat qu'es campanhards s'opausauen damb totes es sues fòrces ara innovacion, era causa se passèc ben e eth prumèr an ja treiguec des prats lèu eth doble.

Enes ans a vier contunhèc era oposicion des campanhards, mès era sèga se hec dera madeisha manèra. Agust an es campanhards auien arrendat es prats en tot vier ara tresau part enes guanhs, e ara eth baile venie a comunicar-li a Levin qu'era sèga èra ja acabada e qu'eth, per s'un cas ploiguesse, auie cridat ar encargat, qu'ena sua preséncia hec eth repartiment e desseparèc es onze palhèrs que tanhien ath propietari.

Ça que la, pes responses inconcretas ara pregunta de se guaire hen i auie en màger des prats, pera precipitacion qu'eth baile auie repartit eth hen sense auer-l'ac ordenat e per accent deth campanhard en generau, Levin comprenec qu'eth repartiment deth hen non auie estat clar e decidic vier personauments a verificàc.

Arribèc en pòble ara ora de dinar. Deishèc eth shivau ena casa d'un ancian, espòs dera hilhuquèra de sa frair, e passèc en abelhèr entà informar-se peth menut dera sèga.

Eth vielh Parmenov, òme blagaire e de bona portadura, acuelhec a Levin damb gòi, li parlèc des sues abelhes e der eishamatge d'aqueth an. Mès as demanes sus era sèga responec vagaments e sense talents.

Aquerò confirmèc a Levin enes sues suposicions. Venguec en prat e examinèc es palhèrs. En cadun d'eri non i podie auer cinquanta carretades de hen. Entà descaperar as campanhards, manèc hèr vier es cars qu'auien transportat eth hen, ordenèc que se carguèsse un palhèr e s'amièsse ena aira.

De cada palhèr ne gesseran trenta dus cars. A maugrat des afirmacions deth baile de qué eth hen ère fòrça holat, de qué se cachaue en cargar-lo enes cars, a maugrat des sòns juraments de qué tot s'auie dividit coma Diu mane, Levin persutèc que, en auer-se

repartit eth hen ena sua abséncia, non l'acceptaue a rason de cinquanta carretades per palhèr.

Dempús longues discussions, s'acordèc qu'es campanhards recebessen aqueri onze palhèrs entada eri, compdant en cadun cinquanta carretades, e que se desseparèsse de nauèth era part de Levin.

Entre es discussions e es trabalhs de repartir eth hen se hec meddia. Un còp acabat eth repartiment, Levin, fïdant era susvelhança de çò que restaue de hèr ath sòn encargat, se seiguec sus un palhèr bastit ar entorn d'un naut pau e se calèc ena contemplacion deth prat e ena animacion qu'aufrie damb era gent en plen trabalh.

Dauant sòn, en marrèc que formaue er arriu dempús un petit aigumòg, auançaue aumplint er aire damb es sòns crits, ua espessa cordiòla de hemnes, entre eth hen escampilhat que s'estenie pes rastolhs d'un color verd clar en franges grises e ondulades.

Darrèr es hemnes i seguïen òmes damb horcats e es modelhons se convertien en nautes e leugères garbères. Ara quèrra, peth prat ja net, sonaue eth bronit des cars, e, un darrèr er aute, quilhadi pes grani horcats, despareishien es hèishi e ath sòn lòc se lheuauen es enòrmi e pesants cars, cargadi de tau manèra de hen flairós qu'era èrba desbordaue pes gropes des shivaus.

- Que mos cau esdegar tant que dure eth bon temps. S'ac hèm atau que gesserà un hen excellent, didec eth vielh, que s'auie seigut ath cant de Levin. Guardatz, guardatz se com trabalhen es mossos. Que lo recuelhen damb tant d'interès coma se siguesse tè. Non van tant ara prèssa es audèths quan se les lance gran, tè!, higeç en tot indicar es garbes ja cargades enes cars. Dès era ora de dinar ja n'auràn cargat era mitat.

E cridèc a un mosso que de pès ena part deth dauant d'un des cars, e damb es retnes enes mans, se premanie a partir.

- Ei eth darrèr?
- Eth darrèr, pairèt, contestèc eth mosso, retenguent eth shivau. E se virèc entà campar, arrint, a ua hemna fòrça rogida e tanben arridolenta qu'anaue seiguda ena part deth darrèr deth car, e ambús contunhèren eth sòn camin.
- Ei eth tòn hilh?, preguntèc Levin.
- Eth mès petit, contestèc eth vielh damb un doç arridolet.
- Qu'ei un brave gojat!
- Que non se pòt díder mau!
- Ei ja maridat?
- En quareme de Sant Felip hec dus ans.
- A hilhs?

- Hilhs! S'ei que m'è passat un an sancer sense saber arren de...! Enquia que mos burlèrem d'eth e... Mès quin hen tan polit! Semble reauments tè!, contunhèc eth vielh, en tot voler cambiar de convèrsa.

Levin guardèc damb mès atencion a Vanika Parmenov e ara sua hemna que, luenh d'eth, cargaue un aute car de hen. Ivan Parmenov, de pès en car, recebie, egalaue e cachaue es enòrmi hèishi de hen que, prumèr a braçats e dempús damb eth horcat, li passaue era sua hemna, qu'ère joena e beròia, e trabalhaue sense esfòrç, damb agilitat e alegria. Prumèr era joena lo moflaue, dempús calaue en eth eth horcat e, damb un movement rapid e flexible, cargaue sus eth horcat tot eth pes deth sòn còs, acorbaishant eth piech, ajustat per un cinturón ròi. Dempús se quilhaue mostrant eth sòn piech sarrat sus eth blanc justet, e damb un adreit mevement possauè eth horcat e calaue eth hen en car.

Ara prèssa, entà estuviar-li quinsevolh esfòrç superflú, Ivan recuelhie enes sòns braci eth hèish de hen que li passaue era sua hemna e lo lançauè en car.

Un còp auèc lheuàt damb er arrastèth eth hen, era hemna se secodit es brigalhs d'èrba que se l'auien calat peth còth dera samarreta, s'apraièc eth mocador ròi sus era sua blanca tèsta, non usclada peth solei, e pugèc en car pr'amor d'ajudar ath sòn marit a tier era carga. Ivan l'ensenhaue se com ac auie de hèr, e a ua observacion dera sua hemna s'estarnèc en ua arridalhada. Es sòns ròstres exprimien un amor intens e joen desvelhat nauèraments.

XII

Un viatge assolidat eth hen en car, Ivan baishèc en un bot e comencèc a amiar ath sòn shivau, excellent e ben neurit, damb era brida. Era hemna metec er arrastèth en car e, damb pas brac e seguit, entornejant es braci caminant, se filèc de cap as autes hemnes, qu'èren seigudes en rondèu. Ivan, en arribar en camin, s'amassèc ara cordiòla des auti cars. Es hemnes, damb es arrastèths ena espatla, radiant es sòns viui colors, parlauen damb votz alègra e sonora tant que seguien as cars.

Ua votz aspra e ruda de hemna entonèc ua cançon en tot repetir er estriuet. Alavetz, toti a còr, miei centenat de votzes sanes, naves e rudes, comencèren eth madeish cantar e l'acabèren.

Es hemnes s'apressauen, cantant, entà Levin, qu'auie era impression de qué ua broma cargada de trons d'alegria s'apressaue ada eth.

Arribèc era broma, l'artenhec e eth modelhon de hen que s'estaue estirat, e es auti modelhons, e es cars, e eth prat e enquia es camps luenhants, tot s'agitèc e ondulèc jos eth ritme d'aqueth cantar sauvatge e atrevit, acompanhadi de crits, fiulets e exclamacions d'entusiasme.

Levin sentec enveja d'aquera sana alegria. Que l'aurie shautat participar d'aquera expression deth gòr de víuer.

Mès que non ac podie hèr, coma ac hègen eri, e li calie estar-se aqui ajaçat e guardar e escotar.

Quan era gent desapareishec dera sua vista e es cançons non arribauen ja enes sues aures, Levin sentec eth pesat dolor dera sua solitud, dera sua guitèra fisica, des sentiments d'ostilitat qu'experimentaue entad aquest mon de campanhards.

Bèri uns auien discutit damb eth sus er ahèr deth hen, l'auien sajat d'enganhar e eth les auie repotegat. E, totun açò, lo saludauen alègres, en votz baisha, e se vedie que non sentien ne podien sénter racacòr entada eth, e que ne tansevolhe s'en brembauen que auien sajat d'enganhar-lo. Tot s'auie en.honsat en mar der alègre trabalh comun. Diu qu'a balhat eth dia, Diu qu'a balhat es fòrces; e eth dia e es fòrces son consagradi ath trabalh e en eth s'i trape era sua recompensa.

Er objècte qu'avesse eth trabalh, i quini podessen èster es sòns fruts, qu'èren ja calculs mesquins e estranhs ad aquera alegria.

Levin solie admirar aguesta vida e, soent, solie experimentar enveja des que la viuien. Mès especiauments aué, jos era impression de çò que vedec enes relacions d'Ivan Parmenov damb era sua joena esposa, Levin pensèc que depenie d'eth escambiar era sua vida de comoditat, tan penibla, era sua vida artificiau, en ua vida de trabalh pura e alègra coma era des auti.

Eth vielh qu'ère ath sòn cant se n'auie anat entà casa hège ua estona. Es campanhards auien desapareishut tanben: es que s'estauen mès apròp se n'auien anat enes sòns larèrs; es que s'estauen mès luenh, s'auien amassat entà minjar e passar era net en prat.

Levin, sense que lo vedessen es campanhards, s'estirèc sus eth modelhon de hen, campant, escotant, pensant.

Es que se demorèren en prat velhèren lèu tota era cuerta net d'ostiu. Prumèr s'entenie era sua alègra parlòta e es sòns arridolets tant que sopauen. Dempús vengueren es cançons e un aute còp arridalhes.

Eth long dia de trabalh que non auie deishat en eri mès tralhes qu'es dera alegria.

Pòc abantes de trincar eth dia, tot se carèc. Solet s'entenièn es rumors nueitius: eth renar seguit des gargolhes enes basses e eth bohar fòrt des shivaus ena broma deth maitin que s'esguitlaue sus eth prat.

Levin se remetec, se lheuèc de dessus deth hen e, guardant es esteles, se'n sabèc que ja s'auie passat era net.

“Plan, se qué harè e com ac harè?”, se demanèc, en tot sajar de trèir eth tarlat de çò qu'auie passat e sentut de nauèth aquera net.

Tot çò que pensaue e sentie de nauèth que se dividie en tres directritzes mentaus: ua, era renunciacion ara sua vida anteriora, ara sua cultura, que non li servie entad arren. Aguesta renunciacion l'agradaue e la trapaue aisida e simpla.

Era auta directritz ère era vida que li calie víuer a compdar d'ara. Era simplicitat, puretat e legitimitat d'aguesta vida les comprenie claraments, e n'ère segur que traparie en eres era satisfaccion, era patz e era dignitat qu'era sua manca sentie tan dolorosaments.

Mès era tresau directritz des sòn pensaments viraue ath torn dera manèra qu'auie de cambiar era sua vida d'abantes e començar era sua naua vida. E aci que non i vedie bric clar.

“Auer ua hemna. Trabalhar e sénter eth besonh de hè'c... E alavetz, abandonar Pokrovskoe? Crompar tèrres? Inscruer-se ena comunautat des campanhards? Maridar-se damb ua campanharda? Mès, se com hè'c?”, se demanaue sense trapar era responsa. “Non è clucat un uelh en tota era net e non posqui veir es causes damb claretat”, se didec. “Ja ac esclarirè tot dempús. Mès sò segur qu'aguesta net a decidit era mia sòrt.

Totes es mies illusions d'abantes sus era vida familiar que son pegaries. Non ei aquerò çò me cau. Tot ei mès simple e fòrça miehor.”

“Be n'ei de beròi açò!, en tot guardar era espècia d'estranya clòsca de nacre formada per blanques bromes retortilhades que s'auien arturat en cèu sus era sua tèsta. Be n'ei de polit tot en aguesta net maravilhosa! Quan s'aurà format aguesta clòsca de bromes? Hè pòc que guardaua eth cèu e non i auie arren, sonque dues franges blanques. Madeish, sense senter-me'n qu'a cambiat era mia concepcion dera vida.”

Gessèc deth prat e peth camin reiau s'endralhèc de cap ath pòble. Se quilhèc un ventolet e tot ath sòn entorn cuelhec un aspècte amortat e ombriu.

Qu'ère eth moment escur que s'auance generauments ara gessuda deth solei, ara victòria definitiva dera lum sus es tenèbres.

Levin, tremolant de hered, caminaue rapidaments guardant entath solèr.

“Qui vierà?”, pensèc en entèner bronit de cascavèls. E lheuèc eth cap.

A uns quaranta passi de distància auançaue entada eth per ample camin, caperat d'èrba, que Levin seguie, un coche damb quate shivaus aganchadi en doble parella. Es shivaus der exterior se desseparauen des rodaus, sarrant-se contra es braci deth car, e er adreit menaire, seigut en un costat deth sèti de car, guidaue de sòrta qu'es braci deth coche demorèssen sus eth rebat, damb era quau causa es arròdes virauen sus eth solèr lis.

Levin non campèc qu'aguest detalh e, sense pensar en qui podie vier en coche, guardèc distrèitaments en interior.

En un cornèr deth sèti dormie ua vielheta e, ath cant dera hiestreta, ua joena, que çampar venguie de desvelhar-se, se nudaue damb es dues mans es cintes dera sua còfa blanca. Radianta e cogitosa, negada de vida interiora, elegante e complicada, plan sense hèr-ne cabau de Levin, guardaue, peth dessus d'eth, eth solei gessent.

E en moment qu'aguesta vision desapareishie, es uelhs nets e sincèrs se tachèren en eth, era l'arreconeishec, e ua alegria plia de suspresa enluminèc eth sòn ròstre.

Levin non podie enganhar-se. Aqueri uelhs èren unencs en mon. Solet un èsser ena tèrra podie concentrar entada eth tota era lum e tot eth sentit dera vida. Qu'ère era. Kitty, que, per çò qu'eth comprenec, se dirigie entà Erguchevo dès era gara deth camin de hèr.

E tot çò qu'auie agitat a Levin en aquera net d'insòmnia, guaires decisions auie cuelhut, tot que desapareishec de ressabuda. Rebrembèc damb repugnància es sues idies de maridar-se damb ua campanharda. Solet aqui, en aqueth coche que s'aluenhaue per aute costat deth camin, i auie era possibilitat de resòlver eth problèma dera sua vida, de trapar aquera solucion que hège tant de temps que lo tormentaue.

Kitty non lo guardèc mès. Ja non sonaue eth bronit des ressorts deth coche e a penes s'entenie eth rumor des cascavèls. Pes idòls des gossets endonvièc Levin qu'eth coche

passaue peth pòble. E se demorèc solet damb eth madeish, entre es camps desèrti, près deth pòble, dehòra de tot, caminant per un ample camin abandonat.

Guardèc eth cèu, en tot demorar trapar aquera capa de bromes que desvelhaue era sua imaginacion e que simbolizaue es sòns pensaments e sentiments de delànet. Enes nautades inaccessibles s'auie costat un cambi misteriós. Ja non existien ne senhaus dera capa, senon solet eth tapís de flòcs que caperaue era mitat deth cèu, flòcs que s'apetitièn en cada moment. Eth cèu venguec mès clar e mès bluenc; e damb era madeisha trendesa, mès tanben damb era madeisha inaccessibleitat, responie ara guardada interrogadoira de Levin.

“Non”, se didec Levin. “Per beròia que sigue aguesta vida de trabalh e simplicitat, jo non la posqui víuer. Pr'amor qu'estimi ada “era”...”

XIII

Ne tan solet es mès pròches a Alexei Alexandrovic sabien qu'aqueth òme d'aspècte tan hered, aqueth òme tan rasonable, auie un mau punt: non podie veir plorar a un mainatge o a ua hemna. Er spectacle des lèrmes li hège a pèrder totafèt er equilibri e era capacitat de rasonar.

Eth cap deth sòn burèu e eth sòn secretari se'n sabien e, quan se presentaue eth cas, avisauen as visitaires que s'abstenguessen absoludaments de plorar ath sòn dauant se non volien hèr mèuca en ahèr.

- S'embestiarà e non volerà escotar-vos, didien.

E, plan, en taus casi, eth desequilibri morau costat en Karenin pes lèrmes s'amuishau e en ua irritacion que l'amiaue a hèr enlà sense desencuses as visitaires.

- Non posqui hèr arren! Hètz eth favor de gèsser!, cridaue en taus escadences.

Quan, en tornar des corses, Anna li cohessèc es sues relacions damb Vronsky e de seguit, en tot caperar-se eth ròstre, s'estarnèc de plorar, Alexei Alexandrovic, a maugrat dera ràbia que sentie, notèc ath còp que l'invadie eth desequilibri morau que totemp desvelhauen en eth es lèrmes.

En tot comprenè'c, e comprèner tanben qu'era exteriorizacion des sòns sentiments non s'estarie ara nautada dera situacion que trauessauen, Alexei Alexandrovic sagèc de reprimir quinsevolh manifestacion de vida, per çò que non se botgèc bric ne guardèc a Anna.

E aqueth ère eth motiu qu'aufrisse aquera estranha expression coma de mòrt qu'auie susprenut ara sua hemna.

En arribar, l'ajudèc a baishar e, tient-se, se didec adiu d'era damb era sua cortesia de costum, prononciant quauques frasses que non lo comprometien en arren e en tot dider-li qu'eth dia a vier li comunicarie era sua decision.

Es paraules dera sua hemna confirmant-li es sues sospeches damnatgèren prigondaments eth còr de Karenin, e er estranh sentiment de pietat fisica entada era qu'en eth desvelhauen es sues lèrmes aumentaue encara eth sòn dolor.

Mès, en demorar-se solet en coche, Alexei Alexandrovic, damb grana suspresa e alegria, se sentec desliurat totafèt d'aquera pietat e des dobtas e gelosies que lo tormentauen darrèraments.

Experimentaue era madeisha sensacion d'un òme qu'arrinquen un caishau que l'auesse estat tormentant fòrça temps. Dempús eth terrible patiment e era sensacion d'auer-li arrincat quauquarren enòrme, quauquarren mès gran qu'era pròpia tèsta, eth pacient nòte de pic, e li semble incredible ua tau felicitat, que ja non existís çò que pendent tant de temps l'amarasse era vida, que l'absorbie tota era sua atencion, e qu'ara pòt víuer de nauèth, pensar e interessar-se de causes desparières deth caishau.

Aguest qu'ère eth sentiment d' Alexei Alexandrovic. Eth dolor siguec terrible e immens, mès que ja s'auie passat, e ara sentie que podie víuer e pensar de nauèth sense ocupar-se solet dera sua hemna.

“Qu'ei ua hemna sense aonor, sense còr, sense religion e sense morau. Me n'è sabut e ac è vist tostemp, encara que per pietat entada era sajava d'enganhar-me”, se didec.

E plan, li semblaue auèc vist tostemp. Se'n brembaue des detalhs dera sua vida damb era, e aguesti, a maugrat qu'abantes non li semblèssen dolents, ara ena sua pensada mostrauen claraments era perversitat dera sua esposa.

“M'enganhè en júnher era sua vida ara mia, mès ena mia errança non i a arren d'indigne e plan per açò non me cau èster malerós. Eth tòrt non ei mèn, senon sòn”, se didec. “Era que ja non existís entà jo”.

Çò que li podesse arribar a Anna e ath sòn hilh qu'entada eth experimentaue parièrs sentiments qu'entara sua hemna, deishèc d'interessar-li. Era soleta causa que lo preocupaue ère era manèra mielhor, mès avienta e mès comòda entada eth (e per tant, era mès justa) de desliurar-se dera hanga qu'era lo contaminèc ena sua queiguda, pr'amor de poder contunhar era sua vida actiua, aonorabla e utila.

“Non posqui èster malerós peth hèt de qué ua hemna menspredabla age cometut un crim, solet me cau cercar era mielhor gessuda dera situacion que m'a flocat. E la traparè”, pensaue, arroncilhant es celhes cada còp mès.”Non sò eth prumèr, ne eth darrèr...” E autaplan deishant de cornèr es exemples istorics, que d'eri eth prumèr que li venguie entath cap ère eth dera bèra Elena e Menelao, tota ua longa seguida d'infidelitats contemporanèes de hemnes dera nauta societat li vengueren ena ment d'Alexei Alexandrovic.

“Darialov, Poltavky, eth prince Karibanob, eth comde Paskutin, Dram...Òc, tanben Dram, un òme tant aonorat e treballador..., Somenov, Chagin, Sigonin...rebrembaue. Qu'ei vertat qu'eth ridicul mès pèc què sus aguesti òmes, mès jamès è considerat açò que coma un malastre, e è auut pietat d'eri”, se didie Alexei Alexandrovic.

Aquerò non ère vertat, pr'amor que jamès auèc pietat de taus malastres, e coma mès traïsons de hemnes auie arribat enes sues aurelhes, mès s'auie avalorat ada eth madeish enquia aqueth moment.

“Qu'ei un malastre que les pòt arribar a toti, e m'a tocat a jo. Solet se tracte de saber se com posqui gèsser mielhòr d'aguesta situacion”.

E comencèc a rebrembar com actuauen es òmes que se trapauen en casi coma eth ara.

“Darialov se batec en düel”.

Ena sua joenesa eth düel lo preocupauè fòrça, precisaments pr'amor qu'ère físicaments fèble e se'n sabie. Alexei Alexandrovic non podie pensar sense orror en ua pistòla afustant eth sòn piech, e jamès ena sua vida auie tengut cap arma. Tau orror l'obliguèc a pensar en düel lèu lèu e a calcular se com li calie comportar-se en botar-se dauant d'un perill mortau. Dempús, en arténher era capitada e ua posicion fòrta ena vida, hège temps que se n'auie desbrenbat d'aqueth sentiment. E coma qu'eth costum de pensar atau s'auie hèt preponderant, era pòur ara sua covardia siguec ara tan fòrta qu'Alexei Alexandrovic, pendent fòrça temps, non pensèc qu'en düel, a maugrat que que s'en sabie que jamès se baterie.

“Cèrt qu'era nòsta societat, plan ath contrari dera anglesa, ei encara tan barbara que fòrça (e en nombre d'aqueri “fòrça” s'i trapauen aqueri qu'era sua opinion Karenin avaloraue mè) campen eth düel de bon uelh. Mès, entà on anarie a parar? Supausem que lo desfisi”, contunhaue pensant. E imaginèc era net que passarie dempús de desfisar-lo, imaginèc era pistòla afustant-li eth sòn piech, e s'estrementic, e comprenec qu'aquerò non se passarie jamès. Mès contunhaue pensant: “Supausem que me diden çò que me cau hèr, que me boten en mèn lòc e sarri eth gisclet”, se didie clucant es uelhs. “Supausem que l'aucisqui...”

Alexei Alexandrovic botgèc eth cap entà hèr enlà tan pègui pensaments.

“Mès se qué a a veir qu'aucisca a un òme, damb çò que me cau hèr damb era mia hemna e eth mèn hilh? Non aurè tanben alavetz de pensar çò que me cau decidir respècte ada era? Plan, donc: çò de mè probable, çò que seguraments se passarà, ei que jo venga mòrt o herit. Ei a díder, jo, innocent de tot, serè era victima. Aquerò qu'ei mè absurd. Mès, ça que la, provocar-lo a düel que non serie dera mia part un acte aunorat. Dilhèu non sai qu'es mèns amics non m'ac permeterien, que non consentirien qu'era vida d'un estadista, de besonh entà Russia, se metesse en perill? E qué se passarie alavetz? Donques que semblarà que jo, en saber-me'n qu'er ahèr jamès vierà a implicar risque entà jo, volerè balhar-me un non meritat lustre damb aguest desfiament. Aquerò non ei aunorat, ei faus, ei enganhar as auti a a jo madeish. Eth düel qu'ei inadmissible e arrès demore que jo lo provòque. Era mia finalitat qu'ei assegurar era mia reputacion, que n'è de besonh entà contunhar es mies activitats sense cap trebuc”.

Eth sòn trabalh politic, que ja abantes li semblaue plan important, ara se li presentaue coma d'ua importància excepcionau.

Un còp escartat eth düel, Karenin estudièc era qüestion deth divòrci, gessuda qu'alistèren d'auti marits qu'eth coneishie.

En tot rebrembar es casi importants de divorcis (e ena nauta societat n'auie fòrça qu'eth coneishie perfèctaments), Alexei Alexandrovic non ne trapèc cap qu'era finalitat deth divòrci siguesse era madeisha qu'eth se prepausaue. En toti aqueri casi, eth marit cedie o venie ara hemna infidèu; e era part que, per èster colpabla, non auie eth dret a maridar-se de nau, afirmaue fausses relacions der espós. En sòn pròpi cas, Alexei Alexandrovic vedie impossible arténher eth divòrci legau de sòrta que siguesse castigada era esposa colpabla. Comprenie qu'es delicades condicions de vida que se botjauen non hège possible es demostracions massa violentes qu'exigie era lei entà provar era colpabilitat d'ua hemna.

Era sua vida, plan refinada en bèth sens, non toleraue pròves tan crudèus encara qu'existissen, pr'amor qu'en meter-les ara practica lo rebaisharien mès ada eth qu'ada era dauant dera opinion generau.

Er assag deth divòrci non aurie servit qu'entà costar un procès escandalós que profitarien fòrça ben es sòns enemies pr'amor de calomniar-lo e hér-lo a baishar dera sua posicion en gran mon. De sòrta qu'er objectiu essenciau, arténher era solucion der ahèr damb es minims trebucs, non l'artenhie eth divòrci. Ath delà, damb eth divòrci e era sua possibilitat s'evidenciaue qu'era hemna trincaue es sues relacions damb eth marit e arren l'empedie ja amassar-se damb eth sòn aimant. E ena amna de Karenin, a maugrat dera sua complèta indiferéncia qu'ara se pensaue experimentar entara sua hemna, restaue encara un sentiment que s'exprimie damb eth desir de qué era non se podesse júnher liuraments damb Vronsky, pr'amor qu'eth sòn delictè aurie vengut en benefici d'era.

Tau pensament irritaue tant a Alexei Alexandrovic que solet d'imaginar-lo-se se l'escapèc un panteish d'intim dolor. Se quilhèc, escambièc eth sèti en coche e pendent un long instant s'estèc damb es cilhes arropides tant qu'estropaue es sòns pès uassudi e hereds ena leugèra flassada de viatge.

En sòrta deth divòrci legau podie, coma Karibanov, Paskudin e eth brave Dram, desseparar-se dera sua hemna, contunhèc pensant Alexei Alexandrovic tanlèu se sentec un shinhau solatjat. Mès aquest procediment qu'auie es madeishi efèctes desonoradi qu'eth divòrci, e çò de peyor ère que, coma eth divòrci legau, lançaue ara sua hemna enes braci de Vronsky.

“Non: ei impossible, impossible!”, didec en votz nauta, tant que començaue a destropar un aute còp era flassada de viatge. “Jo que non me cau èster malerós, mès non voi ne qu'eth ne era siguen erosi”.

Eth sentiment de gelosia qu'experimentaue mentre ignoraue era vertat s'esbugassèc tanlèu es paraules dera sua hemna l'arrinquèren eth caishau damb dolor. Ad aqueth

sentiment lo substituïe un aute: qu'era sua hemna non solet non auie de capitar, senon que auie d'èster castigada peth delicte cometut. Non arreconeishie qu'experimentèsse tau sentiment, mès at laguens dera sua amna volie qu'era patisse, coma castig per auer destruit era tranquillitat e tacat er aunor deth sòn marit. E, en tot estudiar de nauèth es possibilitats de düel, divòrci e separacion, e refusant-les toti ath còp, Alexei Alexandrovic concludic que solet li demoraue ua gessuda: retier a Anna ath sòn costat, amagar çò que s'auie passat dauant dera societad e sajar damb totes es sues fòrces méter fin ad aqueres relacions, çò qu'ère era manèra mès eficaça de castigar-la, encara qu'açò non s'ac volie cohessar.

“Me calerà dider-li qu'era mia decision ei, un còp examinada era posicion qu'a flocat ara familha, e en tot considerar que quïnsevolh auta mesura serie peyor entàs dues parts, mantier er exterior “statu quo”, que damb eth sò cossent, damb era condicion inexcusable de qué complisque totauments era mia volentat, ei a dider, parar tota relacion damb eth sòn aimant”.

E tanlèu cuelhec aguesta resolucion, acodic, coma entà emparar-lo, un pensament plan important ena ment d'Alexei Alexandrovic.

“Solet damb aguesta decision actui cossent es prescripcions dera Glèisa”, se didec. “Solet damb aguesta solucion non hèsqui enlà deth mèn costat ara hemna criminau e l'autrègi possibilitats d'empenaïr-se, e autanplan, a maugrat qu'aquerò me sigue fòrça penible, i predi totes es mies fòrces entara sua correccion e sauvacion”.

Alexei Alexandrovic se'n sabie de qué non auie autoritat morau sus era sua hemna e de qué aqueth assag de corregir-la non serie qu'ua farsa, e, a maugrat qu'en toti aqueri tristi moments non auie pensat ne un solet còp a cercar orientacions ena religion, ara, quan era resolucion cuelhuda li semblaue coïncidir damb es manaments dera Glèisa, aguesta sancion religiosa de çò qu'auie decidit lo satisfège pliaments e, en part, lo padegaue.

L'ère agradiu pensar que, en ua decision tant importanta entara sua vida, arrés li poirie dider qu'auie deishat de cornèr es manaments dera religion, qu'era sua bandèra eth auie tengut plan nauta ath miei dera indiferéncia e heredor generaus.

En tot reflexionar en toti es auti detalhs, Alexei Alexandrovic no vedie cap motiu entà qu'es sues relacions damb era sua hemna non podessen contunhar coma abantes. Qu'ei vertat que jamès poirie tornar a respectar-la, mès non auie ne podie auer cap motiu entà qu'eth esbaucèsse era sua vida e patisse pr'amor qu'era ère dolenta e infidèu.

“Òc, se passarà eth temps, qu'apraie totes es causes, e es nòstes relacions vieràn a èster es d'abantes”, se didec Alexei Alexandrovic.

E higeç:

“Ei a díder, aguestes relacion se reorganizaràn de tau manèra que non experimentarè cap desòrdre en cors dera mia vida. Era que li cau èster malerosa, mèns jo non ne sò colpable e non me cau èster malerós ath mèn torn”.

XIV

En apressar-se en Sant Petersburg, non solet Karenin auie cuelhut era sua decision d'ua manèra definitiua, senon qu'enquia e tot redigic mentauments era carta que l'escriuèra ara sua hemna.

Entrèc ena portaria, campèc es cartes e documents que l'auien arribat deth Ministèri e manèc que les hessen a vier entath sòn burèu.

- Amortatz e non recebatz ad arrés, responec ara demana deth portèr, damb era satisfaccion que hège veir eth sòn bon umor, en tot accentuar era frasa “non recebatz”.

Ja en sòn burèu, Karenin se passegèc en tot recorrer-lo dus còps en tota era sua extension e se posèc dauant era sua taula, qu'en era i auie tres candèles alugades qu'auie botat aqui eth sòn ajudant de cramba.

Dempús hec croishir es articulacions des sòns dits, se seiguec e comencèc a apraiar es objèctes que i auie sus er escriptòri. Damb es codes sus era taula e eth cap clin entath costat, reflexionèc un moment e dempús escriuec sense posar-se ne ua segonda. Escriuèc en francés, sense dirigir-se dirèctaments ada era, e tient eth “vos”, que non a en aqueth idiòma era heredor qu'a en rus:

Ena nòsta entrevista darrèra vos indiquèc era mia intencion de comunicar-vos çò qu'è decidit respècte ad aquerò que parlèrem.

Dempús de reflexionar damb tranquillitat, vos escriui coma vos prometí. Era mia decision qu'ei aguesta: sigue quin que sigue eth vòste anament, non me consideri autorizat a trincar es ligams que mos a junhut un poder superior. Era familha que non pòt èster des.hèta peth caprici, peth desir o autanplan peth crim d'un des conjonchs. Era nòsta vida, donc, li cau seguir coma abantes. Aquerò qu'ei de besonh entà vos, entà jo e entath nòste hilh. Sò solide fòrça que vos empenaïtz de çò qu'ei eth motiu dera presenta carta e que m'ajudaratz a arrincar d'arraïc era causa dera nòsta discòrdia e a desbrembar eth passat. En cas contrari, ja podetz supausar se qué vos demore a vos eth ath vòste hilh. De tot aquerò ne parlaram ena nòsta pròplèu entrevista. Coma que s'acabe era sason d'ostiu, vos demani que vengatz entà Sant Petersburg çò de mès lèu possible, dimars a mès tardar. Se balharàn es ordes de besonh entara vòsta tornada. Vos demani qu'ajatz en compde que balhi ua especiau importància ath compliment d'aguest mèn desir.

A. Karenin.

P.S. Vos hèsqui a vier es sòs que vos cau entàs vòstes despènes.

Reliegec era carta e se sentec content, mès que mès per auer-se'n brembat de manar es sòs; non i auie ne un repotec ne ua soleta paraula dura, mès tanpòc cap condescendéncia. Çò de mès important ère qu'en era i auie un pònt daurat entà que podesse tornar.

Pleguèc e alisèc era carta damb eth gran e pesant quichapapèrs d'evòri, la metec en ua envolòpa, qu'en era i metec es sòs, e cridèc damb era particulara satisfaccion que li costaue er emplec avient des sòns ben ordenadi utisi d'escriptòri.

- Hè-la a vier entar ordenança pr'amor de que la balhe deman a Anna Arkadieвна ena casa d'ostiuatge, didec, en tot lheurear-se.
- Plan ben. Prenerà vòsta excelléncia eth tè en gabinet?

Alexei Alexandrovic manèc que l'amièssen eth tè aqui e, jogant damb eth quichapapèrs, se filèc de cap ath fautulh qu'en eth i auie ua lampa e ath ras sòn un libre francès qu'auie començat a liéger, tanhent a inscripcions ancianes.

Sus eth fautulh, en un marc daurat, penjaue eth magnific retraits d'Anna hèt per un celèbre pintor.

Alexei Alexandrovic lo guardèc. Es uelhs impenetrables lo guardauen trufaires, insolents, coma en aquera darrèra net qu'auien auut era explicacion.

Tot en aqueth retraits li semblaue impertinent e provocador: dèc es encaishi deth cap, damb es peus neri, excellentaments pintadi, enquiara polida man blanca, qu'eth sòn dit ère caperat d'anèths, tot que li costaue era madeisha desagradiua impression. Dempús de guardar-lo pendent un instant, Karenin s'estreumentic de tau manèra qu'es sòns pòts tremolèren e enquia emeteren un bronit lèu imperceptible.

- Bèèèè...!

Virèc eth cap, se seiguec ara prèssa en fautulh e dauric eth libre. Sagèc de liéger, mès que non artenehèc que desvelhèsse en eth eth sòn anterior interès pes inscripcions ancianes. Tant que guardaue eth libre, pensaue en ua auta causa. Non ena sua hemna, senon en ua complicacion dera sua activitat governamentau que s'auie passat darrèraments e qu'en era s'estaue er interès principau deth sòn trabalh deth moment.

Ara li semblaue pertusar mès prigondaments que jamès en aquera complicacion e li semblaue qu'en sòn cervèth surgentaue era idia capitau (ac podie díder sense presompcion), eth pensament que deuie esclarir tot er ahèr, en tot hèr-lo ascèner ena sua carrèra, aclapant as sòns enemics, convertint-lo encara mès util entar Estat.

Tanlèu eth vailet, dempús de hèr-li a vier eth tè, gessec dera sua estança, Alexei Alexandrovic se lheurec e s'endralhèc de cap ara taula escriptòri.

Hec enlà era cartèra que contenguie es ahèrs vidanti e, damb un arridolet de satisfaccion a penes perceptible, treigues eth creion e se calèc ena lectura des documents relatius ad aquera complicacion.

Era tralha caracteristica d'Alexei Arkadievic coma naut foncionari der Estat, que lo distingue especiauments e que, amassat damb era sua moderacion, aunestetat, confiança en eth madeish e excessiu amor pròpi (qu'auien contribusit encara mèa a ennautir-lo), qu'ère eth sòn absolut mensprètz dera paperalha oficiau, era sua fèrma volentat de suprimir en çò de possible es escrits inutills e tractar es ahèrs dirèctaments, en tot apraiar-les çò de mèa lèu possible e damb era maxima economia.

Se passèc, damb aquerò, qu'ena celèbra Comission deth 2 de junh s'expausèc er ahèr dera fertilizacion dera província de Zaraisk, ahèr que pertanhie ath ministèri de Karenin e que constituïe un clar exemple des despenes inutills que se hègen e des inconvenents de resòlver es ahèrs solet en papèr. Alexei Alexandrovic se'n sabie de qué aquerò ère just.

Er ahèr dera fertilizacion de Zaraisk auie estat començat peth predecessor de Karenin. E en eth s'auien despenut e se despenien fòrça hons totafèt en bades, donques qu'ère dehòra de cap dobte que tot aquerò non amiaue entà nulloc.

En ocupar aqueth cargue, Alexei Alexandrovic ac comprenec de seguit e pensèc ocupar-se'n. Mès hèc ara prumeria, quan encara se sentie pòc segur, non ère rasonable, en tot tier en compde que amb aquerò damnatjaue fòrça interèssi. Dempús, calat ja en d'auti ahèrs, simplaments se n'auie desbrenbat d'aqueth, que, coma autrestanti, seguien eth sòn camin pera fòrça dera inèrcia. Fòrça gent minjaue ath sòn entorn, e en especiau ua familha plan aunorada e distinguida pes sues dòts musicaus, pr'amor que totes es hilhes jogauen bèth esturment de còrda. (Alexei Alexandrovic non solet les coneishie, senon qu'autaplan ère pairin de nòça d'ua des hilhes màgers).

Es enemics deth Ministèri s'ocupèren der ahèr e l'ac repoteguèren, injustaments pr'amor qu'en toti es Ministèris n'auie de fòrça mèa grèus e qu'arrès non tocaue per çò de non mancar as convenences enes relacions interministeriaus.

Mès, donques qu'ara l'arribaue era escadença, eth que la profitarie e demanarie ua comission especiau qu'estudièsse er ahèr dera fertilizacion de Zaraisk. Non volie, totun, qu'era causa demorèsse en mans d'aqueri senhors e, plan per açò, exigic abantes qu'arren eth nomentament de ua auta comission especiau entà estudiar er ahèr dera organizacion dera poblacion autoctòna.

Aqueth ahèr s'auie plantejat tanben dauant era Comission deth 2 de junh, e Alexei Alexandrovic lo presentaue damb energia coma plan urgent peth deplorable estat dera mentada poblacion.

Ena Comission, er ahèr costèc discussions de diuèrsi Ministèris entre se. Eth Ministèri enemic de Karenin demostraue qu'er estat des autoctòns ère excellent e qu'es cambis proposadi podien resultar maishants entara prosperitat d'aqueres poblacions; que se bèra causa non anaue ara ora, ère degut a qu'eth Ministèri d'Alexei Alexandrovic non complie es disposicions legaus. E ara Karenin se prepausaue exigir: prumèr, que se nomentèsse ua auta comission qu'estudièsse sus eth terren era situacion des poblacions autoctònes; dusau, que se se demostraue qu'era sua situacion ère, efectiuaments, era que venguie enes donades oficiaus que tenguie era Comission, se formèsse un nau comité tecnic qu'estudièsse es causes d'aquera situacion deth punt d'enguarda politic, administratiu, economic, etnografic, materiau e religiós; tresau, qu'eth Ministèri adversari presentèsse donades des mesures tengudes pendent es darrèri ans entà evitar es males condicions qu'ara se trapauen es autoctòns, e quatau, que se demanèsse ad aquest Ministèri explicacions sus se per qué (sivans infòrmes presentadi ara Comission damb es numèros 17017 e 18308, dates cinc de deseme de 1863 e 7 de junh de 1864) procedie dubèrtaments contra era lei organica, article 18, e observacion en 36.

Un encoratjat color curbic es caròles d'Alexei Alexandrovic tant qu'anotaue ara prèssa aqueres idies. Un còp escrita era prumèra plana de papèr, se lheuèc, cridèc e manèc ua nòta ath cap deth sòn burèu pr'amor de qué li hessen a vier es infòrmes de besonh.

E dempús de lheuar-se e passejar pera cramba, tornèc a campar eth retraits, arroncilhèc es celhes e arric damb mensprètz. Liegec de nauèth eth libre sus inscripcions ancianes e tàs onze se n'anèc a dormir. Quan, un còp en lhet, rebrembèc çò que s'auie passat damb era sua hemna, ja non li semblèc tan terrible.

XV

Encara qu'Anna amiaue era contrària a Vronsky damb testuda irritacion quan eth l'asseguraue qu'era presenta situacion ère impossible de sostier, ath sòn laguens tanben era la consideraue coma faussa e desonorada e damb tota era fòrça deth morir desiraue modificar-la.

En tornar des corses damb eth sòn marit, en un moment d'excitacion l'ac auie dit tot, e, a maugrat deth dolor qu'experimentaue, en hè'c, se sentec aleugerida. Quan Karenin partic, Anna se tornaue a díder qu'ère contenta; qu'ara tot demoraue esclarit, e que ja non aurie besonh d'enganhar ne de simular. Li semblaue indobtable qu'era sua posicion demorarie ja, a compdar d'ara, definida entà tostemp; que poirie èster dolenta, mès ère definida, e en era non i aurie ja ombres ne enganhes.

Eth mau que s'auie costat ada era madeisha e eth qu'auie costat ath sòn marit en dider-li aqueres paraules serie recompensat pera màger claretat qu'auien quedat es sues relacions.

Quan, aquera madeisha net, se vedec damb Vronsky, non li condèc çò que s'auie passat entre era e eth sòn marit, encara que l'ac aurie d'auer dit entà definir era situacion.

En desvelhar-se ath londeman, pensèc abantes qu'arren en çò que l'auie dit ath sòn marit, e li semblèren de tau manèra dures e terribles es sues paraules que non podie comprèner se com auie gausat a prononciar-les.

Mès ara ja èren dites e l'ère impossible endonviar çò que poirie seguir-ser d'aquerò, donques qu'Alexei Alexandrovic se n'auie anat sense díder-li arren.

“È vist a Vronsky e non l'è condat çò que se passèc”, reflexionaue.

“Autanplan quan ère a mand de partir siguiè pròcha a cridar-lo e dider-l'ac tot, mès non ac hi pr'amor que pensè que traparie estranh que non l'ac auessa explicat en prumèr moment. Se per qué non l'ac didí?”

E en sajar de respóner ad aguesta pregunta, eth rubor aluguèc es sues caròles. Se'n sabec d'açò que l'ac empèdie, se'n sabec qu'auie vergonha. Era situacion, que l'auie semblat esclarida eth ser anterior, li venguie còp sec non solet coma sense esclarir, senon, ath delà, sense gessuda. Se demorèc espaurida dauant eth desonor que se vedie en.honsada, qu'en açò non i auie pensat. E en parar-se a reflexionar sus çò que harie eth sòn marit, se l'acodien es mès terribles idies.

S'imaginaue que vieriè ara er administrador entà hèr-la enlà de casa, e qu'eth sòn desauor serie public dauant de toti. Se demanaue entà on anarie quan la hessen enlà d'aquiu e non trapaue cap de responsa.

En rebrembar a Vronsky, se pensaue qu'eth non l'estimaue, que començaue a senter-se fatigat, qu'era non se li podie aufrir, e aquerò la hège sénter animositat contra eth. Li semblaue coma s'es paraules qu'auie dit ath sòn marit, que de contunh acodien ena sua imaginacion, les auesse dit a toti e toti les auessen entenut.

Non gausaue campar es uelhs des que viuien damb era. Non gausaue cridar ara sirventa ne baishar en embaish pr'amor de veir ara institutriz e ath sòn hilh.

Era gojata, que s'estaue hège temps parant era aurelha, decidit entrar ena cramba.

Anna la campèc interrogatiuaments enes uelhs e, en tot senter-se intimidada, se rogic. Era sirventa demanèc perdon, dident que se pensaue qu'era senhora l'auie cridat.

Amiaue era ròba e ua nòta de Betsy, que li rebrebaue a Anna qu'aqueth dia vierien ena sua casa peth maitin Lisa Merkalova e era baronesa Stalz damb es sòns admiradors: Kaluchsky e eth vielh Stremov, entà hèr ua partida de cricket.

“Vietz, encara que sigue sonque entà apréner quauquarren des nòsti costums. Vos demori”. Concludie era nòta.

Anna liegec e alendèc dolorosaments.

- Non me cau arren, arren, didec ara gojata, que plaçaue salers e bròsses en cabinet d'atrencadura. Anatz-vo'n. Vau a vestir-me e gèsser. Que non me cau arren, arren...

Anuchka gessec dera cramba, mès Anna, sense vestir-se, contunhèc seiguda ena madeisha posicion, damb eth cap clin e es braci queigudi, en tot hèr de man en man ua estrementida, de cap a pès, coma se siguesse a mand de hèr o díder quauquarren e non siguesse capabla de hè'c. Repetie de contunh, entada era : “Diu mèn, Diu mèn!”

Mès aguestes paraules non significauen arren entada era. Era idia de cercar consolacion ena religion l'ère tant estranha coma era de cercar consolacion en sòn pròpi marit, encara que non doptaue dera religion que l'auien educat.

Sabie pro ben qu'era consolacion dera religion solet ère possibla se deishaue de cornèr eth solet objècte dera sua vida. E non sonque sentie dolor, senon que començaue a experimentar pòur dauant aqueth terrible estat d'animositat que jamès enquia alavetz auie experimentat. Li semblaue que tot ena sua amna començaue a desdoblar-se, tau qu'a viatges se desdoblen es objèctes dauant ua vista cansada. En bèri moments non sabia ja se qué desiraue ne se qué cranhie, ne se cranhie o desiraue çò qu'ère o mèsalèu çò qu'auie d'èster dempús. E non podie precisar se qué ère concretaments çò que volie.

“Qué her?”, se didec ara fin, en tot sènter que li hègen mau es possi. E, en remeter-se, se n'encuedèc que s'auie agarrat damb es dues mans es sòns peus pròchi as possi e les chinaue.

Se lheuèc en un bot e comencèc a passejar pera cramba.

- Eth cafè qu'ei servit e mademoiselle e Sergi demoren, didec Anuchka, qu'auie tornat a entrar, parlant a Anna que s'estaue ena madeisha pòsicion.
- Sergi?, se qué hè Sergi?, preguntèc Anna, en tot encoratjar-se de pic e rebrembar, per prumèr còp pendent eth maitin, era existènca deth sòn hilh.
- Semble qu'a cometut ua falta, didec Anuchka arrint.
- Quina falta?
- Donques qu'a agarrat un des persecs qu'auie ena recodina e se l'a minjat ara amagadera.

Eth rebrembe deth sòn hilh hec qu'Anna gessesse d'aquera situacion desesperada que se trapaue. S'en brembèc deth papèr, en part sincèr, encara que mèsalèu exagerat, de mair consagrada completaments ath sòn hilh qu'auie viscut aqueri darrèrs ans, e notèc damb alegria qu'en estat que se trapaue encara auie ua fòrça a despart dera pòsicion que se trapèsse respècte ath sòn marit e a Vronsky, e aguesta fòrça ère eth sòn hilh. Siguesse quina siguesse era pòsicion que se trapèsse non podie deishar ath sòn hilh; encara qu'eth sòn marit la curbisse d'escarnis, e encara que Vronsky contunhèsse estant-se independent d'era (e de nauèth ac rebrembèc damb amarum e repotec), Anna non podie separar-se deth sòn Sergi. Qu'auie un objectiu ena sua vida. Li calie obrar, obrar entà assegurar era sua disposicion damb eth sòn hilh, entà que non l'ac treiguessen. E li calie actuar rapidaments s'ac volie evitar. Li calie cuélher ath sòn hilh e partir. Que non podie hèr ua auta causa. Li calie padegar-se e gèsser de tan penibla situacion. Eth pensament de qué li ère de besonh hèr quauquarren, que li calie cuélher ath sòn hilh immediataments e partir damb eth entà quinsevolh lòc, li balhèc era cauma qu'auie de besonh.

Se vestic ara prèssa, baishèc damb pas segur e entrèc en salon, a on, coma de costum, la demorauen eth cafè e Sergi damb era institutritz.

Sergi, vestit de blanc, ère de pès dauant era consòla deth miralh, damb era espatla e eth cap clins, exprimint aquera atencion concentrada qu'era coneishie e que hège veir mèr era sua retirada damb sa pair, en tot manejar ues flors que s'auie hèt a vier deth jardin.

Era institutritz amiaue ua portadura sevèra. Sergi exclamèc, sorrisciant coma solie:

- Mama!

E se talhèc, trantalhant. Li calie saludar prumèr a sa mair, deishant es flors, o acabar era corona abantes e apressar-se a sa mair ja damb es flors ena man?

Dempús de saludar, era institutritz comencèc a condar, doçaments e peth menut, era fauta cometuda peth mainatge. Mès Anna non l'escotaue e pensaue se l'ère avient o non hèr-la-se a vier damb era.

“Non, non me la harè a vier”, decidic. “Partirè soleta, damb eth mèn hilh”

– Òc, aquerò qu'està fòrça mau, didec Anna, agarrant ath mainatge dera espatla e campant-lo non damb severitat, senon damb timiditat, çò que confonèc ath petit e l'aumplic d'alegria.

Anna li hec un punet.

– Deishat-lo damb jo, l'indiquèc ara estonada institutriz.

E, sense deishar es mans de Sergi, se seiguec ena taula qu'ère servit eth cafè.

– Jo, mama, non..., gasulhèc eth mainatge, en tot pensar en çò que podie arribar-li per auer cuelhut sense permís eth persec.

– Sergi, didec Anna, tanlèu era institutritz gessec dera estança. Aquerò qu'està fòrça mau, mès non ac haràs mès, vertat? M'estimes?

Sentie que li venguien es lèrmes enes uelhs “Se com posqui deishar d'estimar-lo?”, pensèc, susprent era guardada espaurida e ath còp alègra, deth sòn hilh. “Ei possible que s'amasse damb sa pair entà martirizar-me? Ei possible que non age pietat de jo?”

Es lèrmes corrien ja peth sòn ròstre, e entà amagar-les se lheuèc ara imprevista e gessec ena terrassa.

Dempús es ploges e tempèstes des darrèrs dies, eth temps ère clar e hered. Jos eth solei radiant qu'illuminaue es huelhes umides des arbes, se sentie era frescor der aire.

Ath contacte damb er exterior, eth hered e eth temor se senhoregèren d'era, damb ua fòrça naua, e la heren estrementir.

– Vè-te'n, vè-te'n damb Mariette, didec a Sergi que la seguie.

E comencèc a passejar de naut en baish peth tapís de palha que curbie eth solèr dera terrassa.

“Serà possible que non me perdonen? Non comprendràn qu'aquerò non podie èster de ua auta manèra?”, se didec.

S'arturèc, guardèc es copes des pibos blancs voludades peth vent, damb es sues huelhes fresques e ludentes jos era lum hereda deth solei, e li semblèc qu'en cap lòc deth mon traparie pietat entada era, que tot serie dur e sense pietat, tau qu'aqueth cèu hered e aqueri arbes... E de nauèth sentec qu'era sua amna se desdobraue.

“Non, non pensem en aquerò”, se didec. “Me cau premanir eth mèn viatge: me n'è d'anar. A on? E quan? Qui m'acompanharà? Òc; partirè entà Moscòu en tren dera net, en

hèr-me a vier a Anuchka e a Sergi e es causes mès de besonh. Mès abantes me cau escriuer-les as dus”.

Entrèc en casa ath mès còrrer, passèc entath sòn gabinet, se seiguec ena taula e escriuec ath sòn marit:

Dempús aquerò que s'a passat, non posqui contunhar en casa. Me'n vau en tot hèr-me a vier ath mainatge. Ignòri es leis e non sai s'eth hilh li cau demorar-se damb sa pair o damb sa mair. Mès que me lo hèsqui a vier pr'amor que non posqui víuer sense eth. Sigatz generós e deishatz-lo-me.

Enquia arribar aciu escriuec rapidaments e damb naturalitat, mès era apellacion a ua generositat qu'Anna non arreconeishie en sòn marit e eth besonh d'acabar era carta damb quauquarren esmovent l'interromperen.

Que non posqui parlar-vos dera mia colpa e deth mèn penaïment, pr'amor que...

S'arturèc un aute còp, sense trapar era connexion entre es sòns pensaments.

“Non”, se didec, “non ei de besonh ecríuer arren de tot aquerò”.

E trincant era huelha, la redigic de nauèth, en tot excludir era mencion ara generositat, e barrèc era carta.

Li calie escriuer-ne ua auta entà Vronsky.

“L'è dit ath mèn marit..., comencèc, e s'estèc ua estona seiguda sense trapar fòrces entà contunhar. Aquerò ère tan pòc delicat, tan pòc femenin!...

“Ath delà, se qué li posqui ecríuer”?, se demanèc. E un aute còp era vergonha caperèc de rubor es sues caròles. Rebrembèc era tranquillitat de Vronsky e un sentiment d'irritacion contra eth li hec trincar a trocets era huelha damb era frasa ja escrita.

“Que non ei de besonh ecríuer arren”, se didec. E barrant eth dorsier, pugèc entà anonciar ara institutritz e as sirvents que gessie aquera net entà Moscòu. E comencèc a premanir eth viatge.

XVI

En totes es crambes dera casa d'ostiuatge se botjauen lacais, jardinèrs e portèrs, amiant causes d'un lòc en aute. Armaris e comòdes èren dubèrti e li calec vier dus viatges ena botiga a crompar còrda. Peth solèr se vedien tròci de jornaus escampilhadi, dues males, sacs e flassades de viatge plegades auien estat baishades en recebedor. Eth coche pròpi e dus de loguèr demorauen ena pòrta.

Anna, desbrenbant-se damb es preparatius deth viatge dera sua inquietud intèrna, ère pauhicada dauant era taula deth sòn gabinet, en tot premanir era sua saca de viatge, quan Anuchka cridèc era sua atencion peth bronit d'un coche que s'apressaue.

Anna guardèc pera hièstra e campèc ath ras dera escala ar ordenança d'Alexei Alexandrovic, que hège sonar era campaneta dera pòrta.

- Vè-te'n a veir se qué se passe, manèc Anna.

E serenaments prèsta entà tot, se seiguec en fautilh, damb es mans plegades sus es jolhs.

Eth lacai amièc ua gròssa envolòpa damb era adreça escrita dera man de Karenin.

- Er ordenança demore era responsa, didec eth lacai.

- Plan ben, repliquèc Anna.

E tanlèu gessec eth vailet, dauric era envolòpa damb es dits tremolosi e un paquet de bilhets sense doblegar, aganchadi per ua cinta, queiguec en solèr.

Anna separèc era carta e la liegec en tot començar peth finau.

“Se balharàn es ordes de besonh entara vòsta tornada. Vos demani qu'ajatz en compte que balhi especiau importància ath compliment deth mèn desir...”, liegec.

Contunhèc liegent ath revés, e tornèc dempús a començar era lectura dès eth principi. En acabar, se sentec gelada, e auec era impression de qué un gran malastre plan màger de çò que demoraue li venguie ath dessús.

Peth maitin ère empenaïda de çò qu'auie cohessat ath sòn marit e desiraue non auer prononciat aqueres paraules. E ara era carta daue es paraules coma non dites: l'autrejaue çò qu'era volie. Mès ara aguesta carta li semblaue a Anna era causa mès terribla que podie imaginar.

“Qu'a rason, a rason!”, didec entada era. “Tostemp, tostemp a rason! Qu'ei crestian, ei generós... Mès guaire vil e menspredable! E arrés ac compren, senon jo! Jamès ac poiràc

compréner, ne jo explicà'c. Entàs auti ei un òme religiós, morau, aunèst, intelligent... Mès que non ven çò que jo è vist. Non saben que pendent ueit ans aguest òme a estofat era mia vida, tot çò que i auie en jo de viu, sense pensar jamès que sò ua hemna de carn e uassi qu'a besonh d'amor. Non saben que m'ofensaue de contunh e se sentie satisfèt d'eth madeish. Non è sajat jo damb tota era fòrça deth morir trapar era justificacion dera mia vida? Non è sajat d'estimar-lo e dempús d'estimar ath mèn hilh quan ja non podia estimar-lo ada eth? Mès que venguec eth moment que comprení que non podia contunhar enganant-me, que sò viua, que non è eth tòrt de qué Diu m'age hèt atau, qu'è besonh de vida e d'amor. Se m'auesse aucit, s'auesse aucit a Vronsky, jo qu'ac auria tengut tot, l'auria perdonat... Mès eth non ei atau...

“Com non endonviè çò qu'anaue a decidir? Que hè çò qu'ei cossent damb eth sòn ignòble caractèr. Contunharà demorant-se damb jo, ja queiguda. Eth se salvarà era rason e a jo me harà perir, m'umiliarà cada viatge mès...(e rebrembèc es paraules dera carta: podetz supausar çò que vos demore a vos e ath vòste hilh”). Aquesta qu'ei era menaça que me va a préner eth hilh, e solide era sua estupida lei ac hè possible. Dilhèu non sai se per qué m'ac ditz? Non cre en mèn amor ath mèn hilh, o mèsalèu lo mensprède. Tostemp hège burla d'aguest amor. Òc, mensprède aguest sentiment, mès se'n sap de qué non abandonarè ath mèn hilh, pr'amor que sense eth non m'ei possible de víuer, ne tansevolhe damb er òme qu'estimi; e, en tot cas, se lo deishèssa e hugessa, qu'obriria coma ua hemna mès baisha encara e mès desonorada. Òc, se'n sap e li cònte que non aurè fòrces entà hè'c.

“Era nòsta vida li cau seguir coma abantes, contunhèc pensant en brempar-se'n de ua auta frasa dera carta. Mès aguesta vida, abantes, qu'ère penibla e, darrèraments orribla! Se com serà, donc, en avier? E eth se'n sap, sap que non posqui penaïr-me de çò que senti, de çò qu'è hèt per amor. Sap qu'arren pòt resultar d'açò senon mentida e enganha, mès qu'a besonh de contunhar martirizant-me. Lo coneishi: sai que gaudís e nade ena mentida coma un peish ena aigua. Mès non l'autrejarè aguest plaser. Trincarè eth hilat de mentides que vò estropar-me e que sigue çò que Diu volgue... Tot abantes qu'era mentida e era enganha.

“Mès, com ac poirè hèr? Diu mèn, Diu mèn! Aurà auut jamès en mon ua hemna tan malerosa coma jo?”

- Mès, qu'ei pro! Vau a trincar damb tot!, sorrisclic. En tot l'heuar-se en un bot e tierse es lèrmes.

E s'apressèc ena hièstra entà escriuer-li ua auta carta. Mès auie era presentida, ath sòn laguens, que ja non aurie fòrces entà trincar arren, que non aurie fòrces entà gèsser dera sua situacion anteriora per faussa e desonorada que siguesse.

Se seiguec ena taula, mès en lòc d'escriuer emparèc es braci en era, amaguèc eth cap entre es mans e plorèc, damb somics e tremoladères qu'agitauen tot eth sòn pièch, coma

hèn es mainatges. Ploraue en pensar qu'era sua illusion qu'es causes auien demorat esclarides ère esbauçada entà tostemp. Sabie per auança que tot contunharie coma abantes o peyor. Comprenie qu'era posicion qu'ocupauè en mon aristocratic, e que peth maitin li semblaue tan menspredabla, l'ère fòrça preciosa, e que non aurie fòrces entà cambiar-la ua hemna menspredabla qu'a abandonat ath sòn hilh e ath sòn espòs entà junher-se damb eth sòn aimant. E comprenie tanben que, per mès que volesse, non poirie èster mès fòrta de çò que n'ère en realitat.

Jamès aurie libertat entà estimar e viuerie etèrnamentals coma ua hemna colpabla, jos era menaçà d'èster descubèrta en cada moment, ua hemna qu'enganhe ath sòn marit pr'amor de contunhar es sues relacions desonorades damb un estranh, un òme liure, qu'era sua vida non podie era compartir. Sabie que tot se passarie atau, mès li semblaue terrible e non s'imaginaue de quina manèra poirie acabar. E Anna ploraue, damb totes s lèrmes des sòns uelhs, tau que plore un mainatge que castiguen.

Entenec es passi deth lacai e se remetec e, amangant eth ròstre, hec veir qu'escriuie.

- Er ordenança que vò era responsa, anoncièc eth lacai.
- Era responsa?, didec Anna. A, òc! Que se demore. Ja l'avisarè.

“Qué escriuerè?”, pensauè. “Qué posqui decidir per jo madeisha? Dilhèu me'n sai de çò que voi o desiri?”

Un aute còp li semblèc qu'era sua amna se desdobraue. Espaurida per aqueth sentiment, s'agarrèc ath prumèr pretèxt d'activitat que se l'aufrie entà non pensar en era madeisha.

“Me cau veir a Alexei”, se didec mentauments, en tot referir-se a Vronsky, que tostemp cridaue atau”, “eth me poirà díder çò que me conven hèr. Vierè en casa de Betsy. Dilhèu lo trapa aqui”.

S'en desbrembaue totafèt qu'eth dia abantes l'auie dit a Vronsky que non vierie en çò dera princesa Tverskaya e qu'eth l'auie contestat qu'en aguest cas eth tanpòc vierie.

S'apressèc ena taula e escriuiec ath sòn marit.

“È recebut era vòsta carta. A.”

E cridant ath lacai, l'autregèc era carta.

- Que ja non partim, li didec a Anuchka quan aguesta entrèc.
- Definitiuaments?
- Non; non des.heigatz es paquets enquia deman, e que me resèrven eth coche ara. Vau entà çò dera Princesa.
- Quin vestit me cau premanir?

XVII

Era amassada a on s'auie de jogar era partida de cricket, qu'era princesa Tverskaya auie convidat a Anna, consistie en dues senhores damb es sòns admiradors.

Aqueres dues senhores representauen un nau e plan selècte rondèu que s'autonomentaue, madeish non se sabie perqué, *Les sept merveilles du monde*. Plan que òc, aguestes senhores pertanhien a ua capa plan nauta dera societad, mès fòrça desparièra dera que frequentaue Anna. Ath delà, eth vielh Stremov, admirador de Lisa Merkalova e un des òmes mès influents de Sant Petersburg, ère, ministeriauments, enemic de Karenin. Per totes aguestes consideracions, Anna non i volie anar, e ad aguestes consideracions hègen mencion es indirèctes dera carta dera Princesa. Mès ara decidic acodir-i damb era esperança de trapar a Vronsky.

Arribèc ena casa dera Tverskaya abantes qu'es auti convidadi.

En moment qu'entraue ac hège tanben eth lacai de Vronsky, que, damb es sues pursères plan ben pientades, lèu semblaue un cavalièr.

Eth vailet s'arturèc ath costat dera pòrta e, en tot trèir-se era sua casqueta, li cedic eth pas. Anna l'arreconeishec e solet alavetz se'n brembèc que Vronsky l'auie dit que non verie. Dilhèu amiaue er avís sus aquerò.

Tant que se treiguie er abric en recebedor, Anna entenec qu'eth lacai didie, prononciant *las en es* ara manèra des persones distinguides.

- Entara senhora Princesa, de part deth senhor.

Era l'aurie volut demanar a on s'estaue ara eth sòn senhor; aurie volut virar-se e balhar-li ua carta en tot demanar a Vronsky que venguesse en çò de sòn o ben vier era madeisha en çò d'eth. Mès arren de çò que pensaue se podie hèr, donques que ja sonaue era campaneta anonciant era sua arribada e ja eth vailet dera Princesa se plaçaue, de pès, ath cant dera pòrta dubèrta, demorant qu'Anna entrèsse enes crambes interiores.

- Era Princesa ei en jardin. Ara madeish l'avisen. Dilhèu era senhora desire passar entath jardin?, didec un aute lacai ena estança pròcha.

Sentie era madeisha impression d'inseguretad e vaguetad que sentesse en çò de sòn. Qu'ère impossible veir a Vronsky; li calie seguir aciu, en aguesta societad tan des auti e distanta deth sòn estat d'animositat.

Anna amiaue eth vestit que sabie que l'estaue mielhor; non ère soleta; l'entornejaue aguest ambient de léser sumptuós que l'ère de costum, e en eth se sentie mès a gust

qu'ena sua casa, pr'amor qu'aciu non li calie discutir sus se qué s'auie de hèr. Aciu tot que se hège solet.

Quan Betsy gessec a receber-la, vestida de blanc e damb ua elegància que l'estonèc, Anna li hec un arridolet coma totemp. Ara princesa Tverskaya l'acompanhuaen Tuchkevic e ua senhoreta parenta sua que, damb grana satisfaccion des sòns provincians pairs, passaue er ostiu ena casa dera celèbra Princesa.

Anna deuie auer un aspècte especiau, pr'amor que Betsy manifestèc qu'ac auie notat de seguit.

- Qu'è dormit mau, responec Anna, tant que guardaue ath lacai que se les apresauè e que, tau qu'era auie supausat, amiaue era carta de Vronsky.
- Guaire me n'alègri de qué ajatz vengut!, didec Betsy. Me trapi alassada. Voi préner ua tassa de tè mentre arriben es auti. Vos, li didec a Tuchkevic, poirietz anar damb Macha a veir se com està eth camp de cricket, aqui, a on an talhat era èrba. Mentretant, nosates mos poiram hèr confidències pendent eth tè. *Well'have a cosy chat*, vertat?, arric a Anna, tant que li sarraue era man que damb era tenguie eth parasolei.
- Mès non me posqui demorar guaira estona. Me cau tier-li ua visita ara vielha Vrede. Que hè un sègle que l'ac è prometut. Era mentida, tant dehòra deth sòn caractèr, li resultaue ara tan simpla e naturau en societat qu'enquia e tot li daue plaser. Non s'aurie podut explicar se per qué l'ac auie dit, donques qu'ua segonda abantes ne tansevolhe i pensaue. En realitat, solet la botjaue eth pensament de qué, coma que Vronsky non ère aqui, li calie assegurar-se era sua libertat entà poder-lo veir. Mès díder se per qué auie mentat precisaments ara vielha dauna d'aunor, que non auie mès motiu entà visitar qu'a fòrça d'autes, qu'ère impossible entà Anna. Ça que la, se passèc dempús que, per fòrça rasons qu'auesse imaginat pr'amor de veir a Vronsky, non n'auie podut balhar cap aute de mielhor.
- De cap des manères vos deisharè partir, repliquèc Betsy, tachant es vistons en ròstre d'Anna. Vos assegurì que me shordaria damb vos se non siguesse per tant que vos estimi. Semble que cranhetz qu'eth mèn tracte vos posqui comprométer. Mestratz-mos eth tè, se vos platz, en petit salon, ordenèc, en tot clucar es uelhs, tau que hège totemp que parlaue as vailets.

E agarrant era carta la liegec.

- Alexei mos a jogat ua mala partida, didec en francés. M'escriu que non pòt vier, higeç damb un accent tan naturau coma se non pensèsse ne de luenh qu'eth cricket podesse auer entà Vronsky un aute significat qu'eth de veir a Anna.

- Anna se'n sabie de qué Betsy ère ath pas de tot, mès en entener-la parlar atau de Vrosnky ena sua preséncia se volec persuadir per un moment de qué Betsy non sabie arren.
- Ò!, didec Anna, damb indiferéncia, arrint e coma s'aquerò l'interessèsse pòc. Se com pòt eth vòste tracte comprométer ad arrés?

Aqueth jòc de mots, aqueth amagaments de secrets, auie entà Anna, coma entà totes es hemnes, fòrça atractius. Que non ère eth besonh d'amagar ne era finalitat entara que se simulaue, senon eth procès dera simulacion en eth madeish çò que li shautae.

- Jo que non posqui èster mès papista qu'eth Papa, higeç. Lisa Merkalova e Stremov son era crèma dera societat. Ath delà, ada eri les receben pertot, e jo (e soslinhèc eth jo) jamès è estat intoleranta e sevèra. Que non m'a demorat temps entad açò.
- Dilhèu non voletz trapar-vos damb Stremov? Deishatz-lo trincar es lances damb eth vòste marit ena comission. A nosates que mos ei parièr açò. Tau qu'òme de mon, qu'ei eth mès amable que coneishi e un apassionat jogaire de cricket, ja ac veiratz. E a maugrat dera sua ridicula situacion de vielh galantejaire de Lisa, vos cau veir se com acare era situacion. Ei un òme plan simpatic! Non coneishetz a Safo Stolz? Ei d'un nau estil, nau totafèt.

Tant que Betsy parlaue atau, Anna comprenie, pera sua guardada alègra e intelligentia, qu'era sua amiga endonviaue en part era sua situacion e sajaue d'inventar quauquarren entà ajudar-la. Ara se trapauen en petit salon.

- Mentretant escriuerè a Alexei, didec Betsy.

Se seiguec dauant ua taula, escriuec ues linhas en un papèr e lo botèc en ua envolòpa.

- Li digui que vengue a dinar, se non, ua des senhores se demorarà sense cavalier. Demoratz, veiràtz se com lo convenci. Desencusatz-me que vos dèisha soleta un instant. Vos demani que me barretz era carta, didec dera pòrta estant. Me cau balhar quauques ordes...

Anna, sense trantalhar un instant, se seiguec ena taula e escriuec ath pè dera carta de Betsy, sense lieger-la:

Me cau veder-vos. Demoratz-me ath cant deth jardin de Vrede. Serè aqui tàs sies.

Barrèc era carta e Betsy, en tornar, l'autregèc ena sua preséncia entà que l'ac amiessen.

Efectiuaments, pendent eth tè que mestrèren en ua plata en petit salon, plan fresc alavetz, entre es dues hemnes se passèc eth *cosy chat* qu'auie prometut era Tverskaya abantes qu'arribèssen es convidadi. Comencèren a passar revista as que demorauen e era convèrsa s'arturèc en Lisa Merkalova.

- Qu'ei fòrça agradiua; tostepm è simpatizat damb era, didie Anna.

- Que hètz ben en apreciar-la, Lisa tanben vos estime fòrça a vos. Ager se m'apressèc dempús es corses, desesperada pr'amor que non vos auie podut veir. Ditz qu'ètz vos ua vertadera eroïna de novèla e que s'era siguesse òme aurie cometut per vos mil lhocaries. Stremov li respon tostemp que ja les comet sense besonh d'èster-ne.
- Didetz-me, se vos platz, pr'amor que non ac è comprenut jamès... apuntèc Anna, après un brac silenci, damb un accent qu'indicaue claraments que çò que preguntaue ère plan mès important entada era de çò que semblaue. Didetz-me, vos ac demani: quina sòrta de relacions i a entre Lisa e eth prince Kaluchsky? Aguest que criden Michka... A penes les è campat amassa! Se qué i a entre eri?

Betsy, arrint damb es uelhs, campèc atentiuaments a Anna.

- Qu'ei un nau estil, didec. Totes l'an adoptat... S'an botat era flassada en cap. Plan que, i a fòrça manèras de botar-la-se...
- Òc, ja... mès, quines relacions tie damb eth prince Kaluchsky?

Betsy, de ressabuda, s'estarnèc d'arrir damb gadalesa e sense poder tier-se, çò que li passaue en pòques escadences.

- Envasitz vos es domènis dera princesa Miagkaya. Vai, se quina pregunta de mainatge coquin! E Betsy, a maugrat des sòns esfòrci, non podec tier-se e crebèc fin finau en un arridolet contagiós pròpi dera gent que arrís pògui viatges.
- Que les ac calerie preguntar ada eri!, higeç a traucers des lèrmes qu'era arridalha arrincaue as sòns uelhs.
- Vos qu'arritz, didec Anna, contagiada contra era sua volentat per aquera arridalha, mès non ac è podut comprèner jamès. Non compreni eth papèr deth marit...
- Eth marit? Eth marit de Lisa Merkalova li hè a vier ara sua esposa era flassada de viatge e s'esdegue entà suenhar-la. Per çò d'aute, arrés se'n vò saber. Sabetz? Ena societat selecta non se parle, ne se pense tansevolhe, en cèrti detalhs de cabinet d'atrencadura. En aquerò que se passe madeish...
- Vieratz ena hèsta de Rolandsaky?, preguntèc Anna pr'amor de cambiar de convèrsa.
- Non m'ac pensi, repliquèc Betsy sense guardar ara sua amiga.

E comencèc a aumplir de tè aromatic es petites tasses transparentes. Dempús l'apressèc ua tassa entà Anna, treigues ua cigarreta e, en tot ajustar-la a un tudèl d'argent, comencèc a humar.

- Vedetz? Jo sò erosa, didec, sense arrir ja, en tot tier era sua tassa ena man. Vos compreni a vos e compreni a Lisa. Lisa qu'ei ua d'aguestes natures ingenues que non distinguissen eth ben deth mau. Aumens, non ac comprenen tant que son joenes. Ath delà, ara se'n sap qu'aguesta ignorància li conven e dilhèu place en aquerò quauqua

intencion..., higeç Betsy damb un fin arridolet. Sigue çò que sigue, l'interèsse de non comprenè'c. Veiratz: ua madeisha causa se pòt guardar dèç un punt d'enguarda tragic, en tot convertir-la en un torment, o guardar-la damb simplicitat e enquia damb alegria. Dilhèu vos ètz per considerar es causes massa tragicaments...

- Voleria conéisher as auti coma a jo madeisha, didec Anna, seriosa e concentrada. Serè mielhor o peyor qu'es autes? Jo me pensi que peyor...
- Qu'ètz ua mainada! Ua vertadèra mainada!, exclamèc Betsy. Guardatz: ja vien!

XVIII

S'enteneren passi, ua votz d'òme, dempús ua auta femenina e arridolets, e ara seguida entrèren es convidadi que mancauen: Safo Stolz e un joen cridat Vaska, radiant, desbordant salut, e qu'en eth s'avertie que li profitaue eth neuriment de carn crua, rabasses e vin de Borgonha.

Vaska saludèc as senhores e les guardèc, mès solet per un instant. Entrèc en salon seguint a Safo e un còp en eth, la seguic de contunh, sense deishar-la de uelh, tau que se se la volesse minjar.

Safo Stolz qu'ère ua ròia de uelhs neri. Entrèc caminant a pas brac seguit sus es sòns pès cauçadi damb sabatetes de talons nauti e sarrèc fòrtaments, tau qu'un òme, es mans des senhores.

Anna non auie vist jamès enquia alavetz ad aguesta naua celebritat e l'estonauen autant era sua beresa coma era exageracion deth sòn vestit e er atreviment des sues formes. Damb es sòns peus pròpis e es postissi, d'un color leugèraments daurat, s'auie quilhat un monument tau de pientats sus era sua tèsta qu'aguesta auie vengut a èster d'un volume lèu màger qu'eth pièch, ben format e fèrm e fòrça despeitrat peth dauant. Es sòn movements, en caminar, èren tant impetuosi qu'en cadun d'eri se diboishaue jos eth sòn vestit es formes des sòns jolhs e dera part superiora des sues cames. Sense voler, qui la vedie se demanaue a on, en aquera mòla artificiau, començaue e acabaue eth sòn beròi còs, menut e ben format, de movements viui, tan descaperat peth dauant e tan dissimulat e estropat per baish e per darrèr.

Betsy s'esdeguèc a presentar-les.

- Non sabetz? Lèu auem estronhat a dus soldats, gessec de condar Safo, còp sec, guinhant es uelhs, arrint e lançant entà darrèr era coa deth sòn vestit, que s'auie demorat un shinhau torçada. Qu'è vengut damb Vaska... A, òc!, ei vertat que non vos coneishetz. Me n'auia desbrenbat.

E, dempús de mentar ara familha deth joen, arric sonoraments, tant que li presentaue rogingt-se pera sua indiscrecion de cridar-lo Vaska dauant d'ua dauna desconeishuda.

Vaska saludèc a Anna un còp mès, mès era, sense dider-li arren, se dirigic a Safo:

- Auetz perdut era escomesa. Qu'auem arribat abantes. Pagatz-me, didec, arrint. Safo arric damb mès jòia encara.
- Supausi que non voleratz qu'ac hèsca ara, didec.

- Qu'ei parièr... Lo receberé dempús...
- Plan, plan... A!, didec Safo, en tot dirigir-se a Betsy. Non me'n brembaua de dider-vos que vos hè hèt a vier un convidat: guardatz-lo.

Er inesperat e joen convidat que Safo s'auie hèt a seguir e s'auie desbrenbat de presentar, ère, ça que la, un òste tant important que, a maugrat dera sua joenesa, ambdues daunes se lheuèren entà saludar-lo.

Qu'ère eth nau admirador de Safo e, coma Vaska, la hestejaue tanben.

Arribèren dempús eth prince Kaluchsky e Lisa Mekalova damb Stremov. Lisa ère ua morena prima, de tipe e ròstre orientaus, indolenta, de beròis uelhs enigmatic, sivans didien toti. Eth sòn escur vestit armonizaue damb era sua beresa, coma se n'encuedèc Anna lèu lèu. Tot çò qu'auie Safo de brusca e viua, ac auie Lisa de doça e negligenta. Mès entath gost d'Anna, Lisa qu'ère fòrça mès atrasenta.

Betsy asseguraue a Anna que Lisa ère coma un mainatge ignorant, mès Anna en veder-la compreneç que Betsy non didie era vertat. Lisa ère, plan que òc, ua hemna viciosa e ignoranta, mès doça e resignada. Eth sòn estil, aquerò òc, qu'ère eth de Safo: tau qu'a Safo, la seguien, coma cosudi ada era, dus admiradors que se l'avalauen damb es uelhs, un de joen e er aute vielh; mès auie en Lisa quauquarren superior ad açò que l'entoraue; quauquarren qu'ère coma eth resplendor ludent des aigües blosses entre un modelhon de veires vulgars.

Aqueth resplendor surgentaue des sòns polidi uelhs, vertadèraments enigmatic. Era guardada alassada e ath còp plia de passion d'aqueri uelhs entoradi d'un cercle escur susprenie pera sua absoluta sinceritat. En tot guardar es sòns uelhs, un que sentie era impression de coneisher-la tota e, un còp coneishuda, semblaue impossible non estimar-la.

En veir a Anna, eth sòn ròstre s'illuminèc damb ua clara arridalha.

- Me hè gòi de coneisher-vos, didec, apressant-se ada era. Ager, enes corses, sagè apressar-me entà vos, mès que ja auietz partit. Auia fòrça interès per veder-vos, e precisaments ager. Vertat que siguec quauquarren terrible?, didec guardant a Anna damb ua expression que semblaue desnishar tota era sua amna.
- Òc. Jamès m'imaginè qu'ua causa atau podesse èster tant esmoventa, contestèc Anna en tot rogir-se.

Es convidadi se lheuèren en aqueth moment entà gèsser en jardin.

- Jo non i vau, didec Lisa, arrint e seiguent-se ath costat d'Anna. Vos tanpòc i anatz? Guarda que shautar-les jogar ath cricket!
- A jo me shaute, assegurèc Anna.

- Com ac hètz entà non engüejar-vos? Solet damb guardar-vos qu'un ja se sent alègre. Vos viuetz e jo m'engüegi.
- Vos engüejatz, vos, qu'apertenetz ara societad mès divertida dera capitau?, didec Anna
- Dilhèu es que non son deth nòste rondèu s'engüegen encara mès, mès nosati, e plan que òc, jo, mos engüejam...M'engüegi terriblaments...

Safo aluguèc ua cigarreta e gessec en jardin damb dus des joeni. Betsy e Stremov se demorèren dauant es tasses de tè.

- Òc; be n'ei d'engüegi aquerò!, didec Betsy. Mès Safo ditz qu'ager se divertiren fòrça en çò de sòn.
- Mès se siguec fòrça engüegi!, afirmèc Lisa Merkalova. Venguèrem toti en çò de mèn après es corses. E tostemp era madeisha gent, era madeisha, e tostemp çò de madeish!.. Mos estèrem estiradi enes divans. Qu'ei que i a bèra diversion en aquerò? Non. Se qué hètz vos entà non engüejar-vos?, contunhèc, dirigint-se a Anna un aute còp. Qu'ei pro de guardar-vos entà comprèner qu'ètz ua hemna que pòt èster erosa o malerosa, mès que non vos engüejatz. Didetz-me, se com vos apraiatz entad açò?
- Non hèsqi arren, contestèc Anna rogint-se dauant demanes tan plies d'equivòcs.
- Qu'ei era mielhor manèra de non engüejar-se, intervenguec Stremov.

Stremov qu'ère un òme d'uns cinquanta ans, un shilhau peublanc, vigorós encara, plan lèg, mès de ròstre intelligent e de fòrta personalitat.

Lisa Merkalova ère neboda dera sua hemna e eth passaue damb era totes es sues ores liures.

Ara, en trapar a Anna Karenina, era esposa deth sòn enemic ministeriau Alexei Alexandrovic, sagèc, coma òme de mon e intelligent, amuishar-se especiauments amable damb era hemna d'eth sòn adversari.

- Non hèr arren qu'ei eth mielhor remèdi entà non engüejar-se, contunhèc arrint educadaments. Hè temps que vos digui, higeç en tot dirigir-se a Lisa Merkalova, qu'entà non sénter er engüeg çò de mielhor ei non pensar que vos anatz a engüejar. Qu'ei coma quan un cranh patir d'insòmnia: çò de mielhor ei non pensar que non vatz a dormir. Qu'ei aquerò precisaments çò qu'a hèt Anna Arkadievna...
- M'aurie shautat didèc, pr'amor que non solet ei engenhós, senon tanben era pura vertat, repliquèc Anna, arrint.
- Vos demani que me digatz se qué cau hèr entà dormir quan non s'a dromilhon e entà non engüejar-se de contunh.
- Entà dormir, çò de mielhor ei auer trabalhat e entà non engüejar-se, tanben.

- E pr'amor de qué vau a trabalhar s'arrés a besonh deth mèn trabalh? Qu'ei per açò que simuli, de bon voler, que non sai ne voi trabalhar.
- Qu'ètz incorregibla!, didec Stremov, sense guardar-la, en tot virar-se de nauèth entà Anna.

Coma que vedie pògui viatges a Anna Karenina, non li podie díder que vulgaritats, e ara les ac didie a prepaus dera sua tornada en Sant Petersburg, preguntant-li se quan serie e parlant-li der aprèci que l'auie era comdessa Lidia Ivanovna; mès l'ac didie d'ua manèra que mostraue er interès qu'auie entà hèr-se vier agradiu e mès encara en mostrar-li eth sòn respècte.

Entrèc Tuchkevic en tot anonciar qu'era amassada demoraue as jogaires de cricket.

- Non vo n'anetz, se vos platz!, didec Lisa, en encuedar-se'n qu'Anna se n'anaue.

Stremov se higeç ara suplica de Lisa.

- Qu'ei un contrast massa viu, didec, passar-se'n d'aguesta amassada ena casa dera vielha Vrede. Ath delà, vos aquiu que non seratz qu'un motiu de mormoracion, tant qu'aciú inspiratz sentiments fòrça melhors. Ei a díder, completaments opausadi., concludic Stremov.

Anna, indecisa, reflexionèc un moment.

Es paraules vantaires d'aqueth òme tant intelligent, era simpatia ingenua e mainadenca que li mostraue Lisa Merkalova, tot aguest ambient normau deth gran mon resultaue tant agradiu en comparèr damb es terribles dificultats que la demorauen que, per un moment, trantalhèc. Non serie melhor demorar-se, aluenhant mès, atau, er espinós instant des explicacions?

Mès en breubar-se'n de çò que la demoraue dempús, soleta en çò de sòn, se non cuelhie ua decision, rebrembant aqueth gèst, terrible entada era, que damb eth s'auie agarrat es peus damb es mans, se didec adiu e partic.

XIX

Vronsky, maugrat era sua vida en gran mon, aparentaments superficial, ère un òme qu'auie en òdi eth desorde. Ena sua prumèra joenesa, en estar-se encara en Còs de Pages, experimentèc era umiliacion d'ua negatiua quan, en tot auer contrèt un deute, demanèc prestadi sòs. D'alavetz ençà sagèc de non botar-se jamès en ua situacion coma aquera.

Per aquerò, soent, sivans es circumstàncies, encara que generauments uns cinc còps ar an, se hège enlà dera societat e metie orde en totes es sues causes.

Ad aquerò li didien hèr compdes o *faire la lessive*.

Ath londeman dera cita se desvelhèc tard. Sense hèr-se era barba ne banhar-se, se calèc era guerrera blanca der uniforme d'ostiu, metec ath dessús dera taula sòs, cartes e compdes, e s'en comencèc a ocupar.

Petritzky, que se'n sabie de qué tant que hège tau operacion eth sòn amic solie estar irritat, en veder-lo ocupat en escriptòri quan se desvelhèc, se vestic sense hèr bronit e se n'anèc pr'amor de non destorbar-lo.

Quinsevolh òme se'n sap peth menut des complicacions que l'entornègen e supause, sense voler, qu'aguestes complicades condicions e eth sòn aclariment son ua particularitat personau d'eth, sense sospechar qu'es auti s'estàn tanben entre condicions personaus tan complicades coma es pròpies.

Atau l'arribaue a Vronsky. E, non sense orgulh intim e tanpòc sense motiu, pensauè que quinsevolh aute, d'auer-se trapat damb tantes e tan granes dificultats, s'aurie vist perdut e obligat a actuar dera peyor manèra.

Vronsky, ça que la, comprenie que precisaments ara li calie estudiar er estat des sòns ahèrs e dera sua situacion entà non complicar es causes. Prumèr, e coma mèc de bon hèr, estudièc es ahèrs des sòs.

Damb era sua letra petita anotèc çò que deuie sus ua plana de papèr. Somèc e trapèc qu'es sòns deutes arthenien dètz-e-sèt mil robles e quauqui centenats, que deishèc de cornèr entà mèc claretat. Dempús compdèc es sòns sòs e examinèc es nòtes deth banc, e vedec que solet auie mil ueit cents robles e que non aurie cap mèc ingrès enquiar an nau.

Tornèc a liéger era lista des deutes e la copièc, en tot dividir-la en tres categories. Ara prumèra categoria pertanhien aqueres que li calie pagar de seguit o que, aumens, li calie auer sòs prèsti pr'amor qu'eth sòn pagament non li permetie ne ua menuta de demora.

Aguesti deutes ascenien a uns quate mil robes. Mil cinc cents peth shivau e dus mil cinc cents d'ua fidança peth sòn joen companh Venevsky, qu'ena sua preséncia les auie perdut en tot jogar damb un trichaire. Vronsky auie volut pagar es sòs truca truquet, pr'amor que les amiaue ath dessús, mès Venevsky e Jachvin persutèren que pagarien eri e non Vronsky, que non jogaue.

Tot aquerò qu'estaue pro ben, mès Vronsky se'n sabie que per tòrt d'aqueth ahèr lord, e a maugrat de non auer auut en eth ua auta participacion que respòner de paraula per Venevsk, li calie auer premanidi es dus mil cinc cents robes entà lançar-les-ac ena cara ath trichaire e non discutir mès damb eth.

De sòrta qu'entà aguesta prumèra e principau sòrta de deutes li calie auer quate mil robes. Un aute grop, de ueit mil, comprenie deutes tanben importants, ena sua majoritat restacadi ara sua bòrda de corses: eth proveseire de hen e civada, er anglés, eth bastèr, eca. D'aguestes, li calie pagar aumens dus mil robes se volie demorar tranquil. E restaue era darrèra classa de deutes (botigues, otèls, sarte, eca.) que d'eres non li calie preocupar-se.

Auie besonh, totun, d'un minim de sies mil robes entàs despènes vidantes e solet n'auie mil ueit cents. Entà un òme damb cent mil de renda, coma toti l'atribuien, semblaue que non auie d'auer importància. Mès en realitat non auie es cent mil robes. Es immenses propietats de sa pair, qu'èren per eres soletes dus cents mil, èren de propietat indivisa des dus frairs. Quan eth sòn frair màger, cargadi de deutes, se maridèc damb era princesa Varia Chirkova, hilha d'un desembrista, sense cap de sòs, Alexei li cedie totes es rendes dera propietat de sa pair, en tot salvar-se entada eth solet vint-e-cinc mil robes per an. Vronsky li didec alavetz a sa frair que damb aguesti sòs n'aurie pro tant que non se maridèsse, çò que probablaments non harie jamès. E eth sòn frair, comandant, alavetz d'un des regiments de lancèrs mès cars entà un aristocrata e nauèth maridat, non podec refusar aqueth present.

Sa mair, qu'auie un capitau pròpi, balhaue a Alexei annauments vint mil robes mès, que, somadi ad aqueri vint-e-cinc mil, non èren pro encara entàs sues despènes. Darrèraments, en auer discutit damb sa mair per era sua partida de Moscòu e es sues relacions damb Anna, deishèc de manar-li sòs. Per aquerò, en èster Vronsky acostumat a despèner quaranta cinc mil robes annaus e en non auer-ne rebut aguest an que vint-e-cinc mil, se trapaue en ua situacion un shinhau complicada. Non podie pensar en acodir ara sua mair. Era darrèra carta d'era, recebuda eth dia abantes, l'embestièc encara mès, pr'amor que contenguie era insinuacion de qué ère prèsta a ajudar-lo pr'amor de qu'avesse capitades em mon e ena sua carrèra, mès non entà amiar aquera vida qu'escandalizaue a tota era bona societat.

Aqueth assag de sa mair pr'amor de crompar-lo l'ofensèc enquias sòns fondaments e heredèc mès encara eth pòc afècte que sentie per era.

Non podie, totun, desdider-se'n dera sua generositat entath sòn frair, a maugrat de saber-se'n ara vagaments, en preveir quauqua possibilitat de naues despenes enes sues relacions damb era Karenina, qu'aquera generositat auie estat autrejada de manèra massa impensada; e qu'eth, encara celibatari, podie auer besonh des cent mil robes de renda.

Ère impossible, ça que la, retirar era paraula dada. Que n'auie pro de rebrembar ara hemna de sa frair, era doça e simpatica Varia, que li hège veir, tostemp que siguesse eth cas, se guaire estimaue era sua generositat e guaire l'apreciaue, pr'amor de qué Vronsky se vedesse ena impossibilitat de balhar eth mendre pas en aguest sens. Hè'c que li semblaue alavetz tant impossible coma batanar a ua hemna, panar o mentir.

Çò que òc podie e li calie hèr, e atau ac decidic Vronsky còp sec, sense trantalhar, ère demanar dètz mil robes a un usurèr, causa que li serie de bon hèr, amendrir es sues despenes generaus e véner era sua bòrda de corses. Un còp decidit açò, manèc de seguit ua carta a Rolandaky, que l'auie aufrit mès d'un viatge crompar-li es shivaus, manèc a quèrrer ar anglés e a un usurèr e hec compdes sus es sòs qu'auie. Acabadi toti aguesti ahèrs escriuec a sa mair en tot balhar-li ua responsa aspra e hereda. Treiguec a tot darrèr deth dorsier tres nòtes d'Anna, les aluguèc e se demorèc cogitós en rebrembar era convèrsa qu'auien auut eth dia abantes damb era.

XX

Era vida de Vronsky ère fòrça erosa pr'amor qu'auie un còdi particular de normes que definien çò que li calie o non li calie hèr.

Aguest còdi sauvaue es normes en un nombre plan limitat, e Vronsky, laguens aguest cercle, non trantalhaue un moment a hèr çò que li calie.

Es sues normes definien claraments que deuie pagar as trichaires e non ath sarte; que non auie de mentir as òmes, encara que òc que podie mentir as hemnes; que non ère licit enganhar ad arrés, mès òc as marits; qu'ère impossible perdonar es ofenses e qu'ère permetut oféner, eca. Taus normes podien èster illogiques e dolentes, mès èren concretes, e Vronsky, en complir-les, se sentie tranquil e damb eth dret a amiar era tèsta plan nauta.

Mès darrèraments, per tòrt des sues relacions damb Anna, Vronsky se n'encuedaue qu'eth còdi des sues normes de vida non prevedie totes es possibilitats e que l'arribauen a viatges complicacions e dobtes, e que, entà vencer-les non trapaue eth hiu menaire que lo guidèsse.

Es sues relacions deth moment damb Anna e eth sòn marit que se l'acodien simples e clares, e eth còdi que li servie de norma les definie damb precision.

Era ère ua hemna aunorada que l'auie autreat eth present deth sòn amor e que, plan per açò, donques qu'eth, ath delà, l'estimaue, meritaue eth sòn maximal respècte: autant, se non mès, coma s'ac aurie meritat era sua hemna legau. Abans s'aurie deishat talhar ua man que permeter-se, ne tansevolhe ada eth madeish, ne autanplan damb ua paraula, non solet ofensar-la, senon non salvar-li eth respècte que pòt exigir ua hemna.

Es sues relacions damb era societat tanben èren clares. Toti ac podien sospechar e saber-se'n, mès arrés gosau dider-l'ac. Pr'amor que de ua auta manèra, ère prest a hèr carar as que parlèssen e obligar-les a respectar er inexistent aunor dera hemna qu'estimaue.

Es sues relacions damb eth marit èren encara mès clares. Donques qu'Anna estimaue a Vronsky, eth consideraue eth sòn dret ada era coma quauquarren indiscutible. Eth marit non ère qu'un personatge limacós qu'ère sobrèr. Plan que se trapaue en ua situacion lamentabla, mès qué i podie hèr? Ara soleta causa qu'eth marit auie eth dret ère a exigir-li ua satisfaccion enes sables, que Vronsky s'auie sentut tostemp prèst.

A tot darrèr s'auien passat, ça que la, entre eth e Anna relacions naues que l'espaurien peth sòn aspècte indefinit.

Enquia ager, era non l'auie dit qu'ère prenhs. E Vronsky comprenec qu'aguesta notícia, e çò qu'Anna demorèsse d'eth, exigien quauquarren que non ère previst en còdi que regulaue era sua vida. Era notícia, plan que òc, l'auie cuelhut de suspresa. Ara prumeria d'anonciar-li era eth sòn estat, eth còr de Vronsky li dictèc qu'Anna li calie abandonar ath sòn marit, e atau l'ac auie manifestat. Mès ara, en reflexionar, comprenec qu'ère preferible non hè'c sense deishar de pensar que dilhèu obraue mau en pensà'c.

“Se l'è dit que dèishe ath sòn marit, aquerò vò díder que li cau amassar-se damb jo. E sò en condicions de hè'c? Com posqui mantier-la se non è sòs? Mès supausem que s'apraie aguesta situacion materiau. Com hèr-la-me a seguir se me cau tier-me ara mia carrèra? Entà decidir açò me calerie auer estat premanit abantes: ei a díder, auer sòs e demanar era retirada.”

Se demorèc cogitós. Era qüestion de se li calie o non demanar era retirada l'amièc a pensar en un aute interès secret dera sua vida, solet coneishut per eth, mès qu'ère eth principau encoratjament que lo guidaue: era ambicion, illusion amorassada dèr era sua mainadesa e joenesa. E era sua ambicion, que ne tansevolhe ada eth madeish se cohessaue, ère tan fòrta qu'autaplan ara madeish lutaue damb eth sòn amor. Es sòns prumèrs passi en mon e ena sua carrèra auien estat afortunadi; mès dus ans abantes auie cometut un gran error: en tot voler demostrar era sua independéncia e pujar mès, renoncièc a un cargue que l'aufrien, demorant qu'era negatiua li balharie encara mès valor.

Mès se passèc qu'auie estat massa audaciós e lo deishèren de cornèr; e coma que, a maugrat sòn, s'auie creat damb aquerò era posicion d'un òme independent, la tenguie çò de mielhor que podie, damb intelligéncia e sagacitat, en tot actuar coma se non se sentesse ofensat per arrés e non volesse ua auta causa que víuer tranquil era sua alègra existéncia.

Mès era vertat ère que dèr qu'er an passat auie tornat de Moscòu ja non se sentie alègre. Notaue qu'aquera posicion independenta d'òme qu'ac a podut auer tot e non vò arren, perdie merit, e que molti començauen ja a pensar que jamès aurie arrenhut ua auta causa qu'èster un joen brave e aunorable.

Es sues relacions damb era Karenina, qu'auien costat tanti comentaris, atirèren sus eth era atencion generau e li balhèren un nauèth lusor, qu'en eth se padeguèc pendent un temps eth vèrme dera ambicion que lo rosigaue.

Mès, d'ua setmana ençà, aqueth verme se desvelhaue damb ua naua fòrça. Un amic dera mainadesa, òme dera sua madeisha societad e rondèu, camarada sòn en còs de cadets, e oficiau dera madeisha promocion, Serpujovskoy, que Vronsky rivalizèc enes classes, en gimnàs, enes coquinarias e enes illusions ambiciosas, aqueth amic auie tornat en aqueri dies d'Asia centrau, en tot auer arrenhut aqui dus ascensi seguidi, distincion pògui viatges arrenhuda per militars tan joeni.

Tanlèu Serpujovskoy venguec en Sant Petersburg, se comencèc a parlar d'eth coma d'ua estela de prumèra magnitud en cors ascendent.

Dera madeisha edat que Vronsky e tanhent ara madeisha promocion, Serpujovskoy ère ja generau e demoraue ua nominacion que li balhèsse autoritat enes ahèrs publics, tant que Vrosnky, encara qu'independent, brillant e estimat per ua admirabla hemna, non ère qu'un simple capitan de cavalaria que lo deishauen èster autant liure que volesse.

“Plan que òc, non è enveja ne posqui auer-ne de Serpujovskoy”, pensèc, “mès eth sòn ennautiment me hè veir qu'un li cau botjar-se e qu'alavetz era carrèra d'un òme coma jo pòt èster plan rapida. Bèth temps a, eth que s'estaue ena mia madeisha situacion. Se demani era retirada, ahlami es mies naus. En tot demorar-me en servici, non pèrdi arren. Anna madeish m'a dit que non vò alterar era mia situacion. E jo, en tier eth sòn amor, non è arren entà envejar de Serpujovskoy”.

Rebracant-se doçament era mostacha, se lheuèc e comencèc a passejar pera cramba. Es sòn uelhs ludien viuaments. Se sentie en aqueth estat d'animositat fòrta, tranquilla e alègra qu'auie tostemp dempús d'esclarir era sua situacion. Tot qu'ère tan net e clar coma es sòn deutes dempús d'auer-les revisat. Vronsky se hec era barba, cuelhec un banh hered, se vestic e gessec.

XXI

- Vengui a cercar-te. Eth tòu agençament que s'a tardat fòrça aué, didec Petrizky. Qué? As acabat?
- Òc, responec Vronsky, arrint solet damb es uelhs e rebrancant-se es puntas dera mostacha damb tant de suenh coma se, dempús er orde qu'auie deishat es sòns ahèrs, quinsevolh moviment brusc podesse destruir-lo.
- Après aguesta ocupacion demores totemp coma dempús un bon banh, seguic Petrizky. Vengui de veir a Crisko (criдаue atau ath coronèl deth regiment), que vos demore.

Vronsky guardaue ath sòn companh sense contestar, pensant en ua auta causa.

- A, ven dera vòsta casa aguesta musica?, preguntèc en entèner es nòtes deth trombon, des valsi e polkas, qu'arribauen enes sues aures. Hèn quauqua hèsta?
- Qu'ei qu'a arribat Serpujovskoy.
- A, non me'n sabia!, didec Vronsky.

Un còp decidit qu'ère erós damb eth sòn amor, sacrificant ada eth era sua ambicion, Vronsky non podie sénter ne enveja de Serpujovskoy ne anug per pensar que, en tot arribar ena casèrna, eth sòn camarada non auesse vengut a tier-li ua visita abantes qu'ad arrés. Serpujovskoy ère un bon amic e Vronsky se n'alegraue dera sua capitada.

- Me hè gòl que...

Denin, eth coronèl deth regiment, s'estaue en ua grana casa qu'apertenie a uns propietaris ruraus. Es amassadi qu'èren en un ample guardader deth solèr de baish.

Çò de primèr qu'atirèc era atencion de Vronsky en entrar en pati sigueren es cantaires militars vestidi damb es sòn unifòrmes blanqui d'ostiu, toti de pès ath cant d'un petit barril d'aiguarent, e, damb eri, era figura sana e alègra deth coronèl deth regiment entornejat des oficiaus. En tot gèsser en primèr gradon, eth coronèl, damb votz nauta que subergessie sus eth son dera orquestra, que tocaue alavetz un rigodon d'Ofenbach, balhaue ordes e hège senhaus damb eth braç a uns soldats qu'èren un shinhau aluenhadi.

Eth grop de soldats, un sergent de cavalaria e quauqui oficiaus, s'apressèren en balcon ath còp que Vronsky. Eth coronèl, qu'auie hèt repè entara taula, tornèc a campar damb ua copa ena man e prononcièc un brinde:

- Entara santat deth nòste excompanh, eth valent generau Serpujovskoy. Òsca!

Après eth coronèl, e tanben damb ua copa ena man, gessec Serpujovskoy ena escala.

- Qu'ès cada dia mès joen, Bondarenko, didec, en tot dirigir-se ath sergent de cavalaria qu'ère ath sòn dauant, òme de bona preséncia e de roienques caròles que prestaue servici coma rengatjat.

Vronsky, que non auie vist a Serpujovskoy dempús tres ans, ara li notaue un aspècte mès omenenc. S'auie deishat créisher es pursères; s'auie hèt mès òme, mès sauvaue era sua galhardia de totemp e impressionaue autant pera sua beresa que pera doçor e noblesa deth sòn ròstre e portadura. Eth solet cambi que Vronsky observèc en eth, siguec un lusor radiant, tranquil e persutant, aqueth lusor que Vronsky coneishie pro ben e qu'auie campat de seguit en sòn amic, e qu'aquerissen es ròstres des que capiten e son convençudi ath delà de qué es auti non ignòren era sua capitada.

Serpujovskoy, en baishar era escala, vedec a Vronsky e ua arridalha alègra illuminèc eth sòn ròstre. Lheuèc eth cap e quilhèc eth veire, saludant-lo e hèt veir damb aguest gèst que non podie deishar d'apressar-se prumèr ath sergent de cavalaria, que ja s'estiraue esmoigut e plegaue es pòts entà punar ath Generau.

- Aciu que i é!, cridec eth coronèl. Jachvin m'a dit qu'ès de mala encólia.

Serpujovskoy punèc es pòts fresqui e umidi deth galhard sergent e, en tot secar-se era boca damb eth mocador, s'apressèc entà Vronsky.

- Guaire m'alègri de veder-te!, didec, sarrant-li era man e amiant-lo a despart.
- Ocupatz-vos d'eth!, cridèc eth coronèl a Jachvin, en tot mostrar-li a Vronsky.

E s'endralhèc de cap as soldats.

- Se com ei que non te vedérem ager enes corses? Me pensaua que te traparia aqui, didec Vronsky, en tot guardar ath sòn amic.
- Que i siguí, mès arribè tard, desencusa (higec, virant-se de cap ar ajudant entà dider-li): Hèt eth favor de manar que se distribusisque açò dera mia part, ad açò que tòque a cadun, entre era tropa.

E, rogint-se, treigiec ath mès córrer dera sua bilhetèra tres bilhets de cent robes.

- Vronsky. Vos préner quauquarren?, preguntèc Jachvin. Adishatz!: hèt-vos a vier quauquarren de minjar entath Comde! E beu-te açò!

Era hèsta en çò deth coronèl se tardèc ua longa estona. Les lancèren en aire sus ua flassada a Serpujovskoy e ath coronèl. Dempús, dauant es cantaires, dancèren eth coronèl e Petrizky. A tot darrèr, aqueth, ja un shinhau alassat, se seiguec en banc deth pati e comencèc a demostrar a Jachvin era superioritat de Russia sus Prusia, mès que mès enes cargues de cavalaria. Eth sarabat se caumèc per un moment. Serpujovskoy passèc un instant peth lavabo dera casa entà lauar-se es mans e aqui trapèc a Vronsky,

que, en auer-se trèt era sua guerrera e botar eth còth, que sus eth queiguien abondosi peus, jos era shèta deth lauamans, se heregaue damb es mans còth e cap.

Tanlèu Vronsky venguec de lauar-se, se seiguec ath cant de Serpujovskoy e, acomodadi es dus aqui madeish en un petit divan, comencèren ua charrada fòrça interessanta entàs dus.

- Qu'èra informat de toti es tòns ahèrs pera mia hemna, didec Serpujovskoy. M'alègri que l'ages visitat soent.
- Qu'ei fòrça amiga de Varia. Son es soletes hemnes de Sant Petersburg que m'agrade tractar, contestèc Vronsky, arrint, en tot preveir qu'era convèrsa anaue a tocar eth tèma e que l'ère extrèmaments agradiu.
- Es soletes?, didec Serpujovskoy arrint madeish.
- Tanben jo me'n sabia de tu pera tua hemna, repliquèc Vronsky, damb eth ròstre seriós, bracant atau era allusion. M'alègri fòrça des tues capitades, que non m'an estonat. Me demoraua autant o mès de tu.

Serpujovskoy arric de nauèth. Ère evident que l'agradaue que s'auesse d'eth tan grana opinion e non credie de besonh amagà'c.

- Jo, ça que la, me demoraua mens. Mès que sò fòrça satisfèt. Eth mèn mau punt qu'ei èster ambiciós, ac cohèssi.
- Dilhèu cohesaràs de non auer capitat, didec Vronsky.
- Non m'ac pensi, contestèc Serpujovskoy arrint un aute còp. Non diderè que non s'ac vau de víuer sens açò, mès òc que serie fòrça engüegiu. Plan que, encara que me posca enganhar, creigui qu'è bères facultats entath camp d'activitat qu'è alistat e qu'eth comandament enes mies mans s'estarà miellhor, sense dobte, qu'enes de d'auti que coneishi, didec Serpujovskoy, damb ua radiantia consciéncia dera sua capitada. E plan per açò, coma mès m'aprèssi ad açò, mès satisfèt ne sò.
- Dilhèu t'arribe atau a tu, mès non a toti. Abantes jo tanben pensaua madeish; mès ara trapi que non s'ac vau víuer solet entad açò, didec Vronsky.
- Plan, plan!, sorrisclic Serpujovskoy, arrint. Ja è entenut a parlar dera tua negatiua a acceptar un cargue. Que me semblèc ben, plan que òc; mès que i a formes de hèr es causes... Me pensi qu'està ben çò que heres, mès non dera manèra que...
- Çò qu'ei hèt, ei hèt. Ja sabes que non me n'empenaïsqi jamès. E, ath delà, me trapi fòrça ben atau.
- Òc, pendent bèth temps. Mès non se passarà totemp. Non parli de çò que renoncières a favor deth tòn frair. Qu'ei un bon gojat, coma aguest òste “nòste”.

Entenes?, higeç en tot escotar es òsca. Tanben eth està alègre. Mès a tu, açò solet que non te satisfè.

- Non digui que me satisfèsque.
- Ath delà, que non ei aquerò solet. Òmes coma tu son de besonh...
- Entà qui?
- Entà qui! Entara societad, entà Russia. Russia a besonh de gent, a besonh d'un partit. Se non, tot se n'anarà ara mèrda.
- Atau que cres qu'ei de besonh un partit coma eth de Bertenev contra es comunistes russi?
- Non, responec Serpujovskoy en tot refusar, damb ua potèla, que l'atribuissen ua tau pegaria. *Tout est une blague*. Ac a estat e ac serà tostemp. Non i a taus comunistes. Mès es qu'intriguen an besonh d'endonviar partits perilhosi, damnatjosi. Ei ua vielha tricha. Non, non: çò qu'ei de besonh ei un partit dera gent independenta, coma tu e coma jo.
- Mès, entà qué?, e Vronsky nomentèc a quauqui uns qu'exercien autoritat. Dilhèu aguesti son independents?
- Non ne son pr'amor que, dès era sua neishença, non an ne an auut ua situacion independenta. Non neisheren en aquera proximitat as nautades qu'auem neishut tu e jo. Ada eri se les pòt crompar damb sòs e damb vantaries. E, entà poder tier-se, les cau endonviar eth besonh d'ua doctrina, desvolopar un programa o un pensament que non cren e qu'ei pernicios. Mès entada eri es sues doctrines son era manèra de gaudir d'ua sodada e d'ua residència oficiau. *Cela n'est pas plus malin que ça*, quan ves eth sòn jòc. Dilhèu jo siga mès pèc e peyor qu'eri, encara que non sai se per qué. Mès tu e jo qu'auem un auantatge important: qu'a nosati ei mès de mau hèr crompar-mos. E gent atau ei mès de besonh que jamès.

Vronsky escotaue damb atencion, mens atentiu ath sentit des paraules qu'ara manèra de dider-les de Serpujovskoy, ath sòn pensament de lutar ja contra eth poder e ara manifestacion des sues simpaties e antipaties en aquest punt. Tant qu'er aute auie idies ad aquest respècte, Vronsky non auie interès senon qu'enes ahèrs deth sòn esquadron.

Vronsky arreconeishie que Serpujovskoy podie èster fòrt pera sua facultat de pensar, de veir es causes clares, per aquera intelligència e don de paraula tant estranhs en ambient que s'estaue. E, encara que li costèsse vergonha, Vronsky en aquest sens envejaue ath sòn camarada.

- En tot cas, entad açò me calerie ua causa essenssiau, contestèc Vronsky: eth desir de poder. L'è sentut abantes, mès ara se m'a esbugassat.
- Desencusa-me, mès non ei vertat, didec Serpujovskoy arrint.

- Ei vertat, ei vertat...aumens de moment; t'ac digui damb sinceritat, higeç Vronsky.
- Agust "de moment" ja ei ua auta causa. E non s'i estarà tostemp.
- Que pòt èster, repliquèç Vronsky.
- Dides "pòt èster", contunhèç Serpujovskoy, coma endonviant es sòns pensaments, e jo te digui qu'ei segur. Per aquerò te volia veir. Tu qu'as actuat coma te calie. Mès non te cau "persutar". Solet te demani que me balhes *carte blanche*... Non sagi de protegir-te, encara que per qué non ac auria de hèr? Be m'as protegit tu fòrça viatges! Mès era nòsta amistat qu'ei peth dessús de tot aquerò. Òc, didec damb ua doçor femenina, tant que l'arrie. Balha-me *carte blanche*, dèisha eth regiment e te botarè en ua bona posicion sense que se n'encueden...
- Mès, se non è besonh d'arren! S'es causes seguissen coma enquia ara..., didec Vronsky.

Serpujovskoy, en tot l'heuar-se, se pauhiquèç ath sòn dauant.

- Dides que s'es causes seguissen coma enquia ara, qu'ei pro. Te compreni. Mès escota-me: ambdús èm dera madeisha edat e dilhèu tu as coneishut mès hemnes que jo (er arridolet e es gèsti de Serpujovskoy indicauen que Vronsky non li calie crànher arren, pr'amor qu'anaue a tocar doça e prudentaments eth punt neuralgic). Mès jo sò maridat e cre-me que (coma a escrit sabi pas qui), coneishent solet a ua hemna qu'estimes, sabes mès que s'auesses coneishut milenats de hemnes.
- Ara que i èm, didec Vronsky ar oficiau que se presentèç ena cramba entà dider-les qu'eth Coronèl les cridaue.

Vronsky volie ara escotar enquiath finau çò que Serpujovskoy l'anaue a díder.

- Era mia pensada ei aguesta: era hemna ei era pèira de tòc essenciau ena activitat der òme. Qu'ei de mau hèr estimar a ua hemna e hèr ath còp quauquarren util. Entad açò que i a un remèdi: desviar er amor per eres en tot maridar-se. Com t'ac poiria díder...?, higeç Serpujovskoy, que li shautauè mèter comparèrs. Demora, demora... Amiar un paquet ena man e hèr ath còp quauquarren que non ei possible, mès òc que n'ei se te lo botes ena esquia. Eth maridatge ei atau. Ac è vist quan m'è maridat. Me sentí de ressabuda damb es mans liures. Mès sense èster maridat, e amiant agust hardèu damb tu, ès damb es mans tant ocupades que non pòs hèr arren de profièch. Guarda a Masankov e a Krupov, qu'an maumetut es sues carrèrs per tòrt des hemnes...
- Macarèu quines hemnes!, didec Vronsky, en tot rebrembar ara francesa e ara artista que damb eres auien relacion es dus mentadi.
- Autant peyor coma mès nauta ei era posicion dera hemna ena societat, pr'amor qu'alavetz non se tractarà ja d'amiar eth paquet, senon de trèir-lo-se a un aute.

- Tu que non as estimat jamès, li didec Vronsky doçament, tachant es uelhs ath sòn dauant e pensant en Anna.
- Dilhèu. Mès bremba-t'en de çò que t'è dit. E, ath delà, pensa que totes es hemnes son mès materialistes qu'es òmes. Nosati campam er amor coma quauquarren immens e eres lo considèren tostemp *terre-à-terre*... Ara, ara!, didec eth lacai que s'apressaue.

Mès eth lacai non venguie a cridar-les, coma s'auie pensat Serpujovskoy, senon que l'amiaue ua carta a Vronsky.

- L'a hèt a vier eth vailet dera princesa Tverskaya.
- Vronsky dauric era carta e se rogiç.
- Hè mau de cap; me'n vau tà casa, li didec a Serpujovskoy.
  - Alavetz, adishatz. Me balhes *carte blanche*?
  - Ja ne parlaram dempús. Mos veiram en Sant Petersburg.

XXII

Èren mès des cinc e, pr'amor d'arribar a temps e non vier damb es sòns shivaus, coneishudi per toti, Vronsky cuelhec eth coche de loguèr qu'amièsse a Jachvin e li manèc vier çò de mès lèu possible.

Eth vielh coche de loguèr, de quate sèti, ère fòrça espaciós. Vronsky se seiguec en un cornèr, estenec es comes sus eth sèti deth dauant e se demorèc cogitós.

Era desdiboishada consciéncia dera realitat qu'auie plantejat es sòns ahèrs, eth confús rebrembe dera amistat e laudances de Serpujovskoy, que lo consideraue coma un òme de besonh, e mès que mès era demora dera pròplèu entrevista, tot s'amassèc entà enventir-li ua viua impression generau dera alegria de víuer.

E aquera impression ère tan fòrta que Vronsky, sense voler, arrie.

Baishèc es comes, ne botèc era ua sus era auta e damb era man se paupèc eth fòrt moralh dera cama que s'auie nafrat eth dia abantes en quèir. Dempús, emparant-se en dorsièr, alendèc diuèrsi viatges a plen paumon.

“Ben, plan ben...”, se didec.

Enquia ara auie experimentat tanben soent era alègra consciéncia deth sòn còs, mès jamès s'auie estimat ada eth madeish, ath sòn còs, coma aué. L'ère agradiu sénter aqueth leugèr dolor ena sua vigorosa cama, l'ère agradiua era sensacion deth movement des muscles deth sòn pièch en alendar.

Eth madeish dia, clar e hered, d'agost, que tanta desesperacion costaue a Anna, ada eth l'excitaue e li refrescaue eth ròstre e eth còth, ardent encara peth nauèth rentat.

En aqueth aire frescolenc, eth perhum deth cosmetic que s'apliquèsse ena mostacha li resultaue particularaments agradiu. Tot çò que campaue pera hiestreta, en ambient hered e blos, ena esblancossida lum dera còga, ère vigorós, alègre e fòrt coma eth madeish.

Es losats des edificis, ludents pes arrais deth solei cogant, es linhes destacades des paredaus e cantoades, es figures des caminaires e es coches que trapauen de quan en quan, era immobila verdor des arbes e des èrbes, es camps de truhes, damb es sòns soquèrs regulars, e es ombres inclinades qu'es arbes, arbilhons e cases projectauen sus aqueri madeishi soquèrs, tot qu'ère polit, coma ua tela de paisatge acabat de hèr e acabat d'envernissar.

- Lèu, mès lèu!, didec ath menaire, en tot trèir eth cap pera hiestreta e balhant-li un bilhet de tres robes. Era man deth menaire furguèc un instant en fanau assegurant eth

tancament, hec espetar eth slagèth e eth coche s'esguiltèc ara prèssa sus eth lis camin empeirat.

“Non me cau arren, arren, exceptat d'aguesta felicitat, pensauè Vronsky, tant que guardaue eth tirador de uas dera campaneta, que penjaue entre es dues portetes e imaginant a Anna tau que la vedesse eth darrèr viatge. E coma mès se passe eth temps, mès l'estimi. Aciu que i é eth jardin dera casa ostiuenca oficiau que viu Vrede. A on s'estarà Anna? Qué s'aurà passat? Per qué m'aurà citat aci en tot escriuer ena carta de Betsy”, se didec Vronsky en arribar. Mès que ja non li restaue temps entà pensar en aquerò. Manèc parar abantes d'arribar ena avenguda qu'amiaue entara casa, dauric era porteta e sautèc en tèrra.

Ena avenguda non i auie arrés, mès en virar es uelhs tara dretha la desnishèc. Auie eth ròstre caperat per un vel, mès pera sua manèra de caminar, inconfusibla, pera inclinacion dera sua espatla, pera manèra de lhear eth cap, l'arreconeishec, e li semblèc ara imprevista qu'ua secodida electrica estrementie tot eth sòn còs. Se sentec èster de nau eth madeish damb ua fòrça renauida, dè es movements elastics des comes enquias des sòns paumons en alendar, e ua sensacion especiau de gatalhiues li venguec enes pòts. S'apressèc a Anna e li sarrèc fòrtaments era man.

- Non t'as shordat per auer-te cridat? Qu'auia besonh de veder-te, didec era.

E era forma grèu e sevèra que pleguèc es pòts, e que Vronsky percebec jos eth vel, hec cambiar de còp eth sòn estat d'animositat.

- Shordar-me, dides? Mès, se per qué as vengut aci?

- Aquerò qu'ei parièr, didec Anna, en tot botar eth sòn braç sus eth d'eth. Anem. Qu'è besonh de parlar-te.

Vronsky comprenec que se passaue quauquarren e qu'era entrevista non serie alègra. Ena sua preséncia li mancaue era volentat pròpia, desconeishie era causa dera inquietud d'Anna, mès notaue ja que, a maugrat sòn, se li comunicaue.

- Qué se passe, donc?, preguntaue, sarrant-li eth braç damb eth code e sajant de lieger-li en ròstre es pensaments.

Anna hec uns passi en silenci, cuehent animositat, e de pic s'arturèc.

- Ager non te didí, comencèc, alendant ara prèssa e de manèra dificultosa, que, en tornar en casa damb eth mèn marit, l'ac condè tot. Li didí que non podia èster era sua hemna e que... l'ac didí tot...

Vronsky l'escotaue, ajocant eth còs entada era sense encuedar-se'n, coma se volesse atau padegar-li es dificultats dera sua situacion.

- Que vau mès, mil viatges mès, didec, mès compreni guaire penible aurà estat entà tu.

Anna non escotaue es sues paraules; lo guardaue solet en ròstre, saiant de liéger en eth es sòns pensaments. Non endonviaue que çò qu'eth ròstre de Vronsky miralhaue ère eth prumèr pensament que se l'auie acodit: era imminència deth düel. Anna non pensauè jamès en tau causa e per açò dèc ua explicacion desparièra ad aquera expression de momentanèa gravetat.

En recéber era carta deth sòn marit comprenec ath hons que tot serie coma abantes, que li mancarien es fòrces entà renonciar ara sua posicion en gran mon, abandonar ath sòn hilh e amassar-se damb eth sòn aimant. Eth maitin passat en çò de Betsy se reafirmèc mès encara en aguesta conviccion. Ça que la, era entrevista damb Vronsky auie entada era ua importància excepcionau, pr'amor que fidaue que dempús d'era cambiarie era sua situacion e era se senterie sauvada.

S'en recéber era notícia Vronsky, sense trantalhar un moment, decidit e apassionat, l'auesse contestat: “deisha'c tot e hugem amassa”, era aurie abandonat ath sòn hilh e aurie partit damb eth.

Mès era notícia non costèc en Vronsky era impression que demoraue Anna; eth semblaue solet ofensat per bèra causa.

- Non me siguec bric penible. Tot se passèc de forma naturau, didec Anna damb irritacion. E guarda...didec treiguent dera pocha era carta deth sòn marit.
- Compreni, compreni, l'interrompec Vronsky, agarrant era carta, mès sense lieger-la e saiant de padegar a Anna. Jo solet volia ua causa e te l'è demanada: acabar damb aguesta situacion entà poder consacrar era mia vida ara tua felicitat.
- Per qué m'ac dides?, contestèc era. Com ac posqui dobtar? S'ac dobtèssa...
- Aquiu que vie quauquarrés!, sorrisclec Vronsky còp sec, senhalant a dues senhores qu'auançauen entada eri. Dilhèu mos coneishen.

E ath mès córrer se filèc entà un passèg laterau hèn-se a vier a Anna.

- Que m'ei parièr, didec aguesta, e es sòns pòts tremolauen. A Vronsky li semblèc qu'es sòns uelhs l'examinauen damb estranha irritacion jos eth vel. Te digui que non se tracte d'açò, ne ac dobti, mès lieg çò que m'escriu. Lieg-ac.

E Anna se posèc un aute còp.

De nau, madeish qu'eth prumèr moment de recéber era notícia de qué Anna auie trincat damb eth sòn marit, Vronsky, en tot liéger era carta, s'autregèc sense voler ara impression espontanèa que sentesse respècte ar espós otratjat. Ara, tant qu'auie enes mans era carta, imaginaue sense voler aqueth desfiament que vierien a proposar-li aué o deman en çò de sòn, e s'imaginaue eth madeish düel, qu'en eth, damb era madeisha expression hereda e capinauta qu'ara amuishauè eth sòn ròstre, tirarie en aire, demorant era bala der ofensat. E de seguit acodit ath sòn cervèth eth rebrembe de çò que venguie

de dider-li Serpujovskoy peth maitin: que mès valie non èster estacat. Mès pro que se'n sabie de qué non podie comunicar a Anna aquest pensament.

Dempús de liéger era carta, Vronsky lheuèc era vista. Enes sòns uelhs non i auie fermetat. Anna comprenec de seguit que Vrosnky auie pensat abantes en aquera possibilitat. Era sabie que, per mès que li didesse Vronsky, jamès li diderie çò que pensaue. E comprenec tanben qu'era sua darrèra esperança ère perduda. Non ère aquerò çò que se demoraue.

- Ja ves se quina sòrta d'òme ei, didec damb votz tremolosa. Ja ac ves...
- Desencusa-me, jo que me n'alègri d'açò, responec Vronsky. Dèisha que m'exprimisca, per Diu...higec, en tot pregar-li damb era guardada que li dèsse temps entà esclarir es sues paraules. M'alègri pr'amor qu'es causes de cap manèra pòden demorar coma eth se pense.
- Per qué non?, didec Anna, tient-se es lèrmes e mostrand que non balhaue ja cap importància ad açò qu'eth li podesse díder.

Endonviaue qu'era sua sòrt ère ja decidida.

Vronsky volie díder que dempús deth düel, imminent ena sua pensada, aquerò non poirie contunhar atau, mès didec ua auta causa.

- Non pòt seguir atau. Supausi qu'ara l'abandonaràs... e Vronsky se rogic, supausi qu'ara me deisharàs apraiar era nòsta vida, pensar en era... Deman..., didec.

Mès Anna non lo deishèc acabar.

- E eth mèn hilh?, sorrisclec. Non ves çò que m'escriu? Auria d'abandonar ath mèn hilh, e aquerò non posqui ne voi hè'c.
- Per Diu!, se qué vau mès? Deishar ath tòn hilh o seguir aquesta situacion umilianta?
- Umilianta entà qui?
- Entà toti, e mès que mès entà tu.
- Non digues qu'ei umilianta...non m'ac digues. Aquestes paraules entà jo que non an cap de sens, didec Anna, damb votz tremolosa, en tot desirar qu'ara Vronsky parlèsse damb sinceritat, donques que ja solet li restaue eth sòn amor e desiraue contunhar estimant-lo. Compren que dès eth dia qu'ac acceptè, tot cambièc entà jo. Solet è ua causa: eth tòn amor. En èster mia era tua estimacion, me senti tan nauta e tan fèrma qu'arren me pòt umiliar. Sò capinauta dera mia situacion pr'amor que... pr'amor que... capinauta per... per..., e non sabèc díder per qué se sentie capinauta. Lèrmes de vergonha e desesperacion estofèren era sua votz, se posèc e petèc en somics.

Vronsky sentec tanben era sensacion de quauquarren que pujaue ena sua gòrja, li picaue eth nas e se sentie, per prumèr còp ena sua vida, a mand de plorar. Non podie díder se qué ère exactaments çò que l'auie esmoigut. Sentie pietat per Anna, sabie que non podie ajudar-la e ath còp arreconeishie qu'eth n'ère era encausa deth sòn malastre e qu'auie obrat mau.

- Dilhèu non ei possible eth divòrci?, preguntèc doçaments.

Anna botgèc eth cap en silenci.

- Non ei possible hèr-te a vier ath tòn hilh e deishar ath tòn marit?

- Òc, mès tot açò depen d'eth. De moment me cau víuer ena sua casa, didec Anna secaments.

Non l'auie enganhat era sua presentida. Es causes demorauen coma abantes.

- Dimars vierè jo en Sant Petersburg e se decidirà tot, indiquèc Vronsky.

- Òc, repliquèc era. Mès non parlem mès d'açò.

Eth coche d'Anna, qu'era l'auie dit adiu damb era orde de tornar a cercar-la ath cant dera rèisha deth jardin de Vrede, arribaue en aqueth moment.

Anna se didec adiu de Vronsky e partic entà casa.

XXIII

Deluns se celebraue session extraordinària ena Comission deth 2 de junh.

Alexei Alexandrovic entrèc ena sala de reünion, saludèc as membres e ath president, coma de costum, e ocupèc eth sòn lòc, calant es mans enes documents qu'èren premanidi ath sòn dauant.

Entre eri i auie es infòrmes qu'auie de besonh, eth resumit dera declaracion que se prepausaue formular.

En realitat es infòrmes que l'eren sobrèrs. Se'n brembaue de tot e non li calie repetir ena sua memòria çò qu'auie de díder. Sabie que, en moment avient e vedent ath sòn dauant eth ròstre deth sòn adversari, qu'en bades sajaue de hèr veir ua expression indiferenta, eth discurs gesserie per eth solet mielhor que se l'auesse premanit.

Se pensaue qu'eth fundament deth sòn discurs serie grandós e que cada paraula aurie ua grana importància. E, ça que la, tant qu'escotaue er infòrme oficiau, er aspècte de Karenin non podie èster mèrs innocent ne mèrs inofensiu. Arrés se pensaue, guardant es sues mans blanques, de venes holades, que tan doçaments amorassauen damb es sòns longui dits es huelhes de papèr blanc botades ath sòn dauant, e en veir eth sòn cap, inclinat de costat, damb expression de cansament, qu'anauen a possar de ressabuda dera sua boca paraules que costarien ua tempèsta, en tot obligar a cridar as membres, a interromper-se es uns as auti e ath president a reclamar orde.

Quan era declaracion s'acabèc, Karenin anoncièc, damb era sua votz doça e fina, que li calie díder quauquarren restacat ar ahèr des autoctòns.

Era atencion se concentrèc en eth.

Alexei Alexandrovic tossic e, sense guardar ath sòn adversari, alistant, tau que hège tostemp quan pronociaue es sòns discursi, ara prumèra persona seiguda dauant sòn (un vielhet tranquil e petit que jamès expausaue ena Comission opinions pròpies), comencèc eth a exprimir damb votz fèrma e plan clara es sues idies.

Quan mentèc era lei basica e organica, eth sòn adversari se lheuèc en un bot e comencèc a formular objeccions. Stremov, membre tanben dera Comission, nhacat damb escodentiu, gessec tanben de justificar-se. Era session venguec èster tempestuosa. Mès Karenin capitaue e era sua proposicion siguec acceptada; demorèren nomentades naues comissions e ath londeman, en determinadi rondèus de Sant Petersburg, non se parlaue que d'aquera session. Era capitada d'Alexei Alexandrovic siguec màger de çò qu'eth madeish demoraue.

Ath londeman, dimars, Karenin, en desvelhar-se, se'n brembèc damb plaser dera sua victòria deth dia abantes; e a maugrat de voler mostrar-se indiferent, non se'n podec estar d'arrir quan eth cap deth sòn burèu, en tot voler vantarlo, li parlèc des rumors que corrien restacadi ara sua capitada ena Comission.

Ocupat en sòn trabalh diadèr, Karenin se'n desbrembèc totafèt de qué auè, dimars, ère eth dia fixat per eth entara tornada d'Anna Arkadievnà, per çò que se demorèc susprenut e desagradiaments impressionat quan un vailet l'anoncièc era sua arribada.

Anna auie arribat en Sant Petersburg peth maitin; en recèber eth sòn telegrama se l'auie manat eth coche. Alexei Alexandrovic deuie, donc, èster coneisheire dera sua arribada.

Totun açò, quan arribèc, eth que non venguec a receber-la. Li dideren qu'ère ocupat damb eth cap deth burèu. Anna manèc que l'avisèssen dera sua arribada, passèc entath sòn gabinet e comencèc a apraiar es sues causes, tant que demoraue qu'eth venguesse a veder-la.

Se passèc ua ora sense que Karenin apareishesse. Anna gessec en minjador, damb era excusa de balhar ordes, e parlèc en votz nauta damb intencion, en tot demorar qu'eth sòn marit venguesse. Mès non acodic, maugrat qu'Anna l'entenesse apressar-se ara pòrta deth sòn burèu acompanyat deth sòn cap de burèu.

Sabie qu'eth sòn espòs li calie gèsser de seguit per ahèrs deth servici e volie parlar-li abantes de qué partisse pr'amor de concretar es sues relacions.

Crotzèc, donc, era sala, e se filèc damb decision entath sòn gabinet. Quan entrèc, Alexei Alexandrovic, miei d'unifòrme e, çampar, ja prèst entà gèsser, ère seigut en ua tauleta qu'en era auie emparadi es sòns codes e guardaue ath sòn dauant damb tristor. Anna lo vedec abantes qu'eth la vedesse e compreneç qu'ère en era que pensaue.

En veder-la, eth, hec un moviment entà l'heuar-se, cambièc era decision, eth sòn ròstre se roig, çò que jamès auie vist abantes Anna, e a tot darrèr, en tot l'heuar-se ara prèssa, s'endralhèc ath sòn encontre, guardant-la non as uelhs, senon mès amont, en front e en peu.

En tot apressar-se ara sua hemna, la cuelhèc dera man e li demanèc que se seiguesse..

- M'alègri de qué ajatz arribat, didec, e se seiguec ath sòn costat, e li volec díder quauquarren, mès que non podec.

Diuèrsi viatges sagèc de hè'c de nauèth, mès totemp s'interrompie. A maugrat de demorar aguesta entrevista, Anna ère prèsta entà menspredar e inculpar ath sòn marit, mès ara non sabie se qué dider-li e lo planhie... Eth silenci, donc, se tardèc ua longa estona.

- Està ben Sergi?, preguntèc eth, en tot híger, sense demorar era responsa: aué non dini en casa; me cau gésser.
- Jo volia anar entà Moscòu, didec Anna.
- Non; qu'auetz hèt mielhor de vier aciu, didec eth, e carèc de nau.

Anna, en veir qu'eth sòn espós non auie fòrces entà comencçar, s'esdeguèc a hè'c, era madeisha.

- Alexei Alexandrovic, didec, tachant-li es uelhs, tant qu'eth dirigie es sòns enquiath peu dera sua esposa, sò ua hemna colpabla, ua hemna dolenta; mès que sò era madeisha qu'èra, era madeisha que vos didí, e è vengut a dider-vos que non posqui cambiar.
- Que non vos demani arren sus açò, responec eth, còp sec, damb decision, en tot guardar-la damb òdi enes sòns uelhs. Pro que m'ac sabia.

S'avertie que, jos era influéncia dera sua irritacion, eth auie remetut eth domeni des sues facultats.

- Mès, coma vos didí ja per escrit, (parlèc cruaments damb era sua votz prima), vos torni a díder que non sò obligat a saber-me'n. Ac ignòri. non totes es esposas sont tant amables entà esdegar-se a comunicar-les as sòns marits aguesta “agradiua” notícia (e Karenin soslinhèc era paraula “agradiua”). Ac ignorarè tant qu'eth mon ac ignòre, tant qu'eth mèn nòm non demore desonorat. E per açò vos avertisqui qu'es nòstes relacions les cau èster es de totemp, e solet en cas que vos vos “compremetatz” cuelherè es mesures entà salvar eth mèn aunor.
- Totun, es nòstes relacions non pòden èster es de totemp, didec Anna, timidaments, en tot guardar-lo damb temor.

Quan era vedec de nauèth aqueri gèsti tranquils, aquera votz mainadenca, persutanta e ironica, era sua repugnància entada eth hec desaparéisher era sua pietat. E solet auie pòur, mès volie esclarir era sua situacion costèsse çò que costèsse.

- Que non posqui èster era vòsta hemna, tant que jo... comencèc.

Alexei Alexandrovic arric damb ua riseta hereda de dolenteria.

- Sense cap de dobte qu'era sòrta de vida que vos auetz aliatat a influir enes vòstes concepcions. Respècti e mensprèdi era ua e era auta causa tan viauments... respècti autant eth vòste passat e mensprèdi autant eth vòste present... qu'èra fòrça luenh de hèr veir ço que vos auetz creigut interpretar enes mies paraules.

Anna, alendant, ajoquèc eth cap.

- En tot cas, contunhèc eth, en tot alugar-se, non compreni se com, en tier er assopliment sufisent entà declarar era vòsta infidelitat ath vòste marit e en non trapar

en açò, çampar, cap motiu de vergonha, lo trapatz, ça que la, en compliment des vòsti déuers d'esposa per çò que tanh ath vòste marit.

- Alexei Alexandrovic, se qué voletz de jo?
- Qu'è besonh de qué aguest òme non vos visite e de qué vos, hescatz de sòrta que ne eth mon ne es vailets vos posquen criticar, voi que deishetz de veir ad aguest òme. Me semble que non demani massa. E a cambi d'açò, gaudiratz des drets d'esposa aunorada sense complir es vòsti déuers. Qu'ei tot . E ara me cau partir. Non dini en casa.

E dit aquerò, se lheuèc e se filèc de cap ara pòrta. Anna se lheuèc tanben. En tot saludar-la en silenci, eth sòn marit la deishèc passar dauant.

XXIV

Era net passada per Levin sus eth modelhon de hen non deishèc d'auer conseqüéncias.

Es trabalhs dera propietat qu'enquia alavetz se n'auie ocupat l'engüejauen e perderen interès entada eth. A maugrat dera excellenta cuelheta, jamès, ena sua pensada, s'auien produsit tantes tumades ne tantes peleges damb es campanhards coma en aguest an, e era causa de tot aquerò se l'acodie ara damb claretat. Eth gòi qu'auie sentut enes prètzhèts agricòls, era aproximacion que per causa d'eri s'auie produsit entre eth e es campanhards, era enveja qu'auie dera vida simpla d'aqueri èssers, e er in de seguir-la, qu'en aquera net venguec de desir a intencion, e que sus es sòns detalhs auie meditat, tot açò cambièc de tau manèra eth sòn punt d'enguarda sus se com amiar era propietat que ja non podie trapar en aguesti trabalhs er interès d'abantes, ne podie deishar de veir era sua actitud desagradiaua dauant des treballadors, qu'èren era basa de tot.

Es vegades de vaques seleccionades, coma "Pava"; era tèrra ben laurada e ben hiemada; es nauï camps rascladi e brescadi; es nauanta *deciatines* de tèrra caperada de hiems ben premanidi; es semenadores mecaniques, eca, tot qu'aurie gessut esplendidaments s'ac auesse hèt eth madeish o damb companhs qu'amièssen es madeishes idies qu'eth.

Mès ara vedie claraments (tant qu'escriuie eth sòn libre sus economia rurau que se basaue en qué eth principau element d'era ère eth treballador, ac comprenie mès) qu'aquera manèra d'amiar es causes dera propietat se redusie a ua luta herotja e tenaça entre eth e es treballadors, qu'en era i auie un contunh desir de transformar es causes cossent damb eth sistèma qu'eth consideraue mielhor, mentre qu'es obrèrs se balhauen a tier-les en sòn estat naturau.

E Levin campaue qu'en aguesta peleja, amiada damb eth maximal esfòrç dera sua part e sense esfòrç ne tansevolhe intencion dera auta, era soleta causa que s'artenhie ère qu'era espleita non dèsse cap de resultat e se hessen a pèrder, ath delà, d'ua manèra totauments inutila, ues maquines e ues tèrres magnifiques e uns animaues excellents.

Çò de mès grèu ère que non solet se perdie en bades era energia tenguda en aquerò, senon qu'eth madeish non podie deishar de reconéisher, ara qu'eth sens dera sua òbra apareishie clar dauant es sòns uelhs, qu'era fin des sues activitats non ère pro digna. Pr'amor que, en qué consistie era luta? Eth defenie enquiath darrèr brigalh (non podie, ça que la, deishar de hè'c, pr'amor que per pòc qu'ac deishèsse de cornèr non aurie damb qué pagar as treballadors), tant qu'eri solet defenien era possibilitat de trabalhar tranquilla e agradiuaments, ei a díder, sivans èren acostumadi.

Qu'ère bon entath sòn interès que cada òme trabalhèsse coma mès mielhor, que non se distreiguésse ne se precipitèsse, en tot sajar de non mauméter es ventadores, arrastèths, batedores, eca, e, per tant, que pensèsse tostemp çò que hège.

Mès er obrèr volie trabalhar dera manèra mès aisida e agradiua, sense preocupar-se de totes es causes, sense pensar en arren, sense posar-se ne un solet moment a reflexionar. Agust ostiu, Levin ac auie vist a cada pas. Manaue dalhar eth tréfol entà hen, en tot escuélher es peiores *deciatines*, que i auie barrejades èrbes e arraja, e es trebalhadors dalhauen ath còp es mielhors *deciatines*, destinades entath gran, en tot desencusar-se que les ac auie manat er encargat e sajar de padegar-lo dident-li qu'eth hen serie magnific. Mès eth se'n sabie qu'era vertat s'estaue en qué aqueres *deciatines* èren mès aisides de dalhar. Quan manaue ua ventadora entà ventar eth hen, l'estropiauuen de seguit, pr'amor qu'ath campanhard li semblaue engüegiu demorar-se seigut ath dauant tant qu'es aletes se botjauen ath sòn darrèr. E li didien: “Non vo'n hescatz; es hemnes qu'ac ventaràn en un virament de uelhs”.

Es arairs demorauen inservibles, pr'amor qu'eth laurador non endonviaue a baishar era relha e en botjar-la cansaue as shivaus e maumetie era tèrra. E, ça que la, assegurauen a Levin que non li calie tracassar-se. Deishauen as shivaus invadir eth horment, pr'amor que cap laurador volie èster garda nueitiu. E quan un viatge, a maugrat des sues ordes en contra, es trebalhadors velhauen per torns, Vanhka, qu'auie trabalhat tot eth dia, s'esclipsèc e dempús demanèc perdon pera sua fauta, en tot díder: “Vos qu'ac auetz volut”.

Amièren as tres melhors vedèths a pèisher en camp de tréfol e condauen coma consolacion qu'eth propietari vesin auie perdut en tres dies dotze caps de bestiar.

Tot aquerò non ère pr'amor qu'auessen en òdi a Levin o ara sua propietat. Ath contrari, eth se'n sabie qu'es campanhards l'apreciauuen e lo considerauen un propietari sense orgulh, çò qu'ei entre eri era mielhor laudança. Tot se passaue pr'amor que volien trabalhar alègraments, sense copacaps, e es interèssi de Levin non solet les èren d'auti e incomprendibles, senon totafèt contraris as sòn, qu'èren es mès justis.

Hège temps que Levin ère maucontent per com amiaue era propietat. Vedie qu'eth sòn vaishet hège aigües, mès non trapaue ne volie saber per a on, dilhèu enganant-se de bon voler, donques qu'arren l'aurie quedat en vida se deishauue de creir en sòn trabalh.

Mès ara que non podie seguir enganant-se. Era sua activitat non solet auie deishat d'auer interès entada eth, senon que li hège hàstic e non podie ocupar-se d'era.

Ad açò se higie era preséncia, a trenta *verstas* d'eth, de Kitty Scherbazkaya, que volie e non podie veir.

Quan siguec en çò de Dolly, era lo convidèc a vier, plan que òc entà que demanèsse era man dera sua fraia, qu'ara, sivans li daue a enténer Daria Alexandrovna, l'acceptarie.

En veir a Kitty, Levin comprenec que contunhaue estimant-la; mès non podie vier en çò d'Oblonsky en saber-se'n que Kitty s'estaue aqui. Eth hèt de qué eth s'avesse declarat e era lo refusèsse creaue entre es dus un obstacle insuperable.

“Non posqui demanar-li que sigue era mia esposa solet pr'amor que non n'a podut èster d'aqueth qu'estimaue”, se didie Levin.

E aquest pensament heredaue es sòns sentiments e li hège experimentar lèu ostilitat entà Kitty.

“Non saberè parlar damb era sense hèr-li a veir eth mèn repotèc, non poirè guardar-la sense aversion, e alavetz era m'odiarà mès, coma ei naturau. E ath delà, se com posqui vier aqui dempús de çò que m'a dit Daria Alexandrovna? Com hèr veir que non sai çò qu'era me condèc? Semblarà que i vau coma un òme magnanim entà perdonar-la. E com me posqui mostrar ath sòn dauant en papèr d'un òme generós que li vò aufrir eth sòn amor? Entà qué m'aurà dit aquerò Daria Alexandrovna? Auria podut veir a Kitty per edart e alavetz tot s'aurie passat d'ua manèra naturau. Mès ara ei impossible, impossible...”

Dolly l'envièc ua cartat en tot demanar-li ua sera de senhora entara sua fraia. “M'an dit que n'auetz ua d'excelenta. Demori que me la hescatz a vier en persona”, escriuie.

Aquerò li semblèc insuportable. Com ère possible qu'ua hemna intelligente e delicada podesse rebaishar ara sua fraia enquia aqueth punt?

Escriuec un desenat de nòtes, les trinquèc totes e envièc era sera sense responsa. Non volie prométer que vierie pr'amor que non podie vier, e escriuer que non venguie per bèth trebuc o per que se n'anaue, encara li semblaue peyor.

Manèc, donc, era sera sense responsa, en tot saber-se'n qu'actuaue mau, e ath londeman, deishant es ahèrs dera propietat, que tan desagradius l'èren ara, enes mans der encargat, partic entà veir ath sòn amic Sviajsky, que s'estaue en un districte provinciau fòrça aluenhat, auie uns esplendides restanques, plies de becades, e qu'eth l'auie escrit hège pòc en tot demanar-li que complisse era sua promesa de vier a tier-li ua visita.

Es becades des restanques deth districte de Surovsk hègen a temptar a Levin hège temps, mès, negat enes ahèrs dera sua propietat, auie ajornat totemp eth viatge. Ara li shautau vier aqui, en tot húger deth vesiat des Scherbazky e des activitats des sues propietats, entà balhar-se ara caça, qu'enes sues penes auie estat totemp era mielhor consolacion.

XXV

Entà vier en districte de Surovsk non auie camin de hèr ne pòstes, atau que Levin hec eth viatge en coche descubèrt damb es sòns pròpis shivaus.

A miei camin s'arturèc pr'amor de balhar-les palhada ena casa d'un laurador ric. Un vielh calvet e fresc, d'ampla barba ròia, peublanca enes caròles, li dauric es pòrtes, en tot sarrar-se contra era paret pr'amor de deishar passar ara troika.

Dempús d'auer indicat ath menaire un lòc jos eth cubèrt en ample pati, naut, net e ben apraiat, qu'en eth se vedien quauqui arairs inservibles, eth vielh convidèc a Levin a passar ena casa.

Ua hemna joena, plan neta, amiant esclòps enes pès nudi, heregaue eth solèr dera entrada. En veir entrar ath córrer eth gosset, que seguie a Levin, s'espauric e hec un crit. Mès de ressabuda se n'arric deth sòn espant, pr'amor que se'n sabie que non li calie crànher arren.

E dempús d'indicar a Levin, damb eth sòn braç damb es manges dera sua blòda rebussades, era pòrta dera casa, amaguèc de nauèth eth sòn beròi ròstre en tot jugar-se tà contunhar lauant.

- Voletz eth *samovar*?, preguntèc eth vielh.
- Òc, se vos platz.

Era cramba ère espaciosa e en era se vedie ua codinèra olandesa damb briques e un paravent. Jos es icònes, en cornèr sant, auie ua taula pintada damb motius ruraus, ua banquetta e dues cagires, e ath cant dera entrada se vedie un petit armari damb vaishèra. Es hiestrons èren barradi, auie pòques mosques e tot se trapaue tan net que Levin sagèc que “Laska”, que, tant que corrie pes camins, se banhaue enes basses, non enlordisse eth solèr e li mostrèc un lòc en cornèr pròche ara pòrta.

Dempús d'examinar era cramba, Levin gessec en pati deth darrèr dera casa. Era galharda mossa des esclòps, balançant en aire es herrades uedes, s'auancèc ara prèssa entà trèir aigua deth potz.

- Hètz-ac de seguit!, cridèc eth vielh alègraments. E se dirigic entà Levin: Qué, senhor, vietz a veir a Nicolàs Ivanovic Svijajsky? Tanben eth vie a viatges per aciu, gessec, damb evidenti talents de parlar, en tot emparar-se ena balustrada dera escala.

Mentre eth vielh li condaue que coneishie a Svijajsky arribèren es campanhards, damb arrastèths e arairs. Es shivaus que tirauen d'eri èren grani e robusti. Dus des mossos,

jargadi damb camises d'indiana e casquetes de visèra, deuïen, solide, pertànher ara familha. Es auti dus, un d'edat e er aute joen, èren, plan que òc, jornalèrs e jargauen camises de tela basta.

Eth vielh, en hèr-se enlà dera escala, s'apressèc as shivaus e comencèc a desaganchar.

- Qué as laurat?, pregutèc Levin.
- Qu'auem laurat es truhes. Auem tanben quauques tèrres. Fedor, non dèishes escapar ath shivau gran; estaca-lo ena pòsta. Agancharam un aute shivau.
- Pairet, an amiat es relhes der arair qu'encomanères?, preguntèc un des mossos, d'enòrme estatura, probablaments hilh deth vielh.
- Que son ena luja, responec er ancian, estropant es retnes des shivaus e lançant-les en solèr. Apraia-les tant qu'eri dinen.

Era mossa d'abantes, arridolenta, damb era espatla inclinada jos eth pes des herrades, se posèc en vestibul. Gesseren mès hemnes de non se sap a on, joenes e beròies, de mieja edat e vielhes lèges, quauques ues damb mainatges.

Eth *samovar* boric ena humeneja. Es mossos e era gent dera casa, un còp apraiadi es shivaus, anèren a dinar.

Levin treiguet deth coche es sues provisions e convidèc ath vielh a préner eth tè amassa.

- Que ja l'auem prenut aué, mès per çò d'acompanhar-vos... didec eth vielh, damb evidenta satisfaccion.

Tant que prenien eth tè, Levin se'n sabec de tota era istòria deth vielh. Dètz ans endarrèr, aguest auie arrendat ara propietàira des tèrres cent vint *deciatines* e er an anterior les auie crompat, arrendant, ath delà, tres centes *deciatines* ath propietari vesin. Era part mès petita des tèrres, era peyor, la subarrendaue, e eth madeish damb era sua familha e dus jornalèrs, lauraue quaranta *deciatines*. Eth vielh se planhie de qué es causes anauen mau. Mès Levin endonvièc qu'ac hège per dissimular e qu'en realitat era sua casa prosperaue. S'es causes auessen anat mau, eth vielh non aurie crompat es tèrres a cent cinc robes, non aurie maridat as sòns tres hilhs e a un nebot ne aurie rebastit tres viatges era casa dempús d'auer-se usclat tres còps, e cada viatge mielhor.

A maugrat des planhs se vedie qu'eth laurador ère justaments capinaut deth sòn benèster, des sòns hilhs, deth sòn nebot, des sues ireues, des sòns shivaus, des sues vaques e, mès que mès, dera prosperitat dera sua casa.

Pera convèrsa, Levin dedusic qu'er ancian non ère enemic des innovacions. Semiaue fôrça truhes, que Levin, en arribar, vedec que venguien de florir, tant qu'es sues solec començauen alavetz a possar era flor. Eth vielh lauraue era tèrra de truhes damb er “arair”, sivans didie que li prestaue eth propietari. Tanben semiaue horment e un des

detalhs que mès impressionèc a Levin enes explicacions deth vielh siguec qu'aguest profitèsse entàs cavalaries eth blat arremassat en sauciar. Levin, en tot veir se com se perdie tan magnific ferratge, auie pensat fòrça viatges a profiter-lo, mès jamès ac auie podut arténher. Aqueth òme, ça que la, ac hège e non se cansaue de laudar era excelléncia d'aqueth ferratge.

- En quauquarren s'an de tier es hemnes! Trèn es modelhons en camin e eth car les arremasse.
- A nosati, es propietaris, tot que mos va mau damb es trabahadors, didec Levin, en tot aufrir-li un veire de tè.
- Gràcies, didec eth vielh, cuelhent-lo, mès remint-se a cuélher eth sucre e mostrant-ne un terròc ja mossegat per eth. Qu'ei impossible entener-se damb es jornalèrs; son ua roïna! Guardatz, per exemple, ath senhor Svaijsky: a ua tèrra coma ua flor, mès jamès pòt tier ua bona cuelheta. Qu'ei que manquen eth uelhs deth patron!
- Mès tu tanben trabalhes damb jornalèrs!
- Òc, mès nosati èm campanhards, e trabalham nosati madeishi, e s'eth jornalèr ei dolent, lo hèm enlà de seguit e mos apraiam solets.
- Pairet, Finogen a besonh de quitran, didec, en tot entrar, era hemna des esclòps.
- Òc, senhor, òc...didec eth vielh en èster prèst a gèsser.

Se lheuèc, se senhèc doçament, balhèc es gràcies a Levin e gessec.

Quan Levin entrèc en quarto des trabalhadors pr'amor de cridar ath menaire, vedec a toti es òmes dera família seigudi ena taula. Es hemnes, de pès, mestrauen.

Eth joen e robust hilh deth vielh condaue, damb era boca plia d'espès hariat, quauquarren plan graciós e toti arrien, e sustot era hemna des esclòps, que higie en aqueth moment sopa de caulets ena tassa.

Qu'ère plan possible qu'er atrasent ròstre dera hemna des esclòps contribusisse fòrça ad aquera sensacion de benèster que costèc en Levin era casa des campanhards; mès, en tot cas, aguesta impression auie estat tan fòrta que non la podie desbrembar.

Pendent tot eth camin entara propietat de Svaijsvy rebrembèc aquera casa, coma s'auesse quauquarren, ena impression sentuda, digne d'un interès especiau.

XXVI

Sviajsky ère eth representant dera noblesa en sòn districte. Auie fòrça mès ans que Levin e ère maridat hège temps. S'estaue ena sua casa era sua joena cunhada, hemna plan simpatica entà Levin, que non ignoraue que Sviajsky e era sua hemna volien maridar-lo damb aquera joena.

Qu'ac sabie pro ben, tau qu'ac saben tostemp es joens consideradi maridadors, encara que non l'ac auesse gausat díder arrés, e sabie tanben que, encara qu'eth desiraue maridar-se e se pensaue qu'aquera joena aurie estat ua excellenta esposa en toti es sens, auie tantes probabilitats de maridar-se damb era, autanplan sense èster encamardat de Kitty Scherbazkaya, coma de pujar en cèu.

Aguest pensament l'amaraue un shinhau era satisfaccion que s'auie costat per aqueth viatge entàs tèrres de Sviajsky.

En recéber era carta d'aguest en tot convidar-lo a caçar, Levin pensèc en açò de seguit, mès tanben pensèc qu'aguestes intencions deth sòn amic èren un solet desir sense cap de fundament. E decidic anar-i. Ath delà, ath laguens dera sua amna, desiraue tornar a hèr-se a temptar en tot campar un aute còp d'apròp ara joena cunhada de Sviajsky.

Era vida deth sòn amic ère fòrça agradiua e eth madeish Sviajsky, eth mielhor prototip de membre actiu de *zemstvo* que coneishie Levin, l'ère plan interessant.

Sviajsky ère un d'aguesti òmes, incomprendibles entà Levin, qu'es sòns pensaments, cadeadi e jamès independents seguissen un camin fix e qu'era sua vida, definida e fèrma ena sua direccion, seguís un camin totafèt desparièr e enquia contrari as sues idies.

Sviajsky ère fòrça liberau. Menspredaue ara noblesa e consideraue qu'era majoritat des nòbles èren, *in petto*, partidaris dera servitud e que solet per cavardia non ac declarauen. Credie a Russia un país perdut, ua dusau Turkia, e ath govèrn l'auie per tan dolent que ne tansevolhe artenhie a criticar es sues accions seriosaments. Aquerò non l'empedie, ça que la, èster un modèl de representant dera noblesa ne curbir-se, tostemp enes sòns viatges, damb era casqueta de visèra damb cocarda e eth galon ròi, signes distintius dera institucion.

Credie que solet ère possible víuer ben en estrangèr, a on acodie tostemp que n'auesse era escadença e, ath còp, dirigie en Russia ua propietat mejançant procediments fòrça complexi e perfeccionadi, en tot seguir damb gran interès tot çò que se hège en sòn país.

Opinaue qu'eth campanhard rus, per sòn desenvolopament mentau, pertanhie a un estat intermèdi entre eth monard e er òme e, totun, enes eleccions entath *zemstvo* sarraue

damb plaser era man des campanhards e escotaue es sues opinions. Non credie en Diu ne en diable, mès lo preocupaua fòrça er ahèr de mielhorar era situacion deth clergat. E estaue pera reduccion des parròquies sense deishar de voler qu'eth pòble sauvèsse es sues glèises.

En aspècte feminista, ère ath costat des mès auançadi defensors dera completa libertat dera hemna, e mès que mès deth sòn dret ath trabalh; mès viuie damb era sua esposa de tau manèra que toti admirauen era vida familiar d'aquera parelha sense hilhs qu'en era eth s'auie apraiat entà qué era sua hemna non hesse ne podesse hèr arren, dehòra dera ocupacion, comuna ada era e ath sòn marit, de passar eth temps çò de mielhor possible.

Se Levin non auesse auut era facultat de voler veir as òmes deth sòn mielhor costat, eth caractèr de Sviajsky non l'aurie aufrut era mendre dificultat ne enigma. Qu'aurie pensat: “Ei un miserable o un pèc”, e er ahèr non s'aurie esclarit bric. Mès non podie díder “pèc” pr'amor que Sviajsky ère, plan que òc, ath delà d'intelligent, fòrça instruit e sabie amiar era sua cultura damb ua extraordinària naturalitat. Non auie sciència que non se'n sabesse e amuishaua es sòns coneishements quan s'i vedie obligat.

Mens encara podie Levin qualificar-lo de miserable, pr'amor que Sviajsky ère, sense cap de dopte, un òme aunèt, brave e intelligent, consagrat damb ua alègra animositat a ua labor fòrça estimada per toti aqueri que l'entornejauen e que jamès, de bon voler, auie hèt ne podie auer hèt cap de mau.

Levin s'esdegaue, donc, a comprèner-lo e non lo comprenie, en tot considerar-lo coma un enigma, e era sua forma de víuer encara mès enigmatica.

Qu'èren amics e, per tant, Levin auie escadences de hèr a temptar a Sviajsky, d'arribar enquiara esséncia madeisha deth sòn concèpte dera vida. Mès tostemp es sòns esfòrci èren en bades. Cada còp que Levin sajaue de penetrar mès enlà des crambes de recepcion deth cervèth de Sviajsky, notaua qu'aguest se trebolaue un shinhau, qu'era sua guardada exprimie ua mesfiança lèu imperceptibla, coma se cranhèsse que Levin lo comprenesse. E començaua ua resisténcia gaujosa.

A causa dera sua decepcion enes sues activitats de propietari, Levin experimentèc un particular plaser en tier-li ua vista ath sòn amic. Eth solet hèt de veir aqueth parelh de colomets erosi e contenti d'eri madeishi, e deth sòn nin confortable, satisfège ja a Levin, que, ara que se sentie tan maucontent dera sua pròpia vida, sajaue de desnishar eth secret de Sviajsky, qu'amuishaua ua claretat, ua alegria e un sens tan precís ara sua vida.

Ath delà, Levin sabie qu'ena casa de Sviajsky veirie as propietaris vesins, e aquerò li permeterie çò que tant desiraue: discutir, escotar es sues convèrses sus es cuelhetes, contractes de jornalèrs, eca. Encara que considerades coma vulgares, coma ja sabie Levin, aquestes parlòtes li semblauen alavetz plan importantes.

“Dilhèu aquerò non auie importància enes tempsi dera servitud o ara en Anglatèrra. En ambús casi, es condicions son definides, mès aciù, en nòste país, quan tot ei capvirat e a penes se comence a organizar eth nau orde, saber-me'n en quines condicions se harà qu'ei eth solet problèma important qu'existís en Russia”, pensaue.

Era caça se passèc peyor de çò que se demoraue. Era restanca ère dejà seca e es becades auien hujut. Après un dia sancer de caça, solet se hec a vier tres pèces e, coma tostemp, un excellent apetés, fòrça bona disposicion d'animositat e er estat mentau d'agradiua excitacion que desvelhaue en eth er exercici físic.

Autanplan pendent era cacilha, quan aparentaments non li calie pensar en arren, rebrebaue de quan en quan ath vielh e ara sua familha, e, en evocar-les semblaue desvelhar non solet era sua atencion, senon ua sòrta de decision restacada ada era.

Tath ser, en préner eth tè, ena companhia de quauqui propietaris de tèrres que visitauen a Svajsky per ahèrs de tutelatge, se comencèc, coma Levin demoraue, ua interessanta convèrsa.

Ena taula de tè Levin se seiguie ath cant dera mestressa e li calec parlar damb era e damb era sua cunhada, plaçada ath sòn dauant. Era mestressa ère ua hemna de ròstre redon, ròia e baisheta, tota radiant d'arridolets e clotets.

Levin sajaue d'endonviar a traùers d'era, era solucion deth problèma qu'ère entada eth, eth sòn marit, mès que non auie era sua complèta libertat d'idies; non se sentie pro desligat pr'amor qu'ath sòn dauant se seiguie era cunhada. Aquesta amiaue un vestit plan especiau, qu'a Levin li semblèc que se l'auie botat per eth, e qu'en eth se daurie un escòt en forma de trapèci.

Aqueth escòt quadrangular, a maugrat era blancor deth pièch, e dilhèu per açò, lo uedaue ada eth dera facultat de pensar. Se pensaue, en tot enganhar-se probablaments, qu'aqueth escòt l'auie d'influir, e non se consideraue damb dret a guardar-lo, e sajaue de non hè'c; mès auie era impression d'èster colpable, encara que siguesse solet peth simple hèt de qué aqueth escòt existie, que l'ère de besonh explicar quauquarren e que l'ère impossible de hè'c. E, plan per açò, se rogie e se sentie negat e inquiet. Eth sòn estat d'animositat se comunicaue tanben ara polida cunhada. Era mestressa, ça que la, semblaue non encuedar-se'n e, de bon voler, l'obligaue a entrar en tèma dera convèrsa.

- Didíetz vos, gessie en tot contunhar era parlòta iniciada, qu'ath mèn marit non l'interèsse arren que sigue rus... Ath contrari! En estrangèr s'està alègre, mès jamès autant coma quan n'està aciù. Aciù se trape en sòn ambient. Coma qu'a tantes causes entà hèr e s'interèsse per tot! Non auetz estat ena nòsta escòla?
- L'è vista. Non ei aquesta casa caperada de gèdra?
- Òc. Ei òbra de Nastia, didec en tot senhalar ara sua fraia.

- Les ensenhatz vos madeisha?, preguntèc Levin, en to esforçar-se entà non guardar er escòt, mès sabent-se'n que campèsse o non entà aqui li calerie veder-lo madeish.
- Òc: ensenhaua e ensenhi, mès qu'auem, ath delà, ua bona mèstra. Qu'auem botat tanben classes de gimnàsia.
- Gràcies, non mès tè, didec Levin.

E, a maugrat de reconéisher que cometie ua incorreccicon, mès en senter-se incapable de contunhar aquera convèrsa, se lheuèc rogint-se.

- Qu'enteni ua convèrsa plan interessanta, higeç, e...

S'apressèc en aute extrèm dera taula, a on ère seigut eth patron damb dus propietaris.

Sviajsky acomodat d'esponera ena taula, tenguie era tassa damb era man e apuaue eth code sus era husta. Damb era auta man possauè era sua barba, hènt-la a pujar enquiath nas coma entà flairar-la e dempús tornant-la a deishar quèir. Es sòns ludents uelhs neri guardauen a un propietari de mostacha peublanca que parlaue nerviós, e per çò deth sòn ròstre, deiue trapar divertit çò que didie.

Eth propietari se planhie des campanhards. Levin vedie claraments que Sviajsky podie respóner pro ben ad aqueri planhs e anequelir ath sòn interlocutor damb pòques paraules, mès era sua posicion l'ac empedie e per açò escotaue, non sense plaser, es comiques lamentacions deth propietari.

Er òme dera mostacha peublanca qu'ère un evident partidari dera servitud, un òme que non auie gessut deth sòn pòble e que l'apassionaue dirigir es trabalhs dera sua propietat. Aquerò se dedusie per sòn vestit, ua levita arcaïca e un shinhau rosigada qu'eth pròpietari non se sentie a gost; pes uelhs, miei clucadi e perspicaci; pera sua convèrsa, en un bon rus; peth ton imperatiu aquerit a trauèrs dua longa practica de manament; pes gèsti segurs des sues mans, granes e ben formades, torrades peth solei, damb un solet e ancian anèth de nòça en sòn dit anular.

XXVII

- Se non m'auesse hèt pena deishar aquerò, qu'ei tan ben apraiat e que i è calat toti es mèns talents, ac auria abandonat tot, venent-ac e partint coma hec Nicolàs Ivanovic. Òc, me n'auria anat a enténer “Era Bèra Elena”, didec eth propietari damb un arridolet agradiu qu'illuminec eth sòn ròstre vielh e intelligent.
- Mès se non lo deishatz, didec Nicolàs Ivanovc Svaijsky, ei senhau de qué vos va ben.
- Me va ben pr'amor qu'era casa que demori ei mia, pr'amor que non me cau crompar arren ne logar braci entath trabalh, pr'amor qu'encara non è perdut era esperança de qué eth pòble vengue èster senat. Mès, auetz vist quina manèra de béuer, quin libertinatge?.. Toti an repartit es sòns bens... Arrés possedís un shivau ne ua vaca. Se morissen de hame, mès vietz a cuelher-ne un de jornalèr e veiratz se com profite era prumèra escadença entà maumeter-vos-ac tot e encara va per justícia contra vos.

- Donques era solucion ei que tanben anetz vos per justicia, didec Svaijsky.
- Plaidejar-me jo? Ne peth mau de morir! Li contèsten a un de tau manèra qu'enquia e tot li hèn empenaïr-se d'auer-se plaidejat. E se non, un exemple: es obrèrs dera usina demanèren sòs per auança e dempús se n'anèren. E qué hec eth jutge? Les absolvec! Es solets que sostien damb fermetat era autoritat son eth Jutjat locau e eth sindic màger. Aguest plan; les ajuste es compdes coma enes boni tempsi ancians, e, se non siguesse atau, que valerie mès deishà'c tot e húger entar aute extrèm deth mon.

Qu'ère evident qu'eth propietari sajaue, damb es sues paraules, de hèr emmaliciar a Svaijsky, mès aguest, en sòrta d'açò, se divertie.

- Donques nosati, Levin aciu present, eth senhor, jo..., didec senhalant ar aute propietari e arrint, governam es nòstes tèrres sense aguesti procediments.
- Òc, es causes se passen ben ena propietat de Mijail Petrovic, mès demanatz-li com... Ei aquerò dilhèu ua espleita “racionau”?, exclamèc eth vielh, çampar vantat per auer tengut era paraula “racionau”.
- Era mia forma d'administrar era propietat ei plan simpla, didec Mijail Petrovic, e me cau balhar es gràcies a Diu. Tota era mia preocupacion s'està en premanir es sòs entàs contribucions dera tardor. Dempús vien es campanhards: “Pairet, per Diu, ajudatz-mos”. Vien toti, amics mèns, e me hèn pena. Jo les balhi entà poder passar eth pròplèu trimèstre e les digui: “Gojats, brembatz-vo'n de qué vos è ajudat e ajudatz-me vosati quan vos aja de besonh entà semiar era civada, apraiar eth hen o

segar”. E atau les meti condicions per cada contribucion que les pagui. Qu'ei vertat que tanben i a desarregaïdi entre eri...

Levin, que coneishie de temps enlà aqueri metòdes “patriarcaus”, escambièc ua guardada damb Svaijsky e interrompec a Mijail Petrovic, en tot dirigir-se entath dera mostacha peublanca.

- Com pensatz vos, que mos cau dirigir es propietats?
- Tau qu'ac hè Mijail Petrovic, o balhant es tèrres a mieges o arrendant-les as campanhards. Tot aquerò qu'ei possible, mès damb açò se destrusís era riquesa deth país. Aquiu a on era tèrra, ben suenhada pendent era servitud, me daue nau per un, a mieges me'n da tres per un. Era emancipacion a arroïnata a Russia!

Svaijsky guardèc a Levin arrint e enquia li hec un leugèr senhau ironic.

Mès Levin non trapaue enes paraules deth propietari cap motiu d'arrir. Lo comprenie mielhor que Svaijsky. E çò d'aute que higeç eth propietari, demostrant se per qué Russia ère arroïnada pera emancipacion, li semblèc autanplan fòrça just, nau entada eth e indicutable.

Se vedie qu'aqueth òme exprimie es sòns pròpis pensaments (causa que se passe pòc soent) e que taus idies non neishien d'un cervèth guit per desirar cercar-se ua ocupacion, senon qu'auie era sua origina enes condicions dera sua vida e auien estat longa e prigondaments meditades ena solitud rurau.

- Era causa ei aguesta: quinsevolh progrès s'introdusís de naut, didie eth propietari, damb er in evident de demostrar que non ère un òme inculte. Guardem es reformes de Pèir, Caterina e Alexandre; guardem era istòria europèa... Coma mès reformes s'introdusissen de naut, mès mielhoraments i a ena vida rurau. Era madeisha truha qu'a estat introducida en nòste país ara fòrça. Tanpòc s'a laurat tostemp damb er arair de husta. Probablement aquest siguec introdusit ara fòrça enes tempsi des senhors feudaus. Ena nòsta epòca, pendent era servitud, nosati, es proprietaris, hérem innovacions: secadores, ventadores e d'autes maquinas modèrnes. Aquestes causes les auem implantat gràcies ara nòsta autoritat, e es campanhards, qu'ara prumeria se resistien, mos imitauen dempús. Mès, en suprimir era servitud mos an trèt era autoritat, e es nòstes pròpietats, qu'èren en un plan naut nivèu, baisharàn en un estat primitiu e sauvatge. Aquesta ei era mia pensada.
- Mès per qué? S'era espleita ei racionau, vos que podetz acodir as jornalèrs, didec Svaijsky.
- Damb quina fòrça?, m'ac podetz díder? De qui me'n poirè servir entà hè'c?

“Plan: eth trabalh der obrèr qu'ei eth prumèr factor dera economia rurau”, pensèc Levin.

- Des jornalèrs.
- Es jornalèrs non vòlen trabalhar ben ne damb bones maquinas. Eth nòste obrèr solet pense en ua causa: béuer coma un porcèth e, en èster embriac, mauméter tot çò que se li fide. As shivaus les balhe massa aigua, trinque es bones garnisons, escàmbie ua arròda enjelhada per ua auta e se beu es sòs, ahloishe er avitz principau dera batedora mecanica pr'amor d'estropiar-la... Li hè hàstic tot açò que non se hè sivans es sues idies. E plan per açò a baishat autant eth nivèu dera economia rurau. Es tèrres s'abandonen, se dèishe créisher er aussent en eres e s'autrègen as campanhards, e aqui a on se produsien un milion de quartèrs ara se'n produsissen solet uns pòqui centenats de milèrs. Era riquesa generau s'a amendrit. S'auéssem hèt çò de madeish, mès damb astúcia...

E comencèc a explicar un plan entara somission des sirvents que damb eth s'aurien apraiat taus maus.

A Levin aquerò non l'interessau. Mès quan acabèc eth vielh, Levin tornèc as sòns vielhs prepausi e li didec a Svaijsky, pr'amor de pressar-lo a balhar era sua opinion:

- Qu'eth nivèu dera nòsta economia baishe e que damb es nòstes relacions damb es campanhards ei impossible dirigir es propietats ei causa dehòra de docte, afirmèc.
- Jo non ac veigui atau, repliquèc seriosaments Svaijsky. Sonque veigui que non sabem administrar es nòstes propietats e que, peth contrari, eth nivèu dera economia pendent era servitud non ère tan naut, senon fòrça baish. Non auem bones maquinas ne boni animaús de labor, ne bona direccion, ne sabem hèr calculs. Preguntatz a un propietari e non saberà dider-vos se qué ei avantatjós e se qué non n'ei.
- Òc: comptabilitat ara italiana!, repliquèc eth propietari ironicaments. Mès, comptatz coma volgatz, se vos ac maumeten tot, non treiratz cap benefici.
- Se per qué vos ac van a mauméter? Ua porcaria de batedora, un rotlèu compressor rus, vo'la maumeteràn, mès non era mia maquina de bugàs. Un shivalòt rus...com se criden?, es d'aguesta endiablada raça que les cau arrossegar pera coa; aguesti, que vo'la poirà mauméter, mès s'auetz boni percherons, non vo'les maumeteràn. E tot atau. Qu'ei de besonh quilhar eth nivèu dera vida rurau.
- Entad açò que mos cau auer sòs, Nicolàs Ivanovic. En vos qu'està ben, mès jo è un hilh, que me cau educar-lo ena Universitat, e d'auti de petits que les pagui eth collègi. De sòrta que non posqui crompar percherons.
- Entad açò i son es bancs.
- Entà que me venen en public enquant çò de darrèr que me demore? Non, gràcies.
- Que non i sò d'acòrd que sigue possible e de besonh ennautir eth nivèu dera economia rurau, didec Levin. Jo me n'ocupi d'açò, è mejans, e, totun, non artenhi

arren. Ne sabi entà qué son utils es bancs. Per çò que hè a jo, en tot açò qu'è despenut sòs qu'è auut pèrdes: enes animaus, pèrdes; enes maquinas, pèrdes.

- Çò que didetz ei plan cèrt, afirmèc, arrint damb satisfaccion, eth propietari dera mostacha peublanca.
- E non solet m'arribe a jo, contunhèc Levin. Posqui nomenar d'auti proprietaris que dirigissen es sues propietats d'ua manèra racionau. Toti, damb compdades excepcions, an pèrdes enes sues propietats. Didetz-mos: ganhatz damb era vòsta pròpietat? Preguntèc a Svaijsky. E de seguit notèc enes sòns uelhs era momentanèa expression de temor que notaue tostemp que sajaue de pertusar mès enlà des crambes de recepcion deth cervèth de Svaijsky.

Ath delà, aguesta pregunta non ère guaire leiau per part de Levin. Pendent eth tè, era mestresa l'auie dit qu'auien hèt a vier aqueth ostiu de Moscòu a un compdable aleman que per cinc cents robes hec eth balanç des compdes dera propietat, e que d'eth resultaue qu'auien auut tres mil robes de pèrdes e quauquarren mès. Era non s'en brembaue damb exactitud, mès er aleman, çampar, auie compdat enquiath darrèr quart de *kopeck*.

Eth vielh propietari arric en entèner parlar des guanhs de Svaijsky. Se vedie claraments que sabie fòrça ben es guanhs qu'eth sòn vesin e patron dera noblesa podie auer.

- Dilheu non artenha beneficis, constestèc Svaijsky, mès aquerò solet indicarie que sò un mau propietari o que invertisqui eth capitau entà aumentar era renda.
- Era renda!, sorrisclic Levin orrificat. Que pòt èster qu'existisque renda en Euròpa, a on a mielhorat era tèrra a fòrça de trabalhar-la, mès era nòsta tèrra empejore coma mès i trabalham en era, ei a díder, que l'agotam e en aguest cas ja non i a renda.
- Com que non i a renda? Donques era lei...
- Nosati qu'èm dehòra dera lei. Era renda, entà nosati, non esclarís arren; ath contrari, ac confon tot. Didetz-me: com er estudi dera renda pòt...?
- Voletz lèit colistrada? Macha, hè-mos a vier lèit colistrada e jordons, didec Svaijsky ara sua hemna. Aguest an qu'auem ua grana abondor de jordons.

E Svaijsky se lheuèc e se hec enlà en ua plan bona disposicion d'esperit, en tot dar per acabada era convèrsa quan Levin l'auie per començada.

En demorar-se sense interlocutor, Levin seguic era parlòta damb eth propietari, sajant de demostrar-li qu'era dificultat s'estaue en qué non se volien conéisher es qualitats e es costums der obrèr.

Mès, tau que toti es òmes que pensen damb independéncia e viuen isoladi, eth propietari ère fòrça contrari a adméter es opinions des auti e se tengue en excès as sues.

Persutaue qu'eth campanhard rus ère un porcèth e que li shaute es porcaries, e que entà trèir-lo d'eres ère de besonh era autoritat e, s'aguesta mancaue, les calie garròt; mès, coma alavetz s'ère tan liberau, s'auie escambiat eth garròt, que s'auie tardat mil ans, per avocats e conclusions que damb era sua ajuda se neurie damb bona sopa ad aqueri campanhards lordi e pòcvaus e enquia e tot se les amidaue es pès cubics d'aire qu'auien de besonh.

- Pensatz, responie Levin, saiant de tornar ara qüestion, que non se pòt trapar un profit dera energia deth trebalhador que hèsque eth sòn trabalh productiu?
- Damb eth pòble rus, sense auer autoritat, que non serà possible jamès, responec eth propietari.
- Com ei possible trapar naues condicions?, didec Svijaesky, dempús de préner era lèit colistrada, tant qu'alugaue ua cigarreta e s'apressaue entàs que dialogauen. Totes es manères de tier era energia des trebalhadors an estat definides e estudiades. Aguesta rèsta de barbaria, era comunautat primitiua de fidaça solidària, se des.hè per era soleta; era esclavitud a estat anequelida, eth trabalh ei liure; es sues formes, concretes, e les cau acceptar. Que i a manòbres, jornalèrs, colons, e dehòra d'açò, arren.
- Donques Euròpa ei maucontenta de taus manères. Tan maucontenta, que sage de trapar-ne d'outes.
- Jo solet digui aquerò, intervenguec Levin. Se per qué non cercar nosati pera nòsta part?
- Pr'amor que serie madeish que se sagèsem de tornar a endonviar procediments entara construcion de camins de hèr. Aguesti procediments que ja son endonviadi.
- Mès, se non s'avien ath nòste país, se resulten damnatjosi?, persutèc Levin.

E un aute còp percebec era expression de temor enes uelhs de Svijaesky.

- En aguest cas celebrem era nòsta capitada e proclamem qu'auem trapat çò qu'Euròpa cercaue! Tot aquerò qu'està plan ben, mès, sabetz se qué s'a hèt en Euròpa referent ara organizacion obrèra?
- Pòca causa.
- Er ahèr apassione ara as mielhors cervèths europèus. Auem era escòla de Schulze-Delich... I a, ath delà, ua ampla literatura sus era qüestion obrèra en sens mès liberau, deguda a Lassalle. Per çò dera organizacion de Mulhouse, qu'ei un hèt. Solide que non l'ignoratz.
- Que n'è ua idia...mès fòrça vaga.

- A maugrat que digatz açò, seguraments ac sabetz tan ben coma jo. Non sò un professor de sociologia, mès açò m'interèsse e vos conselhi que, se tanben vos interèsse, l'estudietz.
- E quines son es conclusions qu'auetz arribat?
- Perdon, mès...

Es propietaris se lheuèren. Sviajsky, en auer arturat un còp mès a Levin en sòn shordaire costum d'escorcolhar enes crambes interiores deth sòn cervèth, saludèc as convidadi que se n'anauen.

XXVIII

Aquera net Levin s'engüejauè terriblement en companhia des senhores; lo voludaue eth pensament de qué era insatisfaccion que sentie pes ahèrs des sues tèrres non ère solet d'eth, senon generau en tota Russia; que trapar ua organizacion qu'en era es obrèrs trebalhèssen coma ena propietat deth campanhard que s'estaue a mitat de camin dera casa de Svajsky non ère ua illusion, senon un problèma que les calie resòlver, qu'ère possible resòlver e que les calie sajà'c.

Dempús d'auer saludat as senhores e auer prometut demorar-se tot eth dia a vier, pr'amor de vier toti a shivau a vèir un esbauçament que s'auie produsit en un bòsc der Estat, Levin, abantes de retirar-se, passèc entath burèu deth sòn amic entà cuélher es libres sus ahèrs obrèrs que Svajsky l'auie afruit.

Eth burèu qu'ère ua estança enòrma, damb fòrça estatgères de libres e dues taules, ua grana, d'escriptòri, ath miei dera cramba, e ua auta redona, damb jornaus e revistes en toti es idiòmes plaçadi en rondèu ath torn dera lampa.

Ath cant dera taula escriptòri se vedie un classador qu'enes sòn calaishi uns panèus dauradi indicauen es desparièrs documents que contenguien.

Svajsky cuelhec uns libres e se seiguec en un balançader.

- Se qué cercatz?, preguntèc a Levin, que, posant-se ath cant dera taula redona, guardaue es revistes. A, òc! Aciu que i é un article plan interessant, higeç, en tot referir-se ara revista que Levin auie ena man. Se passe, higeç damb alègra animositat, qu'eth principau culpable deth repartiment de Polonia non siguec Federic. Semble que...

E, Svajsky damb era sua peculiara claretat, racondèc brèuments aqueri nauí e interessanti descurbiments d'indobtabla importància.

Encara qu'a Levin l'interessaue mès que mès tot açò dera propietat rurau, en entèner ath sòn òste, se demanaue: “Com serà er interior d'aguest òme? Per qué li deu interessar era division de Polonia?”

E quan acabèc, Levin li preguntèc, sense voler:

- Plan, e qué?... Mès que non podec obtier arren mès.

Era soleta causa interessanta ère que “resultaue”...Svajsky non expliquèc, totun, ne ac creiguec de besonh, se per qué l'interessaue aquerò.

- M'a interessat fòrça aguest propietari rurai tant emmaliciat, didec Levin alendant. Qu'ei fòrça intelligent e en fòrça des sues causes a rason.
- Se qué didetz? Qu'ei un ancian partidari dera servitud, coma toti eri, repliquèc Svaijsky.
- Toti eri son es que vos representatz...
- Òc, sò eth representant dera noblesa, mès les amii entà ua auta direccion desparièra ara que desiren, arric Svaijsky.
- Er ahèr que m'interèsse fòrça, didec Levin. Aguest òme se'n sap qu'eth cultiu racionau des propietats va mau e qu'es soletes que prospèren son es des usurèrs, coma es d'aqueth aute, tan carat, e era petita pròpietat. Qui n'a eth tòrt?
- Plan que òc, nosati madeishi. E, ath delà, non ei cèrt qu'era propietat racionau non prospère. Per exemple, Vasilchikov...
- Prospère era usina, non es tèrres.
- Sabi pas se per qué vos estonatz, Levin. Eth pòble rus ei a un nivèu morau e materiau tan baish qu'ei naturau que se resistisque a acceptar çò qu'a de besonh. En Euròpa era propietat racionau prospère pr'amor qu'eth pòble està educat, çò que signifie que nosati mos cau educar ath pòble e arren mès.
- Dilhèu ei possible educar ath pòble?
- Entà educar ath pòble mos cau tres causes: escòles, escòles e escòles.
- Vos auetz dit qu'eth pòble a un nivèu fòrça baish de desvolopament materiau. Entà qué li pòden servir, entad açò, es escòles?
- Me retiratz vos ara anecdòta des conselhs sus era malautia. “Sajatz de balhar ath malaut un purgatiu”. “Ja l'ac auem dat e se sent peyor”. “Botatz-li sangsugues”. “Tanben, empejore”. Pregatz”. “Ja auem pregat, e empejore...” Nosati qu'èm atau. Jo vos menti era economia politica e vos didetz qu'aquerò ei peyor. Vos parli deth socialisme e me responetz qu'ei peyor. Vos parli dera educacion e me didetz qu'ei peyor.
- De qué pòden servir es escòles?
- Es escòles desvelharàn en pòble nauï besonhs.
- Aquerò que non ac è podut entèner jamès, didec Levin damb animositat. Se com van a ajudar es escòles ath pòble entà mielhorar eth sòn estat materiau? Vos didetz qu'es escòles e era educacion desvelharàn en pòble d'audi besonhs? Donques plan peyor, pr'amor qu'eth pòble non les poirà satisfèr. En qué eth somar e eth restar e eth catecisme pòden servir tà mielhorar er estat materiau, que non ac è podut comprèner jamès. Delàger me trapè a ua campanharda damb un mainatge de popa en braça e li

demanè d'a on venguie. Me responec qu'eth mainatge auie tosferina e l'auie amiat ena medecinaira pr'amor de qué lo guarisse. “E qué a hèt era hemna entà guarir dera tosferina ath mainatge?”, li preguntè. “A botat eth mainatge sus eth pau dera garièra e a gasulhac sabi pas se quines paraules”.

- Ac vedetz? Vos madeish qu'ac auetz dit! Pr'amor de qué era campanharda non amie ath sòn mainatge a guarir-lo en pau dera garièra ei de besonh...
- Non!, didec Levin emmaliciat. Aquesta garison deth mainatge en pau dera garièra ei entà jo coma era garison deth pòble enes escòles. Eth pòble qu'ei praube e inculte. Aquerò ac vedem ambdús damb tanta claretat coma era hemna ve era tosferina, pr'amor qu'eth mainatge estossègue. Mès ei tant incomprendible qu'es escòles posquen hèr quauquarren pera incultura e era misèria deth pòble coma n'ei qu'eth mainatge se guarisque dera tosferina per meter-se en pau dera garièra. Çò que mos cau esclarir ei eth motiu dera misèria deth campanhard.
- En aquerò aumens, coïnciditz damb Spencer, que tan pòc vos shaute. Tanben opine qu'era cultura solet pòt èster eth resultat deth benèster e es comoditats dera vida e es freqüents banhs, coma eth ditz, mès jamès deth saber liéger e compdar.
- Celèbri, o mielhor dit planhi, coïncidir damb Spencer. Mès me'n sabia de çò que didie hè fòrça temps... Es escòles non valen entad arren; solet seràn utiles quan eth pòble, en èster mès ric e tier mès temps liure, posque frequentar-les.
- Ça que la, ara, en tota Euròpa, er enshament ei obligatòri.
- Ètz vos cossent, en açò, damb Spencer o non?, repliquèc Levin.

Mès enes uelhs deth sòn amic ludec un aute còp era expression de temor e didec arrint:

- Çò que vos m'auetz condat dera tosferina qu'ei meravilhós! Dilhèu ac auetz entenut vos madeish?

Levin comprenec que non poirie trapar era relacion entre era vida d'aqueth òme e es sues idies. Se vedie que l'ère indiferent era conclusion que l'amièssen es sòn rasonaments; eth qu'auie besonh solet deth procès de pensar. E s'emmaliciaue quan aguest l'amiaue en un cu de sac. Aquerò ère era soleta causa que non volie adméter e ac evitaue, en tot cambiar era convèrsa damb bèra suggeréncia graciosa e agradiua.

Totes es impressions deth dia, en tot començar pera deth campanhard qu'enes sues tèrres s'auie arturat e que li servie de basa entà totes es sues idies e sensacions d'aué, secodiren prigondaments a Levin. Aqueth amable Svijaïsky, que tengue opinions solet entar usatge generau e que, evidentaments, auie d'autes fondaments de vida, amagadi entà Levin, formaue partida d'ua nombrosa legion de gent que dirigie era opinion publica damb idies que non sentien. Aqueth emmaliciat propietari, acertat enes sues reflexions, dedusides a traüers dera sua experiéncia dera vida, ère injust enes sues

apreciacions sus ua classa sancera (e era mielhor) des abitants de Russia. Tot aquerò, ath delà deth maucontentament des sues ocupacions e era sua vaga esperança de qué se trapèsse remèdi entà tot, se honie en Levin en un sentiment d'interiora inquietud e era demora d'ua pròcha solucion.

En demorar-se solet en quarto que l'auien destinat, sus eth matalàs de ressòrts que li hègen saltar còp sec pès e braci en cada moviment, Levin s'estèc desvelhat pendent ua longa estona. Era convèrsa damb Sviajsky, a maugrat d'auer dit causes fòrça acertades, non arteneh en cap de moment interessar-lo, mès es idies deth vielh propietari meritauen que se pensèsse en eres. Sense voler, rebrembaue es sues paraules e corregie es responses qu'eth li balhèsse.

“Òc”, pensauè, “l'auia d'auer dit: vos afirmatz qu'es nòstes propietats van mau pr'amor qu'eth campanhard a en òdi toti es perfeccionaments, en aquerò qu'auetz rason. Mès es causes se passen ben quan eth campanhard òbre sivans es sòn costumes, coma ena casa deth vielh que viu ena mitat deth camin. Eth nòste maucontentament des causes demòstre qu'es colpables èm nosati e non es treballadors. Ja hè temps qu'obram ara manèra europèa sense considerar es qualitats dera man d'obra. Sagem de reconéisher era fòrça obrèra non coma ua fòrça ideau de treballadors, senon coma un ensems de campanhards russi, damb es sòn pròpis instints, e organizen era espleita des nòstes propietats cossent damb açò. Imaginatz-vos, li deuí díder, que vos amièssetz era vòsta propietat coma eth vielh deth camin, e qu'auessetz sabut hèr tier interès ena capitada deth trabalh as treballadors e qu'auessetz aplicat eth sistèma de trabalh qu'eri admeten. Alavetz obtieríetz, sense agotar era tèrra, dus o tres viatges mès qu'ara. Dividitz-ac en dus, balhatz era mitat as obrèrs e vos receberatz mès e era man d'obra tanben. Entad açò li cau amendrir eth nivèu de guanhs e interessar as obrèrs ena capitada. Eth com, qu'ei qüestion de detalhs, mès sense cap de dopte aquerò ei possible.”

Aqueres idies agitauen de manèra extraordinària a Levin. Non cluquèc un uelh en tota era net, en tot reflexionar sus era manèra d'amiar a tèrme eth sòn pensament. Non pensauè tornar entà casa eth dia a vier, mès ara que resolvèc partir de maitiada. Ath delà, aquera cunhada der escòt li desvelhaue un sentiment semblable ara vergonha e ar empenaïment d'auer hèt quauquarren mau.

Mès que mès, li calie tornar en casa pr'amor de presentar as campanhards un nau projècte, abantes dera semiada dera tardor, e poder semiar ja damb es naues condicions.

Qu'auie decidit cambiar radicauments era manèra de dirigir era sua propietat.

XXIX

Era amiada a tèrme deth plan de Levin aufrie fòrça dificultats, mès i trabalhèc actiuaments e, encara que non arthenec tot çò que volie, aumens venguec a creir, sens enganhar-se ada eth madeish, qu'aqueth ahèr se meritaue es sòns esfòrci. Un des principaus obstacles ère qu'era espleita ère ja en marcha e ère impossible interrompèc tot, entà tornar a començar de nauèth. Li calie apraiar era machina tant qu'anaue.

Quan, era madeisha tarde qu'arribèc, li hec a veir es sòns plans ar encargat, aguest mostrèc ua visibla satisfaccion ena part deth discurs de Levin qu'afirmaue que tot çò qu'auie hèt enquia alavetz ère absurd e non aufrie cap auantatge. Er encargat afirmèc qu'eth ac didie de fòrça temps a, encara que non l'escotaen. Mès, en hèr-li a veir Levin es sòns desirs de qué eth prenesse partida coma sòci, amassa damb toti es treballadors, ena economia dera propietat, er òme se descoratgèc, e non dèc cap opinion determinada; e coma que de seguit gessec de díder que les calie arremassar ath londeman era rèsta des garbes de blat e manar que venguessen a rebastar es vaques, Levin comprenec qu non ère eth moment oportun entà parlar-li dera naua organizacion.

En tractar er ahèr damb es campanhards, proposant-les eth loguèr dera tèrra en naues condicions, Levin trapaue eth madeish obstacle essenciau: èren tant ocupadi enes prèzthèts que non auien temps entà pensar enes auantatges o desauantatges dera empresa.

Er ingenú Ivan, eth vaquèr, semblèc auer comprenut fòrça ben era proposicion de Levin de participar eth e tota era sua familha enes guanhs dera vacaria, e exprimic ara prèssa era sua conformitat. Mès quan Levin l'explicaue es auantages deth nau sistèma, eth ròstre deth campanhard exprimie inquietud e pena e, entà non escotar-lo enquiath finau, se l'acodie bèth trabalh inexcusable: o ben li calie balhar era palhada ara vaca mair, o ben amiar aigua o escampar eth hiems.

Ua auta dificultat s'estaue ena invencibla maufidança des campanhards, que non podien creir qu'eth propietari cerquèsse un aute objectiu sense trèir-ne d'eri çò de mès possible. N'èren segurs qu'era sua vertadera finalitat l'amagaue e que solet les didie çò qu'ère mès convenient entàs sòns plans.

Eri, en exprimir-se, parlauen tostemp fòrça, mès jamès didien çò que se prepausauen en realitat. Ath delà, (e Levin pensaue qu'er amarat propietari auie rason) es campanhards impausauen tostemp coma condicion inexcusable de quinsevolh tracte que non les obligarien a tier en trabalh nauí metòdes ne naues machines.

Qu'èren d'acòrd que damb er arair modèrn se trabalhaue mielhor, qu'er arair mecanic ère preferible, mès trapauen mil causes entà justificar qu'eri non l'auien de tier.

Levin comprenie que li calerie rebaishar eth nivèu dera economia rurau e renonciar a perfeccionaments d'un eviden auantatge. Mès a maugrat des dificultats, se'n gessec e ena tardor era causa marchaue ath sòn gost o, aumens, atau l'ac semblaue.

Ara prumeria pensèc arrendar tota era propietat, tau que s'estaue, as campanhards, jornalèrs e ar encargat, en naues condicions, coma sòcis. Mès lèu se n'encuedèc qu'aquerò ère impossible e decidic dividir en parts era pròpietat. Era bòrda, jardin, uarts, prats e camps sigueren repartidi en parcèles que deuïen correspòner a diuèrsi grops. Er ingenú Ivan, eth vaquèr, que, sivans li semblaue a Levin, comprenie era causa milhor qu'arrés, alistèc un grop format ena màger part pes es sòns familhars e se convertic en sòci dera bòrda.

Eth camp desseparat, dedicat a pèishers, èrm dèrs hège ueit ans, siguec alistat per intelligent huster Fedor Resunov, damb sies familhes de campanhards en naues condicions de cooperacion. Eth campanhard Churaev arrendèc enes madeishes condicions toti es uarts. Era rèsta seguirie coma abantes, mès aqueres tres parts èren eth principi deth nau orde e ocupauen completaments a Levin.

Cèrt qu'es causes ena bòrda non anauen mielhor qu'abantes e qu'Ivan s'opausaue ara valenta qu'eth lòc des vaques auesse cauhatge e que se hesse boder de lèit fresca, en tot afirmar qu'es vaques damb eth hered minjarien mens e qu'eth boder de lèit agra ère mès aisit de sauvar. Ath delà persutaue parlar deth solèr e non l'interessauè qu'es sòs recebudi per eth non siguesse sodada, senon auanci a compde des futurs guanhs. Ei vertat qu'eth grop de Fedor Resunov non trabalhèc era tèrra damb arairs, coma auien convengut, desencusant-se pr'amor que restaue pòc de temps. Qu'ei vertat, tanben, que, a maugrat qu'es campanhards d'aguest grop auien acordat amiar era tèrra damb es naues condicions, non la considerauen comuna, senon arrendada, e mès d'un viatge autant es campanhards deth grop coma eth pròpi Fedor solien dider-li a Levin: "Dilhèu serie mielhor balhar-vos sòs per aguesta tèrra: serie mès comòde e nosati auríem mès libertat". Tanben, damb desparièrs motius, es campanhards ajornauen era construccion convenguda d'ua granja e ua bòrda, e atau venguec er iuèrn. Qu'ère vertat que Churaev, que plan que òc auie comprenut mau es condicions qu'auie rebut era tèrra, sagèc de subarrendar es uarts, en part, as campanhards.

Ère vertat ei, a tot darrèr, que, parlant a viatges damb es campanhards sus es auantatges dera naua espleita, Levin vedie qu'eri non hègen que parar era aurelha, hèn veir qu'eth poirie díder çò que volesse, mès qu'ada eri non i auie qui les enganhèsse.

Se n'encuedaue mès que mès quan parlaue damb Resunov, qu'ère eth mès intelligent des campanhards, desnishant enes sòs uelhs ua ludentor especiau qu'evidenciaue que se

n'arrie de Levin e que n'ère segur que, se quauqu'un s'anaue a enganhar, non serie cèrtaments Fedor.

Mès, a maugrat de tot aquerò, Levin credie qu'era empresa prosperaue e que, en tot amiar es compdes com cau e persutar enes sòns prepausi de cara ath futur, poirie demostrar-les es auantatges d'aqueth sistèma, qu'en aguest cas es causes anarien per eres soletes.

Aqueres ocupacions, mès es dera part dera sua propietat que se demorèc e era activitat literària desvolopada ena sua òbra, l'aumpliren de tau manèra tot er ostiu qu'a penes gessec a caçar.

Tà finaues d'agost se'n sabec per un vailet que venguec a entornar-li era sua sera de qué es Oblansky auien tornat entà Moscòu. Comprenech qu'en cométer era grosseritat, que d'era non se'n podie desbrembar sense rogir-se'n de vergonha, de non contestar a Daria Alexandrovna, auie usclat es sues naus e non podie tornar jamès en çò des Oblansky. Dera maneisha manèra auie obrat damb es Svaijsky, que dera sua casa partic sense dider-se adiu. Mès tanpòc en aquera casa auie era intencion de tornar-i jamès.

Tot aquerò, ara, que l'ère parièr. Eth sòn prètzhet d'organizar era propietat sus es nau principis l'ocupaue tan completaments coma jamès ena sua vida ac auie hèt cap auta activitat.

Liegec es libres que li deishèc Svaijsky, cuelhent nòtes de çò que non coneishie: liegec tanben d'alti libres polico-economics e sociologics que tractaue deth madeish ahèr; mès, coma se pensaue, non trapèc arren que se referisse ad açò que l'interessaue.

Enes libres d'economia politica, per exemple es de Mill, que siguec eth prumèr autor que Levin liegec apassionadaments, demorant trapar en cada instant era solucion des problèmes que li preocupauen, trapèc leis dedusides dera situacion dera economia europèa, mès que non podec acceptar que leis inaplicables en Russia les calesse èster generaus.

Madeish vedec enes libres socialistes: o èren polides e irrealizables fantasies, que ja l'auien sedusit d'estudiant, o simples apraiaments e reparacions der estat de causes qu'existien en Euròpa qu'era quèstion agrària russa non auie arren en comun.

Era economia politica didie qu'es leis que regien e determinauen era riquesa europèa èren leis generaus e indobtables, tant qu'era escòla socialista afirmaue qu'eth desvolopament sivans aqueres leis amie entara roïna. E ne es uns ne es alti balhauen ne tansevolhe era mendre indicacion sus çò que Levin e es campanhards russi les calie hèt damb es sòns milions de braci e de *deciatines* pr'amor de qué balhèssen eth maximau rendiment entath benèster comun.

Un còp comencèc, Levin liegec a consciència tot çò qu'ère restacat ath sòn ahèr e cuelhec era decision d'anar ena tardor entar estrangèr pr'amor d'estudiar es causes sus eth

terren e evitar que l'arribèsse damb aqueth problèma çò que tan soent l'auie arribat damb es auti. Plan que òc, tostemp qu'auie discutit damb quauquarrés e auie començat a comprèner ath sòn interlocutor, s'esdegaue a expausar eth sòn punt d'enguarda, autrestantes se l'auie interromput dident-li: “Non auetz liejut a Kauffman, Dubois e Michelet? Liegetz-les; an resolvut dejà era qüestion”.

Mès Levin vedie ara claraments qu'aqueri autors non auien resolvut arren. Vedie que Russia auie tèrres esplendides e esplendidi trabalhadors, e que, en bèri casi, coma eth d'aqueth vielh deth camin, era tèrra balhaue fòrça, mès que, ena majoritat des escadences, quan eth capitau s'aplicaue ara tèrra ara manèra europèa, tèrra e trabalhadors produsien pòc, çò que depenie de qué es trabalhadors non volien trabalhar ne trabalhauen senon qu'ara sua manèra, e qu'aguesta resisténcia non ère per edart, senon constanta e basada en pròpi esperit deth pòble. Levin credie qu'eth pòble rus cridat a poblar e cultivar enòrmes espacis non ocupadi, enquiath moment que toti ne siguessen, tengue, concientaments, procediments avients, se predaue as costums de besonh entad açò, e que taus procediments non èren, ne plan mens, tan dolents coma generauments se pensaue. E ac volie demostrar teoricaments en sòn libre e practicaments ena sua propietat.

XXX

Tara fin de seteme heren a vier husta entà bastir es bòrdes ena tèrra trabalhada a mieges, veneren eth boder e se repartiren es beneficis.

Ena practica, tot se passaue ben ena propietat, o atau l'ac semblaue a Levin. E entà esclarí'c teoricaments e acabar era òbra que, sivans es sues illusions, non solet costarie ua revolucion ena economia politica, senon qu'esbauçarie completaments aguesta sciéncia e ne bastirie ua auta de naua, basada enes relacions deth pòble e era tèrra, solet li calie vier en estrangèr, estudiar sus eth terren tot açò que s'auie hèt en aguest sens e trapar es pròves evidentes de qué tot açò que s'auie hèt en aguest sens ère superflú.

Levin non demoraue qu'era venda deth horment entà crubar es sòs e partir. Mès comencèren es ploges, que non permeteren recuèlher eth gran ne es truhes que s'auien demorat en camp, s'interromperen toti es trabalhs e enquia e tot era venda deth horment quedèc arturada. Es camins èren impracticables pera hanga, era aigua arrosseguc dues mòles e eth temps ère cada viatge peyor.

Eth 30 de seteme ludec eth solei dèth eth maitin e Levin, fidant en un cambi de temps, comencèc seriosaments a premanir eth viatge.

Manèc véner eth horment, envièc ath sòn encargat a crubar en casa deth crompaire e gessec a recórrer era propietat pr'amor de balhar es darrères instruccions abantes de partir entar estrangèr.

Ac apraièc tot e, banhat pera aigua que queiguie a patacs sus eth sòn mantèl de cuer, en tot regolejar-li peth còth e pes dubertures des bòtes, mès en excellent estat d'animositat, s'entornèc en çò de sòn tath ser.

Eth temps empejorèc encara mès pera net. Eth peiregalh castigaue autant ath shivau, ja chaupat, qu'er animau caminaue de costat, secodint eth cap e es aures.

Mès Levin se sentie a gost jos era sua capucha e guardaue alègraments, ja es trebles arriuets que corrien pes estorns, ja es gotes de ploja que penjauen de cada arrameta seca, ja es taques blanques deth peiregalh non honut sus es hustes deth pont, ja es huelhes, abondiues encara, des pibos blancs, qu'entorauen d'ua capa celha es troncs nudi.

A maugrat deth ton ombriu dera natura que l'entornejaue, Levin se sentie agradiaments excitat. Era sua conversa damb es campanhards en pòble luenhant l'a auie mostrat que s'anauen acostumant ath nau orde de causes.

Eth vielh garda qu'ena sua casa entrèc Levin tà secar-se semblaue aprovar er actuau sistèma e autanplan s'aufric a entrar coma sòci ena crompa d'animaus de labor.

“En tot persutar damb tenacitat ena mia fin, ac artènerè”, pensauè Levin. “Me cau trabalhar. Non ei un interès personau, se tracte deth ben comun. Era manèra de trabalhar es tèrres, era situacion de tot eth pòble, les cau cambiar. En sòrta de praubetat i aurà riquesa e benèster generaus; en sòrta d'enemistats, unitat e comunitat d'interèssi. En resumit, serà ua revolucion sens efusion de sang, mès ua grana revolucion, prumèr en nòste petit districte provinciau, dempús ena província, mès tard en Russia e en tot eth mon. Pr'amor qu'ua idia justa non pòt èster infructuosa. Òc, entad aguesta fin s'ac vau trabalhar. E aquerò ac hèsqui jo, Kostia Levin, eth madeish que venguec en balh damb corbata nera e qu'era princesa Scherbazky remic era sua man; e eth hèt de qué siga un òme tant insignificant e digne de pietat que non vò díder arren. Sò solide fòrça que tanben Franklin se sentie petit e non fidaue en eth madeish en brembar-se'n dera pòca causa qu'ère. Non: aquerò que non vò díder arren. Tanben Franklin auie solide era sua Agafia Mijailovna que fidaue es sòns secrets”.

Encaborniat en aguestes idies, Levin arribèc en casa ja de nets.

Er encargat auie anat a veir ath crompaire deth horment e venguie damb ua part des sòs. Eth tracte damb eth garda que ja ère acabat e peth camin er encargat se'n sabec que pertot eth horment ère encara sense recuèlher, atau qu'es cent seishanta *almiars* pròpis qu'auie restat sense recuèlher non èren arren en comparèr damb çò qu'auien es auti.

Levin, coma totemp, en dinar, se seiguec en fautulh damb eth sòn libre e, mentre liegie, contunhèc pensant en viatge qu'ère a mand de començar restacat damb era sua òbra. Aué vedie damb especiau claretat tota era importànica dera sua empresa, e era esséncia des sòns pensaments s'anaue revirant en sòn cervèth en ardots periòdes, en frases concretes.

“M'ac cau anotar”, pensèc. “Aquerò serà era brèu introduccion qu'abantes auia considerat non de besonh”.

Se lheuèc entà apressar-se ena taula deth sòn escriptòri e “Laska”, qu'ère ajaçada as sòs pès, se lheuèc tanben, en tot estirar-se, e lo guardèc coma se li demanèsse a on auie d'anar.

Non auèc temps d'anotar arren, pr'amor que vengueren es caporals e Levin li calec gèsser en recebedor pr'amor de parlar damb eri.

Dempús de balhar-les ordes entath londeman venguec en sòn burèu e comencèc a trabalhar. “Laska” s'acomodèc as sòns pès e Agafia Mijailovna se seiguec en sòn lòc de costum entà brocar.

Dempús d'escriuer ua estona, Levin se'n brembèc còp sec de Kitty damb extraordinària claretat, en tot evocar era sua negatiua e eth sòn darrèr encontre, e damb aguest rebrembe se lheuèc e comencèc a passejar pera estança.

- Qu'ei que vos engüejatz, didec Agafia Mijailovna. Per qué vos demoratz en casa? Qu'aurietz hèt ben d'anar-vo'n a préner es aigües, donques qu'auetz eth viatge premanit.
- Me'n vau deman passat. Mès abantes me cau deishar apraiadi es mèns ahèrs aciu.
- Quini ahèrs? Vos semble pòc çò qu'auetz hèt pes campanhards? Be diden qu'eth sòn senhor receberà ua recompensa deth Tsar! Mès, qu'ei estranh que vos ocupetz d'eri!
- Non me preocupi solet d'eri; hèsqui tanben ua causa utila entà jo.

Agafia Mijailovna se'n sabie peth menut de toti es plans de Levin sus era sua propietat. Aguest l'explicauè soent es sòns pensaments e a viatges discutie damb era quan non ère d'acòrd damb es sues explicacions. Mès ara Agafia Mijailovna auie dat as sues paraules ua interpretacion plan diuèrsa deth sens qu'eth les auie dit.

- Qu'ei sabut que d'aquerò qu'un li cau preocupar-se mèns ei dera sua amna, didec alendant. Mès, guardatz, Parfen Denisic, que non sabie liéger ne escriuer, moric hè pòc, damb ua mòrt qu'atau mo l'age Diu a toti, e higeç, en tot referir-se ad aqueth vailet defuntat nauèraments: lo cohessèren e li dèren era extremoncion.
- Non me referisqui ad açò, repliquèc Levin. Digui que trabalhí entath mèn pròpi benefici. Tau que mèns trabalhen es campanhards mèns guanhi jo.
- Hètz çò que volgatz: eth guit contunharà ena sua guitèra. Eth qu'a consciéncia trabalhe ben. Se non la tie, qu'ei inutil hèr arren.
- Donques vos madeisha didetz qu'Ivan tier compde miellhor ara as animaus.
- Ua causa vos digui, responec Agafia Mijailovna, e se notaue que non ac didie per edart, senon qu'ère eth frut d'un pensament fòrça madurat. Qu'auetz besonh de maridar-vos. Qu'ei aquerò que vos cau hèr.

Qu'era mentèsse çò qu'eth pensaue en aqueth moment desengustèc e emmalicièc a Levin.

Arropic es celhes e, sense contestar-li, comencèc de nau a trabalhar, en tot repetir-se tot açò que pensaue sus era transcendéncia d'aqueth trabalh.

De quan en quan escotaue, en silenci, eth rumor des agulhes d'Agafia Mijailovna que li retirauen çò que non volie. E arroncilhaue de nauèth es celhes.

Tàs nau s'entenec un bronit de campanetes e eth sord trantiment d'un car auançant pera hanga.

- Vai, que ja auez visites: atau non vos engüejartz tant, didec Agafia Mijailovna en tot dirigir-se de cap ara pòrta.

Mès Levin s'auancèc. Eth sòn trabalh non prosperaue de moment e s'alegraue de qué venguesse un visitaire, qui que siguesse.

XXXI

Ena mitat des escales, Levin entenec en recebedor ua tossiquèra coneishuda, encara que non guaire clara, pr'amor que l'amortauen es sòns pròpis passi. Demoraue auer-se enganhat; campèc dempús ua siloeta nauta e uassuda que l'ère familiar, e li semblaue que non se podie enganhar, mès contunhaue fidant que patie un error e qu'aqueth òme naut que se treiguie er abric estossegant non ère eth sòn frair Nicolàs.

Levin estimaue a sa frair, mès víuer damb eth tostemp auie estat un torment. Ara, jos era influéncia deth pensament que de suspresa l'acodic ena ment e per çò dera indicacion d'Agrafia Mijailovna, se trapaue en un estat d'animositat plan confús, e veir a sa frair l'ère particularaments penible.

En sòrta d'un visitaire, estranh, san e alègre, que Levin demoraue que lo distreiguessè dera sua preocupacion, li calie tractar damb sa frair, que lo comprenie ath hons, e que liegerie enes sòns pensaments mès amagadi e lo forçarie a parlar damb tota sinceritat. E Levin non ac volie.

Emmaliciat contra eth madeish per aqueth mau sentiment, baishèc en recebedor. Mès tanlèu vedec a sa frair, aqueth sentiment de decepcion personau s'esbugassèc e siguec escambiat pera pietat.

Abantes, er aspècte de sa frair, damb era sua terribla primesa e eth sòn estat malautís, ère espauridor, mès ara s'auie amagrit encara mès e se lo vedie complètaments agotat. Qu'ère ua esqueleta caperada solet de pèth.

Nicolàs, de pès en recebedor, secodie eth sòn còth prim, en tot trèir-se eth tapaboques, tant qu'arrie d'ua forma pietadosa e estranha. En veir aquera arridalha fèbla e sometuda, Levin sentec qu'un somic li sarraue era gòrja.

- A tot darrèr qu'è vengut en çò de tòn, didec Nicolàs damb votz amortada, sense desseparar ne ua segonda es uelhs deth ròstre de sa frair. Hè ja temps que m'ac auia prepausat, mès me trapaua fòrça mau. Ara era mia salut qu'a mielhorat fòrça, concludic secant-se era barba damb es grani e escanulidi paumets des sues mans.

- Plan, plan, responec Levin.

E s'espauric encara mès quan, en punar a sa frair, sentec enes sòns pòts era sequetat deth sòn còs e vedec d'apròp er estranh lusor des sòns grani uelhs.

Quauques setmanes abantes, Constantin Levin auie escrit a Nicolàs en tot dider-li qu'auie venut era petita part de tèrres que demoraue sense repartir e que poirie crubar çò que li corresponie, qu'èren uns dus mil robles.

Nicolàs didec que venguie a crubar aquera quantitat e, mès que mès, a passar èth temps ena casa natau, caushigar era tèrra e, coma es ancians eròis, cuélher fòrces d'era entara sua futura activitat.

A maugrat deth sòn màger acorbaishament, dera sua incredibla magresa, susprenenta ena sua estatura, es sòns movements èren, coma tostep, rapids e impulsius.

Levin l'acompanhèc entath sòn burèu. Sa frair se mudèc damb especiau suenh, causa qu'abantes non hège jamès, pientèc es sòns peus escassi e regdes e pugèc, arrint, en solèr de naut.

Qu'ère d'excellent umor, alègre e corau tau que sa frair lo rebrembaue dera mainadesa, e enquia mentèc sense racacòr a Sergi Ivanovic. En veir a Agafia Mijailovna, badinèc damb era e li preguntèc pes ancians vailets. S'impressionèc en saber-se'n dera mòrt de Parfen Denisic e ena sua cara se diboishèc ua expression de terror, mès se remetec de seguit.

- Qu'ère plan vielh, observèc, en tot cambiar de convèrsa. Donques òc, m'estarè damb tu un parelh de mesi e dempús tornarè entà Moscòu. Miagkov m'a prometut un trabalh; trabalharè...Voi modificar era mia vida, contunhèc dident. Sabes que m'è desseparat d'aquera hemna?
- De Maria Nicolaevna? Per qué?
- Pr'amor qu'ère ua hemna dolenta. Me dèc fòrça desengusti.

Non didec quini, en tot senter-se incapable de cohessar que s'auie desseparat d'era per auer-li hèt un tè massa hloish e sustot per tier compde d'eth coma d'un malaut.

- En resumit, que voi cambiar d'arraïc eth mèn anament. È cometut pegaries, coma toti, mès non me n'empenaïsqi de cap d'eres. È perdut es mèns bens, mès tanpòc açò m'interèsse. Era salut qu'ei çò de mès important e, gràcies a Diu, ara que m'è remetut.

Levin l'escotaue sense saber se qué díder. Seguraments Nicolàs sentie madeish e se metec a hèr-li preguntes sus es sòns ahèrs. E Levin, content de poder parlar d'eth madeish, pr'amor que d'aguesta sòrta ja non auie besonh de simular, l'expausèc es sòns plans futurs e eth sentit dera sua activitat.

Eth sòn frair lo seguie d'aurelha, mès ère evident qu'aquerò non l'interessau.

Es òmes se sentien tan pròches er un ar aute qu'eth mès petit movement, autanplan eth ton dera sua votz, didie mès entà ambdús que tot çò que podessen exprimir es ues paraules.

Ara es dus sentien madeish: era imminéncia dera mòrt de Nicolàs, que pesaue sus tot çò d'aute e l'esfaçau. Ne era un ne er aute gausauen, totun, parlar-ne, e per aquerò tot çò que parlauen èren faussetats, pr'amor que non exprimien çò que i auie enes sòns pensaments. Jamès Levin s'alegrèc tant coma aqueth dia de qué arribèsse era ora de hèr jadhilha; jamès dauant de cap estranh, en cap visita de compromís, s'estèc tan faus e artificiau.

Era consciéncia dera sua manca de naturalitat e er empeniment aumentauen cada còp mès. Qu'auie talents de plorar en veir ath sòn estimat frair tan près dera mòrt e, ça que la, li calie escotar-lo tant que li condaue es sòns plans de vida.

Era casa ère umida e solet ua cramba auie cauhatge, per çò que Levin acomodèc a sa frair ena sua pròpia cramba, darrèr un paravent.

Dormisse o non, eth sòn frair s'agitaue coma un malaut, tossie e, quan era tossiquera non l'aleugerie, panteishaue. De quan en quan alendaue prigondaments e sorrisclo: "Ai, Diu mèn!" E quan era expectoracion l'estofaue didie emmaliciat: "Ath diable!".

Levin, en tot entener-lo, non podèc adormir-se enquia fòrça tard. Es sòns diuersi pensaments se resumien en un: eth dera mòrt.

Era mòrt, coma fin immediat de tot, gessec en sòn cervèth per prumèr viatge. E era mòrt ère aciu, damb aqueth frair estimat que, a miei dormir, invocaue a Diu o ath diable, damb indiferéncia e per costum. Era mort, donc, non se trapaue tan luenh coma se pensaue abantes. Qu'ère en eth madeish. Levin la sentie. Se non aué, deman, e se non laguens de trenta ans. Mès era mòrt verie. Qu'ei parier se quan siguesse! E çò que siguesse aquera mòrt inevitabla non solet Levin ac sabie pas, senon que ne gausaue pensar en era.

"Trabalhi, sagi de hèr quauquarren e me'n desbrembi que tot s'acabe, qu'existís era mòrt".

Ère seigut en lhet, ena escurina, acorbaishat, abraçant es sòns jolhs. Se tenguie er alend pr'amor de concentrar era sua ment e pensaue. Mès coma mès pressaue eth sòn pensament, damb mès claretat vedie qu'aquerò ère atau, qu'auie desbrenbat un petit detalh: qu'era mòrt verie e que contra era mòrt arren se podie hèr. Ère terrible, mès ère atau.

"Ça que la, encara sò viu. Qué me cau hèr? Qué harè ara?", se didie desesperat.

Aluguèc ua candèla, se lheuèc damb cautèla e se campèc en miralh peus e cara. Òc: enes possi i auie peublancs. Dauric era boca. Es caishaus deth darrèr començauen a cariar-se. Desnishèc es sòns musculosi braci. Auie molta fòrça, òc, mès tanben Nicolénka, qu'ara alendaue ath sòn costat damb es rèstes des sòns paumons, auie auut bèth dia un còs vigorós.

Se retirèt còp sec de quan, de mainatges, dormien amassa ena madeisha cramba e solet demorauen que Fedor Bogdanovic podesse reprimir aquera consciéncia dera alegria de víuer que vessaue d'eri e creishie coma era esgluma...

“E ara Nicolenka auie eth pièch en.honsat e uet e jo...jo non sai entà qué me cau víuer ne qué posqui demorar”.

- Ashim, ashim!, ath diable!, exclamèt sa frair. Per qué hès tantes viroletes e non dormisses?
- Sabi pas. Que non è dromilhon.
- Donques jo è dormit fòrça ben. Ne tansevolhe è sudor. Guarda, tòca era mia camisa. Vertat que non è sudor?

Levin toquèc era camisa, venguec darrèr deth paravent e amortèt era lum, mès non podec esclipsar-se en ua bona estona.

A penes auie solucionat eth problèma de se com víuer, se li presentaue ja un aute d'insoluble: era mòrt.

“Eth mèn frair se morís. Se morirà dilhèu ena primauèra. E com lo posqui ajudar? Qué li posqui díder? Qué me sai jo dera mòrt, s'enquia e tot me n'auia desbrenbat qu'existie?...”

XXXII

Levin auie vist que quan es òmes alonguen era sua condescendéncia e docilitat excessiuaments non s'i estàn a hèr-se insuportables damb es sues exigéncies e era sua susceptibilitat exagerades, e auie era presentida de qué atau se passarie damb sa frair.

E, plan que òc, era docilitat de Nicolàs non se tardèc guaire. Ath londeman tornèc a mostrar-se irritable e se predaue a cercar peleges damb sa frair, en tot herir-lo enes punts mèss delicadi dera sua sensibilitat.

Levin, sense poder evità'c, se sentie culpable. Endonviaue que, se non auesse simulat e auessen parlat es dus, coma se sòl díder, damb eth còr ena man, exprimint sincèraments çò que pensauen e sentien, s'aurien guardat es uelhs er un en er aute e Constantin aurie prononciat ua interminabla letania de “vas a morir, a morir, a morir...” tant que Nicolàs l'aurie contestat tostemp: “ac sai e è pòur, è pòur...”

Sonque aquerò s'aurien podut díder s'auessen parlat damb eth còr ena man. Mès atau aurie estat impossible víuer e per aquerò Constantin s'esdegaue a hèr çò qu'auie sajat pendent tota era sua existéncia e çò qu'auie campat que d'auti hègen tan ben, aquerò que sense eth era vida ère impossible: díder çò que non pensauè. Contunhaments se n'encuedaue de qué non arrenhie eth sòn prepaus, de qué sa frair l'endonviaue eth jòc, e aquerò l'aumple d'irritacion.

Ath tresau dia, Nicolàs li demanèc a sa frair que l'expliquèsse eth sòn plan e, non solet lo criticuèc, senon que, de bon voler, lo comencèc a confóner damb eth comunisme.

- As cuehnut un pensament des auti, l'as estropiat e lo vòs aplicar aciu a on non ei aplicable.
- Te digui que non a arren a veir damb eth comunisme, que remís era propietat, eth capitau e eth eretatge. Jo non remisqui aguest estimul essenciau (encara que Levin odiaue aguestes paraules, dès que s'ocupauè d'aquera quèstion tenguie mèss soent terminologia estrangèra). Jo non voi que regular eth trabalh.
- Ei a díder, qu'as cuehnut ua idia des auti, en tot trèir-li tot çò qu'auie de solid, e assegures qu'ei quauquarren nau, didec Nicolàs, en tot apraiar-se nerviosaments era corbata.
- Era mia idia que non a arren en comun damb...
- En çò d'aute, didie Nicolàs, damb es uelhs ludents d'irritacion e arrint damb ironia, aumens i a er encantament dera geometria, er encantament de çò qu'ei clar e evident.

Dilhèu sigue ua utopia, mès imaginem-mos que partim de zèro de tot çò qu'ei passat e non i age ja ne propietat ne familha, e sivans açò s'organize eth trabalh. Mès tu que non aufrisses arren d'açò!

- Per qué persutes a confóner es causes? Jamès sò estat comunista.
- Jo ne siguí e era idia me semblèc prematura, mès rasonabla entath futur, tau qu'eth crestianisme enes prumèri tempsi.
- Donques jo non creigui senon que mos cau considerar era man d'òbra deth punt d'enguarda dera Natura, estudiar-la, conéisher es sues caracteristiques e...
- Qu'ei deth tot inutil. Aquesta fòrça trape per era soleta, a mida que se desvolope, er emboish pròpi dera sua activitat. Pertot i a auut prumèr esclaus e dempús trabalhadors a mieges. Tanben nosati les auem, existissen peons, colons... Qué cèrques encara?

Levin s'agitèc de suspresa en entener-lo pr'amor qu'ath hons deth sòn èsser endonviaue qu'eth repotèc ère cèrt, que dilhèu sajaue de botar-se entre eth comunisme e eth sistèma establít e que probablaments aquerò ère impossible.

- Cèrqui mejans de trabalhar profitosaments entà jo e entath trabalhador. Voi apraiar...comencèc animadaments.
- Non vòs apraiar arren. Qu'as viscut tostemp atau, saiant d'èster un òme originau e mostrar que se espleites as campanhards ei en nòm d'ua idia.
- Plan: s'ac penses atau, dèisha-me en patz, responec Levin, en tot notar qu'eth muscul dera caròla quèrra tremolaue sense voler.
- Non as tengut, ne les ties ara, opinions personaus, e non vòs que satisfèr eth tòn amor pròpi.
- Plan, donc, acceptem que sigue atau e dèisha-me en patz.
- Plan que òc, te dèishi en patz e ja te'n pòs anar ath diable. Me hè dò d'auèr vengut.

A maugrat de toti es esfòrci de Levin entà solatjar a sa frair, Nicolàs ja non volec escotar arren, en tot díder qu'ère mielhor desseparar-se, e Constantin compreneç que sa frair ère hart de víuer aqui.

Ja se premanie Nicolàs a partir quan Levin entrèc ena sua cramba e li demanèc, un shinhau ara fòrça, que lo perdonèsse se l'auie ofensat en quauquarren.

- Ò, quina amna tant magnanima!, didec Nicolàs, arrint. Se vòs demorar-te coma un just, t'autrègi aguest plasèr. Qu'as rason; admeti es tues excuses, mès, totun açò, me'n vau.

Abantes de dider-se adiu, Nicolàs punèc a sa frair e li didec, en tot tachar-li era guardada enes uelhs:

- A maugrat de tot, non me sauves racacòr, Kostia.

E era sua votz tremolaue.

Sigueren aquestes es darrères paraules sincères que prononcièren.

Levin comprenec que les calie interpretar atau: “Ja ves e sabes çò de mau que me trapi, e que dilhèu non mos tornaram a veir”. Ac comprenec e es lèrmes gesseran enes sòns uelhs. Punèc un còp mèa a sa frair, mèa non sabec ne podèc dider-li arren.

Tres dies dempús d'auer partit Nicolàs, Levin gessec entar estrangèr.

En tren se trapèc a Scherbazky, eth cosin de Kitty, que s'estonèc der aspècte ombriu de Levin.

- Qué te cau?, li demanèc.

- Arren. Mèa en aquest mon i a plan pòques causes alègres.

- Que i a pòques causes alègres? Vos vier damb jo entà París en sòrta d'anar entad aquest Mulhouse? Ja veiràs s'aquerò ei alègre o non!

- Entà jo tot açò qu'ei acabat e ei ora ja de pensar ena mòrt.

- Moria! Quines causes que dides! E jo que me premanisqui entà començar a víuer!

- Tanben jo pensaua atau hè pòc. Mèa ara sò solide fòrça que non m'i estarè a morir.

Es paraules de Levin reflectien sincèraments eth sòn pensament d'aquesti darrèri tempsi. Pertot vedie solet era mòrt o era sua proximitat.

Ça que la, era òbra començada li preocupaua. Li calie víuer d'ua o ua auta manèra era rèsta dera sua vida enquia que l'arribèsse era mòrt. Era escurina li barraue quinsevolh camin, mèa precisaments, per tòrt d'aquera escurina, comprenie qu'era soleta lum que podie guidar-lo en era ère era sua empresa. E Levin s'agarraua ada era damb totes es sues fòrces.

QUATAU PART

I

Es Karenin, marit e hemna, contunhauen estant-se ena madeisha casa e se vedien cada dia; mès qu'èren totafèt estranhs entre se. Alexei Alexandrovic s'impausèc era nòrma de veir diadèraments ara sua esposa pr'amor d'evitar qu'es vailets endonvièssen çò que se passaue, mès que sajaue de non dinar en casa.

Vronsky non visitaue jamès as Karenin, mès Anna lo vedie dehòra e eth sòn espós se'n sabie.

Era situacion èren penibla entàs tres e degun l'aurie sostengut un solet dia se non auesse demorat que cambièsse, coma se se tractèsse d'ua dificultat passadissa e amara qu'auie d'esbugassar-se sense demora.

Karenin fidaue qu'aquera passion s'acabarie, com s'acabe tot, que toti s'en desbrembarien d'era e qu'eth sòn nòm seguirie sense taca.

Anna, que d'era depenie sustot aquera situacion e que li resultaue mès penibla qu'ad arrés, la toleraue pr'amor que, non solet demoraue, senon que credie fèrmaments qu'aurie lèu ua solucion e demorarie clar. Non sabie pas se com arribarie tau solucion, mès n'ère solide fòrça de qué arribarie sense demora.

Vronsky, sometut sense voler a Anna, fidaue tanben en un intervencion exteriora qu'auie de deishar de cornèr totes es dificultats.

Entara picada der iuèrn, Vronsky passèc ua setmana fòrça engüegiu. Sigüec destinat a acompanhar a un prince estrangèr que visitèc Sant Peterburg, e qu'auie d'amiar a veir tot çò digne de veir ena ciutat. Agüest aunor, meritat pera sua nòbla portadura, eth gran respècte e dignitat que sabie comportar-se e eth sòn costum de tractar damb nautes personalitats, li resultèc fòrça hastigós. Eth Prince non volie deishar-se arren des causes d'interès que podesse auer en Russia e que podesse èster preguntat dempús en çò de sòn. Volie, ath delà, non perder-se cap des divertiments d'aquiu. Qu'ère de besonh, donc, orientar-lo en ambdús aspèctes. Atau, pes maitins, gessien a visitar curiositats e pes nets participauen enes diversions nacionaus. Eth Prince gaudie d'ua salut excellenta e autanplan extraordinària en òmes dera sua nauta jerarquia, e, gràcies ara gimnastica e as boni suenhs auie balhat ath sòn còs un vigor tau, que, a maugrat des excèssi que s'autrejaue as plasèrs, estaue tan vigorós coma un d'agüesti cornishons olandesi, frèsqui e verds.

Viatjaue fôrça e opinaue qu'un des grani auantatges des modèrnes facilitats de comunicacion s'estaue ena possibilitat de gaudir sus eth terren des diuèrses diversions de mòda en quinsevolh país.

Enes sòns viatges per Espanha auie dat serenades e auie estat er aimant d'ua espanhòla que jogaue dera guitarra. En Soïssa, auie tuat un cabiròu en ua cacilha. En Anglatèrra, jargat damb ua levita ròia, sautèc barralhes a shivau, e aucic, en ua escomesa, dus cents faisans. En Turkia visitèc es arèms, ena India montaue elefants e ara, vengut aciu, demoraue gostar toti es plasèrs tipics de Russia.

A Vronsky, qu'ère ath sòn costat ua sòrta de mèstre de ceremònies, li costau fôrça organizar totes es diversions russes que diuèrses persones l'aufrien ath Prince. Que i auec passègi en velòci shivaus, parves de *blini*, cacilhes d'ossi, troikes, gitanes e tantarres acompanhades deth costum rus de trincar es vaishères. Eth Prince se hec ar ambient rus aisidaments: trincaue es plates damb era vaishèra qu'amiauen, hège sèir enes sòns jolhs as gitanes e semblaue preguntar:

“Non i a arren mès? Solet s'està en açò er esperit rus?”

Plan que òc, de toti es plasèrs russi, eth que mès li shautaue ath Prince èren es artistes franceses, ua dançaira de balhs classicos e eth champanha carta blanca. Vronsky ère acostumat a tractar as princes, mès, sigue pr'amor qu'eth auie cambiat nauèraments, sigue per tractar massa d'apròp ad aqueth personatge, era setmana se li hec terriblaments longa e penibla. Pendent tota era experimentaue eth sentiment d'un òme ath cant d'un hòl perilhós, cranhent, ath còp, era agression deth hòl e pèrder era rason pera sua proximitat.

Se trapaue, donc, en contunh besonh de non amendrir ne un solet moment era sua portadura de respècte protocolari e sevèr entà non mostrar-se ofensat. Damb grana suspresa dera sua part, eth Prince solie tractar damb mensprètz as persones que s'esdegauen a aufrir-li divertiments tipics. Es sues opinions sus es hemnes russes, que se prepausaue estudiar, mès d'un viatge aluguèren era indignacion enes caròles de Vronsky.

Era causa principau de qué eth Prince li resultèsse tant insuportable ère que Vronsky, sense voler, se vedie miralhat en eth, e çò que campaue en aqueth miralh non vantaue de cap manèra eth sòn amor pròpi. Vedie a un òme pèc plan segur d'eth madeish, vessant salut, e curós damb eth suenh dera sua persona e arren mès. Ère, en vertat, un cavalièr, e aquerò Vronsky non ac podie remir. Ère, coma eth, planèr e non vantaire damb es sòns superiors, naturau e simple damb es sòns parièrs e menspredosaments bravàs damb es sòns inferiors.

Vronsky ère tanben atau e ac consideraue coma un gran merit; mès coma, en comparèr damb eth Prince, eth ère inferior, eth tracte menspredosaments bravàs que se l'autrejaue l'ofensaue.

“Qué pèc! Ei possible que jo tanben siga atau?”, se preguntaue.

Siguessa çò que siguessa, eth setau dia, en ua estacion intermieja, tornant d'ua caça d'ossi que pendent tota era net eth Prince auie vantat era valentia russa, podec fin finau Vronsky dider-se adiu d'eth, que partie entà Moscòu; eth joen, dempús d'auer-li entenut exprimir eth sòn arregraïment, se sentec erós de qué aquera situacion anutjosa s'auesse acabat e de non auer de guardar-se mès en aqueth miralh detestable.

II

En tornar en casa, Vronsky trapèc ua nòta d'Anna, que l'escriuie:

Sò malauta e sò plan malerosa. Non posqui gèsser, mès tanpòc víuer sense veder-vos. Vietz aguesta net. Tàs sèt, Alexei Alexandrovic ges pr'amor d'anar en un conselh e serà dehòra enquias dètz.

Vronsky reflexionèc un moment. Era invitacion d'Anna entà que venguessa a veder-la ena sua casa, a maugrat dera proibicion deth sòn marit, li semblaue estranha, mès, ça que la, decidit vier.

Aqueth iuèrn, Vronsky, nomentat coronèl, auie deishat eth regiment e s'estaue solet. Dempús de dinar, s'ajacèc en divan e, en cinc minutes, es rebrembes des grotesque scènes que viuèc enes darrèrs dies, se barregèren en sòn cervèth damb imatges d'Anna e deth campanhard qu'auie hèt eth papèr de mautaire ena caça der os, e s'esclipsèc.

Se desvelhèc ena escurina, cuelhut de terror, e aluguèc ara prèssa ua candèla.

“Qué se passe? Qué è soniat ara? A, òc! Eth campanhard qu'organizaue era batussa, aqueth campanhard lord, de barbes esperluades, hège sabi pas se qué, en tot ajocar-se, e de pic comencèc a parlar en francés...Ues paraules fòrça estranhes...Mès que non i auie en aquerò arren de terrible. Per qué m'ac semblèc tant?”, se didec.

Rebrembèc viuaments ath campanhard e as incomprendibles paraules en francés que prononcièc, e un caudheired d'error lo hec estrementir.

“Quina pegaria!”, pensèc.

Campèc eth relòtge. Èren es ueit e mieja. Cridèc ath vailet, se vestic ath mès córrer e gessec, desbrenbant eth saunei e damb era soleta preocupacion de qué venguie tard. Quan arribaue ena casa des Karenin, qu'èren es nau mens dètz. Un coche estret e naut, damb dus shivaus grisi, s'estaue arturat ath cant dera pòrta, e Vronsky reconeishec eth coche d'Anna.

“Se proposaue vier en çò de mèn”, pensèc. “E auesse estat melhor. Que m'ei desagradu entrar aciu. Mès, ei parièr. Non posqui amagar-me”. E damb er assopliment cuelhut dèr era mainadesa, er òme que non a arren de qué avergonhar-se, baishèc dera

lúbia e s'apressèc ena pòrta. Aguesta se dauric en aqueth moment. Eth portier, damb era flaçada de viatge jos eth braç, apareishec cridant ath coche.

Vronsky, encara que non solie fixar-se en detalhs, notèc era expression de suspresa qu'aqueth lo guardaue. Lèu en lumedar, eth joen estramunquèc damb Alexei Alexandrovic, qu'era sua cara, era sang perduda e aflaquit dejós eth chapèu nere, e era corbata blanca que ludie entre era pèth deth sòn abric de lueira, demorèren illuminades per un moment pera lum deth gas.

Karenin tachèc per un moment es sòns uelhs amortadi e immobils en ròstre de Vronsky, botgèc es pòts, tau que se masculhèsse, se toquèc eth chapèu damb era man e passèc. Vronsky vedec se com, sense virar eth cap, pujaue en coche, agarraue pera hiestreta era flaçada e es alongavistes e desapareishie.

Eth joen entrèc en recebedor, damb es celhes arroncilhades, e es uelhs ludents d'orgulh e d'animositat.

“Quina situacion!”, pensaue. “S'aguest òme s'auesse decidit a lutar, a deféner eth sòn aunor, jo qu'auria podut obrar, exprimir es mèns sentiments... Mès, per aflaquiment o baishesa, me place ena menspredanta posicion d'un seductor, causa que non ne sò ne voi èster-ne”.

Dempús era sua entrevista damb Anna enes jardins de Vrede, es sentiments de Vronsky auien experimentat un cambi. En tot imitar sense voler era debilitat d'Anna, que s'auie autrejat tota ada eth e d'eth demoraue era decision dera sua sòrt, resignada a tot per auança, hège temps qu'auie deishat de pensar qu'aqueres relacions podessen acabar, coma auie creigut en aqueth moment. Es sòn plans ambiciosi demorèren de nauèth deishadi d'anar e, en tot reconéisher qu'auie gessut d'aqueth cercle d'activitat que tot en eth ère definit, se daue cada viatge mèns as sòns sentiments, e es sòns sentiments l'estacauen mèns e mèns a Anna.

Ja deth recebedor estant, Vronsky entenec es passi d'era, aluenhant-se, e compreneç que lo demoraue, qu'auie estat parant era aurelha e qu'ara s'entornaue entath salon.

- Non!, sorriscèc Anna en veder-lo, e tanlèu ac auèc dit, es lèrmes vengueren enes sòns uelhs. Non, s'açò seguís, çò que li cau passar se passarà abantes d'ora.
- A qué te referisses, estimada?
- A qué? Amii demorant e patint ua o dues ores. Non, non contunharè atau. Mès que non voi emmaliciar-me damb tu. Solide non auràs podut vier abantes. Non diderè arren...

Li botèc es dues mans ena espatla e lo campèc damb prigonda e exaltada guardada, encara qu'escrutadoira ath còp. Estudiàue eth ròstre de Vronsky en tot cercar es cambis que podessen auer-se produsit en temps que hège que non se vedien. Pr'amor que, en toti

es sòns encontres damb Vronsky Anna confonie era impression imaginària (incomparablaments superiora, excessiuaments brava entà èster vertadera), qu'eth li costau, damb era impression reau.

III

Te l'as trapat?, preguntèc era, quan se seigueren ath costat dera taula, que ludie ua lampa. Qu'ei eth castig pera tua tardança.

- Mès, qué s'a passat? Non li calie anar entath conselh?
- I estèc e tornèc, e ara torne a anar-se'n sabi pas a on. Ei parièr. Non parlem d'açò. A on as estat? As estat tostemp damb eth Prince?

Anna se'n sabie de toti es detalhs dera sua vida. Vronsky sajaue de dider-li que, en non auer descansat en tota era net, s'auie demorat esclipsat; mès, en tot guardar aqueth ròstre esmoigut e erós, se sentec avergonhat e, cambiant d'idia, li didec que l'auie calut anar a informar dera partida deth Prince.

- S'a acabat tot? Se n'a anat?
- Òc, gràcies a Diu. Non sabes se guaire shordant m'a estat.
- Per qué? A tot darrèr amiàuetz era vida de costum de toti vosati, es joeni (didec Anna, arroncilhant es celhes). E, agarrant era labor qu'auie sus era taula, se botèc a hèr *croché*, sense guardar-lo.
- Hè ja temps qu'è deishat aguesta vida, repliquèc eth, estonat peth cambi d'expression en ròstre d'Anna e saiant de comprèner eth sòn significat. Te cohèssi, (contunhèc, arrint, e mostrant, en hè'c, es sòns dents blanqui e sarradi) que pendent aguesta setmana m'è guardat en Prince coma en un miralh, e n'è trèt ua impression desagradia.

Anna qu'auie era labor entre es mans, mès non hége arren e lo guardaue damb uelhs estranhadi, ludents.

- Aguest maitin a vengut Lisa, qu'encara non cranh convidar-me, a maugrat dera Comdessa Lidia Ivanovna, didec Anna, e me parlèc dera vòsta net en “Atenes”. Quin hàstic!
- Voleria dider-te...

Era l'interrompec:

- I auie Teresa, aguesta Therèse qu'anaues abantes?
- Voleria dider-te...
- Be n'ètz de grossièrs toti es òmes! Ei possible qu'imaginetz qu'ua hemna posque desbrembar-se'n d'açò?, didec Anna, estornejant-se cada còp mès e explicant-li atau

era causa dera sua inquietud. Mès que mès, ua hemna coma jo, que non pòt saber-se'n çò que se passèt! Qué me sai jo? Solet çò que tu m'as condat! E qui m'assegure que ditz era vertat?

- M'ofenes, Anna. Qu'ei que non me cres? Ei que non t'è dit que non t'amagui cap pensament?
- Òc, òc, didec era, en tot esforçar-se visiblaments en aluenhar era sua gelosia. Mès, se te'n sabesses de çò que senti! Te creigui, te creigui...Plan, se qué me didies?

Mès Vronsky se n'auie desbrenbat de çò que li volie díder. Aqueres escometudes de gelosia que, cada còp mès soent, patie Anna, l'espaurien, e, encara que s'esdeguèsse a disimulà'c, heredauen eth sòn amor entada era, a maugrat de saber qu'era causa dera sua gelosia ère era passion que sentie per eth.

Fòrça viatges s'auie repetit qu'era felicitat non existie entada eth senon en amor d'Anna, e ara que se sentie estimat apassionadaments, coma ne pòt èster un òme que per eth ac a sacrificat tot ua hemna, ara Vronsky se sentie mès luenh dera felicitat qu'eth dia qu'auie gessut de Moscòu darrèr d'era. Alavetz se consideraue maleros, mès campaue era felicitat ath sòn dauant.

Ara, ça que la, sentie qu'era miellhor felicitat ja s'auie passat. Anna non se semblaue en arren ara Anna des prumèri tempsi. Morau e físicaments auie empejorat. Estauè mès grassa e ara madeish, tant que li parlaue dera artista, ua expression de dolenteria blaimaue es sues faccions.

Vronsky la contemplaue coma ua flor que, copada per eth madeish, se l'auesse passit entre es mans, e qu'en era a penes se podesse arreconéisher era beressa que l'ahisquèsse a talhar-la. E, totun açò, experimentaue era sensacion de qué aqueth amor qu'abantes, quan ère en tota era sua fòrça, auesse podut arrincar dera sua amna, se s'ac auesse proposat fèrmaments, ara li serie impossible arrincar-lo. Non; ara que non podie desseparar-se d'era.

- Plan, e qué anaues a díder-me deth Prince?, preguntèt Anna. Ves? Ja è hèt enlà ath diable de jo (atau cridauen eri ara gelosia). Òc, qué auies començat a dider-me deth Prince? Per qué t'a estat tan desagradu?
- Qu'ère insuportable, didec Vronsky, en tot sajar de repilhar eth hiu trincat des sòn pensaments. Eth Prince que non guanhe quan se le coneish ben. Lo poiria definir coma un animau ben neurit, d'aqueri que artenhen medalhes enes exposicions, e arren mès, concludic, damb un anug que tirèt era atencion d'Anna.
- Ei possible?, contestèt. Mès, se diden qu'ei fòrça culte e qu'a vist fòrça mon!

- Aquesta cultura de... eri, qu'ei ua cultura especiau. A estat instruit solet entà tier eth dret a menspredar era instruccion, tau que se mensprède tot entre eri, exceptat es plasers animaus.
- A toti vos shauten es plasers animaus, didec Anna. E Vronsky campèc de nau en era aquera guardada ombriua que l'aluenhaue d'eth.
- Per qué lo defenes?, preguntèc, arrint.
- Non lo defeni. Que m'ei parièr. Solet pensi que s'a tu madeish non t'auessen shautat aguesti plasers, auries podut non préner part en eri. Mès te shaute veir a Therèse en vestit d'Eva.
- Un aute còp eth dimóni!, didec Vronsky, agarrant e punant era man qu'Anna botèc sus era taula.
- Non ac posqui evitar. Non sabes se guaire è patit en tot demorar-te. Non me pensi que sò gelosa. Non, non ne sò! Te creigui quan ès ath mèn costat. Mès quan ès luenh de jo, dat ad aguesta vida tua que jo non posqui compréner...

Se copèc; se deishèc anar de Vronsky, e tornèc entara sua labor. Jos eth dit anular, comencèren a botjar-se ara prèssa es hius de lan blanca, ludenta jos era lum dera lampa e eth sòn fin canèth se botjaue tanben rapidaments ena manja des dentèles.

Era sua votz sonèc de suspresa, coma forçada:

- A on as trapat ath mèn marit?
- Mos auem crotzat ena pòrta.
- E l'auetz saludat atau?

Anna alonguèc eth ròstre e, clucant es uelhs, cambièc era expression dera sua cara e pleguèc es mans. Vronsky se demorèc estonat en veir enes sues polides traches eth madeish aspècte qu'agarrèsse Karenin en saludar-lo.

Arric, tant qu'era s'estarnèc en ua arridalhada, damb aquera doça arridalha qu'ère un des sòns majors atraits.

- Non lo compreni, didec Vronsky. Se dempús dera vòsta convèrsa ena casa ostiuenca auesse trincat damb tu o m'auesse manat es pairins, m'aurie semblat naturau. Mès ara non compreni eth sòn anament. Com pòt tier aguesta situacion? Pr'amor que se ve que patís fòrça.
- Eth?, didec Anna damb ironia. Ath contrari: ei content.
- A tot darrèr sabi pas se per qué mos tormentam tant, quan se poirie apraiar perfèctaments e en benefici des tres.

- Aquerò non ac harà. Coneishi massa ben aguesta natura hèta tota de mentides! Serie possible, se sentesse quauquarren, víuer damb jo coma viu? Poirie un òme qu'auesse bèth sentiment demorar-se jos eth madeish tet qu'era sua esposa colpabla? Poirie, dilhèu, parlar damb era? Tractar-la de tu?

E sense voler, Anna tornèc a imitar-lo:

- Tu, *ma chère*, tu Anna... e seguic: non ei un èsser uman; qu'ei un pipòt. Sonque jo me'n sabi, pr'amor qu'arrès coma jo lo coneish tan prigondaments. Se jo siguessa ath sòn lòc, a ua hemna coma jo, hè ja temps que l'auria aucit e hèt brigalhs en sòrta de cridar-la *ma chère* Anna. Non ei un òme, ei ua maquina burocratica. Non compren que sò era tua hemna, qu'eth ei un estranh, qu'ei sobrer. Mès, non parlem mès d'aguest... non parlem mès...
- Ès injusta, amiga mia, didec Vronsky, en tot sajar de padegar-la. Mès qu'ei parièr; non parlem d'eth. Ditz-me se qué as hèt aguesti dies. Que te cau? Qué te cau dera tua malautia? Qué t'a dit eth mètge?

Anna lo guardaue damb ironica alegria. Se notau qu'auie trapat encara uns auti aspèctes ridiculs deth sòn marit e que demoraue era ocasion entà parlar d'eri.

Vronsky contunhaue:

- Endónvii que non se tracte d'ua malautia, senon deth tòt estat. Quan se passarà?

S'amortèc era lusor ironica des uelhs d'Anna e un aute arridolet, indicador de qué sabie quauquarren qu'eth ignoraue, e ua leugèra tristor, escambièren era anteriora expression dera sua cara.

- Lèu, lèu...Coma tu as dit, era nòsta situacion ei penibla e mos cau esclarir-la. Se sabesses guaire insuportable ei e guaire balharia peth dret d'estimar-te liura e dubèrtaments! Jo non me tormentaria ne te tormentaria damb era mia gelosia. Per çò que dides, que serà lèu, mès non coma demoram...

En pensar en aquerò, Anna se considerèc tan malerosa qu'es lèrmes aumpliren es sòns uelhs e non podec contunhar. Botèc era sua man, ludenta de blancor e d'anèths jos era lampa, ena manja de Vronsky.

- Que non serà coma demoram. Non t'ac volia díder, mès m'obligues a hè'c. Lèu, plan lèu, vierà era conclusion e toti mos dessepararam e deisharam de patir.
- Non compreni, repliquèc Vronsky, encara que òc qu'ac comprenie.
- M'as demanat quan. E jo te respondi: lèu. E te digui, ath delà, que non suberviuèrè ad açò. Non m'interrompes, e Anna se precipitaue en parlar. Qu'ac sai, ne sò segura...Vau a morir e m'alègri de deishar-vos as dus liures.

Es lèrmes gesserèn de contunh des sòns uelhs.

Vronsky s'ajocquèc sus era sua man e la punèc, saiant en bades de dominar era sua emocion, que, ac sentie pro ben, non auie cap de fundament.

- Que vau mès atau, didec Anna, en tot sarrar-li damb fòrça era man. Ei eth solet recurs, eth solet que mos rèste.

Eth se revenguec e lheuèc eth cap.

- Quina pegaria! Quines pegaries que dides!
- Ei era vertat.
- Eth quina ei era vertat?
- Que vau a morir. Ac è soniat.
- Ac as soniat?, repetie Vronsky, en tot brempar-se'n de pic deth campanhard qu'auie soniat eth.
- Òc, ac è soniat. Hè temps... Soniè qu'entraua ath mès córrer ena mia cramba, a on me calie recuélher sabi pas se qué, o saber-me'n de quauquarren... Ja sabes qué se passe enes sòmni... didec Anna, daurint es uelhs damb orror. En entrar ena mia cramba, en un cornèr d'era, vedí que i auie...
- Com pòs crèir en aquestes pegaries?

Mès çò que didie ère massa important entada era, e Anna non deishèc que l'interrompesse.

- E vaquí que çò qu'auie aqui se botgèc e vedí alavetz qu'ère un campanhard, petit e terrible, e damb ua barba esperluada... Volí partir, mès eth s'inclinèc sus ues saques qu'auie aqui e comencèc a remenar en eres damb es mans.

Anna imitaue es movements deth campanhard remenant enes saques, e er orror se pintaue ena sua cara. Vronsky rebrembaue eth sòn sòmni e sentie que tanben lo cuellie ena sua amna eth madeish orror.

- Eth campanhard estornejaue es mans e parlaue en francés, ara prèssa, arrossegant es erres: *Il faut le battre le fer, le broyer, le pétrir*. E ère tanta era mia angoisha, que volí damb tota era fòrça deth morir desvelhar-me e me desvelhè, o, mielhòr dit, soniè que me desvelhaua. Espaurida, me demanaua a jo madeisha: "Qué signifie aquerò?". E Korney me contestaue: "Moriratz de jasilha, maireta". E alavetz me desvelhè de vertat.
- Quina pegaria!, repetie Vronsky, en tot sènter qu'era sua votz ère mancada de sinceritat.
- Non parlem mès d'aquerò. Crida e manarè mestrar eth tè. Mès demora, ja non rèste guaire temps, e jo...

De ressabuda s'arturèc, eth sòn ròstre mudèc era expression e ara agitacion e er espant seguiren ua atencion doça e repausada, plia de beatitud. Vronsky non podec compréner eth significat d'aqueth cambiament. Qu'ère qu'Anna sentie qu'era naua vida qu'amiaue en era s'agitaue enes sues entralhes.

IV

Dempús eth sòn encontre damb Vronsky ena pòrta dera casa, Karenin anèc entara opera italiana tau que se proposaue. S'estèc aquíu pendent dus actes sancers e vedec a qui desiraue.

En tornar entà casa, guardèc eth penjaròbes e, en veir que non i auie cap capòta de militar, passèc entàs sues crambes. Ça que la, non s'ajacèc, senon que s'estèc passejant pera estança enquias tres dera maitiada.

Era irritacion contra era sua hemna, que non volie sauvar es aparences e deishaue sense complir era soleta condicion qu'eth l'auie impausat (recéber en casa ar aimant), lo botaue intranquil.

Donques qu'Anna non complie çò exigít, li calie castigar-la e méter en practica era sua menaça: demanar eth divòrci e trèir-li eth hilh.

Alexei Alexandrovic se'n sabie des moltes dificultats que i traparíe, mès s'auie jurat qu'ac haríe e ère prèst a compli'c. Era comdessa Lidia Ivanovna auie mentat soent aquesta forma coma era soleta gessuda ara situacion que se trapaue. Ath delà, darrèraments, era practica des divòrcis auie arthenhut ua tau perfeccion que Karenin vedie possible superar totes es dificultats.

Coma qu'es malastres jamès vien solets, er ahèr des autoctòns e dera fertilizacion de Taraisk li balhaue alavetz autants de copacaps qu'enes darrèri tempsi se sentie irritat de contunh.

Non cluquèc un uelh en tota era net, e era sua colèra, qu'augmentaue sense parar, agarrèc eth limit maximal tath maitin. Se vestic ath mès córrer e, coma s'amièsse ua copa plia d'ira e cranhesse vessar-la e perder-la, en tot demorar-se sense era energia de besonh entàs explicacions que li calie tier damb era sua esposa, se filèc ara prèssa de cap ara cramba d'Anna, tanlèu s'en sabec qu'era s'auie lheuau.

Anna se pensaue conéisher ben ath sòn marit, mès, en veder-lo entrar ena sua cramba, se demorèc estonada pera sua portadura. Qu'auie eth front arropit, es uelhs sevèrs, evitant era guardada d'era, era boca sarrada en un rictus de fermetat e mensprètz, e enes sòns passi, enes sòns movements, e en ton dera sua votz que i auie ua decision e energia taus coma era sua hemna non auie compat jamès en eth.

Entrèc ena cramba sense saludar-la, anèc sense trantalhar entara sua taula d'escriptòri e, en tot cuélher es claus, dauric eth calaish.

- Se qué voletz?. Demanèc era.
- Es cartes deth vòste aimant, didec eth.
- Que non i a cap de carta aciu, contestèc Anna tancant eth calaish. Per aqueth senhau, Karenin comprenec que non s'enganhaue e, refusant bruscaments era man d'era, cuelhec ara prèssa eth dorsièr que sabie qu'era sua hemna sauvaue es sòns papèrs mès importants.

Anna sagèc d'arrincar-li eth dorsièr, mès la refusèc.

- Seiguetz; è besonh de parlar-vos, didec botant eth dorsièr dejós eth braç e cachant-la damb tanta fòrça qu'eth sòn muscle se quilhèc.

Anna lo guardaue en silenci, damb suspresa e timiditat.

- Ja vos didí que non permeteria que recebéssetz aciu ath vòste aimant.
- Auia besonh de veder-lo entà...
- Non me cau entrar en detalhs, ne tansevolhe saber-me'n entà qué ua hemna maridada a besonh de recéber ath sòn aimant.
- Solet volia... seguit Anna en tot irritar-se.

Era bruscaria deth sòn marit l'excitaue e li balhaue vams.

- Vos semble, dilhèu, ua proesa ofensar-me?, li preguntèc.
- Se pòt ofensar a ua persona aunorada, o a ua hemna aunorada; mès dider-li a un panaire que n'ei, solet signifiec era *constatation d'un fait*.
- Non men sabia encara de vos, aguesta naua capacitat entà tormentar.
- Didetz vos tormentar qu'eth marit balhe libertat ara sua hemna, en tot autrejar-li un nòm e un tet aunoradi sonque a condicion de salvar es aparences? Ei crudeutat açò?
- S'ac voletz saber vos diderè qu'ei encara peyor: ei ua viletat, exclamèc Anna en ua explossion de colèra.

E en tot lheuar-se, volec gèsser.

- Non!, cridèc eth, damb era sua votz agudenta, qu'ara sonèc mès pertusanta, per çò dera sua excitacion. E l'agarrèc deth braç damb es sòns longui dits, damb tanta fòrça que demorèren en eth es senhaus deth braçalet, que sarraue dejós era sua man, e l'obliguèc a sèir-se.
- Ua viletat? Se voletz tier aguesta paraula, vos diderè qu'era viletat ei abandonar ath marit e ath hilh per aimant e seguir minjant eth pan det marit.

Anna joquèc eth cap. Non solet non didec çò que l'auie dit ath sòn aimant, ei a díder, qu'eth ère eth sòn espòs, e qu'aguest ère sobrèr, senon que ne tansevolhe i pensèc.

Aclapada pera justícia d'aqueres paraules, solet podec respóner en votz baisha:

- Non podetz descriuer era mia situacion peyor de çò que jo la veigui. Mès, per qué didetz tot aquerò?
- Per qué ac digui?, contunhèc eth cada viatge mès emmaliciat. Entà que vo'n sapiatz de qué, donques que non auetz complit era mia volentat de qué sauvèssetz es aparences, cuelherè es mies mesures pr'amor de qué s'acabe aguesta situacion.
- Lèu, lèu s'acabarà, gasulhèc era.

E un còp mès, en rebrembar era sua mòrt pròcha, qu'ara desiraue, es lèrmes luderen enes sòns uelhs.

- S'acabarà plan mès abantes de çò que vos e eth vòste aimant podetz pensar. Vos cercatz solet era satisfaccion deth sòn apetit carnau!
- Alexei Alexandrovic: non solet non ei generós, ei pauc aunorat nafrar ath queigut.
- Vos solet pensatz en vos madeisha. Es patiments d'aqueth qu'a estat eth vòste espós non vos interèssen. Se tota era sua vida ei des.hèta, aquerò que vos ei parierà. Se qué vos impòrte çò qu'eth a ten...ten..tentengut?

Parlaue tant ara prèssa, que se confonec, non podec prononciar ben era paraula e venguec de díder "tentengut". Anna auec talents d'arrir, mès de seguit se sentec avergonhada per auer trapat quauquarren dable entà her-la arrir en aqueth moment. E per prumèr còp e pendent un instant se metec ath lòc deth sòn marit e sentec pietat d'eth.

Mès, qué podie hèr o díder? Joquèc eth cap e carèc.

Eth carèc tanben pendent ues segondes e dempús parlèc en votz, non ja agudenta, senon hereda, soslinhant de bon voler quauques des paraules que tenguie, autanplan es que non auien cap importància especiau.

- Qu'è vengut entà dider-vos..., comencèc.

Anna lo guardèc. "Deuí auer-me enganhat, pensèc, en tot rebrembar era expression dera sua cara un moment abantes quan se confonec damb es paraules. Qu'ei qu'un òme damb aguesti uelhs trebli e aguesta cauma presumptuosa pòt, dilhèu, sénter quauquarren?"

- Que non posqui cambiar, gasulhèc era.
- È vengut entà dider-vos que deman partisqui entà Moscòu e non tornarè mès en aguesta casa. Vos comunicarè era mia decision peth mèn avocat, que l'è encomanat tramitar eth divòrci. Eth mèn hilh vierà a víuer damb era mia fraia, concludic Alexei Alexandrovic, rebrembant a penes çò que volie díder deth sòn hilh.
- Vos hètz a vier a Sergi solet entà hèr-me patir, didec era, guardant-lo damb era tèsta baisha. Vos que non l'estimatz! Deishatz-me a Sergi!

- Òc: era repugnància que senti per vos m'a hèt pèrder enquia e tot er amor qu'auia ath mèn hilh. Mès, ça que la, me lo harè a vier damb jo. Adishatz.

Volec partir, mès era lo retenguec.

- Alexei Alexandrovic: deishatz-me a Sergi, mormolhèc un còp mès. Solet aquerò vos demani... Deishatz-me a Sergi enquia que jo... Lèu amainadarè... Deishatz-lo-me!

Alexei Alexandrovic se rogiè tot, deishèc anar eth sòn braç e gessec dera cramba sense respóner.

V

Era sala d'espèra deth celèbre avocat de Sant Petersburg ère plia quan Karenin entrèt en era.

I auie tres senhores: ua anciana, ua joena e era esposa d'un botiguèr; se demorauen tanben un banquèr aleman damb un gròs aneth en un dit, un comerçant de longa barba e un foncionari public damb levita d'unifòrme e ua crotz en còth.

Se notaue que toti se demorauen hège ja estona. Dus estagiaris seigudi dauant des taules escriuien hèn carrinclar es plomes. Karenin non deishèt d'observar qu'es objèctes d'escriptòri, era sua grana passion, èren excellents.

Un des estagiari, sense guardar-lo, arroncilhèt es celhes e preguntèt damb bruscaria:

- Se qué desiratz?
- Consultar damb er avocat.
- Qu'ei ocupat, contestèt er estagiari sevèraments en tot mostrar damb era ploma as que demorauen.

E seguic escriuent.

- Non aurà un moment entà receber-me?, preguntèt Karenin.
- Jamès a temps liure. Tostemp ei ocupat. Demoratz-vos, se vos platz.
- Hètz eth favor de hèr-li a vier era mia carta, didec Karenin, damb dignitat, desengustat dauant eth besonh de desnishar eth sòn anonim.

Er estagiari cuelhec era carta, l'examinèt damb mina de desaprovacion, e se filèt de cap ath burèu.

Karenin, partidari en principi dera justícia publica, non n'ère d'acòrd damb quauqui detalhs dera sua aplicacion en Russia, que coneishie a trauèrs dera sua actuacion ministeriau e les censuraue autant coma se podien censurar causes decretades per Sa Majestat.

Coma tota era sua vida se passaue en activitats administratiues, quan non ère cossent damb quauquarren padegaue era sua desaprovacion en tot reconéisher es possibilitats d'enganhar-se e es possibilitats de rectificar quinsevolh error. Per çò des institucions juridiques non ère partidari des condicions que se tenguien es avocats. Mès coma qu'enquia alavetz non l'auie calut veder-se damb eri, era sua desaprovacion ère solet

teorica. Mès era impression desagradiua que venguie de recéber ena sala d'espèra der avocat lo confirmèc mès enes sues idies.

- Ara ges, didec er emplegat.

Plan que òc, dues minutes mès tard era nauta figura d'un vielh jurista qu'auie vengut a consultar ar avocat e aguest campèren ena pòrta.

Er avocat ère un vielh baishet, fòrt, cauvet, de barba nere-ròia, damb es celhes esclarides e longues e eth front bonhut.

Anaue jargat presumtuosaments coma un *petimetre*, dèc era corbata e era cadia deth relòtge enquia es sabates de cuer impermeable. Auie un ròstre intelligent damb ua expression d'astúcia campanharda, mès era sua vestidura ère ostentosa e de mau gust.

- Se vos platz, didec damb gravetat, en tot dirigir-se a Karenin.

E, en tot hèr-lo entrar, barrèc era pòrta deth sòn burèu. Un còp ath laguens, li mostrèc un fautulh pròche ara taula d'escriptòri caperada de documents.

- Se vos platz, repetit. E ath madeish temps se seiguie eth en lòc preferent, heregant-se es petites mans, de dits cuerts pobladi de pelhasson ròi, e inclinant eth cap de costat.

A penes s'acomodèc en aquera actitud, sus era taula volèc ua quèra. Er avocat, damb ua rapiditat incredibla en eth, estirèc era man, agarrèc era quèra e se demorèc de nauèth ena posicion primitiua.

- Abantes de parlar deth mèn ahèr, didec Karenin, qu'auie seguit estonat eth gèst der avocat, me cau avertir-vos qu'a de demorar en secret.

Un imperceptible arridolet hec tremolar era mostacha roienca der avocat.

- Non seria avocat se non sabessa salvar es secrets que me fiden. Mès se vos auetz besonh d'ua confirmacion...

Alexei Alexandrovic lo guardèc ena cara e vedec qu'es sòns intelligents uelhs grisi arrien coma volent díder qu'ac sabien tot.

- Coneishetz eth mèn nòm?, preguntèc Karenin.

- Coneishi eth vòste nòm e era vòsta plan utila activitat (e er avocat cacèc un auta quèra) coma la coneishen toti es russi, acabèc, en tot hèr ua reveréncia.

Karenin alendèc. Li costaue un gran esfòrç de parlar, mès donques qu'auie començat, contunhèc damb era sua agudenta vòzeta, sense trantalhar, sense confoner-se e soslinhant quauques paraules.

- Qu'è eth malastre, gessec, d'èster un marit enganhat e voi talhar legauments es laci que m'estaquen ara mia hemna, ei a díder, divorciar-me, mès de sòrta qu'eth mèn hilh non se demore damb sa mair.

Es uelhs grisi der avocat s'esdegauen en non arrir, mès ludien damb ua alegria irrepressibla, e Karenin desnishèc en era, non solet era alegria deth professionau que recep un encargue profitós; en aqueri uelhs auie tanben ua lusor d'afogament e de capitada, quauquarren semblable ara ludentor maligna qu'auie campat enes uelhs dera sua hemna.

- Desiratz, donc, era mia cooperacion entà obtier eth divòrci?
- Qu'ei aquerò, mès me cau avertir-vos que, autanplan damb eth risque d'abusar dera vòsta atencion, è vengut pr'amor de hèr-vos ua consulta prealabla. Voi divorciar-me, mès entà jo qu'an ua grana importància es formes qu'eth divòrci sigue possible. Ei possible que, s'es formes non coïncidissen damb es mèns desirs, ronóncia ara mia requesta legau.
- Òc, didec er avocat. Tostemp a estat atau... Vos que demoraratz perfèctaments liure.

E joquèc es uelhs enquias pès de Karenin comprenent qu'era manifestacion dera sua irrepressibla alegria podie ofensar ath sòn client. Vedec ua auta quèra que volaue dauant enth sòn nas e estenec eth braç, mès non l'agarrèc en atencion ara situacion deth sòn client.

- Encara qu'en linhes generaus, coneishi es nòstes leis sus er ahèr, seguic Karenin, me shautarie saber es formes que, ena practica, s'amien a tèrme taus ahèrs.
- Vos que voletz, contestèc er avocat, sense lheuar era vista, e adamantant-se de bon voler ath ton deth sòn client, que vos indica es camins entà realizar eth vòste desir.

Karenin hec un senhau afirmatiu damb eth cap. Er avocat, guardant de quan en quan eth ròstre deth sòn client, rogit dera emocion, contunhèc:

- Sivans es nòstes leis, e era sua votz tremolèc aciu damb ua leugèra desaprovacion de taus leis, eth divòrci qu'ei possible enes aguesti casi...

Er estagiari pistèc pera pòrta e er avocat exclamèc:

- Que se demoren!

Ça que la, se lheuèc, didec quauques paraules ar emplegat e tornèc a sèir.

- Enes casi següents: defèctes fisics des esposi, paradèr desconeshut pendent cinc ans (e comencèc a doblègar un a un es sòns dits cuerts, caperadi de pelhasson) e adultèri (prononcièc agüesta paraula damb plaser visible e seguic doblègant es dits). En cada cas i a divisions: defèctes fisics deth marit e dera hemna, adultèri der un o der aute...

Coma que ja non auie mès dits ara sua disposicion entà contunhar numerotant-les, er avocat les amassèc toti e seguic:

- Aquerò ei era teoria. Mès me pensi que vos m'auetz hèt er aunor de dirigir-vos a jo pr'amor de conéisher era aplicacion practica. Plan per açò, en tier-me as precedents, vos posqui díder qu'es casi se resòlven toti atau... Jo è qu'ei causa hèta que non existissen defectes fisics ne abséncia desconeishuda, indiquèc.

Alexei Alexandrovic hec un senhau afirmatiu damb eth cap

- Alavetz auem es casi seguits: adultèri d'un des esposi en declarar-se culpable; adultèri per consentiment mutuau e, en manca d'açò, consentiment forçat. Me cau avertir qu'aguest darrèr cas se balhe pòqui viatges ena practica (didec er avocat, en tot guardar de reuelh a Karenin e salvar silenci, coma un veneire de pistòles que, en descriuer es auantatges de dues armes desparières, demore era decision deth crompaire).

Mès coma qu'Alexei Alexandrovic non responie arren, er avocat contunhèc:

- Çò de mès soent, simple e senat consistís en proposar er adultèri per consentiment mutuau. Non m'auria permetut exprimir-me atau se parlèssa damb un òme de pòca cultura, didec er avocat, mès sò segur de qué vos me comprenetz.

Alexei Alexandrovic ère tan confonut que non podèc comprèner de moment çò que podesse auer de senat er adultèri per consentiment mutuau e exprimic era sua incompreension damb era guardada. Er avocat, de seguit, acodit ena sua ajuda:

- Eth hèt essenciau s'està en qué marit e hemna non pòden víuer amassa. S'ambdues parts son d'acòrd en açò, es detalhs e formalitats son indiferentes. Aguest ei, ça que la, era manèra mès simpla e segura.

Ara Karenin ac comprenec ben. Mès es sòns sentiments religiosi s'opausauen ad aguesta mesura.

- En aguest cas aquerò demore dehòra de qüestion, didec. Totun, se damb pròves (correspondéncia, per exemple) se pòt establir indirèctaments er adultèri, aquestes pròves que son en mèn poder.

En entèner a parlar de correspondéncia, er avocat rufèc es pòts e deishèc anar un sorriscle agudent, menspredant e compatissent.

- Desencusatz, comencèc. Ahèrs atau les resòlv, coma sabetz, eth clergat. Mès es pairs archiprèstes, en causes semblables, son fòrça inclinadi a examinàc tot enquias mendre detalhs, didec damb un arridolet qu'exprimie simpatia pes procediments d'aqueri pairs. Era correspondéncia pòirie confirmar er adultèri parciauments; mès es pròves les cau èster presentades per via dirècta, ei a díder, per miei de testimònis. Se vos m'aunorèssetz damb era vòsta confiança, m'èstimaria mès que me deishèssetz era

libertat d'alistar es mesures a tier. Se se vò arténher ua fin, mos cau acceptar tanben es mieis.

- S'ei atau..., didec Karenin esblancossint-se.

En aqueth instant er avocat se lheuèc e se dirigic entara pòrta pr'amor de parlar damb eth sòn estagiari, qu'interrompie de nauèth:

- Didetz-li ad aguesta hemna qu'aciu non èm en ua botiga de liquidacions.

E tornèc de nauèth entath sòn lòc, agarrant, en botar-se en sèti ua quèra mès.

“Com demorarie eth mèn registre professionau en aquest burèu, entara primauèra!”, pensèc, en tot rufar es celhes.

- Me hègetz vos er aunor de dider-me...?, preguntèc.

- Vos diderè era mia decision per carta, didec Alexei Alexandrovic, en tot lhear-se e emparar-se sus era taula.

Se demorèc atau un instant e higeç:

- Des vòstes paraules dedusisqui qu'era tramitacion deth divòrci ei possible. Tanben vos arregraïrè que me digatz es vòstes condicions.

- Tot ei possible se m'autrejatz plia libertat d'accion, didec er avocat sense contestar ara pregunta. Quan posqui auer naues de vos?, concludic, en tot apressar-se ena pòrta e calant era vista enes sues ludentes sabates.

- D'aué en ua setmana. E demori qu'en contestar acceptant encargar-vos der ahèr m'amuishetz es vòstes condicions.

- Plan ben.

Er avocat saludèc damb respècte, dauric era pòrta ath sòn client e, en demorar-se solet, se balhèc ath sòn sentiment d'alegria.

Tant alègre s'estaue que, contra eth sòn costum, rebaisshèc es onoraris a ua hemna que regatejaue e deishèc d'agarrar quères, fèrments decidit a méter forradura as mòbles damb velot er an a vier, tau qu'eth collèga Sigonin.

VI

Karenin obtenguec ua grana victòria ena session celebrada pera Comission eth 1 d'agost, mès es consequéncias dera sua victòria sigueren fòrça amargantes entada eth.

Era naua comission qu'auie d'estudiar en toti es sòns aspèctes eth problèma des autoctòns, siguec designada e enviada en terren damb era extraordinària rapiditat e energia proposada per eth, e en tres mesi redigic er infòrme.

Era vida des autoctòns siguec estudiada aqui en toti es sens: politic, administratiu, economic, etnografic, materiau e religiós. A cada pregunta li balhauen responses fòrça ben redigides que non deishauen cap de dopte, pr'amor que non èren producte deth pensament uman, tostemp expausat ar error, senon òbra deth servici oficiau.

Cada responsa depenie de donades oficiaus, d'infòrmes de governadors, avesques, caps provinciaus e suberintendents gleisèrs, que se basauen ath sòn torn enes donades des bailes e cases ruraus, de sòrta qu'es responses non podien aufrir mès garantides de vertat.

Preguntes coma: “Per qué es interessadi recuelhen males cuelhetes?” O “Per qué es poblants d'aguesti parçans sauven era sua religion?”, que jamès s'aurien podut contestar sense es facilitats balhades pera maquina administratiua e que s'estauen sense contestar pendent sègles sancers, receberen ua responsa clara e definida. E aguesta responsa coïncidie damb es opinions d'Alexei Alexandrovic.

Mès Stremov, qu'ena darrèra session s'auie sentut plan punchat, en recéber es infòrmes dera Comission apelèc a ua tactica inesperada entà Karenin. Se passèc entath partit d'aguest, arrossegant damb eth a d'auti, e apuèc ara cauda es mesures proposades per eth, en tot suggerir-ne d'autes, mès audaces encara, en madeish sens.

Aguestes mesures, mès extrèmes que les suggerides per Karenin, sigueren aprovades, e alavetz se desnichèc era tactica de Stremov. Aqueres mesures extrèmes sigueren tant irrealizables ena practica, qu'es politics, era opinion publica, es intellectuaus e es jornaus queigueren, toti amassa, sus eres, exprimint era sua indignacion contra es mesures en eres madeishes e contra eth sòn propulsor, Alexei Alexandrovic.

Stremov, mentretant, se hège enlà, en tot hèr veir qu'auie seguit cègaments eth projècte deth sòn rivau e senter-se ara susprenut e consternat per tot çò que se passaue.

Aquerò talhèc es ales a Karenin. Mès a maugrat dera sua trantalhanta salut e des sòns desgusti domestics, non se daue per vençut. Ena Comission gesseran divisions. Diuèrsi des sòns membres, damb Stremov ath cap, se desencusauen deth sòn error en tot

díder qu'auien creigut ena Comission que, dirigida per Karenin, auie presentat er infòrme. E tenguien qu'aqueh infòrme non auie cap de valor, qu'èren solet desirs de degalhar papèr inutilaments. Alexei Alexandrovic e d'autoi que considerauen perilhós aqueh punt d'enguarda revolucionari ena forma de considerar es documents oficiaus, contunhauen tenguent es donades aportades pera comission inspectora.

Atau, qu'enes nauti ambients e enquia e tot ena societat, se costèc ua grana confusion, e, encara que toti s'interessauen fòrça en problèma, arrès s'en sabie de cèrt s'es autoctòns patien o viuien ben.

Plan per açò, e eth mensprètz que queiguec sus eth pera infidelitat dera sua hemna, era posicion d'Alexeis Alexandrovic tornèc a vier plan insegura.

Alavetz Karenin auec era valentia de cuélher ua resolucion plan importanta. Damb era enòrma suspresa des comissionadi declarèc que demanarie permís entà vier personauments a estudiar er ahèr. E, en obtier, plan, eth permís, venguec en aqueres províncies luenhanes.

Era sua partida produsic un gran revolum, autant mès que, en partir, entornèc oficiauments era quantitat qu'eth govèrn l'auie assignat entà despènes de viatge calculades en tot tier en compde qu'aurie de besonh dotze shivaus.

- Aquerò que me semble d'ua grana noblesa, didie Betsy, comentant er ahèr damb era princesa Miagkaya. Per qué les cau senhalar despènes de pòstes quan mo'n sabem qu'ara se pòt anar pertot en camin de hèr?

Era princesa Miagkaya non i ère d'acòrd e era opinion dera Tverskaya lèu l'irritèc.

- Vos podetz parlar atau pr'amor qu'auetz fòrça milions, mès a jo me conven qu'eth mèn marit gesque d'inspeccion pendent er ostiu. Ada eth l'ei agradiu e li va ben entara salut, e a jo me vau entà pagar eth coche e auer-ne un aute logat.

Karenin, de passa pes províncies luenhanes, s'arturèc tres dies en Moscòu.

Ath londeman dera sua arribada, venguec a tier-li ua visita ath generau governador. Passaue pera horcalhada deth carreron de Gazetny, plen tostep de coches particulars e de loguèr, quan entenec que lo cridauen peth sòn nòm en votz tan nauta e alègra que non podec deishar de virar-se.

Ath cant deth trepader, damb un brac abric de mòda, damb un chapèu de copa baisha tanben de mòda, arrint satisfèt e mostrand es sòns dents blanqui entre es pòts ròis, s'estaue Esteva Arkadievic, joen e radiant, cridant tu per tu entà qu'eth sòn cunhat manèsse arturar eth coche.

Damb era man, Oblonsky tengueie era porteta d'un coche arturat ena cantoada, que pera sua hiestreta campauen eth cap d'ua senhora damb chapèu de velot e es capets de dus

mainatges. Era senhora arrie bravaments e hège tanben senhaus damb era man. Qu'ère Dolly damb es sòns mainatges.

Alexei Alexandrovic non desiraue veir ad arrés en Moscòu e mens qu'ad arrés ath frair dera sua hemna. Lheuèc eth chapèu e volèc contunhar; mès Esteva Arkadievic manèc ath menaire de Karenin que parèsse e correc entath coche sus era nhèu.

- Non vos hè vergonha eth hèt de non auer-mos avisat dera vòsta arribada? De quan ètz aciu? Ager passè per otèl Dusseau e vedí en portacartes "Karenin", mès non me pensè que siguesses tu, didec Oblonsky, calant eth cap pera porteta deth coche deth sòn cunhat, se non, auria pujat a veder-vos. Guaire m'alègri de trapar-te!, repetie, pataquejant un pè contra er aute, pr'amor de trèir-se era nhèu. Qu'as hèt mau de non avisar-mos!, persutèc.
- Que non auí temps. Sò fòrça ocupat, repliquèc secaments Karenin.
- Viem aqui damb era mia hemna; qu'a talents de veder-te.

Karenin despleguèc era flassada que s'entornejaue es gelades cames, baishèc, e, caushigant era nhèu, s'apressèc entà Daria Alexandrovna.

- Se per qué mos evitatz d'aguesta sòrta, Alexei Alexandrovic?, preguntèc Dolly arrint.
- È estat fòrça ocupat. M'alègri de veder-vos, didec eth damb un ton qu'indicaue tot chò de contrari. Com vos trapatz?
- Ben. E era nòsta estimada Anna?

Alexei Alexandrovic gasulhèc ues paraules confuses en tot excusar-se e sagèc d'aluenhar-se. Mès Esteva Arkadievic lo retenguec.

- Qué haram deman? Ja! Dolly: convida-lo a dinar. Cridaram a Kosnichev e a Peszov e atau coneisherà ara intellectualitat moscovita.
- Vietz, se vos platz, didec Dolly. Vos demoram tàs cinc o tàs sies. Quan volgatz. Mès, se com se trape era mia estimada Anna? Hè tant de temps que...
- Qu'està ben, contestèc Alexei Alexandrovic. Encantat de veder-vos...

E se filèc entath sòn coche.

- Vieratz? Li didec Dolly.

Karenin gasulhèc quauquarren qu'era non podec distinguir entre eth bronit des coches.

- Vierè a veder-te deman, cridèc ath sòn torn Esteva Arkadievic.

Alexei Alexandrovic se calèc en sòn coche de manèra que non podesse veir ad arrés ne lo podessen veir ada eth.

- Quin òme tant estranh!, didec Oblonsky ara sua hemna.

Guardèc eth sòn relòtge, hec un movement damb era man dauant eth ròstre, en tot voler díder que la saludaue corauments ada era e as sòns hilhs, e s'aluenhèc peth carrèr damb eth sòn pas vantariòu.

- Stiva, Stiva!, lo cridèc Dolly en tot rogir-se.

Eth sòn marit virèc eth cap.

- Li cau crompar abrics a Gricha e Tania. Balha-me sòs.

- Qu'ei parièr. Ditz que ja les pagarè jo.

E despareishec saludant alègraments damb eth cap a un coneishut que passaue peth costat.

VII

Eth dia a vier ère dimenge. Esteva Arkadievic s'endralhèc de cap ath Gran Teatre pr'amor d'assistir ara repeticion d'un ballet, e autregèc a Macha Chibisova, ua beròia dançaira qu'auie entrat en aqueth teatre per recomandacion sua, un colar de corals.

Entre es colisses, ena escurina qu'auie aqui autanplan de dia, podec punar era bèra careta dera joena, radiant en recéber eth present. Ath delà de balhar-li eth colar, Oblonsky li calie d'acordar damb era cita entà dempús deth balh. Li didec que non poirie estar ath començament dera foncion, mès prometec acodir en darrèr acte e amiar-la entà sopar.

Dès eth teatre, Esteva Arkadievic se n'anèc en coche entà Ojotuj Riad, e eth madeish alistèc eth peish e es espargues entath repaish. Tàs dotze ja ère en otel Dusseau, a on li calie hèr tres visites que, erosaments, coïncidien en madeish otel. Prumèr auie de visitar a Levin, que venguie d'arribar der estrangèr e s'arturaue aqui, e dempús ath sòn nau cap, que, nomentat de nauèth entà aqueth naut cargue, auie vengut en Moscòu pr'amor de cuélher possession d'eth, e, ara fin, ath sòn cunhat Karenin entà hèr-lo-se seguir a dinar en casa.

A Esteva Arkadievic li shautaue minjar ben; mès encara li shautaue mès aufrir boni minjars, pas guaire abondiui,, mès refinadi, autant pera qualitat dera parva e beuendes coma pera des convidadi.

Eth menú d'aué lo satisfège en grana manèra: peishi padenadi viui, espargues e era *pièce de resistance*: un magnific, mès simple, rosbif, e es vins avients.

Entre es convidadi i serien Kitty e Levin, e, entà dissimular era coïncidéncia, ua auta cosia e eth joen Scherbazky. Era *pièce de resistance* des convidadi serien Sergi Kosnichev e Alexei Alexandrovic, eth primèr moscovita e filosòf, eth dusau petersburgués e practic.

Se prepausaue, ath delà, convidar ath coneishut e originau Peszov, òme plan afogat, liberau, orador, musician, istorian e, ath madeish temps, un gojat, a maugrat des sòns cinquanta ans, que servirie coma saussa e ornament entà Kosnichev e Karenin. “Ja se n'encuedarie eth”, pensaue Oblonsky, “de hèr-les discutir entre eri”.

Es sòs pagadi coma dusau plat peth crompraire deth bòsc que ja l'auie rebut e encara non l'auie despenut. Dolly se mostraue darrèraments fòrça amabla e brava, e era idia d'aguest repaish alegraue a Esteva Arkadievic en toti es sens.

Se trapaue, donc, de fòrça bon umor. I auie, ça que la, dues circonstàncies ingrates que se negauen en mar dera sua benevòla alegria. Era prumèra ère que, en trapar eth dia abantes en carrèr ath sòn cunhat, l'auie vist fòrça sec e hered damb eth e, restacant era expression deth ròstre de Karenin e eth hèt de non auer-les avisat dera sua arribada en Moscòu damb es petòfies sus Anna e Vronsky qu'auien arribat enquia eth, endonviaue que quauquarren s'auie passat entre marit e hemna.

Aguesta qu'ère era prumèra circonstància ingrata. Era dusau consistie qu'eth sòn nau cap, coma toti es nau caps, auie fama d'un òme terrible. Didien que se l'heuaue tàs sies deth maitin, que trabalhaue coma un animau e qu'exigie çò de madeish as sòns subaltèrns. Ath delà, se lo consideraue coma un os en tracte sociu e s'afirmaue que seguie ua norma deth tot opausada ara deth cap anterior qu'auie auut enquia alavetz Esteva Arkadievic.

Eth dia abantes, Oblonsky s'auie presentat a trabalhar damb er unifòrme de gala e eth nau cap s'auie mostrat amable e l'auie tractat coma a un amic, per çò qu'aué Esteva Arkadievic se consideraue obligat a visitar-lo vestint levita. Eth pensament de qué eth nau cap lo podesse recéber mau qu'ère tanben ua circonstància desagradia. Mès Esteva Arkadievic credie instintiuaments que “tot s'apraiarie”.

“Toti èm òmes; èm umans e toti auem fautes. Per qué mos cau emmaliciar e discutir?”, pensaue tant qu'entraue en otel.

- Adishatz, Basili, didec, en tot saludar ar ordenança, que coneishie, e auançar peth correder damb eth chapèu de trauèrs. Te dèishes es pursères? Levin ei ena sèt, vertat?. Acompanha-me, se te platz. Ath delà, encueda-te'n s'eth comde Anichkin (ère eth sòn nau cap) me poirà recéber e avisa-me dempús.
- Plan ben, senhor. Hè temps que non auem auut eth gust de veder-vos per aciu, responec Basili arrint.
- Que i siguí ager, mès entrè pera auta pòrta. Ei aguesta eth sèt?

Quan Esteva Arkadievic entrèc, Levin ère ath miei dera cramba, damb un campanhard de Tver, en tot mesurar damb er *archin* ua pèth frèsca d'os.

- L'as aucit tu?, cridèc Oblonsky. Ei magnific! Ei ua ossa? Adishatz, Arjip! Sarrèc era man ath campanhard e se seiguec sense trèir-se er abric ne eth chapèu.
- Tè, sè-te e trè-te açò, didec Levin en tot treir-li eth chapèu.
- Non è temps; que vengui solet per un moment, repliquèc Oblonsky.

E se discordèc er abric. Mès dempús se lo treiguec e s'estèc aquiua ora sancera, parlant damb Levin de cacilhes e de d'autes causes interessantes entàs dus.

- Ditz-me, se qué as hèt en estrangèr? A on as estat?, preguntèc a Levin quan gessec eth campanhard.
- En Alemanha, en Prusia, en França e en Anglatèrra, mès non enes capitaus, senon enes ciutats industriaus. E è vist fòrça causes. Ne sò plan satisfèt d'aguest viatge.
- Ja me'n sai dera tua idia sus era organizacion obrèra.
- Que non ei aquerò. En Russia non i pòt auer qüestion obrèra. Era soleta qüestion importanta entà Russia ei era relacion entre eth trabalhador e era tèrra. Tanben existís en Euròpa, mès aqui se sage d'apraiar çò qu'ei maumetut, tant que nosati...

Oblonsky escotaue damb atencion ath sòn amic.

- Òc, òc, responie. Dilhèu as rason. M'alègri de veder-te encoratjat e de qué caces ossi, e trabalhes, e ages illusions. Scherbazky me didec que te trapèc fòrça aclapat e que non hèges que parlar dera mòrt!
- Qué a a veir aquerò? Tanpòc ara dèishi de pensar ena mòrt, didec Levin. Vertadèraments, ja arribe eth moment de morir; tot çò d'aute que son pegaries. Guarda, damb eth còr ena man, qu'estimi fòrça era mia activitat e era mia idia, mès solet pensi en aquerò: tota era nòsta existéncia ei coma un hloridor qu'a possat sus aguest petit planeta. E nosati mos pensam que podem hèr quauquarren enòrme! Idies, ahèrs! Tot aquerò non son que graets de sable.
- Çò que dides ei vielh coma eth mon.
- Qu'ei vielh, òc; mès quan i pensi tot se m'apareish menspreable. Quan se compren qu'aué o deman te cau morir e qu'arren demorarà de tu, tot ac ves sense cap de valor. Jo me pensi qu'era mia idia ei plan transcendent e, a tot darrèr, autanplan amiant-la a tèrme, ei tant insignificant e coma, per exemple, aucir aguesta ossa. Atau mos passam era vida entre eth trabalh e es diversions, solet entà non pensar ena mòrt.

Esteva Arkadievic arric, campant ath sòn amic damb afeccion e leugèra ironia.

- Ves com participes dera mia pensada? T'en brembes que me repotegaues que cerquèssa es plasers dera vida? Tè, moralista, non sigues tan sevèr...
- Totun, ena vida i a causes bones... çò... que... (e Levin, trebolat, non podec acabar). Plan, sabi pas; solet sai que moriram toti lèu lèu.
- Se per qué lèu lèu?
- Guarda: quan se pense ena mòrt, era vida qu'a mens atractius, mès un se sent mès tranquil.
- Ath contrari... Divertir-se enes darrerries ei mès atractiu encara. Plan ben, me cau partir, didec Esteva Arkadievic, en tot lhear-se per dètzau viatge.

- Demora-te un shinhau mès, repliquèc Levin, en retier-lo. Quan mos veiram? Me'n vou deman.
- Òsca! En qué pensaua jo? Que venguia especiauments entad açò! Vene aué sense manca a dinar en çò de mèn. I serà eth tòn frair. Tanben i serà eth mèn cunhat Karenin.
- Ei aciu?, preguntèc Levin. E aurie volut demanar per Kitty. Sabie qu'a principis d'iuèrn era auie estat en Sant Petersburg, ena casa dera sua auta fraia, era esposa deth diplomaitc, e ara ignoraue s'auie ja tornat.

Dobtaue se preguntar o carar-se. “I vengue o non, qu'ei parierà”, se didec.

- Vieràs?
- Plan que òc.
- Donques acodís tàs cinc, de levita.

E Oblonsky, en tot l'heuar-se, se dirigic entath quarto deth sòn nau cap. Er instint non l'enganhaue. Eth nau e temible cap resultèc èster un òme fòrça amable. Esteva Arkadievic esdejoèc damb eth e s'estèc ena sua cramba autant de temps que solet dempús es tres entrèc ena cramba d'Alexei Alexandrovic.

VIII

Karenin, en tornar de missa, s'estèc tot eth maitin ena sua camba. Li calie hèr dues causes aqueth maitin: prumèr, recéber e díder adiu ara diputacion des autoctòns qu'ère en Moscòu e auie de seguir entà Sant Petersburg; e dusau, escriuer ar avocat era carta prometuda.

Aquera comission, a maugrat d'auer estat creada per iniciatiua de Karenin, aufrie fòrça dificultats e autanplan risques, de sòrta qu'eth se sentec satisfèt d'auer-la trapat en Moscòu.

Es membres que la formauen non auien ne era mendre idia dera sua mission e des sues obligacions. Èren tant ingenús, que se pensauen qu'eth sòn déuer s'estaue en explicar es sòns besonhs e eth vertadèr estat des causes demanant ath govèrn que les ajudèsse. Non comprenien de cap des manèras que cèrtes declaracions e demanes podien afavorir ara part enemiga, çò que podie hèr pèrder tot er ahèr.

Alexei Alexandrovic s'estèc fòrça temps damb eri, redigint un plan que d'eth non podien hèr-se enlà; e, dempús d'auer-les dit adiu, escriuec cartes entà Sant Petersburg pr'amor de qué aquiü s'orientèssen es passi dera comission. Era sua principau ajuda en aqueth ahèr ère era comdessa Lidia Ivanovna, pr'amor que, especializada en ahèrs de delegacions, arrés mielhòr qu'era sabie amiar-les en soquèr coma calie.

Acabat aquerò, Alexei Alexandrovic escriuec ar avocat. Sense trantalhar bric l'autorizaue a obrar tau que mielhòr li semblèsse. Higeç ara sua remesa tres cartes escambiades entre Anna e Vronsky qu'auie trapat en dosièr dera sua hemna.

Dès que Karenin auesse gessut dera sua casa damb er in de non tornar a veir ara sua familha, dès que siguesse en çò der avocat e fidèsse aumens a un òme era sua decision, e, sustot, dès qu'auesse convertit aqueth aqueth ahèr privat en un expedient a basa de papèrs, s'avedaue cada viatge mès ara sua decision e vedie claraments era possibilitat de realizar-la.

Venguie de tancar era carta dirigida ar avocat quan entenec eth sonor timbre de votz deth sòn cunhat, que persutaue qu'eth vailet de Karenin l'anoncièsse era sua visita.

“Ei parièr”, pensèc Alexei Alexandrovic. “Serà encara mielhòr. Li vau a anonciar ara madeish era mia situacion damb era sua fraia e l'explicarè se per qué non posqui sopar en çò de sòn”.

– Hètz-lo passar!, cridèc ath vailet, arremassant es papèrs e plaçant-les en dosièr.

- Ves? Se per qué m'as mentit s'eth tòn senhor i é?, exclamèc era votz d'Esteva Arkadievic repotegant ath vailet que non lo deishaue passar. E Oblonsky entrèc ena cramba. M'alègri fòrça de trapar-te. Demori que..., comencèc a díder alègraments.
- Non posqui vier, didec heredaments Alexei Alexandrovic, pauhicat, sense aufrir ua cagira ath visitaire.

Se prepausaue començar de pic es heredes relacions que li calie mantier damb eth frair dera hemna qu'auie botat era demana de divòrci.

Mès que non compdaue damb era mar de generositat qu'aumplís eth còr d'Esteva Arkadievic.

Aguest dauric es sòns uelhs clars e ludents.

- Per qué non pòs? Se qué vòs díder, preguntèc damb suspresa en francés. Mès se prometeres que vieries! Toti te demoram.
- Voi díder que non posqui vier en çò de tòn pr'amor qu'es relacions de parentiu qu'auie entre nosati les cau acabar.
- Com? Per qué? Non compreni, didec, arrint, Esteva Arkadievic
- Pr'amor que vau a iniciar ua demana de divòrci contra era vòsta fraia e esposa mia. Es circumstàncies...

Mès Karenin non podec acabar eth sòn discurs, pr'amor que ja Esteva Arkadievic se remetie e non precisaments coma se demoraue eth sòn cunhat.

- Qué me dides, Alexei Alexandrovic?, exclamèc Obronsky damb sentuda expression.
- Atau ei.
- Desencusa-me, mès non m'ac creigui, non m'ac posqui creir.

Karenin se seiguec, en veir qu'es sues paraules non costauen er efècte que s'auie pensat, comprenent que li calie exprimir-se, e convençut de qué, quines que siguessen es sues explicacions, era sua relacion damb eth sòn cunhat quedarien coma abantes.

- Òc, m'è trapat damb eth terrible besonh de demanar eth divòrci, didec.
- Sonque voi dider-te ua causa, Alexei Alexandrovic: me'n sai qu'ès un òme brave e just. Coneishi tanben a Anna e non posqui modificar era mia opinion sus era. Perdona, mès me semble ua hemna excellenta, perfècta. Per çò que non posqui creder-te... Qu'ei deu auer bèth error, afirmèc.
- Se solet siguesse un error!
- Plan ben; ac compreni, interrompec Oblonsky. Se compren... Mès, guarda: non cau esdegar-se. Non, non cau esdegar-se.

- Que non m'è esdegat, contestèc heredaments Karenin. Mès en ahèrs atau non se pòt seguir eth conselh d'arrés. Era mia decision qu'ei irrevocabla.
- Ei terrible!, sorrisclec Esteva Arkadievic, alendant tristaments. Jo, ath tòn lòc, que haria ua auta causa... Te demani qu'ac hèsques, Alexei Alexandrovic! Per çò qu'è podut comprèner, era demana encara non ei establida. Donques abantes d'establir-la, parla damb era mia hemna. Parla damb era! Estime a Anna coma a ua fraia, t'estime a tu e ei ua hemna extraordinària. Parla-li, per Diu! Hètz-ac coma ua pròva d'amistat damb jo; t'ac demani.

Karenin se demorèc cogitós. Oblonsky lo guardaue damb pietat, respectant eth sòn silenci.

- Vieràs a veder-la?
- Sabi pas. Per açò non è vengut en çò de tòn. Creigui qu'es nòstes relacions an de cambiar.
- Sabi pas se per qué. Permete-me supausar que, a despart deth nòste tracte coma parents, as entà jo es sentiments d'amistat que jo tostemp è professat, ath delà deth mèn sincèr respècte, didec Esteva Arkadievic en tot sarrar-li era man. Autanplan estant vertat es tues pejors supausicions, jamès jutjarè a cap des dues parts, e non veigui se per qué an de cambiar es nòstes relacions. E ara hè açò: vene a veir ara mia hemna.
- Es dus tiem aguest ahèr de diuèrsa manèra, repliquèc heredaments Karenin. Non parlem mès d'açò.
- E per qué non pòs vier aué a sopar? Era mia hemna te demore. Te prègui que vengues e, mès que mès, que li parles. Qu'ei ua hemna extraordinària. Per Diu, t'ac demani de jolhs, t'ac demani...!
- Se tant persutes, vierè, didec, alendant, Alexei Alexandrovic.

E, entà cambiar de convèrsa, li parlèc d'ahèrs qu'interessauen a ambdús, en tot preguntar-li peth sòn nau cap, un òme non vielh encara entath naut cargue que l'auien destinat.

Karenin, ja de fòrça abantes, non auie sentut jamès cap afeccion peth comde Anichkin, e tostemp auie estat pelejant damb es sues opinions, mès ara non pòdec contier eth sòn òdi, plan comprensible en un funcionari public qu'a patit un fracàs en sòn cargue, entà un aute qu'a obtengut un lòc mès naut qu'eth.

- Qué? L'as vist?, preguntèc damb empodoada ironia.
- Plan que òc. Ager assistic ara session deth jutjat. Semble fòrça coneisheire des ahèrs e ei fòrça actiu.

- Òc; mès entà on dirigís era sua activitat?, preguntèt Karenin. Entà obrar, o entà modificar çò qu'ei establít? Eth gran malastre deth nòste país ei era administracion a basa de paperalha, que d'era aguest òme n'ei eth mès digne representant.
- Et cas ei que non veigui arren censurable en eth. Non sai en quin sens oriente es sues idies, mès ei ua bona persona, contestèt Esteva Arkadievic. È estat ara madeish ena sua cramba e t'asseguri qu'ei ua bona persona. Auem esdejoat amassa e l'è ensenhat a premanir aqueth beuratge, que ja coneishes, compausat de vin e iranges, qu'ei un refresc exquisit. Qu'ei estranh que non lo coneishesse encara. L'a shautat fòrça. T'asseguri qu'ei un òme plan simpatic.

Esteva Arkadievic guardèt eth sòn relòtge.

- Diu mèn, mès des quate e encara me cau tier-li ua visita a Dolgovuchin! Au, se te platz, vene a sopar damb nosati. Non sabes se guaire mos desengustaríem era mia hemna e jo se manquèsses.

Alexei Alexandrovic se didec adiu deth sòn cunhat d'ua forma plan desparièra a coma l'auie rebut.

- T'è prometut vier e vierè, didec tristaments.
- Cre-me que t'ac arregraisqui e demori que non te n'empenairàs, didec Oblonsky arrint.

E, tant que se botaue er abric, balhèt un leugèr copet en cap deth lacai deth sòn cunhat, se metec a arrir e gessec.

- Tàs cinc e de levita! Entenes?, cridèt un còp mès en tot virar-se dera pòrta estant.

IX

Èren mès des cinc e ja èren presents quauqui des convidadi quan arribèc eth patron dera casa. Entrèc damb Sergi Ivanovic Kosnichev e Peszov, qu'en aqueth moment s'auien trapat ena pòrta. Tau que didie Oblonsky, qu'èren es dus representants principaus dera intellectualitat de Moscòu, e ambdús gaudien de fòrça respècte per çò deth sòn caractèr e intelligéncia.

S'estimauen mutuaments, mès èren contraris lèu en tot. Jamès estauen d'acòrd, e non per tånher a desparièrs corrents d'idies, senon precisaments per tier es madeishes. Es enemics deth sòn partit les condiderauen madeish. Mès laguens eth sòn partit cadun auie eth sòn pròpi matís. E coma qu'arren auie mès de mau hèr qu'entener-se en ahèrs lèu abstracti, jamès coïncidien enes sues idies, encara qu'èren avedadi, de temps a, a arrir-se mutuaments, sense emmaliciar-se, der error que cadun consideraue en aute.

Entrauen parlant deth temps, quan Oblosnky les artenhec. En salon i èren ja eth prince Aleksandre Dmitrievic Scherbazky, eth joen Scherbazky, Turozvin, Kitty e Karenin. Esteva Arkadievic observèc de seguit que, sense era sua preséncia, era conversa s'alangorie. Daria Alesandrovna, vestida de seda gris, ère evidentaments preocupada pes mainatges, que minjauen solets en sòn quarto; mès que n'ère sustot pera tardança deth sòn marit, pr'amor qu'era non sabie organizar ben aqueres amassades. Toti èren aqui, sivans era expression deth vielh Prince, tau que gojates de visita, sense compréner eth motiu que les reünie e esdegant-se a cercar paraules entà non demorar-se muds.

Eth bravàs Turozvin se trapaue, e aquerò se vedie en un viraments de uelhs, dehòra deth sòn ambient, e arrie damb es sòns gròssi pòts, guardant a Oblonsky, coma dident-li:

“Vai, òme! M'as hèt a vier en ua societat de sabents... Ja sabes qu'era mia especialitat ei vier a hèr un horrup o vier en Chateau des Fleurs...”

Er ancian Prince caraue, guardant d'arreuelh a Karenin damb es sòn ludents uelhs. Esteva Arkadievic endonvièc que s'auie inventat quauqua paraula que damb era estonèsse ad aqueth personatge qu'entà veder-lo se convidaue ara gent, tau que se tractèsse de minjar esturion.

Kitty guardaue entara pòrta, preocupada per non rogir-se quan campèsse Levin. Eth joen Scherbazky, que non auien presentat a Karenin, sajaue de hèr veir qu'açò l'ère totafèt indiferent.

Karenin, sivans eth costum petersburgués enes minjars a on i auie hemnes, amiaue frac e corbata blanca. Oblonsky comprenec pera sua cara que solet i acodie per complir era

sua paraula, e qu'en tot vier ara amassada ac hège coma eth que complís un déuer penible.

Eth ère, donc, eth que costaue era impression glaciau que senteren es convidadi enquiara arribada der anfitrión.

Esteva Arkadievic en entrar en salon, desencusèc era sua abscéncia en tot afirmar que l'auie retengut un cèrt prince que toti coneishien, qu'ère coma er òme de palha de toti es sòns retards e fautes.

Ara seguida, en un virament de uelhs, presentèc a toti, saiant de restacar a Karenin damb Sergi Kosnichev e començant ua convèrsa sus era russificacion de Polonia qu'en era s'endravèren de ressabuda, madeish que Peszov. Hec un copet de man ena espatla de Turozvin, li gasulhèc quauquarren graciós ena aurelha e se seiguec entre era sua hemna e eth Prince.

Dempús li didec a Kitty qu'estaue plan beròia aqueth dia e presentèc a Karenin e Scherbazky. Tan ben ac auie apraiat, qu'un moment dempús eth salon auie un aire agradiu e es votzes sonauen alègres e esdegades.

Solet mancaue Costantin Levin. Mès era sua manca siguec, encara benefícosa, pr'amor que, en dirigir-se Esteva Arkadievic entara sala de minjar, a on lo trapèc, se n'encuedèc ath còp de qué er *oportó* e eth *xerés* qu'auien portat èren dera casa. Desprès e non de Levé, e manèc qu'eth menaire anèsse ara prèssa entad aquesta casa pr'amor de qué les hessen a vier vins.

- M'è retardat?, preguntèc Levin a Oblonsky, tant que se filauen entath salon.
- Dilhèu ei possible que non te retardes bèth còp?, repliquèc eth sòn amic en tot agarrar-lo deth braç.
- As molti convidadi? Qui son?, preguntèc Levin en tot rogir-se, a maugrat sòn, e trèir-se damb eth gant era nhèu dera sua casqueta de pèth.
- Toti son coneishudi. Que i é Kitty tanben. Vene, te presentarè a Karenin.

A maugrat deth sòn liberalisme, Oblonsky se'n sabie de qué a toti les agradaue conéisher ath sòn cunhat, e plan per açò s'esforçaue en balhar as sòns mielhors amics, en tot presentar-lo-se, un plaser que Levin non ère en aqueri moments en condicions d'apreciar pliaments.

Non auie vist a Kitty, dehòra deth moment que l'aubirèsse en camin d'Erguchovo, dès aquera malerosa net que s'auie trapat damb Vronsky. Ath hons dera sua anna sabie qu'aué la vèrie aciu. Mès, saiant de deféner era libertat des sòns pensaments, persutaue a dider-se ada eth madeish que non ac sabie.

Ara, en saber-se'n de qué, efectiuaments, i ère, sentec tau alegria e tau temor ath còp que se li braquèc era alend e non sabec dider çò que volie.

“Com serà ara? Estarà coma abantes o coma quan la vedí en coche? Serà vertat çò que me didec Daria Alexandrovna?”, pensaue.

- Òc; hètz eth favor de presentar-me a Karenin, arthenec a díder ara fin. E damb pas desesperadaments decidit, se calèc en salon e la vedec.

Kitty non èra ja era gojata d'abantes; non ère era qu'auie vist en coche, senon totafèt desparièra.

Semblaue avergonhada, temerosa, timida, e plan per açò mès beròia encara. Era vedec a Levin en madeish moment qu'entraue en salon. Lo demoraue. S'alegrèc e era sua alegria se trebolèc enquiath tau punt, que i auec un moment, precisaments aqueth que Levin se dirigie entara mestresa dera casa e la tornèc a guardar, qu'ada era madeisha, ada eth e a Dolly, que lesampaue, les semblèc que non podie tier-se e que se meterie a plorar.

Se rogie, s'esblancossic, se tornèc a rogie e se demorèc quieta, damb ua leugèra tremoladèra enes pòts, en tot guardar a Levin. Eth s'apressèc, la saludèc e li sarrèc era man en silenci. Sense aquera tremoladèra enes pòts e aquera umiditat que hègen mès viua era lum des sòns uelhs, era arridalha de Kitty aurie estat lèu tranquilla quan li didec:

- Hè temps que non mos vedem.

E, damb er atreviment dera desesperacion, sarrèc damb era sua man hereda era de Levin.

- Vos a jo, non; mès jo a vos, òc, responec eth, damb un arridolet radiant de goi. Que vos vedí quan venguéetz dès era gara d'Erguchovo.
- Quan?, responec era, estonada.
- Peth camin d'Erguchovo, repliquèc Levin, en tot sénter qu'era felicitat que l'aumplie era amna l'estofaue era votz. Com auie podut associar era idia de quauquarren que non siguesse innocent e pur ad aquera encantadora creatura?

“Òc; semble cèrt çò que me didec Daria Alesandrovna”, pensèc.

Esteua Arkadievic, agarrant-lo deth braç, l'apressèc a Karenin.

- Permetetz-me de presentar-vos, e didec es sòns nòms.
- M'alègri de tornar-vos a veir, didec Alexei Alexandrovic sarrant damb heredor era man de Levin.
- Vos coneishetz?, didec Oblonsky susprenut.
- Qu'auem passat amassa tres ores en tren, aclarèc Levin arrint, mès gessérem d'eth, intrigadi coma d'un balh de masques, aumens jo.

- A!, non me'n sabia, didec Oblonsky, e higeç, senhalant de cap ara sala de minjar. Passatz, se vos platz.

Es òmes passèren en minjador e s'apressèren ena taula des entremèsi, premanida en un cornèr, e qu'en era i auie sies classes de vodka, autrestantes de hormatges, damb curadents d'argent e sense eri, caviar, arencs, consèrves de tota sòrta e plats damb petites lesques de pan francés.

Toti s'esteren ua estona ath dauant dera taula, en tot béuer er aromatic vodka. Era parlòta sus era russificacion de Polonia, entre Kornichev e Karenin, se padeguéc ara demora deth minjar.

Sergi Ivanovic sabie pro ben cambiar ua convèrsa seriosa e de nautada en tot vessar sus era ara imprevista ues gotes de sau atica, çò que hec en aguesta escadença, modificant atau er estat d'animositat des sòns interlocutors.

Alexei Alexandrovic opinaue qu'era russificacion de Polonia solet se poirie hèr mejançant era introduccion de principis superiors per part dera administracion russa. Peszov sostenguie qu'un pòble solet assimile ar aute quan ei mès poblat. Kosnichec arreconeishie ua e ua auta causa, mès damb limitacions. E, quan gessien deth salon, didec, damb un arridolet entà barrar era discussion:

- Entara russificacion de Polonia, sonque i a un miei: méter en mon eth màger nombre possible de mainatges russi. Eth mèn frair e jo agim en aquest sens pejor qu'arrés. Mès vosati, senhors maridadi, e mès que mès vos, senhor Esteva Arkadievic, vos comportatz coma perfècti patriòtes. Guairi hilhs auetz ara?, preguntèc, en tot dirigir-se damb amabla arridalha ath patron dera casa e presentar-li era sua copeta pr'amor de brindar damb eth.

Toti arriren, e Oblonsky mès qu'arrés.

- Òc; aquest qu'ei eth mièlhòr miei, didec mastulhant eth hormatge e vessant un vodka especiau ena copa d'un des convidadi.

Era discussion, efectiuaments, concludic damb aquera trufaria.

- Que non està mau aquest hormatge, didec er anfitrión. Permetetz que vo l'aufrisca. As començat un aute còp a hèr gimnastica?, li didec a Levin, en tot paupar-li damb era sua man quèrra es biceps.

Aquest arric, contreigüec eth braç e, entre es dits d'Esteva Arkadievic se lheuèc ua bonha, redona coma un hormatge, jos era fina tela dera levita deth sòn amic.

- Quini biceps! Ès un Sanson!
- Entà caçar ossi que li cau auer de besonh seguraments ua fòrça pòc comuna, didec Karenin, qu'auie ua idia fòrça vaga sus era caça, tant que chaupaue pan damb hormatge, trincant, en hè'c, era lesca, prima coma ua tarabastèla.

Levin arric.

- Deguna. Ath contrari. Enquia e tot un mainatge pòt aucir un os, didec.

E, en tot hèr ua leugèra salutacion, deishèc pas as hemnes, que s'apressauen entara taula pr'amor de cuélher es entrelescades.

- M'an dit qu'auetz aucit un os, didec Kitty, saiant en vaganaut de punchar damb ua forquilha un misharnon lis e revèl, e secodint es dentèles qu'entre eres brilhaue era sua man blanca. I a ossi ena vòstta propietat?, higeç, en tot virar a mieges eth sòn beròi capet e arrint.

Per çò que semble, non auie arren d'extraordinari en çò qu'auie dit, mès quin inexplicable significat bohaue en eth en cada son e cada movement des sòns pòts, des sòns uelhs, dera sua man, en parlar! Qu'auie en eri ua suplica de qué la perdonèsse, de confiança en eth, amorassa, ua amorassa doça e timida, prometuda esperança... e amor, un amor que lo negaue de felicitat.

- Non. È anat ena província de Tver. En viatge de tornada trapè en tren ath vòste cunhat, o mielhòr dit, eth cunhat deth vòste cunhat. Siguec un encontre divertit.

E condèc animadaments, en tot divertir-la fòrça, que, dempús de non auer clucat un uelh en tota era net, se calèc en departament de Karenin jargat damb era pelissa de pèth de oelha.

- Ath contrari der arrepervèri, eth revisor, en veir era mia vestimenta, sagèc d'empachar-me eth pas, mès comencè a deishar anar quauques expressions fòrtes...Tanben vos, didec Levin en tot dirigir-se a Karenin, qu'eth sòn nòm auie desbrenbat, voléretz ara prumeria hèr-me enlà, en tot jutjar-me pera mia pelissa de pèth d'anhèth. Mès dempús intervenguéretz a favor mèn e vos ac arregrai prigondaments.
- En generau, es drets des viatjaires sus es sèti, que son pòc concrets, repliquèc Alexei Alexandrovic tant que se netejaue es dits damb eth mocador.
- Jo notaua que vos èretz indecís respècte a jo, didec Levin, arrint bravassaments. Per aquerò m'esdegué a començar ua convèrsa culta entà sajar d'esfaçar er aspècte dera mia jarga.

Sergi Ivanovic, que parlaue damb era mestressa e seguie d'aurelha a mieges ath sòn frair, lo guardèc de reuelh.

“Qué li deu passar? A era mina d'un trionfaire”, pensèc. Ignoraue que Levin sentie coma se li creishessent es ales. Sabie que Kitty entenie es sues paraules e qu'entener-les la vantaue, e aquerò lo shurlaue completaments. Li semblaue que non solet en aquera sala senon en tot eth mon, non existien que dus èssers: eth, qu'auie artenhut ara dauant d'eth madeish ua grana transcendéncia, e era. Se sentie a ua tau nautada que li venguien

vertiges. E ath dejós, plan ath dejós, li semblaue veir ad aqueri simpatics e bondadosi amics: es Karenin, es Oblonsky e toti es auti...

D'ua manèra naturau, sense encuedar-se'n, sense guardar-les, coma se non i auesse cap aute lòc a on plaçar-les, Estevan Arkadievic hec sèir a Kitty e a Levin era un ath costat der aute ena taula.

- Que pòs sèir aciu, li didec a Levin.

Eth repaish siguec tan bon coma era vaishèra, qu'Oblonsky n'ère fòrça estacat. Era sopa *Marie-Luise* resultèc excellenta, es petiti pastissi, que se des.heiguien ena boca coma era aigua, non les calie cap repotèc. Dus lacais e Matèu, damb corbates blanques, mestrauen vins e minjars sense que se hessen a notar a penes, adreits e silenciosaments. S'eth repaish siguec bon en aspècte materiau, que non siguec peyor en aspècte espirituau. Era convèrsa, ja generalizada, ja parciau, non cessaue. Ara fin deth repaish, es òmes se lheuèren dera taula sense deishar de parlar, e autanplan Karenin s'encoratgèc.

X

A Peszov li shautaue amiar es sòns rasonaments enquiara darrèra conseqüència, e non se demorèc content damb es darrères paraules de Sergi Ivanovic, mès que mès pr'amor que comprenie era manca de soliditat dera sua pròpia opinion.

- En cap moment è volut referir-me exclusiuaments, didec tant qu'agarraue era sua copa e se dirigie entà Karenin, ara densitat de poblacion coma miei entara assimilacion d'un pòble, senon tanben ara superioritat de principis.
- A jo me semble qu'ei çò de madeish, repliquèc, tot doç e sense interès eth sòn interlocutor. Ena mia pensada, un pòble solet pòt influir sus un aute quan tie un desvolopament superior, e en aqueth cas...
- Mès, en qué s'està aquest desvolopament superior?, interrompec Peszov, que tostemp se precipitaue en parlar e botaue tota era sua amna en çò que didie. Entre anglesi, francesi e alemans, qui a un desvolopament superior? Qui poirie assimilar as auie? Eth Rhin ei afrancesat e es alemans, totun, non son inferiors. Que li cau auer un aute principi!, sorrisclic.
- Me pensi qu'era influéncia depen tostemp dera màger cultura, responec Karenin arroncilhant leugèraments es celhes.
- E en qué se nòten es senhaus dera cultura?, preguntèc Peszov.
- Ena mia pensada que son fòrça coneishudes, repliquèc Alexei Alexandrovic.
- Pensatz, efectiuaments, que son plan ben coneishudes?, intervenguec Sergi Ivanovic arrint damb fina ironia. Ara s'admet quera vertadera cultura li cau èster classica; mès que i a fòrça discussion ath respècte, e non podem remir qu'eth camp opausat tie solids arguments ath sòn favor.
- Vos, Sergi Ivanovic, ètz partidari dera cultura classica...? permetetz-me que vos mèstra vin nere, didec Esteva Arkadievic.
- Non expausi era mia pensada en favor de cap des dues cultures, didec Sergi Ivanovic, arrint condescendent, tau que si parlèsse damb un mainatge, e presentant era sua copa. Jo digui solet qu'ambdues parts aufrissen solids arguments, contunhèc, en tot dirigir-se a Karenin. Pera mia formacion, que sò classic, mès en aquesta discussion que non trapi lòc entà jo. Non veigui rasons de pes qu'expliquen era superioritat des classics sus es realistes.

- Es sciéncias naturaus tien tanben ua influéncia pedagogica-formatiua, hígec Peszov. Per exemple: era astronomia, era botanica, era zoologia, damb es sòns sistèmes de leis generaus.
- Non i sò d'acòrd, responec Alexei Alexandrovic. Opini que non ei possible remir qu'eth simple procès der estudi des manifestacions idiomatiques influís en desenvolopament espiituau. Tanpòc se pòt remir qu'era influéncia des escrivans classics ei ena sua màger part morau, tant que, malerosaments, ar enshament des sciéncias naturaus se hígen nociues e erronès doctrines que bastissen era plaga dera nòsta epòca.

Sergi Ivanovic anaue a allegar quauquarren, mès Peszov s'auancèc, parlant damb era sua prigonda votz de baish, e comencèc a demostrar guaire enganhada ère aquera opinion. Sergi Ivanovic demoraue pacientaments eth moment de poder parlar, damb ua evidentata expression de capitada en sòn ròstre.

- Mès, didec a tot darrèr, arrint de nauèth damb fina ironia e dirigint-se entà Karenin, mos ei impossible remir qu'ei de mau hèr pesar tot çò qu'en per e en contra d'aguestes sciéncias se pòt díder. Era qüestion d'a quina des dues educacions li cau balhar preferéncia non aurie estat resolvuda tant aisidaments e definitiuaments se deth cant dera formacion classica non trapèssen er argument que vietz, vos, d'expausar. Er auantatge morau, *disons le mot*, dera influéncia antiniilista.
- Plan que òc.
- De non aufrir aquest auantatge antiniilista es sciéncias classiques, qu'auríem pesat e pensat mès, didec Sergi Ivanovic, totemp damb eth sòn fin arridolet, e auríem deishat qu'ua e auta tendéncia se desenvolpèssen liuraments. Mès ara mo'n sabem de qué es gachets dera educacion classica contien ua fòrça guaridoira contra eth niilisme e per aquerò les receptam damb tota seguretat as nòsti pacients. E, s'en realitat non auessen tau poder terapeutiç?, concludic, en tot híger d'aguesta sòrta ara parlòta era sua auedada dòsi de sau atica.

Quan Kosnichev mentèc es gachets, toti arriren e, mès naut e alègraments que toti, Torozvin, que demoraue dèr era prumeria era part divertida dera convèrsa.

Esteva Arkadievic ac auie endonviat en convidar a Peszov, pr'amor que, gràcies ada eth, era convèrsa sus tèmes de nautada non cessèc un moment. A penes Sergi Ivanovic auec talhat damb era sua trufaria era convèrsa, ja Peszov abordaue un aute tèma.

- Ne tansevolhe podem èster segurs de qué aquestes siguen es opinions deth Gornvèrn, didie ara. Eth Gornvèrn probablaments se guide pera opinion generau, en tot èster indiferent ara eficàcia des mesures que tie. Atau, per exemple, era qüestion dera instruccion femenina sòl èster considerada coma damnatjosa e, ça que la, eth Gornvèrn daurís escòles e universitats entara hemna.

E era convèrsa venguec ara prèssa entath tèma dera educacion femenina.

Alexei Alexandrovic hec a veir que generauments se confonie era educacion femenina damb era qüestion dera libertat dera hemna, e que solet en aguest sens podie considerar-se damnatjosa.

- Jo pensi, ath contrari, qu'ambdues qüestions s'estàn indissolublaments junhudes, didec Peszov. Qu'ei un cercle viciós. Era hemna non a drets pera insuficiència dera sua formacion, e era sua insuficiència dera formacion vie dera sua manca de drets. Non desbrembem qu'era esclavitud dera hemna ei quauquarren tant arraizat e ancian que soent non volem comprèner er abisme que mos dessepare d'eres.
- Didetz drets, repliquèc Sergi Ivanovic, que demoraue que Peszov carèsse. Drets a ocupar lòcs de jurats, vocaus, bailes, foncionaris e membres deth Parlament?
- Plan que òc.
- Coma ua rara excepcion se pòt adméter era possibilitat de qué es hemnes ocupen taus lòcs, mès me pensi que vos l'auetz balhat ara expression un sens massa ample en dider-ne “drets”. Que serie mès just dider-ne “obligacions”. Toti seratz cossent damb jo que quan èm jurats, vocaus o telegrafistes, credem que complim ua obligacion. Plan per açò ei mès just díder qu'es hemnes sagen de complir déuers, e an rason. En aguest sens, mos cau simpatizar damb eth sòn desir d'ajudar ar òme en sòn trabalh.
- Me semble fòrça just, confirmèc Alexei Alexandrovic. Era qüestion s'està, ena mia pensada, en saber se seràn capables de complir damb aguesti déurs.
- Sò solide fòrça que seràn capables de hè'c quan era instruccion s'estene entre eres, tau que ja ac vedem, opinèc Oblonsky.
- E era senténcia?, s'ahigec er ancian Prince, que hège temps qu'escotaue, campant damb es sòns uelhs ludents e petiti, plei d'ironia. Que m'ei parièr repeti'c en preséncia des mies hilhes: “Era hemna ei un animau de peus longui e...”
- Quauquarren atau se didie des neri abantes d'emancipar-se, didec, emmaliciat, Peszov.
- Dera mia part trapi fòrça estranh qu'es hemnes cèrquen naues obligacions, manifestèc Sergi Ivanovic, mentre vedem que, malerosaments, es òmes hugen d'eres.
- Es obligacions compòrten drets. Es hemnes cèrquen autoritat, sòs, aunors, repliquèc Peszov.
- Qu'ei coma se jo cerquèssa un lòc de hilhuquèra e m'ofensèsse que se me remisse, tant qu'as hemnes les paguen per aquerò, didec er ancian Prince.

Turozvin s'estarnèc d'arrir e Sergi Ivanovic se planhèc de non auer auut eth aquera pensada.

Autanplan Karenin arric.

- Òc, mès un òme non pòt balhar era popa, responec Peszov, tant que ua hemna...
- Perdon, un anglés que viatjaue en un vapor artenhec aleitar eth madeish ath sòn hilh, repliquèc eth prince Scherbazky, en tot permeter-se era libertat a maugrat d'èster presentes es sues hilhes.
- Donques que poirà auer tantes hemnes foncionàries coma anglesi coma aguest, talhèc Sergi Ivanovic.
- E qué li cau hèr a un joen sense familia?, intervenguec Esteva Arkadievic, balhant empara a Peszov ena sua defensa dera hemna, en bremsar-se'n dera Chibisova, qu'en era pensaue ara de contunh.
- Se s'estudièsse ben era vida d'aguesta joena, se veirie que seguraments auie abandonat ara sua familia o ara des sòns parents, a on sens dobeste aurie auut era possibilitat de trapar un trabalh avient entàs hemnes, s'ahigec de suspresa Dolly, solide endonviant en quina joena pensaue eth sòn marit.
- Nosati defenem eth principi, er ideau, alleguèc Peszov, damb era sua sonora votz de baish. Era hemna que vò auer eth dret a èster independenta e culta, e se sent oprimida e aclapada damb era idia de qué açò non ei possible.
- E jo me senti oprimit e aclapat pera idia de qué non m'accèpten coma hilhuquèra en orfanelat, persutèc er ancian Prince, damb grana alegria de Turovzin, que, ena sua arridalha, deishèc quèir un gròs espargue ena saussa.

XI

Toti participauen ena convèrsa generau exceptat de Kitty e Levin.

Aguest, ara prumeria, quan se parlèc dera influéncia d'un pòble sus un aute, pensèc que poirie opinar sus eth tèma. Màs aqueres idies, qu'abantes li semblauen de tanta importància, s'esguitlauen ara coma un sòmni peth sòn cervèth sense desvelhar en eth eth mendre interès. Autanplan li semblèc estonant que parlèssen tant de çò qu'ad arrés l'interessaue.

Kitty, ath sòn torn, trapaue interessant normauments era qüestion des drets femenins. Be i auie pensat en aquerò, en tot rebrembar ara sua amiga der estrangèr, Varenhka, e era sua penibla dependéncia, e be auie discutit er ahèr damb era sua fraia!

Mès ara tot aquerò l'ère parièr. Parlaue damb Levin, o mielhor dit, non parlaue; solet tenguie damb eth ua sòrta de misteriosa comunicacion que cada viatge les apressaue mès, desvelhant en ambdús un sentiment de gaujosa incertitud dauant eth mon desconeishut qu'èren a mand d'entrar.

En iniciar era sua convèrsa, Levin, contestant a Kitty, li didec que l'auie vist est an passat en coche quan eth tornaue entà casa peth camin reiau, en vier des prètzhèts deth camp.

- Ère fòrça lèu. Vos dilhèu venguíetz de desvelhar-vos. Era vòsta mair dormie en cornèr deth coche. Eth maitin ère esplendid. E jo anaua peth camin pensant: “Qui deu vier en aqueth coche de quate shivaus?”. Eth coche passèc damb un alègre trinhonar de cascavèls, e jo vedí per un instant eth sòn ròstre ena hiestreta, e era sua man, qu'estacaue es puntes des laci dera vòsta còfa, tant que vos, seiguda, semblàuetz pensar en quauquarren... condaue Levin, arrint. Guaire auria balhat entà saber-me'n de çò que pensàuetz! Ère quauquarren important?

“Dilhèu èra esperluada!”, pensèc Kitty. Mès en veir era embelinada arridalha qu'aqueri rebrembes desvelhauen en Levin, comprenec qu'er efècte costat non podie auer estat mau. Se rogie e arric alègraments.

- Vos asseguri que non me'n brembi.
- Guaire a gust arrís Tuozvin!, exclamèc Levin, en veir es umidi uelhs e eth còs tremolós d'arrir deth mentat.
- Hè molt que lo coneishetz?, preguntèc Kitty.
- Qui non lo coneish!

- Me semble que lo consideratz ua mala persona.
- Non, que non ei aquerò; lo considèri solet un miserable.
- Non ei cèrt. Vos proïbisqui que pensetz açò d'eth!, didec Kitty. Jo tanben m'ac pensaua abantes; mès qu'ei un òme plan simpatic e brave. Qu'a un còr d'aur.
- Com vo'n sabetz deth sòn còr?
- Qu'èm fòrça amics sòns. Lo coneishi pro ben. Er iuèrn passat, pòc dempús de qué... vos siguéssetz ena nòsta casa, didec Kitty damb un arridolet colpable, mès ath còp fidada, Dolly auèc a toti es mainatges malauts d'escarlatina. Bèth dia Turovzin passèc pera sua casa. E sentec tanta pietat per Dolly, que se demorèc aqui pendent tres setmanes en tot tier compde coma ua mainadèra as petits, didec en votz baisha.

E en tot inclinar-se entara sua fraia, higeç:

- Li condi a Constantin Dmitrievic çò que hec Turovzin quan sigueren es mainatges malauts d'escarlatina.
- Qu'ei un òme extraordinàriaments brave, repliquèc Dolly guardant damb un doç arrir a Turovzin, que comprenec que parlauen d'eth.

Levin lo guardèc ath sòn torn, sense poder explicar-se se com ère possible que non se n'auesse encuedat abantes des qualitats d'aguest òme.

- Desencusatz-me, desencusatz-me; non tornarè a pensar mau d'arrés, didec, alègre e sinceraments, en tot exprimir çò que sentie reauments en aqueth moment.

XII

Ena convèrsa que s'auie iniciat sus es drets dera hemna, surgentauen punts delicadi, restacadi ara disparitat qu'existie entre es conjonchs en matrimòni, quèstions qu'èren de mau hèr tractar-les en preséncia des senhores. Peszov, pendent eth repaish toquèc mès d'un viatge aqueri punts, mès Sergi Ivanovic e Esteva Arkadievic desvièren totemp damb fòrça suenh era convèrsa.

Quan se lheuèren dera taula e es senhores gesseran deth minjador, Peszov non les seguic e se dirigic entà Karenin pr'amor d'expausar-li eth motiu essenciau d'aquera disparitat, que s'estaue, sivans eth, qu'enes infidelitats de marit e hemna se castiguen de manèra desparièra per lei e pera opinion publica.

Esteva Arkadievic s'apressèc ath mès córrer ath sòn cunhat entà aufrir-li tabac.

- Non humi cap, responec Karenin tot doç.
- Me pensi qu'es bases d'aguesta opinion estàn ena essencia madeisha des causes, didec.

E sagèc de passar entath salon, mès en aqueth moment Turovzin li parlèc inesperadaments.

- Vo'n sabetz de çò de Prianichnicov?, preguntèc, en tot senter-se ja encoratjat peth champanhaentà trincar eth silenci que s'estaue hège ua estona. M'an condat, higeç, arrint bravaments damb es sòns pòts umidi e ròis e dirigint-se a Karenin, coma eth convidat de mès respècte, que Vasia Prianichnicov s'a batut en Tver damb Kritsky e l'a aucit.

Oblonskyampaue que, atau coma toti es còps van entath dit nafrat, aué tot anaue a parar entath mau punt de Karenin. Sagèc d'amiar-lo entà dehòra, mès eth sòn cunhat preguntèc:

- Per qué s'a batut Prianichnicov?
- Per tòrt dera sua hemna. Se comportèc coma un òme! Desfisèc ar aute e l'aucic.
- A!, gasulhèc Alexei Alexandrovic. E arcant es celhes passèc entath salon.
- M'alègri de qué ajatz vengut aué, didec Dolly, que lo trapèc ena petita anticramba deth costat. Que voi parlar-vos. Sem-mos aciu.

Karenin totemp damb aquera expression indiferenta que li balhauen es sues celhes arcades, arric e se seiguec ath cant de Daria Alexandrovna.

- Plan ben, didec, pr'amor que precisaments volia demanar-vos perdon per non auer-vos visitat abantes e dider-me adiu de vos. Me'n vau de viatge deman.

Dolly credie ena innocéncia d'Anna e ena sua cara esblancossida s'endonviaue qu'ère irritada contra aqueth òme hered e indiferent que damb tanta tranquillitat anaue a costar era roïna dera sua innocenta cunhada.

- Alexei Alexandrovic, didec, damb desesperada decision en tot guardar-lo enes uelhs. Vos è demanat per Anna e non m'auetz responut. Com li va?
- Me pensi que ben, Daria Alexandrovna, contestèc Karenin sense guardar-la.
- Desencusatz-me, Alexei Alexandrovic. Que non è eth dret a... Mès estimi e respècti a Anna coma a ua fraia. Vos demani... vos demani que me digatz çò que s'a passat entre vosati. De qué l'acusatz?

Karenin arroncilhèc es celhes, cluquèc es uelhs e joquèc eth cap.

- Supausi qu'eth vòste marit vos aurà explicat es motius que voi cambiar es mies relacions damb Anna Arkadievna, didec, tostemp sense guardar a Dolly, e tachant es uelhs, sense voler, en joen Scherbazky, que passaue peth salon.
- Non creigui, non posqui creir que..., prononcièc Dolly en tot júnher es sues mans uassudes en un gèst energic. Aciu mos shordaràn. Vietz en aute quarto, se vos platz, didec, en tot lleuar-se e botant era man ena manja de Karenin.

Era emocion de Dolly influic en Alexei Alexandrovic. En tot lleuar-se, la seguic somesaments entath quarto d'estudi des mainatges.

Se seigueren dauant era taula caperada per un cubertaula rosigat pertot pes cotelons.

- Non m'ac creigui, non m'ac creigui, persutèc Dolly, sajant de fixar era guardada fugidissa de Karenin.
- Qu'ei impossible non creir enes hèts, Daria Alexandrovna, responec Alexei Alexandrovic, en tot soslinhar era paraula “hèts”.
- Qué vos a hèt? Qué a hèt Anna, preguntèc Dolly.
- Desbrembar es sòns déuers e tradir ath sòn marit. Qu'ei aquerò qu'a hèt.
- Ei impossible! Vos auratz enganhat!, didec Dolly clucant es uelhs e hènt-se a vier es mans enes possi.

Karenin arric heredaments, solet damb es pòts, en tot voler provar a Dolly e ada eth madeish era fermetat dera sua conviccion; mès aquera cauda defensa dera sua hemna, encara que non lo hège trantalhar, daurie de nauèth era herida dera sua amna, e gessec de parlar damb grana excitacion.

- Qu'ei impossible enganhar-se quan era pròpia hemna l'ac cohèsse ath marit, en tot híger qu'es ueit ans de vida maridau e eth hilh, qu'an estat un error, e que desire començar ua naua vida, concludic energicaments, hent en parlar un bronit nasau.
- Me resulte impossible, non ac posqui creir,...Anna e eth vici amassa! Ò!
- Daria Alexandrovna, didec Karenin, guardant, ara de cara, eth ròstre bondadós e esmoigut de Dolly e en sénter qu'era sua lengua aquerie mès libertat, qu'auria balhat quinsevolh causa entà poder seguir dobtant. Tant que dobtava patia, mès non tant coma ara. Quan dobtava, auia esperances. Ara ja non demori; e, a maugrat de tot, naui dobtas s'an hijut as qu'auia e è arribat a auer en òdi ath mèn hilh, a voler autanplan pensar que non ei mèn. Que sò fòrça malerós.

Qu'ère sobrer de didèc. Dolly ac compreneç tanlèu Karenin la guardèc ena cara. Sentec pietat d'eth e era sua fe en Anna trantalhèc.

- Qu'ei orrible, orrible! E ei verat que vos auetz decidit peth divòrci?
- Sò decidit entad aguest recurs extrèm. Non posqui hèr ua auta causa.
- Que non podetz hèr ua auta causa! Que non podetz her-la, gasulhèc era, damb lèrmes enes uelhs.
- Çò de terrible d'aguest malastre ei que non se posque, coma en d'audi casi, autanplan era mòrt, sostier era crotz. Aciu que cau obrar, didec eth, endonviant eth pensament de Dolly. Que cau gèsser dera situacion umilianta que lo boten a un. Ei impossible compartir damb un aute...
- Compreni, compreni ben, repliquèc Dolly baishant es uelhs. E carèc, pensant en era madeisha, enes sòns dolors familhars. Mès, de ressabuda, damb un gèst energic, lheuèc eth cap e junhec es mans en tot implorar-li. Escotatz: qu'ètz vos crestian. Pensatz en era. Qué serà d'Anna se l'abandonatz?
- Ya ac è pensat, e fòrça, Daria Alexandrovna, didec Karenin, qu'eth sòn ròstre s'auie curbit de taques vermelhas e qu'es sòns uelhs trebles la guardauen de cara. Dolly ara l'auie pietat. Ac hi dempús de qué era madeisha m'auesse anonciat eth mèn desaunor. Ac deishè tot tau qu'ère, li balhè era possibilitat d'esmendar-se, de salvar es aparences, contunhèc, exaltant-se. Qu'ei possible salvar ath que non vò perder-se, mès s'ua natura ei tant viciosa e ei tant apoiridida que enquia era madeisha perdicion li semble ua sauvacion, se qué se pòt hèr?
- Tot, mens divorciar-vos.
- Qué ei tot?
- Qu'ei orrible! Anna non serà era esposa d'arrés. Se perderà!

- E qué posqui hèr?, repliquèc Alexei Alexandrovic en tot l'heuar es celhes e es espatles.

E eth rebrembe dera darrèra falta dera sua hemna l'irritèc tant que recuperèc era sua heredor deth principi dera convèrsa.

- Vos arregraïsqi fòrça era vòsta simpatia, mès me cau partir, didec en tot l'heuar-se.
- Demoratz. Non deuetz costar era perdicion d'Anna. Voi parlar-vos de jo madeisha. Me maridè e eth mèn marit m'enganhaue. Emmaliciada e gelosa volí abandonà'c tot, anar-me'n... Mès recuperè eth bon sens... e sabetz se qui me sauvèc?. Era pròpia Anna. Ara ja vedetz: vau viuent, es mainatges creishen, eth mèn marit torne en larèr, arreconeish era sua falta, ei cada còp mielhor, e jo... È perdonat e vos auetz de perdonar tanben.

Karenin l'escotaue, mès aqueres paraules non desvelhauen en eth cap de resson. Ena sua amna pujaue de nauèth era ira deth dia que resolvec divorciar-se. Se remetec. E sorrisclic damb votz fòrta e vibranta:

- Non voi ne posqui perdonar-la; ac consideri injust. Ac è hèt tot per aguesta hemna e era ac a caushigat tot ena hanga, en aguesta hanga qu'ei er element naturau dera sua amna. Non sò dolent. Non è auut en òdi ad arrés jamès, mès ada era l'è en òdi damb tota era mia amna, e er òdi immens que l'è per tot eth mau que m'a costat m'empedís perdonar-la, concludic, damb era votz estofada per un somic de colèra.
- Estimatz as que vos àn en òdi, gasulhèc Dolly timidaments.

Karenin arric damb mensprètz. Se'n sabie dera maxima hège temps, mès sabie que non convenie ath sòn cas.

- Podem plan ben estimar as que mos an en òdi, mès as que nosati auem en òdi non. Perdonatz-me per auer-vos costat aguest patiment. Cada un que n'è pro damb es sues pròpies penes.

E, arrecaptant eth domeni d'eth madeish, Alexei Alexandrovic se didec adiu tranquillaments e partic.

XIII

En l'heuar-se dera taula, Levin, se prepausaue seguir a Kitty entath salon, mès cranhie qu'era se shordèsse per hestejar-la tant ostensiblaments.

Se demorèc, donc, en rondèu des òmes, en tot intervier ena convèrsa generau e, sense tachar era guardada en Kitty, seguie es sòn movements, es sues guardades e eth lòc qu'ocupauè en salon.

Ara, sense cap d'esfòrç, complie era promesa que l'auie hèt de non pensar mau d'arrès e estimar tostemp a toti.

Era convèrsa s'estèc sus era comunautat russa, que Peszov vedie un principi particular que cridaue eth principi deth còr. Levin non ère cossent damb eth ne damb sa frair, que, sivans era sua manèra de pensar, admetie e non admetie era comunautat russa. Mès Levin parlaue damb eri damb era intencion d'apropar-les e padegar es sues diferéncies. Non l'interessauè bric çò que les didie, e mens encara çò que didien eri, e solet volie que se sentessen toti a gust e satisfèti.

En aqueth moment, ua soleta causa li semblaue importanta. E aquera causa s'estaue ath principi en salon e dempús comencèc a apressar-se e s'arturèc ena pòrta. Levin, d'esquia, sentec ua guardada e un arridolet dirigidí ada eth e non podec passar-se'n de virar-se. Kitty èren en lumedar, damb Scherbazky, e lo guardaue.

- Me pensaua qu'anàuetz entath piano, didec Levin en tot apropar-se. Era musica ei çò que trapi mens en pòble.
- Non. Que vos venguíem a cercar, responec Kitty dirigint-li un arridolet. Quini talents de discutir! Non van a convencer-se jamès es uns as auti...

Ei vertat, repliquèc Levin. Era majoritat des viatges se discutís solet pr'amor que non se compren çò que vò díder er antagonista d'un.

Levin solie observar qu'enes discussions entre òmes intelligents, dempús de grani esfòrci e d'enòrma quantitat de subtilitats dialectiques e de paraules, es interlocutors arribauen ena conclusion de qué s'esforçauen a demostrar-se mutuauments çò que sabien ja dèrs era prumeria. Vedie tanben qu'eth motiu des discussions ère tostemp que les shautauè diferents causes e non ac volien reconéisher entà non èster vençuts en debat.

Levin, a viatges, quan discutie, s'endonviaue de pic çò que shautauè ar adversari, començaue tanben eth a vedèc damb gust, se junhie ara sua opinion e totes es demostracions èren en bades. Mès en d'autes escadences se passaue çò de contrari.

Expausaue es sues convicccions qu'entara sua defensa endonviaue arguments e, s'acertaue a explicar-les ben e sinceraments, er antogoniste se convencie e abandonaue era discussion. Qu'ère çò que l'auie volut díder a Kitty.

Era arroncilhèc es celhes en tot sajar de compréner. Mès a penes eth inicièc era explicacion, Kitty vedec clar çò que volie díder.

- Plan. Qu'ei de besonh saber çò que sostie eth competidor, çò que li shaute, e alavetz ei possible...

Auie endonviat e exprimit eth pensament tan mau expausat per Levin, qu'arric alègraments en entener-la. Ère susprenent aquera transicion der eloqüent debat entre Peszov e sa frair e aguesta laconica manèra d'expausar, lèu sense paraules, es idies mès complicades.

Scherbazky se desseparèc d'eri. Kitty en tot apressar-se ara taula de jòc, qu'ère desplegada, se seiguec e comencèc a diboishar damb greda cercles sus eth nau tapís verd.

Tornèren ara convèrsa iniciada pendent eth repaish sus era libertat e ocupacions dera hemna. Levin coïncidie damb Dolly qu'ua joena celebrària podie trapar trabalh femenin ena familha. E aquerò l'ac confirmaue eth hèt de qué cap casa pòt passar-se'n d'ua ajudanta; que tota familha, prauba o rica, a besonh d'ua mainadera, sigue damb sodada, sigue bèra parenta.

- Non, didec Kitty, rogint-se, mès campant encara mès fixaments a Levin, damb es sòns uelhs sincèrs. Ua joena se pòt trapar ena situacion de non poder víuer damb era familha, d'èster menspredada, e alavetz...

Eth comprenec çò que s'amagaue darrèr aguestes paraules.

- Òc, didec, qu'auetz rason, òc, òc...

E n'auèc pro d'endonviar çò que s'amagaue darrèr aqueres paraules: era pòur a demorar-se celibatària, era umiliacion... entà compréner de seguit era vertat qu'auie sostengut Peszov pendent eth repaish sus era libertat dera hemna. Estimaue a Kitty e per aquera umiliacion endonvièc ara imprevista çò que se passaue en sòn còr, e rectificquèc sense trantalhar es sues opinions.

Se hec un silenci. Kitty contunhaue diboishant sus era taula, es sòs uelhs ludien damb doçor e Levin sentie qu'era felicitat lo negaue cada còp mès.

- Ò!, qu'è enlordit tota era taula, exclamèc Kitty.

E, deishada de cornèr era greda, hec senhau de lheuar-se.

“Serà possible que me dèishe solet?”, se demanèc Levin, espaurit. E, agarrant era greda, se seiguec ena taula e didec:

- Demoratz. Hè temps que volia preguntar-vos ua causa.

La guardaue enes uelhs, amorassants, encara que leugèraments espauridi.

- Plan, demanatz, repliquèc Kitty.

- Guardatz, didec eth, e comencèc a escriuer es letres següentes: c, u, m, d, n, p, s, s, r, a, e, o, a, s. Agustes letres significauen: "Quan vos me didéretz: non pòt èster, vos referiètz a alavetz o a tostep?"

Que semblaue impossible qu'era podesse desnishar eth significat d'aqueres letres; mès eth la guardèc de tau manèra coma s'era sua vida depenese de qué Kitty les comprenesse.

Era joena lo campèc damb gravetat, joquèc eth cap, arroncilhant-lo, e examinèc es letres. De quan en quan lo guardaue coma preguntant-li: "Ei çò que me pensi?"

- Compreni, didec, ara fin, en tot rogir-se.
- Sabetz quina paraula ei aguesta?, preguntèc eth, en tot senhalar era s, que damb era indicaue "tostemp", que significaue era fin des sues esperances.
- Signifique "tostemp", responec Kitty; mès non ei atau.

Levin esfacèc ara prèssa çò d'escrit, aufric era greda ara joena e se lheuèc. Era escriuec agustes letres: e, n, p, d, o, c.

Dolly se consolèc totauments deth dolor que li costèsse era convèrsa damb Karenin en veir es figures de Kitty e Levin: era, damb era greda ena man, guardant-lo damb un arridolet, temerosa e erosa, e Levin inclinat sus era taula, e guardant damb uelhs alugadi, ja era taula, ja ara gojata.

De ressabuda eth ròstre de Levin s'illuminèc: ac auie comprenut. Es letres significauen: "alavetz non podia díder ua auta causa".

La campèc interrogatiu e timid.

- Solet alavetz?, preguntèc.
- Òc, responec er arridolet de Kitty.
- E a...ara?
- Liegetz. Vos diderè çò que voleria, que voleria damb tota era mia amna...

E escriuec: q, u, o, l, q, p, que signifie: "que vo'n desbrembèssetz de çò que se passèc".

Levin agarrèc era greda damb es sòns regdes e tremolosi dits, e era emocion li hec a trincar era barreta de greda. Dempús escriuec es iniciaus dera següenta frasa: "Que non è arren que desbrembar ne perdonar e non è deishat jamès d'estimar-vos".

Kitty lo guardèc damb ua extatica arridalha.

- Ac è comprenut, didec.

Levin se seiguec e escriuec ua longa frasa en iniciaus. Kitty lo comprenec tot e, sense demanar-li confirmacion, agarrèc era greda e li responec immediataments.

Pendent ua longa estona Levin non podec endonviar çò qu'era li volie díder e de quan en quan la guardaue enes uelhs. Era felicitat que sentie negaue era sua ment. Li siguec impossible trapar es paraules que corresponien as iniciaus de Kitty, mès enes beròis e radiants uelhs dera joena liegec tot çò que volie saber.

Alavetz escriuec solet tres letres. Abantes que venguesse de escriuer-les, Kitty, agarrant-li era man de Levin, li hec botar era responsa: “Òc”.

- Ètz vos jogant ath *secrétaire*?, preguntèc er ancian prince Scherbazky, en tot apressar-se ada eri. Anem, Kitty, se non, vieram damb retard en teatre.

Levin se lheuèc e acompanhèc a Kitty enquiara pòrta.

Ena sua convèrsa s'auie dit tot: qu'era l'estimaue e que diderie as sòns pairs que Levin vierie a tier-les ua visita ath londeman.

XIV

En gesser Kitty, Levin, solet, sentec ena abséncia dera joena tau inquietud e tan viu desir de qué arribesse çò de mès lèu possible eth dia a vier, qu'en eth tornarie a veder-la e amassar-se damb era entà tostemp, qu'es catorze ores que lo desseparauen d'aqueth moment l'aupliren de temor. Qu'auie besonh d'èster damb quauquarrés, parlar, non senter-se solet, enganhar ath temps. Er interlocutor mès agradiu entada eth aurie estat Oblonsky, mès aguest l'afirmaue que li calie vier en ua reünion, encara qu'en realitat anaue entath balh. Levin auec temps, totun, de dider-li qu'ère erós, que l'apreciaue fòrça e que jamès desbrembarie çò qu'auie hèt per eth. Era guardada e er arridolet deth sòn amic l'amuishèren qu'aguest auie comprenut perfèctaments er estat dera sua amna.

- Qué? Ja non ei pròche eth moment de morir-se?, preguntèc Esteva Arkadievic damb amabla ironia, en tot sarrar-li era man a Levin.
- Noooooon!, repliquèc aguest.

En dider-se adiu d'eth, tanben Dolly lo felicitèc, dident-li:

- Sò erosa de qué vos ajatz tornat a veir damb Kitty. Non mos cau desbrembar as ancians amics...

A Levin lèu lo shordèren es paraules de Daria Alexandrovna, que non podie comprèner en quin naut e inaccessible lòc plaçaue eth aqueth eveniment, donques que gausaue mentar en aqueri moments eth passat.

Levin se didec adiu d'eri e, pr'amor de non demorar-se solet, se n'anèc damb eth sòn frair.

- Entà on vas?
- Entà ua amassada.
- Te posqui acompanhar?
- Per qué non?, repliquèc arrint, Sergi Ivanovic. Mès se qué te cau, aué?
- Se qué me cau? Que sò erós!, didec Levin, tant que baishaue eth veire dera hiestreta deth coche qu'anauen. Non te'n hès que daurisca? Qu'ei que m'estofí... Sò plan erós...Per qué non t'as maridat tu?

Sergi Ivanovic arric.

- M'alègri; era semble ua gojata plan simpatica, comencèc.

- Cara, cara, cara!, cridèc Levin, agarrant damb es dues mans eth cothèr dera pelissa de sa frair e barrant-la sus era sua boca.

Qu'èren tan vulgars, tant ordinàries, armonizauen tan mau damb es sòns sentiments aqueres paraules: “Ei ua gojata plan simpatica”!

Sergi Ivanovic arric alègraments, çò que lèu jamès li passaue.

- En tot cas, celèbri fòrça...
- Deman, deman m'ac dideràs. Silenci ara!, persutèc Levin, barrant un aute còp era pelissa de sa frair. E higec: Guaire t'estimi! Posqui vier ena amassada?
- Plan que òc.
- De qué se tracte?, preguntèc Levin sense deishar d'arrir.

Arribèren ena amassada. Levin entenec se com eth secretari estramuncaue enes paraules en liéger era acta, que çampar non comprenie ne eth madeish. Mès Levin credie endonviar a trauèrs deth ròstre deth secretari qu'ère un òme brave, simpatic e agradiu, çò que s'amuishaue, sivans eth, pera manèra de com se trebolaue e se confonie en aquera lectura.

Comencèren es discursi. Se discutie era assignacion d'ues somes e eth plaçament d'ua amiada de tuèus. Sergi Ivanovic ataquèc viuaments as dus membres dera junta e parlèc ua longa estona damb aires de capitada. Un des membres, qu'auie cuelhut nòtes en un papèr, se demorèc per un moment coma espaurit, mès dempús responec a Kosnichev damb tanta cortesia coma mau intencion. Svijaïsky, present tanben, didec quauques paraules nòbles e eloqüentes.

Levin, escotant, comprenie claramets qu'aquiu non i auie arren, ne somes assignades, ne amiades de tuèus, mès que non s'emmaliciauen per açò, qu'èren toti gent amabla e que tot se passaue perfèctaments entre eri. Non shordauen ad arrés e se sentien a gust. Çò de mès notable ère qu'aué li semblaue veder-les a trauèrs d'ua bromassa e que per petiti, lèu imperceptibles detalhs, li semblaue endonviar era amna de toti e percèber que toti vessauen bontat.

Eri, ath sòn torn, plan que òc, sentien tanben aué ua grana simpatia per Levin, donques qu'en parlar damb eth ac hègen damb ua exquisita amabilitat, autanplan aqueri que non lo coneishien.

- Ès content?, li demanèc sa frair.
- Fòrça. Non me pensaua qu'amièsses aquerò damb tant d'interès, damb tant...

Svijaïsky s'apressèc a Levin e lo convidèc a préner eth tè en çò de sòn. Levin non vedie ara se per qué ère abantes tan desplaent damb Svijaïsky, ne qué ère çò que s'entestaue a cercar en eth. Ère un òme tant intelligent e bontós!

- Damb plaser, repliquèc, e li preguntèc pera sua esposa e era sua cunhada. Per ua estranha associacion d'idies, en júnher ena sua ment eth pensament dera cunhada deth sòn amic e deth sòn matrimòni, se l'acodic qu'ad arrés poirie fidar mielhor era sua felicitat qu'ara cunhada e ara hemna de Svaijsky, per çò qu'era idia de vier a veder-les l'aumple de satisfaccion.

Svaijsky li demanèc pes sòns ahèrs deth pòble, en supausar, coma tostemp, que non se l'aurie podut acodir arren que non existisse ja en Euròpa, sense qu'eth motiu semblèsse shordar aué a Levin. Arreconeishie, ça que la, qu'eth sòn amic auie rason, qu'auquerò ère causa de pòga importància, e qu'ère de fòrça estimar er extraordinari tacte de doçor que Svaijsky sajaue d'evitar ena demostracion dera rason que l'assistie.

Es senhores se mostrèren fòrça amables. Levin auie era impression de qué se'n sabien de tot çò que tanhie ara sua felicitat, que s'alegrauen e non l'ac didien per delicadesa.

S'estèc aqui pendent ua, dues e enquia tres ores, parlant de diuersi tèmes, mès hèn mencion tu per tu ara soleta causa que negaue era sua amna, sense encuedar-se'n de qué les tengue ja a toti alassadi e de qué ja ère ora de calar-se en lhet.

Svaijsky l'acompanhèc enquiath recebedor, badalhant e estonat dera rara disposicion d'animositat qu'eth sòn amic mostraue aqueth dia.

Que ja ère mès dera ua. Levin, en trapar-se en otèl, s'espauric damb era idia de qué li calie estar-se solet encara dètz ores, en tot consumir-se d'impaciècia. Eth vailet de torn aluguèc es candèles e se dispausèc a gèsser, mès Levin lo retenguec. Se passèc dempús qu'aguest vailet, Egor, qu'en eth abantes non s'auie fixat jamès, ère un gojat intelligent e simpatic e, mès que mès, fòrça amable.

- E ditz-me, Egor: que deu èster de mau hèr passar era net sense clucar un uelh, non?
- Qué li vam a hèr? Ei era obligacion. Qu'ei mès tranquil trabalhar en cases de senhors. Mès es compdes gessen mielhor trabalhant aciu.

Levin se'n sabec alavetz qu'Egor auie familia: tres hilhs e ua hilha, coseira, que pensaue maridar damb un dependent d'ua botiga de garnisonaria.

Plan per açò, Levin, li manifestèc a Levin que çò d'essenciau en matrimòni ei er amor, e que damb amor tostemp s'ei erós, pr'amor qu'era felicitat s'està en un madeish.

Egor parèc era aurella, semblant comprèner plan ben era idia de Levin, e, coma entà confirmà'c, hec eth comentari, inesperat per aguest, de qué quan servie ena casa d'uns senhors, qu'èren persones excellentes, tostemp auie estat satisfèt d'eri, e qu'ara n'ère tanben, a maugrat d'èster francés eth patron.

“Qu'ei un òme admirable aguest Egor!”, reflexionaue Levin.

- Quan te maridères, estimaues ara tua hemna, Egor?

- Be que l'estimaua!

E vedie qu'Egor s'exaltaue e se premanie a desnishar-li toti es sòns sentiments mès amagadi.

- Era mia vida qu'a estat extraordinària. De mainatge..., comencèc Egor, damb es uelhs ludents, tan visiblaments contagiats per entusiasme de Levni coma quan un se contàgie en veir badalhar a un aute.

Mès en aqueth moment sonèc un timbre. Egor gessec e Levin se demorèc solet. Qu'a penes auie minjat en çò d'Oblonsky, non preneç tèn ne volec sopar en çò de Svijaïsky e ara non podie ne pensar en sopar. Tanpòc auie dormit era net anteriora, e tanpòc podie pensar en dormir. Ena cramba hège frescor, mès s'estofaue de calor. Dauric es dues huelhes dera hièstra e se seiguec ena taula ath sòn dauant. Sus eth losat caperat de nhèu se vedie ua crotz jargada damb cadies, e ath dessus dera crotz eth triangle dera constellacion deth menaire damb Craba, era ludenta estela auriòla. Levin, ja contemplaue era crotz, ja alendaue er aire frescolenc qu'entraue doçaments ena cramba e, coma en sauneis, seguie es imatges e es rebrembes que l'anauen acodint ena sua imaginacion.

Tàs quate enteneç passi en correder, guardèc pera pòrta e desnishèc a Miakin, qu'ere aguest un jogaire que coneishie e qu'en aqueth moment entornaue deth Cercle. Era sua mina ère carada e estossegaue.

“Praube malerós!”, pensèc Levin.

E era afeccion e era pietat que sentie per aqueth òme li heren pistar es lèrmes enes sòns uelhs.

Se prepausèc parlar-li e planher-lo, mès, en tot rebrembar qu'èstaue en camisa, cambièc era pensada e se seiguec de nauèth dauant era hièstra entàr negar-se en aire frescolenc, pr'amor de guardar aquera crotz silenciosa, d'admirabla forma e plia entada eth de significacion, pr'amor de contemplar aquera ludenta estela auriòla.

Tàs sies, comencèc a senter-se enes correders eth bronit des enceradors, sonèren campanes cridant a missa, e Levin comencèc a sénter hered.

Barrèc era hièstra, se lauèc e se vestic, e gessec en carrèr.

XV

Es carrèrs èren encara desèrts. Levin s'endralhèc de cap ara casa des Scherbazky. Era pòrta principau ère barrada e tot ère adormit.

Tornèc en otèl, pugèc ena sua cramba e demanèc cafè. Eth crambèr de dia, que ja non ère Egor, l'ac hec a vier. Levin volec iniciar ua convèrsa damb eth, mès lo cridèren e li calec gèsser.

Levin tastèc eth cafè e se hec a vier un pastisson ena boca, mès es sòns dents non sabien se qué hèr damb eth pastisson. L'escopic, se botèc er abric e se n'anèc a hèr torns pes carrèrs. Èren un shinhau mès des nau quan se trapèc un aute còp dauant es pòrtes des Scherbazky. Ena casa a penes s'auie desvelhat encara arrés. Eth codinèr gessie en aqueth moment entà hèr era crompa, ère, donc, de besonh demorar encara mès de dues ores.

Tota era net e aqueth maitin les auie passat Levin en estat d'inconsciéncia, en tot senter-se dehòra des condicions dera existéncia materiau. Non mingèc en tot eth dia, amiaue dus nets sense dormir, s'auie passat diuèrses ores miei despolhat ar aire liure, e, totun, non solet se sentie frèsc e fòrt, senon totafèt desligat deth sòn còs. Se botjaue sense esfòrç muscular e auie era sensacion de qué ac podie tot. Ère solide fòrça de qué, se n'auesse auut besonh, aurie artenhut a volar o botjar es murs d'ua casa.

Se passèc eth temps que restaue passejant pes carrèrs, guardant de contunh eth relòtge e virant eth cap entàs costats.

Alavetz campèc quauquarren plan polit que non tornèc a veir bric mès: uns mainatges qu'anauen entara escòla (que siguec çò que mès l'esmoigues), vedec uns coloms de color blu escur que volauen dèr es losats enquias trepaders, e uns panets blanqui, esposcadi damb haria, expausadi per ua man invisible en ua hièstra.

Es panets, es mainatges, es coloms, tot çò que vedie auie quauquarren de prodigiós. Un des mainatges correc entara hièstra e campèc, arrint, a Levin. Un colom secodic es ales damb un doç rumor e se lheuèc ludent ath solei, entre eth luminós povàs dera arrosada que flotaue en aire, e ua flaira de pan nauèth codut arribèc dèr era hièstra a on èren expausadi es panets.

Eth quadre ère tant extraordinariaments beròi que Levin, en tot guardar-lo, sentec que li venguien enes uelhs lèrmes d'alegria.

Hec un gran cercle pes carrèrs de Gazetny e Kilovska, tornèc entara sua cramba e se seiguec ara demora des dotze. Ena cramba deth costat parlauen de maquinas e d'enganh

e estossegauien damb ua d'aqueres tossiquères maitières. Aquera gent non comprenie qu'es manetes deth relòtge s'apressauen entàs dotze.

En carrèr, es menaires de punt sabien sens dobte que Levin ère erós, pr'amor que l'entornegèren damb ròstres satisfèti, pelejant entre eri e aufrint-li es sòns servicis. Eth, saiant de non shordar as auti, e prometent tier es sòns servici en ua auta escadença, alistèc a un d'eri e li manèc que l'amièsse en çò des Scherbazky. Eth menaire amaiaue plan estirat jos eth sòn abric eth blanc cothèr postís dera sua camisa que caperaue eth sòn còth ròi, fòrt e holat. E era luja ère nauta, leugèra e tant excellenta, que Levin non vedec bric mès ua auta luja coma aguesta. Enquia e tot eth shivau ère bon e s'esdegaue a galaupar, encara qu'a penes se botjaue deth madeish lòc.

Eth menaire coneishie era casa des Scherbazky e mostraue un gran respècte ath sòn client. En arribar, hec un gèst circular damb es braci e cridant: “Soooo!”, arturèc eth shivau dauant dera escala.

Eth portier des Scherbazky ac deuie de saber tot, sivans creigued Levin, en tot tie en compde er arridolet des sòns uelhs e era manèra especiau qu'auèc de díder:

- Hè ja temps que no venguéetz, Constantin Dmitrievic.

Non solet se'n sabie de tot, senon que per aquerò ère radiant d'alegria, encara que s'esdeguèsse a dissimular-la. En tot guardar es uelhs amables deth vielh, Levin experimentèc ua naua sensacion de felicitat.

- S'an lheuath?

- Passatz, passatz, se vos platz. E aquerò ac podetz deishar aqui, li didec en tot campar que hège repè pr'amor d'agarrar era sua casqueta de pèth. Levin desnishèc en aguest detalh un motiu mès de ventura.

- A qui vos anóncii?, preguntèc eth vailet.

Eth joen vailet ère un d'aguesti lacais de nau estil, fòrça fastuós, mès ère ath madeish temps un gojat excellent e simpatic e tanben ac comprenie tot...

- Ara Princesa... ath Prince... ara Princesa, didec Levin.

Era prumèra persona que vedec sigued era senhoreta Linon, qu'auançaue pera sala damb es sòns cargolhs e eth sòn ròstre ludent. L'anaue ja a dirigir era paraula, quan entenec un bronit darrèr d'ua pòrta e era senhoreta Linon despareishec dera sua vista, e Levin se sentec invadit peth leugèr subersaut dera pròplèu felicitat.

A penes era senhoreta Linon, en tot deishar-lo, gessec pera pòrta opausada, uns passi leugèrs sonèren en postamat e era felicitat de Levin, era sua vida, çò qu'ère coma eth madeish, mès qu'eth madeish, çò demorat e desirat pendent tant de temps, s'apressèc ara prèssa, plan ara prèssa. Non caminaue: volaue ath sòn encontre, possat per ua fòrça invisibla.

Levin vedec es uelhs clars, sincèrs, plei tanben dera madeisha alegria d'estimar, qu'aumple eth sòn còr; aqueri uelhs, ludent cada còp mès apròp, lo cegauen damb eth sòn resplendor.

Kitty s'arturèc ath sòn costat heregant-lo. Es sues mans se lheuèren e se botèren enes espatles de Levin. Tot aquerò ac hec sense díder ne ua soleta paraula, corrent entada eth e aufrint-se a tota era, timida e gaujosa. Eth l'abracèc e junhec es sòns pòts damb es d'era, que demorauen eth sòn punet.

Kitty non auie tanpòc clucat un uelh en tota era net. Sa pairs l'auien balhat eth sòn consentiment e se sentien erosi damb era sua alegria.

Era, en tot voler èster era prumèra d'anonciar-l'ac, auie estat en tot demorar-lo tot eth maitin. Desiraue veder-lo solet, e aquerò la compladie e ath còp l'avergonhaue e aumple de timiditat, pr'amor que non sabie se qué harie quan eth campesse dauant es sòns uelhs.

Sentec es passi de Levin, entenec era sua votz e demorèc darrèr era pòrta que partisse era senhoreta Linon. Tanlèu aguesta gessec, Kitty, sense pensar-s'ac, sense trantalhar, sense preguntar-se se que anaue a hèr, s'apressèc ada eth e hec çò qu'auie hèt.

- Anem a veir a mama, didec en tot agarrar-lo dera man.

Levin, pendent fòrça estona, siguec incapable de díder arren, non pr'amor que cranhesse mauméter damb paraules era nautada deth sòn sentiment, senon pr'amor que cada viatge qu'anaue a díder quauquarren, sentie qu'en sòrta de frases li brotoauen lèrmes de felicitat.

Cuelhec era man de Kitty e la punèc.

- Ei possible que sigue vertat?, didec damb votz prigonda. Non me posqui creir que tu m'estimes...

En entèner aqueth “tu” e en veir era timiditat que Levin la guardaue, Kitty arrric.

- Òc, didec era en votz baisha. Sò tant erosa aué!

E, en tot amiar-lo dera man, entrèc en salon; era Princesa, en veder-les, alendèc apressadaments e s'estarnèc de plorar, e de seguit dempús arrric, e damb passi mès decididi de çò que Levin se demoraue, correc entada eth e, cuelhent-li eth cap entre es sues mans, lo punèc, en tot umidificar-li es caròles damb es sues lèrmes.

- Ara fin! Que ja ei tot apraiat. Me senti plan erosa. Estimatz-la fòrça, sò erosa, plan erosa, Kitty.

- Damb quina rapitiditat ac auetz apraiat!, sorriscèc eth Prince en tot sajar de simular indiferéncia.

Mès quan er ancian s'apressèc ada eth, Levin avertic qu'auie es uelhs umidi.

- Tostemp a estat aguest eth mèn desir, didec eth Price, agarrant ath sòn futur gendre dera man e apessant-lo-se entada eth. Autanplan ena epòca qu'aguesta holeta endonvièc...

- Papa, sorrisclic Kitty caperant-li era boca damb es mans.

- Plan ben; cari, repliquèc sa pair. Me senti fòrça er...ós...Ai, qué pèc...sò!

Er ancian abracèc a Kitty, la punèc ena cara, dempús ena man, eth ròstre un aute còp e, a tot darrèr, la senhèc.

E Levin, en veir se com Kitty, pendent ua longa estona e damb doçor, punaue era man carnuda der ancian Prince, sentec que se desvelhaue en eth un viu sentiment d'afeccion entad aguest òme qu'enquia alavetz auie estat tada eth un estranh.

XVI

Era Princesa, seiguda en fautilh, caraue e arrie. Kitty, de pès ath cant de sa pair, tengue era man der ancian entre es sues.

Toti carauen.

Era Princesa siguec era prumèra a parlar e a dirigir es pensaments e sentiments generaus entàs plans dera naua vida. E a toti, en prumèr moment, les semblèc aquerò madeish de dolorós e estranh.

- E qué?, quan seràn es nòces? Mos cau recéber era benediccion, publicar es amonestacions... Qué te semble, Alexandre?
- En aguest ahèr eth personatge principau qu'ei eth, repliquèc eth Prince en tot senhalar a Levin.
- Que quan?, didec aguest, en tot rogir-se. Deman! A jo me semble qu'era benediccion pòt èster aué e es nòces deman.
- Qu'ei pro, *mon cher*, deishatz-vos de pegaries.
- Alavetz, en ua setmana.
- Qu'ei hòl, plan que òc...
- Per qué non pòt èster?
- Mès, òme, demoratz... didec era mair de Kitty, arrint alègraments dauant d'aquera precipitacion. Que mos cau tractar encara deth noviatge.

“Ei possible que s'age de tractar deth noviatge e de totes aquestes causes?”, se didec Levin orrificat. “Ei possible qu'eth noviatge, e era benediccion, e tot çò d'aute, vage a mauméter era mia felicitat? Non: arren ei capable de maumeter-la”.

Guardèc a Kitty e vedec qu'era idia deth noviatge non semblaue shordar-la bric.

“Dilhèu deu èster de besonh”, pensèc Levin.

- Jo non sai arren. Solet digui çò que desiri, repliquèc, en tot desencusar-se.
- Ja ne parlaram. De moment, se pòt premanir era benediccion e anonciar es nòces, non?

Era Princesa s'apressèc ath sòn marit, lo punèc e se premanic a gèsser, mès eth la retenguec e l'abracèc e punèc doçaments, arrint damb doçor, coma un joen encamardat.

Semblaue qu'es ancians s'auessen confonut per un moment e non sabessen pro ben s'es encamardadi èren eri o era sua hilha.

Quan es pairs aueren gessut, Levin s'apressèc ara sua prometuda e li cuelhec era man. Senhor ja d'eth madeish, capable de parlar, auie fòrça causes entà dider-li. Mès non li didec, ne plan mens, çò que desiraue.

- Be me'n sabia qu'aquerò acabarie atau! Semblaue qu'auessa perdut tota esperança mès ath fundament deth mèn èsser jamès deishè de neurir aguesta seguretat, didec. Pensi qu'ère ua sòrta de predestinacion.
- Jo tanben, repliquèc Kitty. Enquia e tot quan...

S'interrompec, dempús contunhèc guardant-lo damb decision damb es sòns uelhs incapables de mentir.

- Enquia e tot quan refusè era felicitat... Jamès è estimat mès qu'a vos. Mès cohèssi que me sentia enludernada... Ac poiretz desbrembar?
- Dilhèu age estat mielhor atau. Tanben vos m'auetz de perdonar fòrça...Me cau dider-vos...

Çò que li volie díder, çò qu'auie decidit amuishar-li dè es prumèrs dies, èren dues causes: que non ère tan pur coma era e que non auie fe en Diu.

Ambdues causes resultauen fòrça penibles, mès se consideraue obligat a dider-les-ac.

- Ara non!, dempús, higeç.
- Ben, dempús... Mès non deishetz de dider-m'ac. Ara ja non cranhi arren. Qu'ac voi saber tot, pr'amor que tot ei ja resolvut...

Levin concludic era frasa:

- ... resolvut que me cuelheratz tau que sò, vertat? Non me refusaratz?
- Non, non.

Era sua convèrsa siguec interrompuda pera senhoreta Linon, que, arrint doçaments, damb un arridolet amable, entrèc entà felicitar ara sua escolana predilecta. Abantes de qué era gessesse, entrèren tanben es vailèts entà felicitar-les. Dempús vengueren es parents, e damb aquerò s'anoncièc entà Levin eth principi d'aqueth estat d'animositat insolit e de benurança que non gessec enquiath dusau dia des sues nòces.

Levin se sentie de contunh trebolat e confonut, mès era sua felicitat se hège cada còp mès grana. Auie era impression constanta de qué exigien d'eth fòrça causes que non sabie, mès hège tot çò que li demanauen e, en hè'c, s'aumple de gò. Credie qu'eth sòn matrimòni non s'auie de retirar en arren as auti, qu'eth hèt de desvolopar-se enes circumstàncies tradicionaus enes nòces aurie de shordar era sua felicitat. Mès, a maugrat d'auer-se hèt exactaments çò que se hège en totes es nòces, era sua felicitat non hec

damb aquerò que créisher, en tot convertir-se en mès especiau, e, plan que òc, en arren semblable ad açò experimentat per d'auti nòvis.

- Ara mos calerie minjat bonbons de chicolate, didie era senhora Linon.

E Levin anaue a crompar bonbons de chicolate.

- Òc; eth vòste maridatge me complatz fòrça, afirmaue Sviajsky. Vos recomani que crompetz flors en çò de Fomin.
- Ei de besonh?, preguntaue Levin.

E les anaue a crompar.

Sa frair li conselhaue que cuelhesse sòs prestadi, pr'amor que i aurie fòrça despenes, fòrça presents a hèr.

- A!, me cau hèr presents?

E Levin se filèc ath mès córrer entara joielaria de Fouldré.

Ena pastissaria, ena joielaria, ena botiga de flors, Levin se n'encuedaue de qué lo demorauen, qu'èren contents de veder-lo e que compartien era sua felicitat coma toti es que tractaue aqueri dies.

Ère extraordinari que, non solet toti l'apreciauen, senon qu'enquia e tot persones abantes heredes, antipatiques e indiferents, èren ara afogades damb eth, l'atenguien en tot, tractaue damb leugèra delicadesa eth sòn sentiment e participauen dera sua opinion de qué ère er òme mès erós deth mon, donques qu'era sua nòvia ère un ensems de perfeccions.

Kitty se sentie madeish qu'eth. Quan era comdessa Nordston se permetec insinuar qu'aurie desirat entada era quauquarren mielhor, era gojata s'exaltèc tant, demostrèc ara cauda qu'arren en mon podie èster mielhor que Levin, qu'era Nordston se vedec obligada a arreconeish'c e ena preséncia de Kitty ja bric mès acuelhie a Levin sense un arridolet d'admiracion.

Ua des causes mès penibles d'aqueri dies ère era explicacion prometuda per Levin. Consultèc ath Prince e, damb era sua autorizacion, autregèc a Kitty eth sòn Diari, qu'en eth i auie çò que lo tormentau. Autanplan aqueth Diari semblaue escrit pensant ena sua futura nòvia. En eth s'exprimien es dues tortures de Levin: era sua manca d'innocéncia e era sua caréncia de fe.

Era confession dera sua incredulitat que passèc inavertida. Kitty ère religiosa, non doptaue des vertats dera religion, mès era exteriora manca de religiositat deth sòn nòvi non l'afectèc bric.

Eth sòn amor la hège compréner era amna de Levin, endonviaue çò que volie e eth hèt de qué ad aqueth estat d'animositat se lo volesse cridar incredulitat en arren l'esmoiguie.

Ça que la, era auta confession la hec plorar damb lèrmes amares.

Levin non l'autregèc eth sòn Diari sense ua prealabla luta damb eth madeish. Mès se'n sabie qu'entre eth e era non podie auer secrets, e aguest pensament lo hec a actuar tau qu'ac auie hèt. Non se n'encuedèc, totun, der efècte qu'aquera confession auie de costar ena sua prometuda; non sabec endonviar es sòns sentiments.

Solet quan ua serada, en arribar en çò des Scherbazky pr'amor de vier en teatre, entrèc ena cramba de Kitty e vedec eth sòn estimat ròstre des.hèt en lèrmes, adolorit pera pena irreparabla qu'eth l'auie costat, comprenec Levin er abisme que i auie entre eth sòn desaunorat passat e era puretat angelicau dera sua prometuda. E s'espauric per çò que auie hèt.

- Cuelhetz, cuelhetz toti aguesti caièrs, didec era joena, en tot refusar es qu'auie ath sòn dauant. Per qué me les auetz balhat?... Mès, non; que vau mès atau, higeç, en tot sénter pietat en veir era desesperacion que se retrataue ena cara deth sòn nòvi. Mès qu'ei orrible, orrible...

Levin joquèc eth cap en silenci. Se qué podie hèt?

- Non me perdonatz?, gasulhèc, a tot darrèr.
- Òc. Vos è perdonat ja. Mès qu'ei orrible.

Ça que la, era felicitat de Levin ère tan grana qu'aquera confession, en sòrta d'esbauçar-la, li balhèc ua naua nuança.

Kitty lo perdonèc; mès eth, dès alavetz, se consideraue indigne dera joena, s'inclinaue mès e mès dauant d'era e apreciaue coma màger era sua immeritada ventura.

XVII

En tot rebrembar sense voler era impression des convèrses que tengueren pendent eth sopar e dempús d'eth, Alexei Alexandrovic tornèc entara solitària cramba der otèl.

Es paraules de Dolly per çò que tanh ath perdon non li costèren qu'un sentiment de dolor.

Aplicar o non en sòn cas es normes cristianes qu'ère ua causa faishuga que non se'n podie parlar superficialments. E era qüestion ère ja resolvuda entada eth dèr hège temps.

De tot aquerò qu'aquiu s'auie dit, çò que mès impression li costèc sigueren es paraules der ingenú e brave Turovzin. “Se comportèc coma un òme: lo desfisèc e l'aucic”.

Evidentaments toti compartien ua tau opinion, encara que non l'exprimien per delicadesa.

“En fin: qu'ei causa resolvuda; non cau pensar mès en aquerò”, se didec.

E, en tot meditar en sòn futur viatge e en ahèr qu'anaue a estudiar, entrèc ena sua cramba e preguntèc ath portier peth sòn vailet, que l'acompanhaue. Eth portier responec qu'eth vailet auie gessut hège ja ua estona. Alexei Alexandrovic manèc que li mestressen tè, se seiguec ena taula e agarrèc era guida de camins de hèr pr'amor d'estudiar er itinerari deth sòn viatge.

- I a dus telegrams, didec eth vailet quan tornèc e entrèc ena cramba. Vos demani perdon per auer-me cuelhut era libertat de gèsser un moment.

Alexei Alexandrovic cuelhec es enviaments e les dauric.

Eth primèr auie era notícia d'auer estat designat Stremov entà un cargue ambicionat per Karenin.

Lancèc eth telegrama, se rogie e, en tot lhear-se, comencèc a passejar pera cramba.

Quos vult perdere Jupiter dementat prius, se didec includint en aqueth *quos* as personas qu'auien favorit eth nomentament.

Non solet lo desengustaue eth hèt de qué l'auessen deishat de cornèr, senon que l'estonaue e non comprenie que non vedessen toti que quinsevolh aute ac aurie hèt miellhor qu'aqueth blagaire de Stremov entà tau cargue. Com non comprenien que trabalhauen entara sua pròpia roïna, que damnatjauen eth sòn pròpi prestigi damb aqueth nomentament?

“Serà quauquarren atau”, se didec damb amarum en cuélher eth dusau telegrama.

Qu'ère dera sua hemna. Era paraula “Anna” escrita damb eth creion blu de telegrafs siguec çò de prumèr que heric era sua vista.

“Anna”, liegec. E dempús: “Me morisqui. Demani, supliqui vengatz. Perdonada, morirè mès tranquilla”.

Karenin arric damb mensprètz e lancèc eth telegrama. Atau, ath prumèr moment, non auie cap de dopte de qué se tractaue d'un param, d'ua enganha.

“Que non se tie dauant de cap mentida. Mès que non va a mainadar. Dilhèu patisque ua fèbre puerperau. E, se qué deu voler? Que jo arreconeisha ath mainatge, que me comprometa e non propòsa eth divòrci”, pensaue. “Mès aqui i ditz: “Me morisqui”...”

Tornèc a liéger eth telegrama e, de ressabuda, eth sens dirècte de çò qu'ère escrit en eth l'estonèc.

“E se siguesse vertat?”, se demanèc. “E s'ei de vertat qu'en un moment de dolor, dauant era mòrt pròcha, se n'empanaís sincèraments e jo, en consideràc ua enganha, me remisqui a acodir...? Non solet serie crudèu e toti me condemnarien per açò, senon que serie pèc dera mia part....”

- Demanatz eth coche, Pèir. Me'n vau entà Sant Petersburg, didec ath vailet.

Auie decidit vier entà Sant Petersburg e veir ara sua esposa. S'era malautia ère ua enganha, partirie sense díder arren. S'ère reauments malauta e volie veder-lo abantes de morir, la perdonarie, se siguesse viua; e s'arribaue tard, complirie es darrèrs déuers damb era.

Pendent eth camin ja non pensèc mès en çò que li calie hèr.

Ath londeman, damb un sentiment de fatiga e desòrdre corporau, coma conseqüència dera net passada en tren, Alexei Alexandrovic auançaue en coche, entre eth bromadís deth maitin de Sant Petersburg, pera Perspectiua Nevsky, desèrta ad aquera ora, guardant tath sòn dauant, sense pensar en çò que lo demoraue.

Que non i podie pensar, pr'amor que, en calcular çò que se podie passar, non artenhie aluenhar d'eth era idia de qué era mòrt d'Anna resolverie es dificultats dera sua situacion.

Passauen ath sòn dauant es botigues barrades, es panaires, es menaires nueitius, es ajudants des portiers que balajauen es trepaders. Guardaue tot aquerò en tot sajar d'amortar ath sòn laguens eth pensament de çò que lo demoraue e de çò que non gausaue desirar e, a maugrat de tot, desiraue.

Arribèc ena pòrta dera sua casa. Un coche de loguèr e un aute de particular, damb eth menaire adormit, èren ath cant dera escala.

En entrar en lumedar, Karenin semblèc coma se treiguessè deth lòc mèc amagat deth sòn cervèth era decision cuelhuda, e la consultèc. Ena sua decision i ère escrit que s'auessè enganha, partirie en tot salvar un seren mensprèt, e, se siguessè vertat, salvarie es aparences.

Eth portier dauric abantes de qué Alexei Alexandrovic cridèsse. Eth portier Petrov, que cridauen Kapitonov, amiaue aué ua mina fòrça estranha. Vestie ua levita vieilha, non amiaue corbata e cauçaue simbosses.

- Com està era senhora?
- Ager amainadèc erosaments.

Alexei Alexandrovic s'arturèc e s'esblancossic. E solet ara compreneç que desiraue damb tota era sua amna qu'Anna se morisse.

- E de salut?

Korveï, damb eth sòn devantau deth maitin, baishaue ath mèc córrer pera escala.

- Fòrça mau, responeç. Ager i auèc consulta de mètges. Eth doctor ei ara en casa.
- Pujatz er equipatge, ordenèc Karenin.

E, en tot sènter un cèrt aleugeriment en saber-se'n qu'existie encara era possibilitat dera mòrt, entrèc en recebedor.

Ena hurga i auie ua capòta militar. Karenin, en veder-la, preguntèc:

- Qui i é ena casa?
- Eth mètge, era lheuador e eth prince Vronsky.

Alexei Alexandrovic passèc enes crambes interiores.

En salon non i auie arrés. En entèner eth rumor des sòns passi, era lheuador, jargada damb ua còfa de cintes color lilà, gessec deth quarto d'Anna. S'apressèc a Karenin e damb era familiaritat que balhe era imminència dera mòrt, lo cuelhec deth braç e l'amièc entara cramba.

- Gràcies a Diu qu'auetz vengut! Non hè que parlar de vos, didèc era hemna.
- Hètz a vier gèu de seguit!, demanèc dera cramba estant era votz autoritària deth mètge.

Alexei Alexandrovic entrèc ena estança d'Anna. Ath costat dera taula, seigut de costat en ua cagira baisha, Vronsky, damb eth ròstre amagat entre es mans, ploraue. En entèner era votz deth mètge, sautèc dera cagira, desseparèc es mans dera cara e vedec a Karenin. En veder-lo ath sòn dauant, se demorèc tan confonut que se seiguec un aute còp, eh.honsant eth cap entre es espatles coma se volesse desaparèisher.

Pòc dempús, en tot remeter-se, se lheuèc e didèc:

- Se morís. Es mètgés diden que non a sauvacion. Que sò ara vòsta disposicion entà çò que sigue, mèz permetetz-me que me demora aciu. A tot darrèr ei era sua volentat...e jo...

Karenin, en veir es lèrmes de Vronsky, se sentec negat per aqueth trebolament espirituaue que li costaue tostemp er aspècte deth patiment. Sense vier d'escotar es paraules de Vronsky, crotzèc ath mèz córrer eth lumedar dera estança.

Deth quarto estant entenie era votz d'Anna, e era sua votz ère animada, alègra, damb ua entonacion plan definida. Alexei Alexandrovic entrèc e s'apressèc entath lhet. Anna jadie en eth damb eth ròstre de cara ath sòn marit. Es sues caròles usclauen, es sòns uelhs ludien, es petites e blanques mans gessien des manges dera camiseta e jogauen damb es puntes des lincòs, en tot retortilhar-les.

Non solet semblaue gaudir de fortaleza e bona santat, senon trapar-se en excellent estat d'animositat. Parlaue lèu lèu, en votz nauta, damb inflexions plan precises e plies de sentiment.

- Alexei... Me referisqui a Alexei Alexandrovic... Be n'ei d'estranh e terrible qu'es dus se criden Alexei!, vertat? Donques Alexei non m'ac refusarie. Jo ac auria desbrenbat tot e eth me perdonarie. Per qué non vie? Qu'ei brave, encara qu'eth madeish non se'n sap de qué n'ei. Diu mèz, quina pena! Balhatz-me aigua... Lèu! Mèz aquerò serà dolent entada era, entara mia mainada. Plan, alavetz amiatz-la entara hilhuquèra. Òc: que i sò cossent, serà mielhòr... Quan eth arribe se desengustarà en veder-la. Hètz-la-vos a seguir.
- Que ja a arribat, Anna Arkadievná. Ei aciu, didec era l'heudador, saiant de cridar era atencion d'Anna sus eth sòn marit.
- Quines pegaries! (contunhaue era sense veder-lo). Balhatz-me, balhatz-me era mainada. Encara non a arribat! Vos didetz que non me perdonarà, pr'amor que non lo coneishetz... Arrés lo coneishie, solet jo... E me hège dò. Ò, es sòns uelhs! Sergi a es madeishi uelhs, per aquerò non voi guardar-les... Auetz balhatz minjar a Sergi? Sò solide fòrça de qué lo desbrembarán... E eth non l'aurie desbrenbat. Li cau amiar a Sergi ena estança deth cornèr e dider-li a Mariette que dormisque aqui.

De ressabuda, Anna se hec un camishèth e damb cranhença, tau que se demorèsse un patac, se curbic damb es mans era cara tà defener-se. Qu'auie vist ath sòn marit.

- Non, non!, sorriscèc. Non la cranhi, non la cranhi era mòrt. Aprèssa-te, Alexei. Hi que t'esdeguèssetz pr'amor que è pòc temps... pòc temps de vida... De seguit vierà era fèbre e non comprenèrè arren. Mèz ara ac compreni tot e ac veigui tot...

En ròstre arropit d'Alexei Alexandrovic se diboishèc ua expression de patiment. Cuelhec era man d'Anna e sagèc de dider-li quauquarren, mèz non podec prononciar ua soleta paraula. Es sòns pòts inferiors tremolauen. Lutaue contra era sua emocion e solet

de quan en quan guardaue ara sua esposa. E cada còp qu'ac hège, vedie es sòns uelhs guardant-lo damb tanta doçor e suavitat coma jamès ac auie hèt.

- Demora, non sabes... Demora, demora... (e Anna se talhèc coma entà concentrar es sues idies). Òc, òc, òc..., comencèc, ei çò que volia dider-vos. Non vos estonetz, sò era madeisha de totemp... Mès ath mèn laguens i a ua auta e la cranhi. Qu'ei aguesta auta que'estimèc ad aqueth òme e sajaue d'odiar-te, sense poder desbrembar çò qu'abantes auie estat. Mès aquera non èra jo. Ara que sò era vertadèra, sò jo madeisha... tota jo... Me morisqui, ja ac sai, ac pòs demanar... Senti un gran pes enes braci, enes cames, enes dits... Guarda quini dits tant enòrmes! Mès tot açò se passarà lèu. Solet è besonh d'ua causa: que me perdones, que me perdones sense resèrves. Sò plan dolenta... Era mainadèra me didie qu'ua santa martir... se com se cridaue? ère encara peyor... Voi anar entà Roma; aqui i a un desèrt... Non voi shordar ad arrés. Solet me harè a vier a Sergi e ara mainada. Non, que non pòs perdonar-me!... Jo ja sai qu'aquerò non se pòt perdonar! Non... non, ve-te'n...qu'ès massa brave...

Damb ua des sues arderoses mans, Anna retenguie era deth sòn marit tant que lo refusaue damb era auta.

Eth trebolament de Karenin aumentaue de man en man, e arribèc enquia tau punt que deishèc de lutar. E ara suspresa sentec que çò que totemp consideraue coma un desòrdre espirtuau, ère, ath contrari, un estat d'animositat tan venturós que li balhaue ua naua felicitat abantes desconeishuda.

Non pensèc qu'era doctrina cristiana, que practicaue, l'ordenaue perdonar e estimar as sòns enemics; mès ara eth sentiment d'estimar-les e perdonar-les l'aumplie era amna.

S'estaue ajulhat, damb eth cap apuat sus era croishidera d'un des braci dera sua hemna, que l'usclauè coma eth huec a traucers dera camiseta e ploraue coma un mainatge.

Anna abraçèc era sua tèsta, que començaue a pèrder eth peu, s'apressèc ada eth damb audaciós orgulh e lheuèc era guardada.

- Atau ei eth!, ac vedetz? Jo ja ac sabia! E ara, adishatz a toti, adishatz! Per qué an vengut toti aguesti? Que se'n vagen! Mès, treiguetz-me aguestes flassades!

Eth mètge desseparèc es sues mans, la recuelhec suenhosaments enes coishinères e caperèc es sues espatles. Era, aubedienta, s'inclinèc e guardèc ath sòn dauant damb es uelhs radiants.

- Rebremba ua causa... que solet desiraua eth tòn perdon... Non demani arren mès... Per qué non vie eth?, e guardaue entara pòrta deth quarto a on s'estaue Vronsky. Aprèssa-te, aprèssa-te e balha-li era man.

Vronsky s'apressèc ath lhet, contemplèc a Anna e se curbic eth ròstre damb es mans.

- Descurbís-te era cara e guarda-lo: ei un sant!, didec Anna. Descurbis-te era cara!, repetit damb irritacion. Alexei Alexandrovic, descurbis-li era cara! Que lo voi veir!

Karenin separèc es mans de Vronsky dera sua cara, que resultaue terribla pera expression de pena e vergonha qu'amuishaue.

- Balha-li era man. Perdona-lo.

Alexei Alexandrovic balhèc era man a Vronsky sense reprimir ja es lèrmes que venguien enes sòns uelhs.

- Gràcies a Diu, gràcies a Diu! Ara tot qu'ei ben. Voi estirar un shinhau es comes... Atau, atau sò ben... Damb quin mau gust an estat pintades aguestes flors! Non se retiren en arren as violetes de vertat, didec, en tot senhalar es papèrs pintadi que curbièn es parets dera estança. Diu mèn, Diu mèn! Quan s'acabarà açò? Balhatz-me morfina. Doctor: balhatz-me morfina. Ai, Diu mèn, Diu mèn!

E s'estornejaue en lhet.

Eth mètge de familia e es auti doctors diden qu'aquerò ère ua fèbre puerperau que d'era eth nauanta nau per cent acabauen damb era mòrt. Tot eth dia l'auie passat Anna damb fèbre, deleri e soents estavaniments. Tath pic dera mieja net era malauta auie perdut eth coneishement e ère lèu sense pos.

Demorauen era fin d'un moment en aute.

Vronsky partic entà çò de sòn. Ath londeman acodic entà saber-se'n com anaue era malauta. Karenin, en trapar-lo en recebedor, li didec:

- Demoratz-vos. Dilhèu era demane per vos.

E eth madeish l'acompanhèc entara estança dera sua esposa.

Peth maitin Anna entrèc de nauèth en un periòde d'exaltacion, de convèrsa rapida e agitada qu'acabèc de nau en un estavaniment.

Eth tresau dia eth hèt se repetit, e es mètges dideren que començaue a auer esperances.

Aguest dia Karenin se dirigic entara cramba que s'estaue Vronsky, barrèc era pòrta e se seiguec ath sòn dauant.

- Alexei Alexandrovic, didec Vrosnky, en compréner qu'arribaue eth moment des explicacions, non posqui ne parlar. Que non me n'encuedaria d'arren. Ajatz pietat de jo! Per terrible que sigue entà vos aguesta situacion, credetz-me, n'ei encara mès entà jo.

E hec un gèst de lheuar-se. Mès Karenin lo tenguec deth braç e li didec:

- Vos demani que m'escotetz; ei de besonh. Me cau manifestar es sentiments que m'an amiat e m'amien entà que vos non vos enganhetz per çò que tanh a jo. Vo'n sabetz qu'optè peth divòrci e qu'autanplan auia ja començat aguest ahèr. Non vos amagarè qu'abantes d'iniciar eth plaid trantalhè e patí fòrça. Cohèssi que me tormentaue eth desir de resvenjar-me, de hèr-vos mau a vos e ada era. Quan recebí eth telegrama, arribè damb es madeishi sentiments. Mès, encara: qu'è desirat era mòrt d'Anna. Mès...

Alexei Alexandrovic carèc un moment, pensant se li calie o non daurir-li eth sòn còr.

- Mès la vedí e la perdonè. E era felicitat qu'experimentè en perdonar-la m'indiquèc eth mèn déuer. È perdonat sense resèrves, sincèra e pliaments. Que voi aufrir era caròla quèrra ath que m'a foetejat era dreita. Voi balhar era camisa ath que m'a panat eth caftan. Solet demani a Diu que non me trèiguen eth gò de perdonar.

Es lèrmes aumplien es sòns uelhs. Era sua guardada lucida e serena estonèc a Vronsky.

- Era mia decision qu'ei cuelhuda. Me podetz caushigar ena hanga, hèr-me causa d'arriar dauant eth mon; mès non abandonarè a Anna e non vos harè vier a vos ua soleta paraula de repotec, contunhèc Alexei Alexandrovic. Era mia obligacion me vie ara damb claretat: me cau demorar ath cant dera mia esposa e m'i estarè. S'era vò veder-vos, vos avisarè, mès ara me semble mielhor que vos vo n'anetz.

Karenin se lheuèc, e es somics estofèren es sues darrères paraules.

Vronsky se lheuèc tanben, e, miei acorbaishat, guardaue damb eth cap clin a Alexei Alexandrovic.

Non comprenie es sentiments d'aqueth òme, mès endonviaue qu'èren fòrça nauti, autanplan inaccessible entada eth.

XVIII

Dempús era sua convèrsa damb Karenin, Vronsky gessec en escalèr e s'arturèc, sense encuedar-se'n a penes d'a on ère ne entà a on li calie anar.

Se sentie avergonhat, culpable, umiliat e sense possibilitats de lauar aquera umiliacion. Se vedie lançat dehòra deth camin qu'enquia alavetz auie seguit tant aisidaments e damb tant d'orgulh. Es sòns costums e normes de vida, que tostemp auie creigut tan fèrmes, se convertien de ressabuda en fausses e inaplicables.

Eth marit enganhat, qu'enquia aqueth moment l'auie semblat un èsser menspredable, un trebuc accidentau (e un shinhau ridicul) dera sua felicitat, ère ennautit de pic pera madeisha Anna a ua nautada qu'inspiraue eth maximal respècte, en tot campar còp sec, non coma dolent, o faus, o ridicul, senon coma brave, simple e plen de dignitat.

Vronsky non podie deishar de arreconeishèc. Es sòns papèrs respectius, ara suspresa, s'auien escambiat. Vronsky vedie era nautada der aute e era sua pròpia queiguda; comprenie que Karenin auie rason e eth non. Li calie adméter qu'eth marit mostraue granor d'amna enquia e tot en sòn pròpi dolor e qu'eth ère baish e mesquin ena sua enganha.

Mès aguesta consciéncia dera sua inferioritat dauant aqueth òme qu'abantes menspredaue injustaments constituie era part mès petita dera sua pena. Se sentie incomparablaments mès malerós ara, pr'amor qu'era sua passion per Anna, que darrèraments li semblaue que començaue a heredar-se, ara, en saber-la perduda, se hège mès fòrta que jamès.

La vedec pendent tota era sua malautia tua qu'ère, liegec ena sua amna e li semblèc que jamès enquia alavetz l'auie estimat. E ara, precisaments ara, quan la coneishie ben, demoraue umiliat ath sòn dauant e la perdie, en to deishar-li ada eth solet un rebrembe vergonhós. Çò de mès terrible siguec era sua posicion umilianta e ridicula quan Karenin desseparèc es sues mans deth sòn ròstre avergonhat.

De pès ena escalera dera casa des Karenin, Vronsky non sabie se qué hèr.

- Mani a cercar un coche?, li preguntèc eth portier.
- Òc... un coche.

Ja en casa, alassat dempús de tres nets qu'amiaue sense dormir, Vronsky s'estenec capenjós en divan apuant-se sus es braci. Li pesaue eth cap. Es mès estranhs rebrembes, pensaments e imatges se succedien damb extraordinària rapiditat e claretat: ja era

medicacion que balhaue ara malauta, e qu'aumplic en excès era culhèra, ja es mans blanques dera lheuador, ja era actitud estranha de Karenin ajulhat dauant eth lhet.

“Voi dormir e desbrembar”, se didec damb era tranquilla conviccion d'un òme san e segur de qué se decidís dormir ac artenherà immediataments.

E, plan que òc, en aqueth madeish instant se confonec tot en sòn cervèth e comencèc a en.hosar-se en abisme deth desbrembe. Es onades deth mar dera vida començauen ena sua inconsciència a barrar-se sus eth sòn cap, quan de ressabuda li semblèc coma s'era descarga d'un fòrt corrent electric trauessèsse eth sòn còs.

S'estrementic de tau manèra qu'enquia e tot hec un guimbet sus es ressòrts deth divan e, en cercar un punt d'empara, se demorèc de jolhs, espaurit. Auie es uelhs plan dubèrts e li semblaue que non auie artenhut a esclipsar-se. Eth pes deth cap e era hloishèra muscular qu'auie sentut un moment abantes despareisher en un virament de uelhs.

“Me podetz caushigar ena hanga...”

Entenie es paraules d'Alexei Alexandrovic e lo vedie ath sòn dauant; vedie eth ròstre febrü e arderós d'Anna, damb es sòn uelhs ludents, que guardauen damb amor e doçor, non ada eth, senon a Alexei Alexandrovic; vedie era sua pròpia figura, estúpida e ridicula, coma plan segur auie campat en moment que Karenin li separèsse es mans dera cara.

Estirèc de nauèth es cames, s'acomodèc sus eth divan ena madeisha postura d'abantes e cluquèc es uelhs.

“Voi dormir, dormir...” se repetic. Mès damb es uelhs clucadi vedie eth ròstre d'Anna mès claraments encara, tau que l'auie ena tarde, memorabla entada eth, des corses.

“Aguesti dies non tornaràn mès, bric mès...Era que les vò delir des sòn rebrembes. E jo non posqui víuer sense eri! Com hèr es patzes, com?”, prononcièc Vronsky en votz nauta, e repetic diuèrsi viatges aqueres paraules inconscientaments. En tot hè'c, empachaue que se presentèssen es nauï rebrembes e imatges que li semblaue notar que s'apilerauen ena sua ment. Mès era repeticion d'aqueres paraules solet podec retier per un instant eth vòl dera sua imaginacion. De nauèth camperen ena sua ment, un darrèr er aute, damb extrèma rapiditat, es moments erosi e amassa damb eri era sua nauèra umiliacion.

“Dessepara-li es mans”, didie era votz d'Anna. Alexei Alexandrovic les ac desseparaue e sentie era expression ridicula e umilianta deth sòn pròpi ròstre.

Contunhaue estirat en divan, saiant de dormir, encara qu'ère convençut que non ac artenherie, e repetie en votz baisha es paraules de quinsevolh pensament, en tot sajar d'evitar atau qu'apareishessen naues imatges. Parauèc era aurelha e entenie eth mormolh estranh, capvirant, des paraules qu'anauen repetint:

“Non sabes apreciar-la, non as sabut hèr-te a valer, non sabes apreciar-la, non as sabut hèr-te a valer...”

“Què ei aquerò?”, se preguntèt. “Qu'ei que vengui lhòco? Que pòt èster... Per qué se capvire era gent e per que se suicide senon per aquerò?”, se responec.

Dauric es uelhs, vedec ath cant dera sua tèsta eth coishin brodat, òbra de Varia, era esposa de sa frair. Toquèc eth bordon dera coishinera e s'esdeguèc a rebrembar a Varia, en tot voler precisar quan l'auie vist peth darrèr viatge.

Mès quinsevolh esfòrc entà pensar l'ère dolorós. “Non; me cau dormir”, decidic. Apressèc de nauèth eth coishin e apuèc eth cap sus eth, e sagèc de barrar es uelhs, causa que non podie arténher, senon damb un gran esfòrc. Se lheuèc en un bot e se seiguec.

“Aquerò ei acabat entà jo”, pensèc.”Me cau reflexionar sus se qué me convie hèr. Qué me demore?”

E eth sòn pensament imaginèc rapidaments tot çò que serie era sua vida desseparat d'Anna.

“Era ambicion, Serpujovskoy, eth gran mon, era Cort?”

Que non podec fixar eth sòn pensament en arren. Tot aquerò auie importància abantes, mès ara que non n'auie deguna.

Se lheuèc deth divan, se treiguec era levita, se destibèc eth cinturón e, descaperant eth sòn pelut pièch, pr'amor de poder alendar mès aisidaments, comencèc a passejar pera cramba.

“Atau se torne lhòca era gent”, repetic, “e atau se suiciden es òmes...entà non avergonhar-se...” higeç tot doç.

S'apressèc ena pòrta e la barrèc, dempús, damb era guardada fixa e es dents sarradi, s'apropèc ena taula, agarrèc eth revolvèr, l'examinèc, virèc entada eth eth canon cargat e se sentec invadit per ua prigonda tristesa. Ues dues minutes s'estèc immobil e cogitós, damb eth revolvèr ena man, eth cap clin e en ròstre era expression d'un immens esfòrc de concentracion mentau.

“Qu'ei clar”, se didec, coma s'eth curs d'un pensament logic, net e prolongat l'auesse amiat en ua conclusion indobtabla. En realitat aqueth “ei clar” solet siguec entada eth era consequéncia dera repeticion d'un madeish cercle de rebrembes e imatges que passèren pera sua ment desenats de viatges en aquera ora. Qu'èren es madeishi rebrembes dera sua felicitat, perduda entà totemp, era madeisha idia de qué tot ère mancat d'objèctius ena sua vida futura, era madeisha consciéncia dera sua umiliacion. Ère totemp ua succession identica des madeishes imatges e sentiments.

“Qu'ei clar”, repetic quan eth sòn cervèth auèc recorrut per tresau viatge eth cercle magic de rebrembes e pensaments.

E botant eth revolvèr ena parta quèrra deth sòn pièch, damb ua fòrta tirassada deth sòn braç, en tot cachar eth punh còp sec, Vronsky sarrèc eth gisquet.

Non sentec eth bronit deth tir, mès un violent patac en pièch lo hec trantalhar. Sagèc d'apuar-se en cant dera taula, deishèc anar eth revolvèr, trantalhèc e se seiguec en solèr, guardant damb suspresa ath sòn entorn. Vist tot de baish estant, es pautes corvades dera taula, eth tistèr des papèrs e era pèth de tigre, non reconeishie era sua cramba.

Entenec es passi rapids e carrinclants deth sòn vailet crotzant eth salon e se remetec. Hec un esfòrç mentau, comprenec qu'ère en solèr e, en veir era sang ena pèth deth tigre e en sòn braç, se'n brembèc qu'auie tirat sus eth madeish.

“Quina estupiditat! Non afustè pro ben”, gasulhèc, en tot cercar era arma damb era man. Eth revolvèr ère ath ras sòn, mès eth lo cercaue mès luenh. Contunhaue era sua cèrca, s'estirèc entar aute costat, non podec salvar er equilibri e queiguec perdent era sang.

Er elegant vailet damb pursères, que mès d'un còp s'auie planhut damb es sòns amics dera feblesa des sòns nèrvis, s'espauric autant en veir ath sòn senhor estirat en solèr que correc a cercar ajuda, deishant-lo, mentretant, pèrder mès e mès sang.

Ath cap d'ua ora arribèc Varia, era hemna deth frair de Vrosnky, e damb era ajuda de tres mètgès, que manèc a cercar en diuèrsi lòcs e qu'arriberen toti ath còp, metec ath herit en lhet e se demorèc ena sua casa pr'amor de suenhar-lo

XIX

Era errança cometuda per Alexei Alexandrovic s'estaue en qué, en premanir-se a veir ara sua hemna, non pensèc ena possibilitat de qué eth sòn empenaïment podesse èster sincèr, de qué eth la perdonèsse e de qué era non se morisse.

Dus mesi dempús era sua tornada de Moscòu aqueth error se li presentèc damb tota era sua cruditat. Er error non auie estat solet en non preveir ua tau possibilitat, senon tanben en non auer coneishut eth sòn pròpi còr abantes deth dia qu'auie vist ara sua hemna moribonda.

Ath ras deth lhet dera malauta se balhèc per prumèr còp ena sua vida ath sentiment d'umiliada pietat que desvelhauen totemp en eth es patiments des auti e que se n'avergonhaue coma d'ua damnatjosa feblesa.

Era pietat per Anna, eth penaïment d'auer desirat era sua mòrt e mès que mès era alegria de perdonar, heren qu'ara imprevista sentesse non solet acabat eth sòn patiment, senon, ath delà, ua tranquillitat d'esperit jamès experimentada abantes. Se n'encuedaue que, còp sec, çò qu'auie estat era origina des sòns maus se convertie ena origina dera alegria dera sua amna. Çò que li semblaue insoluble quan condemnaue, repotegaue e odiaue, li resultaue simple ara que perdonaue e estimaue.

Perdonaue ara sua hemna, en tot auer pietat pes sòns racacòrs e penaïments. Perdonaue a Vrosnky e lo planhie, mès que mès, dempús d'auer-se'n sabut dera sua accion de desesperacion. Planhie tanben ath sòn hilh mès qu'abantes. Se repotegaue auer-se'n ocupat tan pòc d'eth enquia alavetz; autanplan entara mainada nauèth neishuda experimentaue un sentiment especiau, barreja de pietat e trendesa.

Ara prumeria atenguec solet ara nauèth neishuda, possat pera compassion entad aquera mainada malerosa, que non ère era sua hilha, qu'auie estat desbrembada per toti pendent era malautia de sa mair e solide aurie mòrt se Karenin non n'auesse tengut compde.

Dempús, de man en man, lèu sense voler, comencèc a estimar ara petita. Fòrça viatges ath dia entraue ena cramba des mainatges e aquiü s'estaue seigut ua bona estona. De sòrta qu'era mainadera e era majordòma, ara prumeria temeroses ena sua preséncia, s'acostumèren ada eth insensiblaments.

En escadences se passaue enquia mieja ora guardant era careta roienca coma eth safran, moisha e encara arropida, dera petita, examinant es sues manetes grossetes, de dits crispats, que damb eth sòn revèrs se heregaue es uelhs e era arrincada deth nas.

Alexei Alexandrovic se sentie mès seren que jamès en aqueri moments; ère en patz damb eth madeish; non vedie arren d'extraordinari ena sua situacion ne pensaue que li calesse cambiar-la entad arren.

Mès, a mida que passaue eth temps, arreconeishie damb claretat que, per mès naturau que li semblèsse ada eth aqueth estat des causes, es auti non permeterien que demorèssen atau. Ath delà dera bontosa fòrça morau que guidaue era sua amna, n'auie ua auta tan fòrta, se non mès, que guidaue era sua vida, e aguesta dusau fòrça non podie balhar-li era tranquillitat pacifica e umila que desiraue.

Se n'encuedaue que toti lo guardauen damb interrogatiua suspresa sense comprendre-lo, coma demorant quauquarren d'eth. E, mès que mès, se n'encuedaue dera fragilitat e pòca consisténcia des sues relacions damb era sua hemna.

En esbugassar-se aqueth moment d'atrendiment costat pera proximitat dera mòrt, Alexei Alexandrovic comencèc a verificar qu'Anna lo cranhie, se sentie inquieta ena sua preséncia e non gausaue tier era sua guardada. Qu'ère coma se lo tormentèsse eth desir de dider-li quauquarren e non se decidisse a hè'c, e tanben coma se demorèsse bèra causa d'eth, coma s'auesse era presentida de qué aqueres relacions non podien durar d'aquera manèra.

Tà finau de hereuèr, era nauèth neishuda, que tanben cridèren Anna, emmalautic. Karenin venguec peth maitin en dormitòri, ordenèc qu'avisèssen ath mètge e partic entath Ministèri. Acabades es sues ocupacions, tornèc entà casa tàs quate. En entrar en salon, vedec qu'eth vailet, òme fòrça capinaut, vestit de liurèa damb ua capeta de pelegrín de pèth d'os, sostenguie enes sues mans ua capa blanca de pèth de marta.

- Qui a vengut?, preguntèc Karenin.
- Era princesa Isabel Ferovna Tverskaya, responec eth lacai, arrint, sivans li semblèc a Alexei Alexandrovic.

En aquera dolorosa etapa Karenin observaue qu'es sues amistats deth gran mon les tractauen ara, autat ada eth coma ara sua hemna, damb un interès particular. En toti aqueri amics desnishaue ua sòrta d'alegria que solet damb dificultat artenhien a amagar, era madeisha alegria que vedec enes uelhs der avocat e ara enes deth sirvent. Semblaue que toti s'estèssen afogadi, coma premanint es nòces de quauquarrés. Quan trapauen a Alexei Alexandrovic li demanuen pera salut d'Anna damb ua alegria dificilaments reprimida.

Era preséncia dera princesa Tverskaya, autat pes rebrembes qu'evocaue coma per non simpatizar damb era, l'ère desagradiua a Karenin.

Ena prumèra des crambes des mainatges, Sergi, inclinat sus era taula, damb es pès sus ua cagira, diboishaue, en tot acompanyar eth sòn trabalh damb paraules encoratjadoires. Era anglesa qu'auie substituït ara francesa pendent era malautia d'Anna ère seiguda ath

cant deth mainatge en tot hèr labor. En veir entrar a Karenin se lheuèc ara prèssa, hec ua reveréncia e balhèc ua leugèra possada a Sergi.

Alexei Alexandrovic amorassèc eth cap deth sòn hilh, responec as demanes dera institutritz sus era salut dera esposa e li preguntèc çò qu'auie dit eth mètge sus era petita.

- Eth doctor assegure que non ei arren seriós e a receptat banhs, senhor.
- Mès era mainada patís encara, repliquèc Karenin, en tot entener-la panteishar ena cramba deth costat.
- Me pensi, senhor, qu'aguesta mainadèra non servís, didec gausadaments era anglesa.
- Per qué pensatz atau, preguntèc, en tot arturar-se.
- Madeish se passèc en çò dera comdessa Paul, senhor. Se sometec ara creatura a tractament e se passèc qu'eth mainatge patie hame, era hilhuquèra non auie pro lèit, senhor.

Alexei Alexandrovic se demorèc cogitós e, dempús de reflexionar uns moments, crotzèc era pòrta.

Era mainada ère estirada, viraue eth capet e s'estornejaue inquieta entre es braci dera hilhuquera, en tot remir-se a cuélher er enòrme pitrau que se l'aufrie e a carar, a maugrat deth doble “shiiist!” dera hilhuquèra e dera majordòma inclinades sus era.

- Non a melhorat?, preguntèc Karenin.
- Qu'està fòrça inquieta, responec era majordòma en votz baisha.
- Miss Edward ditz que dilhèu era hilhuquèra non a pro lèit.
- Tanben jo m'ac pensi, Alexei Alexandrovic.
- E per qué non ac didiètz?
- A qui? Anna Arkadievna ei encara malauta, didec era majordòma tota desplasenta.

Era majordòma servie hège fòrça ans ena casa des Karenin. E enquia e tot en aqueres simples paraules credec Karenin notar ua alusion ath present estat des causes.

Era mainada cridaue cada viatge mès, s'estofaue e s'enroncaue. Era majordòma, botjant era man damb mina de desengust, s'apressèc ara hilhuquèra, cuelhec en braça ara creatura e comencèc a crossar-la, passejant damb era.

- Mos cau dider-li ath mètge qu'examine ara hilhuquèra, indiquèc Karenin.

Era hilhuquera, hemna de saludable aspècte e ben jargada, en tot senter-se temerosa de qué li dèssen eth viatge, gasulhèc quauquarren a mieja votz, tant qu'amagaue, damb menspredanta arridalha, eth sòn pitrau opulent. E tanben en aquera arridalha vedec Alexei Alexandrovic ua ironia entara sua situacion.

- Prauba mainada!, didec era majordòma, saiant de padegar ara petita e contunhant eth sòn passèg damb era en braça.

Alexei Alexandrovic se seiguec en ua cagira e damb ua mina trista, damb pena, guardaue se com era majordòma passejaue pera cramba.

Quan a tot darrèr se padeguèc era mainada, e era majordòma, en botar-la sus era mofla cunhèra e apraiar-li era coishinèra jos eth cap, s'aluenhèc d'era, Alexei Alexandrovic, peniblements, caminant de punta, s'apressèc ara mainada. S'estèc en silenci, en tot contemplar-la damb tristor. De ressabuda, un arridolet pistèc en sòn ròstre, en tot hèr-li a botjar es sòns peus e arropir era pèth dera sua tèsta. Dempús gessec dera cramba sense hèr bric de bronc.

Un còp en minjador, cridèc e ordenèc ath vailet que s'auie esdegat a acodir, qu'anèsse de seguit a cercar de naueth ath mètge.

Se sentie irritat damb era sua hemna, que se preocupauè tan pòc d'aquera plan bèra creatura. Non la volie veir en aqueth estat d'irritacion, ne tanpòc ara princesa Betsy. Mès, pr'amor de qué Anna non s'estonèsse per non vier ena sua cramba, hec un esfòrç e i venguec.

En apressar-se ara pòrta caushigant eth celh tapís, vengueren sense voler enes sues aures es paraules d'ua convèrsa que non aurie volut escotar.

- S'eth non partisse, jo comprendria era vòsta negatiua e era deth vòste marit. Mès Alexei Alexandrovic li cau mostrar-se peth dessus de tot aquerò, didie Betsy.
- Non me remisqui peth mèn marit, senon per jo madeisha., responec era votz esmoiguda d'Anna.
- Non ei possible que non desiretz dider-vos adiu der òme qu'a volut aucir-se per vos.
- Qu'ei per aquerò que non ac voi.

Alexei Alexandrovic s'arturèc. Eth sòn ròstre exprimie un temor lèu colpable. Sagèc d'aluenhar-se sense èster vist. Mès en tot reflexionar qu'aquerò serie pòc nòble, hec repè, tossic e auancèc de cap ara estança.

Es votzes carèren; eth entrèc. Anna ère seiguda en fautulh, estropada en ua ròba de cramba grisa, damb es peus neri, nauèth talhadi, formant un espès revolum sus eth sòn cap ovalat.

Coma tostemp que vedie ath sòn marit, era sua animositat despareshec en un virament de uelhs. Joquèc eth cap e guardèc a Betsy damb inquietud.

Aguesta, vestida ara darrèra mòda, damb un chapèu plaçat sus eth cap coma un paralum sus ua lampa, en tot jargar un vestit blu rorenc d'amples e atrasentes règues en diagonau traçades d'un costat sus era blòda, e der aute sus era hauda, ère seiguda ath

cant d'Anna, en tot tier lheuats e regde eth pitrau. Joquèc eth cap e arrint ironicaments, saludèc a Karenin.

- Ò!, exclamèc, coma estonada. M'alègri fòrça de trapar-vos en casa...! Que non vos campam enlòc. Jo non vos è trapat dèc era malautia d'Anna. Que ja me'n sabí de tot, es vòstes suenhs... es vòstes... Qu'ètz un espós admirable!, didec damb un ton significatiu e afectuós, tau que se lo decorèsse damb era midalha dera bontat peth sòn anament damb era sua hemna.

Alexei Alexandrovic saludèc heredaments e punèc era man dera sua esposa en tot preguntar-li se com l'anaue.

- Semble que sò mielhor, contestèc Anna refusant era sua guardada.

Mès, per çò deth color alugat deth vòste ròstre se diderie qu'auetz fèbre, didec Karenin, soslinhant era paraula “fèbre”.

- Qu'auem parlat en excès, repliquèc Betsy. Compreni qu'açò ei massa egoïsme dera mia part; que m'en vau ja.

Se lheuèc, mès Anna, en tot rogir-se de pic, l'agarrèc deth braç.

- Non, demoratz-vos, se vos platz... Me cau dider-vos... E a vos tanben..., higeç en tot dirigir-se ath sòn marit, tant qu'era rojor dera cara s'estenie entath sòn front e còth. Non posqui ne voi amagar-vos arren...

Alexei Alexandrovic hec carrinclar es sòns dits e baishèc es uelhs.

- Betsy m'a dit qu'eth prince Vronsky volie tier-mos ua visita abantes de partir entà Tachkent. (Anna parlaue sense guardar ath sòn marit, e coma mès penibles èren es sòns sentiments mès se pressaue). L'è dit que non posqui receber-lo.
- M'auetz dit vos, estimada amiga, qu'aquerò depenie deth vòste espós, corregic Betsy.
- Donques non, non posqui receber-lo, ne servís de...

Se copèc còp sec e contemplèc, interrogadoira, ath sòn marit, qu'ara non la guardaue.

- En ua soleta paraula, non voi...

Alexei Alexandrovic, en tot apressar-se, sagèc de cuelher-li era man.

Anna, deishant-se amiar peth prumèr impuls, retirèc era sua man dera deth sòn espós, grana umida e damb gròsses venes holades, que cercaue era sua. Dempús, en hèr un evident esfòrç sus era madeisha, la sarrèc.

- Vos arregraisqui fòrça era vòsta confiança, mès..., repliquèc Karenin, trebolat, comprenent damb irritacion que çò que li volie explicar e díder cara a cara non ère possible dauant de Betsy. Aquesta se li presentaue aqueth moment coma era

personificacion d'aquera fòrça incontrastabla deth gran mon, empachant-li que s'autregèsse liuraments as sòns sentiments de perdon e d'amor.

S'interrompèc, donc, e se demorèc guardant ara princesa Tverskaya.

- Alavetz, adishatz, estimada, didec Betsy en tot l'heuar-se.

Punèc a Anna e gessec. Karenin l'acompanhèc.

- Alexei Alexandrovic: vos hèsqui un òme generós, didec Betsy, en tot arturar-se en petit salon e sarrant-li era man un viatge mès significatiuaments. Sò ua estranha, mès estimi tant a Anna e senti tant de respècte per vos, que me permeti balhar-vos un conselh. Tietz-lo. Alexei Vronsky qu'ei er aonor en persona e ara se'n va entà Tachkent.

- Vos arregraisqui, Princesa, eth vòste interès e es vòsti conselhs. Mès era qüestion de qué a qui recebe o non era mia hemna que li cau resolver-la era madeisha.

Parlèc, sivans acostumaue, damb dignitat, arropint es celhes, mès pensèc de seguit que, didesse çò que didesse, non podie auer dignitat ena sua situacion.

Ac verificquèc damb er arridolet contengut, ironic, de dolenteria, que lo guardèc Betsy en auer entenut es sues paraules.

XX

Karenin se didec adiu de Betsy ena sala e tornèc entath costat dera sua hemna. Anna ère estirada en divan, mès en entèner es passi deth sòn marit, reprenec ara prèssa era sua posicion anteriora e lo guardèc damb temor. Alexei Alexandrovic se n'encuedèc de qué auie plorat.

- T'arregraïsqi era tua confiança en jo, didec, repetint en rus çò qu'auie dit abantes Betsy en francés.

E se seiguec ath sòn cant.

Quan Karenin parlaue en rus e la tractaue de tu, aguest “tu” costaue en Anna un irresistible sentiment d'irritacion.

- Arregraïsqi fòrça era tua decision. Me pensi tanben que, donques que partís, non ei de besonh qu'eth prince Vronsky vengue aciu. Totun aquerò...
- Òc, que ja ac è dit jo. Entà qué persutar?, interrompec de còp Anna.

“Que non ei de besonh”, pensaue, “que vengue un òme entà dider-se adiu dera hemna qu'estime, que per era se volec aucir, que per era a des.hèt era sua vida! Era hemna que non pòt víuer sense eth! E ditz que non ei de besonh!”.

Anna sarrèc es pòts e tachèc era guardada des sòns uelhs ludents enes mans d'Alexei Alexandrovic, damb es sues venes holades, qu'en aqueth moment se heregaue tot doç era ua sus era auta.

- Non parlem mès sus aquerò, higeç, mès solatjada.
- Que t'è deishat resòlver er ahèr per tu madeisha e m'alègri de qué... comencèc Alexei Alexandrovic.
- De qué eth mèn desir coïncidisque damb eth tòu, concludèc Anna, shordada de qué eth sòn marit parlèsse tant a plaser quan era se'n sabie pro ben de çò que l'anaue a díder.
- Òc, afirmèc eth. E era princesa Tverskaya hè mau en calar-se enes ahèrs d'ua familia de d'auti, que tostemp son ahèrs delicadi... Sustot, era...
- Non me creigui arren de çò que mormolhen de Betsy, interrompec precipitadaments Anna. Sonque sabi que m'estime sincèraments.

Alexei Alexandrovic alendèc e carèc. Anna jogaue, inquieta, damb es bordons dera sua blòda, en tot guardar ath sòn marit damb eth dolorós sentiment de repulsion fisica que

tant se repotegaue, mès que non podie senhoretjar. Ara non desiraue qu'ua causa: veder-se liura dera sua desagradiua preséncia.

- È manat a quèrrer ath mètge, didec Karenin.
- Que sò ben. Entà qué è besonh deth mètge?
- Era petita contunhe planhent-se e asseguren qu'era hilhuquèra a pòca lèit.
- Per qué non me permeteres que li balhèssa era popa quan t'ac demanè?. Mès qu'ei parièr, ara mainada l'aucirà.

Alexei Alexandrovic comprenec plan ben se qué significaue aqueth “qu'ei parièr”.

Anna cridèc e ordenèc que li hessen a vier era mainada.

- Demanè, didec, que me deishèssetz aleitar-la; non m'ac permetéretz e ara se me repotègue.
- Non t'ac repotègui, Anna.
- Òc que m'ac repotegatz! Diu mèn! Per qué non m'aurè mòrt?, somiquèc Anna. Perdonatz-me, sò irritada e parli sense rason. Deishatz-me soleta ara, se vos platz, didec, en tot revier-li era serenitat.

“Aquerò non pòt contunhar atau”, se didec decididaments Alexei Alexandrovic en gèsser deth quarto dera sua hemna.

Jamès çò d'insostenible dera sua situacion dauant es uelhs deth gran mon, jamès era aversion dera sua hemna entada eth, jamès tot eth poder d'aquera fòrça misteriosa que, contrabalançant eth sòn estat d'animositat, guidaue era sua vida obligant-li a executar era sua volentat e a cambiar es sues relacions damb era sua hemna, jamès tot aquerò li venguec entath cap damb tant absoluta claretat coma en aqueth moment.

Comprenie damb tota evidéncia qu'eth mon e era sua hemna exigien d'eth quauquarren, encara que non podie díder exactaments qué. E sentie que li pujaue ena amna un impuls d'irritacion qu'esbauçauè era sua tranquillitat e anullaue eth merit de tot çò qu'auie hèt.

Ena sua pensada, valie mès entà Anna trincar damb Vronsky, mès, se toti s'entestauen qu'ère impossible, ère prèst enquia e tot a perméter es sues relacions damb era condicion de qué non se ofensèsse eth nòm des mainatges, que non les perdesse, que non cambièsse era sua situacion. Per dolent qu'açò siguesse, qu'ère peyor trincar es sues relacions, plaçant a Anna en ua situacion sense gessuda, desaunorada, e perdent eth tot çò qu'estimaue.

Mès se sentie sense fòrces. Sabie per auança que toti èren contra eth e que non li permeterien hèr çò qu'ara li semblaue tan favorable e naturau. Endonviaue que lo forçarien entà hèr çò que, en tot èster peyor, as auti les semblèsse de besonh.

XXI

Abantes que Betsy gessesse dera casa des Karenin, se trapèc damb Esteva Arkadievic, que venguie d'arribar de çò des Eliseev, qu'aqueth dia auien recebut ustres frèsques.

- Quin encontre tant agradiu!, Princesa, sorrisclic Oblonsky. Jo que vengui aciu de visita...
- Un encontre d'un moment, didec Betsy, arrint e metent-se es gants, pr'amor que me cau partir ara prèssa.
- Demoratz, Princesa. Abantes de meter-vos es gants, deishatz-me punar era vòsta polida man. Arren me shaute mès, ara que tornam as costums antics, que punar era man des daunes, e l'ac punèc. Quan mos veiram?
- Que non vos ac meritatz, responec era en tot arrir.
- Òc que m'ac meriti, pr'amor qu'è vengut èster un òme com cau; non solet apraii es mèns ahèrs personaus de familha, senon tanben es d'auti, didec damb intencionada expression en sòn ròstre.
- Me n'alègri fòrça, repliquèc Betsy, comprenent que parlaue d'Anna.

E, hent repè entara sala, s'arturèren en un cornèr.

- Que l'aucirà, didec Betsy, en un significatiu mormolh. Aquerò ei impossible, impossible...
- Me hè gòl qu'ac creigatz atau, manifestèc Esteva Arkadievic, en tot botjar eth cap damb aspècte de dolorós consentiment. Plan per açò è vengut en Sant Petersburg.
- Tota era ciutat ac ditz, higeç Betsy. Ei ua situacion impossible. Era que se consumís. Eth non compren qu'Anna ei ua d'aguestes hemnes que non pòden jogar damb es sòns sentiments. Ua de dues: o se la hè a vier d'aciu, o actue energicaments e se divòrcie. Aquesta situacion acabarà damb era.
- Òc, òc, plan (responec Oblonsky alendant). Ja ac è dit. Qu'è vengut entad açò. Ben, non solet entad açò, senon tanben pr'amor que m'an nomentat camarlenc e me cau balhar es gràcies... Mès çò de prumèr ei que me cau apraiar aguest ahèr.
- Que Diu vo n'age!, didec Betsy.

Esteva Arkadievic acompanyhèc ara Princesa enquiath tendolet, li punèc de nauèth era man mès ath dessus deth gant, a on bategue eth pos e, dempús de dider-li ua badinada tant indigna qu'era ja non sabec se ofensar-se o arrir, se filèc entà veir ara sua fraia, que

trapèc des.hèta en lèrmes. A maugrat deth sòn excellent estat d'animositat, que li hège vessar alegria onsevolhe que passèsse, Oblonsky assumic de seguit er accent de compassion poèticaments exaltat que convenguie as sentiments d'Anna. Li preguntèc pera sua salut e com auie passat eth maitin.

- Fòrça mau, fòrça mau... Mau eth maitin e eth dia... e toti es dies passats e futurs, didec era.
- Me semble que t'autreges massa ara tua malenconia. Te cau encoratjar-te, te cau guardar era vida cara a cara. Ei penible, mès...
- É entenu a díder qu'es hemnes estimen as òmes autanplan pes sòn vicis, gessec de pic, mès è en òdi ath mèn marit pera sua bontat. Non posqui víuer damb eth! Compren-ac: sonque veder-lo me maumet es nèrvis e me hè a pèrder eth domeni de jo madeisha! Non posqui víuer damb eth! E qué posqui hèr? È estat tan malerosa que me pensaua qu'ère impossible èster-ne mès. Mès jamès podí imaginar er horrible estat que me trapi ara. Vòs te creir que, encara qu'ei un òme tant excellent e brave que non sò digna de punar eth solèr que caushigue, l'è en òdi a maugrat de tot? L'è en òdi pera sua granesa d'amna. Non me rèste arren, exceptat...

Anaue a díder “exceptat era mòrt”, mès sa frair non li permetec acabar.

- Qu'ès malauta e irritada e exagères, didec. Cre-me, qu'es causes non son tan terribles coma les imagines.

E arric. Arrés, senon Esteva Arkadievic, s'aurie permetut arrir dauant de tanta desesperacion, pr'amor qu'era arridalha aurie semblat totafèt extemporanèa, mès ena sua forma de hèc i auie tanta benvolença e ua doçor tan grana, lèu femenina, que non ofensaue, senon que padegaue e costaue ua doça consolacion. Es sues paraules leugères e serenes, es sòns arridolets, actuauen tant eficaçaments, que se les podie comparar damb era accion der òli d'ametles sus es herides. Anna ac experimentèc de seguit.

- Non, Stiva, non, didec. Que sò perduda; mès que perduda, pr'amor qu'encara non posqui díder que s'a acabat tot; ath contrari, senti que non s'a acabat encara. Sò coma ua còrda tibanta que s'acabarà trincant. Non è arribat ara fin, e era fin serà terribla!
- Cranhes pas. Era còrda se pòt destibar de man en man. Non i a cap situacion que non age gessuda.
- Ac è pensat pro ben e solet n'i a ua...

Esteva Arkadievic, en tot compréner, pera guardada de terror d'Anna, qu'aquera gessuda ère era mòrt, non li deishèc acabar era frasa.

- Arren d'aquerò, repliquèc. Permete-me... Tu non pòs jutjar era situacion coma jo. Dèisha-me expausar-te era mia pensada sincèra, e repetit eth sòn arridolet d'òli d'ametles. Començarè peth principi. Ès maridada damb un òme vint ans mès gran que

tu. Te maridères sense amor, sense conèisher er amor. Supausem qu'aguesta siguec era tua enganha.

- E ua terribla enganha!, didec Anna.
- Mès aquerò, torni a díder, ei un hèt consumat. Dempús as auut eth malastre de non estimar ath tòn marit. Qu'ei un malastre, mès tanben un hèt consumat. Eth tòn marit, en tot arreconeishè'c, t'a perdonat...

Esteva Arkadievic s'arturaue dempús de cada frasa, demorant era replica, mès Anna non responie.

- Es causes son atau, contuhèc sa frair. Era demana, ara, qu'ei aguesta: pòs contunhar viuent damb eth tòn marit? Ac desires? Ac desire eth?
- Sabi pas. .. Non sai arren...
- M'as dit que non lo pòs tier.
- Non, non ac è dit... Retiri es mies paraules... Non sai arren, non compreni arren...
- Permete-me que...
- Tu que non ac pòs comprèner. Me semble coma se siguessa en tot en.honsar-me en un peridèr que non poirè salvar. Non, non poirè...
- Qu'ei parierà. Botaram ath dejós un tapís mofle e te recuelheram en eth. Ja compreni que non pòs decidir-te a expausar çò que desires, çò que sentes...
- Que non desiri arren, arren... Solet desiri qu'açò s'acabe çò de mès lèu possible.
- Mès eth ac ve e se'n sap. E te penses que patís mens que tu, en sostier-lo? Tu patisses, eth patís... Com pòt acabar aquerò? Ça que la, eth divòrci ac resolv tot, acabèc, non sense esfòrç, Esteva Arkadievic

E, en auer expausat eth sòn principau pensament, la guardèc d'ua manèra significatiua.

Anna, sense respóner, botgèc negatiuaments eth cap, damb es sòns peus copadi. Mès eth, pera expression deth ròstre dera sua fraia, de ressabuda illuminat damb era sua beresa anteriora, comprenec que s'era non parlaue de tau solucion ère solet pr'amor que li semblaue un gòi inaccessible.

- Vos planhi damb tota era mia amna. Seria fòrça erós se podessa apraià'c tot, didec Esteva Arkadievic arrint ja damb mès seguretad. Non, non me digues arren... Se Diu me balhèsse er assopliment d'exprimir ath tòn marit çò que senti, e convencer-lo! Que i vai ara madeish!

Anna lo guardèc damb es sòns uelhs ludents e cogitosi e non responec.

XXII

Damb ua leugèra expression de solemnitat ena cara, tau que hège quan seiguie en sòn lòc de president enes sessions deth jutjat, Oblonsky entrèc en burèu d'Alexei Alexandrovic.

Aguest, damb es mans ena esquia, passejaue pera cramba pensant en çò madeish qu'eth sòn cunhat venguie de parlar damb era sua hemna.

- Shordi pas?, preguntèc Esteva Arkadievic, qu'en veir a Karenin experimentèc un sentiment de trebolament insolit en eth.

Entà dissimulà'c, treigec era blaga deth tabac que venguie de crompar e, en flairar era pèth naua, tirèc ua cigarreta.

- Non. Vos posqui servir en quauquarren?, didec Karenin sense vams.
- Òc. voleria... è besonh... parlar-te, repliquèc Esteva Arkadievic, estonat en notar que sentie ua timiditat que jamès auie sentut.

Aqueth sentiment ère tant inesperat e estranh, qu'Oblonsky non podec creir que siguesse era votz dera consciència en tot dider-li qu'ère a mand de cométer ua mala accion. En tot remeter-se damb un esfòrç, artenhèc dominar-se.

- Supausi que te'n saberàs dera estima qu'è entara mia fraia e dera particulara afeccion que senti per tu, didec, rogint-se.

Alexei Alexandrovic s'arturèc, sense respóner, mès era expression de victima resignada que se diboishaue ena sua portadura estonèc a Esteva Arkadievic.

- Que volia... desiraua... parlar-te dera mia fraia e des vòstes mutuaus relacions, higeç Oblonsky, pelejant encara damb era sua confusion.

Alexei Alexandrovic arric, damb leugèra ironia, guardèc ath sòn cunhat e, sense respóner, s'apressèc ena taula, cuelhec ua carta començada qu'auie en era e l'ac mostrèc ath sòn interlocutor.

Esteva Arkadievic la cuelhec, guardèc damb estonament aqueri uelhs trebles que se tachauen en eth, immobils, e comencèc a liéger.

Me n'encuedi qu'era mia preséncia vos ei penibla. Per trist qu'age estat convencer-me d'aquerò, compreni qu'ei atau e que non pòt èster de ua auta manèra. Non vos balhi eth tòrt. Diu ei tetimòni de qué, en veder-vos malauta, decidí damb tota era mia amna

desbrembar tot çò que s'auie passat entre nosati e començar ua naua vida. Non me n'empenaisqui ne me n'empenairè jamès de çò que hi. Sonque volia ua causa: eth vòste ben, era patz dera vòsta amna. E veigui que non ac è arthenhut. Didetz-me vos madeisha çò que vos pòt hèr erosa e balhar-vos era patz d'esperit. M'autregi ara vòsta volentat e as vòsti sentiments de justícia.

Esteva Arkadievic entornèc era carta ath sòn cunhat e seguic campant-lo perplèx sense saber se qué d'ider.

Aqueth silenci ère tan penible entàs dus que pes pòts d'Oblonsky passèc ua tremolor dolorosa. Sense deishar de uelh eth ròstre de Karenin, contunhaue carant.

- Aquerò ei solet çò que posqui d'ider, gessec Alexei Alexandrovic en tot virar eth cap.
- Òc, òc, didec Esteva Arkadievic, sense vams entà constestar, en tot s'ènter qu'es somics s'apressauen ena sua gòrja. Òc, òc, ac compreni..., prononcièc ara fin.
- Que voi saber çò qu'era vò, repliquèc Karenin.
- Cranhi qu'era madeisha non comprene era sua pròpia situacion. Ara non pòt èster jutgesa... Està capvirada... òc, capvirada pera tua granesa d'amna... Se lieg aguesta carta, non saberà se qué d'ider, senon jugar eth cap damb mèns umiliacion encara.
- Òc, mèns, qué posqui hèr, alavetz? Com explicar...? Com saber çò qu'era vò?
- Se me permetes expausar-te era mia opinion, me pensi que depen de tu cuèlher es mesures que siguen de besonh entà resòlver aguesta situacion.
- Atau, donc, penses que mos cau acabar damb aguest estat de causes?, interrompec Karenin. Mès, com?, higeç en tot passar-se era man dauant des uelhs, damb un gèst insolit en eth. Non veigui cap gessuda possibla.
- Totes es situacions an ua gessuda, afirmèc Esteva Arkadievic, en tot l'heuar-se, ja encoratjat. I auèc un moment que tu voleres trincar... S'ès convençut de qué ei impossible hèr-vos mutuauments erosi...
- Era felicitat se pòt comprèner de diuèrses manèrs... Mès supausem que sò d'acòrd en tot e que non voi arren. Quina gessuda pòt auer aguesta situacion?
- Vòs saber era mia opinion?, repliquèc Esteva Arkadievic, damb eth madeish arridolet d'òli d'ametles que teguesse damb Anna.

E aqueth arridolet ère tan conveceire e bontós que, encuedant-se sense voler dera sua pròpia feblesa, Alexei Alexandrovic, suggestionat per era, se sentec dispausat a creir tot çò que li didesse eth sòn cunhat.

- Anna non ac cohestrarà jamès, contunhèc Oblonsky. Mès solet i a ua gessuda possibla; solet i a quauquarren qu'era pòt desirar. E qu'ei era interrupcion des vòstes relacions e des rebremes junhudi ada eres. Me pensi qu'ena vòsta situacion ei de besonh esclarir es futures relacions recipròques, relacions que solet pòden establir-se en tot basar-se ena libertat d'ambdues parts.
- Ei a díder, eth divòrci, didec damb repugnància Karenin.
- Òc, ena mia pensada òc; eth divòrci, repetit, rogint-se, Esteva Arkadievic. Qu'ei en toti es sens, era mielhhor gessuda entà un matrimòni que s'està ena vòsta situacion. Qué se pòt hèr quan es esposi trapan qu'ei impossible viuer amassa. Ei quauquarren que les pòt arribar a toti...

Alexei Alexandrovic, alendand peniblements, cluquèc es uelhs.

- Aciu solet i pòt auer ua consideracion: desire o non un des conjonch contrèir nau matrimòni? Se non se desire, era causa ei plan simpla, contunhèc Esteva Arkadievic, en tot senter-se cada còp mès senhor d'eth madeish.

Alexei Alexandrovic, damb eth ròstre contreigut pera emocion, gasulhèc quauquarren ath sòn laguens; mès non responec.

Çò qu'ath sòn cunhat li semblaue tan simple, eth ac auie pensat mil viatges; e non solet non li semblaue simple, senon totafèt impossible. Eth divòrci, qu'es sòn detahs de realizacion coneishie ara, li semblaue en aguesti moments inacceptable, pr'amor qu'eth sentiment dera pròpia dignitat e era religion que professaue l'empachauen cuélher sus eth era responsabilitat d'un adultèri fictici. E mens encara podie sostier qu'era hemna estimada e qu'auie perdonat, siguesse inculpada e caperada d'escarni. Dempús, eth divòrci apareishie tanben coma impossible per d'outes causes mès importantes encara. Qué se passarie damb eth sòn hilh se se divorciauen? Deishar-lo damb sa mair qu'ère impossible. Era mair divorciada aurie era sua pròpia familha illegitima, e en era era situacion e educacion deth hilhastre les calerie èster dolentes ara fòrça.

Retier ath sòn hilh damb eth? Aurie estat ua resvenja dera sua part e non ac desiraue.

E, ath delà, eth divòrci li semblaue encara mès impossible a Karenin pensant que, en consentir en eth, costaue damb aquerò era perdicion d'Anna. Qu'auien arribat ath hons dera sua amna es paraules que li didesse Dolly en Moscòu, quan afirmèc que, en optar peth divòrci, Karenin non pensaue qu'en eth madeish e costaue era roïna definitiua dera sua hemna. E eth, amassant aguestes paraules ath sòn perdon e ara sua estima as petits, les entenie ara ara sua manèra.

Consentir en divòrci, deishar liura a Anna, significaue, ena sua pensada, deishar de cornèr çò darrèr que li hège estimar era vida: es mainatges, que tant estimaue. E entada era supausaue trèir-li era darrèra empara en camin deth ben e possar-la entath perider.

S'Anna venguie èster ua hemna divorciada, Karenin se'n sabie que verie a amassar-se damb Vronsky en ues relacions illicites e antireligioses, pr'amor qu'entara hemna, sivans era religion, non i pòt auer cap aute espòs tant qu'aguest visque.

“Anna s'amassarà damb eth e, en dus o tres ans, eth la deisharà, o era aurà relacions damb un aute”, pensaue Alexei Alexandrovic. “E jo, en tot consentir aguest illicít divòrci, aurè estat era causa dera sua perdicion.”

Òc, ac pensaue fòrça viatges e se persuadie de qué era qüestion deth divòrci, non solet non ère plan simpla, coma didie eth sòn cunhat, senon totafèt impossibla.

Non credie en cap des paraules d'Oblonsky, se l'acodien mil objeccions a cada ua d'eres e, ça que la, l'escotaue, en tot sènter qu'en eres s'exprimie aquera fòrça incomparabla e enòrma que guidaue era sua vida ara e que li calie aubedir.

- Era soleta qüestion ei saber en quines condicions consentisses en divòrci. Era non desire arren, arren gause demanar-te e fide ena tua bontat.

“Diu mèn, Diu mèn, quin terrible castig!”, pensaue Karenin rebrembant es detalhs sus era manèra de proposar eth divòrci quan eth marit se hège vier era colpa.

E, damb eth madeish gèst qu' Oblonsky s'amagaue eth ròstre, amaguèc eth sòn entre es mans.

- Qu'ès esmoigut, ac compreni... Mès se t'ac penses ben...

“Ath que te tuste era gauta quèrra, presenta-li era dreta; ath que te trè eth caftan, balha-li era camisa”, rebrembèc Alexei Alexandrovic.

- Ben, sorrisclec damb votz agudenta, cuelherè tota era responsabilitat sus jo... Enquia e tot les autrejarè eth mèn hilh... Mès non serie mielhor deishà'c tot tau qu'ei? Plan ben, hè çò que volgues...

E en tot virar-se d'esponera pr'amor de qué eth sòn cunhat non lo podesse veir, se seiguec en ua cagira prè dera hièstra. Sentie un gran amarum e ua prigonda vergonha, mès ath cant d'aquera vergonha e aqueth amarum, se sentie atrendit e gaujós pera sua pròpia umilitat tan nauta.

- Cre-me, Alexei Alexandrovic. Anna apreciarà fòrça era tua bontat. Ça que la, se ve qu'aguesta ei era volentat divina, higeç.

E tanlèu auec dit aquestes paraules, se n'encuedèc de qué èren ua pegaria, e a penes podec tier un arridolet pensant en sòn pròpi necitge.

Alexei Alexandrovic volec contestar, mès es lèrmes l'ac empachèren.

- Qu'ei un malastre inevitable e mo'lo cau acceptar. Accepta-lo coma un hèt consumat, sajant d'ajudar a Anna e ajudar-te a tu madeish, didec Esteva Arkadievic.

Quan gessec dera cramba deth sòn cunhat, ère prigondament esmoigut, mès aquerò non l'empedie senter-se alègre per auer artenhut resòlver aqueth ahèr, pr'amor qu'auie era conviccion de qué Karenin non rectificarie es sues paraules.

Ara sua satisfaccion se higie eth pensament de qué, quan er ahèr demorèsse acabat, poirie díder ara sua hemna e as sòns amics: “En qué mos diferenciam un mariscau e jo? En hèt de qué eth mariscau dirigís era parada dera garda, sense benefici d'arrés, e jo è artenhut un divòrci en benefici de tres.”

O ben: “En qué mos retiram un mariscau e jo? En que...”

“ Bè!, ja se m'acodirà quauquarren mielhor”, se didec Oblonsky, arrint.

XXIII

Era herida de Vronsky ère perilhosa e, encara qu'era bala non auie artenhut eth còr, eth herit s'estèc diuèrsi dies pelejant entre era vida e era mòrt.

Quan podec parlar per prumèr viatge, solet Varia, era hemna de sa frair, ère ath sòn costat.

- Varia, didec eth, en tot guardar-la damb gravetat: era arma se descarguèc per ua negligéncia. Te demani que non me parles jamès sus aquerò. E les ac dides a toti atau. Ua auta causa que serie massa estúpida.

Varia, sense responder-li, s'inclinèc ath sòn dauant e li guardèc era cara damb un arridolet. Es uelhs de Vronsky èren ara clars, sense fèbre, mès en eri se diboishaue ua expression sevèra.

- Gràcies a Diu!, exclamèc Varia, te hè mau quauquarren?

E Vronsky l'indicaue eth pièch.

- Un shinhau aciu.
- Te vau a sarrar mielhor era vena.

Vronsky, en silenci, sarrant damb fòrça es fòrtès maissères, la guardaue tant que era apraiaue eth bendatge. Quan acabèc, Vronsky didec:

- Escota: non deliri. E te demani que sages que, quan se parle d'aquerò, non se digue que tirè de bon voler.
- Arrés ac ditz. Mès demori que non tornes a auer un descuet, repliquèc era, damb ua interrogatiua arridalha.
- Non ac harè, probablaments, mès qu'aurie estat mielhor que... E Vronsky arric damb tristor.

A maugrat de taus paraules e era arridalha que tant espauric a Varia, quan eth holador baishèc, eth herit, en tot remeter-se, se sentec liure d'ua part des sues penes.

Damb aquerò qu'auie hèt, li semblaue qu'auie esfaçat parciauments era vergonha e era umiliacion qu'auie experimentat. Ara podie pensar damb mès serenitat en Alexei Alexandrovic, que d'eth arreconeishie tota era granor d'amna, sense senter-se, ça que la, rebaishat per era. Podie ath delà, guardar ara gent ena cara sense avergonhar-se, amiar entà dauant eth sòn normau biais d'existéncia, víuer sivans es sòns costums.

Era soleta causa que non podie arrincar dera sua amna, a maugrat de qué pelejaue constantaments contra aquest sentiment que l'abocaua ena desesperacion, ère eth hèt d'auer perdut a Anna.

Ara, expiaue era sua falta dauant de Karenin, ère, de vertat, fèrmaments decidit a non interferir jamès entre era esposa empenaïda e eth sòn marit; mès que non podie arrincar dera sua amna era pena d'auer perdut eth sòn amor; non podie delir dera sua memòria es moments passadi damb Anna, qu'abantes apreciaue tan pòc, e qu'eth sòn rebrembe lo perseguie ara tu per tu.

Serpujovskoy l'auie cercat un destin en Tachkent e Vronsky l'auie acceptat sense trantalhar. Mès, a mida que s'apressaue eth moment de partir, autant mès penible li resultaue eth sacrifici qu'aufríe ad açò que consideraue coma eth sòn déuer.

Era herida se guaric. Comencèc a gèsser e a hèr es sòns preparatius de viatge entà Tachkent

“La voi veir un còp e dempús desaparèisher, morir...”, pensaua Vronsky, tant que hège es sues visites d'adiu.

Exprimic aqueth pensament a Betsy. Aquesta lo transmetec a Anna e tornèc damb ua responsa negatiua.

“Mielhor”, se didec Vronsky, en saber-se'n. “Qu'ère ua feblesa qu'aurie consumit es mies darrères fòrces.”

Ath londeman, Betsy anèc entara sua casa e li didec qu'auie rebut per Oblonsky era afirmacion de qué Karenin entamenaue eth divòrci. E per tant, Vronsky podie veir a Anna.

En tot desbrembar-se autanplan d'acompanhar a Betsy enquiara pòrta, desbrembar-se'n de totes es sues decisions, sense demanar se quan la podie visitar ne a on ère eth marit, Vronsky se filèc ath mès còrrer entara casa des Karenin.

Pugèc ara prèssa es escales, sense veir ad arren ne ad arrés, e damb pas seguit, tient-se entà non seguir corrent, passèc ena cramba d'Anna.

Sense reflexionar, sense guardar s'auie o non quauquarrés ena cramba, Vronsky la sarrèc contra eth sòn pièch e curbic de punets eth sòn ròstre, mans e còth.

Anna ère premanida entà receber-lo e auie pensat en çò que li diderie, mès que non auec temps entà dider-li arren de çò qu'auie pensat. Era passion d'eth l'aluguèc. Aurie volut padegar-se, mès que ja ère tard. Eth madeish sentiment de Vronsky se l'auie transmetut ada era.

Es sòns pòts tremolauen e pendent ua longa estona non podec parlar.

- Que t'as senhorejat de jo... Sò tua... gasulhèc a tot darrèr, cachant-li eth pièch damb es mans.
- Que calie que siguesse atau, responec Vronsky. Tant que visquem, li cau èster atau. Ara ac compreni.
- Ei vertat, didec Anna, perdent era sang dera cara cada viatge mès e punant-li eth cap. Mès a maugrat de tot, aquerò, dempús de çò que s'a passat, qu'ei terrible.
- Tot se passarà... Tot se passarà e seram erosi! Eth nòste amor, dempús de tot aquerò, a creishut, ça que la, per terrible que sigue, afirmèc Vronsky, lheuand era votz e mostrant en arrir, es sòns fòrts dents.

E Anna non podec contestar-li ne damb paraules ne damb arridolets, senon damb era expression amorosa des sòns uelhs. Dempús agarrèc era man de Vronsky e hec que l'amorassèsse es sues caròles heredes e es sòns peus copadi.

- Damb eth peu cuert que non sembles era madeisha... Te trapi beròia, te retires a ua mainada... Mès, be n'ès d'esblancossida!
- Que me senti fòrça fèbla, responec Anna arrint. E es sòns pòts tremolèren un aute viatge.
- Anaram entà Italia e aqui de remeteràs, didec eth.
- Ei possible que viscam amassa, coma esposi, formant ua familha?, hige Anna, en tot tachar-li es uelhs près des sòns uelhs.
- Era soleta causa que m'estranhe ei qu'abantes age estat possible çò de contrari, contestèc Vronsky.
- Stiva ditz que "eth" consentís en tot, mès que non posqui acceptar era sua magnanimitat, indiquèc Anna, guardant entar aute costat, malencòniaments. Non voi eth divòrci. Tot que m'ei parièr. Solet me preocupe çò que decidirà respècte a Sergi.

Vronsky non comprenie que, autanplan en aquera entrevista, Anna pensèsse en sòn hilh e en divòrci... Qué li hège tot aquerò?

- Non parles d'aquerò, ne t'ac penses, didec atirant entada eth era man dera sua aimada pr'amor de qué se tenguesse solet d'eth. Mès Anna non lo guardaue.
- Per qué non m'aurè mòrt? Qu'aurie estat mielhor, didec era. E lèrmes silencioses baishèren pes sues caròles. Mès se revenguec e sagèc d'arrir pr'amor de non entristir-lo.

Sivans es ancianes idies de Vronsky, renonciar ath lòc d'auantatge e perilh que l'aufrien en Tachkent ère vergonhós e impossible. Mès ara renoncièc ada eth sense trantalhar e, vedent qu'enes nautes esfères lo desaprovauen, demanèc era retirada.

Ath cap d'un mes, Anna e Vronsky partien entar estrangèr. Karenin se demorèc solet en casa damb eth sòn hilh. Qu'auie renonciat ath divòrci entà tostemps.

CINCAU PART

I

Era princesa Scherbazky consideraue impossible celebrar es nòces abantes deth Quareme, que solet mancauen cinc setmanes, pr'amor qu'era mitat deth noviatge non podie èster premanit abantes d'aguest tèrme. Mès non podie deishar d'estar d'acòrd damb Levin qu'ajornar eth maridatge enquiara fin deth Quareme ère demorar massa, donques qu'era anciana tia deth prince Scherbazky ère grèuments malauta e podie morir d'un moment en aute, e en aguest cas eth dòu ajornarie eth maridatge encara mès temps.

Plan per açò, dempús de decidir qu'eth noviatge se dividirie en dues partides, ua de màger que se premanirie damb mès cauma e ua auta mendre que serie prèsta de seguit, era Princesa accedic a celebrar es nòces abantes deth Quareme, encara que non sense shordar-se diuèrsi viatges damb Levin per non respòner jamès damb seriositat as sues demanes ne dider-li s'ère cossent o non damb çò que se hège.

Era decision ère tan mès comòda pr'amor que, dempús de maridar-se, es nòvis se n'anarien ena sua propietat, a on entad arren aurien besonh dera majoritat des causes que se corresponien ara partida màger deth noviatge.

Levin contunhaue en aqueth estat de capvirament que li semblaue qu'eth e era sua felicitat constitusien era fin unenca e principau de tot çò qu'existie e que non li calie pensar ne preocupar-se d'arren, donques qu'es auti ac harien per eth.

Ne tansevolhe auie format un plan entara sua vida futura, deishant era decision as auti, convençut que tot se passarie ara perfeccion.

Sa frair Sergi Ivanovic, Esteva Arkadievic e era Princesa, l'orientauen en tot aquerò que li calie hèr. E eth se limitaue a conformar-se damb çò que li didien.

Sergi Ivanovic cuehlec, entada eth, sòs prestadi, era Princesa li conselhèc anar-se'n de Moscòu dempús es nòces e Esteva Arkadievic li suggeric qu'anèsse entar estrangèr. Levin se mostrèc cossent damb tot.

“Ordenatz çò que mès vos shaute”, se didie. “Sò erós e era mia felicitat non pòt èster màger ne mendre per çò que vosati hescatz o deishetz de hèr.”

E quan li comunicuèc a Kitty qu'Esteva Arkadievic les conselhaue vier entar estrangèr, li semblèc estonant qu'era non i siguesse d'acòrd e qu'avesse entara sua vida futura es sòns prepausi determinadi.

Kitty se'n sabie qu'en pòble Levin se tengue a ua empresa que l'apassionaue. Era non comprenie aqueres activitats deth sòn espós ne les volie comprèner, mès non per açò

deishau de considerar-les importantes; e coma que se'n sabie qu'eres exigirien era sua preséncia en pòble, eth desir de Kitty ère vier, non entar estrangèr a on non auien arren a hèr, senon entara casa dera sua futura residéncia.

Aguesta decision, exprimida plan concretaments, estranhèc a Levin. Mès, coma que l'ère parier vier en un lòc qu'en un aute, demanèc ara prèssa a Oblonsky, coma s'aguest n'auesse era obligacion, qu'anèsse en pòble e ac apraièsse tot çò de mielhor possible damb aqueth bon gust qu'ère de costum en eth.

- Escota, didec Esteva Arkadievic a Levin, en tornar deth pòble a on ac auie deishat tot prèst entara arribada des nauèth maridadi, ties eth certificat de confession e comunion?
- Non, per qué?
- Pr'amor que sense eth non te poiràs maridar.
- Macarèu!, sorrisclic Levin. Donques hè nau ans que non comunii. Non i auia pensat en aquerò.
- Qué n'ès!, exclamèc Oblonsky arrint. E m'acuses a jo de niilista! Aquerò que non pòt demorar atau. Te cau cohessar e comuniar.
- Mès, se solet manquen quate dies!

Esteva Arkadievic l'apraièc açò tanben. Levin comencèc a assistir enes oficis dera glèisa.

Entà Levin, que non auie fe, sense deishar per açò de respectar es credences des auti, ère fòrça penibla era assisténcia as actes religiosi. Mès ara, en aqueth estat d'animositat, condescendent e sensible a tot, que se trapau, era obligacion de simular non solet l'ère penibla, senon totafèt impossibla. Li semblaue que naut de tot dera sua felicitat, deth sòn esplendor intim, anaue a cométer un sacrilègi.

Se sentie, donc, incapable de complir cap d'aqueri déuers. Mès a totes es sues demanes que li balhèssen eth certificat sense complir es actes, Esteva Arkadievic li responie qu'ère impossible.

- Ath delà d'açò, se qué te còste? A tot darrèr ei qüestion de dus dies. Eth prèire ei un ancian simpatic e plan intelligent. Te treirà aguest dent sense encuedar-te'n.

En acodir ara prumèra missa, Levin sagèc de refrescar es sòn rebrembes dera joenesa, renauir en eth aqueth fòrt sentiment religiós qu'experimentaue tàs setze o dètze-e-sèt ans. Mès ara se n'encuedaue de qué ère impossible.

Sagèc de consideràc coma ua simpla formula segondària, pariera ara de hèr visites, mès tanpòc aquerò ac podec arténher.

Per çò que tanh ara religion, Levin, coma era majoritat des sòs contemporanèus, se trapaue en ua situacion indefinida. Non podie creir, mèz ath còp non auie era certitud de qué era religion non siguesse justa e de besonh.

Plan per açò, incapable de creir ena importància de çò que hège, ne de guardar-lo damb indiferéncia coma ua vulgara formalitat, tot eth temps que passaue aguesti dies ena glèisa experimentaue cèrt malèster e vergonha. Era vutz dera sua consciéncia li didie que hèr ua causa sense comprendre-la ère ua accion desaunèsta, ua faussetat.

Pendent es oficis religiosi, Levin, escotaue es oracions en tot sajar de balhar-les un significat non desparièr des sues pròpies idies, o, en tot reconéisher que non les podie comprèner e que li calie censurar-les, sajaue de non entener-les, abstreiguent-se en pensaments, observacions e rebrembes que damb ua claretat particulara acodien ath sòn cervèth pendent aquera ociosa permanéncia ena glèisa.

Assistic a missa e a vèspres, e, aquera madeisha tarde, ara lectura des normes de confession; eth dia a vier, en lheuar-se mèz lèu que de costum e sense préner er esdejoar, venguec ena glèisa tàs ueit pr'amor de cohessar-se dempús des oracions maitiaus.

Ena glèisa non i auie arrés, exceptat un soldat, un gandiaire, dues ancianes e es clèrgues.

Un joen diacòn, d'ampla e ben formada espatla jos era leugèra sotana, s'apressèc a Levin e, dempús, en tot apropar-se ara tauleta pròcha ara paret comencèc a lieger-li es normes.

En tot entener era lectura e sustot era repeticion des madeishes paraules, “Senhor, tie misericòrdia...” que se junhien en un monotòn “Senor balha...Senhor, balha...”, Levin auie era impression de tier eth sòn pensament barrat e sagerat sense poder tocar-lo ne botjar-lo, pr'amor que autaments li semblarie qu'encara aurie estat màger era sua confusion. E plan per açò, de pès darrèr eth diacòn, sense escotar-lo ne salvar es sues paraules, contunhaue balhat as sues reflexions.

“Qu'ei extraordinària era impression que còsten es sues mans!”, se didie, rebrembant eth dia anterior, qu'ère seigut damb Kitty près dera taula, en un cornèr deth salon. Coma se passaue lèu tostemp en aqueri dies, non auien arren que dider-se, e Kitty, botant era man sus era taula, la barraue e la daurie, e, en tot encuedar-se'n era madiesha d'aguest movement, s'estarnèc d'arrir.

Levin rebrembèc que l'auie punat era man, en tot campar es règues que s'amassauen sus eth paumet, de color leugèraments roienç.

“Un aute còp “Senhor balha...”, pensèc, en tot senhar-se e guardar eth movement dera espatla deth diacòn, que s'inclinaue en senhar-se.

“Dempús era me cuelhec era man e didec, examinant es sues règues: “Qu'auetz ues mans plan polides...”

E Levin contemplèc era sua man, dempús era deth diacòn de cuerts dits.

- “Òc, ara acabarà”, se didec. “A, non!; comence un aute còp”, rectificuèc, en tot fixar-se enes sues oracions. “Non, que ja acabe. Ara hè ua genuflexion e tòque eth solèr damb eth front. Aquerò senhale totemp era fin”.

Un còp rebut discrètaments ena sua man, qu'amuishaue punhets de velot, un bilhet de tres robes, eth diacòn didec que se n'encuedarie d'inscriuer-lo entara confession e s'aluenhèc de cap ar autar, hènt ressonar fòrtaments es sues sabates naues sus eth solèr dera glèisa desèrta.

Ath cap d'un moment, virèc eth cap e cridèc damb era man a Levin. Es pensaments d'aguest, embarradi enquia alavetz, s'estornegèren de nauèth en sòn cervèth, mès s'esdeguèc a aluenhar-les, e s'auancèc entàs grasses, tant que pensaue:: “Ja s'apraiarà d'ua manèra o ua auta”.

En botar es pès enes grasses, virèc era guardada entara dreita e vedec ath prèire, un ancian de barba peublanca, de uelhs bontadosi e fatigadi, que de pès duant er *analoï* reliegie eth missau.

En tot hèr ua leugèra salutacion a Levin, eth prèire comencèc a liéger es oracions damb votz monotòna.

En acabar hec ua inclinacion enquiath solèr e, virant-se entada eth e mostrand-li un crucific, li didec:

- “Aqui que i é Crist, en preséncia invisibla, entà recéber era tua confession. Credetz en çò que mos ensenhe era nòsta Santa Glèisa Apostolica?”, contunhèc eth prèire, deishant de uelh eth ròstre de Levin e crotzant es mans dejós era estòla en gèst de pregar.
- Dobtaua e dobtí de tot, responec Levin, en ua votz que quitament li sonèc desagradiaua ada eth.

E carèc.

Eth prèire demorèc ues segondes, pr'amor de veir se didie quauquarren mès, e, clucant es uelhs e prononciant e “os” ara manèra dera província de Vladimir, didec:

- Eth dopte qu'ei cossent damb era natura dera feblesa umana, mès mos cau pregar pr'amor de qué Diu misericordiós mos illumine. Quini son es vòsti principaus pecats?, higeç eth prèire sense hèr ua pòsa, coma se non volesse pèrder eth temps.
- Eth mèn pecat principau qu'ei eth dopte. Dobtí de tot. Eth dopte m'acace lèu en tot moment.

- Eth dobte qu'ei pròpi dera feblesa umana, repetit eth prèire damb es madeishes paraules. De qué dobtatz en especiau?
- De tot. A viatges dobti dera existéncia de Diu, didec Levin sense voler.

E s'orrifiquèc dera inconvenença de çò que didie. Mès es paraules de Levin non semblèren costar en prèire cap impression.

- Quin dobte i pòt auer ena existéncia de Diu?, didec eth prèire ara prèssa, lèu damb un imperceptible arridolet.

Levin caraue.

- Quin dobte i pòt auer sus eth Creador quan se contempen es sues òbres?, contunhaue eth prèire damb era sua parlòta rapida e monotòna. Qui ornèc damb astres era vòuta celesta? Qui revestic era tèrra des sues bereses? Com poirien existir aquestes causes sense un Creador?

E campèc interrogatiuaments a Levin.

Aguest comprenie qu'ère pòc delicat entrar en discussions filosofiques damb eth prèire e solet responec çò que se restacaue dirèctaments ara qüestion.

- Sabi pas, responec.
- Donques se non ac sabetz, com podetz dobtar de qué Diu ac a creat tot?, preguntèc eth prèire damb alègra suspresa.
- Non compreni arren, didec Levin, rogint-se en avertir era pegaria des sues paraules e çò de pòc avientes qu'èren ara situacion.
- Pregatz a Diu e imploratz era sua misericòrdia. Enquia e tot, es Sants Pairs auien dobtès e li demanauen a Diu qu'assolidèsse era sua fe. Eth diable tie un immens poder e mos cau evitar quèir jos eth sòn domeni. Pregatz a Diu, imploratz era sua gràcia...Pregatz!, higeç eth prèire damb precipitacion.

E carèc un moment cogitós.

- È entenut a díder que vos prepausatz maridar damb era hilha deth mèn parroquian e hilh espirituau, eth prince Scherbazky, higeç arrint. Qu'ei ua joena excellenta.
- Òc, contestèc Levin.

E pensaue, rogint-se per tòrt deth prèire: “per qué me ditz açò pendent era confession?”

E, tau que se respnesse ath sòn pensament, eth prèire parlèc:

- Pensatz contrèir matrimòni e dilhèu Diu vos autrege descendéncia, non ei atau? Donques, quina educacion poiratz balhar as vòsti hilhs se non vencetz era tentacion deth diable que vos arrossègue entara incredulitat?, didec damb un doç repotec.

S'estimatx as vòsti hilhs, coma bon pair, vos cau desirar entada eri non solet es riqueses, eth luxe e es aunors, senon tanben era sauvacion, era clarividéncia espirituaue ena lutz dera vertat. Non ei atau? E qué responeratz as vòsti innocents hilhs quan vos demanen: “Papa, qui a creat tot çò que se trape en mon, era tèrra, es aigües, eth solei, es flors, es plantes?” dilhèu les dideratz: “Sabi pas?” Vos non podetz ignorar çò qu'eth Senhor, ena sua grana bontat, vos revèle. Tanben vos poiran demanar es vòsti hilhs: “Qué me demore ena vida futura dempús de morir?” E qué responetz s'ac ignoratz tot? Qué les dideratz? Les vatz a autrejar ara seduccion deth mon e deth diable? Be ne serie de dolent aquerò!

E eth prèire, inclinant eth cap entà un costat, carèc, guardant a Levin damb es sòns uelhs docí e bontadosi.

Levin non contestaue arren, non solet per non voler entrar en dicussions damb eth prèire, senon pr'amor qu'arrés l'auie hèt jamès preguntes atau e pensaue que quan eth sòn hilh les ac hesse, ja aurie auut eth temps de resòlver çò que li calie respóner.

Eth prèire contuhèc:

- Vietz en un moment dera vòsta vida que vos cau escuélher un camin e seguir-lo. Pregatz entà que Diu vos ajude e vos perdone ena sua misericòrdia, concludic. Nòste Sénher Jesucrist vos perdoni ena sua immensa misericòrdia e amor as òmes, hilh mèn...

E, acabada era oracion absolutòria, eth prèire lo benedic e li didec adiu.

Aquera vrespada, en tornar entà casa, Levin se sentec alègre en veir qu'aquera situacion forçada auie acabat sense besonh de mentir.

Ath delà, li demorèc era vaga impression de qué çò que l'auie dit aqueth ancian simpatic e brave non ère tan pèc coma ara prumeria l'auie semblat, e qu'enes sues paraules i auie quauquarren qu'auie besonh d'un esclariment.

“Naturauments ara non”, pensaue Levin, “mès dempús, bèth dia...”

Sentie mès qu'abantes qu'era sua amna ère trèbla e non blossa deth tot e, per çò que tanh ara religion, se trapaue en madeish estat qu'eth campaue enes annes des auti, en aqueth estat que repotegaue ath sòn amic Svijajsky.

Passèc era cauhada damb era sua nòvia en çò de Dolly. Levin, plan alègre, en tot explicar a Oblonsky er estat d'excitacion que se trapaue, didec qu'ère content coma un gosset qu'ensenhen a saltar peth cercle e que, en comprèner se qué demoren d'eth, ganhòle, botge era coa e saute damb entosiasme sus es taules e es parabandes des hièstres.

II

Eth dia des nòces, sivans eth costum, (pr'amor qu'era Princesa e Daria Alexandrovna persutauen fòrça entà qué tot se hesse sivans eth costum) Levin non vedec ara sua nòvia e mingèc en sòn quarto der otèl damb tres amics celibataris qu'auien vengut a tier-li ua visita: Sergi Ivanovic, Katavasov (excompanh d'Universitat e ara professor de sciéncias naturaus, que Levin se trapèc en carrèr e se lo hec a vier) e Chirinov, eth sòn testimòni de nòces, jutge municipau en Moscòu e companh de Levin ena cacilha der os.

Eth repais se passèc fòrça alègre. Sergi Ivanovic ère en excellent estat d'animositat e se divertie damb es originalitats de Katavasov. Agust, en veir que les apreciauven e comprenien, hège mès e mès ostentacion d'eres. Chirikov, benevòl e alègre, se metie a ton damb era convèrsa.

- Atau, donc, didie Katavasov, alongant es paraules, sivans eth costum agarrat ena cadiera, que podem díder qu'eth nòste amic Constantin Dmitrievic ère un gojat plan ben dotat. Que parli d'absents, pr'amor qu'eth non ei aciu. En gèsser dera Universitat estimaue era sciéncia e es interèssi dera Umanitat, mès ara era mitat des sues facultats ei dedicada a enganhar-se ada eth madeish e era auta mitat a justificar aguesta enganha.
- Que non è vist enemic mès fòrt deth matrimòni que vos, repliquèc Sergi Ivanovic.
- Non ne sò enemic. Sò amic dera distribucion deth trabalh. Era gent non pòt hèr ua auta causa, li cau hèr òmes, e es auti contribusir ara sua instruccion e felicitat. Atau ac pensi. Que n'auem fòrça que vòlen confóner aguestes dues activitats, mes jo non me compdi entre eri.
- Se com m'alegrarè quan me'n sapia que vos ètz encamardat!, didec Levin. Non deishetz de convidar-me as nòces!.
- Que ja ne sò encamardat.
- Òc, dera sépia, indiquèc Levin a sa frair. Miquèu Semenich ei en tot escriuer ara ua òbra sus eth neuriment e...
- Non mos enganhem. Non pr'amor que se tracte dera mia òbra, mès, plan que òc, aprècii era sépia...
- Era sépia non vos empacharà estimar ara vòsta hemna.
- Era sépia non, mès era hemna òc.
- Per qué?

- Ja ac veiratz per vos madeish. A vos vos shaute era caça, es trabalhs dera propietat... Ja ac veiratz, ja...
- Aué a vengut Argip, e ditz qu'en Prudnoe i a ua grana quantitat d'elans e d'ossi, afirmèc Chirikov.
- Donques les caçatz sense jo.
- Plan: en futur dideràtz adiu ara caça der os. Era vòsta hemna non vos i deisharà vier.

Levin arric. Era idia de qué era sua hemna non lo deishèsse anar a caçar l'ère tant agradiua qu'ère prèst a renonciar ad aqueth divertiment entà totemp.

- Ça que la, ei malastre caçar aguesti ossi sense vos. Vo'n brembatz deth darrèr viatge en Yampilovo? Quina caça tant esplendida que hérem!, didec Chirikov.

Levin, en non voler deceber-lo dident-li que doptaue qu'auesse quauquarren bon aquiua on non siguesse Kitty, decidic carar.

- Plan per açò existís eth costum de dider-se adiu dera vida de celibatari, didec sa frair. Que pòs èster fòrça erós, mès, totun açò, totemp ei penible pèrder era libertat.
- Cohèssatz-ac: non ei vertat que sentetz eth desir deth nòvi dera comèdia de Gogol que vò hùger des nòces sautant pera hièstra?
- Solide, mès non ac vò cohessar, afirmèc Katavasov.

E s'estarnèc d'arrir.

- Per qué non? Era hièstra ei dubèrta. Anem ara madeish entà Tver! Era ossa ei soleta e la podem cuélher en sòn jaç. Au!, partim en tren des cinc e que s'apraien aciu coma poguen, didec, arrint, Chirikov.
- Vos juri, assegurèc Levin arrint, que per mès que hèscas non artenhi trapar ena mia amna aguest sentiment de dolor pera pèrta dera mia libertat.
- Ena vòsta amna règne ara un tau caòs qu'ei impossible trapar arren en era, didec Katavasov. Demoratz un shinhau e quan la tenguetz mès en orde, ja m'ac dideratz...
- Non. Pro poiria, a despart deth mèn sentiment (non volec díder deth mèn “amor”) e dera felicitat qu'experimenti, planher-me de pèrder era libertat. Mès, ça que la, me senti satisfèt de perder-la.
- Reòsca! Qu'ei un cas desesperat!, exclamèc Katavasov. Beuem pera sua garison o entà que se realize, aumens, era centèna part des sues illusions! Damb aquerò, ja aurie tanta felicitat coma ei possible trapar ena tèrra.

Dempús eth repais, es amics partiren pr'amor d'auer temps de vestir-se entara nòça.

En demorar-se solet e rebrembar era convèrsa d'aqueri celibataris, Levin se demanèc un còp mès se i auie ena sua amna bèth sentiment de dolor pera libertat que perdie e que d'eth parlauen tant, e arric en formular-se aquera pregunta. “Libertat! Entà qué voi era libertat? Era felicitat s'està en estimar e desirar, e pensar damb es sentiments d'era, ei a díder, en non auer deguna libertat. Aquerò ei era felicitat!”

“Mès dilhèu coneishes es sòns sentiments e desitges?”, gasulhèc ua votz ath sòn laguens.

Er arridolet despareishec deth sòn ròstre e Levin s'estèc cogitós. De ressabuda lo neguèc ua estranha sensacion de temor e de dobte, un dobte que s'estenie a totes es causes. “E s'era non m'estime e se maride solet per maridar-se? E s'era madeisha non sap se qué hè?”, se preguntaue. “E se solet se n'encuede dempús de maridar-se damb jo, de qué non m'estime ne me pòt estimar?”

E es pejors e mès estranhs pensaments sus Kitty acodiren ath sòn cervèth. Sentie gelosia de Vronsky, coma hège un an, tau que se la cauhada que l'auie vist damb era auesse estat ager. Sospechaue qu'era non l'auie dit tot çò que l'auie de díder.

Se lheuèc ath mès córrer.

“Non, ei impossible demorar atau”, se didec, desesperat. “La vau a veir e li demanarè per darrèr viatge. Li diderè: “encara èm liures...Non valerie mès suspenèc tot?” Aquerò serie melhor qu'eth malastre etèrn, eth desaunor, era infidelitat”...”

Damb eth còr adolorit, anujat contra toti, contra eth madeish e contra era, gessec der otèl e se filèc de cap ara casa dera sua nòvia.

L'a trapèc enes crambes deth darrèr, seiguda sus ua mala, balhant ordes a ua gojata e remenant pilers de vestits multicolors plaçadi sus es dorsiers des cagires e lançadi peth solèr.

- Ò!, exclamèc Kitty radianta d'alegria en veder-lo. Com? Tu... vos (enquia aqueth darrèr dia l'auie parlat indistintaments de “vos” e de “tu”). Non te demoraua. Qu'èra en tot repartir es mèns vestits de celibatària, vedent entà qui les posqui autrejar-les-se...
- Plan ben, didec eth en tot guardar còp sec ara gojata.
- Ges, Duniasha... Ja te cridarè quan..., ordenèc Kitty. Mès, qué se passe?, preguntèc, contunhant decididaments eth sòn tutejament dempús qu'era sirventa gessec. Era vedie era estranha expression deth sòn ròstre, agitat e ombriu, e li calec pòur.
- Kitty, patisqui fòrça e non ac posqui tier solet..., repliquèc Levin, damb desesperacion, posant-se dauant d'era e guardant-la suplicant.

Vedie pro ben, pera guardada franca e corau dera sua nòvia que non li gesserie arren de çò que li volie díder, mès auie besonh qu'era madeisha li treiguesse des dobtes.

- È vengut a dider-te qu'encara èm a temps, qu'encara ei possible des.hèr e apraiar...
- Non ac compreni! Qué te cau?
- Çò que t'è dit mil viatges e non posqui deishar de pensar: que non te meriti... Non ei possible que consentisques a maridar-te damb jo. Pensa-t'ac ben. Que t'as enganhat, non me pòs estimar...Que vau mès que m'ac digues, seguie Levin sense guardar-la. Serè malerós. Qu'era gent digue çò que volgue; tot serà preferible ath malastre. Que serà mielhor qu'ac hescam ara qu'èm encara a temps.
- Non te compreni, repliquèc Kitty espaurida. Ei possible que volgues renonciar e que non...?
- Òc, se non m'estimes.
- Ès hòl?, exclamèc era rogint-se d'indignacion.

Mès eth ròstre de Levin inspiraue en aqueth moment tanta compassion que Kitty, tient-se eth sòn anug, treiguesc es vestits deth fautulh e se seiguec ath sòn costat.

- Qué penses? Ditz-m'ac tot.
- Pensi que non me pòs estimar. Se per qué m'auries d'estimar?
- Diu mèn! Qué posqui díder?, exclamèc Kitty plorant.
- Ò!, qué è hèt?, se planhèc Levin. E ajulhant-se dauant d'era li punèc es mans.

Quan ath cap de cinc minutes entrèc era Princesa ena cramba les trapèc reconciliadi totafèt. Non solet Kitty assegurèc ath sòn nòvi que l'estimaue, senon que, en preguntar-li eth motiu tà que l'estimèsse, l'ac expliquèc. Li didec que l'estimaue pr'amor que lo comprenie pliaments, pr'amor que se'n sabie de quini èren es sòn desirs ardents e pr'amor que se'n sabie tanben que tot çò qu'eth desiraue ardentaments ère just.

A Levin era explicacion li semblèc pro clara. Quan era Princesa entrèc ena estança, es dus èren seigudi ath cant dera mala revisant es vestits e discutint a prepaus de s'era joena l'auie de regalar a Duniaschka eth vestit de color castanha qu'amiaue quan Levin se li declarèc, o se, tau qu'eth volie, non deuie regalar ad arrès aqueth vestit e regalar ara gojata eth bluenc.

- Non comprenes que Duniaschka ei bruna e non l'estarie ben eth bluenc? Que ja ac è pensat tot.

En saber-se'n deth motiu dera visita de Levin, era Princesa lèu s'emmalicièc, e arrint lo manèc entara sua casa pr'amor de qué se vestisse e non destorbèsse eth pientat de Kitty, donques que ja ère a mand d'arribar Charles, eth perruquèr francès.

- Que ja ei pro afeblida d'aguesti dies que non minge arren, e encara vies a shordar-la damb es tues pegaries, li didec era Princesda. Vè-te'n, vè-te'n, estimat!

Levin, avergonhat, mès ja tranquil, tornèc entath sòn otèl. Sa frair, Daria Alexandrovna e Esteva Arkadievic lo demorauen entà benedir-lo damb era icòna. Que non auie temps a pèrder. Daria Alexandrovna li calie vier en çò de sòn pr'amor de recuéher ath sòn hilh, que, plan mudat, damb eth peu retortilhat, auie d'amiar era santa imatge acompanhant ara nòvia.

Ath delà, les calie cercar un coche entà manar-lo ath pairin de nòces e hèr tornar eth que se harie a vier Sergi Ivanovic. I auie, donc, fòrça causes importantes que pensar. Ère de besonh non pèrder temps, pr'amor que ja èren es sies e mieja.

Era ceremònia dera benediccion manquèc de seriositat. Oblonsky se metec ath ras dera sua hemna en ua actitud solemna e comica ath còp, quilhèc era imatge e, ordenant a Levin que s'ajulhèsse, lo benedic damb bontosa e ironica arridalha e lo punèc tres còps. Dolly hec madeish, mès d'ua manèra precipitada e premanint-se a gèsser de seguit, preocupada damb er endravat ahèr des coches.

- Vaquí çò que podem hèr, didec, en tot dirigir-se ath sòn marit: tu vies damb eth nòste coche tà cercar ath mainatge, e Sergi Ivanovic aurà era amabilitat d'anar aqui delà e hèr-mos a vier eth coche dempús.
- Damb plaser.
- E nosati vieram de seguit damb eth mainatge... Ei tot premanit?, preguntèc Esteva Arkadievic.
- Òc, responec Levin.

E ordenèc a Kusmà que l'ajudèsse a vestir-se.

III

Un revolum de gent, hemnes mès que mès, entornejaue era glèisa resplendenta damb totes es lutz es alugades entara nòça. Aqueri que non auien podut entrar s'acorropauen ath cant des hièstres, empossant-se, discutint e guardant a traucers des reishes.

Mès de vint coches s'auien alinhat ja ath long deth carrèr, jos era vigilància des gardes. Un oficiau de policia, ufanós damb eth sòn unifòrme de ceremònia, desfisaue eth hered en portau deth temple.

Arribauen coches de shivaus de contunh. Ja arribauen senhores apolidides damb flors, en tot recuelher-se es codenes des vestits, ja arribauen cavalièrs que se treiguien es sòns chapèus neri e es sues casquetes d'unifòrme en entrar ena glèisa.

En interior auien estat alugades es tarantèles e toti es ciris dauant es icònes. Era daurada ludentor dera lum sus eth hons ròi der iconastèri e des supòrts des ciris, es rajòles, es tapisi, es bandèras plaçades naut de tot, amassa damb es dus còrs, es grasses der *analoi*, es ancians libres ennerits peth temps, es sotanes e casulhes, tot qu'ère negat de lum.

Ara drete dera glèisa escauhada, entre fracs e corbates blanques, unifòrmes de ceremònia, sedes, velots, satins, peus, flors, muscles e braci descaperadi e longui gants, se lheuaue un mormolh contengut e encoratjat que ressonaue estranhaments jos era nauta copòla.

Cada viatge que se sentie era carrinclada d'ua pòrta en daurir-se, amendrie eth mormolh e toti virauen eth cap demorant veir campar as nòvis.

Mès era pòrta se dauric encara mès de dètz còps e tostemp ère un convidat o convidada endarreridi que se higien ath rondèu des assistents, ena drete, o ben quauqua senhora deth public que, enganant ar oficiau de policia o damb eth permís d'aguest, se junhie as estranhs, ena quèrra.

Es parents e eth public auien passat per totes es fases dera demora.

Supausauen ara prumeria qu'es nòvis arribarien d'un moment e aute, e non balhauen importància ath retard. Mès dempús guardauen mès soent entàs pòrtes demanant-se se non s'aurie passat quauquarren. A tot darrèr, eth retard comencèc a semblar ja shordaire e parents e convidadi hègen veir que non se preocupauen ja des nòvis e que solet les interessauen es pròpies convèrses.

Er arcedian s'estornejaue damb impaciéncia, coma rebrembant eth valor deth temps, e era sua tossiquèra hège vibrar es veires des hièstres. En còr s'entenie ara as cantaires que, irritadi, assajauen era votz o se mocauen.

Eth prèire manauè de contunh ath diacòn o ath sacristan pr'amor d'informar-se'n s'auie arribat ja eth nòvi, e enquia eth madeish, damb era sua sotana color lilà e eth sòn cinturon brodat, s'apropaue soent enquias pòstes lateraus der autar.

A tot darrèr, ua senhora, en tot campar eth relòtge, didec:

- Aquerò qu'ei fòrça estranh.

Toti es convidadi, inquiets, comencèren a exprimir en votz nauta eth sòn maucontentament e suspresa. Un des testimònis gessec a saber-se'n qué passaue.

Mentretant, Kitty, vestida damb eth sòn vestit blanc, eth sòn long vel e era sua corona de flors d'irangèr, acompanhada dera mairia dera nòça e dera sua fraia Lvova, ère ena casa des Scherbazky e guardaue pera hièstra demorant en vaganaut dèr hège mieja ora er avís deth sòn testimòni de nòces qu'eth nòvi auie arribat ena glèisa.

Dera sua part, Levin, damb es sòns pantalons jargadi, mès sense justet ne frac, passejaue d'ua part en auta dera cramba der otèl, pistant de contunh ena pòrta e guardant eth correder. Mès en correder nonampaue aqueth que demorue, e li calie tornar, desesperat, ena estança, estornejant es braci e dirigint-se a Esteva Arkadievic, que humaue tranquillaments.

- Aurà auut bèth còp un òme damb tan pèga situacion?, didie Levin.

- Òc, ei pro pèga, convenguie Oblonsky, arrint damb doçor. Mès solatja-te. L'amiaràn ara madeish.

- Ò!, sorriscloaue Levin damb ira contenguda. E aguesti absurdi justets!, tan dubèrts! Ei impossible!, didie, guardant eth pitrau arropit dera sua camisa. E qué haram se s'an hèt a vier ja es equipatges en camin de hèr?, exclamaue desesperat.

- Alavetz te botaràs eth mèn.

- Que ja ac auríem podut hèr hè temps!

- Non conven balhar motiu de burla. Padega-te. Tot s'aprirà.

S'auie passat que quan Levin cridèc a Kusmà pr'amor que l'ajudèsse a vestir-se, eth vielh vailet l'amièc eth frac, justet e tot çò d'aute de besonh exceptat era camisa.

- E era camisa?, preguntèc Levin.

- Que l'amiatz jargada, contestèc Kusmà damb tranquilla arridalha.

Kusmà non auie auut era prevision de premanir ua camisa neta e, en recèber era orde d'apraiar es causes e manar-les en çò des Scherbazky, d'a on gesserien es nauèth

maridadi aquera madeisha net, ac complic peth menut, botant-lo tot enes maletes mens eth vestit de frac.

Era camisa que Levin amiaue dè eth maitin ère arropida e ère impossible tier-la ena nòça, pr'amor dera mòda qu'auie des justets dubèrts. Pensaue anar a quèrrer ua camisa en çò des Scherbazky, mès les calec desistir per çò de luenh que s'estauen.

Manèren, donc, crompar ua camisa, mès eth vailet tornèc ath cap d'un moment, en tot díder que, donques qu'ère dimenge, èren barrades totes es botigues.

Vengueren en çò d'Esteva Arkadievic, mès se heren a vier ua camisa fòrça ampla e cuerta, per çò que, a tot darrèr, non aueren cap mès remèdi que vier ena casa des Scherbazky entà que daurissen es males.

E, tant que demorauen ath nòvi ena glèisa, eth, coma ua fèra engabiada, passejaue pera cramba,, pistaue en correder e rebrembaue damb orror e desesperacion çò qu'auie dit a Kitty e çò qu'era podie pensar ara.

Fin finau, eth colpable Kismà entrèc ena cramba, lèu sense alend, amiant era camisa.

- Qu'èren ja metent es causes en car, didec.

Tres minutes dempús, sense guardar eth relòtge entà non punchar mès ena herida, Levin se vedec corrent peth correder.

- Corrent que ja non guanhes arren, didie Esteva Arkadievic, en tot seguir-lo sense precipitar-se e arrint. T'asseguri que tot s'apraiarà, tot...

IV

Ja an arribat! Ja i son! Qui ei? Aqueth, eth mès joen? E era, era praubeta qu'ei mès mòrta que viua... Aguestes exclamacions gessien dera multitud, quan Levin, amassant-se ara nòvia ena nèira, entrèc damb era ena glèisa.

Estevan Arkadievic condèc ara sua hemna era causa deth retard. Es convidadi arrien, en tot hèr comentaris en votz baisha. Levin non vedie ad arrés ne ad arren. Guardaue ara sua nòvia sense deishar-la de uelh.

Toti didien qu'era joena èra fòrça aflauida dempús aguesti darrèrs dies, e que damb era corona ère mens beròia que de costum, mès Levin que non ac vedie atau.

Guardaue eth naut pientat de Kitty, damb eth sòn long vel blanc, damb flors blanques; guardaue eth naut colaret que, damb singulara gràcia virginau, caperaue es costats dera gòrja, deishant descaperada era part deth dauant; guardaue era sua cintura plan fina e li semblaue era sua nòvia mès beròia que jamès, non pr'amor qu'es flors, eth vel e eth vestit vengut de París higessen arren ara sua beresa, senon pr'amor que, a maugrat er aritificiau esplendor des sòns ornaments, era expression deth sòn estimat ròstre, dera sua guardada, des sòns pòts, èren era madeisha ingenua sinceritat de tostemp

- Que ja començaua a pensar qu'auies hujut, didec Kitty arrint.
- M'a arribat ua causa tan pèga que m'avergonhi condar-la-te, didec eth.

E se dirigic a Servi Ivanovic, que se l'apressaue.

- Vai, quina istòria era dera camisa!, didec aguest a sa frair, botjant eth cap e arrint.
- Òc, òc, contestèc Levin sense compréner çò que li didien.
- Que mos cau cuélher ua decision, Kostia, intervenguec Esteva Arkadievic, damb ua mina de simulada preocupacion, sus un ahèr fòrça important. Me demanen s'aluguen ciris nauí o ja uscladi.

E, sarrant es pòts damb un arridolet, higeç:

- Era diferéncia ei de dètz robes. Jo que ja ac è decidit, mès cranhi que non i sigues d'acòrd.

Levin, en tot compréner que se tractaue d'ua trufaria, arric.

- Tè!, uscladi o non? Qu'ei fòrça important.
- Òc, òc, nauí...

- Vai, perfècte, causa resolvuda!, didec, arrint, Oblonsky. Mès com s'estabordís era gent en aguesti casi!, comentèc en tot dirigir-se a Chirinov, tant que Levin lo guardaue estonat e se viraue entara sua nòvia.
- Tie compde d'èster era prumèra de caushigar eth tapís, Kitty (la conselhèc era comdessa Nordson, en tot apressar-se. Vai, quines badinades mos hètz a vier!, afirmèc dirigint-se a Levin.
- Ès guaire impressionada?, preguntèc Maria Dmitrievna, era anciana tia.
- As hered? Qu'ès esblancossida... Demora; ajoca-te un shinhau, didec Lvova, era fraia de Kitty.

E, damb un senhau circular des sòns polidi e redoni braci, apraièc es flors deth cap dera nòvia e la guardèc arrint.

Dolly s'apressèc, volec díder quauquarren, mès no podec prononciar ua soleta paraula, e petèc en somics, e ara seguida arric, mès sense naturalitat.

Kitty contemplaue a toti damb es madeishi uelhs abstreigudi de Levin.

Mentretant, es clèrgues se revestien damb es sòn abits sacerdotaus, e eth prèire, acompanhat peth diacòn, gesseran en *analoï*, quilhat en pòrge dera glèisa, tant qu'aqueth se dirigic a Levin e li didec quauquarren qu'aguest non comprenec.

- Balhatz era man ara nòvia e amiatz-la entar autar, li didec eth testimòni.

Levin, pendent un moment, non podec comprèner çò que l'indicauen que hesse. O ben cuelhie a Kitty damb era man que non deuie, o li cuelhie era quèrra en sòrta dera dreita.

Es sòns amics, que lo corregien de contunh, en veir qu'es sues indicacions èren inutiles, èren ja per deishar que se les apraièsse coma podesse quan comprenec, a tot darrèr, que li calie cuélher era man ara nòvia sense cambiar era posicion. Alavetz eth prèire hec uns passi dauant d'eri e s'arturèc de cara ar *analoï*.

Es parents e coneishudi les seguiren, entre mormolhs e heregades de vestits.

Quauquarrés, ajocant-se, apraièc era coa deth vestit dera nòvia. Dempús se hec ena glèisa tau silenci qu'enquia e tot se sentie quèir es rigoletes de cera des ciris.

Eth prèire, un ancian, damb era calòta des gleisèrs, damb es guinsets d'argent des sòns peus pientadi darrèr d'ambdues aures, en tot trèir es sues menudes mans arropides dera pesanta casubla brodada d'argent damb ua crotz daurada ena esquia, escambiaue era posicion de quauqui objèctes en *analoï*.

Esteva Arkadievic s'apressèc ath prèire, li parlèc en votz baisha e, guinhant un uelh a Levin, hec repè de nauèth.

Eth prèire, qu'ère eth madeish qu'auie cohessat a Levin, aluguèc dus ciris fistonadi damb flors, en tot tier-les inclinadi ena man quèrra, de sòrta qu'era cera queiguessa en

rigoletes doçaments, e se virèc entàs nòvis. Dempús de guardar-les damb uelhs tristi e alassadi, alendèc e, treiguent era man dreita dera casubla, benedic ath nòvi, e madeish, mès damb ua cèrta trenda doçor, botèc es dits plegadi entara benediccion, sus eth cap de Kitty. De seguit les aufric es ciris alugadi e, en cuélher er endensièr, s'aluenhèc d'eri damb passi mesuradi.

“Ei possible que tot açò sigue vertat?”, se didec Levin guardant ara sua nòvia.

La campaue de perfil un shinhau de naut estant e per çò deth, a penes perceptible, movement des sòns pòts e des sues cilhes comprenec qu'era sentie era sua guardada. Kitty non virèc es uelhs mès eth sòn colaret arropit se quilhèc un shinhau entara sua petita aurelha rosada, e Levin, en aguest movement, a penes perceptible, credec endonviar er alend estofat en pièch de Kitty, e vedec tremolar era sua maneta caperada damb eth long gant.

Era sua inquietud per çò que se passèc damb era sua camisa, es convèrses damb parents e amics, eth maucontentament dera sua ridicula situacion, tot desapareishec en un virament de uelhs, e experimentèc, ath còp, temor e alegria.

Er arcedian, naut e capinaut, damb ua dalmatica brodada d'argent, ben pientadi es retortilhs qu'ornauen eth sòn cap, auancèc decididaments e, quilhant eth libre d'oracions entre es dits damb un gèst familiar, s'arturèc dauant eth prèire.

- Beneditz-mos pair.!

E era sua votz ressonèc solemna, lenta, agitant es capes der aire. Benedit sigue Diu, pes sègles des sègles, contestèc era ancian prèire damb votz doça e melodiosa sense deishar d'apraiar es objèctes en *analoi*.

E, aumplint tota era glèisa, dès es hiestraus enquias vòutes, se lheuèc er acòrd deth còr invisible, armoniós e ample, creishec, se posèc un moment e dempús s'amortèc leugèraments.

Coma tostemp, se preguèc pera patz de toti, pera sauvacion, peth Sinòde, peth Tsar e pes sirvents de Diu, Constantin e Catarina, qu'anauen a maridar-se.

Semblaue qu'era glèisa tota retronesse e lancèsse entath cèu era votz der arcedian.

- Pregeluem entà que Diu les autrege un amor perfècte e tranquil e non les abandone jamès.

Levin escotaue estonat aqueres paraules.

“Com an endonviat que çò que me cau ei precisaments era ajuda de Diu?”, pensaue en tot rebrembar es sòns temors e dobtes nauèri. “Qué me sai se qué posqui hèr se me manque era ajuda en aguesta terribla preocupacion?. Òc, era ajuda divina ei çò qu'è de besonh ara...”

Quan er arcedian acabèc era sua oracion, eth prèire se dirigic as maridadi.

“Diu etèrn, qu'amassères as qu'èren desseparadi”, liegie en sòn libre, damb votz trenda e melodiosa, ”que les balhères era union der amor indestrutible, qu'autregères era tua benediccion a Isaac e Rebeca, coma ac auem liejut enes libres sants. Beneditz as tòns servents Constantin e Catarina e amia-les peth camin deth ben, e vèssa sus eri es beneficis dera tua misericòrdia e dera tua bontat. Laudat siguen eth Pair, eth Hilh e er Esperit Sant pes sègles des sègles.”

“Amen!” aumpliren de nauèth er aire es votzes deth còr.

“Junhec as qu'èren desseparadi e les balhec era union der amor indestructible....Quina prigonda significacion an aguestes paraules e damb quina armonia s'estàn damb es mèns sentiments d'aguest moment”, pensauè Levin. “Senterà era çò que senti jo?”

En tot virar-se d'esponera, trapèc era guardada dera sua nòvia, e pera sua expression li semblèc que òc qu'ac sentie. Mès s'enganhaue. Kitty non comprenie a penes es paraules dera oracion, ne lèu les escotaue. Non podie escotar-les ne entener-les per immens sentiment d'alegria qu'aumplie era sua amna damb intensitat creishenta, alegria de veir realizar-se pliaments çò que hège mes e miei ère consumat ena sua amna, çò que pendent aqueres sies setmanes auie constitusit eth sòn gòi e era sua tortura.

Era sua amna, aqueth dia que damb eth sòn vestit castanh, ena sala dera casa deth carrèr Arbat, s'apressauè Levin en tot aufrir-se sense díder arren; era sua amna, aqueth dia e en aqueth moment, trinquèc damb tot eth passat e comencèc ua naua vida, desconèishuda entada era, a maugrat qu'era sua vida contunhaue, aparentaments, coma tostep.

Aqueres sies setmanes sigueren era epòca mèns erosa e mèns tormentada dera sua vida. E tota era, es sòns desitges e es sues esperances se concentrauen en aqueth òme qu'encara non comprenie, que lo junhie un sentiment qu'a viatges la refusaue e a viatges l'atreiguie e l'inspiraue ua complèta indiferència entara sua vida anteriora: es causes, es costums, es persones qu'abantes l'estimaue coma ara e qu'era estimaue tanben; indiferència entara sua mair, entristida per aqueth sentiment, entath sòn estimat pair, tan brave, qu'abantes estimaue mèns qu'arrés en mon.

E Kitty passaue d'espaurir-se de tau indiferència a alegrar-se dera causa que lo costaue. Non podie pensar ne desirar arren dehòra dera sua vida damb aqueth òme.

Mès aquera naua vida encara non auie arribat e ne tansevolhe se l'imaginaue damb claretat. Solet existie era demora, eth temor e era alegria de quauquarren nau e desconèishut.

Ara, era demora, çò desconèishut e eth dolor de renonciar ara sua vida passada, tot s'acabarie entà començar quauquarren nau. Çò de nau non podie, ça que la, deishar de desvelhar en era un cèrt temor, per çò qu'auie de desconèishut, mèns siguesse coma

siguesse, ara ena sua amna non se verificaue qu'era consagracion de çò que hège ja sies setmanes s'auie realizat en era.

En tot virar-se de cap ar *analoï*, eth prèire cuelhec damb dificultat eth petit anèth de Kitty e, demanant era man a Levin, li placèc er anèth sus era prumèra falanja.

- Eth virvent de Diu Constantin se junhn damb era sirventa de Diu Catarina.

E, botant er anèth gran en dit de Kitty, un dit petit e rosat d'incredibla fragilitat, eth prèire repetit es madeishes paraules.

A maugrat des sòns esfòrci es conjonchs non arthenien jamès endonviar se qué les calie hèr. Cada còp s'enganhauen e eth prèire ère obligat en cada moment a corregir-les.

A tot darrèr, un còp hèt çò que calie e traçades es crotzes damb es anèths, eth prèire autregèc a Kitty er anèth gran e a Levin eth petit. Eri se tornèren a confóner e per dus còps s'autregèren mutuauments es anèths, totemp ath contrari de coma les calie hè'c.

Dolly, Chirikov e Esteva Arkadievic s'esdeguèren pr'amor de corregir-les. I auec un moment de confusion, era gent mormolhaue e arrie, mès era solemnitat e era umila expression des ròstres des nòvis non se modifiquèren. Ath contrari, en confoner-se de man, es dus campauen damb màger severitat qu'abantes, e era arridalha qu'Oblonsky anonciéc que cadun li calie botar-se eth sòn pròpi anèth, s'acabèc sense voler enes sòns pòts, en compréner que quinsevolh arridolet podie èster un escarni entàs maridadi.

- Ò, Diu! Que dèr era prumeria creères ar òme (liegie eth prèire dempús d'escambiar es anèths) e l'as balhat ara hemna coma companha entara seguida deth gènre uman. Tu, Diu e Sénher Nòste, que manères era tua vertat as tòns sirvents, as nòsti pairs, escuelhudi per tu de generacion en generacion entà salvar-la e aubedir-te. Digna-te guardar as tòns sirvents Constantin e Catarina e santifica es sues acordalhes en ua madeisha fe e un madeish pensament de concòrdia e d'amor.

Levin auie cada còp mès clara era sensacion de qué tot çò qu'auie pensat sus eth matrimòni, es sòns sòmni sus era manèra qu'organizarie era sua vida èren causes de mainatges, e qu'aguesta naua situacion d'ara non l'auie comprenut jamès, e en aqueri moments la comprenie mens que jamès.

Sentie en sòn pièch ua opression mès viua per moments, e es lèrmes vengueren enes sòns uelhs contra era sua volentat.

V

Ena glèisa i èren toti es parents e coneishudi, tot Moscòu.

Pendent era ceremònia, jos era clara illuminacion dera glèisa, en grop de senhores e senhoretas elegantaments jargades e d'òmes damb corbata blanca, fracs o unifòrmes, non deishauè d'entener-se un mormolh seguit, discrètaments sostengut en votz baisha, començat ena sua màger part pes òmes, tant qu'es hemnes s'estimauen mès campar es detalhs d'aguest acte religiós que tostemps desvelhe en eres tan viu interès.

En grop mès pròche ara nòvia i èren es sues dues fraies. Dolly, era màger, e era beròia e serena Lvova, venguda der estrangèr.

- Per qué Mary va de color lilà, lèu de nere, en ua nòça?, preguntèc era Korsunskaya.
- Qu'ei eth solet color que l'està ben damb eth dera sua cara, contestèc era Drubeskaya. M'estone que celèbren era nòça de nets. Ei costums de comerçants.
- Qu'ei mès polit. Jo tanben me maridè de nets, repliquèc era Korsunskaya alendant en rebrembar çò de polida qu'ère en aqueth dia, çò de ridiculaments encamardat d'era qu'ère alavetz eth sòn marit e çò de desparièr qu'ère tot ara.
- Diden que qui ei testimòni de nòça mès de dètz còps ja non se maride. Que ne volí èster ara per dusau viatge entà assegurar-me, mès eth lòc ja ère ocupat, afirmèc eth comde Siniavin ara polida princesa Charskaya, que neurie illusions restacades ada eth.

Aguesta responec solet damb un arridolet. Guardaue a Kitty en tot pensar en moment qu'era s'estarie damb eth comde Siniavin com ara Kitty e calculant de quina manèra li rebrembarie ath Comde era sua trufaria.

Scherbazky li didie ara Nicolaeva, era anciana dauna d'aunor dera Emperatriz, qu'èth ère prèst a plaçar era corona noviau sus eth pientat de Kitty pr'amor de que siguesse erosa.

- Non s'auie d'auer botat postissi. Non me shaute aguest faust, repliquèc era Nicolaeva, plan decidida a maridar-se damb ua nòça simpla s'eth vielh veude que perseguie hège temps se decidie a junher-se ada era.

Sergi Ivanovic didie a Daria Dmitrievna, de burla, qu'eth costum d'iniciar un viatge dempús era nòça s'impausauè per aguesta vergonha que tostemps experimentauen es nauèth maridadi.

- Eth vòste frair que pòt èster capinaut. Era nòvia ei fòrça polida. Non l'auetz enveja?

- Que ja è passat per aguest sentiment, Daria Dmitrievna, repliquèc Sergi Ivanovic. E eth sòn ròstre cuelhec de suspresa ua expression sevèra e malencolica. Oblonsky racondaue ara sua cunhada ua anecdòta sus un divòrci.
- Mos cau apraiar era corona de flors, repliquèc era sense escotar-lo.
- Ei malastre que Kitty age perdut tant, didie era comdessa Nordston a Lvova. Vertat que, totun, eth non se merite ne un dit dera tua fraia?
- A jo me shaute fòrça, contestèc Lvova. Non per que sigue ja eth mèn futur *beau frère*. Guardatz damb quina naturalitat se botge, ei plan dificil comportar-se atau en aguesta situacion e non semblar ridicul. Eth non semble ridicul ne afectat; se lo ve solet esmoigut.
- Èretz qu'ère causa hèta que se maridarie damb eth?
- Lèu. Tostemp m'a shautat Levin.
- Ja veiram quin des dus caushigue prumèr eth tapis. L'è conseilhat a Kitty...
- Qu'ei parierà. Ena nòsta família totes èm esposas aubedientes.
- Donques jo, quan me maridè damb Basili, caushigué era prumèra, de bon voler. E vos, Dolly?

Dolly ère ath sòn costat e les seguie d'aurelha, mès non responec. Se sentie prigondaments esmoiguda, e es lèrmes aumplien es sòns uelhs.

Non podie díder arren sense plorar. Alègra per Kitty e per Levin, evocaue era sua nòça, guardaue ath sòn marit, desbrembaue çò present e se'n brembaue solet deth sòn prumèr e innocent amor.

Rebrembaue non solet era sua nòça, senon era de guaires hemnes coneishie; les evocaue en moment solemne e unenc que, coma Kitty ara, èren eres jos era corona noviau, damb eth còr arràs d'amor, de temor e d'esperança, en tot renonciar ath passat e entrar en desconeshut futur.

E entre totes es nòvies que rebrembaue, i ère era sua estimada Anna, que sus es detalhs deth sòn divòrci se n'auie sabut pòc abantes. Tanben Anna, pura coma Kitty, auie estat un dia damb corona de flors d'irangèr, damb vel blanc... e ara..."Ei terrible!", gasulhèc.

Non solet es fraies, amics e parents seguien damb atencion toti es detalhs dera ceremònia: les seguien tanben es hemnes deth public que non coneishien a Kitty e que les guardauen en tot tier-se era alend, cranhent perder-se un solet movement o ua expression deth ròstre des nòvis. Anujades, deishauen sense responsa es comentaris des òmes, indiferents, que badinauen o parlauen de ua auta causa.

- Per qué plore? La mariden a desplasèr?

- Obligar-la, damb plan bon gojat qu'ei? Serà dilhèu un Prince?
- Aquesta que vie vestida de satin blanc, ei era sua fraia? Escota, escota, se com cride eth diacòn: “Era esposa li cau crànher ath sòn marit”.
- Eth còr ei deth monastèri de Chudov?
- Non; deth Sinode.
- È preguntat a un vailet. Diden que se la hè a vier de seguit entàs sues tèrres. Asseguren qu'ei plan ric. Qu'ei per aquerò que la mariden...
- Donques hèn ua bona parelha.
- Didíetz, Maria Vasilievna, qu'es crinolines s'amien tohudes? Donques guardatz ad aquera deth vestit vermelh... Diden qu'ei era hemna d'un embaishador. Be la pòrte de recuelhuda era hauda! Guardatz, un aute còp...
- Qué polida ei era nòvia! L'an apolidit coma a un anhèth. Diguen çò que diguen, en aquestes escadences hè dò guardar-mos a nosates, es hemnes.

Atau parlauen es espectadors d'ambdús sèxes qu'auien artenhut introdusir-se ena glèisa.

VI

Acabada era cerimònia des acordalhas, eth sacristan metec dauant der *analoï* un tròç de tela ròia; eth còr cantèc un salm complicat e de mau hèr qu'en eth eth tenor e eth baish se dauen era replica, e eth prèire, en tot virar-se entàs esposi, les senhalèc eth tapís en solèr.

A maugrat d'auer entenut soent que qui caushiguèsse prumèr eth tapís serie qui regirie era familia, ne Levin ne Kitty s'en brembauen quan balhèren aqueri pòqui passi. Non enteneren tanpòc es comentaris e discussions que surgentèren en aqueth moment sus se qui l'auie caushigat prumèr, o s'ac auien hèt es dus ath còp, coma quauqui uns afirmauen.

Après es preguntes de rigor respècte se volien contrèir matrimòni e non l'auien prometut a d'auit, e des responses que tant estranhes les sonauen, comencèc ua auta cerimònia religiosa.

Kitty s'esdegaue en entèner es oracions e comprèner eth sòn sens, mès que non podèc. Ua impression de solemnitat e radiantia alegria negaue era sua amna cada viatge mès, a mida que s'escorrie era cerimònia, empedint-li que se podesse concentrar.

Ara pregauen:

“Diu hèsque que siguen purs e bontadosi es fruts deth tòn vrente e que vos sentatz alègres campant as vòsti hilhs...”

Es pregàries rebrembauen que Diu auie creat ara hemna d'ua costelha d'Adan, e que per aquerò “er òme deisharà pair e mair, e s'amassarà a ua hemna, e formarà damb era ua madeisha carn e ua madeisha sang, çò qu'ère un gran mistèri.” Dempús se desiraue que Diu benedisse as maridadi e les hesse feconds, coma a Isaac e Rebeca, Moisés e Sefora, e que vedessen as hilhs des sòns hilhs.

“Guaire polit ei tot aquerò!”, pensauè Kitty en entener-lo. “Non, que non pòt èster de ua auta manèra!”

E eth sòn encoratjat ròstre miralhaue un arridolet alègre que sense voler se transmetie a guairi la guardauen.

“Botatz-les-vos deth tot!”, s'entenec conselhar quan eth prèire placèc sus eth cap es coronas noviaus, e Scherbazky, damb era man tremolosa, tenguec en aire era corona sus era cabeladura de Kitty.

- Botatz-la-me, gasulhec era, arrint.

Levin, en tot guardar-la, s'estonec dera alègra irradiacion deth ròstre de Kitty. Sense voler, aqueth sentiment se li comunicèc e se vedec radiant e erós tau qu'era.

Escotèren damb alegria era lectura dera epistòla de Sant Pau e eth ressonar dera votz der arcedian ena darrèra estròfa, tan demorada peth public. Damb alegria, tanben, beueren en un calitz redon eth vin caud e aigüalat, e se senteren mès alègres encara quan, hènt enlà era casubla e cuelhent-les as dus dejós d'era eth prèire les hec caminar ath torn der *analoï* tant qu'eth baish cantaue:

“Alègra-te Isaias...”

Scherbazky e Chirikov, que tenguien es coronas noviaus, en tot endravar-se ena coa deth vestit dera nòvia, arrien, tanben, contents, ja hènt repè, ja estramuncant damb es nòvis, en arturar-se eth prèire.

Eth bualh d'alegria alugada de Kitty semblaue comunicar-se a toti es presents ena glèisa, e a Levin li semblaue qu'enquia eth prèire e eth diacòn auien tanben, coma eth, desirs d'arrir.

Un còp trètes es coronas des caps, eth prèire liegec era darrèra oracion e felicitèc as joeni maridadi. Levin guardèc a Kitty. Jamès abantes l'auie vist tau que s'estaue ara, embelinaira ena naua lum e radianta dera felicitat qu'alugaue eth sòn ròstre.

Levin volec parlar-li, mès ignoraue s'auien acabat es ceremònies. Eth prèire les treigec de dobtes, en tot arrir-li bontadosaments e díder en votz baisha:

- Punatz ara vòsta esposa, e vos, esposa, ath vòste marit.

E les cuelhec es ciris des mans.

Levin punèc doçaments es pòts arridolents de Kitty, l'aufric eth braç e, en tot senter-la estranhaments pròcha ada eth, la treigec dera glèisa. Non podie creir que tot çò que s'auie passat ère reau, e solet comencèc a balhar-ne fe quan es sues guardades, timides e estonades, se trapèren, e sentec en aqueth moment reauments qu'es dus non formauen ja qu'un.

Dempús eth sopar, aquera madeisha net, es nauèth maridadi partiren entath camp.

VII

Hège tres mesi qu'Anna e Vronsky viatjauen per estrangèr.

Dempús de visitar Venecia, Roma e Napols, arribèren en ua petita ciutat italiana a on s'i pensauen estar bèth temps.

Eth mèstre-sala, arrogant gojat de peu ludent damb règa que començaue en madeish cogòt, damb frac e camisa blanca de batista, penjant sus eth sòn vrente diuèrses herratalhes, calades es mans ena pòcha e arroncilhant es celhes menspredosaments, parlaue damb vantaria a un senhor qu'ère ath sòn dauant.

En entèner es passi que pujauen era escala luenh dera nèira, e en tot veir qu'ère eth comde rus qu'ocupaue es miellores crambes der otèl, treigues respectuosaments es mans dera pòcha e, jocant eth cap, l'expliquèc qu'er eniat auie tornat e qu'eth loguèr deth palai ère causa hèta. Er encargat ère cossent damb es condicions.

- M'alègri, didec Vronsky. Ei en otèl era senhora?
- Gessec a passejar e ja a tornat, repliquèc eth mèstre-sala.

Vronsky se treigues eth chapèu flexible d'amples ales, se shuguèc damb eth mocador era sudor deth front e des peus, que se deishaue créisher enquiara mitat dera aurelha, en tot pientar-se de cap a darrèr, pr'amor d'amagar era calvicia, e dempús de guardar ar òme que parlaue damb eth mèstre-sala, que semblaue fòrça trebolat, e qu'eth lo guardaue ath còp, se dispausèc a gèsser.

- Agust cavalièr ei rus e desire parlar-vos, didec eth majordòm.

Damb un sentiment d'anug per non poder hèr-se enlà en cap lòc des coneishudi, e satisfèt ath còp per trapar bèth esvagament ena monotonia dera vida, Vronsky guardèc un aute viatge ad aqueth senhor que s'auie hèt enlà e per un moment luderen es uelhs de toti dus.

- Golenischev!
- Vronsky!

Ère, plan que òc, Golenischev, companh de Vronsky en Còs de Pages

Pendent eth sòn sojorn aqui, Golenischev auie pertanhut ath partit liberau. Deth Còs de Pages auie gessut damb un titol civil, sense cap intencion d'entrar en servici. D'alavetz ençà s'auien vist solet un còp, e en aquera ocasion, Vronsky comprenech qu'eth sòn amic, en tot auer alistat ua activitat liberau e intellectuau, menspredaue eth sòn titol

e era sua carrèra militarà. Plan per açò, en veder-lo, lo tractèc damb aquera hereda arrogància qu'eth sabie e que damb era semblaue díder “Pòt shautar-te o non era mia manèra de víuer, que m'ei parier. Mès, se me vòs tractar, m'as de respectar”.

Golenishev s'auie tengut menspredosaments indiferent ath ton de Vronsky. De sòrta qu'aqueth rencontre les desseparèc encara mès. E, ça que la, ara es dus, en veder-se, gesserèn en ua exclamacion d'alegria. Vronsky non se podie demorar que li shautèsse tant er rencontre damb aqueth amic, mès que deuie èster seguraments pr'amor qu'eth madeish ignoraue enquia quin punt s'engüejauè. Desbrenbèc era ingrata impression deth darrèr rencontre e damb ròstre alègre e franc estenec era man ath sòn companh.

Madeisha expression de content remplacèc ara expression inquieta qu'un moment abans se diboishaue en ròstre de Golenishev.

- Guaire m'alègri de veder-te!, didec Vronsky, mostrant, en arrir amistosaments, es sòns dents blancs e fòrts.
- Jo m'en sabí que i auie aciu un Vronsky, mès ignoraua que siguesses tu. Senti ua alegria sincèra.
- Entra, se te platz...E qué hès aciu?
- Trábalhar. M'estongui aciu hè mès d'un an.
- A!, didec Vronsky damb interès. Passa, passa.

E, seguint eth costum de parlar en francés quan non volien èster comprenudi pes sirvents, Vronsky didec en aquera lengua:

- Coneishes ara Karenina? Viatjam amassa e, en parlar, guardaue de bon voler a Golenishev. Ara que vau a veder-la.
- Non me'n sabia, responec indiferent Golenishev, encara que òc que se'n sabie. Hè guaire qu'ès aciu?, preguntèc.
- Tres dies, repliquèc Vronsky, guardant de nauèth damb atencion eth ròstre deth sòn amic.

“Qu'ei un òme com cau e considère er ahèr coma cau”, se didec comprenent eth significat dera expression deth ròstre deth sòn amic e eth sòn cambi de convèrsa. “L'ac posqui presentar a Anna. Cuelherà es causes en sens mès rasonable.”

Pendent es tres mesi qu'amiauen Vronsky e Anna amassa en estrangèr, tractant a gents naues, Vronsky se preguntaue tostep se com considerarie tau o quau persona es sues relacions damb Anna.

Ena majoritat des casi, trapaue enes òmes era “deguda” comprension. Mès s'ada eri o ada eth l'auessen preguntat en qué consistie aquera “deguda comprension”, autant es uns coma es auti s'aurien vist en un trebuc.

En generau, es que comprenien “degudaments”, sivans Vronsky, non comprenien de cap manèra, e procedien coma sòl procedir era gent educada en tot tractar-se de causes de mau hèr e insolubles que n'ei plia era vida: se tenguien en ua actitud corrècta, evitant allusions e preguntes desagradiues. Hègen veir que comprenien eth sens dera situacion, l'acceptauen e enquia l'aprovauen, considerant inoportun e superflú entrar en explics.

Vronsky endonvièc de seguit que Golenischev ère ua d'aguestes persones, e per aquerò se metec doblaments content de trapar-lo. E, plan que òc, Golenischev tractèc ara Karenina, quan eth sòn amic lo hec a vier enes crambes d'era, tan corrèctaments coma Vronsky podesse desirar, en tot evitar, sense esfòrç, tota parlòta que podesse costar eth mendre desplasèr.

Non coneishie d'abantes a Anna e l'estonèc era sua beresa e, mès que mès, era simplicitat qu'acceptaue era sua situacion.

Anna se rogiç quan Vrosnky li presentèc ath sòn amic, e eth mainadenc rojor que curbic eth sòn ròstre beròi e franc captivèc a Golenischev. Çò que mès l'impressionèc, ça que la, siguec qu'era, coma entà non deishar dobte en preséncia d'estranshs, cridèc de seguit “Alexei” a Vronsky e didec qu'anauen a viuer amassa en ua casa logada qu'aciu cridauen *palazzo*.

Tan simple e drete manèra de hèr impressionèc de manèra agradiua a Golenischev, que, en encuedar-se'n des manèras d'Anna, decidides, franques e alègres, e coneishent coma coneishie a Karenin e a Vrosnky, li semblèc comprendre-la pro ben; e enquia e tot li semblèc comprèner çò qu'era no sospechaue de cap manèra: que podesse mostrar-se tan decididaments alègra e erosa a maugrat d'auer costat eth malastre deth sòn espòs, en tot abandonar-lo ada eth e ath sòn hilh, e auer perdut era sua bona fama.

- Aguest palai se mente ena guida, didec Golenischev, en tot referir-se ath que logaue Vronsky. Que i a un excellent Tintoretto des darrèrs ans deth pintor.
- Aué hè un bon dia. Anem e veiram era casa un còp mès, prepausèc Vronsky a Anna.
- Damb plasèr. Vau a botar-me eth chapèu. Didetz que hè calor?, preguntèc era, en tot posar-se ena pòrta e guardar a Vronsky interrogatiua.

E eth rojor curbic un aute còp es sues caròles.

Pera guardada d'Anna, Vronsky comprenec qu'era non se'n sabie des tèrmes qu'eth desiraue demorar damb Golenischev e que cranhie comportar-se coma eth desiraue.

La campèc damb guardada doça e longa.

- Non, pas guaire, contestèc.

Anna credec comprèner qu'eth ère satisfèt d'era; e, en tot dirigir-li un arridolet, gessec damb pas brac seguit.

Es amics se guardèren damb cèrta confusion en ròstre, coma se Golenishev, admirant a Anna, volesse díder quauquarren d'Anna sense saber qué, e coma se Vronsky ac desirèsse e ath còp ac cranhesse.

- Òc..., gessec Vronsky, entà començar ua convèrsa. Atau, donc, que t'estàs aciu? Seguisses trabalhant en çò de madeish?, contunhèc, rebrembant que Golenishev l'auie dit qu'escriuie.
- Òc, escriui era dusau part de *Es dus Principis*, responec Golenishev, plan satisfèt en entèner era demana. Entà èster mès precís, non escriui encara: premanisqui e seleccioni eth materiau. Serà un libre plan vast. Tractarà lèu sus toti es problèmes. En Russia non vòlen comprèner qu'èm eretèrs de Bizanci.

E Golenishev entamenèc ua explicacion longa e animada.

Vronsky se sentec avergonhat ara prumeria, ignorant de qué tractaue era prumera part de *Es dus Principis*, que l'autor li parlaue coma de quauquarren plan coneishut.

Mès dempús, quan Golenishev l'expliquèc e Vronsky lo podec seguir, a maugrat de non conéisher era òbra, l'escotèc damb gran interès, pr'amor qu'eth sòn amic s'exprimie damb fòrça claretat. Solet lo desengustaue e estonaue era irritada emocion que Golenishev tractaue er objècte que l'interessau.

Tant qu'anaue parlant, li ludien mès es uelhs, replicaue damb màger rapiditat as imaginaris competidors e ua mès inquieta e ofensada expression illuminaue eth sòn ròstre.

En tot rebrembar ath sòn amic coma un mainatge prim e escarrabilhat, bontós e nòble, tostemp eth primèr en Còs de Pages, Vronky non podie comprèner ne aprovar era causa dera sua irritacion. Lo desengustaue, mès que mès, que Golenishev, òme distinguit, se botèsse ath nivèu d'aqueri escrivans venaus que l'irritauen. Eth credie que non s'ac valie, mès per un aute costat non deishau de comprèner qu'eth sòn amic ère malerós, e lo planhie. Eth malastre, lèu era holia, se vedie en sòn ròstre animat, autanplan beròi, quan, sense a penes notar qu'Anna auie gessut, seguie expausant es sues idies damb precipitat ardor.

En gèsser Anna damb capa e chapèu e, damb un rapid senhau dera sua bèra man que jogaue damb eth para-solei, meter-se ath costat de Vronsky, aguest, damb un sentiment d'aleugeriment, separèc es sòns uelhs deth malerós arren de Golenishev e les botèc damb renauit amor ena sua beròia amiga, plia de vida e alegria.

Golenishev, en tot padegar-se, damb penes e trablajs, s'estèc uns moments trist e carat. Mès Anna, qu'ère alavetz en ua excellenta disposicion d'animositat lo distreiguec de seguit damb eth sòn tracte simple e alègre.

Sajant diuèrsi tèmes de convèrsa, l'amièc, a tot darrèr, entara pintura, que d'era Golenishev ne parlaue damb fòrça coneishement. Anna l'escotaue damb atencion.

Caminant, arribèren ena casa qu'auie de logar e la visitèren.

Quan tornauen, Anna li didec a Golenishev:

- Sò contenta d'ua causa... Alexei aurà un bon talhèr. Non dèishes de quedar-te damb aquera cramba, indiquèc a Alexei, en rus, en tot compréner que Golenishev, ena soletat que viuien, se convertie en un amic qu'ath sòn dauant non li calie simular.
- Pintes?, preguntèc Golenishev en tot dirigir-se a Vronsky.
- Òc, hè temps qu'ac practiquè e ara comenci de nauèth, repliquèc aqueth en tot rogir-se.
- Qu'a fòrça talent, didec Anna damb un leugèr arridolet. Plan que jo non sò qui, entà didè'c... Mès es que se'n saben ac diden tanben.

VIII

En aquest prumèr periòde dera sua libertat e dera sua rapida convalescència, Anna se sentie absolutaments erosa.

Rebrembar eth malastre deth sòn marit non empachaue era sua felicitat. D'un costat, eth tau rebrembe qu'ère massa terrible entà pensar en eth, e der aute, aquera malurança auie estat hònt de tanta ventura que non sentie racacòr.

Eth rebrembe de tot çò que l'auie arribat dempús era malautia, era reconciliacion damb eth sòn espós, era trincadura, era notícia dera herida de Vronsky, era sua visita, era preparacion deth divòrci, era partida dera casa conjugau, er adiu ath sòn hilh, tot que li semblaue ua malajadilha que non se desvelhèc senon en trapar-se damb Vronsky en estrangèr.

Eth rebrembe deth mau costat ath sòn marit li produsie un sentiment coma de repugnància, semblable ath de bèth un que, en tot estofar-se, artenhese a desprener-se der aute que s'auie aganchat ada eth e vedesse alavetz qu'er aute s'estofaue. Aquerò ère un mau, mès tanben era soleta sauvacion, e valie mès non rebrembar es terribles detalhs.

Un pensament consolador acodie en sòn cervèth en pensar en çò qu'auie hèt ath principi dera trincadura damb Karenin. Ara, evocant eth passat, solet se tengue ad aquest pensament. "È costat er inevitable malastre d'aquest òme, mès non me'n profiti, pr'amor que jo tanben patisqui e patirè en futur en pèrder çò que mès estimi: eth nòm de hemna aonorada e eth mèn hilh. Qu'è actuat mau e per açò non voi eth divòrci ne era felicitat, e patirè eth mèn desaunor e era separacion der èsser que tant estimi."

Mès, a maugrat deth sòn intens desir de patir, non patie ne notaue entad arren eth desaunor. Damb eth viu tacte qu'ambdús auien, evitauen en estrangèr as russi, non se botauen jamès en fausses situacions e totemp trapauen gent que simulaue comprèner era sua posicion mutuau fòrça mielhor qu'eri.

Era separacion deth sòn hilh, que tant estimaue, tanpòc la tormentèc massa ara prumeria. Era mainada, hilha de Vronsky, ère fòrça graciosa e captivèc era sua estima dèc que se quedèc soleta damb era, atau que pòqui còps se'n brembaue de Sergi.

Eth sòn desir de víuer, aumentat damb era convalescència, ère tan fòrt e es condicions dera sua vida tan naues e agradiues que se sentie immensaments erosa.

Coma mès coneishie a Vronsky, mès l'estimaue. L'estimaue per eth madeish e per amor qu'eth l'auie. Tier-lo completaments l'aumple de felicitat. Era sua proximitat

l'enventie. Es traits deth sòn caractèr, que cada còp coneishie mielhor, se li hègen mès estimadi.

Era sua portadura, plan cambiada en vestir-se d'òme civil, l'ère tant atractiua com ne podie èster entà ua joena encamardada. En tot aquerò que hège, didie o pensauè Vronsky, Anna i trapaue quauquarren d'especiau, naut e nòble.

Era admiracion que sentie per eth a viatges l'espaurie. Anna sajaue trapar en sòn estimat quauquarren que non siguesse agradiu. Non gausauè deishar-li veir era consciència qu'auie dera sua insignificància. Li semblaue que, s'ac vedesse, Vronsky deisharie d'estimar-la pro lèu, e era arren cranhie mès, que pèrder eth sòn amor, encara que non n'auie cap motiu de crànher sus aguest ahèr.

Non podie deishar d'estar-li arregraïda pera sua noblesa damb era, de mostrar-li se com la respectauè. L'admiraue eth hèt de qué, en tot tier tanta vocacion pes armes, qu'en eres auie arribat a ocupar un naut cargue, auesse sacrificat era sua ambicion per era, sense mostrar eth mès mendre empenaïment. Vronsky se mostraue mès atentiu e corau que jamès, e era preocupacion de qué era non se n'encuedèsse dera irregularitat dera sua situacion non l'abandonaue jamès.

Eth, tant energic en sòn tracte damb era, non solet non la contrariaue jamès, senon que semblaue non auer volentat e tier-se solet a complir es sòns desirs. E Anna, a maugrat qu'era intensitat dera atencion que l'autrejaue e era atmosfèra de suenhs que l'entoraue, arribèssen, a viatges, a espisar-la, non podie deishar d'arregraïr-l'ac.

Per çò de Vronsky, encara que s'auie realizat çò que desiraue dempús tant de temps, non ère erós. Non se tardèc a avertir qu'era realizacion des sòns desirs non li balhauen mès qu'un dera montanha de felicitat qu'auie demorat. Eterna enganha der òme que demore era felicitat a compdar deth compliment des sòns desitges! Ara prumeria d'amassar-se Vronsky damb Anna e jargar-se eth vestit civil, sentec era atraccion d'ua libertat generau qu'abantes non coneishie, atau qu'era libertat en amor, e siguec erós, mès pendent pòc de temps.

Lèu lèu sentec néisher ena sua amna eth desir des desirs: er engüeg. Sense voler, s'agarraue a toti es capricis passatgèrs en tot considerar-les coma desir e fin. Qu'auie de tier en quauquarren es setze ores abiles deth dia, donques que viuïen en plia libertat, dehòra deth cercle de vida sociau qu'auie tengut eth sòn temps en Sant Peterburg.

Ère impossible pensar enes esvagaments de celibatari qu'enes sòns anteriors viatges dehòra dera sua patria auie cercat tostemp, donques qu'un solet assag produsic en Anna, en retardar-se eth, en un sopar damb uns amics, ua insolita tristor.

Que li ère impossible relacionar-se damb era societat locau e russa pera situacion equivòca que se trapaen. Visitar es curiosèrs deth país, ath delà de qué ja les auïen vist

toti, non auie entada eth, òme intelligent e rus, era inexplicable importància que li balhauen es anglesi.

Atau qu'un animau ahaimat cuelh quinsevolh objècte que trape en tot demorar-se trapar en eth aliment, Vronsky, sense encuedar-se'n, s'agarraue, ja ara politica, ja as libres nauai, ja as quadres.

Coma qu'ena sua joenesa auie mostrat bèra aptitud entara pintura e, en non saber-se'n com despèner es sòns sòs, auie començat a colleccionar gravats e, ara, se balhèc ad aquest aclinament, botant en eth era sua volentat sense auer cap objectiu qu'auesse besonh entà satisfèr-se.

Qu'auie eth don de comprèner er art e imitar-lo damb bon gust. En pensar qu'auie facultats de pintor, meditèc ena classa de pintura qu'alistarie: religiosa, de costums o realista, e, dempús de trantalhar un shinhau, comencèc a trabalhar.

Comprenie toti es estils e ère capable d'interessar-se per un o un aute, mès non l'ère possible comprèner qu'ère de besonh ignorar es diuèrses classes que i a de pintura e inspirar-se solet en çò que surgente dera amna, sense preocupar-se deth gènre que pertanh. En tot desconéisher aquerò, Vronsky, en pintar, non s'inspiraue ena vida, senon en mejan de vida ja delimitat per art. Atau s'inspiraue ath mès córrer e damb gran assopliment, e lèu e sense dificultat arthenie que çò que pintaue se semblèsse ath gènre pictoric desirat.

Li shautaue, mès qu'arren, era escòla francesa, graciosa e efectista, e en aquest estil comencèc a pintar eth retrait d'Anna en vestit italian. Eth retrait les semblèc excellent a guairi lo vederen e tanben ada eth.

IX

Eth vielh e abandonat *palazzo*, de tets nauti, fresqui enes paredaus e solèr de briques, damb grani ridèus de seda enes nautes hièstres, gèrres enes consòles e humeneges de pòrtes esculpides, damb escuras e desèrtas estances plies de quadres, dèus que s'instalen en eth, mantenguie en Vronsky era agradiua enganha de qué non ère un propietari rus e un coronèl retirat, senon un afeccionat exquisit, un mecène, e autanplan un pintor modèst qu'abandonaue eth mon, relacions e ambicions pera hemna estimada.

En vier en palai, eth papèr alistat per eth trapèc eth sòn ambient avient. Per miei de Golenishev coneishec a diuèrses personas interessantes, e pendent es prumèri tempsi se mostrèc a gust.

Pintaue esbòci deth naturau jos era direccion d'un professor italian e estudiaue era vida medievau d'Italia. Darrèraments, aquera l'auie captivat enquiath punt de començar a tier eth chapèu de forma descuedada e era capa sus es espatles, coma ena edat mieja italiana, çò que l'estaue admirablaments.

- Viuem sense saber arren, didec Vronsky a Golenishev un maitin qu'aguest venguec a tier-li ua visita. As vist eth quadre de Mijailov?, preguntèc en tot mostrar-li un jornau de Russia recebut aqueth dia. En eth i auie un article sus un pintor rus que s'estaue en aquera madeisha ciutat e auie acabat un quadre que se'n parlaue hège ja temps e que s'auie crompat ja per auança.

En article se repotegaue ath Govèrn e ara Academia de Bères Arts qu'un pintor tan notable li manquèsse estimul e ajuda.

- Ac è liejut, repliquèc Golenishev. Plan qu'a Mijailov non li manquen aptituds, mès era sua orientacion ei totafèt confonuda; considère era figura de Crist e era pintura religiosa sivans es idies d'Ivanov, Strauss e Renan.
- Qué represente eth quadre?, preguntèc Anna.
- Crist dauant de Pilat, Crist ei presentat coma un ebrèu, damb tot eth realisme dera naua escòla.

Amiat per aquera pregunta entà un des sòns tèmes favorits, Golenishev comencèc a explicar:

- Non compreni taus errades. Crist, que ja a era sua encarnacion definida en art des mèstres ancians. Se vòlen presentar, en sòrta de Diu, un revolucionari o un sant, que

mòstren a Socrates, a Franklin o a Carlòta Corday, mès non a Crist. Alisten entar art a un personatge que non se pòt hèr a vier ar art, e dempús...

- Ei vertat qu'ei tan praube aguest Mijailov?, preguntèc Vronsky, en tot pensar qu'eth, coma mecène rus, a maugrat de qué eth quadre siguesse dolent o bon, li calie ajudar ad aqueth pintor.
- Non m'ac pensi. Qu'ei un notable retratista. As vist eth sòn retraits dera Vasilchikova? Mès ara semble que non vò pintar mès retraits, per çò qu'ei plan possible qu'age besonh de sòs... Plan que...
- Li poiríem demanar que hesse eth retraits d'Anna Karenina?, didec Vronsky.
- Entà qué?, repliquèc era. Dempús de pintar-me tu que non voi mès retraits. Que vau mès que pinte a Anny, atau cridaue ara sua hilha. Aquiu que i é, higèc, guardant pera hièstra ara hilhuquèra, ua beresa italiana, qu'auie trèt en braça ara mainada entath jardin.

E dempús virèc era cara entà contemplar a Vronsky.

Era beròia hilhuquèra, qu'eth sòn cap pintaue eth entath sòn quadre, ère eth solet dolor amagat qu'auie ena vida d'Anna.

Vronsky, en tot pintar-la, admiraue era sua beresa e era sua portadura medievau, e Anna li calie arreconéisher que cranhie auer gelosia dera italiana, e per aquerò tractaue damb especiau afècte autant ara hilhuquèra qu'ara sua hilha.

Vronsky guardèc pera hièstra, tachèc es sòns uelhs enes d'Anna e dempús, virant-se de cap a Golenishev, li preguntèc:

- Coneishes a Mijailov?
- Lo veigui a viatges. Mès ei un òme estranh e sense cap instruccion, un d'aguesti òmes que se trapen ara soent, d'aguesti liurepensadors, educadi *d'amblée* enes concepcions dera incredulitat, dera negacion e deth materialisme.

E Golenishev, sense veir o non volent veir que tanben Anna e Vronsky desirauen parlar, contunhèc:

- Abantes, se passaue qu'er òme d'idies liures ère educat en normes religioses, ena lei e ena moralitat, en tot arribar enes idies liures mejançant peleges e trabalhs. Mès ges un nau tipe de gent d'idies liures que creish sense saber ne tansevolhe qu'existissen leis de morau e religion e de qué i a autoritat. Se desvolòpen ena negacion de tot, ei a díder, coma sauvatges. Mijailov ei d'aguesti. Sivans semble, ei hilh d'un majordòm de Moscòu e non recebec cap instruccion. En entrar ena Acadèmia e aquerir fama, coma que non ei pèc, se volèc formar. E venguec en çò que li semblaue èster era hònt dera cultura: es jornaus. En d'auti tempsi, un òme, supausem un francès, que s'auesse volut formar, s'aurie tengut a estudiar as classics: teològs, tragicians, istorians e filosòfi, e

comprenerie tot er esfòrç intellectuau que l'aurie calut desvolopar. Mès en Russia, aguest queigec de dret sus era literatura negatiua, absorbic ara prèssa tot er extrait dera sciéncia negatiua, e vaquí format ar òme... Vint ans endarrèr aurie trapat en aguesta literatura es senhaus dera luta damb era autoritat, damb es credences seculares, e en aguesta luta aurie comprenut qu'abantes auie existit quauquarren mès. Mès ara se trape damb ua literatura que non hè dignes de discussion taus idies, senon que ditz simplaments: “Non i a arren. Solet existissen era evolucion, era seleccion, era luta pera vida e arren mès.” Jo, enes mèns articles...

- Sabetz?, didec Anna, que pes guardades qu'escambiaue damb Vronsky, comprenie qu'ad aguest non l'interessaua era cultura deth pintor, senon que non auie mès intencion qu'era d'ajudar-lo, sabetz çò que mos cau hèr?, suggeric en tot interrómper decididaments a Golenischev, afogat enes sues explicacions. Anem a tier-li ua visita.

Golenischev, en tot serenar-se, consentic, gaujós, en anar-i. Mès coma qu'eth pintor s'estaue en un lòc desseparat dera ciutat, decidiren cuélher un coche.

Ua ora dempús, Anna, ath cant de Golenischev e Vronsky en sèti deth dauant, s'apressauen en ua lèja casa de modèrna construccion en un barri des entorns.

Informadi pera hemna deth portier de qué Mijailov permetie visitar eth sòn estudi, mès qu'ara ère ena sua casa, pròcha d'eth, l'envièren es sues cartes en tot demanar-li que les deishèsse examinar es sòns quadres.

X

Eth pintor Mijailov ère trabalhant, coma de costum, quan li heren a vier es cartes deth comde Vronsky e de Golenishev. Pendent eth maitin non s'auie botjat deth sòn estudi, en tot trabalhar en un gran teishut de lin. En tornar ena sua casa, s'emmalicièc damb era sua hemna per çò de non auer sabut, aguesta, respóner com li calie ara mestresa dera casa que li demanaue es sòs deth loguèr.

- Que ja t'è dit mil còps que non l'as de balhar cap explicacion! Qu'ès pèga acabada, mès encara n'ès mès quan gesses d'explicar-te en italian, didec, dempús ua longa peleja.
- Donques non deishes passar tant de temps sense pagar. Jo non n'è eth tòrt. S'auessa auut sòs...
- Dèisha-me en patz, per Diu!, exclamèc Mijailov damb votz planhosa.

E, caperant-se es aures damb es mans, se n'anèc entath sòn quarto de trabalh, darrèr eth tenhat, e barrèc era pòrta, en tot dider-se qu'era sua hemna ère ua pèga.

Se seiguec ena taula, dauric eth dorsier e comencèc a diboishar damb extraordinària animositat.

Jamès travauhaue damb tanta fòrça e capitada coma quan ère embestiat e, mès que mès, quan discutie damb era sua hemna.

“Voleria desaparèisher!”, pensaue, tant que seguie eth sòn prètzhet.

Qu'ère en tot diboishar era figura d'un òme encolerit. Ja auie hèt eth diboish abantes, mès non n'auie quedat content.

“Non, er aute qu'ère melhor. A on serà?”

Gessec deth sòn quarto damb mina ombriuua e, sense guardar ara sua esposa, preguntèc ara mainada màger a on ère eth papèr que les auie balhat.

Eth papèr damb eth diboish refusat apareishec, mès lord e tacat d'estearina. Çà que la, Mijailov agarrèc eth diboish, lo placèc ena taula, hec repè e lo guardèc en tot miei clucar es uelhs.

De ressabuda arric e estornegèc alègraments es mans.

- Qu'ei aquerò, aquerò!, sorrisclicèc.

E, cuelhent eth creion, comencèc a diboishar damb gran estosiasme. Era taca d'estearina daue ar òme ua naua actitud.

Tant que traçauè aquera naua actitud, rebrembèc de pic eth ròstre energic, de maishèra gessuda, deth comerçant que li crompaue es cigars, e Mijail balhèc aqueth ròstre e aquera maishèra, ara figura que diboishauè. Un còp hèt, s'estarnèc d'arrir. De suspresa, era figura, abantes mòrta e artificiau, agarraue vida e se l'apareishie damb caractèr tan definit que non podie demanar-se mè.

Li calie, ça que la, corregir eth diboish sivans es exigencies dera figura, que se podie e li calie daurir un shinhau mè es comes, cambiar deth tot era posicion deth braç quèr, desnisha eth front en tot quilhar un shinhau es peus. En hèr aguestes correccions, non cambiaue, totun, era figura, senon que deishauè de costat çò que l'amagaue. Qu'ère coma se li treiguèsse era gelosia que l'entornejaue e la hègen imprecisa.

Cada naua règa que traçauè eth pintor balhaue mè relèu ara figura, en tot mostrar-la damb tota era sua fòrça, tau que se l'auie apareishut de còp jos era taca d'estearina.

Quan, suenhosaments, daue era darrèra man ath diboish, li heren a vier es cartes.

- Que i vau de seguit...

S'apressèc ara sua hemna.

- Guarda, Sacha, non t'en hèsques, didec, arrint damb doça timiditat. Eth tòrt qu'a estat des dus. Ja ac apraiarè tot.

E, dempús de hèr es patzes damb era sua hemna, se jarguèc er abric color d'oliva damb cothèr de velot, se calèc eth chapèu e partic der estudi.

Era figura que, a tot darrèr, auie arrenhut fixar sus eth carton demoraue desbrembada. Ara, era visita d'aqueri russi distinguidi, qu'auien vengut en coche en sòn estudi lo tenguie alègre e agitat.

D'aqueth quadre sòn, plaçat en un cavalet en estudi, Mijailov, ath sòn laguens, n'auie ua soleta opinion: qu'arrès auie pintat jamès ua causa semblabla. Non se pensaue que valesse mè qu'es de Rafael, mè que çò qu'eth volie exprimir en aqueth teishut arrès ac auie exprimit encara.

Aguesta conviccion ère fèrmaments arraïtzada ena sua amna de bèth temps a, mè, a maugrat de tot, era opinion des auti, qu'auie entada eth ua enòrma importància e desvelhaue ena sua amna ua emocion fòrça viu.

Era mè leugèra observacion que li hesse veir qu'es criticians vedien ua minima part de çò qu'eth trapaue en sòn quadre l'estornejaue enquiath mè prigond deth sòn èsser. En generau autrejaue as sòn jutges mè capacitat de comprension qu'era qu'eth auie, e tostemp demoraue que, enes sues paraules, auie de desnisha quauquarren qu'eth non auie podut veir en sòn quadre.

S'apressèc damb pas brac seguit ara pòrta der estudi, e, totun era sua emocion, era figura leugèraments illuminada d'Anna, qu'ère ena ombra dera nèira, seguint d'aurelha es

explicacions de Golenischev, tant que sajaue de dirigir ua guardada ath pintor que s'apressaue, li costèc en eth ua viua impression.

Sense qu'eth madeish se n'encuedèssse, Mijailov, captèc e assimilèc tota era gràcia d'aquera figura, tau qu'auie caçat ath vòl era maishèra deth vendeire de cigars, en tot salvar-la-se en un cornèr deth sòn cervèth, d'a on l'auie d'extrèir quan n'auèc besonh.

Es visitaires, ja descoratjadi per çò que Golenischev les condèc deth pintor, demorèren encara mès decebudi dauant era sua portadura.

De mieja talha, corpurent, de caminar trantalhant e manierat, Mijailov, damb eth sòn chapèu marron e eth sòn abric color d'oliva, damb es sòns pantalons estrets quan ja hège temps que s'amiauen amples, costaue ua impression qu'era vulgaritat deth sòn ample ròstre e eth pilho malho de timiditat e pretensions de dignitat que se pintauen en eth hègen encara mès desgradiua.

- Se vos platz, les didec, saiant de cuélher un aire indiferent, tant que hège passar as sòns visitaires e les daurie era pòrta der estudi.

XI

En entrar en estudi, eth pintor Mijailov guardèc un viatge mèc as visitaires. Era expression deth ròstre de Vronsky, mèc que mèc des sues pometes, se gravèc ena sua imaginacion.

Encara qu'era sua sensibilitat artistica trabalhau de contunh, apilerant mèc e mèc materiaus, encara que sentie ua emocion cada viatge mèc grana en apressar-se eth moment d'expausar eth sòn quadre, Mijailov, rapida e subtilaments, se formèc ua idia sus aqueres tres persones en tot basar-se en a penes perceptibles indicis.

Sabie que Golenischev ère un rus que s'estaue ena ciutat. Non rebrebaue eth sòn cognom ne a on l'auie vist, ne çò qu'auie parlat damb eth. Solet s'en brebaue deth sòn ròstre, coma eth de totes es persones que trapaue, e sabie que l'auie classificat ja ena immensa categoria des ròstres sense expression, a maugrat deth sòn faus aire d'originalitat.

Es peus longui e eth front desimvòlt dauen ua aparenta individualitat ad aqueth ròstre d'expression minuscua, mainadenca, inquieta e concentrada sus era arrincada deth nas.

Sivans Mijailov, Vronsky e Anna deuien èster russi dera nauta societat e plan rics, artisticaments tant ignorants coma toti aqueri russi opulents que simulauen estimar e apreciar er art.

“Seguraments an vist totes es antiguitats; ara visiten es estudis des pintors modèrns (eth charraire aleman, eth preraphaelista anglés) e an vengut en mèn estudi pr'amor de completar era revista”, se pensaue.

Coneishie ben es costums des *dilettanti* (autant pejors coma mèc informadi) de visitar es estudis des pintors modèrns solet damb er in de poder díder qu'er art desquè e que coma mèc coneishen as modèrns mèc se convencen de çò d'inimitables que son es mèstres ancians.

Demoraue aquerò, ac vedie enes sòns ròstres, ena indiferenta negligéncia que parlauen entre eri, guardant es manequins e busti e passejant d'un lòc en aute ara demora de qué eth les descaperèsse eth sòn quadre.

E, ça que la, quan remoiguet es sòns estudis, quilhèc es ridèus e desnishèc eth teishut, Mijailov se sentec negat per ua viua emocion, mèc que mèc, pr'amor que, a maugrat deth sòn judici de qué toti es nòbles e rics russi les calie forçosaments èster estupids, Vronsky, e sustot Anna, auien costat en eth ua excellenta impression.

- Aciu... Lo voletz veir?, didec Mijailov, hènt-se enlà deth quadre damb eth sòn anament trantalhant. Qu'ei Crist dauant de Pilat....

Mateo, capitol XXVII, gasulhèc en tot sènter qu'es sòns pòts començauen a tremolar d'emocion.

E hec repè, en tot plaçar-se darrèr d'eri.

Pendent ues pòques segondes qu'es visitaires guardèren en silenci eth quadre, eth lo campaue tanben damb uelh indiferent e imparciau. Li semblaue ara qu'eth judici superior e just sus era sua pintura li calie èster prononciat per aqueri tres visitaires qu'auie menspredat abantes.

Desbrenbèc guaire auie pensat sus eth sòn quadre anterioraments, enes tres o quate ans qu'amiaue en tot pintar-lo; desbrenbèc es sòns merits, dehòra de dobte entada eth, contemplant-lo damb era guardada sevèra, critica es despassionada des sòns visitaires e non trapaue en eth arren de bon.

Vedie en prumèr tèrme eth ròstre de Pilat, impatient en sòn despièt, e eth ròstre seren de Crist; vedie dempús es figures des sirvents de Pilat e era portadura de Joan campant era scèna.

Cada ròstre lentaments gessut deth sòn interior, en miei de recèrques e errors, damb eth sòn caractèr particular; cada figura tanti còps cambiada de lòc, entara armonia deth conjunt; es tons, matisi e colors arthenhudi damb tant de trabalh, tot, guardat pes uelhs des sòns visitaires, li semblaue triviau e repetit ja mil viatges.

Çò que mès estimaue d'eth, eth ròstre de Crist, centre deth quadre, que tant l'auie afogat quan lo desnishèc, perdec tot eth sòn merit en guardar-lo damb es uelhs des auti.

Vedie ua repeticion, ben pintada, (e encara non guaire ben, pr'amor qu'ara notaue en era fòrça defèctes) des innombrables Crists de Tiziano, Rafael, Rubens, des madeishi guerrèrs e der invariable Pilat. Tot aquerò qu'ère triviau, mesquin e vielh e autanplan mau pintat, damb excessiu color e pòca energia. Es visitaires aurien rason en proferir quauques frases de simulat elògi ena preséncia deth pintor, e planher-lo e burlar-se'n d'eth quan se demorèssen solets.

Li semblèc que pesaue pendent fòrça estona aqueth dilatat silenci, encara qu'en realitat non se tardèc qu'ua menuta. Entà interromper-les e mostrar-les que non ère esmoigut, Mijailov, damb un esfòrç sus eth madeish, parlèc a Golenischev.

- Me pensi que ja è auut eth gust de coneisher-vos, didec guardant damb inquietut, ara a Anna, ara a Vronsky, pr'amor de non perder-se un detalh dera expression des sòns ròstres.
- Atau ei: mos vedérem ena casa de Rossi. Vo'n brembatz? Ena cauhada que declamèc aquera senhoreta italiana, era naua Raquel..., didec damb naturalitat

Golenischev, deishant de uelh, sense racacòr, eth quadre, pr'amor de parlar damb eth pintor.

En encuedar-se'n, totun, que Mijailov demoraue eth sòn judici sus eth teishut, didec:

- Eth vòste quadre a mielhorat fòrça dès eth darrèr còp que lo vedí. E coma alavetz, tanben ara me suspren extraordinàriaments era figura de Pilat. Ei tan comprensible aguest òme, brave, simpatic, mès, ath hons dera sua amna, un foncionari “que non sap çò que hè”! Ça que la, me semble...

Eth mobil ròstre de Mijailov s'illuminèc còp sec. Es sòns uelhs luderen. Anaue a díder quauquarren, mès era emocion non l'ac permetec e simulèc ua tossiquèra.

A maugrat de çò de pòc qu'apreciaue eth gust artistic de Golenischev, a maugrat dera insignificança d'aquera justa observacion sus era expression deth ròstre de Pilat coma foncionari, a maugrat de çò d'umiliant que podesse semblar un comentari tan minuscul silenciand çò de mès important, Mijailov se sentec afogat damb aquera observacion.

Eth opinaue sus era figura de Pilat madeish que Golenischev l'auie dit. Qu'aqueth comentari siguesse un des milions de comentaris justis que se podessen hèr sus era sua pintura non amendrie dauant des sòns uelhs era importància dera observacion de Golenischev. Sentie qu'es sues paraules desvelhauen era sua simpatia entar aute e lo hègen passar der estat d'aclapament que se trapaue a un estat d'alègre entusiasme..

Eth quadre, en acte, s'animaue dauant des sòns uelhs damb inexplicable complexitat en tot çò qu'auie de viu.

Sagèc de díder qu'eth entenie tanben atau a Pilat, mès li tremolèren es pòts e siguec incapable de pronociar ua soleta paraula.

Vronsky e Anna parlauen en votz baisha, tau que se sòl hèr enes exposicions, en part per respècte ath pintor e en part per non díder en votz nauta bèra pegaria, tant aisit de díder en ahèrs d'art.

Mijailov, en semblar-li qu'eth teishut les auie impressionat tanben, se les apressèc.

- Quina extraordinària expression era de Crist!, didec Anna.

De tot çò que vedie, qu'ère aquerò çò que mès li shautau. Li semblaue, ath delà, que, en tractar-se dera figura principau deth quadre, er elògi l'auie d'agradar ar autor.

- Se ve que sent pietat de Pilat, higeç.

Aguesta observacion tanhie tanben as milions des que se podien hèr sus un quadre e sus era figura de Crist. Auie dit que sentie compassion de Pilat, e ère logic que se vedesse en eth era expression der amor, de serenitat ultraterrena, de sentiment dera proximitat dera mòrt e de consciència dera inutilitat des sues paraules.

Qu'ère clar que Pilat li calie tier ua expression de foncionari e Crist l'auie de tier de compassion, pr'amor qu'era un encarnaue era vida mortau e er aute era vida espirituau. Tot aquerò e fòrça mès passèc pera ment de Mijailov, e, totun, eth sòn ròstre tornèc a lúder d'entusiasme.

- Òc. Qu'ei plan ben pintada aguesta figura. E quina atmosfèra ath sòn entorn! Semble qu'aurie d'èster possible hèr era virada, didec Golenishev, seguraments en tot voler significar que non ère d'acòrd damb eth significat e era idia dera figura.
- Qu'ei d'ua maestria excepcionau, afirmèc Vrosky. Com subergessen aguestes figures deth dusau plan! Aquerò tie ua tecnica perfècta!, higeç, en tot dirigir-se a Golenishev, coma balhant-li a compréner, en tot seguir era sua parlòta d'abantes, qu'eth ère desesperat per auer aqueth assopliment.
- Òc, ei excepcionau, confirmèren Golenishev e Anna.

Maugrat er estat d'exaltacion que se trapaue, era referéncia ara tecnica heric dolorosaments a Mijailov.

Guardant damb anug a Vrosky, se botèc seriós de ressabuda. Entenie soent era expression “tecnica” e ignoraue totafèt çò qu'era gent entenie per era. Sabie qu'indicauen atau era facultat mecanica de pintar e diboishar completaments e dehòra dera idia deth quadre. Observaue soent, coma en aguesta laudança, que contrapausauen era tecnica ath vertadèr merit, coma se siguesse possible pintar damb art ua mala composicion. Sabie que li calie tier fòrça atencion e suenh pr'amor de, en trèir totes aqueres pincelades que non expressauen arren deth laguens, non estropiar era òbra d'art, mès en aquerò aciu non aurie ne art pictoric ne cap de tecnica.

S'a un mainatge o a ua codinèra se les auesse revelat çò que vedie eth, tanben eri aurien podut exprimir çò que vedien. E eth mès abil e bon pintor tecnic non aurie podut pintar arren solet damb era sua facultat mecanica se non auesse desnishat abantes es limits der argument e eth contengut.

Ath delà, se'n sabie que, parlant de tecnica, ère impossible vantar-lo per era. En tot çò qu'auie pintat e pintaue, arreconeishie defèctes que suatauen ara vista, hilhs dera escassa atencion que corregie es sòns detalhs materiaus e que ja non podie corregir sense estropiar era òbra. E lèu en totes es figures e ròstres vedie encara rèstes de defèctes non ben corregidi que hègen lèg eth quadre.

- Solet objectaria ua causa, se m'ac permetetz, didec Golenishev.
- Ac celèbri e vos ac demani, didec Mijailov, en tot esdegar-se a arrir.
- Que, en vòste quadre, Crist ei un òme-Diu e non un Diu-òme. Encara que ja sai qu'ère açò que vos proposàuetz.
- Non posqui pintar un Crist que non amii ena mia amna, repliquèc Mijailov, foreno.

- Òc; mès alavetz permetetz-me exprimir era mia idia. Eth vòste quadre ei tan bon, qu'era mia observacion non lo pòt damnatjar, e, ath delà, ei solet era mia opinion personau. En vos, eth motiu madeish, qu'ei desparièr. Cuelhem coma exemple a Ivanov. Jo pensi que se redusís a Jesús ath papèr de figura istorica, qu'aurie estat mielhor qu'Ivanov auesse alistat un aute tèma istoric, mès frèsc, non tractat encara per arrés.
- Mès s'ei eth tèma mès gran que se presente ar art!
- Se les sabéssem cercar ne poirièm trapar d'auti. Se passe, totun, qu'er art non admet discussion ne rasons. E dauant deth teishut d'Ivanov, autant entath credent coma entath que non n'ei, se presente eth madeish dobte: “Ei Diu o non ei Diu?” E aquerò esbauce eth conjunt dera impression.
- Se per qué? A jo me semble, didec Mijailov, qu'entàs personas cultes non i pòt auer discussion.

Golenischev se mostrèc en desacòrd damb aguesta opinion e, en tot agarrar-se ara sua prumèra idia sus era unitat d'impression de besonh en art, vencec a Mijailov, que, excitat, non sabec díder arren entà defensar es sues tèsis.

XII

Hège temps qu'Anna e Vronsky escambiauen guardades, espisadi dera erudita parlòta deth sòn amic.

A tot darrèr, Vronsky s'apressèc a un petit quadre sense demorar qu'eth pintor lo convidèsse.

- Ò, qué polit, qué polit! Quin encantament! Quina meravilha!, exclamèren ar unisòn eth e Anna.
- “Qué les aurà shautat tant?”, se demanèc Mijailov, que non se'n brembaue ja d'aqueth quadre, pintat per eth hège tres ans. Es patiments que l'auie costat e es entusiasmes que desvelhec en eth en aqueri mesi que lo tenguec absorbit net e dia, les auie ja desbrenbat, coma les desbrenbaue totemp quan acabaue era sua òbra. Per çò d'aquera, autanplan lo desengustaue veder-la e l'auie expausat solet pr'amor que demoraue era visita d'un anglés que lo volie crompar.
- Qu'ei un estudi de hè temps, didec.
- Ei admirable, afirmèc Golenishev, hent veir que sentie damb sinceritat era fascinacion d'aqueth teishut.

Dus mainatges, ath pè d'un arbilhon naut, pescauen damb lata. Eth màger venguie de botar era sua e en aqueth instant, plaçat darrèr d'un arbilhon, anaue treiguent eth hiu damb era atencion concentrada pr'amor de non deishar eth siure de uelh.

Er aute, mendre, estirat ena èrba e damb es codes sus era, damb eth sòn capet de peus ròis e endravadi apuat enes sues mans. En qué pensaue?

Er entusiasme dauant aqueth quadre desvelhèc en Mijailov era emocion d'abantes, mès non li shautaue aqueth inutil sentiment restacat a quauquarren ja passat e atau, encara que l'agradauen es elògis, sagèc de desviar era atencion d'aqueth quadre e concentrar-la en un tresau.

Mès Vronsky li demanèc se l'ac volie véner. A Mijailov, afogat damb era visita, l'ère desagradu ara parlar de sòs.

- Qu'ei expausat entara venda, plan... repliquèc damb gravetat en tot arroncilhar es celhes.

Quan toti es visitaires aueren partit, Mijailov se seiguec dauant eth quadre “Crist dauant Pilat” e mentauments se repetit çò que li dideren e çò que podie sosentèner enes paraules des visitaires.

E, causa estranha, çò que tant de valor auie entada eth quan èren presents, perdie de pic tota era importància ara que mentauments se calaue dehòra deth punt d'enguarda d'eri.

Ara, en tot guardar eth quadre damb uelh d'artista, aquerie era certitud absoluta dera sua perfeccion e era seguretat dera transcendéncia, sentiment, qu'auie besonh entà arténher aquera tension qu'excludie quinsevolh aute interès e que sense eth non l'ère possible trabalhar.

Ça que la, eth pè de Crist li semblaue ara un shinhau desproporcionat. Cuelhec era paleta e comencèc a trabalhar. Tant que corregie eth pè, guardaue sense pòsa era figura de Joan, en dusau tèrme, e qu'en eth non se fixèren es visitaires, mès qu'eth s'en sabie qu'ère un modèl de perfeccion.

Acabat eth pè, pensèc trebalhar en aquera figura, mès se sentie massa esmoigut entà poder hè'c. Non podie trabalhar ne hered ne quan se sentie esmoigut e ac vedie tot de manèra exagerada. Dera heredor ara inspiracion que i auie solet un gradon, e ère alavetz quan li resultaue possible pintar. Aué, li calec, donc, abandonar eth trabalh.

Anèc a caperar eth quadre, mès s'arturèc damb eth liròt ena man guardant embelinat era figura de Joan.

Fin finau, hec enlà era guardada damb pena, deishèc quèir eth liròt, e alassat, mès erós, entornèc entà çò de sòn.

Vronsky, Anna e Golenischev, de tornada, anauen encoratjadi e alègri.

Parlauen de Mijailov e des sòns quadres. Era paraula “talent”, qu'eri definien coma ua facultat naturau, lèu física, independenta dera amna e deth còr, que damb era nomentauen tot çò que produxisse eth pintor, gessie ena sua parlòta soent, pr'amor qu'auien besonh de mentar quauquarren que non comprenien, mès que desirauen parlar-ne.

Afirmauen que non se podie remir talent a Mijailov, mès que tau talent non auie podut desvolopar-se per manca de cultura, malastre comun as pintors russi. Mès eth quadre des mainatges se demorèc gravat ena sua memòria, e de quan en quan lo mentauen de nauèth.

- Quina maravilha! Qué ben acabat e qué simple ei! Eth madeish non compren eth merit qu'a. Que non mos cau pèrder era ocasion. L'auem de crompar, didec Vronsky.

XIII

Mijailov venec eth quadre a Vronsky e acceptèc hèr eth retrait d'Anna.

Eth dia fixat acodic e comencèc a trabalhar.

Dès era cincau session, eth retrait susprenec a toti, e mès qu'ad arrés a Vronsky, non solet pera retirada damb er originau senon especiauments pera sua beresa.

Estonau era capitada que Mijailov auie sabut reproduir era peculiara beresa d'Anna.

“Semblaue de besonh coneisher-la e estimar-la coma jo entà trapar çò de mès estimat e intim dera sua expression espiuau”, pensau Vronsky, encara qu'en realitat solet a trauers d'aqueth retrait auie coneishut çò d'estimat e intim de tau expression. Mès qu'ère tant exacta qu'ada eth e as auti les sembraue conseisher-la de fòrça abantes.

- Guaire temps pelejant entà non hèr arren!, didie Vronsky, en tot referir-se ath retrait d'Anna que pintaue eth. E aguest òme l'a captat sonque veder-la. Vaquí çò que signifie era tecnica!
- Aquerò s'aquerís, lo padegaue Golenischev, qu'ath sòn judici Vronsky auie talent e, sustot, era cultura balhe un concèpte naut der art.

Era conviccion de qué Vronsky auie talent s'afirmaue autant mès en Golenischev coma mès eth auie besonh d'empara morau dera part deth sòn amic pr'amor d'obtier elògis des sues idies enes articles de premsa. E Golenischev opinaue qu'es elògis e era ajuda les calie èster recipròcs.

Mijailov, en casa d'anti, e mès que mès en *palazzo* de Vronsky, resultaue un òme totafèt desparièr de coma n'ère en sòn estudi. Se mostraue desagraduaments respectuós, tau que se cranhesse tier amistat damb gent que non respectaue.

Tractaue d'excelléncia a Vronsky e jamès, a maugrat des repetides invitacions d'eth e Anna, se demoraue a minjar quan venguie enes sessions.

Era mostraue a Mijailov, per çò deth sòn retrait, ua prigonda gratitud e lo tractaue mès amablaments qu'as anti.

Vronsky anaue mès enlà dera amabilitat e ère evident que l'interessaue conéisher era opinion qu'eth pintor auie sus eth sòn quadre. Golenischev non perdie era escadença de bohar en Mijailov es vertadères idies sus er art.

Mès Mijailov ère madeish hered damb toti. Anna notaue pera sua guardada que li shautaue contemplar-la, mès refusaue conversar damb era. E quan Vronsky li parlaue de

pintura, Mijailov caraue, testud, coma madeish carèc dauant eth quadre de Vronsky e dauant es convèrses de Golenischev que, per çò que se comprenie, non l'interessauen bric.

En generau, en conéisher mès a Mijailov li perderen complètaments era simpatia, peth sòn caractèr reservat e desagradu, lèu ostil; e se senteren toti satisfèti quan, acabades es sessions, deishèc d'acodir ath palai, en tot deishar-les un esplendid retraits en sòn poder.

Golenischev siguec eth prumèr d'anonciar eth pensament generau de qué Mijailov auie gelosia e enveja de Vronsky.

- Se non enveja, donques qu'ei un òme de talent, l'irrite qu'un cortesan, un òme ric, un comde (pr'amor que toti aguesti an en òdi aguestes causes) hèsque sense cap esfòrç especiau çò de madeish, o encara mielhòr qu'eth, que i a consagrat tota era sua vida. Çò d'important ei era cultura qu'eth non possedís.

Vronsky defenie a Mijailov, mès ath sòns laguens credie çò de madeish, pr'amor que, sivans es sues idies, un òme de mès baisha condicion qu'eth, deuie de besonh envejar-lo.

Eth retraits d'Anna, ua figura pintada per ambdús, deuie mostrar es sues respectives diferéncias, mès Vronsky non les vedie. Çà que la, en acabar Mijailov eth retraits, deishèc eth de pintar eth sòn, en tot considerar-lo superflú.

Contunhaue trabalhant en sòn teishut de tèma medievau. Eth, Golenischev e, mès que mès Anna, trapauen qu'eth quadre ère excellent, pr'amor que se retiraue fòrça mès as quadres celèbres qu'eth de Mijailov.

Mijailov, ath sòn torn, a maugrat de qué eth retraits d'Anna l'auie autreat moments deliciosi, ère mès satisfèt qu'arrès de qué s'auessen acabat es sessions e de non èster obligat a escotar es charrades de Golenischev sus er art, atau coma de poder desbrembar era pintura de Vronsky.

Se'n sabie de qué non ère possible enebir a Vronsky que juguèsse damb era pintura, comprenie que'aguest e toti es afeccionadi auien eth dret a pintar çò que volessen, mès aquerò lo shordau. Qu'ei impossible empachar a un òme que hèsque ua grana pipa de cera e la pune. Mès s'aguest òme ven damb era sua pipa, se sè ath cant de dus enamoradi e amorasse era figura tau qu'er enamorat ara sua estimada, er enamorat se senterà prigondaments shordat. Aguest madeish sentiment experimentaue Mijailov en veir era pintura de Vronsky, que trapauè ridicula; li produsie anug e pietat e li hège senter-se ofensat.

Era passion de Vronsky pera pintura e era Edat Mieja se tardèc pòc. Qu'auie pro bon gust en ahèrs de pintura entà encuedar-se'n qu'ère mielhòr non contunhar. Presentie vagaments qu'es defèctes deth teishut, non guaire visibles ara prumeria, serien orribles s'arribaue enquiath finau.

Li passèc madeish qu'a Golenishev, que comprenie ath sòn laguens que non auie arren a díder e que s'enganhaue damb era idia de qué eth sòn pensament non ère madur e que li calie desvolopar e alistar materiaus.

Mès aquerò irritaue e fatigaue a Golenishev, tant que Vronsky non s'enganhaue ne tormentaue, e, sustot, non s'irritaue contra eth madeish. Damb era sua decision caracteristica, deishèc de pintar sense explicà'c ne sajar de justificar-se.

Mès, sense tau ocupacion, era sua vida e era d'Anna, qu'ère estonada dera decepcion de Vronsky, li semblèc tan monotòna ena ciutat italiana que trapèc de pic eth palai tan vielh e lord, tan desagradiues es taques des ridèus, es henerecles deth solèr e eth ges descrostat des cornisses; e li resultèc tant ingrat tractar tostemp, a Golenishev, ath madeish professor italian e ath madeish viatjaire aleman, qu'experimentèren un imperiós besonh de cambiar d'existència e decidiren tornar entà Russia.

Vronsky volie dividir es propietats damb sa frair e Anna desiraue veir ath sòn hilh. Se proposauen passar er ostiu ena grana propietat dera familha Vronsky.

XIV

Levin amiaue maridat mès de dus mesi. Ère erós, mès non tan complètaments coma auie demorat. En cada moment li gessie ath pas bèra decepcion des sues ancianes illusions, o ben trapaue en un aute moment un encantament inesperat.

Encara qu'erós, vedie, en hèr vida familiar, qu'aguesta ère fòrça desparièra de çò qu'eth auie creigut. Experimentaue çò qu'un òme que, en tot admirar prumèr es docis movements d'ua barca en un lac, entrèsse dempús, eth madeish, ena barca.

Vedie qu'auie pòc de temps entà èster immobil sus es aigües, que li calie pensar, sense desbrembar-se'n, en rumb, que non podie tanpòc desbrembar qu'ath dejós i auie aigua, que li calie remar e qu'es mans, non avedades, sentien dolor e, ara fin, que çò qu'ei fòrça aisit de veir, resulte de mau hèr encara que sigue agradiu.

De celibatari, dauant era vida conjugau des auti, damb es sues petites misèries, es sues peleges e gelosies, Levin se limitaue a arrir damb ironia dèr eth hons dera sua amna. Se pensaue qu'ena sua futura vida de maridat non solet non i podie auer arren de parièr, senon qu'autaplan credie qu'es sues formes exteriores auien d'èster, en tot, desparières des d'auti.

E de pic, en sòrta d'açò, se passaue qu'era sua vida de maridat non solet non s'organizaue d'ua manèra particulara, senon que se compausaue precisaments d'aqueres madeishes menudalhas que tant auie menspredat abantes, e qu'ara, contra eth sòn desir aquerien ua importància extraordinària. Ara vedie qu'era sua solucion non ère un prètzhèt aisit coma abantes l'auie semblat. A maugrat que se pensaue conéisher pro ben era vida familiar, eth, coma toti es òmes, non se l'imaginaue senon coma un gòl der amor sense trebucs per arren e que d'eth les calie desseparar totes es petites preocupacions.

Sivans eth, un còp hèt eth sòn trabalh, li calie repausar ena gaujor der amor. Kitty deuie èster estimada e arren mès. Mès Levin desbrembaue, coma toti es òmes, qu'era tanben li calie trabalhar. E l'estonaue qu'aquera gentil e poetica Kitty podesse, non ja enes prumèras setmanes, senon enes prumèrs dies dera sua vida conjugau, pensar, brembar-se'n e preocupar-se'n de servietes, mòbles, matalassi entàs òstes, plates, minjars, eca.

Ja de nòvis l'auie impressionat era fermetat que Kitty s'auie remit a hèr eth viatge entar estrangèr, en tot estimar-se mès vier entath camp, coma se pensèsse ja en quauquarren que li calie hèr, e podesse, ath delà der amor, pensar en d'autes causes.

Aquerò l'ofensèc abantes e l'ofensaue ara: era sua preocupacion per detalhs materiaus qu'eth non li balhaue cap importància. E Levin, que l'estimaue, autanplan hènt burla dera sua esposa per tot aquerò, non podie deishar d'admirar-la.

Arrie en veder-la plaçar es mòbles vengudi de Moscòu, apraiar d'ua manèra personau e naua era sua cramba comuna, penjar es ridèus, ordenar es crambes destinades en futur as convidadi e a Dolly, dreçar eth quarto dera sua naua puncèla, encargar era biòca ath vielh codinèr, discutir damb Agafia Mijailovna en tot trèir-li era encomana des provisions.

Observaue se com eth vielh codinèr arrie admirat, se com Agafia Mijailovna botjaue eth cap, corau e cogitosa dauant es naues disposicions dera joena senhora restacades ath chai, e trapaue plan gentila a Kitty quan, entre arridolets e lèrmes, didie qu'era puncèla Macha, avedada a considerar-la coma ua senhoreta, non la volie pas creir.

Levin arrie entre divertit e estonat, mès, a maugrat de tot, li semblaue qu'aurie estat mielhor qu'era sua joena esposa non tenguesse compde d'aqueres causes.

Non comprenie Levi çò que representaue entada era, eth cambi que s'auie costat ena sua vida, eth hèt de qué, abantes, quan ère en çò de sòn, se volie caulets damb Kwass o ben bonbons de chocolate non podie arténher a viatges ne ua ne ua auta causa, e qu'ara li siguesse possible encargar tot çò que volie, crompar montanhes de bonbons, despener tot çò que volguesse, minjar caulets damb Kwass o bonbons sivans eth sòn gust e hèr-se a vier es docí que li shautèssen.

Ara Kitty pensaue damb alegria ena arribada de Dolly damb es mainatges; mès que mès pr'amor qu'encargarie entada eri es sues boniqueries preferides, tant que Dolly poderie apreciar eth nau orde que regnaue aqui.

Sense saber per qué, es prètzhèts dera casa l'interessauen fòrça. En sénter per instinct era proximitat dera primauèra e saber-se'n qu'encara i aurie dies de mau temps, apraiaue eth sòn nin çò de mielhor que podie, en tot esdegar-se a bastir e a apréner se com li calie bastir.

Era preocupacion de Kitty pes causes menudes deth larèr, tan desparièra ath naut ideau de felicitat que Levin s'auie format ara prumeria deth sòn maridatge, que n'ère ua des sues decepcions. Mès era gentilesa qu'era se balhaue a taus ocupacions (sense que Levin comprenesse eth perqué, encara que l'encantaue) constituísie ath còp un des atractius dera sua naua vida.

Ua auta mauparada barrejada d'encantament qu'èren es discussions.

Levin non s'auie imaginat jamès qu'entre era sua hemna e eth i podesse auer d'autes relacions qu'es doces e amoroses, e de ressabuda, dès es prumèrs dies deth sòn maridatge, dès qu'èra li didec qu'eth non l'estimaue, que solet s'estimaue ada eth madeish, çò que didie plorant, e estornejant es mans damb desesperacion, comencèren

entre eri es peleges. Era prumèra siguec un dia que Levin auie anat ena granja naua: en voler tornar pera corsèra se hòravièc e se tardèc mieja ora mès de çò demorat.

Tornaue entà casa pensant en era, en sòn amor, en sòn gòl e, coma mès s'apressaue, mès trendesa sentie entà Kitty. En entrar ath mès córrer ena cramba, arràs de taus sentiments, mès viui encara qu'eth dia que s'endralhèc de cap a çò des Scherbazky tà demanar era sua man, la trapèc inesperadaments seriosa, coma jamès l'auie vist.

Sagèc de punar-la e era lo refusèc.

- Qué te cau?
- Qu'amies fòrça talents de hèsta, repliquèc era en tot voler campar tranquilla e mordenta.

Mès, a penes badèc boca, es repotecs dictadi per ua gelosia absurda, tot çò que l'auie tormentat pendent aquera mieja ora que s'auie estat seiguda ena hièstra, gessec coma un arriuet enes sues paraules.

Solet alavetz comprenec Levin çò que non auie comprenut abantes, quan la treiguec dera glèisa dempús era nòça: ei a dider, que non solet Kitty ère quauquarren plan sòn, senon qu'eth madeish non sabie a on acabaue era e a on començaue eth. Ac comprenec peth dolorós sentiment de scission qu'experimentèc en aqueth instant. Prumèr s'ofensèc, mès de seguic se didec que non podie ofensar-se per çò que Kitty siguesse ua part d'eth madeish.

Experimentèc ara prumeria çò qu'un òme que, en sénter un fòrt còp peth darrèr e virar-se tot anutjat e desirós de resvenja entà trapar ar agressor, trape qu'eth madeish s'a hèt mau per negligéncia; que non i a arrés que virar-se contra eth, e que li cau padegar-se e tier eth dolor.

Jamès enes dies a vier ac auie d'experimentar tan viuaments, mès alavetz se tardèc fòrça tà recuperar era sua tranquillitat. Ara li calie justificar-se e mostrar a Kitty eth sòn error, mès hèc significaue emmaliciar-la encara mès, aumentant era separacion que costaue era sua pena.

Eth sòn naturau impuls li conselhaue desencusar-se; mès quauquarren mès fòrt li demanaue que non agreugèsse mès era separacion entre es dus. Demorar-se jos ua inculpacion injusta ère dolorós, mès herir-la damb era desencusa de justificar-se n'ère encara mès.

Coma un òme miei adormit que patís un dolor, volie arrincar d'eth çò que li hège mau e, en desvelhar-se, notaue que çò que li hège mau ère eth sòn pròpi còs. Li calie, donc, procurar ajudar ath punt dolorit a patir eth dolor, e aquerò siguec çò que Levin sagèc.

Heren es patzes. Era, en tot reconéisher eth sòn tòrt, sense didèc, se mostrèc mès corau encara e ambdús experimentèren en sòn amor ua felicitat redoblada.

Mès aquerò non empachèc que taus peleges se repetissen pes motius mès munds e inesperadi. Se passauen soent, pr'amor qu'encara ignorauen es dus çò qu'ère important entà ambdús e pr'amor qu'ara prumeria se trapauen soent en mala disposicion d'animositat. S'un ère de bon umor e er aute non, era patz non s'alteraue, mès s'ambdús coïncidien en sòn mau umor, surgentauen es peleges per motius inconcebiblements banaus, enquiath punt que, dempús, a viatges, non podien rebrembar çò qu'auien discutit.

Qu'ei vertat que quan es dus èren de bon umor, sentien redoblada era alegria de víuer; mès, ça que la, aqueth prumèr temps siguec penible entàs dus, e pendent eth, senteren mès fòrtaments era opression des cadies que les estacauen.

En ensems, era lua de mèu, ei a díder, eth mes a vier dera nòça, que d'eth Levin demoraue tant, non solet non siguec de mèu, senon que s'estèc en rebrembe d'ambús coma era epòca mès penibla e umilianta dera sua vida.

Es dus sagèren d'esfaçar, ena sua existéncia futura, totes es règues grotesques e vergonhoses d'aqueri prumèri tempsi, qu'ambdús, pòqui viatges en un estat d'esperit tranquil, non se mostrauen lèu jamès tau qu'èren.

Solet tath tresau mes de maridatge, dempús un viatge entà Moscòu, a on s'estèren un mes, era sua vida entrèc en un terren de màger comprension.

XV

Qu'auien tornat hège pòc de Moscòu e èren satisfèti dera sua soletat. Eth, seigut dauant er escriptòri deth sòn gabinet, escriuie. Era, damb eth vestit color lillà qu'amiaue enes prumèrs dies deth sòn maridatge, eth vestit que Levin rebrebaue e estimaue especiauments, se trapaue seiguda, brodant en divan de cuer qu'auie estat tostemp en burèu deth pair e pairin de Levin, e trabalhaua en un prètzhèt de *broderie anglaise*.

Levin pensaue e escriuie, sense deishar de sénter era preséncia dera sua hemna. Es trabalhs des sues propietats e era òbra que li calie expausar e era sua naua manèra de dirigir es propietats, non auien demorat desbrenbadi. Mès atau coma abantes taus idies e ocupacions li semblauen insignificantes en comparèr damb era escurina qu'entornejaue era vida, ara li semblauen segondàries e minimas en comparèr ara vida que lo demoraue negada de radiant lum.

En tot contunhar es sòns trabalhs, notaue qu'eth centre de gravetat dera sua atencion auie passat de cap a un aute objècte e, plan per açò, vedie es causes damb mès claretat.

Abantes, eth sòn trabalh ère entada eth era justificacion dera vida, en pensar-se que, sense eth, era existéncia ère massa ombriua. E ara auie besonh deth trabalh pr'amor qu'era sua existéncia non siguesse massa monotòna per excès de lum.

Trabalhant un aute còp e reliegent çò qu'auie escrit, vedec damb satisfaccion qu'ère un ahèr que s'ac valie. Fòrça des sòns pensaments d'abantes li semblauen superflús e exageradi, mès d'auti punts dobtosi l'èren evidents ara qu'ena sua memòria repassaue de nauèth tot çò hèt en aqueri dies.

Escriuie alavetz un nau capitol sus es causes dera mala situacion deth coitiu agricòla en Russia. Demostraua qu'era praubetat russa non venguie solet deth mau repartiment de tèrres e dera orientacion enganhada, senon que contribusie ada era era civilizacion estrangèra, cuelhuda d'ua manèra anomala darrèraments en país, sustot enes mieis de comunicacion, enes camins de hèr, que supausèren era concentracion enes ciutats, en desvolopament deth luxe e, plan per açò, ena creacion, en damnatge dera agricultura, de naues industries; ena espleita exagerada deth credit e eth sòn companh eth jòc de borsa.

Ena sua pensada, en un desvolopament normau dera riquesa d'un estat, aqueri elements les calie surgentar solet quan siguesse ben desvolopat eth coitiu agricòl e quilhat en condicions normaus o aumens definides, en tot entèner qu'era riquesa d'un país li cau créisher progressiuaments e sajar que d'autes hònts de riquesa non depassen eth coitiu agrari. A tot darrèr, se pensaue qu'es mieis de comunicacion auien de

correspòner a un determinat estat dera agricultura, e que, dat eth mau sistèma rus d'espleitar eth camp, es camins de hèr, resultat d'un besonh politic e non economic, arribèren abantes d'ora, e, en sòrta d'ajudar ath coitiu agricòl, coma se demoraue, e provocar eth desvolopament des industries e eth credit, l'auien paralisat.

Opinaue qu'atau coma eth desvolopament parciau e prematur d'ua part der organisme uman serie un trebuc entath normau creishement, atau en Russia ath desvolopament dera riquesa generau l'auien damnatjat eth credit, es transpòrts, er increment industriau, de besonh, plan que òc, en Euròpa, mès inoportuns en Russia a on non auien costat que damnatges, en tot eliminar çò d'essenciau e vidant, qu'ère era organizacion dera agricultura.

Tant que Levin escriuie, Kitty pensaue ena pòca espontànèa amabilitat qu'eth sòn marit auie tractat ath joen prince Charsky, qu'en Moscòu s'auie permetut hesterjar-la damb tant escàs tacte, eth dia abantes de partir.

“Qu'a gelosia”, pensaue. “Diu mèn, qué n'ei de pèc e embelinaire! Gelosia! Se se'n sabesse que toti son entà jo tant indiferents coma Pèire, eth codinèr”, se didie, tant que guardaue eth cogòt ròi de Levin.

“Me hè dò interròmper eth vòste trabalh, mès que ja auratz temps entà tornar entada eth. Li voi veir era cara. Se shordarà se lo guardi? Voi que se vire d'esponera. Vira-te, vira-te, ac voi!”.

E Kitty dauric mès es uelhs, pr'amor d'augmentar er efècte dera sua guardada.

“Òc. Tot aquerò se hè a vier eth chuc e còste ua faussa apareença de prosperitat” gasulhèc Levin, deishant d'escriuer. E notant que Kitty lo guardaue, arric

- Qué?, preguntèc en tot lheur-se.

“S'a virat”, pensèc era.

- Arren, que volia que virèsses eth cap, didec en votz nauta, e guardant-lo e saiant de desnishar s'ère maucontent d'auer interromput eth sòn trabalh.

- Be n'èm de ben aciu es dus solets! Qui m'ac aurie podut díder!, repliquèc eth, en tot apressar-se ara sua esposa damb un arridolet radiant de felicitat.

- Jo tanben me senti plan a gust, didec era. Non voi anar entà nunlòc, e mens entà Moscòu.

- Qué pensaues?, preguntèc Levin.

- Pensaua... Mès non; au, trabalha, non te distreigues, responec Kitty, arroncilhant es pòts. Ath delà, jo tanben me cau copar bères pèces.

E ac comencèc a hèr damb es estalhants.

- Ditz-me çò que pensaues, persutèc eth, en tot seir-se ath sòn cant e guardar eth movement des estalhants.
- En qué? En Moscòu, en tòn cogòt...
- Se per qué è aguesta felicitat? Qu'ei massa polit pr'amor de qué sigue naturau, li didec Levin tant que li punaue era man.
- Jo pensi autaments: çò de naturau ei tostemp çò de melhor.
- Te ges un retortilh per aciu, didec Levin, hènt a virar doçament eth cap de Kitty. Ves? Mès non, non, qu'èm en tot trabalhar e...

Mès ja non heren arren, e, quan Kusmà entrèc anonciant qu'eth tè ère servit, se heren enlà còp sec coma dus colpables.

- An vengut es mossos dera ciutat?, preguntèc Levin a Kuzmà.
- Ara madeish. Son en tot apraiar es causes.
- Torna lèu, didec Kitty. Se non, liegerè soleta eth corrièr. Dempús poiram tocar eth piano a quate mans...

Un còp solet, sauvant es sòns papèrs en un dossièr nau, crompat per Kitty, anèc a lauar-se es mans en un nau lavabo, e damb nauèri efèctes de cabinet d'atrencadura que tanben damb era auien apareishut.

Levin arrie pes sòns pensaments e ath còp botjaue eth cap damb repotec. Lo tormentaue ua sensacion semblabla ath racacòr.

Ena sua vida, ara, i auie quauquarren vergonhós, adamaiselat.

“Que non està ben víuer atau”, pensauè. “En lèu tres mesi non è hèt arren. Aué m'è botat per prumèr viatge a trabalhar e sonque començar ac è deishat... Autanplan negligisqui es mies ocupacions diadèrs. Jamès visiti era pròpietat a pè ne a shivau. A viatges qu'ei eth mèn tòrt, e, a viatges n'ei eth tòrt d'era, mès jamès la dèishi soleta a Kitty, en pensar-me que s'engüejarà. E quan pensi qu'abantes credia qu'era vida de celibatari non s'ac valie e qu'era vertadèra començaue damb eth maridatge! Mès enes tres mesi escorrudi jamès è viscut de manèra tant ociosa e inutila. Aquerò que non pòt èster. Me cau començar a trabalhar. Plan qu'era non ei colpabla; que non l'ac posqui repotegar. Jo auia d'èster mès fèrm, defèner era mia libertat masculina. Se non, m'avedarè ad açò. Mès era que non n'a eth tòrt”.i, se repetie.

Mès a un òme maucontent l'ei de mau hèr non colpar de quauquarren as auti e, sustot, ath mès pròche, deth motiu deth sòn maucontentament.

E Levin se didie que Kitty non ère colpabla (“qu'ei impossible qu'era sigue colpabla d'arren”), senon era sua educacion superficial e liura. (“Aqueth pèc de Charsky! Ja sai qu'era li volie parar es pès, mès no podec”) E acabaue: “Òc, dehòra der interès dera casa

(e aguest qu'ei evident que lo tie), ath delà des sòns vestits e dera sua *broderie anglaise*, Kitty non s'interèsse seriosaments ne pes ahèrs pròpis, ne pera economia domestica, ne pes campanhards, ne pera musica, a maugrat qu'ei entenuda en era, ne pera lectura. Non hè arren e ei totafèt satisfèta”.

E Levin la repoteguae ath sòn laguens sense compréner encara que Kitty se premanie entad aqueth periòde d'activitat qu'en eth serie, ath còp, esposa e mestresa de casa e li calerie suenhar, neurir e educar as sòns hilhs. Non comprenie qu'era sentie aquerò per instinct e que, en premanir-se entad aqueth enòrme trabalh, non restrenhie es erosi moments de despreocupacion e de felicitat d'estimar que gaudie ara, tant que bastie alègraments eth sòn futur nin.

XVI

Quan Levin pugèc, era sua hemna ère dauant un nau *samovar* d'argent e un servici de tasses tanben nau. Qu'auie hèt a sèir a Agafia Mijailovna dauant era tauleta de tè, e liegie ua carta de Dolly, que damb era crotzaue contunha e frequenta correspondéncia.

- Vedetz?, era vòsta senhora m'a hèt a sèir damb era, didec Agafia Mijailovna, arrint amistosaments a Kitty. E enes paraules dera anciana, Levin liegec era fin deth drama desvolopat darrèraments entre ambdues hemnes. Védie que, a maugrat deth dolor costat per Kitty ara majordòma en trèir-li es retnes deth govèrn domestic, era auie capitat a tot darrèr, artenhent hèr-se a estimar.
- Guarda, aciú que i é ua carta entà tu, didec Kitty en tot aufrir-ne ua plia de fautes d'ortografia. Ei d'ua hemna... sèmble aquera de ta frair. Non l'è liejuda. E aguesta ei dera mia familha. Dolly a amiat entath balh mainadenc de çò de Sarmatsky a Gricha e a Tania. Tania vestie de marquesa.

Levin non l'escotaue. En tot rogir-se, cuelhec era carta de Maria Nicolaevna, era exaimanta de sa frair Nicolàs.

Ena sua prumèra carta, era li didec que Nicolàs l'auie hèt enlà sense colpa, en tot híger damb flegmatica ingenuitat que, encara que viuie ena misèria, non demanaue ne desiraue arren, tormentant-la solet eth pensament de qué Nicolàs, per tòrt dera sua hloisha salut, vérie cada viatge pejor, e li demanaue a Levin que s'ocupèsse d'eth.

Ara didie ua auta causa. Auie trapat a sa frair en Moscòu, s'auien junhut un aute còp e auien partit entà ua capitau de província a on Nicolàs auie trapat un trabalh. Darrèraments, ça que la, auie discutit damb eth sòn patron e auie cuelhut era decision de vier de nauèth entà Moscòu, mès auie emmalautit peth camin e ère plan pòc probable que se podesse reméter. “Tostemp s'en brembe de vos, e ath delà non auem ja sòs.”

- Guarda çò que Dolly ditz de tu... gessec Kitty, arrint.

Mès de pic s'arturèc, observant eth cambi ena expression deth ròstre deth sòn espòs.

- Qué se passe? Qué te cau?
- Eth mèn frair Nicolàs ei en tot morir-se. M'i cau anar.
- Quan?
- Deman.
- Posqui vier damb tu?

- Entà qué, Kitty?, didec Levin damb repotec.
- Entà qué?, repliquèc era, ofensada pera indiferéncia qu'eth cuelhie eth sòn aufriment. Dilhèu non i posqui anar? Qu'ei que vau a shordar-te?
- Jo i vau pr'amor qu'eth mèn frair se morís. Mès tu...
- Madeish que tu!

“En un moment tan grèu entà jo era non pense senon que s'engüejarà soleta”, se didec Levin. E aguest pensament l'aumplec de dolor.

- Qu'ei impossible, didec sevèraments.

Agafia Mijailovna en preveir ua peleja conjugau, deishèc era tassa e gessec.

Kitty ne tansevolhe la vedec. Eth ton des darrères paraules deth sòn espós l'ofensaue, mès que mès pr'amor qu'ère evident qu'eth non balhaue cap importància ad açò qu'era didie.

- Donques jo te digui que se t'en vas, me'n vau damb tu peth dessus de tot, persutèc damb irritada precipitacion. Per qué dides qu'ei impossible? Per qué n'ei?
- Pr'amor que me cau anar Diu sap a on, Diu sap se per quini camins, hènt jadhilha enes aubèrges... Seràs un trebuc, didec Levin en tot sajar de salvar era sua sang hereda.
- Non serè cap trebuc. Non è besonh d'arren especiau. A on tu sigues, i posqui èster jo.
- Ath delà, ei aqui aguesta hemna que damb era non pòs intimar...
- Que non sai arren e non voi saber arren d'arrés. Solet sai qu'eth mèn cunhat se morís, qu'eth mèn marit se'n va e que jo me'n vau damb eth entà...
- Kitty, non t'embèsties. Mès aguest ahèr ei grèu e m'anutge que confones un sentiment de simpatia damb er in de non demorar-te soleta. Se cranhes engüejar-te soleta, vè-te'n entà Moscòu.
- Ac ves? Tostemp m'atribuisses pensaments ignòbles e baishi, repliquèc Kitty, irritada, plorosa e ofensada. Que non è pensat en arren d'açò. Solet sai qu'ei eth mèn déuer acompanhar ath mèn marit enes sues penes. Mès me vòs ofensar de bon voler, de bon voler non me vòs compréner...
- Qu'ei horrible! Sò un esclau!, exclamèc Levin lheuante-se, sense poder refusar eth sòn anug. Mès de seguit comprenec que se hège mau ada eth madeish.
- Alavetz, se per qué t'as maridat? Entà empenaïr-te, pro podies seguir liure, repliquèc era. E, lheuante-se en un bot, correc entath salon.

Quan eth la seguic, Kitty ploraue. Eth sagèc de padegar-la, cercant paraules que, se non arthenien convencer-la, aumens la solatgèssen. Mès era non l'escotaue ne acceptaue cap des sòns arguments.

Levin s'inclinèc, cuelhec era sua man, que se li resistie, e la punèc, punèc es sòns peus, era man un aute còp... Era seguie carant.

Mès quan eth li cuelhec eth cap damb es dues mans e dicec “Kitty”!, era, de pic, se solatgèc, plorèc un shinhau e ambdús heren es patzes.

Resolveren anar amassa ath londeman. Levin l'assegurèc ara sua hemna que credie qu'era solet desiraue vier pr'amor d'èster utila e admetec qu'era preséncia de Maria Nicolaevna ath costat de sa frair non ère cap inconvenient.

Mès, ath sòn laguens, Levin ère maucontent de Kitty e d'eth madeish. D'era, pr'amor que non auie sabut acceptar deishar-lo partir solet quan atau li convenguie. (Be n'ère d'estranh pensar qu'eth, que hège tan pòc de temps non gausaue encara creir ena felicitat de qué era lo podesse estimar, ara se sentie malerós pr'amor que l'estimaue massa!) E maucontent d'eth madeish, pr'amor que non auie sabut mostrar fermetat de caractèr.

Ath delà, ath hons des sòns fondaments, non podie acceptar que Kitty li calesse tier quauquarren damb era hemna que viuie damb sa frair; e pensaue damb orror enes complicacions que podessen arribar.

Eth solet hèt de qué era sua esposa li calesse èster en ua madeisha cramba damb aquera hemna lo hège estrementir de repugnància e orror.

XVII

Era aubèrja dera capitau de província que s'estaue Nicolàs Levin ère ua d'aguestes aubèrges provincianes que se bastissen sivans es auanci modèrns, damb es mielhores intencions de neteja, confòrt e enquia elegància, mès, per çò deth public que la frequente, se convertissen en lordes tauèrnes damb pretencions de modernitat, vient èster, plan per açò, encara pejors qu'es ancianes aubèrges qu'en eres non se hège arren entà dissimular eth desorde.

Aguesta qu'auie ja arribat en aquest estat. Ena nèira, humant ua cigarreta, i auie un soldat d'unifòrme lord que deuie èster eth portier; se vedie dempús ua escala de hèr colat, ombriua e desagradiua, un crambèr d'expression desvergonhada, jargant un rosigat frac, ua sala damb un flòc de flors de cera caperades de povàs sus era vielha taula. Era lordèra, era negligència e eth povàs que i auie pertot, damb ua cèrta presompcion de modernitat que flairaue a gara de camin de hèr, costèren a Levin, en contrats damb era sua vida de nauèth maridat, ua penibla impression, mès que mès pr'amor qu'era impression de faussetat que produsie era aubèrja non ère restacada damb çò que se demoraue.

Se passèc coma tostemp que, dempús d'auer-les demanat de quin prètz volien era cramba, non n'auie cap de bona: ua d'aguestes l'ocupaue un revisaire de camin de hèr, ua auta un avocat de Moscòu e era tresauèra era princesa Astafieva, que s'auie arturat aqui de tornada des sues propietats.

Solet i auie liura ua lorda cramba qu'ath sòn costat les prometeren ua auta de liura entara net.

Emmaliciat damb era sua hemna en veir que se passaue çò qu'auie cranhut, ei a díder, qu'en moment dera sua arribada, quan mès preocupat ère pera situacion de sa frair, li calie ocupar-se d'era en sòrta de precipitar-se de cap a Nicolàs, Levin l'acompanhèc entara cramba que les destinauen.

- Vè-te'n, vè-te'n, didec Kitty, en votz baisha e timida, en tot guardar-lo coma se comprenesse eth sòn tòrt.

Levin gessec en silenci e trapèc en correr a Maria Nicolaevna, que, informada de qué auien vengut, acodie, sense gausar entrar. Segueie madeish que quan la vedec en Moscòu: eth madeish vestit de lan, es braci e era gòrja descaperadi, e eth madeish ròstre bontós, damb pigues, un shinhaue mès plen qu'abantes.

- Com li va? Com se sent?

- Plan mau; ja non se lhèue. Tot eth temps vos a estat demorant. Mès vos... era vòsta senhora...

Coma que Levin ara prumeria non compreneç çò que l'enquimeraue, era l'expliquèc:

- Vierè entara codina, gasulhèc. Eth vòste senhor frair serà plan content. A entenut a parlar dera senhoreta e la coneish de quan èrem en estrangèr.

Levin, en tot comprèner que li parlaue dera sua hemna, non sabec se qué contestar.

- Anem, anem, didec.

Mès, a penes heren ua cambada, se dauric era pòrta dera cramba e campèc Kitty.

Levin se rogiç de vergonha e ira contra era sua hemna, que se botaue e lo botaue en ua situacion tant endravada. Maria Nicolaevna se rogiç encara mès. Afogada, rogida enquia sautar-li es lèrmes, cuelhec damb es dues mans es puntes deth sòn mocador e comencèc a doblegar-les damb es sòns dits ròis sense saber se qué hèr ne se qué díder.

Prumèr, Levin, solet vedec era guardada d'alugat interès que Kitty escorcolhaue ad aquera hemna, ad aquera terribla hemna incomprendibla entada era.

Mès aquerò se tardèc solet un moment.

- Qué, com li va?, didec Kitty, en tot dirigir-se prumèr ath sòn marit e dempús ara hemna.
- Eth correder que non ei un lòc avient entà parlar, didec Levin, guardant damb irritacion a un òme que passaue, plan estirat e çampar absorbit pes sues preocupacions.
- Alavetz, passatz, indiquèc Kitty a Maria Nicolaevna, ja serena. Mès en veir eth ròstre espaurit deth sòn espós, higeç: e se non, que serà mielhor qu'entretz vosati e me vengatz a cercar dempús.

Se filèc de cap ara sua cramba e Levin anèc entara deth sòn frair.

Çò que vedec aqui e çò qu'experimentèc siguec plan desparièr de çò que se demoraue. Se pensaue que traparie a Nicolàs en madeish estat de confiança, pròpi des tuberculosi, e que tant l'auie estonat pendent eth sejour de sa frair en camp, ena tardor.

Demoraue trapar es simptoms fisics dera mòrt pròcha aumentadi: mès feblesa e aflaquiment, mès, ça que la, era madeisha aparénça apuprètz. E supausaue qu'auie d'experimentar dauant de sa frair eth madeish sentiment de perder-lo, eth madeish orror dauant era mòrt qu'abantes auie notat, encara qu'en màger grad.

Ena cramba, petita e lorda, caperades d'escupits es sues parets pintades, s'entenie parlar darrèr eth tenhat prim. Ena atmosfèra chaupada de flaira de lordèra, sus eth lhet, desseparat dera paret, i auie un còs caperat damb ua flaçada. Ua des mans d'aguest còs, e

junhuda d'ua manèra incomprendibla ar auant-braç madeish de prim en tota era sua extension, ère sus era flaçada. Eth cap repausaue de costat ena coishinèra.

Levin vedie es peus, esclaridi e caperadi de sudor, sus es possi e eth front, lis, que semblaue transparent.

“Qu'ei impossible qua'quest terrible còs sigue eth mèn frair Nicolàs”, pensèc. Mès, en tot apressar-se mès, li vedec eth ròstre e s'esbugassèren es sòn doptes. A maugrat deth terrible cambi deth sòn aspècte, n'auèc pro Levin de contemplar es uelhs viui, que Nicolàs lheuèc entà guardar ath qu'entraue, n'auèc pro d'observar un leugèr movement jos era mostacha, pr'amor de comprèner era terribla vertat qu'aqueth còs mòrt ère sa frair viu.

Es ludents uelhs se tachèren damb gravetat e repotec en frair que venguie d'entrar. E de ressabuda s'establic entre es dus ua intèrna comunicacion. Levin, en aquera guardada, percebec un repotec e li hec dòu era sua pròpia felicitat.

Quan Constantin li cuelhec era man, Nicolàs arric. Ère un arridolet fèble, a penes perceptible e, maugrat er arridolet, era severa expression des sòns uelhs non cambièc.

- Non demoraries trapar-me atau..., didec damb dificultat.
- Òc...non...responec Levin, sense trapar es paraules. Per qué non m'avisères abantes? Voi díder, enes mies nòces. Que preguntè per tu pertot...

Parlaue per non carar, mès que non sabie se qué díder. Sa frair non li responec arren, guardant-lo fixaments e esdegant-se evidentaments a penetrar en sens de cada paraula.

Levin li didec a sa frair qu'era sua hemna auie vengut damb eth. Nicolàs manifestèc era sua alegria, mès argumentèc que cranhie hèr-la passar, dat er estat que se trapaue.

Se hec un silenci. Còp sec, Nicolàs se botgèc e comencèc a díder quauquarren. Pera expression deth sòn ròstre, Levin se pensèc qu'anaue a escotar quauquarren significatiu e important, mès sa frair solet parlèc dera sua salut. Colpaue ath mètge e se planhie que non siguesse aciu cèrt celèbre doctor moscovita, e Levin comprenec, per aqueres paraules, que Nicolàs encara sauvaue esperances.

En tot profitar eth prumèr silenci, Levin se lheuèc pr'amor de desliurar-se per un instant d'aqueth sentiment penible e didec qu'anaue a cridar ara sua hemna.

- Plan; diderè que hèsqen un shinhau de neteja. Aciu tot qu'ei lord e plen de mala flaira. Macha, apraia açò, didec eth malaut damb dificultat. E quan ac ages apraiat, vè-te'n, higeç, guardant interrogatiuaments a sa frair.

Levin non responec. S'arturèc en correder. L'auie dit a Nicolàs qu'anaue a hèr-li a vier a Kitty, mès, ara, en tot comprèner çò que sentie, decidic, peth contrari, sajar de convencer-la de qué non entrèsse en quarto deth malaut.

“Entà qué li cau tormentar-se coma jo?”, se didec.

- Com li va?, preguntèc Kitty damb espaurida mina.
- Qu'ei terrible! Per qué as vengut?, didec Levin.

Era carèc uns moments, en tot guardar-lo damb timiditat e compassion. Dempús, en apressar-se ada eth, lo cuelhec peth code damb es dues mans.

- Acompanha-me aqui, Kostia. Es dus amassa tieram mielhor eth dolor. Solet te demani que m'i amies e que te'n vages. Comprene que veder-te a tu sense veder-lo ei doblaments dolorós. Aquiu, dilhèu vos poderè èster utila a tu e ada eth. Te demani que m'ac permetes, preguèc ath sòn marit coma s'era felicitat dera sua vida depenese d'aquerò.

Levin li calec consentir, e, remetut e desbrenbant totafèt a Maria Nicolaevna, s'endralhèc damb Kitty entath quarto de sa frair.

Damb pas brac e seguit, sense deishar de guardar ath sòn marit e hèn-li veir eth sòn ròstre encoratjat e plen de pietat, Kitty entrèc ena cramba deth malaut, e, virant-se leugèraments, barrèc era pòrta sense bronit. Tostemp silenciosa, s'apressèc ath lhet qu'eth jadie e se botèc de sòrta qu'eth non auesse besonh de virar-se entà veder-la. Cuelhec damb era sua man joena e frèscas era enòrmas man d'eth, l'ac sarrèc damb aqueth calor que saben balhar es hemnes, calor qu'exprimís compassion sense ofensar, e comencèc a parlar ath malaut.

- Mos vedérem en Soden, mès que non mos presentèren, didec. Non pensaríetz alavetz que vieria fraia vòsta.
- E vos m'auríetz arreconeishut?, preguntèc eth, alugat eth ròstre per un arridolet.
- Plan que òc! Qu'auetz hèt ben d'avisar-mos. Non passaue dia sense que Kostia me parlèsse de vos e se preocupèsse peth vòste estat...

Era animositat deth malaut non se tardèc guaire. A penes era concludic de parlar, eth ròstre de Nicolàs cuelhec era sua expression sevèra e de repotec, era expression dera enveja deth moribond entàs que rèsten viui.

- Cranhi que non estetz ben aciu, didec Kitty, en tot virar-se e guardar era cramba damb ua rapida lucada. Mos cau demanar un aute quarto ath patron dera aubèrja. Mos cau èster mès apròp, li didec ath sòn marit.

XVIII

Levin non podie guardar damb cauma a sa frair ne estar-se tranquil ena sua preséncia. En entrar ena cramba deth pacient, es sòns uelhs e era sua atencion s'embaranauen e non arrenhie veir ne compréner es detalhs der estat de Nicolàs.

Notaue era terribla aulor, vedie era lordèra e eth desorde, era sua actitud, es sòns panteishi, mèns auie era sensacion de qué non podie hèr arren.

Non se l'acodie, entà ajudar-lo, era idia d'estudiar suenhosaments er estat de sa fair, de veir se com se trapaue dejós era flaçada eth còs deth malaut, com auie de doblègades es sues aflaquides comes e espatles, pr'amor de hèr-li cuélher ua posicion que l'aleugerisse un shinhau es patiments.

Quan pensaue en aguesti detalhs, un cauheired li recorrie enquiath medoth. Ère convençut de qué non ère possible hèr arren, ne entà alongar era vida de Nicolàs ne entà solatjar es sòns patiments.

Eth malaut endonviaue eth sentiment de sa frair, era sua consciéncia respècte ara inutilitat de tota ajuda, e s'irritaue, causa qu'aclapaue mèns a Levin. Estar en quarto deth malaut lo tormentaue, e non estar en eth li semblaue encara peyor. Non hège, donc, qu'entrar e gèsser damb diuèrsi motius, en tot senter-se incapable de demorar-se solet.

Kitty sentie, pensaue e obraue plan de ua auta manèra. Eth malaut auie desvelhat en era compassion, e era compassion costèc ena sua amna de hemna un sentiment qu'arren auie a veir damb eth de repugnància e orror qu'auie desvelhat en sòn marit, e que s'exprimie damb eth besonh d'actuar, saber-se'n peth menut der estat deth pacient e hèr cò de possible entà ajudar-lo.

En non dobtar de qué li calie hè'c, tanpòc dobtàue dera possibilitat de realizà'c, e, de seguit, se metec mans ara òbra.

Es detalhs qu'eth sòn pensament espaurien ath sòn marit, ocupèren dèns eth primèr moment era atencion de Kitty. Manèc a un entà cercar ath mètge, manèc a un aute entara farmàcia, manèc ara sirventa que venguie damb era e a Maria Nicolaevna escampar eth solèr, netejar eth povàs e heregar. Era, ça que la, non se demoraue ath darrèr: netejaue un objècte, botaue en orde un aute, apraiaue era ròba jos era flaçada... Per orde sua se treiguien causes dera cramba deth malaut e se'n hège a vier d'autes de mèns utilitat.

Entraue era madeisha ena cramba sense preocupar-se de trapar clients en correder, amiaue entara cramba deth malaut linçòs, tovalhòles, coishins, camises, e d'auti viatges, es ja usades les treiguiè d'era.

Eth vailet que mestraue eth minjar as engenhèrs ena sala comuna, acodie a viatges ar aperament de Kitty damb portadura irritada, mès que non podie desatier es ordes qu'era li balhaue, pr'amor qu'ac hège damb tan doça insisténcia que non la podie desaubedir.

Levin non l'aprovaue, ne se pensaue que çò que hège siguesse util entath pacient. Mès que mès, cranhie que sa frair se podesse embestiar. Mès Nicolàs s'estaue tranquil, encara qu'un shinhau confonut, e seguie damb interès es va-e-veni dera sua cunhada.

En tornar dera casa deth mètge, a on l'auie manat Kitty, Levin trapèc qu' èren per orde dera joena, en tot cambiar era ròba ath malaut. Eth sòn tronc, long e blanc, damb gessentes espatles e prominentes costelhes, ère ath descubèrt, e Maria Nicolaevna e eth vailet pelejauen inutilaments per plaçar es manges dera camisa en aflaquit braç, queigut contra era volentat deth malaut.

Kitty, en entrar Levin, barrèc ath mès córrer era pòrta. Non guardaue ath malaut, mès quan aguest tornèc a gemegar s'apressèc ada eth.

- Tè!, didec.
- Non vos apressetz... Jo madeish... repliquèc irritat.

Kitty comprenec que Nicolàs se sentie avergonhat d'aparéisher despolhat ena sua preséncia.

- Que non vos guardi, non... repliquèc era en tot apraiar-li era manja. Maria Nicolaevna: passatz aquíu e botatz-li aqueth costat, higeç.
- Vè-te'n, se vos platz, ena mia cramba e, hètz-vos a vier un salèr que i a en un saquet, ena pocha deth costat, didec ath sòn marit. Mentretant, vieràn de netejar aciù.

En tornar damb eth salèr, Levin trapèc ja ath malaut en lhet. Tot ath sòn entorn qu'auie un aute aspècte. Era aulor desagradiua auie estat escambiat per ua barreja de perhum e vinagre que Kitty, treiguent es pòts e holant es sues embelinaires caròles, espargie a trauèrs d'un petit tuèu pera cramba.

Enlòc i auie ja povàs; ath pè deth lhet se vedie un tapìs. Ena taula èren dreçadi es salèrs, era botelha e era ròba de besonh, ben plegada, atau qu'era *broderie anglaise* que trabalhaue Kitty.

En ua auta taula i auie aigua, medicaments e ua candèla. Lauat e pientat, entre es linçòs blanqui e es coishins mòfles, jargant era camisa neta damb un cothèr blanc que d'eth gessie era sua gargamèra plan prima, eth malaut repausaue tachant es uelhs en Kitty, damb ua expression plea de renauida esperança.

Eth mètge, que Levin trapèc en casinò, non ère qui enquia alavetz auie atengut a Nicolàs e que d'eth se sentie maucontent.

Eth nau mètge botèc eth fonendoscòpi, escotèc era respiracion deth malaut, botgèc eth cap, e prescriuec ua medecina persutant peth menut era manèra d'administrar-l'ac e dempús ordenèc eth regim que li calie observar. Conselhèc ueus crus o a penes passadi per aigua e aigua de Seltz damb lèit acabada de rebastar, a ua determinada temperatura.

Quan eth mètge partic, Nicolàs li didec a sa frair quauquarren qu'aguest solet percebec es darrères paraules: “Era tua Katia...”

Mès ena guardada de Nicolàs, Levin compreneç qu'eth malaut la laudaue. De seguit Nicolàs hec a vier ath sòn costat a Katia, coma eth la cridaue.

- Katia, didec, que me senti plan mielhor. Damb vos que m'auria guarit hè ja temps. Sò plan ben...

Li cuelhec era man e anèc a hèr-la-se a vier enes sòns pòts, mès, en crànher qu'aquerò non l'agradèsse, deishèc de costat eth sòn prepaus e deishant-li era man se limitèc a amorassar-la. Kitty, damb es dues mans, sarrèc era deth malaut.

- Ara, botatz-me deth costat quèr e anetz-vo'n a dormir, didec Nicolàs.

Arrès lo compreneç, exceptat de Kitty. E lo compreneç pr'amor qu'ère en tot moment atentiua as besonhs deth malaut.

- Bota-lo der aute costat, li didec ath sòn marit. Tostemp dormís d'aguest... Ajuda-lo. Cridar as vailèts qu'ei desagradu e jo non posqui... Vos non ac podetz hèr?, preguntèc a Maria Nicolaevna.
- Me cau pòur, repliquèc era hemna.

A maugrat er horror qu'inspiraue a Levin agarrar aqueth còs terrible e estacar jos era flaçada aqueri membres qu'era sua primor l'espaurie, encoratjat per exemple dera sua hemna e damb ua decision en ròstre qu'era non li coneishie, calèc es mans entre era ròba e agarrèc a sa frair.

A despièt dera sua fòrça extraordinària, l'estonèc eth pes d'aqueri membres sense vida. Tant que lo viraue d'esponèra, en tot sénter ar entorn deth sòn còch aqueth braç prim e enòrme, Kitty, ath còrrer, sense que se n'encuedèsen, virèc era coishinèra, la secodic e apraièc eth cap e peus deth malaut, que un aute còp se l'apegauen enes possi.

Nicolàs retenguec ena sua man era de Levin e aguest notèc que sa frair volie hèr quauquarren damb era, en tot amiar-la non sabie entà a on.

Lo deishèc hèr, damb eth còr estrementit...

Nicolàs amièc era man de sa frair ena boca e la punèc. Agitat pes somics e sense fòrces entà parlar, Levin gessec dera cramba.

XIX

“A desnishat as mainatges e as praubi d'esperit, çò qu'a amagat as sabents”, pensaue Levin dera sua hemna, tant que parlaue damb era aquera net.

Evocaue es paraules der Evangèli non pr'amor que se sentesse sabent, senon pr'amor que non podie ignorar qu'ère mèns intelligent qu'era sua hemna e que Agafia Mijailovna, non podie desconéisher tanpòc que, quan pensaue ena mòrt, ac hège damb tota era fòrça deth morir. Li constaue tanben que fòrça cervèths d'omes auien filosofat sus era mòrt e non se'n sabien d'era ne ua centena part qu'era sua hemna e Agafia Mijailovna

Per desparières que siguessen Agafia Mijailovna e Kafa, coma la cridaue sa frair e coma ara li shautaue tanben cridar-la a Levin, en aqueth ahèr èren totafèt parières. Ambdues sabien, sense dobte, çò qu'ère era vida e era mòrt, e encara que non podessen respòner ne compréner es preguntes que Levin podesse formular-se sus aqueth hèt, cap des dues doptaue dera transcendéncia d'aqueth fenomèn, e non solet l'ac explicauen d'ua manèra completaments parièra senon que compartien era opinion damb milèrs de persones.

E era pròva de qué ambdues sabien pro ben çò qu'ère era mòrt ère qu'es dues coneishien com les calie obrar damb es moribonds sense espaurir-se d'eri. Çà que la, Levin e d'auti que parlauen soent dera mòrt qu'ère clar que l'ignorauen, donques que la cranhien e non sabien se com obrar ena sua preséncia. S'auesse estat Levin solet damb sa frair, arren aurie hèt senon guardar-lo damb orror e demorar damb màger orror encara, incapable de hèr ua auta causa.

Ne tansevolhe sabie qué díder, com guardar, com caminar. Parlar de causes segondàries li semblaue ofensiu entath malaut, e parlar dera mòrt, de causes ombriues, l'ère impossible tanben.

“Se lo guardi, se pensarà que l'estúdi; se non lo guardi, que pensi en ua auta causa. Se camini de punta se shordarà, e caminar damb naturalitat que serie vergonhós.”

Kitty, ath contrari, non auie temps de pensar en aquerò; ocupada solet deth malaut, semblaue auer clara consciéncia der anament que li calie seguir damb eth e artenhie gèsser capinauta en tot açò que sajaue.

Parlaue ath malaut d'era madeisha, dera sua nòça, arrie pietosa, l'amorassaue e racondaue casi de garison, e ac didie d'ua manèra tant avienta que tanben en aquerò demostraue que coneishie era mòrt.

Era pròva de qué era actitud de Kitty e Agafia Mijailovna non ère maquinau, consistie en qué non se redusie a suenhs fisics, ath desir d'aleugerir eth patiment deth malaut, senon que, ath delà d'aquerò, ambdues volien entath pacient quauquarren mès, mès important e sense cap relacion damb taus suenhs materiaus.

Agafia Mijailovna, parlant der ancian vailet defuntat, didie:

“Gràcies a Diu, comunièc e recebec era extrèmoncion... Que Diu mos balhe a toti ua mòrt semblabla.”

Ath delà d'encuedar-se'n dera ròba, des medecines e dera beuenda, Kitty, ja eth prumèr dia, sabec convèncer ath malaut deth besonh de comuniar e recèber era extrèmoncion.

En deishar a sa frair pendent era net, Levin venguec enes sues crambes e se seiguec, damb eth cap clin, sense saber se qué hèr. Non pensaue que non auie sopat, que non ère premanit entà dormir, e non gosaue parlar ne tansevolhe ara sua esposa, qu'ath sòn dauant se sentie avergonhat.

Kitty, ça que la, ère mès actiua e autanplan mès encoratjada que jamès. Ordenèc que les mestressen eth sopar, apraièc es causes e ajudèc a premanir es lhets sense desbrembar-se'n de botar en eri povàs insecticida.

Qu'ère plia d'aquera animositat e agilitat mentau que se desvelhe enes òmes era vesilha d'un combat, d'ua luta, d'un moment perilhós e decisiu dera sua vida, ua d'aguestes escadences qu'es òmes hèn a temptar era sua valentia entà totemp e que demòstren que tot eth sòn passat non s'a passat en bades, senon que servic de preparacion entad aquest moment.

Trabalhaue ben e damb rapiditat, e abantes dera mieja net toti es objèctes èren ja nets e ordenadi de tau sòrta qu'era cramba dera aubèrja semblaue era sua pròpia casa: es lhets hèti, es bròsses, es pientes e miralhets treigudi dera mala e es tovalhòles enes sòn s'èren. Era taula ère premanida.

Levin sentie que tot, minjar, parlar, dormir, ère imperdonable, e li semblaue que cadun des sòn movements ère pòc avient entara situacion. Mès quan Kitty dreçauè es bròsses, per exemple, ac hège damb tanta naturalitat que non se descurbie en aquerò arren d'irreverenciós.

Totun açò, non tastèren arren e, encara que se tardèren fòrça tà calar-se en lhet, s'estèren fòrça estona sense dormir.

- Que sò plan contenta d'auer-lo convençut tà que recebe era extrèmoncion, didie Kitty, seiguda, damb era sua ròba de net, dauant un miralh plegable, en tot pientar damb un piente sarrat es sòn peus perhumadi e leugèrs. Jo non è assistit jamès ad aquesta ceremònia, mès mama ditz que prèguen pera garison.

- Cres qu'eth mèn frair se pòt guarir?, preguntèt Levin, guardant era fina règa des peus dera sua hemna, que despareishie a mida qu'era passaue eth piente mès entà baish deth sòn cap.
- L'è preguntat ath mètge e ditz que non viuerà mès de tres dies. Mès, qué se saben eri? Totun, m'alègri d'auer-lo convençut, didec Kitty guardant ath sòn marit jos es sòns peus. Tot qu'ei possible, higeç, damb era expression astuta que poirie dider-se qu'auie en sòn ròstre tostem que parlaue de religion.

Dempús dera convèrsa que sus tèmes religiosi auien tengut en èster nòvis, non auien tornat a parlar-ne mès, mès Kitty contunhaue assistint ena glèisa e pregant es sues oracions, tostem damb eth tranquil convencement de qué complie eth sòn déuer.

A maugrat des seguretats en contra, balhades per Levin, Kitty ère solide fòrça de qué eth ère tan bon crestian coma era, senon mielhor, e que guaire li didie ad aguest respècte ère ua d'aguestes pègues badinades masculines, coma les que didie sus era *broderie anglaise*: qu'era gent rasonabla cos es traucs e qu'era les hège de bon voler, e d'autes causes atau.

- Aquesta hemna, didec Levin, en tot hèr referència a Maria Nicolaevna, non sabec apraiar arren. Cohèssi que ne sò fòrça content de qué ages vengut. Ès tan pura que...

Cuelhec era sua man e non la punèt, pr'amor que, hèc en èster era mòrt tan pòcha, li semblaue ua sòrta de profanacion, e se limitèt a sarrar-la-se e contemplar damb guardada plia de empenaïment es uelhs de Kitty, que s'esclariren en encuedar-se'n.

- En tot trapar-te solet aciu, qu'auries patit fòça, didec era, lheuand es mans pr'amor d'amagar era alègra rojor que caperèt es sues caròles.

Nudèt es peus en sòn cogòt e les tenguec damb agulhes de cabòça.

- Abantes, contunhèt, non sabia arren d'açò. Mès n'aprení fòrça en Soden.
- Ei possible qu'auesse aqui malauts coma eth?
- N'auie de pejors.
- Que m'ei terrible non poder veder-lo coma de joen. Sabes pas se guiare bon gojat ère! Jo alavetz non lo comprenia.
- Ac creigui... Me semble qu'auríem estat plan boni amics.

E guardèt ath sòn marit, espaurida de çò qu'auie dit. Es uelhs se l'aupliren de lèrmes.

- Ac "auríetz estat...", repliquèt eth tristaments. Qu'ère d'aqueri òmes que se ditz que non son hèti entad aguest mon.
- Qu'auem fòrça dies de fatiga peth dauant. Anem a dormir, didec Kitty, campant eth sòn relòtge.

XX

Ath londeman, eth malaut comunièc e recebec era extrèmoncion. Pendent era ceremònia, Nicolàs preguèc damb fervor. Enes sòns grani uehs, tachadi ena icòna botada sus era taula, plegada e caperada damb un tròç de tela de color, auia tanta imploracion veementa, tanta esperança, que Levin lo guardaue espantoriat, pr'amor que sabie qu'aquera imploracion e aquera esperança harien mès dolorosa era separacion dera vida que sa frair estimaue tant.

Levin coneishie a Nicolàs e era sua manèra de pensar, li constaue qu'era sua manca de fe non procedie de qué li siguesse mès comòde víuer sense era, senon que, de man en man, es explicacions scientificas des fenomèns universaus l'auien esfaçat dera sua sua amna.

Eth retorn, donc, de sa frair, entara fe non ère sincèr, frut dera reflexion, senon momentanèu, egoïste, neishut d'ua vana esperança de guarir-se.

Levin se'n sabie de qué Kitty auie alugat aquera esperança en tot racondar-li casi extraordinaris de garisons entenudes per era, e aquerò encara hège mes penibla entada eth era guardada plia de prècs e esperances de sa frair, e era vista d'aquera man que se quilhaue damb dificultat entà traçar eth senhau dera crotz sus aqueth front de peth tiranta e dauant d'aqueres espatles gessentes e aqueth pitrau uet e rangolhós que ja non podie contier en se era vida pera que pregaue eth malaut.

Pendent era ceremònia, Levin hec çò que, a maugrat era sua incredulitat, auie hèt en tantes escadences: dirigir-se a Diu e suplicar-li.

“S'existisses, hè que se guarisque aguest òme, e atau mos sauvaràs ada eth e a jo.”

A compdar dera extrèmoncion, eth pacient experimentèc un sobte milhorament. En ua ora non tossic ne un solet viatge, arrie, punaue era man de Kitty, li balhaue es gràcies damb lèrmes enes uelhs, didie que se sentie ben e fòrt, que non li hège mau arren e qu'auie talents.

Autanplan s'incorporèc eth madeish en lhet quan li heren a vier era sopa e demanèc un trocet de carn mès.

A maugrat deth sòn estat desesperat, e de çò d'evident que semblaue, solet en tot guardar-lo, que non se podie guarir, Kitty e Levin lo trapèren, pendent ua ora, en un estat indescriptible, de erosa e temerosa emocion.

- Qu'està mielhor.

- Òc, plan melhor.
- Ei extraordinari.
- Non i a arren d'extraordinari. Mès, ça que la, està melhor.

Atau se didien era un ar aute en votz baisha.

Era enganha non s'i estèc guaire. Eth malaut dormic tranquillaments mieja ora e dempús lo desvelhèc era tossiquèra. Còp sec, en eth e en toti es que l'entornejauen despareisheren totes es esperances. Era realitat deth patiment les auie esbauçat completaments, e ne en Levin, ne en Kitty, ne en moribond demorèc deguna tralha de çò qu'auien sentut en aqueth moment.

Sense ne tansevolhe mentar çò que credie mieja ora abantes, autanplan coma se s'avergonhèsse de reconeishèc, Nicolàs demanèc que li balhèssen a alendar eth salèr de iòde caperat per un papèr traucat.

Levin l'ac balhèc e era madeisha guardada d'esmoventa esperança qu'auie rebut era extrèmoncion, se diboishèc en sòn ròstre en persutar sus es paraules deth mètge de qué aspirar iòde còste miracles.

- Non ei aciu Katia?, preguntèc Nicolàs, en tot guardar era cramba quan sa frair repetic de mau voler es paraules deth mètge. Se non i é, te diderè qu'è hèt totes aguestes causes per era. Ei tan brava! Mès ne tu ne jo mos podem enganhar. En açò òc que i creigui...

E, sarrant eth salèr damb era sua man uassuda comencèc a aspirar eth iòde.

Tàs ueit deth ser, tant que Levin e era sua hemna prenien eth tè ena sua cramba, Maria Nicolaevna venguec ath mès córrer estofada.

- Qu'a perdut eth color e li tremòlen es pòts, didec. Se morís. Cranhi que se morirà de seguit.

Es tres s'esdeguèren, Nicolàs ère incorporat en lhet, apuat enes braci, damb era longa esquia inclinada e eth cap fòrça baish.

- Qué te cau?, preguntè Levin dempús un silenci.
- Senti... que me'n vau, repliquèc eth malaut damb dificultat, mès damb grana precision, prononciant tot doç es paraules, sense lheuar eth cap e dirigint sonque es sòns uelhs entà naut, sense arribar ath nivèu deth ròstre de sa frair. Katia, anatz-vo'n, higeç dempús.

Levin se lheuèc en un bot e en votz baisha, mès decidida, supliquèc ara sua hemna que gessesse.

- Me'n vau, didec un aute còp Nicolàs.

- Per qué t'ac penses?, responec Levin per díder quauquarren.
- Pr'amor que... me'n vau, persutèc Nicolàs, coma se s'auesse aganchat ara paraula. Aquerò qu'ei era fin.

Maria Nicolaevna s'apressèc ada eth.

- Que valerie mès que t'estirèsses en lhet. Te traparies mès comòde, didec.
- Lèu ne serè d'estirat, repliquèc Nicolàs en votz baisha, e mòrt... higeç damb amara ironia. Ben: estiratz-me, se voletz.

Levin botèc a sa frair d'esquia, se seiguec ath sòn cant e, en tot tier-se era respiracion, li guardèc era cara. Eth moribond que jadie damb es uelhs clucadi e de quan en quan es muscles deth sòn front se botjauen, coma se passe en òme que pense en quauquarren tu per tu e damb prigondor.

Sense voler, Levin, ath cant de sa frair, pensauè en çò qu'en sòn esperit se complie en aqueth moment, mès, a maugrat toti es sòns esfòrci mentaus, pera expression d'aqueth ròstre tranquil e seren, peth movement des muscles deth sòn front, comprenie qu'entath moribond s'esclarie, s'esclarie çò qu'entà Levin demoraue escur.

- Òc, òc, qu'ei aquerò, pronocièc doçament er agonizant. Demoratz, e carèc de nauèth. Qu'ei aquerò!, tornèc a díder, padegat, coma se tot s'auesse hèt clar entada eth. Ò, Diu mèn!, exclamèc damb ua prigonda alendada.

Maria Nicolaevna li toquèc es pès.

- Se li boten hereds, didec.

Pendent ua longa estona, sivans li semblèc a Levin, eth malaut s'estèc quiet. Mès encara viuie e de tant en tant alendaue. Levin se sentie espisat pera sua tension mentau. Mès, ça que la, non podie comprèner çò que sa frair definie coma aqueth “qu'ei aquerò”, e vedie qu'eth moribond l'auie deishat ath darrèr hège estona.

Ja non pensauè ena mòrt en era madeisha, senon en çò que li calie hèr ara: barrar-li es uelhs, vestir-lo, caperar eth taüt...

E, çò qu'ère mès estranh, se sentie indiferent deth tot; non sentie ne pena ne dolor pera mòrt de sa frair, e mens encara pietat per eth. Mèsalèu sentie un sentiment d'enveja per çò que sabie ara er agonizant e eth ignoraue.

Fòrça temps s'estèc ath cant deth lhet, en tot demorar era fin. Mès era fin non arribaue.

Era pòrta se dauric e Kitty apareishec en portau. Levin se lheuèc pr'amor d'arturar-la, mès, en èster a mand de hè'c, sentec un movement deth moribond.

- Non te'n vages, didec Nicolàs auançant era man.

Levin l'ac cuelhec e damb era auta hec ara sua hemna un senhau anutjat entà que gessesse.

Mieja ora, ua ora se passèc damb era man der agonizant ena sua. Ja non pensaue ena mòrt. Pensaue en se qué harie Kitty, que se trapaue ena cramba deth costat; s'eth mètge aurie casa pròpia. E sentie talents de minjar e de dormir.

Deishèc doçaments era man de Nicolàs e toquèc es sòns pès. Èren hereds, mès eth malaut encara alendaue.

Un aute còp Levin se dispausèc a vier entara pòrta, e un aute còp sa frair se botgèc e li didec:

- Non te'n vages...

Trinquèc eth dia. Eth malaut seguie madeish.

Levin, damb suenh, deishèc era sua man, se n'anèc entath sòn quarto, sense guardar ath moribond, e s'esclipsèc.

En desvelhar-se, en sòrta der anonci dera mòrt de Nicolàs, coma demoraue, se'n sabec que seguie madeish.

Auie tornat a sèir-se en lhet, estossegaue, minjaue, parlaue, non mentaue era mòrt e persutaue enes sues esperances de guarir-se. Ère mès foreno e irritable qu'abantes. Arrés, ne tansevolhe sa frair ne Kitty, lo podien padegar. S'embestiaue contra toti, didie a toti causes desagradiues, les repotegaue es sòns patiments e hège tu per tu entà que se cridèsse a un mètge de Moscòu.

A totes es preguntes, responie damb era madeisha rancunosa expression de repotec.

- Patisqui orriblements, d'ua manèra insuportabla....

Patie cada còp mès, plan que òc, mès que mès d'esblegides que non se podien guarir, e sentie ua irritacion creishenta contra toti es que l'entornejauen, que les colpaue de tot e especiauments de qué non hessen a vier ath mètge de Moscòu.

Kitty sajaue ajudar-lo damb totes es sues fòrces, mès ère en bades, e Levin vedie que, encara que non ac volesse arreconéisher, era madeisha se tormentaue fisica e morauments.

Eth sentiment de qué aqueth òme li calie morir, experimentat per toti era net que s'auie dit adiu dera vida, quan cridèc a sa frair, lèu auie desapareishut.

Toti sabien qu'era fin ère inevitabla e que non se podie tardar. Eth solet desir de toti ère que se morisse çò de mès lèu possible; mès l'ac amagauen e li balhauen medecines, cercauen mètges e drògues; e l'enganhauen e s'enganhauen ada eri madeishi.

Tot qu'ère ua vil mentida; otratjanta, sacrilèga. E era mentida costaue autant mès dolor a Levin pr'amor qu'ère de toti eth que mès estimaue ath malaut.

Preocupat de hège temps pera idia de reconciliar as sòns dus frairs, abantes de qué se morisse Nicolàs, auie escrit a Sergi Ivanovic, e en recéber era sua responsa, la liegec ath malaut.

Sergi Ivanovic didie que l'ère impossible vier, mès que li demanue perdon a sa frair damb es expressions mès esmoventes.

Eth malaut non didec arren.

- Qué li responi?, preguntèc Levin. Supausi que ja non seràs emmaliciat damb eth.
- Ne peth mau de morir, repliquèc Nicolàs damb irritacion, en entèner era pregunta de Levin. Escriu-li que me hèsque a vier eth mètge.

Se passèren uns auti tres terribles dies. Eth malaut seguie parièr. Toti es que lo vedien experiementauen ara eth desir de qué se morisse lèu: eth patron e eth vailet dera aubèrja, toti es òstes, eth mètge, Maria Nicolaevna, Levin e Kitty. Eth solet que non ac exprimie ère eth, que contunhaue, ça que la, embestiant-se de qué non hessen a vier eth mètge de Moscòu, contunhaue prenent medecines e parlaue contunhaments de víuer.

Solet en bères escadences, quan er òpi li proporcionauè eth desbrembe des sòns patiments, didie, miei adormit, çò qu'es auti pensauen ath sòn laguens. "Pro que vingue era fin lèu-lèu". O ben: "Quan s'acabarà tot aquerò?"

Es patiments, augmentant de man en man, lo premanien entara mòrt.

Quinsevolhe posicion que tenguesse lo hège patir, non perdie en cap moment era consiència deth sòn estat, e non auie un lòc ne un muscle deth sòn còs que non patisse e lo tormentèsse. Autanplan eth rebrembe, era impression, era idia d'aqueth còs desvelhauen en eth tau repugnància coma eth còs madeish. Era preséncia des auti, es sues convèrses, es pròpis rebrembes, tot qu'ère entada eth motiu de martiri.

Quan l'entornejauen ac sentien e, ena sua preséncia, se contreiguien sense voler enes sòns gèsti e convèrses e ena expression des sòns desirs. Era vida deth malaut les amassauè en un madeish sentiment que patien e en desir de desliurar-se d'aqueth patiment.

En eth se complie evidentaments era transformacion qu'amie a guardar era mòrt coma era satisfaccion des sòns desirs, coma ua felicitat.

Abantes, quinsevolh gèst costat per un dolor o un besonh de hame, set, cansament, se satisfège per foncion deth sòn còs en tot costar-li un plasèr, mès ara es sues privacions e patiments non obtenguien satisfaccion, e es assagi de satisfèr-les non hège que costar naues tortures. E plan per açò, toti es sòns desirs s'amassauen ara en un de solet: desliurar-se de toti es patiments en tot desliurar-se deth sòn còs, que n'ère era sua origina.

Mès, coma que non trapaue paraules entà exprimir aqueth desir, seguie, per costum, demanant era satisfaccion d'aqueri desirs que ja non se podien satisfèr.

- Viratz-me d'esponèra, didie. E ara seguida demanaue que lo botèssen madeish qu'abantes. Hètz-me a vier eth bolhon. Condatz-me quauquarren, se per qué caratz? E tanlèu començauen a parlar clucaue es uelhs e exprimie cansament, indiferéncia e repugnància.

Eth dètzsau dia d'arribar ena ciutat, Kitty emmalautic. Auie mau de cap e malagana e en tot eth maitin non se podec lhear. Eth mètge afirmèc qu'era malautia venguie deth cansament e baticòrs e les recomanèc tranquillitat espiuau.

Mès dempús de dinar, Kitty se lheuèc e venguec coma tostem, damb eth sòn trabalh, ena cramba deth malaut.

Eth la guardèc seriosaments en veder-la e arric damb desengust quan Kitty li didec que se trapaue mau.

Tot aqueth dia eth malaut s'estèc sonant de contunh e gemegant. De ressabuda, eth sòn ròstre s'esclaric per un moment e jos era mostacha se diboishèc un arridoet. Es hemnes aqui presents comencèren a apraiar-lo.

- Com vos va?, li demanèc Kitty.
- Que me hè mau, didec eth damb dificultat.
- A on?
- Pertot.
- Ja veiratz se com aué se morís, didec Maria Nicolaevna en votz baisha. Mès eth malaut, plan sensible, ac podec entèner, coma vedec Levin.

Nicolàs ac entenec, plan que òc, mès taus paraules non li costèren cap impression. Era sua guardada seguie en tot tier aquera expression concentrada e de repotec.

- Per qué ac pensatz?, li preguntèc Levin quan gessec damb era en correr.
- Pr'amor que s'a estat cuelhent, responec Maria Nicolaevna.
- Qué vò díder "cuelhent-se".
- Aquerò, didec Maria Nicolaevna, tirant des plegs deth sòn vestit.

Levin notèc que, plan, Nicolàs se passaue eth dia agarrant-se era ròba e tirant d'era coma entà arrincar-la-se.

Era prediccion dera hemna siguec exacta.

En escurir, eth malaut ja non auie fòrces entà lhear es mans e non hège que guardar ath sòn dauant damb ua reconcentrada expression ena sua guardada.

Autanplan quan Kitty e sa frair s'inclinauen sus eth, de sòrta que les podesse veir, seguie guardant dera madeisha manèra. Kitty cridèc ath prèire pr'amor de pregar era oracion des agonizants.

Tant qu'eth prèire recitàc era oracion, eth malaut non hec cap senhau de vida, mès entara fin s'estirèc, alendèc e dauric es uelhs. Levin, Katia e Maria Nicolaevna èren ath cant deth lhet.

Acabada era oracion, eth prèire toquèc er hered front damb eth crucific, dempús l'estropèc doçaments damb era estòla e après un sienci d'un parelh de minutes toquèc era man hereda e esblancossida.

- Que s'a mòrt, didec eth prèire.

E se premanic a aluenhar-se. Mès alavetz es pòts de Nicolàs se botgèren e, clars en silenci, surgentant des prigondors deth sòn pièch, s'enteneren uns sons decisius e penetrants:

- Encara non... Lèu...

Eth sòn ròstre s'esclaric per un moment e, jos era sua mostacha, se diboishèc un arridolet. Es hemnes aqui presentes comencèren a apraiar-lo.

Era portadura de sa frair e era proximitat dera sua mòrt renauiren en Levin eth sentiment d'orror que l'auie invadit aquera net de tardor que Nicolàs auie vengut ena sua propietat, en pòble, dauant de çò qu'auie d'enigmatic, de pròche e d'inevitable ena mòrt.

Ara aguest sentiment ère mès viu qu'abantes. Se sentie mens capable encara de penetrar en sòn mistèri e vedie era sua imminéncia mès terribla encara.

Mès ara sentie qu'era proximitat dera sua hemna lo sauvaue dera desesperacion. A maugrat era mòrt, experimentaue eth besonh de víuer e d'estimar. Sentie qu'er amor lo sauvaue e que, jos aquera menaça, er amor renaue tostep mès fòrt e mès blos.

A penes se produisic dauant des sòns uelhs er incompreensible mistèri dera mòrt, ne venguec un aute madeish d'insondable: er amor e era vida.

Eth mètge, confirmant çò que ja auie auançat abantes, les comunicàc que Kitty ère prenhs.

XXI

Dès qu'Alexei Alexandrovic comprenec pes paraules de Betsy e Oblonsky que çò que s'exigie d'eth ère que deishèsse tranquilla ara sua hemna e non la shordèsse damb era sua preséncia, çò qu'era tanben desiraue, se sentec tant aclapat qu'arren podec díder per eth madeish.

Eth madeish non sabie se qué volie e, en tot balhar-se as mans des que tant de plasèr trapauen a organizar es sòns ahèrs, acceptaue guaires causes li prepausauen.

Solec quan Anna partic de casa e era anglesa manèc a preguntar-li s'era li calie minjar damb eth o soleta, comprenec era sua situacion per prumèr viatge e s'espauric.

Çò de peyor ena sua situacion ei que de cap manèra podie amassar e restacar tot çò que s'auie passat damb aquerò qu'ara succedie. Non lo tormentaue eth rebrembe d'aqueri dies qu'ère erós damb era sua esposa, pr'amor qu'eth transit d'aqueth passat, er estat present des causes, eth saber-se'n dera infidelitat d'era, l'auie depassat damb es sòns patiments, e encara qu'aquera situacion s'auie hèt penibla entada eth, tanben de ua auta part, se l'auie hèt comprensibla.

S'en aqueth moment, en anonciar-li era sua infidelitat, era sua hemna l'auesse abandonat, s'aurie sentut malerós e trist, mès non ena situacion sense gessuda, inexplicabla entada eth madeish, que se trapaue en present.

L'ère impossible deth tot, ara, restacar eth sòn nauèth perdon, era sua trendesa, eth sòn amor ara esposa malauta e ara mainada der aute, damb açò qu'ath present l'arribaue, que, coma recompensa a tot aquerò, se vedie solet, caperat d'escarni, desaunorat, inutil entà tot e objècte deth mensprètz generau.

Es dus prumèrs dies dempús era partida dera sua hemna, Karenin recebec visites, vedec ar encargat deth burèu, assistic ena comission e venguec en minjador, coma de costum.

Sense encuedar-se'n de per qué ac hège, concentraue totes es fòrces dera sua amna en hèr veir un aspècte tranquil e enquia indiferent.

En tot constestar as preguntes deth sevici sus eth destin que li calie balhar as efèctes e crambes d'Anna, Alexei Alexandrovic s'esdegaue a simular era actitud d'un òme qu'entada eth çò que s'auie passat non auie arren d'imprevist ne gessie en arren dera orbita des eveniments vidanti. E mos cau precisar qu'ac arthenhie: arrés podie desnisha en eth eth mendre simptòma de desespèr.

A londeman dera partida d'Anna, quan Korny li presentèc eth compde d'un magazèm de mòdes qu'era auie desbrenbat pagar, en tot anonciar-li qu'ère aqui er encargat, Alexei Alexandrovic ordenèc que lo hessen passar.

- Desencusatz-me, excellècia, pr'amor que me permeta shordar-vos. Mès se me cau dirigir ara vòsta senhora esposa, vos demani que me balhètz era sua adreça.

Karenin se demorèc cogitós, atau l'ac semblèc aumens ar encargat e, de pic, en tot virar-se, se seiguec ena taula, s'estèc ua estona ena madeisha actitud, damb eth cap entre es mans, sagèc parlar diuèrsi viatges, mès que non ac arteneh.

En comprèner es sentiments deth sòn senhor, Korny li demanèc ar encargat que tornèsse un aute dia.

Un còp solet, Karenin se n'encuedèc de qué li mancaven es fòrces entà seguir mostrant-se fèrm e tranquil tau que s'auie prepausat.

Ordenèc desaganchar eth coche, que lo demoraue, didec que non recebie ad arrés e non gessec a dinar.

Arreconeishie qu'ère impòssible tier era pression deth mensprètz generau, era animositat que liegie en ròstre der encargat dera botiga, de Korny, e de toti, sense excepcion, guairi se trapaue dèh hège dus dies.

Comprenie que non poirie acarar-se ar òdi dera gent contra eth, pr'amor qu'eth tau òdi venguie, non de qué eth auesse estat dolent (qu'en aguest cas poirie sajar èster mielhor), senon de qué ère vergonhosa e menspredablaments malerós. Se'n sabie que per çò madeish qu'eth sòn còr ère esbauçat, era gent non l'aurie cap de pietat. Auie era impression qu'es sòns semblables l'anequelirien tau qu'es gossets estofen ar animau herit qu'idòle de dolor.

Se'n sabie qu'era soleta sauvacion per çò que tanh ara gent s'estaue en amagar-les es sues herides. E aquerò auie sajat aqueri dus dies, mès ara li mancaven es fòrces entà seguir en ua peleja tan desparièra.

Eth sòn desespèr aumentaue damb era consciència de qué li calie trapar-se totafèt solet damb eth sòn dolor. Ne en Sant Petersburg ne dehòra d'aqui auie deguna persona que la podesse hèr participanta des sòns sentiments, quauquarrés que lo podesse comprèner, non coma a un naut foncionari e membre deth gran mon, senon simplaments coma a un òme aclapat.

Alexei Alexandrovic auie creishut orfanèl. Èren dus frairs. Non rebrembaue a sa pair, e sa mair s'auie mòrt quan eth auie encara non dètz ans. Non èren rics. Er oncle Karenin, naut foncionari e favorit deth Tsar en d'auti tempsi, se n'auie encuedat dera sua educacion.

Acabadi es cursi en institut e ena universitat, damb diplòmes, Alexei Alexandrovic, ajudat per oncle, comencèc ua brilhanta carrèra, e a compdar d'alavetz se consagrèc totafèt ara ambicion deth cargue oficiau.

Ne en institut, ne ena universitat, ne en trabalh cuelhec Karenin cap amistat damb arrés. Sa frair, eth mèr pròche ada eth en esperit, emplegat en ministèri d'Ahèrs Exteriors, que s'auie estat lèu tostemp en estrangèr, moric pòc dempús deth maridatge d'Alexei Alexandrovic.

En èster Karenin governador, era tia d'Anna, senhora rica dera sua província, se les apraièc entà méter en relacion ara sua neboda damb aqueth òme que, encara que non ja joen, n'ère encara entà èster governador, e lo botèc en tau situacion que non li demoraue ua auta alternatiua: declarar-se o deishar era ciutat.

Alexei Alexandrovic dobtèc fòrça. Mesurèc toti es aspèctes en per e en contra e vedec que non i auie cap motiu que l'obligèsse a deishar de cornèr era sua norma generau: abstier-se, en cas de dopte.

Mèr era tia d'Anna li hec a veir, mejançant un coneishut, que ja auie compromètit era reputacion dera joena e qu'eth sòn déuer de cavalièr l'obligauè a demanar era sua man. Alexei Alexandrovic ac hec atau, demanèc era man d'Anna e l'autregèc de nòvia e d'esposa tot er afècte qu'ère capable.

Aqueth sentiment d'estima entà Anna treigued deth sòn còr es sòn darrèr besonhs de mantier relacions coraus damb es òmes. E ara non auie arrés intim entre es sòn coneishudi. Compdaue damb fòrça relacions, mèr non amistats. Qu'auie nombroses personas que podie convidar-les a dinar, a participar en quauquarren que l'interessèsse, recomanar a bèth protegit sòn, criticar damb eres en confiança a d'outes personas e as membres mèr destacadi deth Govèrn, mèr es relacions damb aquestes personas èren limitades per un cercle plan definit pes costums e es convenences e que d'eth ère impossible gèsser.

Qu'auie, plan, un intim amic dera universitat que sauvèc era amistat pendent temps e que damb eth aurie podut parlar des sòn amarums personaus, mèr aquest amic ère inspector d'Ensenhament d'un districte universitari luenh dera ciutat. De manèra qu'es personas mèr pròches e que damb eres semblaue mèr possible aleugerir era sua tristor èren eth sòn mètge e eth cap deth sòn departament.

Mijail Vasilievic Sliudin, eth cap deth sòn departament, qu'ère un òme simple, intelligent, brave e aunèst qu'Alexei l'auie en simpatia e afècte, mèr un trabalh seguit e comun pendent cinc ans auie quilhat entre eri ua barralha qu'empachaue es explicacions cordiaus.

Karenin, en vier de signar es documents, sauvèc silenci ua estona, en tot guardar a Mijail Vasilievic, a mand de se fisar damb eth, mèr non se decidic. Ja auie premanit era

frasa: "As entenut a parlar de çò que m'a arribat?", mès acabèc en tot dider-li, coma tostemp:

- Plan ben; premanitz-m'ac tot entà deman.

E damb aquerò li didec adiu.

Era auta persona ben dispausada entada eth, eth mètge, qu'auie acordat un convengut tacit damb Karenin qu'es dus auien fòrça causes entà hèr e non podien pèrder eth temps en foteses.

Enes sues amigues, en tot començar pera comdessa Lidia Ivanovna, Karenin ne tansevolhe i pensèc. Es hemnes, peth hèt d'èster-ne, non desvelhauen en eth que sentiments de repulsion.

XXII

Karenin desbrenbaue ara comdessa Lidia Ivanovna, mès era non se'n desbrenbaue d'eth, e en aqueth moment de terribla desesperacion e solitud, acodic en casa d'Alexei Alexandrovic e entrèc en sòn burèu sense hèr-se anunciar.

Lo trapèc seigut, damb eth cap entre es mans.

- *J'ai forcé la consigne*, didec era, entrant damb passi rapids e alendant damb dificultat pera emocion e pera rapiditat dera sua marcha.
- Qu'ac sai tot, Alexei Alexandrovic, amic mèn, contunhèc sarrant damb fòrça era sua man, e tachant es sòns beròis e cogitosi uelhs enes de Karenin.

Alexei Alexandrovic, damb es celhes arroncilhades, se lheuèc, soltèc era sua man e l'aufric ua cagira.

- Hètz eth favor de sèir-vos, Comdessa. Non recebi visites pr'amor que me trapi mau..

E es sòns pòts tremolèren.

- Amic mèn!, repetit era Comdessa sense deishar-lo de uelh.

De ressabuda es sues celhes se quilhèren peth sòn extrèm interior formant un triangle en sòn front; eth sòn ròstre lèg e auriò se hec encara mès lèg, mès Alexei Alexandrovic compreneç qu'era lo planhie e ère a mand de plorar.

Se sentec esmoigut; cuelhec era man grosseta dera Comdessa e l'ac punèc.

- Amic mèn, seguic era, damb votz entrebracada pera emocion, no vos autregetz ath dolor. Era vòsta pena ei plan grana, mès deuetz consolar-vos.
- Sò des.hèt, mòrt, ja non sò un òme, responeç Karenin, liberant era man dera Comdessa, sense deishar de guardar es sòns uelhs plei de lèrmes. Era mia situacion ei terribla, pr'amor que non trapi enlòc, ne tansevolhe en jo madeish, un punt d'empara.
- Ja lo trapatatz....Non lo cerquetz en jo, encara que vos demani que creigatz ena mia sincèra amistat, didec era en tot alendar. Era nòsta empara ei er amor divin, er amor qu'Eth mos leguèc... Era sua carga qu'ei de bon hèr!... higeç damb era guardada afogada que tan ben coneishie Karenin. Eth vos ajudarà e secorrerà.

A maugrat qu'en aqueres paraules i auie aquera exagerada umilitat dauant es pròpis sentiments e aqueth estat d'esperit mistic, nau, exaltat, introdusit dèz hège temps en Sant

Petersburg, e qu'a Karenin li semblaue superflú, en entener-lo enes pòts dera Comdessa e en aqueth moment, l'esmoiguet.

- Me senti aflaquit, anequelit. Non podí preveir arren, e tanpòc ara compreni arren.
- Amic mèn!, repetie Lidia Ivanovna.
- Que non me è dò çò qu'è perdut, non... Non ac senti mès non posqui deishar d'avergonhar-me dauant era gent pera situacion que me trapi. Ei penible, mès que non posqui, non posqui...
- Non siguéretz vos que realizèretz aqueth acte sublim. Que siguec Eth que vo'lo dictèc ath vòste còr! Aqueth acte de perdon qu'a desvelhat era admiracion de toti!, exclamèc era comdessa Ivanovna, lheuand era vista, capinauta. Qu'ei per aquerò que non podetz avergonhar-vos deth vòste acte!

Alexei Alexandrovic arroncilhèc es celhes e amassant es dits comencèc a hèr croishir es articulacions.

- Qu'ei de besonh conéisher toti es detalhs, didec damb era sua votz prima. Es fòrces d'un òme an eth sòn limit, Comdessa, e jo è arribat ath limit des mies. Tot eth dia d'aué m'a calut balhar ordes en casa, derivades, soslinhèc era paraula "derivades" deth mèn nau estat d'òme solet. Es vailets, era institutritz, es compdes... Aquest huec petit que m'a usclat e non posqui mès. Ager madeish, pendent eth dinar... lèu abandonè era taula. Non podia tier era guardada deth mèn hilh. Non me demanaue se qué s'auie passat, mès ac volie hèr e non gausaua guardar-lo... e aquerò encara non ei tot...

Karenin anaue a parlar deth compde que l'auien hèt a vier, mès era sua votz tremolèc e s'interrompec. Eth rebrembar aqueth compde en papèr blau, per un chapèu e ues cintes, li siguec tan penible que sentec pena d'eth madeish.

- Ac compreni, amic mèn, didec era comdessa Lidia Ivanovna. Ac compreni. Demori qu'arreconeisheratz era sinceritat des mèns sentiments entà vos. Ça que la, solet è vengut entà balhar-vos era mia ajuda, s'ei que vos posqui ajudar en quauquarren. Se podessa desliurar-vos d'aguestes petites e umiliantes preocupacions!... Çò que vos cau aciu ei ua hemna, ua man femenina. Permetetz que jo m'encarga d'açò?

Karenin, en silenci, li sarrèc era man damb gratitud.

- Ocupem-mos de Sergi. Jo non sò fòrt en ahèrs practics, mès ac harè. Serè era vòsta majordòma. Non me balhetz es gràcies. Que non sò jo qu'ac hèsqui.
- Non posqui deishar d'arregraïr-vos...
- E ara, amic mèn, non vos autregetz ath sentiment que m'auetz parlat, non vos avergonhetz de çò que represente eth mès naut grad dera perfeccion crestiana. "Es que s'umilien seràn laudadi". E non me balhetz es gràcies per arren. Que mos ac cau

arregraïr tot ada Eth e demanar era sua ajuda. Solet en Eth traparam cauma, consolacion, sauvacion e amor, didec era, lheuand es uelhs entath cèu. E Karenin, deth sòn silenci, dedusic que pregaue. Alexei Alexandrovic l'auie escotat atentiuaments, e es madeishes expressions qu'abantes, se non desagradiues, li semblauen superflues, ara li resultauen naturaus e consoladoires. Plan que non li shautauera exageracion. Ère un credent que s'interessauera pera religion mès que mès en sentit politic, e era naua doctrina, que permetie bères interpretacions naues en tot daurir era pòrta a discussions e analisis, l'èra desagradia per principi.

Abantes li parlèc d'era damb heredor e enquia damb aversion, jamès discutie damb era Comdessa, ua des mès fervoroses adèptes, e contestauera tostemp damb un silenci temardut a totes es sues insinuacions.

Mès auè escotauera totes es sues paraules damb plasèr, sense que se lheuèsse ena sua amna era mendre objeccion.

- Que vos sò infinitaments arregraït, autant per çò que hètz coma pes vòstes paraules, didec era quan venguec de pregar.

Era comdessa Lidia Ivanovna sarrèc un còp mès es dues mans deth sòn amic.

- Ara començaram a actuar, didec, dempús un silenci, en tot secar-se es rèstes des sues lèrmes.

E contunhèc.

- Vau a veir a Sergi, solet en casi d'extrèm besonh apelare a vos.

E dit aquerò se lheuèc e gessec.

Pugèc en quarto de Sergi e, caperant de lèrmes es caròles der espaurit mainatge, li didec que sa pair ère un sant e que sa mair s'auie mòrt.

Era Comdessa complic çò qu'auie prometut, en tot agarrar sus era totes es preocupacions restacades ara casa.

Mès non auie exagerat en díder que non ère fòrta en ahèrs practics. Totes es ordes que balhaue les auie de rectificar dempús per impossibles de complir. Korney, eth vailet de Karenin, sense qu'arrés ac vedesse, ère eth qu'amiaue ara, en realitat, era direccion dera casa deth sòn patron, e ère tanben eth qu'anullaue es ordes dera Comdessa.

Mès, totun aquerò, era ajuda dera Comdessa ère efectiua: balhèc ua empara morau a Alexei Alexandrovic en èster conscienta der amor e respècte que sentie per eth, e, mès que mès, deth hèt de qué era l'auesse convertit, de credent hered e indiferent, en un adèpte dera naua doctrina crestiana tan de mòda darrèraments en Sant Petersburg, çò que li balhaue ua grana consolacion. Era conversion non siguec bric aisida, pr'amor qu'eth, coma Lidia Ivanovna e d'auti que compartien taus idies, èren mancadi per complet de

prigondor d'imaginaion, facultat de besonh entà acceptar damb bèra verosimilitud aguestes idies.

Non li semblaue impossible ne absurd qu'era mòrt etèrna, qu'existie entàs increduls, non existisse entada eth, e que, un còp possessor dera fe complèta, dera qu'eth madeish n'ère jutge, era sua amna se vedesse liure de pecat, e auesse, encara en vida, era certitud dera sauvacion.

Cèrt qu'Alexei Alexandrovic sentie vagaments era leugeresa e er error de tau doctrina. Sabie que quan perdonèc ara sua hemna, sense pensar qu'ac hège aubedint a ua fòrça superior, se balhèc a tau sentiment per complèt e experimentèc mèl felicitat qu'ara que pensaue en cada moment que Crist ère ena sua amna e qu'eth complie era sua volentat autanplan quan signaue documents. Mès ara que l'ère de besonh pensar atau, sénter ena sua umiliacion aqueth ennautiment imaginari que d'eth, menspredat pes auti, podie menspredar-les ath sòn torn, agarrant-se ara sua quimerica sauvacion, tau que siguesse vertadèra.

XXIII

Ara comdessa Lidia Ivanovna l'auien maridat damb un òme ric, nòble, mès brave que nòble e mès capleugèr que brave. Era ère alavetz ua gojata plan joena encara e de natura exaltada. Ath dusau mes, eth sòn marit la deishèc, en tot repóner as sues efusions de trendesa damb burla e enquia fòrça viatges damb ua ostilitat qu'es que coneishien eth bon còr e non vedien cap defècte en caractèr afogat de Lidia, non podien comprèner. D'alavetz ençà, encara que non divorciadi, s'estauen desseparadi, e quan eth marit trapaue ara sua hemna la tractaue damb ua empodoada ironia qu'era sua causa ère dificil de comprèner.

Hège temps qu'era Comdessa auie deishat d'estimar ath sòn marit, mès, d'alavetz, tostemp auie estat encamardada de quauquarrés. Soent ère encamardada de diuèrses persones ath còp, autant d'omes coma de hemnes, geneauments d'aqueri que subergessien per ua determinada activitat. S'encamardaue de guairi princes nauí e princeses emparentauen damb era familha imperiau. Ara que n'ère d'un arquebisbe, d'un vicari, d'un prèire, d'un periodista, d'un esclavofil, de Komisarov, d'un ministre, d'un mètge, d'un missionèr anglés e de Karenin.

Toti aguesti amors, damb es sues alternatiues d'afogament e de heredament, non l'empedièn tier es mès complicades relacions damb era Cort e eth mon distinguit. Mès, dès que, per tòrt deth malur de Karenin, se comencèc a ocupar deth benèster d'aguest, Lidia Ivanovna comprenec que cap d'aqueri amors ère vertadèr e que solet d'Alexei Alexandrovic n'ère reaments encamardada.

Eth sentiment qu'experimentaue per eth li semblaue mès fòrt que toti es precedents. En tot analizar-lo e comparar-lo damb aqueri, vedie claraments que non s'auie encamardat de Komisaroz s'aguest non auesse sauvat era vida deth Tsar, ne de Ristich Kudjizky se non auesse existit era qüestion eslava, mentre qu'a Karenin l'estimaue per eth madeish, pera sua amna nauta e incomprenuda, per estimat son dera sua fina votz, de longues entonacions, pera sua guardada espisada, peth sòn caractèr, pes sues mans blanques de holades venes.

Non solet s'alegraue en veder-lo, senon que cercaue en sòn ròstre es tralhes dera impression qu'era supausaue que l'auie de costar. Volie agradar-lo non solet pera sua convèrsa, senon tanben pera sua persona.

Coma present entà Karenin, suenhaue mès era sua portadura e se compladie a imaginar-se illusions sus çò que s'aurie podut passar s'era non auesse estat maridada e eth auesse estat liure.

Quan eth entraue ena estança, se rogie d'emocion, e non podie tier un arridolet de gòl quan li didie quauquarren agradiu.

Aguesti darrèrs dies se n'auie sabut de qué Anna e Vronsky èren en Sant Petersburg, e era Comdessa viuie es sòns dies de mèns intensa emocion. Li calie sauvar a Karenin en tot empedir-li veir a Anna, autanplan li calie evitar era penibla notícia de qué aquera terribla hemna se trapaue ena madeisha ciutat qu'eth e a on en cada moment la podie trapar.

Lidia Ivanovna, mejançant es sòns coneishudi, s'informaue de çò que pensauen hèr aquera "gent hastigosa", coma cridaue a Anna e Vronsky, e sagèc pendent aqueri dies d'orientar toti es movements deth sòn amic de sòrta que non les trapèsse.

Un joen ajudant de regiment que provedie a Lidia Ivanovna des notícies de çò que Vronsky hège, a cambi d'ua recomanacion que demoraue d'era, li didec qu'Anna e Vronsky, apraiadi es sòns ahèrs, èren prèsti a partir ath londeman.

Lidia Ivanovna començaue, donc, a padegar-se, quan eth dia a vier recebec ua carta qu'era sua letra reconeishec de seguit: ère d'Anna.

Era envolòpa ère gròssa coma un libre, e era carta, escrita en papèr oblong e auriò, ère plan perhumada.

- Qui l'a amiat?, preguntèc era Comdessa.
- Eth vailet d'un otèl.

Lidia Ivanovna non se podec sèir pendent ua estona pr'amor de liéger era carta. Eth baticòr li costèc autanplan un atac d'asma que patie.

Un còp solatjada, liegec era següenta missiva en francés:

Madame la Comtesse:

Es sentiments crestians deth vòste còr m'encoratgen entar imperdonable impuls d'excriuer-vos. Era separacion deth mèn hilh me hè fòrça malerosa. Vos demani que me permetatz veder-lo un solet còp abantes de partir. Perdonatz-me que vos rebremba era mia existència. Me dirigisqui a vos e non a Alexei Alexandrovic, pr'amor que non voi hèr a patir ad aguest òme generós damb un rebrembe mèn.

M'en sai dera vòsta amistat damb Alexei Alexandrovic e sai que vos me copreneratz. Me haratz a vier a Sergi?, vau jo madeisha a veder-lo ara ora que me digatz, o ben preferiríetz indicar-me quan e a on posqui jo veder-lo dehòra de casa?

En tot conéisher era granor d'amna d'aqueth que depen era decision d'aguest ahèr, sò solide fòrça que non se me remirà. Non podetz imaginar-vos eth desir qu'è de veir ath

mèn hilh. E plan per açò non podetz imaginar-vos era gratitud que desvelharà en jo era vòsta ajuda.

Anna

Tot en aquera carta irritaue a Lidia Ivanovna: eth contengut, era allusion ara granor d'amna de Karenin e eth ton esdegat que li semblaue qu'ère escrita.

- Didetz-li que non i a responsa, ordenèc era Comdessa.

E de seguit venguec en escriptòri e redigic un bilhet entà Karenin en tot dider-li que demoraue trapar-lo tara ua ena recepcion de Palai.

"Qu'è besonh de parlar-vos d'un ahèr grèu e dolorós. Aquiu mos meteram d'acòrd sus a on mos podem veir. Que vau mès que sigue en çò de mèn que hèsca premanir eth "vòste tè". Qu'ei de besonh. Eth mos balhe era crotz e es fòrces entà tier-la", higeç, pr'amor d'anar-lo premanint de man en man.

Generauments era Comdessa manaue dus o tres bilhets cada dia a Karenin. L'agradaue aguest anament per èster, sivans era, entornejat de cèrta distincion e mistèri que li mancauen as comunicacions personaus.

XXIV

Era recepcion de Palai s'auie acabat.

En partir, toti comentauen es darrères notícies, es aunors autrejadi e es cambis de destin de diuèrsi nauti foncionaris.

- Qué dideríetz s'ara comdessa Maria Borivsna l'auessen dat eth ministèri dera Guèrra e nomentat cap der Estat Major ara princesa Vatkovskaya?, didie un ancian d'unifòrme brodat en aur a ua dauna d'aunor, nauta e beròia, que li demanaue pes nauti nomentaments.
- Qu'en aguest cas les aurie calut nomentar-me a jo ajudanta de regiment, repliquèc, arrint, era dauna d'aunor.
- Entà vos que i a un aute destin: eth ministèri de Cultes, damb Karenin coma ajudant.

E er ancian saludèc a un òme que s'apressaue.

- Bon dia, Prince.
- Qué didien de Karenin?, preguntèc eth Prince.
- Qu'eth e Putiakov an recebut era decoracion d'Alexandre Nevsky.
- Qu'ei que non l'auie ja?
- Non. Guardatz-lo, didec er ancian.

E senhalèc damb eth sòn chapeu brodat a Karenin, en unifòrme de talh, damb ua naua banda crotzada ena espatla, que s'auie arturat en ua des pòrtes dera sala damb un naut membre deth Conselh Imperiau.

- Se sent erós e satisfèt coma un mainatge damb sabates naues, higeç er ancian en tot sarrar era man d'un capinaut camarlenc qu'arribaue.
- Qu'a envielhit fòrça, didec eth camarlenc.
- Es copacaps... Tostemp ei en tot redigir projèctes... Ara, ath malerós qu'aganche non lo dèishe enquia que l'a explicat tot peth menut.
- Didetz qu'a envielhit? Plan. *Il fait des passions*. Me pensi qu'era comdessa Lidia Ivanovna a ara gelosia dera sua hemna.
- Tè, non parletz mau de Lidia Ivanovna.
- Ei cap mau que sigue encamardada de Karenin?

- Ei cèrt qu'ei aciu era Karenina?
- Aciu, en Palai, non, mès òc en Sant Petersburg. La trapè damb Vronsky en carrèr Morskaya, *bras dessus, bras dessous...*
- *C'est un homme que n'a pas...* gessec eth camarlenc.

Mès s'arturèc entà deishar passar e saludar a un personatge dera familha imperiau.

Tant qu'atau parlauen de Karenin, criticant-lo e burlant-se d'eth, aguest, barrant eth pas ath membre deth Conselh Imperiau que d'eth s'auie apoderat, non interrompie ne per un moment era explicacion deth sòn projècte financèr pr'amor de qué non podesse partir.

Lèu enes madeishi dies qu'era sua hemna lo deishèc, a Karenin l'arribèc çò peyor que li pòt arribar a un foncionari: deishar d'ascéner ena escala deth sòn Ministèri.

Qu'ère un hèt reau, e toti, mens eth, vedien claraments qu'era sua carrèra s'auie acabat.

Sigue pera sua luta damb Stremov, peth malastre patit damb era sua hemna, o simplaments pr'amor qu'auesse arribat enquiath limit que li calie arribar, aqueth an ère evident entà toti que non artenherie ja cap promocion en servici.

Qu'ei vertat qu'encara ocupaue un naut cargue e qu'ère membre de fòrça conselhs e comissions, mès se lo considaraue ja un òme acabat que d'eth arrés ne demoraue ja arren.

Escotauen tot çò que parlaue e prepausaue coma se siguesse causa sabuda de fòrça temps a, e non de besonh. Mès eth non se n'encuedaue e, peth contrari, en veder-se aluenhat dera activitat dirècta dera maquina governamentau, apreciaue mès claraments es defèctes e errors dera activitat des auti, e consideraue un déuer mostar era manèra de corregir-les.

Pòc dempús de separar-se dera sua hemna, escriuec ua memòria sus es nauï tribunaus, era prumèra de tota ua longa seguida, qu'arrés l'auie demanat, sus es diuersi aspèctes dera administracion.

Alexei Alexandrovic non solet non se n'encuedaue dera sua situacion en mon burocratic, çò que poirie auer-lo aclapat, senon qu'ère mès satisfèt que jamès des sues activitats.

"Eth maridat se preocupe des causes mondanes e de com hèr-se mès agradiu ara sua hemna, mès eth non maridat se preocupe des causes de Diu e de com servir-lo mielhor", ditz er apostòl Sant Pau. Alexei Alexandrovic, qu'ara se guidaue en tot pera Santa Escritura, rebrembaue soent aqueth tèxt. Li semblaue que, dès que l'abandonèc era sua esposa servie mielhor qu'abantes ath Senhor en toti es sòns projèctes.

Era evidentà impaciéncia que mostraue eth membre deth Conselh non shordaue a Karenin. E non interrompec es sues explicacions enquia qu'aqueth, en tot profiter que passaue un membre dera família imperiau, se l'escapèc.

Un còp solet, Karenin joquèc eth cap, se calèc enes sòns pensaments e campèc dissimuladaments ath sòn entorn. Dempús se filèc de cap a on demoraue trapar a Lidia Ivanovna.

"Qué sanitosi son e qué fòrts son físicaments!", pensèc Karenin guardant ath camarlenc de bon pòrt e ben pientades pursères e ath prince de còth ròi sarrat peth unifòrme, qu'ath sòn costat li calie passar.

"Qu'ei per aquerò que se ditz que tot va mau en mon", se didec, guardant un aute còp de reuelh es cames deth camarlenc.

E botjant es pès tot doç, damb eth sòn acostumat aspècte de fatiga e dignitat, Alexei Alexandrovic saludèc ad aqueri dus òmes que parlauen d'eth e cercauèn damb es uelhs, ena pòrta, ara comdessa Lidia Ivanovna.

- Alexei Alexandrovic, li didec er ancian, damb ua ludentor maligna enes sòns uelhs, quan Karenin passèc dauant d'eth, saludant-lo damb ua hereda inclinacion de cap, encara non vos è felicitat.

E senhalèc era decoracion.

- Gràcies, responec Karenin. Aué hè un dia plan polit, higeç, soslinhant, coma acostumaue, era expresion "polit".

Sabie que se'n burlauen d'eth, mès que non demoraue d'eri ua auta causa, se mostraue totafèt indiferent.

En veir es auriolenques espatles de Lidia Ivanovna qu'emergien deth corset (era Comdessa arribaue en aqueth instant ena pòrta), en veir es sòns beròis uelhs cogitosi que lo cridauen, Karenin arric hènt veir es sòns dents blanqui e fòrts e s'apressèc ada era.

Lidia Ivanovna, coma tostepm l'arribaue darrèraments s'auie tardat fòrça a vestir-se. Era fin que perseguie en hèc de tau manèra qu'ère desparièr deth de trenta ans endarrèr. Alavetz çò que volie ère apolidir-se damb tot açò que siguesse e coma mès mielhòr. Ara, ça que la, li calie apolidir-se, ara fòrça, dera manèra que non corresponie as sòns ans e aspècte, e li calie, plan que òc, preocupar-se de qué eth contrast dera sua jarga damb era sua aparença non siguesse massa manifèst. Per çò que tanh a Karenin ac auie artenhut; eth, non solet non ac notaue, senon que la trapaue autanplan atrasenta.

Entà Alexei Alexandrovic era Comdessa ère, en mar d'enemistat e burla que l'entornejaue, era soleta ièrta de bona disposicion e enquia d'amor entada eth.

Ath long de tota ua hilada de guardades ironiques, es uelhs d'Alexei Alexandrovic se tachauen ena guardada encamardada d'era, damb tanta naturalitat, coma ua planta entara lum.

- Vos felicitati, didec era en tot senhalar-li era banda.

Karenin, tient-se un arridolet de plasèr, rufèc es espatles e cluquèc es uelhs, coma hènt veir que tau causa non l'importaue. Totun, era Comdessa sabie qu'eth, encara que non ac cohessèsse, auie en aquerò era sua principau alegria.

- Com s'està eth nòste àngel?, preguntèc Lidia Ivanovna, hènt referéncia a Sergi.
- Non posqui díder que ne siga guaire content d'eth, repliquèc Karenin, arroncilhant es celhes e daurint es uelhs. Tanpòc Sitnikov n'ei.

Sitnikov ère eth professor que l'auie fidat era educacion de Sergi.

- Coma ja t'è dit, en Sergi que i a ua cèrta indiferéncia entàs qüestions fundamentaus que li cau interessar ar esperit de toti es òmes e de toti es mainatges, seguic Alexei Alexandrovic, tractant dera soleta causa que l'interessau ath delà deth servici: era educacion deth sòn hilh.

Quan Karenin, ajudat pera Comdessa, tornèc ena vida actiua, çò de prumèr que li calec pensar siguec ena educacion d'aqueth hilh qu'auie demorat ath sòn cargue.

En non auer-se'n ocupat jamès abantes de problèmes d'educacion, Alexei Alexandrovic consagrèc bèth temps ar estudi teoric der ahèr. Dempús de liéger diuèrsi libres antropologics, pedagogics e didactis, elaborèc un plan d'educacion e, en tot cercar ath mielhor professor de Sant Petersburg pr'amor d'instruir ath mainatge, comencèc era òbra, que li preocupaue constantaments.

- Mès, e eth sòn còr? Jo trapi en mainatge eth còr de sa pair, e damb un còr atau non pòt èster dolent, didec era Comdessa corauments.
- Dilhèu auetz rason... Per çò de jo, complisqui damb eth mèn déuer. Que non posqui hèr ua auta causa.
- Vietz en çò de mèn, didec Lidia Ivanovna dempús un long silenci. Mos cau parlar de quauquarren plan penible entada vos. Jo qu'ac auria balhat tot pr'amor de desliurar-vos de bèri rebrembes, mès d'auti que non pensen atau. È rebut ua carta d'era. Qu'ei aciu, en Sant Petersburg.

Karenin s'estreptic en enténer hèr allusion ara sua hemna, mès de seguit se diboishèc en sòn ròstre era impassivitat qu'exprimie era sua complèta impoténcia en aqueth ahèr.

- M'ac demoraua, didec.

Era comdessa Lidia Ivanovna lo vedec extasiat. Lèrmes d'admiracion dauant era granor d'anna d'aqueth òme pistèren enes sòns uelhs.

XXV

Quan Karenin entrèt en petit e intim gabinet dera Comdessa, plen de porcelanes ancianes e damb es parets caperades de retraits, era sua amiga non ère encara aqui. Qu'ère en tot cambiar-se de vestit. Sus era taula redona i auie ua tovalha, un servici de tè chinés e ua tetèra d'argent qu'anaue damb alcoòl.

Karenin, guardèc, distrèt, es innombrables e plan ben coneishudi retraits que fistonauen eth gabinet e, en tot sèir-se ena taula, dauric er Evangèli qu'auie en era.

Eth bronzinadís deth vestit de seda dera Comdessa lo distreiguec dera sua ocupacion.

- Ara seigam tranquilaments, didec era, arrint, tant que passaue ara prèssa entre era taula e eth divan. E parlaram pendent eth tè.

Après ues paraules de preparacion, alendant damb dificultat e rogint-se tota, Lidia Ivanovna balhèc ath sòn amic era carta qu'auie recebut.

Eth la liegec e dempús sauvèc un long silenci.

- Me semble que non è eth dret de remir-li açò, didec damb timiditat, lheuand es uelhs.

- Vos que non vedetz mau en arren, amic mèn.

- Ath contrari, tot que me semble mau. Mès, ei just açò?

Eth sòn ròstre exprimie indecision, suplica de conselh, ajuda e orientacion en aqueth ahèr que non sabie resòlver.

- Non!, interrompec era Comdessa. Tot a un limit. Compreni era immoralitat (non ère sincèra deth tot, pr'amor que jamès auie comprenut çò qu'amie as hemnes entara immoralitat), mès era crudeutat, non. E damb qui? Damb vos...? ei possible que gause estar-se ena madeisha ciutat que vos? Jamès s'ei massa vielh entà aprèner. Ara comenci a comprèner era vòsta superioritat e era baishesa d'era.

- Qui pòt lançar era prumèra pèira?, repliquèc Karenin, visiblaments satisfèt deth sòn papèr. L'ac è perdonat tot e non posqui privar-la d'ua exigéncia deth sòn amor... sòn amor ath sòn hilh.

- Amor reauments, amic mèn? Ei sincèr aquerò? Supausem que vos l'auetz perdonat e la perdonatz. Mès, auem eth dret d'influir ena amna d'aguest àngel? Eth se pense qu'era sua mair ei mòrta, prègue per era e li demane a Diu que li perdone es sòns pecats. E vau mès que sigue atau... Se qué pensarà eth mainatge ara?

- Sabi pas, responec Karenin visiblement trebolat.

Era Comdessa se curbic eth ròstre damb es mans e carèc. Pregaue.

- Se voletz entèner eth mèn conselh, didec dempús d'auer pregat, en tot desnishar eth ròstre, vos diderè que non vos recomani que hescatz tau causa. Dilhèu non veigui se com patitz, se com sagnen de nauèth es vòstes herides? Acceptem que prescinditz de vos madeish, mès aquerò, entà qué vos amiarie? Entà nauï patiments tà vos e tortures tath mainatge. Se restèsse en era quauquarren d'uman, era madeisha ac aurie de desirar. Atau vos ac conselhi sense trantalhar. Se m'ac permetetz, l'escriuerè.

Karenin consentic e Lidia Ivanovna escriuec, en francés, aguesta carta:

Senhora:

Hèr qu'eth vòste hilh vos rebrembe que li pòt costar en eth preguntes impossibles de contestar sense desvelhar ena amna deth mainatge sentiments reprovadors de çò que li cau èster sagrat entada eth. Plan per açò vos demani que consideretz era negatiua deth vòste marit en un sens d'amor crestian.

Prègui a Diu Totpoderós que sigue misericordiós damb vos.

Era Comdessa Lidia.

Era carta obtenguec eth secret prepaus qu'era Comdessa s'amaguae autanplan ada era madeisha: ofensar a Anna en çò de mès prigond dera sua amna.

Per çò de Karenin, en tornar dera casa dera Comdessa, non podec aqueth dia balhar-se as sues ocupacions de costum damb eth coratge tranquil pròpi d'un credent sauvat, tau coma se sentie abantes.

Eth rebrembe dera sua hemna, tan colpabla dauant d'eth, e que damb era s'auie comportat coma un sant, coma didie Lidia Ivanovna, non aurie degut trebolar-lo, mès, ça que la, non se sentie tranquil, non comprenie eth libre qu'ère en tot liéger, non podie aluenhar d'eth era evocacion torturadora des sues relacions damb era, des fautes que respècte ada era li semblaue auer cometut.

Eth rebrembe de com auie rebut, en tornar des corses, era confession dera sua infidelitat lo tormentauè coma uns remòrs, mès que mès en rebrembar-se'n de qué eth solet l'auie demanat que sauvèsse es aparences e en pensar que non auie desfísat a Vronsky.

Tanben lo tormentaue eth rebrembe dera carta que l'auie escrit alavetz, sustot, eth perdon que l'auie autrejat, perdon totafèt estèrle, e eth rebrembe dera hilha der aute, que hège usclar eth sòn còr de vergonha e penedença.

Eth madeish sentiment de vergonha e penedença experimentaue ara en evocar eth sòn passat damb era e es maganhaires paraules que, dempús ua longa indecision, auie demanat era sua man.

"Quin ei eth mèn tòrt?", se preguntaue.

Tau pregunta ne costaue totemp ua auta: com senten, estimen e se mariden òmes coma Vronsky, Oblonsky o aqueth camarlenc de gròsses cames?

E rebremaue tota ua seguida d'òmes d'aqueri, fòrts, picturaus, segurs d'eri madeishi, que totemp desvelhauen pertot era sua curiosa atencion.

Hège enlà d'eth taus pensaments, en tot sajar de convencer-se de qué non viuie entara existència terrenau, passatgèra, senon entara etèrna, e qu'ena sua amna regnaue era patz e er amor.

Mès eth hèt de qué en tau vida, passatgèra e insignificanta sivans li semblaue, auesse cometut quauqui errors lo tormentaue tant coma se non existisse era sauvacion etèrna que credie. Era temptacion durèc, totun, pòc, e de nau se restablic ena sua amna era tranquillitat e er ennautiment que gràcies ada eri podie desbrembar-se'n de çò que non volie rebrembar ne peth mau de morir.

XXVI

- Kapitonic, didec Sergi, ròi e alègre, en tornar de passejar era vesilha deth dia deth sòn aniversari, en tot autrejar era sua *poddievska* ath vielh portier, que li hège un arridolet de naut de tot dera sua estatura. A vengut aué aqueth emplegat dera caròla bendada? L'a recebut papa?
- Lo recebec, senhoret. Tanlèu gessec eth secretari, l'anonciè, didec eth portier, guinhant alègraments eth uelh. Deishatz-me que vos ajude a trèir-vos...
- Sergi, didec eth preceptor eslau, en tot arturar-se ena pòrta que daue tàs crambes interiores. Treiguetz-vos vos madeish es esclòps.

Encara que Sergi entenec era votz fèbla deth preceptor, non li hec cabau. De pès, agarrant-se ath cinturón deth portier ajocat, li guardaue era cara.

- E li concedic papa çò qu'auie de besonh?

Kapitovic hec damb eth cap un senhau afirmatiu.

Autant Sergi qu'eth portier s'interessauen per aqueth emplegat, qu'auie vengut aciu ja sèt còps a demanar non se sabie qué a Alexei Alexandrovic. Eth mainatge l'auie trapat ena neira e entenec se com suplicaue damb votz pietosa ath portier que l'anoncièsse, en tot díder qu'ada eth e as sòn hilhs non les restaue ua auta causa que deishar-se morir.

Sergi trapèc ath foncionari un aute còp e, a compdar d'alavetz, s'interessèc per eth.

- E ère guaire content?, preguntèc.
- Imaginatz-vos. Gessie sautant...
- S'an hèt a vier quauquarren?, preguntèc Sergi, dempús ua pausa.
- Ua causa dera Comdessa, senhoret, didec eth portier en votz baisha.

Sergi comprenec de seguit qu'aquerò de qué parlaue eth portier ère eth present que Lidia Ivanovna li hège peth sòn aniversari.

- A on ei?
- Korney l'ac hec a vier a papa. Que deu èster ua causa plan bona.
- Com ei de grana? Atau?
- Un shinhau mens, mès fòrça bona...
- Un libre?

- Non, ua auta causa...Vietz, vietz; vos cride Basili Lukic, didec eth portier, en entèner es passi deth preceptor que s'apressaue, e deishant-lo doçament dera maneta cauçada a mieges damb un gant bluenc, que s'aganchaue ath sòn cinturon, e senhalant damb eth cap a Lukic.
- Que vengui de seguit, Basili Lukic, didec Sergi damb un arridolet alègre e corau que desarmaue tostem ath sevèr preceptor.

Sergi ère massa alègre; se sentie massa erós entà non compartir damb eth portier era satisfaccion familiar que l'auie informat en jardin d'Ostiu era neboda dera comdessa Lidia Ivanovna.

Tau alegria li semblaue particularaments importanta, sustot per coïncidir damb era der umil foncionari e era que li costaue era idia des jogalhes que l'auien hèt a vier. A Sergi li semblaue qu'aguest dia toti les calie èster contents e satisfèts.

- Sabes que papa a rebut era decoracion d'Aleksandre Nevsky?
- Òc. Ja an vengut a felicitar-lo.
- E ei content?
- Se com non i va a èster de content en tot recèber era decoracion deth Tsar? Aquerò vò dèder que s'ac merite, repliquèc eth portier, sevèr e grèu.

Sergi se demorèc cogitós e escorcolhèc eth coneishut ròstre deth portier enquias sòns mendre detalhs, mès que mès, era barbata entre es dues pursères, qu'en era arrés si fixaue senon Sergi, que la guardaue tostem de baish estant.

- Hè guaire que non te visite era tua hilha?

Era hilha deth portier ère dançaira en Teatre Imperiau.

- Es dies de cada dia que non pòt vier. Tanben eres estúdien. E vos, vos cau estudiar madeish. Anatz-vo'n, senhoret.

En entrar ena cramba, Sergi, en sòrta de sèir-se a estudiar, exprimic ath mèstre era sua pensada de qué çò que l'auien regalat deuie èster ua maquina.

- Qué ne pensatz?, li preguntèc.

Basili Lukic solet pensaue que li calie estudiar era leçon de gramatica, donques eth professor venguie tàs dues.

- Didetz-me, Basili Lukic, supliquèc eth mainatge, ja seigut ena taula d'estudi, damb eth libre ena man: quina decoracion i a mès importanta qu'era d'Aleksandre Nevsky? Vo'n sabetz que l'ac an autreat a papa?

Basili Lukic responec qu'era decoracion superiora ère era de Vladimir.

- E mès qu'aguesta?

- Era d'Andrés Pervosvanny ei superiora a totes.
- E non n'auem ua auta mès nauta?
- Sabi pas.
- Com? Tanpòc vos ac sabetz?

Sergi sarrant es codes sus era taula, se demorèc cogitós.

Es sòn pensamens èren complicadi e diuèrsi. S'imaginaue que de ressabuda sa pair receberie era decoracion d'Andrés Vladimir e que, per tant, se mostrarie fòrça mès indulgent damb era leçon d'aué, pensaue que quan siguesse gran, receberie eth tanben totes aqueres decoracions e tanben es que se creèssen superiores ara d'Andrés Vladimir. Tanlèu les creèssen, Sergi les meritatie. E se les creauen mès nautes encara, tanben eth les obtierie ath punt.

Pensant atau se passèc eth temps e, quan venguec eth professor, era leçon de temps, lòc e manèra, encara non ère estudiada, e eth professor se demorèc, non solet maucontent, senon enquia trist, pr'amor que hec entristir ath mainatge.

Non se credie culpable de non auer estudiat era leçon, donques que, a maugrat de tot eth sòn in, non ac auie podut hèr.

Tant qu'eth sòn mèstre s'estèc damb eth, l'auie semblat comprèner, mès tanlèu se demorèc solet non podec brembar-se'n ne comprèner qu'ua frasa tan brèu e evidentata coma que "de ressabuda" ère un nòm advèrviau; mès, comprenec, ça que la, qu'auie desengustat ath mèstre.

Alistèc un moment qu'eth professor guardaue, en silenci, eth libre.

- Mijail Ivanovic, quan ei era tua onomastica?, li preguntèc còp sec.
- Que serie miellhor que siguéssetz per vòstes leçons. Eth dia dera onomastica d'un que non a cap importància entà ua persona intelligentata. Ei un dia coma un aute quinsevolhe que mos cau trabalhar coma totemp.

Sergi guardèc atentiuaments ath professor, examinèc era sua barba clara, es sues lunetes que baishauen mès peth dejós deth senhau que li hègen sus eth nas, e s'estèc tan en.honsat enes sues reflexions que ja non comprenec arren de çò que l'explicaue.

Se hège ara idia de qué eth professor non pensaue çò que didie, e ac endonviaue peth ton de votz qu'auien estat pronunciades aqueres paraules.

"Per qué s'auran metut toti d'acòrd a parlar d'ua manèra engüegiua e inutila? Per qué me refuse? Per qué non m'estime?"

Atau se demanaue damb tristior sense trapar era responsa.

XXVII

Ad aguesta leçon la seguie era de sa pair. Tant qu'eth venguie, Sergi se seiguec ena taula, en tot jogar damb eth cotelon e pensar.

En nombre des ocupacions predilectes de Sergi i auie era de cercar a sa mair en passèg. Non credie ena mòrt en generau, ne en particular ena de sa mair, a maugrat que Lidia Ivanovna l'ac auesse dit e papa l'ac auesse confirmat. Plan per açò, autanplan dempús d'auer-li dit que s'auie mòrt, guairi vaitges gessie de passèg contunhaue cercant-la.

Totes es hemnes plies, gracioses, de peus escurs, li retirauen a sa mair. Tanlèu ne vedie ua atau, li bohaue ath sòn laguens un sentiment tan doç que s'estofaue, e es lèrmes li venguien enes uelhs. Demoraue qu'era, en aqueth moment, s'apressèsse ada eth e se lheuèsse eth vel. Camparie tot eth sòn ròstre arrint-li, l'abraçarie, perceberie eth sòn perhum e era doçor dera sua man e plorarie de gòi, tau qu'ua net que s'estirèc as sòns pès e li hège gatalhèues e eth arrie mossegant-li era sua blanca man plia d'anèths.

Quan se'n sabec, per edart, a trauèrs dera majordòma que sa mair non s'auie mòrt e que sa pair e Lidia Ivanovna l'ac auien dit atau pr'amor qu'era ère dolenta (qu'en açò, coma l'estimaue tant, non i credec bric), seguic demorant-la e cercant-la encara damb mès talents.

Aué, en Jardin d'Ostiu, auie vist a ua senhora nauta, damb un vel color lillà, qu'auie seguit damb era guardada, en tot sénter eth còr estrementit, pensant-se qu'ère era, mentre la vedec auançar ath sòn encontre peth caminòu.

Mès era senhora non arribèc ath sòn costat; despareshec sabi pas per a on. E aué Sergi sentie mès afècte que jamès a sa mair e, tant que demoraue a sa pair, sense encuedar-se'n, ralhèc damb eth cotelon tot eth cant dera taula, campant ath sòn dauant damb uelhs ludents e pensant en era.

- Que ja vie papa, interrompec Basili Lukic.

Sergi se lheuèc en un bot, correc entà sa pair e, dempús de punar-li era man, lo guardèc atentiuaments, demorant desnishar en sòn ròstre senhaus d'alegria restacadi ara decoracion d'Aleksandre Nevsky.

- T'as divertit en passèg?, preguntèc Karenin, tant que se seiguec en sòn fautulh e s'apressaue era Biblia e la daurie.

Encara qu'Alexei Alexandrovic li didie soent a Sergi que toti es crestians les cau conéisher ben era Istòria Sagrada, eth madeish solie consultar era Biblia soent, e eth sòn hilh non deishau de vedè'c.

- Òc, me divertí fòrça, papa, repliquèc eth mainatge, en tot sèir-se d'esponera ena cagira e balançar-la, causa que l'ère enebida. Qu'è vist a Nadenka (se referie a ua neboda de Lidia Ivanovna que s'estaue ena casa d'aguesta) e m'a dit que vos an autrejat ua naua decoracion. Ètz content, papa?
- Prumèr de tot, non te balancèges atau, repliquèc eth pair. E dempús, çò que te cau shautar ei eth trabalh, e non era sua recompensa. Que voleria que t'i fixèsses fòrça en açò. Se trabalhes e estúdiés es leçons solet peth prèmi, eth trabalh que te semblarà fòrça pesant. Mès quan trabalhes per amor ath trabalh, traparàs en eth era mielhor recompensa.

Alexei Alexandrovic parlaue atau rebrembant se com s'auie sostengut ada eth madeish damb era idia deth déuer pendent er engüegiu trabalh d'aqueth maitin, qu'auie signat cent dètz-e-ueit documents.

Era doça e alègra ludentor des uelhs de Sergi s'amortèc, e baishèc es uelhs en trapar-se damb es de sa pair. Aqueth ton, plan coneishut, ère eth que tengue totemp damb eth, e Sergi se'n sabie de com l'auie d'acuelher. Sa pair lo guardaue coma se se dirigisse a un mainatge imaginari, o atau l'ac semblaue a Sergi, a un mainatge coma es que se trafen enes libres e qu'ada er Sergi non s'i retiraue bric.

Mès eth mainatge sajaue alavetz de simular qu'ère un d'aqueri mainatges des libres.

- Demori qu'ac comprenes, didec sa pair.
- Òc, papa, responec Sergi, en tot simular qu'ère aqueth mainatge imaginari.

Era leçon consistie a escriuer de memòria quauqui versets der Evangèli e balhar un repais ar Ancian Testament.

Sergi coneishie pro ben es versets der Evangèli, mès ara, tant que les recitaue, se fixèc en uas deth front de sa pair, e en campar er angle que formaue damb es possi, eth mainatge se confonec enes versets e a tot darrèr ne placèc un en sòrta d'un aute que començaue damb era madeisha paraula.

Karenin notèc qu'eth mainatge non comprenie çò que didie e s'irritèc.

Arroncilhèc es celhes e comencèc a díder çò que Sergi auie ja entenut cent viatges e non podie rebrembar per çò de comprendre-lo massa ben, ar estil dera frasa "còp sec", qu'ère un nòm adverbial.

Campaue, donc, a sa pair damb es uelhs espauridi pensant solet en ua causa: se l'obligarie a repetir çò que didie ara, coma se passaue d'auti viatges.

Mès sa pair non li hec repetir arren e venguec tara leçon der Ancian Testament, Sergi recitèc ben es hèts, mès quan venguec a explicar eth significat profetic qu'auien bèri uns, mostrèc ua totau ignorància, a maugrat que ja auie estat castigat un aute còp per non saber era madeisha leçon.

E quan non podèc contestar ja absoludaments arren e se demorèc arturat, ralhant era taula damb eth cotelon, passèc a tractar des patriarques antedeluvians. Non se'n brembaue de cap d'eri, exceptat d'Enoch, hèt a pujar viu entàs cèus. Abantes se'n brembaue des nòms, mès que les auie desbrenbat complètaments, mès que mès, pr'amor que de totes es figures der Ancian Testament era que s'estimaue mès ère era d'Enoch, e pr'amor que, amassa damb era idia deth rapte deth profeta se barrejaue en sòn cervèth ua longa cadia de pensaments qu'en eri se balhaue tanben ara, tant que guardaue damb uelhs fixi era cadia deth relòtge e un boton miei cordat deth justet de sa pair.

Sergi se remie en redon a creir ena mòrt, que li parlauen tan soent. Non credie que se podessen morir es persones qu'estimaue, e, sustot, eth madeish. Li semblaue impossible e incomprendible.

Mès coma que li didien que toti acabauen morint, ac demanèc as persones que fidaue e toti l'ac confirmèren. Era majordòma didie tanben que òc, mès damb racacòr. Mès Enoch non auie mòrt, çò que provaue que toti non se morissen.

"Per qué non pòden toti hèr-se agradius a Diu pr'amor d'èster amiadi viui en cèu?", pensaue Sergi. Es dolents, ei a díder, es que Sergi non estimaue, òc que se podien morir, mès es bravi les calie èster a toti coma Enoch.

- A veir, quini sigueren es patriarques?
- Enoch, Enoch...
- Que ja ac as dit, mau, fòrça mau, Sergi... Se non sages de saber çò qu'ei mès important entà un crestian, se com te pòt interessar tot çò d'aute?, didèc eth pair, en tot l'heuar-se. Sò maucontent de tu e tanben n'ei Pèire Ignatievic (se referie ath sabent pedagòg). Me calerà castigar-te.

Pair e professor èren, plan que òc, maucontents de Sergi. E, ei vertat qu'eth mainatge ère pro mancat d'atencion. Mès que non se podie díder que siguesse un mainatge de pòques aptituds. Ath contrari: ère mès esperdigalhat que d'auti qu'eth professor les botaue coma exemple. Sivans sa pair, Sergi non volie estudiar çò que li manauen. Mès en realitat non podie estudiar perque ena sua amna i auie exigéncias mès importantes qu'es que l'impausauen sa pair e eth professor. E coma qu'aqueres dues classes d'exigéncias èren opausades, Sergi lutaue contra es sòns educadors dubèrtaments.

Auie nau ans, ère un mainatge, mès coneishie era sua amna, l'estimaue e la suenhaue coma era paupeta suenhe ath uelh e, sense era clau der afècte, non permetie ad arrés que se calèsse en era. Es sòns educadors se planhien, mès eth non volie estudiar e, ça que la,

era sua amna vessaue de talents de saber. E aprenie de Kapitovic, dera majordòma, de Nadenka, de Basili Lukic, mès non des sòns mètres. Era aigua que sa pair e eth pedagòg sajauen de botjar es arròdes dera sua mòla, ja regolejaue e trabalhaue per un aute costat.

Eth pair castiguèc a Sergi en tot enebir-li vier en çò dera neboda de Lidia Ivanovna, mès eth castig, mès qu'entristir-lo, l'alegrèc. Basili Lukic ère de bon umor e l'ensenhèc a hèr mòles de vent.

Se passèc, donc, tota era tarde trabalhant e pensant com poirie hèr ua mòla que cadun podesse virar agarrant-se as ales de molin o estacant-se ada eres.

Non pensèc en sa mair en tota era tarde, mès tanlèu se calèc en lhet la rebrembèc de pic e preguèc a Diu, ara sua manèra, que deishèsse d'amagar-se e que venguesse a tier-li ua visita ath londeman, qu'ère eth sòn aniversari.

- Basili Lukic, sabetz se per qué è pregat, ath dela de çò de cada dia?
- Per estudiar melhor.
- Non.
- Per recéber jogalhes.
- Non, non ac endonviaratz. Ei ua causa magnifica... mès ei un secret. Quan venga, vos ac diderè... Non ac endonviatz?
- Non, non, non ac endónvii. Didetz-m'ac, repliquèc Basili Lukic, arrint, çò que se passaue pòqui viatges. Plan ben, dormitz, que valerà mès....Vau a amortar era candèla.
- Sense era candèla que veigui melhor çò que voi veir e qu'è pregat. Lèu vos desnishi eth mèn secret!, sorrisclicèc Sergi, arrint alègraments.
- Quan se heren a vier era candèla, Sergi vedec e sentec a sa mair. Ère de pès ath sòn dauant e lo bailinaue damb era sua guardada amorosa. Dempús i auie mòles, cotelons... Ena ment de Sergi tot s'anèc confonent enquia que s'adormic.

XXVIII

Vronsky e Anna, en arribar en Sant Petersburg, se lotgèren en un des mielhors otèls. Vronsky s'installèc en solèr de baish, e Anna, damb era mainada, era hilhuquèra e era sirventa, en un departament de quate crambes.

Eth madeish dia dera sua arribada, Vronsky visitèc a sa frair, e se trapèc aqui a sa mair, venguda de Moscòu entàs sòns ahèrs.

Era sua mair e era sua cunhada lo receberen coma tostep, li preguntèren peth viatge per estrangèr, parlèren des sòns coneishudi e non badèren boca sus es sues relacions damb Anna.

Mès quan sa frair lo visitèc eth dia a vier, li preguntèc per era. Alexei Vronsky li didec francaments que consideraue es sues relacions damb Anna tau qu'un matrimòni legau e que demoraue apraiar eth divòrci e maridar-se alavetz, mès qu'entada eth Anna ère ja era sua hemna coma quinsevolh auta, e li pregaue qu'atau l'ac didesse a sa mair e ara sua cunhada.

- S'era bona societat non ac apròve, que m'ei parièr, higeç Vronsky. Mès s'era mia familha vò salvar damb jo relacions de parentat, les cau hèr extensiuas ara mia hemna.

Sa frair màger, que respectaue tostep es idies der aute, non sabie se qué dèder, enquia qu'eth mon acceptèsse o non aguesta decision. Mès, coma qu'eth, personauments, non auie arren entà pausar, entrèc damb Alexei a veir a Anna.

Ena preséncia de sa frair, coma dauant des auti, Vronsky la tractèc de vos, coma a ua amiga intima. Mès qu'ère sabut qu'eth frair coneishie aqueres relacions e se parlèc de qué Anna venguesse ena propietat des Vronsky.

A maugrat deth sòn tracte mondan, Vronsky, per çò dera sua faussa posicion que se trapaue, incorrie en un estranh error. Li calie auer comprenut qu'eth mon ère barrat entada eth e entà Anna. Mès en aqueri moments neishie en sòn cervèth era vaga idia de qué, s'aquerò ère atau antigaments, ara, dat eth rapid progrès uman (alavetz ère fòrça partidari de toti es progrèsi), eth punt d'enguarda dera societat auie cambiat e per tant era quèstion de s'eri serien recebudi en societat o non, non ère encara decidia

"Plan qu'es cercles dera Cort non la receberàn", se didie, "mès es pròches les cau e pòden comprendre-mos".

Que se pòt pro ben èster seigut damb es cames arropides e sense cambiar de posicion pendent diuèrses ores en tot saber qu'arrès t'empedirà cambiar de postura. Mès que se te'n sabes qu'obligatòriaments te cau tier es cames arropides, se patissen rampilhades e es pès tremòlen e an besonh d'estirar-se.

Madeish sentie Vronsky per çò que tanh ath gran mon. Encara qu'ath hons dera sua amna se'n sabie qu'ère barrat entada eri, volie sajar veir se, damb eth cambiament de costums, les acceptaue.

Non i estèc guaire en encuedar-se'n de qué eth mon seguie dubèrt entada eth personauments, mès non entada Anna. Coma en jòc deth gat e er arrat, es braci que se quilhauen entà balhar-li pas s'abaishauen quan anaue a passar era.

Ua des prumères hemnes distinguides que Vronsky vedec, siguec ara sua cosia Betsy.

- Ara fin!, exclamèc alègraments Betsy. E Anna? Guaire m'alègri de veder-vos! A on auetz estat? Que deuetz trapar plan lèg Sant Petersburg dempús deth vòste esplendid viatge. Be m'imagini era vòsta lua de mèu en Roma! E eth divòrci? L'auetz obtengut?

Vronsky notèc qu'er entosiasme de Betsy baishaue un shinhau quan li responec qu'encara non auien artenhut eth divòrci.

- Me calhauaràn!, didec Betsy, mès, ça que la, visitarè a Anna. Òc, i anarè a maugrat de tot. Vos estaratz aciu guaire temps?

Eth madeish dia, plan que òc, visitèc a Anna. Mès eth sòn ton ère totafèt desparièr deth d'abantes. Se la vedie capinauta dera sua gausardaria e volie qu'Anna aprecièsse era fidelitat des sòns sentiments amistosi.

Solet s'i estèc ues dètz minutes. Parlèc des nauetats deth mon e en partir didec:

- Non m'auetz dit quan obtieratz eth divòrci. Encara que jo m'è metut era flaçada en cap, que i aurà bères ues que vos receberàn heredaments tant que non siguetz maridadi. E damb era facilitat que se pòt hèr aquerò ara!... *Ça se fait*... Atau, donc, partitz diuendres? Me hè dò que non mos pogam veir mès per ara...

Per accent de Betsy, Vronsky podie comprèner çò que podie demorar deth gran mon, mès encara hec ua pròva mès damb era sua familha.

Que non auie guaira confiança en sa mair. Se'n sabie qu'era, tant afogada damb Anna quan la coneishec, ère ara inflexibla damb era en tot pensar qu'auie arroinat era carrèra deth sòn hilh. Mès Vronsky fidaue fòrça ena sua cunhada Varia. Li semblaue qu'era, incapabla de lançar era prumèra pèira, resolverie damb tota naturalitat veir a Anna e receber-la en çò de sòn.

A londeman d'arribar, anèc, donc, a tier-li ua visita e, en trapar-la soleta, l'expausèc francaments eth sòn desir.

Varia, dempús d'escotar-lo, li responec:

- Ja sabes, Alexei, que t'estimi e sò dispausada a hèr per tu tot çò que sigue. Mès è carat pr'amor qu'en arren vos posqui èster utila a Anna Arkadievna e a tu (prononcièc "Arkadievna" damb ua entonacion particulara). Non te penses, t'ac demani, seguic, que la censuri. Aquerò jamès. Dilhèu jo ath sòn lòc auria hèt madeish. Que non posqui entrar en detalhs, contunhèc damb timiditat guardant eth ròstre grèu de Vronsky; mès as causes les cau cridar damb eth sòn nòm. Tu vòs que jo vaja en çò de sòn, que la receba e damb aquerò que la reabilita dauant eth mon. Mès, comprene-lo, aquerò "non ac posqui hèr". È tres hilhs, me cau víuer en societat peth mèn marit. Se visiti a Anna Arkadievna era compreneirà que non la posqui convidar en çò de mèn o que me cau hè'c de sòrta que non se trape aqui damb arrés, e aquerò l'ofensarà tanben. Non la posqui lhear de...

- Non me pensi qu'Anna age queigut mès baish que centenats de hemnes que vosati recebetz, interrompec Vronsky damb màger gravetat.

E se lheuèc, endonviant qu'era decision dera sua cunhada ère irrevocabla.

- Te demani, Alexei, que non t'embèsties damb jo. Comprene que jo non n'è eth tòrt...

E Varia lo guardaue damb un timid arridolet.

- Que non m'embèstii damb tu, repliquèc eth, tostemp seriós, mès aquerò en tu que m'ei doblaments penible e me hè dò pr'amor que trinque era nòsta amistat. Ja compreneiràs qu'entà jo non pòt èster de ua auta manèra.

E damb aquerò, Vronsky la deishèc.

Reconeishec, donc, qu'es sòns esfòrci èren en bades e que li calie passar aqueri dies en Sant Petersburg coma en ua ciutat desconceishuda, en tot evitar era sua relacion damb eth mon d'abantes, pr'amor de non patir scènes desagradiues e non tier doloroses ofenses.

Ua des causes mès ingrates ena sua situacion ère qu'eth sòn nòm e eth de Karenin s'entenien pertot. Qu'ère impossible parlar d'arren sens qu'eth nòm d'Alexei Alexandrovic gessesse ena convèrsa, impossible vier enlòc sense eth risque de trapar-lo.

Atau, aumens, li semblaue a Vronsky, dera madeisha manèra qu'un malaut que li hè mau eth dit se l'acodís que toti es còps anaràn a parar aqui.

A Vronsky era existència en Sant Petersburg li siguec encara mès penibla, pr'amor que pendent tot aqueth temps avertic en Anna ua actitud incomprensibla entada eth.

Quauquarren la tormentaue, plan, e quauquarren l'amagaue. Non li hège veir que se n'encuedaue des escarnis qu'empodoauen era vida d'eth e que, dada era sua agudenta sensibilitat, l'auien d'auer estat entada era fòrça dolorosi.

XXIX

Un des prepaus deth viatge a Russia, ère, entà Anna, veir ath sòn hilh.

Dès que gessec d'Italia era idia de veder-lo non deishèc ne un solet moment d'esmoirla, e, coma mès s'apressaue en Sant Petersburg, màger li semblaue er encantament e era transcendéncia d'aqueth encontre damb eth mainatge.

S'imaginaue simple e naturau veir ath sòn hilh en tot trapar-se ena madeisha ciutat qu'eth; mès, un còp en Sant Petersburg, se hec evidentia era sua situacion dauant era societat e compreneç que non serie bric aisit apraiar aquera entrevista.

Amiaue ja dus dies ena ciutat, e encara qu'era idia de veder-lo non la deishaue un moment, non auie auançat un solet pas en aqueth camin.

Anna reconeishie que non auie eth dret de vier dubèrtaments ena casa de Karenin, damb eth risque de trapar-lo-se, e que se podie passar, plan que òc, que l'enebissen era sua entrada, çò que l'aurie aumplit de vergonha.

Sonque pensar d'escriuer ath sòn marit e escambiar cartes damb eth, li supausaue ja un torment. Solet quan non se'n brembaue deth sòn marit, podie èster tranquilla. Veir ath sòn hilh pendent eth passèg, en tot saber-se'n d'a on e quan gessie eth mainatge, que non ère pro. Se premanie tant entad aguesta entrevista, auie tantes causes entà dider-li, desiraue tant afogadaments punar-lo e poder-lo sarrar enes sòns braci!

Era vielha noiriça de Sergi la podie conselhar e orientar en açò. Mès era noiriça non ère ena casa de Karenin. Damb aguesti dobtès e era cèrca dera noiriça se passèren dus dies.

En informar-se'n des relacions que junhien, ara, a Karenin e Lidia Ivanovna, Anna decidic, ath tresau dia, escriuer ara Comdessa.

Aquera carta que li costèc tant de trabalh, e qu'en era mentaue de bon voler era granor d'anna deth sòn marit, ère escrita damb era esperança de qué la vedesse eth e, en tot contunhar en sòn papèr magnanim, l'autregèsse çò que li demanaue.

Er emissari qu'amièsse era carta se hec a vier ua responsa crudèu e inesperada: que non i auie responsa.

Jamès se sentec tant umiliada coma en aqueth moment que, en cridar ar emissari, l'entenec díder peth menut se com l'auien hèt demorar e com dempús li dideren que non auie responsa.

Anna se sentec umiliada e ofensada, mès reconeishie que, deth sòn punt d'enguarda, era comdessa Ivanovna auie rason.

Eth sòn dolor ère plan mès prigond, pr'amor que li calie tier-lo era soleta. Non podie ne volie compartir-lo damb Vronsky. Se'n sabie que, encara qu'ère era causa principau deth sòn malastre, era entrevista damb eth sòn hilh l'aurie de semblar un ahèr de nonarren. Ena sua pensada, Vronsky non poirie compréner jamès era intensitat deth sòn patiment, e cranhie, coma jamès ac auie hèt, experimentar contra eth un sentiment ostil en notar eth ton hered qu'aurie, plan, de parlar-li d'açò.

Anna s'estèc en casa tot eth dia, pensant enes mieis entà arténher eth sòn prepaus, enquia que, a tot darrèr, decidic escriuer ua carta ath sòn marit. Ja l'auie redigida quan li heren a vier era de Lidia Ivanovna.

Eth silenci dera Comdessa l'auie hèt a conformar-se, mès era sua carta e çò que podec liéger en era entre linhas, l'irritèren tant, li semblèc tant excessiaua aquera marridesa dauant eth sòn naturau amor ath sòn hilh, que s'embestièc contra es auti e deishèc d'incolpar-se ada era madeisha.

"Quina heredor! Quina ipocresia!", se didie. "Vòlen ofensar-me e hèr a patir ath mainatge. E les è d'aubedir? Jamès!. Era qu'ei peyor que jo, que, aumens, non mentisqui."

E decidic de seguit qu'eth dia a vier, aniversari de Sergi, verie ena casa deth sòn marit, subornarie as vailets, les enganharie, mès veirie ath sòn hilh, costèsse çò que costèsse, e esbauçarie era terribla enganha que entornejauen ara malerosa creatura.

Anèc entà un magasèm de jogalhes, cromptèc un pilèr de causes e estudièc un plan.

Lèu, tàs ueit deth maitin, abantes qu'Alexei Alexandrovic s'auesse lheuât, acodirie ena casa. Amiarie ena man sòs entath portièr e eth lacai, pr'amor de qué eri la deishèssen passar e, sense lheuar-se eth vel, les diderie que venguie de part deth pairin de Sergi entà felicitar-lo e que l'auien encargat que botèsse es jogalhes per era madeisha en lhet deth mainatge.

Era soleta causa que non premanic sigueren es paraules que diderie ath sòn hilh, pr'amor que per mès qu'ac auie pensat non se l'acodic çò que l'auie de díder.

A londeman, tàs ueit deth maitin, Anna, baishant deth sòn coche de loguèr, truquèc ena pòrta principau dera casa qu'un dia auie estat sua.

- Anatz a veir se qui ei. Semble ua senhora, didec Kapitonic encara a miei vestir, damb abric e simbosses, guardant pera hièstra ara hemna que s'estaue ath cant dera pòrta.

Er ajudant deth portier ère un òme desconeishut entà Anna. A penes dauric era pòrta, era entrèc, treigues ath mès córrer deth monedèr un bilhet de tres robes e l'ac deishèc ena man.

- Sergi, Sergi Alexandrovic, didec Anna.

E contunhèc rapida eth sòn camin.

Eth vailet, un còp examinat es sòs, l'arturèc ena pròplèu pòrta.

- A qui voletz veir?, didec.

En encuedar-se'n deth treboladís dera desconeishuda, gessec Kapitovic en persona ar encontre dera desconeishuda, la hec a passar e li demanèc se qué volie.

- Vengui de part deth prince Skeradumov pr'amor de veir a Sergi Alexandrovic.

- Eth senhoret encara non s'a lheuath, repliquèc eth portier guardant-la damb atencion.

Anna non demoraue qu'er aspècte invariable dera casa qu'auie viscut nau ans li podesse costar tan viu efècte. Rebrembes alègri e penibles li bohèren er un darrèr er aute laguens dera sua amna, en tot hèr-li a desbrembar per un moment er objècte dera sua visita.

- Vò demorar-se?, preguntèc Kapitovic, en tot ajudar-la a trèir-se er abric de pèths.

En hè'c, li guardèc eth ròstre, l'arreconeishec e, sense dider-li arren, la saludèc damb respècte.

- Entratz, se vos platz., Excelléncia, didec dempús.

Anna li volec parlar, mès era votz se l'estofèc ena gòrja. E, en tot guardar ath vielh, damb aire culpable, pugèc era escala damb pas brac seguit.

Kapitovic, inclinant-se entà dauant e estramuncant damb es simbosses enes gradons, la seguie ara prèssa, saiant d'artenher-la.

- Qu'ei aqui eth preceptor. Dilhèu s'age vestit. Anarè a anonciar-vos.

Anna contunhaue pujant era escala tan coneishuda sense compréner çò que li didie eth vielh.

- Aciu, tara quèrra, se vos platz. Desencusatz qu'encara non sigue net. Eth senhoret dormís ara en quarto deth divan, gasulhèc eth portier, esdegant-se e reméter era sua respiracion. Perdonatz. Excelléncia, mès mos cau demorar un shinhau. Vau a campar...

E, en tot auançar-se a Anna, dauric a mieges ua nauta pòrta e desapareishec ath sòn darrèr.

Anna se demorèc.

Eth portier gessec de nau.

- Eth senhoret ven de desvelhar-se, didec.

En madeish moment qu'er ancian portier prononciaue aguestes paraules, Anna entenec un badalh mainadenc. En aqueth son arreconeishec ath sòn hilh e li semblèc ja veder-lo ath sòn dauant.

- Deishatz-me, deishatz-me e anatz-vo'n, didec Anna, crotzant era nauta pòrta.

Ara dreta dera entrada i auie un lhet e en eth ère seigut eth mainatge que, vestit solet damb ua samarreta, acabaue d'estirar-se, ajocant eth còs.

En moment qu'es sòns pòts s'amassèren de nau, se diboishèc en eri un arridolet erós, e damb aqueth arridolet eth mainatge se deishèc quèir un aute còp en lhet, vençut per un leugèr dromilhon.

- Sergi!, cridèc Anna, en tot apressar-se damb pas cautós.

Pendent era sua separacion, e mès encara en aqueri dies que la negaue tan viua trendesa peth sòn hilh, Anna l'imaginaue coma un mainatge de quate ans; auie creishut e s'auie amagrit. Ò!, qué prim auie eth ròstre, qué cuerts es peus e qué longui es braci! Qué n'ère de diferent de quan era l'auie deishat!

Mès qu'ère eth, damb era sua madeisha forma deth cap, damb es sòns pòts, damb eth sòn doç còth e es sòns amples muscles.

- Sergi!, repetit ena madeisha aurelha deth mainatge.

Sergi s'incorporèc sus un code, botgèc eth cap entàs dus costats, tau que siguesse cercant quauquarren e dauric es uelhs.

Pendent ues segondes campèc silenciós e interrogatiu a sa mair, quieta ath sòn dauant.

De ressabuda, arric plen de gòl e, barrant de nauèth es sòns uelhs cargadi de dromilhon, se deishèc quèir un aute còp, mès non entà darrèr, senon enes braci de sa mair.

- Sergi, estimat mainatge mèn!, exclamèc Anna, estofada, abraçant er estimat còs.
- Mama, responec eth mainatge, botjant-se entà totes es direccions pr'amor de qué eth sòn còs hereguèsse pertot es braci de sa mair.

Arrint miei adormit, tostemp damb es uelhs clucadi, e emparant-se damb es sues mans grossetes ena coishinèra deth lhet, s'agarrèc as espatles de sa mair e se deishèc quèir sus era sua hauda, alendant aquesta agradiua flaira que solet tien es mainatges en lhet. De seguit comencèc a heregar-se eth ròstre contra eth còth e es muscles de sa mair.

- Que ja m'ac sabia, didec, daurint es uelhs, que vieries. Aué ei eth dia deth mèn aniversari.... M'è desvelhat ara madeish e vau a lheuar-me...

E, tant que parlaue, se demorèc de nau esclipsat.

Anna lo guardaue damb afogadura, en veir se guaire auie creishut e cambiat ena sua abséncia. Reconeishie e desconeishie ath còp es sues comes nudes, ara tan longues, es sues caròles amagrides, es cuerts cargolhs dera sua nuca, que tanti viatges auí punat.

Sarraue tot aquerò contra eth sòn còr e non podie parlar, estofada pes lèrmes.

- Per qué plores, mama?, preguntèc eth mainatge, en tot desvelhar-se completaments. Per qué plores, mama?, cridèc damb votz planhosa.
- Non plorarè mès. Que plori d'alegria. Hè tant de temps que non t'è vist! Non, non plorarè mès, non plorarè... didec, avalant-se es sues lèrmes e virant eth cap. Au, que ja ei ora de vestir-te, higeç, recuperant quauquarren dera sua serenitat, après un silenci.

E, sense deishar es sues mans, se seiguec ath cant deth lhet en ua cagira, que sus era i ère era ròba deth petit.

- Com te vestisses sense jo? Com...?, didec, saiant d'exprimir-se damb votz naturau e alègra.

Mès non podec acabar e virèc un aute còp era cara.

- Ja non me laui damb aigua hereda; papa que non vò. As vist a Basili Lukic? Vierà ara... A!, que t'as seigut sus eth mèn vestit!

Sergi s'estarnèc d'arrir. Anna lo guardèc arrint.

- Mama, estimada mama!, cridèc eth mainatge, en tot lançar-se de nauèth entada era e abraçar-la.

Semblaue que solet ara, en veir eth sòn arridolet, comprenec çò que se passaue.

- Aquerò que non te cau, contunhèc eth mainatge en tot trèir-li eth chapèu.

E quan Anna siguec sense eth, Sergi coma s'en aqueth moment la vedesse per prumèr viatge, se precipitèc contra era entà punar-la.

- Qué pensaues de jo?, te pensaues que m'auia mòrt?
- Non ac pensè jamès.
- Non ac pensères, hilhet mèn?
- Sabia que non, m'ac sabia!, responec eth mainatge en tot tier era sua frasa predilecta.

E, agarrant era man de sa mair, qu'amorassaue es sòn peus, la sarrèc contra es sòn pòts e la punèc.

XXX

Mentretant, Basili Lukic que, ara prumeria non auie comprenut qui ère aquera senhora, en tot supausar pera convèrsa qu'aquera ère era esposa qu'auie abandonat ath sòn marit, e que non coneishie, pr'amor que ja non ère en casa quan eth venguec aciu, trantalhaue s'auie d'entrar o non e se li calie avisar a Karenin.

En tot pensar, fin finau, qu'eth sòn déuer ère desvelhar diadèraments a Sergi a ua ora fixa e que entà hè'c non s'auie de preocupar de qui siguese aqui, siguesse sa mair o quinsevolha auta persona, donques qu'ada eth solet li tanhie complir era sua obligacion, Basili Lukic se vestic.

Mès es amorassades de mair a hilh, eth ton dera sua votz e çò que se didien, lo forcèc a cambiar era sua decision. Botgèc eth cap e barrèc era pòrta, alendant.

"Demorarè dètz minutes mès", se didec, estossegant e secant-se es lèrmes.

Entre es vailets, mentretant, regnaue ua grana agitacion. Toti se'n sabien qu'auie vengut era senhora, que Kapitonic l'auie deishat entrar, qu'ara s'estaue en quarto deth mainatge, e qu'eth senhor entraue a veder-lo cada dia tàs nau....

Toti comprenien qu'era trobada des esposi ère ua causa impossibla, e que les calie hèr tot çò que podessen entà evità'c.

Korney, er ajudant de cramba, baishèc ena porteria pr'amor de saber-se'n de qui auie deishat passar a Anna, e en veir qu'ère Kapitonic li balhèc un sevèr repotec.

Eth portier caraue temardudaments, mès quan Korney didec que se meritaue que li balhèssen eth viatge, Kapitonic s'apressèc ath vailet e, agitant es mans en sòn ròstre, li didec:

- Dilhèu tu non l'auries deishat entrar? Qu'è servit dètz ans aciu e solet è vist en era bontat. Be m'aurie agradat veder-te a tu dident-li que hesse eth favor d'anar-se'n! Plan, que tu sabes nadar entres dues aigües! Mès te valerie pensar en çò que panes ath tòn senhor e enes abrics de vibre que li très...
- Soldat!, sorriscèc Korney damb mensprètz, e se virèc de cap ara noiriça, qu'entraue en aqueth moment.
- Sabetz Maria Efinovna que l'a deishat entrar sense díder arren ad arrés? E Alexei Alexandrovic ei a mand de gèsser ara madeish e vierà en quarto deth mainatge...

- Quines causes, quines causes!, exclamaue era noiriça. Que poirietz vos entretier ath senhor ua estona, Korney Vasilievic, tant que jo pugí ara prèssa entà hèr-la gèsser. Quines causes, Diu mèn, quines causes!

Quan era noiriça entrèc en quarto de Sergi, aguest li condaue a sa mair qu'eth e Nadenka auien queigut enes shivalons e heren tres viroletes.

Anna escotaue eth son dera sua votz, vedie eth sòn ròstre e eth jòc dera sua expression, sentie era sua man, mès non comprenie çò que li parlaue.

Li calie partir e deishar-lo. Non pensaue ne comprenie ua auta causa. Entenie es passi de Basili Lukic, que s'apressaue ena pòrta estossegant, entenie es dera noiriça, que ja arribaue, mès contunhaue seiguda, coma de pèira de marme, sense fòrces entà parlar ne entà lhear-se.

- Ò, senhora mia!, didec era noiriça, apressant-se, e punant es sues mans e espatles. Quina alegria qu'a balhat Diu ath nòste mainatge eth dia deth sòn aniversari! Que non auetz cambiat arren, arren...
- Non me'n sabia que vos estàuetz ara en casa, estimada, didec Anna en tot solatjar-se un shinhau.
- Que non me demori aciu, me demori damb era mia hilha. È vengut entà felicitar a Sergi, estimada senhora Anna Arkadievna.

De pic, s'estarnèc de plorar e tornèc a punar es mans d'Anna.

Sergi damb uelhs e arridalha radiants, agarrant-se damb ua man a sa mair e damb era auta ara noiriça, caushigaue eth tapís damb es sues comes plies e descauces. Er efècte esmovent qu'era sua estimada noiriça tractaue a sa mair, l'aumple de gòi.

- Mama, era noiriça vie soent a veder-me e quan vie..., gessec de condar eth mainatge. Mès s'arturèc en observar qu'era noiriça parlaue en votz baisha a Anna, qu'en sòn ròstre se diboishèc eth terror e quauquarren semblable ara vergonha, çò que l'estaue fòrça mau.

S'ajoquèc entath sòn hilh.

- Estimadet mèn...gasulhèc.

Non didec "adishatz", mès eth mainatge ac liegec ena expression deth sòn ròstre.

- Ò estimat, plan estimat Kutic!, contunhèc Anna, en tot balhar ath mainatge eth nòm que lo cridaue de petit. Non me desbrembaratz? Tu...

Non podec parlar mès.

Guaires paraules pensèc dempús que l'aurie podut díder en aqueth moment! Mès ara non sabia ne podie dider-li arren.

E, ça que la, Sergi comprenec tot çò qu'era l'aurie volut díder. Comprènec qu'ère malerosa e que l'estimaue, e autanplan comprenec qu'era noiriça didie en votz baisha a sa mair:

- Tostemp vie tàs nau...

E endonvièc que parlauen de sa pair e qu'era e eth non se deuïen veir.

Tot aquerò ac comprenie, mès non comprenie eth motiu, ne per qué se diboishaue eth terror ena cara de sa mair. Sense dobte era non n'ère colpabla d'arren, mès cranhie ath sòn marit e s'avergonhaue de quauquarren.

Qu'aurie volut hèr ua pregunta que l'esclarisse aqueri dobtes, mès non gausaue de hèr-la pr'amor que vedie que sa mair patie, e sentie pietat per era. Sarrant-se contra eth sòn còs, gasulhèc en votz baisha.

- Non te'n vages encara. Eth i estarà ua estona en vier.

Era mair lo desseparèc un shinhau pr'amor de veir s'eth mainatge se ne'encuedaue de çò que didie, e en sòn ròstre espaurit liegec qu'eth mainatge non solet parlaue de sa pair, senon qu'enquia semblaue preguntar se qué li calie pensar d'eth.

- Sergi, estimat hilhet, estima fòrça a ta pair. Qu'ei mielhor e mès brave que jo. Jo m'è comportat mau damb eth. Quan sigues gran ac compreners.

- Non i a arrés mès brave que tu!, cridèc eth mainatge damb desespèr a trauèrs des sues lèrmes.

E agarrant-la pes muscles, la sarrèc damb tota era sua fòrça damb es sòns braci tremolosi e tibadi.

- Eth mèn petit!, eth mèn petit Sergi!, didec Anna.

E petèc en somics leugèrs, coma un mainatge, coma ploraue eth.

En aqueth moment se dauric era pòrta e campèc Basili Lukic.

Pròchi ara auta pòrta sonèren passi. Era noiriça didec en votz baisha:

- Que ja vie.

E balhèc eth chapèu a Anna.

Sergi s'esguitlèc en lhet e se metec a plorar, caperant-se era cara damb es mans.

Anna separèc aqueres mans, punèc un còp mès eth ròstre umit de lèrmes e damb pas seguit gessec dera cramba.

Alexei Alexandrovic auançaue en direccion contrària. En veder-la s'arturèc e joquèc eth cap.

Encara que solet un moment abantes afirmave qu'eth ère mielhor e mès brave qu'era, ena rapida guardada que li dirigic, en aubirar era sua figura peth menut, l'invadiren es sentiments d'aversion acostumadi, d'òdi e d'enveja que l'avesse trèt ath sòn hilh.

Damb un gèst rapid s'abaishèc eth vel e gessec d'aquiu lèu ara carrèra.

Non auie auut temps de destropar es paquets que damb tanta trendesa e tristor auie crompat eth dia abantes ena botiga entath sòn hilh e se les hec a vier damb era en madeish estat.

XXXI

A maugrat deth sòn immens in de veir ath sòn hilh, a maugrat deth fòrça temps que hège que meditaue e premanie era entrevista, Anna non demoraue que l'auesse d'impressionar tan prigondaments.

En tornar entath sòn solitari quarto der otèl, non podec compréner pendent ua longa estona se per qué ère aqui.

"Tot aquerò s'a acabat e torni a èster soleta", se didec fin finau.

E, sense trèir-se eth chapèu, se deishèc d'anar sus un fautulh pròche ara humeneja.

Tachèc es uelhs en relòtge de bronze près dera hièstra e comencèc a reflexionar. Era puncèla francesa que se hec a vier der estrangèr entrèc entà saber se l'auie de vestir.

Anna la guardèc estonada e didec:

- Dempús.

Eth vailet se hec a vier eth cafè.

- Dempús, tornèc a díder.

Era noiriça italiana, que venguie de vestir ara mainada, entrèc e l'ac presentèc a Anna.

Era petita, grasseta e ben neurida, en veir a sa mair estirèc es sòns braci entada era, damb es paumets des mans viradi entà baish e, arrint, damb era sua boca sense dents, comencèc a botjar es manetes tau qu'un peish es aletes, costant un bronit sec damb es plects midonadi des sues pèlhes.

Qu'ère impossible non arrir, non punar ara mainada; impossible non deishar-li cuèlher eth dit, qu'era s'agarrèc sorrisciant e sautant damb tot eth sòn còs, impossible tanben de non aufrir-li es pòts qu'era, en tot cercar un punet, cuèlhec damb era sua boqueta.

Anna la cuèlhec en braça, la hec a sautar, punèc era sua fresca caròla... Mès, en veir ara petita, comprenec damb claretat que çò que sentie per era non ère ne tansevolhe afècte en tot comparar-lo damb çò qu'experimentaue per Sergi.

Tot en aquera mainada ère graciós, mès, sense saber se per qué, non auplie eth sòn còr. En prumèr hilh, encara que siguesse d'un òme que non estimaue, auie concentrat totes es insatisfètes ànsies d'amor. Era mainada auie neishut en circumstàncies mès penibles e non s'auie botat en era ne era millesima part des suenhs que se dediquèren ath prumèr.

Ath delà, era mainada non ère encara senon ua esperança, tant que Sergi ère ja lèu un òme, un òme estimat, qu'en eth s'agitauen ja pensaments e sentiments. Sergi la comprenie, l'estimaue, l'estudiaue, pensaue Anna, en tot rebrembar es paraules e es guardades deth sòn hilh.

E ère desseparada d'eth entà tostemp!, non solet materiuaents, senon tanben morauments, e aquesta situacion non auie remèdi.

Anna autregèc era mainada ara noiriça, deishèc partir ad aguesta e dauric eth midalhon que conteguie eth retrait de Sergi lèu damb era madeisha edat qu'ara auie era mainada.

Dempús se lheuèc e, treiguent-se eth chapèu, agarrèc d'ua tauleta er album qu'auie de fotòs d'eth e a diuèrses edats, e, entà comparar-les, les treigec totes.

Ne restaue ua, era darrèra e era mielhor. Sergi, vestit damb camisa blanca, seigut cama aciu cama enlà ena cagira, clucaue es uelhs e arrie. Qu'ère era sua expression mès característica e aquera qu'auie gessut damb mès naturalitat.

Anna sagèc de trèir aquera fotò damb es sues petites mans blanques, damb es sòns dits longui e prims, tirassant des puntes deth cartonnet. Mès era fotò se resistic e non artenhec a trèir-la. Coma que non auie un cotelon a man, treigec era fotò immediata, qu'ère un retrait de Vronsky damb chapèu redon e peus longui, hèt en Roma, pr'amor d'empentassar damb era eth de Sergi.

"A, qu'ei eth", se didec en veir era fotografia.

E de pic s'en brembèc de quina ère era causa deth sòn actuau dolor... pendent tot eth maitin non l'auie rebrembat ne un solet viatge.

Mès ara, en veir aqueth ròstre nòble e omenenc, tan coneishut e estimat, Anna sentec de ressabuda que la negaue ua onada de trendesa entà Vronsky.

"A on deu èster? Per qué me dèishe soleta damb es mies penes?", pensec ara suspresa, damb un sentiment de repotec, en tot desbrembar-se de qué era madeisha amagaue a Vronsky tot çò restacat ath sòn hilh.

Manèc a cercar-lo, demant-li que pugèsse de seguit, e lo demorèc imaginant, damb eth còr pataquejant, es paraules que damb eres li condarie tot, e es expressions d'amor qu'eth la padegarie.

Eth vailet pugèc en tot díder qu'eth senhor auie ua visita, mès que vierie de seguit, e desiraue saber s'era lo podie recéber acompanhat deth prince Jachvin, qu'auie vengut en Sant Petersburg.

"Non vierà solet... E non m'a vist dès ager ara ora de dinar!", pensèc. "Que non l'ac poirè explicar tot... Vierà damb Jachvin..."

Còp sec li secodic eth cervèth un terrible pensament. Aurie deishat Vronsky d'estimar-la?

En tot rebrembar es hèts d'aqueri dies, li semblaue veir en cadun d'eri era confirmacion des sues sospeches.

Eth dia abantes Vronsky non auie dinat en casa, ath delà persutèc qu'en Sant Petersburg s'installèssen desseparadaments, e ara non venguie solet, pr'amor d'evitar veder-la cara a cara.

"M'ac aurie de dider, me cau sabè'c... Se me'n sabessa, jo endonviaria ja, se qué me calerie hèr", se didie Anna, en tot senter-se sense fòrces entà imaginar era situacion que demorarie quan se n'assegurèsse dera indiferéncia de Vronsky.

Pensant qu'eth auie deishat d'estimar-la, se sentie en un estranh estat d'excitacion, lèu desesperada.

Cridèc ara puncèla en se n'anèc en cabinet d'atrencadura. En vestir-se, se tenguec dera sua jarga mès qu'aguesti darrèrs dies, coma se Vronsky, en cas que l'auesse deishat d'estimar, podesse encamardar-se de nauèth en veder-la mielhor vestida e pientada.

Eth timbre sonèc abantes de qué auesse acabat.

Quan gessec en salon, non siguec era guardada de Vronsky senon era de Jachvin, era prumèra que trapèc.

Vronsky contemplaue es fotografies deth sòn hilh qu'era auie deishat sus era taula e non s'esdeguèc a guardar-la.

- Que ja mos coneishem, didec Anna, botant era sua maneta ena manassa de Jachvin, que la saludaue confonut, pr'amor que, a maugrat dera sua enòrma estatura, ère un òme d'ua grana timiditat.
- Mos coneishérem ens corses, est an passat. Balhatz-les-me!, didec Anna, en tot dirigir-se ara a Vronsky e agarrant damb un rapid gèst es retraits qu'eth examinaue, e guardant-lo significatiuaments damb es sòns uelhs ludents.
- Qué tau aguest an es corses? Preguntèc dempús a Jachvin. Jo qu'è assistit as deth Corso, en Roma. Ja sai qu'a vos non vos shaute era vida estrangèra, higeç, arrint doçaments. Vos coneishi pro ben e me'n sai de totes es vòstes preferéncias a maugrat des pòqui viatges que mos auem vist.
- Me hè dò, pr'amor que totes es mies preferéncias son, en generau, de fòrça mau gust, didec Jachvin, en tot mossegar-se era part quèrra dera mostacha.

Dempús de parlar ua estona, e en tot veir que Vronsky consultaue eth relòtge, Jachvin preguntèc a Anna se s'estarie guaire temps en Sant Petersburg e, quilhant era sua imponenta figura, cuehèc era sua casqueta d'unifòrme.

- Me pensi que pas guaire, repliquèc Anna en tot guardar a Vronsky damb inquietud.
- Atau, donc, ja non mos tornaram a veir?, preguntèc ath sòn amic lheuand-se. A on dines aué?
- Vietz a dinar es dus damb jo, didec Anna, en tot emmaliciar-se damb era madeisha en veir que se rogie coma tostemp que mostraue era sua situacion dauant d'ua persona mès. Eth minjar aciu que non ei grana causa, mès atau vos poiratz veir.... Alexei, des sòns companhs de regiment, qu'ei a vos que mès s'estime.
- Fòrça gràcies, responec Jachvin damb un arridolet que Vronsky notèc qu'Anna l'auie shautat.

Jachvin saludèc e gessec. Vronsky se demorèc un shinhau endarrèr.

- T'en vas tanben? preguntèc Anna.
- Se hè tard, responec eth.
- Ara t'agarri!

Anna cuelhec era man de Vronsky e, sense deishar-lo de uelh, cercant ena sua ment çò que podesse entà retier-lo, didec:

- Demora, te voi díder ua causa.

Li cuelhec era man e l'ac sarrèc contra eth sòn ròstre.

- T'ei desagradu que l'aja convidat a dinar?, didec.
- Qu'ac as hèt plan ben, repliquèc Vrosky, damb un tranquil arridolet, desnishant es sarrades hilades de dents e punant-li era man.
- Alexei, contunhes estant eth madeish entà jo?, preguntèc Anna sarrant era man d'eth entre es sues. Que patisqui fòrça aciu, Alexei. Quan partiram?
- Lèu, lèu... Sabes pas çò de penibla qu'ei tanben entà jo era vida aciu, didec eth retirant era sua man.
- Vè-te'n, vè-te'n, repliquèc Anna ofensada.

La deishèc e gessec dera cramba ath mès còrrer.

XXXII

Quan Vronsky tornèc, Anna encara non ère en casa.

En auer partit eth, sivans li dideren, auie vengut ua senhora e ambdues se n'auien anat amassa.

Qu'era gessesse sense dider-li a on anaue, çò que non s'auie passat enquia ara, e que peth maitin auesse hèt madeish, e tot aquerò junhut ara estranha expression deth ròstre d'Anna e ath ton ostil que peth maitin, en preséncia de Jachvin, l'auie agarrat es fotòs deth sòn hilh, obliguèc a Vronsky a reflexionar.

Se didec que li calie parlar damb era e la demorèc en salon.

Mès Anna non tornèc soleta, senon damb era sua tia, era vieilha celibatària princesa Oblonskaya, qu'ère era senhora qu'auie vengut aciu peth maitin e que damb era Anna auie gessut de crompres.

Ça que la, era non vedie era expression, interrogatiua e preocupada, deth ròstre de Vronsky, tant que li condaue alègraments çò qu'auie crompat peth maitin. Eth se n'encuedèc que li passaue quauquarren estranh. Enes sòns uelhs ludents, quan de pic se tachèren en Vronsky, qu'auie ua atencion forçada, e parlaue e se botjaue damb aquera rapiditat nerviosa qu'enes prumèri tempsi des sues relacions damb era lo sedusie e qu'ara l'enquimeraue e l'aumplie de desengust.

Era taula qu'ère mestrada entà quate. Toti se premanien a passar entath petit minjador, quan arribèc Tuschkevic damb un encargue dera princesa Betsy entà Anna.

Betsy li demanaue desencuses per non poder vier a saludar-la abantes de partir, pr'amor que non se trapaue ben, e pregaue ara sua amiga que venguesse a tier-li ua visita tàs sies e mieja enquias nau.

Vronsky la guardèc en avertir qu'era ora que se li senhalaue indicaue que se prenien mesures pr'amor d'empachar qu'Anna coïncidisse damb quauquarrés, mès era semblaue que non se n'auie encuedat.

- Me hè dò que non me sigue possible vier precisaments ad aguesta ora, didec Anna damb un arridolet imperceptible.
- Era Princesa se'n harà fòrça.
- Jo tanben.
- Vieratz vos a escotar ara Patti?, preguntèc Tuschkevic.

- Era Patti? Que me balhatz ua idia. Vieria damb plasèr se me siguesse possible arténher ua lòtja.
- Jo la posqui cercar, s'aufric Tuschkevic.
- Vos ac arregraïria fòrça. Voletz dinar damb nosati?

Vronsky arroncilhèc leugèraments es espatles.

Decididaments, non comprenie era actitud d'Anna. Per qué auie hèt a vier ara vielha Princesa, per qué convidaue a dinar a Tuschkevic e çò que mès l'estonaue, per qué li demanue ua lòtja?

Com ère possible, ena sua situacion, vier a escotar ara Patti en un espectacle d'abonament qu'en eth assistirie tot eth gran mon coneishut? La guardèc damb gravetat, e era li corresponec damb ua guardada atrevida qu'eth sòn sens Vronsky non podec comprèner e non se'n sabec s'ère alègra o desesperada.

Pendent eth dinar, Anna siguec agressiuaments alègra, e autanplan semblèc hèr era cocarèla damb Tuschkevic e damb Jachvin.

Quan se lheuèren dera taula, tant que Tuschkevic anaue a cercar era lòtja, e Jachvin gessec entà humar, Vronshy baishèc damb eth entàs sues crambes.

S'estèc aqui pendent ues minutes e tornèc ara prèssa entà naut.

Anna ère ja vestida damb un vestit de velot clar que s'auie hèt en Paris e que deishaue veir part deth sòn pièch. En cap amiaue ua rica mantilha blanca que reauçaue eth sòn ròstre e s'i didie fòrça ben damb era sua beresa resplendent.

- Qu'ei qu'ètz decidida a vier en teatre?, preguntèc Vronsky, sajant d'evitar era sua guardada.
- Per qué m'ac preguntatz damb aquest temor?, repliquèc era, ofensada de nau en veir qu'eth non la guardaue. Ei que m'ei enebit anar-i?

Çampar, era non comprenie eth sens des sues paraules.

- Plan qu'arren ac enebís, responec Vronsky arroncilhant es celhes.
- Madeish pensi jo, didec Anna, damb atencion, sense comprèner era ironia deth sòn ton e desplegant a plasèr eth sòn gant long e perhumat.
- Per Diu, Anna! Se qué vos passe?, exclamèc Vronsky, coma se sagèsse de desvelhar-la ena realitat en madeish ton qu'ac hège eth sòn marit en d'auti tempsi.
- Non compreni se qué me demanatz.
- Que vo'n sabetz ben que non i podetz anar.
- Per qué? Non i vau soleta. Era princesa Barbara a anat a vestir-se e m'acompanharà.

Vronsky arropic es espatles, perplèx e desesperat.

- Non sabetz...?, comencèc...
- Ne ac voi saber, contestèc Anna lèu cridant. Non voi... Dilhèu m'empenaïsqi de çò qu'è hèt? Non, non e non! E s'auessa començat atau dèa era prumeria, qu'aurie estat mielhor. Entà vos e entà jo era soleta causa importanta ei ua causa: se mos estimam o non. E arren mèa! Per qué mos estam aciu desseparadi, sense veder-mos a penes? Per qué non posqui vier en teatre? T'estimi e tot çò d'aute m'ei parièr (higec en rus, en tot guardar-lo damb ua ludentor enes uelhs incomprendibla entà Vronsky) damb era condicion de qué tu non ages cambiat. Per qué me guardes atau?

Eth la guardaue, plan que òc, campant era beresa deth sòn ròstre e eth sòn vestit, que l'estaue admirablaments. Mèa ara era sua beresa e elegància èren, precisaments, çò que desvelhaue era sua irritacion.

- Vo'n sabetz qu'es mèa sentiments non pòden cambiar, mèa vos demani, vos prègui, que non i anetz, didec un aute còp en francès damb ua doça suplica ena sua votz, mèa damb era guardada hereda.

Anna non entenie es sues paraules, solet vedie eth hered dera sua guardada, e responec emmaliciada:

- Vos demani que me digatz se per qué non i posqui anar.
- Pr'amor qu'aquerò pòt costar... quauque...quauquarren...

Vronsky trantalhèc.

- Non vos compreni. Jachvin *n'est pas compromettant* e era princesa Barbara non vai mens que d'autes. A, qu'ei aqui!

XXXIII

Vronsky experimentèc per prumèr viatge un sentiment d'anug contra Anna pera sua voluntària incomprension dera situacion presenta, sentiment que se hège mès viu pera impossibilitat d'explicar-li era causa deth sòn desengust.

Se l'auesse dit francaments tot çò que pensaue, l'aurie calut díder:

"Presentar-se damb aquest vestit amassa damb era Princesa, tan coneishuda per toti, signifiquè, non solet arreconéisher et sòn papèr de hemna perduda, senon, ath delà, desfisar a tota era nauta societat, ei a díder, renonciar ada era entà tostemp".

E aquerò non l'ac podie díder.

"Mès, com ei possible qu'era non ac comprene? Qué li passe?", se preguntaue Vronsky, en tot sènter ath còp qu'eth sòn respècte entà Anna amendrie autant coma aumentaue era sua admiracion pera sua beresa.

Damb es celhes arroncilhades tornèc entara sua cramba e, en tot sèir-se ath cant de Jachvin, que, damb es pès estiradi sus ua cagira, beuie conhac damb aigua de Seltz, ordenèc que li hessen a vier era madeisha beuenda.

- Tornant entà çò de "Moguchy", eth shivau de Lankovsky, didec Jachvin, qu'ei un bon animau e te conselhi que lo crompes.

E contunhèc, guardant eth ròstre grèu deth sòn amic.

- Qu'ei un shinhau queigut de gropa, mès de cap e de pantes non dèishe arren a desirar.

- Me pensi que lo cromparè, repliquèc Vronsky.

S'interessèc ena convèrsa de shivaus, mès de contunh pensaue en Anna, escotant sense voler es passi que sonauen en correder e guardant eth relòtge dera humeneja.

- Anna Arkadievna a ordenat que vos diga que ges de cap ath teatre, didec eth vailet, entrant.

Jachvin vessèc ua copa mès de conhac ena aigua de Seltz, beuec e se lheuèc, tant que se cordaue er unifòrme.

- Vam?, didec, arrint leugèraments jos era mostacha e hènt veir damb eth sòn arridolet que comprenie eth maucontentament de Vronsky, encara que non li balhaue cap importància.

- Jo non i vau, repliquèc Vronsky, seriós.

- Jo non posqui deishar d'anar-i. Ac è prometut. Entà dempús, donc. E, se non, per qué non vies enes cadieres? Demora-te damb era de Krasinsky, didec Jachvin, tant que gessie.

- Qu'è causes entà hèr.

"Era hemna pròpia que balhe fòrça copacaps e era que non n'ei, mès encara", pensèc Jachvin en gèsser der otèl.

Vronsky, un còp solet, se lheuèc dera cagira e se metec a passejar pera cramba.

"Aué ei era quatau d'abonament. Aquerò vò díder que i assistirà tot Sant Petersburg. Solide seràn aqui ma mair e Egor damb era sua hemna. Ara Anna entre, se trè er abric, apareish en plia lutz. E damb era Tuschkevic, Jachvin, era princesa Barbara..." pensauè Vronsky, en tot imaginar era entrada d'Anna en teatre.

"E jo? O dideràn que non è pòur, o que m'è desliurat en Tuschkevic dera mia obligacion de protegir-la. Per onsevolhe que se garde, qu'ei absurd. Absurd, absurd! Se per qué s'entestarà a meter-me en aguesta situacion?", se preguntèc, agitant violentaments es mans.

Aguest gèst lo hec a estramuncar damb era tauleta que i auie era botelha de conhac e era aigua de Seltz, e siguec a mand de hèr-la quèir.

En sajar de tier-la, la hec quèir e, anujat, dec un còp de pè ena taula e cridèc ar ajudant de cramba.

- Se vòs èster ath mèn servici, bremba-te'n de çò que te cau hèr. Que non torne a passar aquerò! Hè-lo-te a vier!, didec ath vailet qu'entraue.

Eth vailet, sabent qu'eth tòrt non ère sòn, sagèc de justificar-se; mès, en guardar ath sòn senhor, comprenec pera sua portadura que valie mès carar. Atau, donc, ajocant-se sus eth tapís, gasulhèc ues desencuses e comencèc a separar es botelhes e copes trincades d'aqueres qu'auien demorat sanceres.

- Aquerò que non ei causa tua. Mana ath lacai qu'ac recuelhe e premanis-me eth frac.

Vronsky entrèc en teatre tàs ueit e mieja.

Era foncion ère en sòn apogèu. Er ancian plaçaire, en trèir a Vronsky er abric de pèth, lo reconeishec, lo cridèc "Excelléncia" e li didec que non ère de besonh que recuelhesse eth numèro der abric, senon qu'ère pro qu'en gèsser cridèsse a Fedor.

En correder, ben illuminat, non i auie arrés, dehòra deth plaçaire e de dus lacais que, damb dues pelisses enes braci, escotauen ath cant dera pòrta.

Darrèr era pòrta miei barrada s'entenien es acòrds d'un *stacatto* dera orquestra e ua votz femenina que cantaue ua frasa musicau.

Era pòrta se dauric en tot balhar eth pas ath plaçaire e era frasa, qu'acabaue, heric era audida de Vronsky. Mès era pòrta se barrèc de seguit e Vronsky non entenec era fin dera frasa ne era sua cadéncia, e solet pera explossion d'aplaudiments que ressonèc comprenec qu'era romança s'acabaue.

En entrar ena sala, illuminada per aranches e lampes de gas, seguien encara es aplaudiments. En scenari, era cantaira, esplendida damb es sues espatles nudes e es sues jòies, s'inclinaue e arrie. Eth tenor, que la tenguie dera man, l'ajudaue a cuélher es flòcs de flors que volauen sus era orquestra. Dempús era s'apressèc a un senhor de peus pientadi damb règa e ludents de cosmetic, qu'estenie es sòns longui braci peth dessús deth cant deth scenari en tot aufrir-li un objècte.

Eth public de lòtges e cadieres s'agitaue, se hège entà dauant, cridaue, aplaudie.

Eth director d'orquestra, dès era sua nautada, ajudaue a transméter es objèctes e s'apraiaue cada viatge era sua blanca corbata.

Vronsky passèc entath centre dera part baisha dera sala, s'arturèc e campèc ath sòn entorn. Se fixèc damb mens interès que d'abitud en ambient, tan coneishut e vidant, en scenari, en sarabat, ena pòc atrasenta vegada d'espectadors deth teatre, qu'ère plen a vessar.

Coma tostep, se vedien es madeishes senhores enes madeishes lòtges, e coma tostep, darrèr d'eres se vedien oficiaus; enes cadieres es madeishes hemnes multicolòrs, unifòrmes, levites; era madeisha lorda gentada en paradís, e entre tota aquera gent, enes prumères hilades e enes lòtges, ues quaranta persones, uns quaranta òmes e hemnes "de vertat". Que siguec en aquest oasi a on Vronsky arturèc ath punt era sua atencion, en tot dirigir-se aqui de seguit.

Er acte s'acabaue quan entrèc, per çò que, sense passar ena lòtja de sa frair, crotzèc dauant d'eth e se placèc pròche ara rampa, ath cant de Serpujovskoy, que, doblegant eth jolh e tustant damb eth talon ena rampa, lo cridèc arrint en veder-lo de luenh.

Vronsky encara non auie vist a Anna, e, de bon voler, non guardaue entada era, mès pera direccion des guardades se'n sabie d'a on s'estaue.

Discrètaments comencèc a observar, demorant çò de peyor: cercaue a Alexei Alexandrovic. Erosaments, aquest non ère aué en teatre.

- Qué pòc t'a restat de militar! Que sembles un artista, un diplomatic o quauquarren atau, li didec Serpujovskoy.
- Dès qu'è arribat en Russia qu'è adoptat eth frac, contestèc Vronsky, arrint e treiguent tot doç es botons de punhet.
- Cohèssi qu'en aquerò t'envegi. Jo, quan torni der estrangèr, me jargui açò, didec Serpujovskoy, tocant-se es espatletes, e senti de seguit que non sò liure.

Hège temps que Serpujovskoy non demoraue ja qu'eth sòn amic hesse carrèra, mès l'estimaue coma totemp e ara se mostraue particularaments amable damb eth.

Vronsky, en tot parar era aurelha a mieges, passaue es alongavistes dèes es lòtges dera part baisha dera sala enquias deth prumèr solèr.

Ath cant d'ua senhora damb turbant e un ancian cauvet, que clucaue es uelhs, emmaliciat dauant es binòcles de Vronsky, en cèrca contunha, vedec, de pic, a Anna, capinauta, plan beròia e arridolenta, entre sedes e assemblatges.

Qu'ère ena cincau lòtja dera part baisha dera sala, a unes vint canes d'eth, e, seiguda ath dauant de tot dera lòtja, leugèraments inclinada, parlaue en aqueth moment damb Jachvin.

Era postura deth sòn cap sus es sòns amples e beròies espatles e era radiacion retengudaments emocionada des sòns uelhs e de tot eth sòn ròstre, li rebrembauen a Vronsky tau coma ère quan la vedec per prumèr viatge en balh de Moscòu.

Mès alavetz consideraue era sua beresa de ua auta manèra, damb un sentiment privat de tot mistèri, e, per açò, era sua beresa, encara que l'atreiguie mès qu'abantes, lo desengustaue ath còp.

Non guardaue entada eth, mès Vronsky se'n sabie que ja l'auie vist.

Quan dirigic de nau es binòcles entad aqui, vedec qu'era princesa Barbara, plan rogida, arrie forçadaments, guardant de contunh ara lòtja pròcha. Mès Anna, plegant eth ventalh e hènt copets damb eth ena forradura de velot dera parabanda dera lòtja, non vedie ne volie veir çò que se passaue en aquera lòtja.

Eth ròstre de Jachvin hège veir madeisha expression que quan perdie en jòc. Arroncilhant es celhes e mossegant cada còp mès era part quèrra dera sua mostacha, guardaue tanben de reuelh era lòtja deth costat.

En aguesta, era dera quèrra, s'i estauen es Kartasov. Vronsky les coneishie e se'n sabie de qué Anna les coneishie tanben. Era Kartasova, ua hemna petita e prima, ère de pès ena lòtja, d'esquia a Anna, en tot botar-se era capa que li tengue eth sòn marit. Mostraue eth sòn ròstre esblancossit e anujat e parlaue damb agitacion.

Kartasov, un òme gròs e cauvet, sajaue de padegar ara sua hemna, guardant de contunh de cap a Anna.

Quan era sua hemna gessec, Kartasov s'i estèc fòrça a seguir-la, en tot cercar era guardada d'Anna, damb evident desir de saludar-la. Mès, probablaments de bon voler, Anna, en tot virar-se d'esponera sense guardar-lo, li parlaue a Jachvin, que l'escotaue inclinant eth cap entada era.

Kartasov gessec sense saludar e era lòtja se demorèc ueda.

Vronsky non podie saber çò que s'auie passat entre Anna e eri, mès òc qu'ère quauquarren terriblements ofensant entara sua estimada. Non solet ac endonvièc per çò qu'auie vist, senon mès que mès peth ròstre d'Anna, que sense cap de dopte auie arremassat totes es sues fòrces entà tier-se en papèr que s'auie impausat: hèr veir ua complèta cauma exteriora.

E en aquerò qu'auie capitat totafèt. Qui non la coneishesse, qui non coneishesse eth sòn mon, qui arren sabesse des exclamacions d'indignacion e suspresa des hemnes que comentauen que gausèsse a presentar-se en sòn mon, tant atrasenta damb era sua mantilha d'assemblatges, en tota era sua beresa, aguesti aurien admirat era impassivitat e beresa d'Anna, sense sospechar que se sentie coma ua persona expausada ara vergonha publica.

Vronsky, comprenent que s'auie passat quauquarren e non sabent de cèrt se qué ère, experimentaue ua torturaira inquietud, e ena esperança de saber-se'n decidic vier entara lòtja de sa frair.

En tot alistar era gessuda de part baisha dera sala mès aluenhada dera lòtja d'Anna, Vronsky estramunquèc en passar damb eth coronèl deth regiment que servie abantes, que parlaue damb dus coneishudi sòns.

Entenec mentar eth nòm des Karenin e se n'encuedèc qu'eth coronèl s'esdegaue a prononciar eth sòn pròpi, guardant de bon voler as que parlauen.

- Adishatz, Vronsky! Quan passaratz peth regiment? Que non mos podem díder adiu de vos sense hestejà'c... Vos qu'ètz un des nòsti, didec eth coronèl.
- Me hè dò, mès que non è temps... Ja parlaram un aute viatge, repliquèc Vronsky.

E pugèc ara prèssa era escala entà filar-se de cap ara lòtja de sa frair. Era anciana Comdessa, mair de Vronsky, tostemp pientant es sòns retortilhs de color d'acèr, ère tanben en aquera lòtja. En correder deth prumèr solèr, Vronsky trapèc a Varia damb era princesa Sorokina.

A penes aubirèc ath sòn cunhat, Varia amièc ara sua acompanhanta ath cant de sa mair e, balhant era man a Vronsky, en tot hèr veir ua emocion que jamès auie vist en era, comencèc a parlar-li de çò que tant l'interessaue.

- Aquerò qu'a estat baish e vil. Madame Kortasova non auie eth dret a ... Pr'amor que madame Karenin, comencèc Varia.
- Qué s'a passat?. Que non sai arren.
- Mès, non t'ac an explicat?
- Comprene que logicaments me cau èster eth darrèr a saber-me'n.
- I aurà quauquarrés mès marrit qu'aguesta Kartasova?

- Qué a hèt?
- M'ac a condat eth mèn marit. A escarnit ara Karenina. Eth sòn espós comencèc a parlar damb era dera sua lòtja estant e era Kartasova li formèc un rambalh. Conden que didec en votz nauta paraules ofensiues entara Karenina e gessec.
- Vos cride era vòsta mama, Comde, anoncièc era princesa Sorokina en tot campar ena pòrta dera lòtja.
- Te demoraua, didec sa mair arrint damb ironia. Que non se te ve enlòc.

Eth sòn hilh notaue que sa mair non podie reprimir un arridolet alègre.

- Bona net, mama. Que venguia a saludar-vos, didec eth heredaments.
- Per qué non vas *à faire era cour à madame Karenina*, higeç sa mair quan era princesa Sorokina s'auèc aluenhat. *Elle fait sensation. On oublie la Patti per elle.*
- Ja vos è demanat, mama, que non me parlètz d'aquerò, responec Vronsky arroncilhant es celhes.
- Que digui çò que diden toti.

Vronsky, sense respóner, en escambiar ues paraules damb era princesa Sorokina, s'aluenhèc. Ena pòrta trapèc a sa frair.

- Ò!, Alexei, exclamèc aguest. Aguesta hemna ei ua pèga e arren mès. Qu'ei hastigós! Precisaments ara anaua a veir a Anna. Anem-i amassa.

Vronsky no l'escotaue, baishèc ara prèssa era escala, en comprèner que li calie hèr quauquarren, encara que non sabie se qué.

Ère emmaliciat contra Anna, que s'auie calat e l'auie calat en aquera faussa situacion, e ath còp la planhie.

Baishèc ena part baisha dera sala e s'apressèc ena lòtja d'Anna. Stremov, de pès dauant era lòtja, parlaue damb era.

- Que ja non i a tenors. *Le moule en est brisé.*

Vronsky saludèc a Anna e a Stremov.

- Me semble qu'auetz arribat tard e vos auetz perdut era miellhor aria, didec era, en tot guardar-lo damb ironia, sivans se pensèc eth.
- Que non ne sò guaire entenut, responec Vronsky en tot guardar-la damb gravetat.
- Coma eth prince Jachvin, qu'opine qu'era Patti cante massa naut, responec Anna, arrint. Gràcies, higeç, en cuélher damb era sua petita man caperada peth long gant eth programa qu'eth l'auie recuelhut deth solèr.

Mès, de pic, eth sòn beròi ròstre s'estrementic; se lheuèc e se retirèc ath hons dera lòtja.

En veir qu'en acte a vier era lòtja se demoraue ueda, Vronsky, seguit pes "shiiiiist" deth public qu'escotaue en silenci es docì sons dera *cavatina*, deishèc era part baisha dera sala e partic entà casa.

Anna ja auie arribat.

Quan Vronsky entrèc enes sues crambes, era vestie encara eth madeish vestit qu'en teatre. Seiguda en fautulh mès pròche ara pòrta, ath cant dera paret, guardaue entà dauant. Lo vedec, e de pic agarrèc era portadura d'abantes.

- Anna!, exclamèc Vronsky.
- Tu n'as eth tòrt de tot!, sorriscèc era, entre lèrmes d'ira e desesperacion, en tot lheuar-se.
- Te demanè, te preguè que non venguesses en teatre. Sabia que se passarien desengusti.
- Desengusti!, exclamèc Anna. Que siguec quauquarren terrible. Non ac desbrembarè ne ena ora dera mia mòrt. Didec qu'ère desauorant sèir-se ath mèn costat.
- Paraules d'ua estupida, contestèc Vronsky. Mès non t'auies d'auer riscat a provocar...
- Refusi era tua cauma. Non auies d'auer-me amiat entad açò. Se m'estimèsses...
- Se qué vòs díder ara, parlant d'amor, Anna?
- Se m'estimèsses coma jo t'estimi, se patisses coma jo patisqui..., seguic era, guardant-lo damb expression de temor.

Vronsky sentie pietat e despièch ath còp.

L'assegurèc que l'estimaue, en comprèner qu'ère era soleta causa que la podie solatjar de moment, e, encara que la repotegaue ath sòn laguens, non li dídec arren que la podesse desengustar.

E aqueres seguretats d'amor, que, de tan trivius, l'avergonhauen, Anna les escotaue damb emocion e se padegaue de man en man en entener-les.

A londenan, ja completaments reconciliadi, partiren entath camp, entara propietat des Vronsky.

